Stúdió Galéria
1053 Budapest
Képíró u. 6.
Tel.: 411 0235
http://studio.c3.hu

STÚDIÓ FKSE

BUDAPEST 9f
17. 5. 07
AL-I/136

MAGYARORSZÁG
≈062
FORINT

The Social Engine – Exploring Flexibility
A társadalmi motor – a rugalmas munka nyomában

A project by

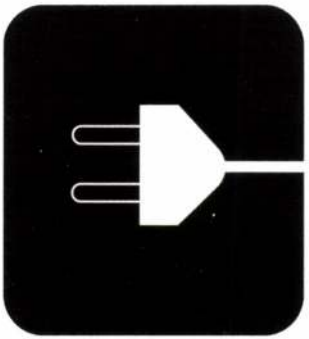
ERHARDT Miklós (H)

and / és a

REINIGUNGSGESELLSCHAFT (DE)

projektje

Megnyitó / Opening: 2007. május 25. 19h

Tímár Árpád
MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
Budapest
Úri u. 49.
1014

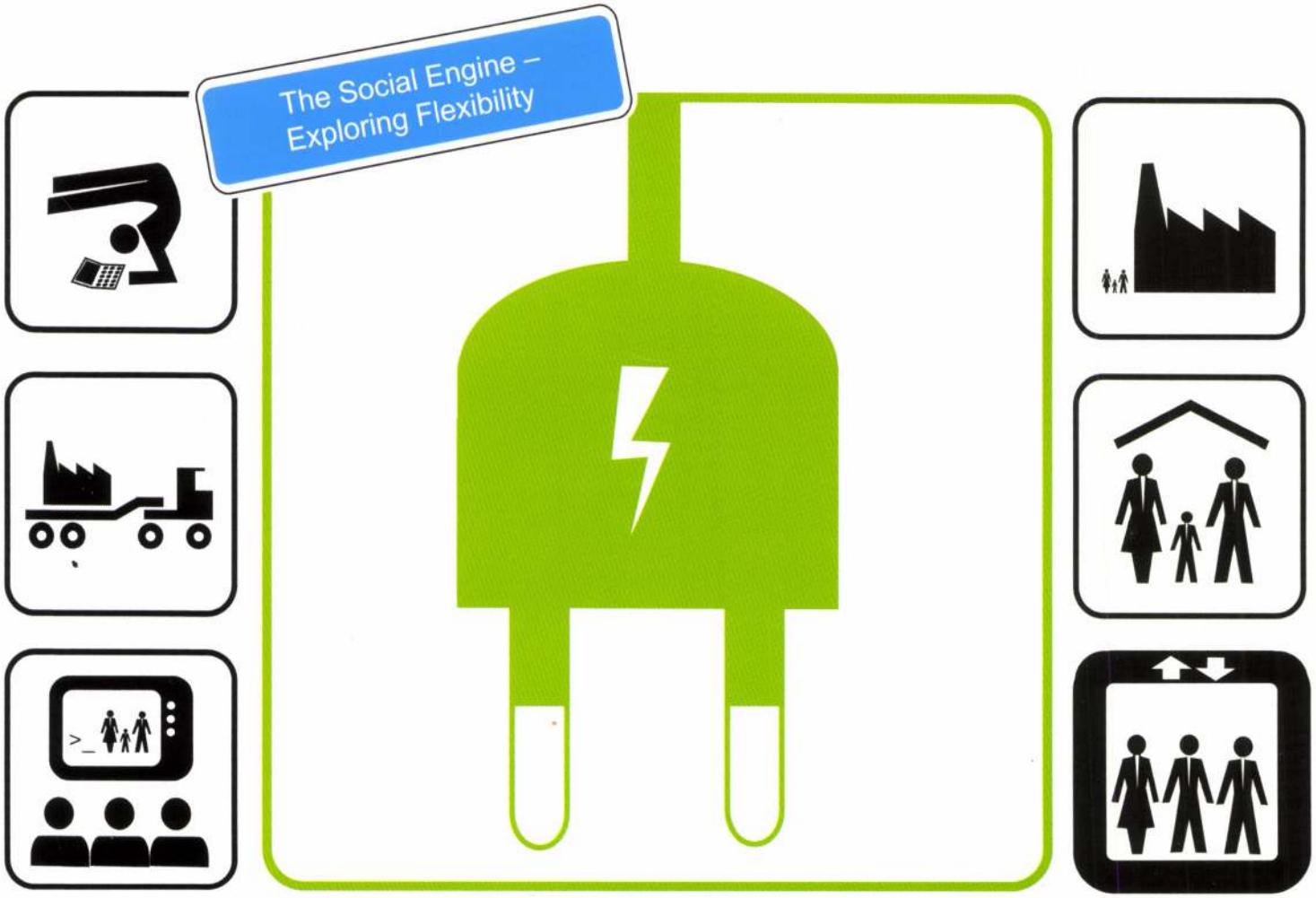
Megtekinthető: 2007. június 23-ig keddtől péntekig 16-20; szombaton 12-16 óráig
The exhibition is on view till 23rd June, 2007; Thuesday-Friday 4-8pm, Saturdays 12-4pm

Ez a projekt a Kulturstiftung des Bundes kezdeményezte "Bipolar" német - magyar együttműködések keretében jött létre.

bipolar KULTURSTIFTUNG DES BUNDES

nka Nemzeti Kulturális Alap

OKM OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS MINISZTÉRIUM

The Social Engine –
Exploring Flexibility

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

— **Erdy Győző** bányászte-
majú grafikáiból rendeznek
kiállítást a meszesi művelő-
dási ház ifjúsági klubjában és
könyvtárában. A kiállítást
szeptember 2-án este 6 órakor
a Bányásznap tiszteletére
nyitják meg, megnyitó beszé-
det dr. Gyevi Károly, a Me-
cseki Bánya sz főszerkesztője
mond.

A tanterv nem dogma

A megbeszélésen számos közérdekű állásfoglalás szü-

Érdy Győző

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1967 JÚN 2 5.

1021

Nyáron sem pihen a művész

Képünk Érdy Győzőt, a neves bányász-grafikusművészt mutatja be otthonában, legközvetlenebb munkatársával és kritikusával: feleségével. Legújabb tusrajz-vázlatát szemléli a végleges kidolgozás előtt.

(Foto: Császár Zoltán)

vek dolgozói. Remélem bőven lesz idejük a pihenésre!

A német csoportot *Sávay Endréné* gondnokhelyettes vezette szállásukra és látta el az érkezőket jó tanácsokkal.

Este került sor a csehszlovák és német csereüdülők találkozójára. A baráti hangulatú összejövetelen *Garamvölgyi János*, igazgató és *Markwart Károly*, a szakszervezet titkára köszöntötte őket:

— Őszinte szeretettel köszöntöm Önöket a Mecseki Szénbányák gazdasági, párt és szakszervezeti vezetősége nevében. Remélem, hogy a Balaton partján töltött napok kellemesek lesznek. Mi összeállítottunk egy programot, bár ez nem kötött. Azt szeretnénk, ha élményeket szerezznének a magyar nép életéről. — mondotta Garamvölgyi elvtárs. — A csehszlovák, német és a magyar nép céljai, gazdasági és szociális elképzelései közösek. Győződjenek meg saját szemükkel hazánk szépségeiről. Szeretnénk, ha éreznék, hogy a mi dolgozóink nagy figyelemmel kísérik az Önök ittartózkodását és azt kívánják: érezzék jól magukat, és kellemes emlékekkel térjenek vissza otthonaikba. Érezzék az egész magyar nép vendéglátását!

Befejezésül Garamvölgyi elvtárs jó időt és jó egészséget kívánt az üdülőknek, majd fehér asztal mellett a

Szabolcsb
a termelési versenyben

Bányaüzemeink július 22-ig bezárólag 87,2 százalékot értek el a termelés során. Az időarányos tervteljesítésnél 32 483 tonna lemaradás mutatkozik.

A legeredményesebben a szabolcsiak dolgoztak ezekben a hetekben: 107,4 százalékkal állnak a verseny élén. Nem kevesebb, mint 3303 tonna többletük van.

Ezzel szemben igen komoly adóssággal bír Pécsbánya; 19 658 tonna hátránya mutatkozik. A lemaradás fő oka az ismert vízbetörés. Figyelemre méltó azonban, hogy a pécsbányaiak az utóbbi dekádban számottevően javítottak a mérlegen, így remény van arra, hogy a következő időszakban felzárkóznak.

Az üzemek közötti rangsor július 22-ig:

1. Szabolcsbánya	**107,4%**	**3303 tonna többlet**
2. Béta-akna	**100,0%**	**12 tonna többlet**
3. Vasasbánya	**99,0%**	**264 tonna adósság**
4. Szászvár	**92,8%**	**548 tonna adósság**
5. Zobák-akna	**94,0%**	**2264 tonna adósság**
6. Kossuth-bánya	**82,2%**	**13 171 tonna adósság**
7. Pécsbánya	**37,3%**	**19 658 tonna adósság**

A Mecseki Tanbánya 109,4 százalékot mondhat magáénak, 107 tonna többlettel.

A szabolcsbányai, illetve a pécsbányai eredménynél feltétlenül figyelembe kell venni, hogy a pécsbányaiak egy része Szabolcson dolgozik.

Kortárs művészet a Trafóban

KISS ESZTER VERONIKA

Ma kezdődik a III. Kortárs Művészeti Szabadegyetem a Műhely Alapítvány szervezésében a Trafóban, amelynek célja, hogy támpontokat, háttér-információt adjon a legújabb irányzatok és alkotások befogadásához, értelmezéséhez. Az ötnapos rendezvény során az elméleti előadások mellett lehetőség nyílik a különböző művészeti technikák gyakorlati megismerésére és kipróbálására, s ezek segítségével a résztvevők közelebb kerülhetnek az alkotói folyamat megértéséhez. A Műhely Alapítvány vezetői különösen fontosnak tartják a szabadegyetemet, mivel úgy látják, a kortárs alkotások nemcsak az oktatásban, hanem a különböző művészeti képzésekben sem kapnak megfelelő hangsúlyt. A szabadegyetem előadói között a zene-, a tánc-, a képző- és a színművészet különböző jeles képviselőit köszönthetjük. Az egyes előadásokra és gyakorlatokra mindennap este hattól tízig kerül sor.

A mai napon *Szigetvári Andrea*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem adjunktusa, a Magyar Komputerzenei Alapítvány tagja beszél magáról az alkotásról és annak folyamatáról, bemutatja, hogy lehet számítógépes programok és digitális vezérlők segítségével új hangokat és zenei folyamatokat kreálni. Az előadás után lehetőség nyílik a technika kipróbálására és aktív zenélésre is. Holnap *Hudi László*, az ex-Mozgó Ház Társulás vezetője beszél a posztdramatikus színházról, arról, ő hogyan alkot s mit is ért dráma alatt. Szerdán a public art lesz a téma *Erhardt Miklós* képzőművész és a HINTS csoport programjában, ezen a napon jeltolmács fordítja az előadásokat a siketek és nagyothallók részére. Csütörtökön és pénteken a tánc kerül a középpontba: *Grunwalsky Ferenc* filmrendező a táncfilmekről beszél, *Onno Stokvis* tánckutató, a Holland Színházi Intézet munkatársa pedig a holland kortárs táncművészetet mutatja be, s ehhez kapcsolódóan pénteken egész nap holland táncfilmeket vetítenek a Trafó Teraszán.

Magyar Nemzet 2003. jún. 2.

ERHARDT MIKLÓS

BBC világhíradója **11.35** Mezey Katalin: A kidöntött kerítés **12.02** Déli Krónika **13.05** Vendég a háznál **13.30** Erős vár a mi Istenünk! **14.00** Krónika **14.15** Zeneszóval **15.05** Szóljon hozzá! **16.00** Krónika **16.15** „Magyarországról jövök…" **17.45** Kék bolygó **18.00** Krónika **19.05** Határok nélkül **19.30** Sportvilág **19.48** Mese **20.04** Aranyemberek **20.35** Gál Sándor: A piramisok megmaradnak **21.05** A Szabó család **21.35** Értsünk szót! **22.00** Krónika **22.30** Felhang **23.04** Hangversenymúzeum **0.10** Himnusz

Petőfi: **5.03** Kívánságreggel **8.45** Sportreggel **9.00** Délelőtt **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.00** Verkli **14.00** A Rádió kívánságműsora **18.01** Kölyökrádió **18.30** Gordiusz-játék-tér **19.15** Világzene magazin **21.04** A tegnap slágereiből **22.00** 100 + 1 százalék **22.30** Tandem **23.15** Dzsesszportré **0.00** Éjfél után…

Bartók: **6.03** Muzsikáló reggel **8.06** Pódium **9.11** Moniuszko operáiból **10.05** Irodalmi Újság **10.58** Sosztakovics: Zongo-

Front ugyan nincs fölöttünk, de az eddiginél jóval nedvesebb levegő alakítja időjárásunkat, ismét kedvezőek a feltételek záporok, zivatarok kialakulásához. Ma gyakran lesz erősen felhős az ég, több-kevesebb napsütés inkább a Kárpát-medence nyugati részén lehet. Zápor, zivatar többfelé, kialakulhat. A szél csak ziavatarok környezetében erősödhet meg.

Vízhőmérséklet				*Városok időjárása*	
Duna	17-21°C	Északi-ten.	10-13 °C	Budapest	24 °C
Tisza	20-24°C	Balti-ten.	4-13 °C	Bécs	21 °C
Rába	19-26°C	Atlanti-óc.	12-22 °C	Pozsony	23 °C
Balaton	21°C	Adria	20-21 °C	Kassa	22 °C
Velencei-tó	23°C	Fekete-ten.	17-21 °C	Ungvár	23 °C

…ber Anna és a spanyol Juanita becézőjéből származik. A **Kármen** héber, illetve spanyol eredetű. Jelentése: kert vagy Karmel-hegyi Miasszonyunk.

Ezen a napon történt:

A francia konvent ostromával és a girondisták vád alá helyezésével megkezdődött a jakobinus diktatúra (1793). – A II. világháborús szövetségesek – csaknem ezer katonát és több száz polgárt elpusztítva – bombázták Szolnokot (1944). – Megkoronázták II. Erzsébet brit királynőt (1953).

Ezen a napon született:

Szomory Dezső író (1869); – Johnny Weissmüller olimpiai bajnok amerikai úszó, színész (1904); – Karinthy Ferenc…

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

Dominic Hislop

Erhardt Miklós

c. kiállításának megnyitójára
2000. február 17-én, csütörtökön 17 órakor
a Budapest Galéria Kiállítóházába.
(Budapest III., Lajos utca 158.)

A kiállítást támogatta a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága és a British Council
A kiállítás megtekinthető 2000. március 19-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Nagy Remény

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt

Dominic Hislop

Erhardt Miklós

c. kiállításának megnyitójára
2000. február 17-én, csütörtökön 17 órakor
a Budapest Galéria Kiállítóházába.
(Budapest III., Lajos utca 158.)

A kiállítást támogatta a Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága és a British Council
A kiállítás megtekinthető 2000. március 19-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Nagy Reményi

kiadott kiadványokból értesülhetett a tudományos eredményekkel.

1974-ben már Budapesten találjuk, ahol előbb a Múzeumi és Restaurátor és Módszertani Központ igazgatója, később – miután a Központi Múzeumi Igazgatóság bekebelezte az intézményt – annak igazgatóhelyettese lett. Az itt eltöltött évekhez köthető a háromszintű restaurátorképzés elindítása és működtetése, a nemzetközi kapcsolatok kialakítása, mind a muzeológiai, mind pedig a restaurátor szakirodalom rendszeres megjelentetése. Az ő érdeme a külföldi szakirodalom magyar nyelvű kiadása, a restaurátor és muzeológiai konferencia szervezése, s az ehhez kapcsolódó kötetek megjelentetése, megalapozva ezzel az intézmény könyvtárának hazai és külföldi szakirodalmi cseréjét. A módszertani feladatok terén is sokat tett, rendszeresek voltak a kiállítás rendezőknek, múzeumi közművelőknek rendezett konferenciák.

Ő volt jelen folyóiratunk, a Múzeumi Hírlevél megálmodója és elindítója, majd később a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület megalapításával egyidejűleg a Magyar Múzeumok című folyóirat alapítója is. Bekapcsolódott a nemzetközi múzeumi és restaurátori szervezetek munkájába, ugyancsak az ő kezdeményezésére és munkájával készült el a máig egyedülálló húsznyelvű szótár, a Dictionarium Museologicum.

Mindezen munkák mellett 1975-től irányítása mellett indult meg Tájak Korok Múzeumok mozgalom előkészítése, lebonyolítása, egyesületté alakítása és persze a füzetek megjelentetése természeti értékekről, múzeumi kiállításokról és műemlékekről egyaránt.

Nyugdíjba vonulása után is elmondhatjuk, hogy rajta tartja kezét a múzeumi élet „ütőerén", rendszeresen jelennek meg írásai az egyes szaklapokban, továbbra is aktív tagja a Pulszky Társaságnak. Kezdeményező szerepe volt a Magyar múzeumi arcképcsarnok létrejöttében, belefogott a nagyvázsonyi Kinizsi vár rekonstrukciós munkáiba.

Felsorolni is sok, mi mindent tett és tesz mind a mai napig. Méltán mondhatjuk róla, hogy hazai múzeumi életünk egyik úttörője. Ismerve életét és munkásságát, nekem mindig *Ady Endre „A Hortobágy poétája"* című verse jutott eszembe róla, annak is egyik szakaszát hadd idézzem befejezésül:

„...Ezerszer gondolt csodaszépet,
Gondolt halálra, borra, nőre,
Minden más táján a világnak
Szent dalnok lett volna belőle."

Sárközy Gabriella

Festett álmok

Mesék, látomások, álmok a magyar művészetben 1903–1918.

Szerk.: Hudra Klára. Kiad.: Magyar Kulturális Központ, London, 2004. 39 p. 24 t. ill.

2004-ben, a „Magyar-magic" kulturális fesztivál keretében, Londonban, a Freud Múzeumban mutatták be „Festett álmok" címmel a 19–20. századforduló magyar művészeinek alkotásait. Ezek a festmények, rajzok azelőtt sohasem voltak láthatók Angliában.

Az egy évig tartó kulturális bemutatkozás alkalmat adott magyar és brit művészek közötti párbeszéd létrejöttére, egymás művészetének a megismerésére. Ennek az egyik jó példája volt a Freud Múzeumban rendezett kiállítás is. A Londonban bemutatkozott *Gulácsy Lajos, Lesznai Anna* és *Csontváry Kosztka Tivadar,* gyökereik sok tekintetben közösek a 19. századi brit művészekével, amelyekre hatottak Freud elméletei, de ugyanakkor mindannyiuknak megmaradt a maga egyéni stílusa.

A londoni Magyar Kulturális Központ eddig is nagyon jó kapcsolatot ápolt a Freud Múzeummal, ez a tárlat egyike volt azoknak, ahol a műveken keresztül érzékelhető a pszihoanalízis hatása a művészekre.

A kiállítás anyaga az Ernst Múzeum és a Magyar Nemzeti Galéria képeiből állt össze. Az angol nyelvű katalógusban tanulmányokat olvashatunk a művészek életéről, munkásságáról, különös tekintettel a századforduló éveiben készült rajzaikról, festményeikről, emellett a nagyon szép kivitelű kiadványban szerepelnek a kiállításon bemutatott munkák is.

Viga Gyula: Tájak, ízek, ételek Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Kiad.: Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság, Miskolc, 2004. 157 p. ill.

Az alapvető emberi szükséglet, az étel megkülönböztetett szerepet játszik minden kultúrában, függetlenül attól, hogy a népesség milyen hányada kapcsolódik bele közvetlenül az élelemtermelésbe. Ugyanakkor a táplálkozáskultúra történetében is megfigyelhető, hogy miközben a regionális termelőtevékenység, az élelmiszerek megtermelése és elosztása, az ételkészítés technikája, nem utolsósorban a lokális közösségekben az ételek elfogyasztásához fűződő szokások közvetlenül, láncszerűen kapcsolják össze az egymást váltó generációk tudását és örökségét.

Jelen kiadvány egyik alapvető célja, hogy a nagy területű, változatos földrajzi és kulturális ar-

együtt találhatók – részletesebben foglalják össze a restaurátorok cikkeit. Jelen kötetet a restaurátorok mesterüknek *Szalay Zoltán*nak, nyolcvanadik születésnapjára ajánlják. *Morgós András* gyűjtötte össze a legfontosabb eseményeket Szalay Zoltán életéből, aki a múzeumi tárgyrestaurálás magyarországi kialakulásának, elterjedésének és magas színvonalra emelésének aktív résztvevője és alakítója volt, aki még most is tevékenyen részt vesz kiemelkedő műtárgyak restaurálásában.

A százhalombattai bronzkori földvárban végzett ásatáskor került elő egy rostélyos kemence a bronzkori koszideri rétegből. A lelet az in situ kiemelés és restaurálás után jelenleg a Matrica Múzeum új állandó kiállításán látható. *Lakatosné Pammer Gabriella* tanulmányában a kemence funkció meghatározása érdekében végzett anyagvizsgálatokról, azok értelmezéséről szól. *Bakayné Perjés Judit* és *Kissné Bendefy Márta* 1996-ban kutatást kezdtek régészeti bőrleletek technikatörténeti és technológiai vizsgálatára, amelynek eredményét mutatják be írásukban. A kutatás eredményét szeretnék továbbá felhasználni a restaurátorok oktatásában és a bőr készítéstechnika és a bőrrestaurálás témaköreit tárgyaló jegyzetek elkészítésében. *Ádám Ágnes* a szentendrei Szerb Egyházi Múzeumban őrzött szertartáskönyv helyreállítására vállalkozott. A XIII–XIV. századi szerb kódex restaurálásánál a szerző nem nélkülözhette a munkájával kapcsolatos tartalmi, írástörténeti, technikai kutatási eredményeket sem, csak így lehetett megérteni a bizánci kötéstechnikához, a hagyományokhoz való ragaszkodást. *Fehér Ildikó* a Szépművészeti Múzeum legterjedelmesebb freskóciklusának kutatásairól számol be. 100 évnek kellett eltelni ahhoz, hogy a kutatás középpontjába kerülve megtalálják a freskók származási helyét, megismerjék a keletkezésük körülményeit. *Boros Ildikó* ugyancsak a múzeum gyűjteményében található *Andrea del Verrocchió*nak tulajdonított szenvedő Krisztust ábrázoló terrakotta szobor restaurálási munkáiról ír.

Kovács Petronella és *B. Perjés Judit* tanulmányából megismerhetjük a magyarországi és erdélyi múzeumokban, magán- és egyházi tulajdonban lévő, bőrrel borított, réz- illetve vasveretes ládák adatait, a hozzájuk kapcsolódó eddigi kutatást, valamint a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum rézveretes ládájának restaurálásának történetét.

Műtárgykölcsönzés, kompromisszum, konzerválás címmel az Esterházy-gyűjteményből származó ún. Perzsa-kárpit történetéről, készítéstechnikájáról, állapotváltozásáról, konzerválási módszerének kiválasztásáról, annak kivitelezéséről, valamint egy New York-i konferenciára való szállításának módjáról számolnak be az Iparművészeti Múzeum textilrestaurátorai. Fehér Ildikó a Szépművészeti Múzeum tulajdonában lévő, 16. századi Madonna-kép újraértékelésére vállalkozott, miután az előzetes restaurálás folyamán eddig ismeretlen részletek és adatok kerültek előtérbe. A kötet utolsó tanulmányában *Kralovánszky Mária Rhédey Klára* díszruhájának a restaurálásáról számol be. Megismerhetjük a több darabból álló öltözék viselőinek a rövid történetét, a viseletet alkotó darabokat, és magát a díszruha restaurálásának egyes fázisait. A ruhát teljes pompájában jelenleg a Gödöllői Királyi Kastély Múzeumában Mária Terézia szobájában láthatjuk. A Műtárgyvédelem legújabb kötete megvásárolható a következő címen: *Török Sarolta, Budapest, Könyves Kálmán körút 40.* Tel.: 210-1330/171 (10-14 óra között), vagy e-mail címen lehet rendelni: **torok-sarolta@freemail.hu** A könyv ára: 3. 000.- Ft.

Kaiser László: Éri István
Egy apróhirdetésen vett régész emlékezései. Életinterjú. Kiad.: Hungarovox K., Bp., 2005. 127 p. ill.

*Kaiser László Éri István*nal készített beszélgetésének most már könyv alakban is olvasható változata méltán kelti fel a múzeumi és műemlékvédelmi szakemberek érdeklődését. Kíváncsian olvashatják azok is, akik Éri Istvánnal valaha munkakapcsolatban, vagy baráti kapcsolatban voltak és vannak, hiszen nem mindennapi tehetségű ember tevékeny életét ismerhetjük meg belőle.

Éri István tanuló és munkás évei egyaránt Magyarország történelmi-politikai történéseiből kifolyólag a legnehezebb időszakra estek. 1947-ben érettségizett, majd rögtön bekerült az egyetemre, a történetek sokszor hasonlítanak is más, hányattatott sorsú értelmiségi fiataléra. Megtudhatjuk, hogyan kezdte pályáját a Magyar Nemzeti Múzeumban, hogyan került a Műemléki Felügyelőséghez, hogyan ismerkedett meg különböző munkahelyei jóvoltából a múzeumi szakma szinte minden ágával. Hamar kitűnt rendkívüli szervezőképessége, eredeti módon tudta a régészeti és műemlékvédelmi ismereteit, a közművelődés és az idegenforgalom felé terelni. 1961-től már a Veszprémi Múzeum igazgatója, majd 1973-ig a megye összes muzeális intézménye hozzá tartozott. Sokat köszönhet a térség az ő örökké újító tevékenységének, a szakma pedig az általa

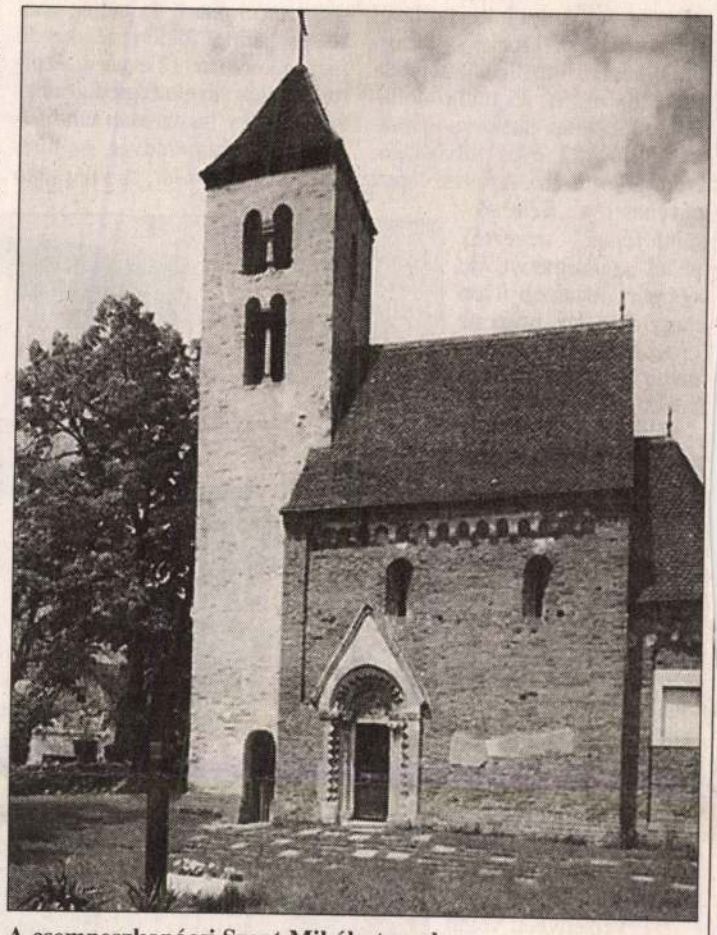
Füzetsorozat tájakról és korokról

Angolul, németül, szlovákul is olvasható a kiskönyvtár

Húsz éve kezdett bele a Tájak-Korok-Múzeumok közművelődési mozgalom az egyesület kiskönyvtárának kiadásába. Az ország természeti értékeinek, műemlékeinek és múzeumainak megismerésére ösztönző szabadidőprogramot kínáló országjáró mozgalom a mai napig is létezik. Még „furcsább", hogy a komoly gazdasági erőfeszítést is igénylő füzetsorozat is él még.

Éri István, a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület ügyvezető elnöke lapunknak elmondta, hogy a legelső kiadványuk, a Magyarország látogatható múzeumai, műemlékei, természetvédelmi területei címmel jelent meg, melléklete a szükséges információkat is tartalmazó térkép volt. Az annak idején még egyedülálló térképes címjegyzék forgatói közül sokan panaszkodtak, hogy az ajánlott kirándulóhelyre érkezve hiába kerestek részletesebb felvilágosítást tartalmazó, olcsó kiadványokat. A korábban megjelentetett műemlék-ismertetők, helyi útikalauzok kifogytak, utánnyomásukról nem gondoskodtak. Az idegenforgalmi prospektusok, képeskönyvek pedig nem a kispénzű magyar turistáknak készültek. A „komoly" könyvkiadók nem akartak kis terjedelmű, olcsó honismertető kiadványokkal foglalkozni. 1979-ben ezért határozta el az egyesület, hogy Tájak-korok-múzeumok kiskönyvtára címmel füzetsorozatot indít. A témát jól ismerő szakemberek közérthető ismeretterjesztő stílusban megírt tanulmányait, a számonként egy tucat illusztrációt tartalmazó füzeteket olcsón, nagy példányszámban jelentették meg, és biztosították a folyamatos utánnyomást is. Két évtizeddel ezelőtt egyszerre húsz füzettel, számonként tízezres példányszámmal indult útjára az azóta is igen népszerű kiskönyvtár. Az induláskor nyolc forintért árusították a füzeteket, ma százhúsz forintért lehet hozzájutni ezekhez. (Az egyesület elnöke hangsúlyozta, hogy 1979-ben nyolc forintért két kiló kenyeret lehetett vásárolni, ma százhúsz forintért nem tudjuk ezt megtenni.) Az első magánkiadók közé sorolható egyesület az eltelt időszakban túljutott hatszázadik kiadványán is, a sorozat összpéldányszáma pedig elérte a tízmilliót. Az ország háromszázötven településéről, esetenként nagyobb tájegységéről jelent már meg kiadvány. hét kiadásban, több mint százötvenezer példányban kelt el.

Éri István elmondta, hogy már megkezdődtek az előkészületek a Magyarország középkori templomai című gyűjteményes kötet kiadásához, amelyet a ter-

A csempeszkopácsi Szent Mihály-templom

Budapest épületeiről száznál több füzet készült, Sopront huszonnyolc, Pécs városát tizenkilenc kiadvány mutatja be. A városokon kívül majdnem háromszáz kisebb település kulturális látnivalóiról jelent meg TKM-füzet a kistelepülések szinte egyedüli hírmondójaként.

Egy-egy új kiadványt négyezer példányban jelentetnek meg, évente az utánnyomásokkal együtt hatvan–nyolcvan kis füzet lát napvilágot. Egyes füzetek idegen nyelven is hozzáférhetőek, német, angol, olasz, szlovák, sőt török változatokat is készítettek. Legsikeresebb kiadványuk a Debreceni református nagytemplom című, mely tizennyolcadik a sorozatban, és tizenvek szerint 2000-ben jelentet meg a kiadó. A kötet alapjául a kiskönyvtári sorozatban 1979 óta napvilágot látott, a mai Magyarország területén található egyházi műemlékkel foglalkozó, XI–XV. századi templomokat ismertető füzetek szövege, fényképei, alaprajzai, rekonstrukciós rajzai szolgálnak. A millenniumi kezdeményezést az Országos Műemlékvédelmi Hivatal is támogatja, ezért a tízezer példányban megjelő kötet alacsony áron vásárolható majd meg. A második rész tervei is készülődnek, a középkori romtemplomokat bemutató kötet a helytörténet szempontjából igen fontos régészeti kutatások eredményeit is összefoglalja majd. **(rosdy)**

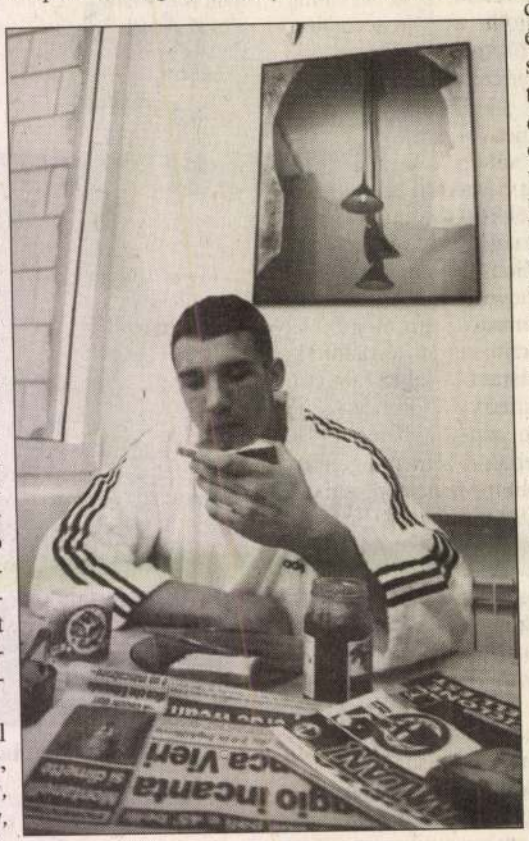
kot produkálta a társaság, amit megálmodtam. Sokat futottak a játékosaim, és agresszív letámadással igyekeztek csírájában elfojtani az ellenfél akcióit. A Fortuna kapujánál viszont már hiányzott a kellő határozottság. az előadás, de meggyőződésem: jó úton haladtunk. Ám, ha egy társulatból kulcsfigurák hullanak ki – márpedig nálunk az átigazolási időszak hajrájában ez történt –, szakmailag nehéz felelősséget vállalni a csapatért! Hiába tehetklubhoz, hogy az első nehézség láttán megfutamodjam. Keményen dolgozunk tovább a rajtig hátralévő napokban is, aztán majd meglátjuk, mindez mire lesz elég a magyar élvonalban…

S. Tóth János

Rekordösszeget fizetett a Milan Andrij Sevcsenkóért

Rajong az autókért a Kelet Ronaldója

A nyár egyik sztárátigazolásaként, az egykori szocialista táborból érkezett futballisták sorában rekordösszegért, 25 millió dollárért lett a Milan játékosa a Dinamo Kijev 22 éves üdvöskéje, Andrij *Sevcsenko*. Az olasz lapok egyenesen a *„Kelet Ronaldójának"* nevezték az új szerzeményt, de számára legalább ilyen nagy dicséret, hogy az orosz Szport Ekszpressz a volt Szovjetunió térségében *az elmúlt tíz év legtehetségesebb futballistájának* tartja az ukrán csatárt. Így gondolta ezt három éve egy kis spanyol klub is, amely kitűnő üzleti érzékkel kétmillió dollárért próbálta megszerezni a gólvágó Sevcsenkót, ám ezt az összeget – szintén profi módon gondolkodva – a kijevi klub már akkor nevetségesnek tartotta. Most a Milan mellett a játékosért versengett a Real Madrid, a Manchester United és a Barcelona is.

Andrij Sevcsenko reggelizés közben az olasz lapokat böngészi

E versenyben végül az olasz csapat győzött, s *Zavarov, Alejnyikov, Mihajlicsenko, Salimov, Kancselszkisz és Alenyicsev* után az egykori birodalom újabb sztár játékosaként próbál szerencsét Itáliában. Vételára az előbbiek bármelyikének *több mint a duplája*, s ezzel arányosak a szerepléséhez fűzött remények is. Az itáliai lapok óvatosan megjegyzik, remélhetőleg Sevcsenkóval megtörik egy negatív széria is, hiszen a volt szovjet csillagok közül idáig egy sem tudott igazán kitörni Olaszországban.

A fiatal játékos milánói bemutatkozása jól sikerült. Nem illetődött meg a kamerák számára eddig szokatlan kereszttüzében, állta a sajtó rohamát, dicsérve a spagettit, a pizzát és Itáliát, ahol először járt külföldön még kezdő focista korában, 12 évesen. A piros-feketék híveinek pedig megígérte, hogy hamarosan elhomályosítja a szomszédvár, az Inter csillagát, *Ronaldót*. A világsajtó ostroma előtt azonban még gyönyörű kijevi lakásában az orosz Szport Ekszpressznek nyilatkozott.

Már gyerekkorában sportolónak készült, de a futball mellett sokáig versenyben volt a hoki és a tenisz is. Ez utóbbival ma sem szakított, s újdonsült barátjával, az ukránok teniszsztárjával, Andrej *Medvegyevvel* ahogy teheti, lemegy játszani – ami az eredményt illeti, nem sok sikerrel. A mérkőzések, edzések után is leginkább otthon, baráti körben pihen, diszkóba, szórakozóhelyekre ritkán jár. Üdülni az utóbbi években az Arab Emirátusokban, Thaiföldön, az elmúlt télen pedig néhány csapattársával a Seychelle-szigeteken volt. A focin kívül a legnagyobb lelkesedéssel az autózásról beszél. Kilenc éve a dácsa körül kezdte, majd 18 évesen, mikor először szerződést kapott, megvette az első kocsit, egy Ladát, amelyet hamarosan egy Mercedes 203-as követett, most pedig az ukrán utaknak megfelelő Range-Rover terepjárója van. Kedvenc időtöltése még az éneklés, a karaoke, pedig mint mondja, mind a hallása, mind pedig a hangja messze van az ideálistól.

Alkoholt sem fogyaszt gyakran, kedvence a sör és a vörösbor. Öt éve már nem is cigarettázik. Négy éve önállóan él, a sport, a nyilvánosság középpontjába kerülés hamar felnőtté tette. Nősülni nem készül, állandó barátnője jelenleg nincs. Mint mondja, most nem akarja lekötni magát, a sport viszi el minden idejét.

Ezekből is látszik, hogy a Dinamónál a futball tudománya mellett *profi szemléletet, fegyelmet* is csöpögtetnek a tehetségekbe. A klubnál elhíresült büntetőrendszer azonban csupán egyszer sújtotta, néhány éve egyszer edzésről késett, s ezért kellett fizetnie. Persze már otthon is volt miből. Az átlagos ukrán viszonyoktól már régen elszakadt. Erre utal, hogy fogalma sincs, mennyibe kerül egy kiló kolbász. Azonban igazi szláv alkat. Szentimentális, így *Suksin* híres filmje, a Vörös kányafa például ma is könnyeket csal a szemébe. Önmagát jólelkűként, közvetlen emberként jellemzi, olyannak, aki meg tud bocsátani, s leginkább az önteltséget nem szereti. **(stier)**

MEGHÍVÓ

A Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület,
a Tájak–Korok–Múzeumok Egyesület,
a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága
az Országos Műemlékvédelmi Hivatal

tisztelettel meghívja Önt

ÉRI ISTVÁN

70. SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL

rendezett baráti találkozóra

Helyszín:

Magyar Természettudományi Múzeum előadóterme
(1088 Budapest, Ludovika tér 6.)

Időpont:

1999. március 5-e, péntek 10 és 12 óra között

Éri Gyöngyi, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

13
szerda

17.00

Baráti kör
Akseli Gallen-Kallela készülő kiállítását
ismerteti
Éri Gyöngyi főigazgatóhelyettes

Magyar Nemzeti Galéria, 1982. Október.

Éri György, a Magyar Nemzeti Galéria
1021 főigazgató helyettese

1983. VII.23. 8.55. Kossuth SJné.

Mit - hol - mikor - hogyan ?

- A szerkesztő-riporter Rózsa Péter.

/zene/

- Kedves hallgatóink az a negyedóra, amely rendelkezésünkre áll igen kevés ahhoz, hogy mai témánk egészéről akárcsak a vázlatot készítsünk. A műgyűjtők bizonyára a műkereskedelemről szóló néhány megállapításunkat úgy tekintik mint egy készülő tájkép első vázlatos rajzolatát. De nem is a beavatottaknak szól ez a műtárgyak eladásával és vételével foglalkozó összeállítás, inkább azoknak akik néha betévedve egy Bizományi boltba mondjuk értetlenül szemlélik a kis csiszolt üvegcsék mindenféle asztali díszek vagy éppen a falra aggatott ikonok mellé helyzett árcédulákat, rajtuk a három, négy, sokszor öt nullával végződő számokat. A műkereskedelem nagyobbrészt a Bizományi Áruház boltjaiban zajlik. Néhány alapkérdés az itteni tapasztalatokból merítve. Nádai Györgyné főosztályvezetőt halljuk.

- Nagyon sok esetben előfordul, hogy az ügyfél maga nem tudja, hogy mi van a kezében ezt a becsüstől hallja meg. Ván ez pro és kontra is, van amikor többre gondol van amikor egyáltalában azt sem tudja, hogy értók van a kezében. Akkor a becsüs megmondja, hogy milyen árat tud érte adni, az ügyféllel megállapodik és ezután következik az ellenőrzőbecsüs aki magasabb képzettséggel rendelkezik, évtizedek óta ezt a munkát végzi, átnézi azt az árut amit a becsüs felvett. Ha úgy találja, hogy a becsüs valamilyen formában esetleg tévedett, akkor ezt korrigálja és természetesen az árat föl is emeli és ezt az ügyfél utólag, pótlólag megkapja a vállalattól.

- Jó tudni tehát, hogy két ellenőrzésen is átesik az eladásra szánt műtárgy, hogy kisebb legyen a tévedés lehetősége. De mint ahogy az előbb hallottuk sokszor maga az eladó fél nincs tisztában azzal, hogy mi van a kezében.
Többek között erről is beszélgettem az egyik Bizományi átvevőhely becsüsével Szappanos Sándorral.

- Pár évvel ezelőtt történt egy érdekes sztori, kihívtak egy ilyen hagyaték felbecsülésére, kimentem és csupa semmit mondó tárgyakat néztem ott több mint másfél órán keresztül. Herendi porcelán, cseh porcelán vitrintárgyak és nagyjából kész voltunk a dologgal amikor a hölgy mondja, hogy van kint a kamrában egy ruháskosárban egy csomó pohár. Megmutatná, ha már itt vagyok. Behozzák a ruháskosarat ilyen kétfülü nagy vesszőkosár és kivesz belőle a hölgy egy darab poharat, megmutatja, rápillantok, te úristen mind ilyen van benne ? Közli, hogy igen, mi ez ? Lobmeyer készlet volt százvalahány darabból állt és akkori árakon azt hiszem 2 és 3 ezer forint között vettük át darabját. A hölgynek fogalma nem volt, hogy mi-

je van.

- Van olyan kategória már amikor nyilvántartásuk is van bizonyos műtárgyakról ?

- Vannak védett műtárgyak, amik már a tulajdonosnál védett, tehát a múzeum által védetté nyilvánitottak, erről kiadnak egy védettségi papirt ami ilyen öröklés esetében azt tovább irják és a műzeum ezeket nyilvántartja. Ha most, ha egy ilyen védett tárgy kerül be hozzánk a Bizományiba akkor mi azt külön vezetjük a védettséget és ha eladásra kerül akkor lejelentjük a múzeum felé, hogy ki vette meg a védett tárgyat, tehát a múzeum továbbra is figyelemmel tudja kísérni a tárgynak a sorsát.

- Olyan eset is előfordulhat nyilván, amikor az Ön kezébe kerül egy olyan tárgy ami még nem védett, de Ön szerint esetleg meg kellene vizsgáltatni. Ilyenkor mit tesznek ?

- Előfordul ilyesmi is, hetente egyszer van múzeumi zsüri leginkább ezüst tárgyakra vonatkozik, de meg szokták nézni az egyéb műtárgyakat is, ott a múzeum megnézi, ha úgy tartja, hogy védett értéke vana dolognak akkor védetté nyilvánitja, erről a beadót míg el nem adjuk a tárgyat értesítik és akkor nyilvántartásba kerül. Volt egy ilyen eset is a Szent István körúton helyettesítettem, két darab fa szentet hoztak be, nagyon szép állapotban restaurált, faszent volt és kisült, hogy XVIII. század eleji délnémet. Sajnos aztán levédték és nemis tudtuk eladni azon az áron, amin fölvettem le lett írva és aztán visszavitte a tulajdonos.

- A védettségnél az a helyzet, hogy amikor zsüriz a múzeum akkor ő még levédhet olyan tárgyat is, ami eddig nem volt védve, természetesen ez jogában áll és ezzel a jogával él is.

- Vannak még új felfedezések a Bizományiban amikor egy-egy olyan tárgy kerül forgalomba, amiről eddig nem tudtak vagy keresték és nem tudták a hollétét megállapitani ?

- Rendkivül sok ilyen van, csak egy példát hadd említsek. A májusi akciónk előtt a festményeknél 8 tételt védett le, ami eddig még nem volt védve. De ez nem egyedi eset, hanem ez egy rendszer. Minos olyan árverésünk amikor valamilyen festményt le ne védjen.

- A képzőművészeti alkotásoknál maradva a védettségről néhány tudnivaló. A Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettesét Éri Gyöngyit kértem a mikrofonhoz.

- Ha jól tudom akkor Európában először Magyarországon vezették be a műtárgyvédelemnek ezt a nagyon fontos formáját, a magángyüjteményekben lévő kiemelkedő müalkotások, kiemelkedő értékek védelmét. Ez 1949-ben történt amikoris az első magyar múzeumi törvény megjelent. A lényege ennek az, hogy a múzeumokban minden tárgy, minden olyan fontos tárgy,

ami a múltról és a jelenről a jövő számára közvetít tanulságokat és tudást, tulajdonképpen nem őrizhető meg, tehát feltétlenül szükség van arra, hogy a második múzeum a magántulajdonban lévő múzeális értékű műtárgyak közvetítsék azt, úgyanugy, ahogy a múzeumban őrzött különböző értékes darabokat. Éppen ezért vezették be magángyüjteményekben lévő fontos tárgyak nyilvántartását, hogy ezek a tudományos kutatás számára és a feldolgozás számára éppen úgy rendelkezésre állhassanak mint a múzeumi tárgyak. Sajnos már a rendelet bevezetésekor sok félreértés adódott, ebből a védetté nyilvánitásból, mert egyesek úta tekintették és ezt nem csak a tárgytulajdonosok hanem maguk a védetté nyilvánitók is, hogy az nem más mint a magántulajdonban lévő értékek állami ellenőrzése vagy esetleg az államosítása, holott a cél nem ez volt, hiszen a védett tárgyak tulajdonosa szabadon rendelkezik a tárgyaival teljesen szabadon adja el, szabadon vásárolható, ajándékozható, csupán egyetlen egy megkötés van, hogy az eladás előtt az arra illetékes múzeumnak ezt fel kell ajánlani mert a múzeumnak a törvény elővételi jogot biztosít. Amennyiben a múzeum lemond a tárgyról akár a Bizományi Áruház útján, akár pedig hát magánalapon, minden további nélkül ezek a tárgyak eladhatók. A nyilvántarás viszont lehetővé teszi azt, hogy például egy nagy gyüjteményes vagy monografikus kiállításon ezek a tárgyak szerepeljenek, lehetővé teszi azt, hogy különböző kiadványokkal publikálásra kerüljenek, tehát olyan akciókban vesznek részt a műtárgyak, amelyek ezeknek az értékét a forgalmi értékét mindenképpen növelik. Ugyanakkor a kiállításon való szerepeltetés például lehetővé teszi a tárgyak restaurálását, tisztitását, tehát a gondozását, amit a múzeum díjtalanul végez el a tulajdonos számára. A további megkötés viszont minden más tárgyra is vonatkozik mégpedig az, hogy meghatározott értéken túl műtárgyak müalkotások az országból nem vihetők ki. Ez az egész világon így van, így próbálják megakadályozni az illegális mükereskedelmet, illetve azt, hogy a mükincsek mint a nemzeti vagyok részei idegen országokba kerüljenek ki.

- Sajnos azt már nehezebb megakadályozni, hogy egy-egy értékes müalkotás itthon ne az illegális kereskedelemben, ne a nepperek kezén cseréljen gazdát. Közismert, hogy az átvevőhelyek környékén mindig ott ólálkodnak ezek az emberek és a Bizományi Áruházban dolgozók is ezt nagyon jól tudják.

- Sajnos tudomásunk van róla, hiszen minden egységünk körül megtalálhatók, annyit tudunk tenni, hogy minden lehető alkalmat megragadunk arra, hogy a közönséget tájékoztassuk. Mi állami vállalat vagyunk, nekünk megkötött haszonkulccsal kell dolgoznunk, ami egész minimális, 15 és 20 százalék között van, ezt tesszük arra az árura rá, amit behoznak. Na most ugyanakkor amikor így kapu alatt, utcán el-elkapnak egy-egy bendőt és elmondják azt a szöveget, hogy ők azonnal fizetnek, mindjárt adják a pénzt, de arról nincs szó, hogy ugyan milyen haszonnal

adják tovább. Ezt csak úgy lehet megakadályozni, hogyha a beadóink, vásárlóink is fellépnek ezek ellen, nem állnak ezekkel szóba, hiszen mi mindent elkövetünk, hogy megszabaduljunk tőlük. Eddig nem sok eredménnyel, meg kell, hogy mondjam. A másik része az, hogy nem tudjuk, hogy milyen nemzeti vagyon megy kézen-közön el, mert hiszen ez már ellenőrizhetetlen.

- Végülis az a jó, ha a tulajdonos nem csak a műtárgy forgalmi hanem eszmei értékét is ismeri. Igaz ehhez már nem csak üzleti szellemre van szükség. Térjünk vissza a műtárgyak védelméhez és miután képzőművészeti alkotásokról lesz szó ismét a Magyar Nemzeti Galériában készült beszélgetést halljuk.

- A védetté nyilvánitott tárgyaknak a listája, nem egy zárt lista,hanem egyre bővül. Hogyan kutatnak ?

- Ennek több forrása van, egyrészt vannak a régi magángyüjtemények, amelyeknek javarésze a két világháboru közötti időszakban alakult és ugye a családtagok tovább őrizték ezeket a gyüjteményeket, vagy több ágra szakadt az örökösödések folytán, azonkívül vannak új gyüjtők is és most már egyre több számmal olyan új gyüjtők akik élő művészek alkotásait gyüjtik, ami egy nagyszerü dolog, hiszen így tudják a jövő számára közvetíteni ezeket a műveket és hagyatékozások, vásárlások során szórványosan is jutnak műtárgyak vásárlók kezébe akik szeretnék tudni azt, hogy jól vásároltak-e, milyen értéket mondhatnak a magukénak és ezek itt a bíráláton megjelennek, ahol a korszakba tartozó művekkel foglalkozó művészettörténészek és restaurátorok alapos vizsgálatnak vetik alá a műtárgyakat és ami a bemutatott képek közül arra érdemes azokat természetesen védetté nyilvánítjuk. Ugyanigy hát ha valaki az országból ki akar vinni műtárgyat, akkor ott a kiviteli bizottság elé hozza és miután a MAgyar Nemzeti Galéria foglalkozik a magyar képzőművészeti alkotások birálatával és kiviteli engedélyezésével és állandóan csak képekről beszélek, de ugyanígy az Iparművészeti Múzeum az iparművészeti alkotásokkal a Néprajzi Múzeum a népmüvészeti alkotásokkal és a Nemzeti Múzeum pedig a történeti jellegü értékek birálatával és kivitelével foglalkozik. A Szépművészeti Múzeum pedig a külföldi képzőművészeti alkotásokkal.

-

- A műbirálatot hol és hogyan lehet kérvényezni ?

- Festmények, szobrok, grafikák,

- TEhát képzőművészeti,

- Tehát mindaz ami a képzőművészet tárgykörébe tartozik a Magyar Nemzeti Galériában lehet kérni minden hétfőn 9 és 12 óra között lehet beadni ezeket a tárgyakat és a következő héten kedden kapják vissza a tulajdonosok. Abban az esetben, hogyha

további vizsgálatokat igényel, tehát nem elegendő az egyszeri restaurátori és művészettörténészi szemle akkor jelezzük a tulajdonosoknak, hogy még szeretnénk tovább itt tartani. Egy-egy műalkotás bírálati díja egységesen 100 forint. Amennyiben védetté nyilvánítjuk a behozott képet, akkor a 100 forintos bírálati díjat elengedjük. Ha további természettudományos vizsgálatokat igényel, tehát fizikai, kémiai vizsgálatot, különleges foto eljárásoknak kell alávetni, amit szeretnék hangsúlyozni, hogy ezek soha nem sértik a kép állagát, akkor e eknek a díját a tulajdonosoknak kell átvállalni, itt nem nagy összegekről van szó, de minden esetben a tulajdonos hozzájárulását kérjük ahhoz, hogy ezek a vizsgálatok térítés ellenében elvégezhetők legyenek.

/zene/

-.-.-.-.-.-

Éri Gyöngyi, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

A múlt heti olaszországi magyar napok egyik kulturális eseménye, a Római Capitolium Múzeumban Rippl-Rónai József műveinek kiállítása volt. A kiállítás rendezője Éri Gyöngyi már hazaérkezett Budapestre.

Esti Magazin

1983. XI. 15. Kossuth M. 25 /Y./

Éri Gyöngyi, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

szept. 1-ig. Lélek és forma. Cép. fortéT. em.

Magyar művészet 1896-1914.

Több sikeres, külföldi bemutató után, 1986. márc. 14.-én nyílt a MNG Épületének északi és 1. em.-i termeiben a változatos művészet bemutató tárlat.

Rendezők: Éri Gyöngyi, O. Jobbágyi Zsuzsa.

Magyar Nemzeti Galéria,
1986. ápr.

Éri Gyöngyi, a MNG főigazgató helyettese
Baráti Kör!

nov. 20.
17 óra

Nemzetközi Kortárs Kiállítás <épp. port.

Bemutatja: Éri Gyöngyi.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. okt., nov.

Éri Gyöngyi a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

okt. 21. 16 óra — Nemzetközi jelentőségű Kiállítás — Cép. Park.

a Kulturális Fórum alkalmából rendezett kortárs, második világháború után készült művekből.

Rendezte: Éri Gyöngyi és O. Jolbágy Ksenia.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. okt. hó.

M.D.K.

Erdtelt

Lázár Béla: "tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában kiemeli a müvész által készitett arcképfestményeit.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

Erdtelt Alois

177. Erdtelt Alois: Arczképtanulmány.

106. Damkó József: Siremlék.

Éri Gyöngyi, a Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese.

12. Szerda
17.00

12 SZERDA

17.00
BARÁTI KÖR
Év végi klubdélután
Éri Gyöngyi főigazgatóhelyettes tájékoztatója a Galéria 1985. évi terveiről.
A Corvina új művészeti könyveinek ismertetése, könyvsorsolás

Magyar Nemzeti Galéria, 1984. december.

Erhardt Ernő

Uj magyar otthon
kiáll. 1940.

Kétszobás lakás
hálószobája,
terv. fenti
Repr.
Tér és Forma
1940. 2. sz. 32. l.

23. ÁTTOMÁS FELÉ

„*Nyolcak*“ („Acht“) sind in einigen Bildnissen bleibenden Wertes entstanden. Ihr Grundton ist an Stelle der Empfindsamkeit durch verständnisvolle Menschenkenntnis und durch ein männliches Gefühl bestimmt. In Verbindung damit sind seine Kompositionen von starkem Bewegungsdrang und vernünftigem Dynamismus beseelt.

Seine *Berliner* Bilder bringen vorwiegend konstruktive Fragen zur flächigen Lösung, mit einer etwas düsteren Einseitigkeit. Als hätte der Künstler vorübergehend daran gezweifelt, dass die Kunst nur vollkommene Bejahung des Lebens sein könne, liess in seiner Gestaltung sich die Stimme der Wirklichkeit und zwar der abschreckenden Wirklichkeit vernehmen.

Im letzten Jahrzehnt seiner Laufbahn, in Ungarn, in der zum Wettkampf anregenden Atmosphäre der heimatlichen Kunst, angespornt von den reichen Wechselwirkungen im Kreise geistesverwandter befreundeter Künstler, stieg auch die Malerei Berénys zu einer zusammenfassenden

Erhardt Ernő

Tér és Forma
1940. 50. l.
(Espresso-bar;
képekkel.)
Szerezte fenti.

alán Gábor

Erhardt Ernő

építész - épületvas

Elek.

lásd

Gellért Magdaléna:

3 évtized 146. l.

Ipart. elektrifikáció

1932

Erhardt Ernő

Vook államrejtő

Címtár 1915/16. 42. l.
44, 45,
52, 53 (kép)

1916-17. 29, 30, 32

1917-18. 30. l

1930. 46, 82. l

504. GYUTACSOSPISZTOLY. 1864. . . . . 4.—
505. HANDZSÁR, dömöckölt pengével. . . . 3.—
506. HANDZSÁR. . . . . 2.—
507. ÓNTÁNYÉR, vésett dísszel. 1808-as évszámmal. Nagyszeben, XVIII. sz. vége. 2 drb. 8.—
508. ÁLLÓÓRA, feketére pácolt fa, bronz veretekkel, ütőszerkezettel. 1820 körül. . . . 60.—
509. SAPKAJELVÉNYEK. 450 különböző drb. 110.—
510. GYERTYATARTÓ, bronz. Rokokó. . . . 12.—
511. ÁLLÓÓRA. Bronz tokban. . . . . 35.—
512. UJSÁGTARTÓ, faragott fakeretben, gyöngyhímzéssel. 1850 körül. . . . . 15.—
513. FALIÓRA, faragott és aranyozott fatokban. XVI. Lajos korabeli ízlésben . . . 120.—
514. VIRÁGTARTÓ, sárgaréz, domború díszítéssel. . . . . 12.—
515. ÁLLÓÓRA, alabástrom oszlopokkal és ütőszerkezettel. Készítette: Lehrner, Kassán. 1830 körül. . . . . 40.—
516. ÍRÓSZEKRÉNYKE. Barna lakk, felrakott díszítéssel. Japán. . . . . 18.—
517. FALIKAR, aranyozott bronz. . . . . 22.—
518. ÁLLÓÓRA, ütőszerkezettel, diófatokban. XVIII. sz. második fele. Készítette: August Eisenbarth in Stuhlweisenburg. . . . . 70.—
519. FALIKAR, aranyozott bronz. 2 drb. . . . 45.—
520. FALIKAR, aranyozott bronz. 2 drb. . . . 45.—
521. FALIKAR, bronz. Egy pár. . . . . 30.—
522. XIII. LEÓ PÁPA KÉPMÁSA, fénykép Lenbach festményéről. . . . . 1.—
523. BONBONTARTÓ FEDŐVEL, alabástrom, faragott díszítéssel. 1850 körül. . . . . 9.—
524. TINTATARTÓ, bronz, domború díszítéssel. 8.—
525. GÖMBÖT TARTÓ FÉRFIALAK, bronz, márvány talapzaton. . . . . 14.—

Erhardt Ernő

Butorasvereséből

10 K-ás kisaranyú

Érmiek 1915/16. 44. C.

Erhardt Emil

Ékitmenyes rajzból
diákok által.

Éremiek 1915/16
45. l.

Erhardt Emő.

Nyomtk papirdisz
repr.

Számos 1915/16. 52.
53.

kép

Bécs.

A látképben feltüntetett
DONAW FLVS-on hadihajókat és a
tunk. Felirata:

WAHRE CONTRAFACTU

és a felső jobbsarokban: ad p. 3

Rm., mér. a vk.12: 13.5

140-95

Erhardt Ernst

Vook äiamsegaj

Eäimisk 1916/17. 29. l.

Vägbr. jõ eredm.

u. o. 30. l.

T. 1557.

kalap tollal, felöltő aczélgomb-
ké foullard öltözet magas derékkal
kal. A háttérben szék és a consolon

VATKÉP

ttermébőlmükből

ilág Maj. lső sz. hoz.
ast Gusztáv, Pesten
rund Pest 1863.

: 20 cm.

Erhardt Ernő

Lakásmüvészeti Terve-
zésből 10 K-ás Eis
arany díj

Építmüvek 1916/17. 32. l.

(Lipner)

1259. Lippay (Bertalan Domokos)

Sz. Thurzófalván 1864 sz

Vámbéry Ármin, arczké

Csaknem egész alak
ben ülve és szembenézve v
faragott támlásszék karfá
sza és körszakálla őszbev
na. Homloka és szemének k
negyedik és kis ujján kar
zete: álló galléru ing, n
tókás mellény és egyelejű
jobbra: B.D. Lippay 1908.

Vászon, méretei 130:8

Lippay Bertalan Domok
(1344-909-).--

Bal lábát keresztbe v

1

"Erhardt Eino"

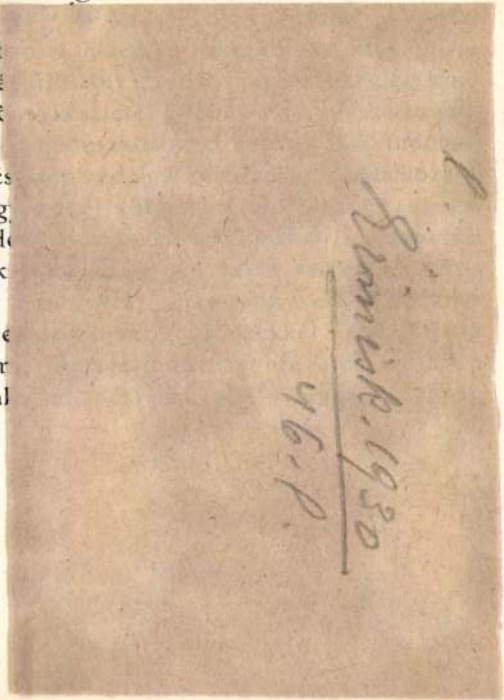
500 k. állami ösztöndíj

Címiek 1917/18. 30 l.

múzeumot rövid negyedóra alatt
t 200 dbot szedett össze.
zeum nyitási napjait, mint a helyi
nak legmegfelelőbb és legalkalma-
okra, szombat és vasárnapra tették,
l. e. 9 órától 12 óráig díjtalanul
ó meg a múzeum. A nyitásra előre
a közönség figyelmét az ujságokban,
yeház főbejáratánál pedig oszlopokra
tett nagybetűs táblák hirdették a
a való bemenetelt, azonban 3—4
resztül alig egy-két látogató szállin-
múzeum helyiségeiben. Nem ismer-
zeumot. A nyitási napok szaporodá-

látogatta meg a múzeumot.

5
1913-l
tását é
dag kö
kal és
nyos és
és hog
deklőd
dolgok
gatják
és okle
akár ór
a munl

egész helyiség, hogy a nagyterjedelmű, sok kötetből álló művek elhelyezése igen nehézzé vált. Nagyon kívánatos volna, ha a tervbe vett főiskolai építkezés minél előbb megkezdődnék, hogy az új épületszárnyban a könyvtár jobb és megfelelőbb elhelyezést találhatna.

A Főfelügyelőség útján nyert államsegély 1913-ban is 1000 K volt, a főiskolai hatóság pedig 3200 K-t fordított a könyvtárra, melyből 2360 K esett könyvbeszerzésekre és könyvköttetésre.

54. PÉCS. A *Pécsi Városi Múzeum* jö-

plom czinterme volt ez. Embercso
számmal kerültek elő itt fakopor
lányainak és a koporsó szögein
ságában. Intézkedett az osztály
hogy a Pécs, Király-utcza 5. sz.
és lebontott Hamerli-ház faragott z
kélye, mely a XVIII. század végén
szeti formáit tünteti fel és az 179
zését viseli magán, teljes egészébe
zeumba kerüljön. Hamerli Imre kere
csos, keztyűgyáros készségesen áten
Az erkélyt érdemes volna a lé
kulturpalotába beépíteni, mint a r

Erhardt Ernő

bútorasztalos

1914—19

Érmiek 1930. 82. l.

BUDAPEST
935 JUN. 1021

M.D.K.

Erhardt Ernő okl.épitőiparmüvész

Három fényképfelvétel a müvész saját tervezésü lakásáról.
Rövid beszámoló közli, hogy müvész tervezte a Parisette-kávéházat, a Putsay és Ravasz-cukrászdákat.

"Egyszerüség és müvészet" c. közl.
Szinházi Élet. Bp. 1930. márc. 2-8. XX. évf. 10. sz. 116-117. lap.

MDK

A magyar pavillon bejárata. repr.
Tervezte: Erhardt Ernő

Magyar Iparmüvészet 1940.45-46.o.
A VII. Milánói Nemzetközi Iparmüvészeti
Kiállitásról

Erhardt Ernő

okl. épitő iparmüvész

Uj Magyar Otthon Kiállitás, 194c. katalogusa
36 lap

MDK

ifj. Erhardt J.Ernő

siremléktervét 5oo koronáért megvásárolták

Pályázatok. MI 192o, 9 ~ 2

MDK

Erhardt Ernö, lakástervezö-ip.müv.

az Új magyar lakás felé mutat kislakás hálószobája tölgyfabutorokkal és kovácsolt vasdiszszel.

Mária Valéria utcai Kiállító terem.
Szép hallok, szobák, kertbúvarok és munkáihoz
az "Új Magyar otthon" kiállításán.
Magyarország. 1940.febr.28. 4.1.

Erhardt Ernö, lak.ber.-ip.müv. MDK

A nappali életre is alkalmas hálószoba ismét az egész kiállitás szellemi középpontjában álló anyagszerüség jegyében készült s E.E. müve.

Mária Valéria-Utcai állandó kiállitási otthon.
Az uj magyar lakáskultura bemutatkozó kiállitása.
Pest.1940.febr.28. 4.l.

MDK

Erhardt Ernö, III éves növ. /ip.müv./

Terve: 55. Uriszoba részlete. Kép 31.1.

Magyar Iparmüvészet. 1918. 31.1.

Erhardt Ernö, MDK

tervezö-iparmüvész jutott nagyobb feladathoz a kiállitással kapcsolatban, melyet Richter Aladár rendezett.

Müvészieség, magyarosság, modernség és célszerüség az uj magya lakáskultura ideálja. "Uj Magyar Otthon" kiáll. az Ip.m.Táre. Mária-Valéria utcai pérpalotájában. - Esti Ujság. 194c.febr.29. 7.1.

MDK

Erhardt Ernő okló épitő iparmüvész

az alábbi tervpályázat biráló bizottságának tagja volt

Az Orsz. Magyar Iparm. Társ. tervpályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 1939. 122.l.

Eduardo Cruz Pérez

Per la Forma 1940-50.

Espresso - Bar

MBK

Erhardt Ernő épitő iparm.

A nemzetvédelmi kereszttel...

Magyar Iparművészet, 1941. 12.sz. 149. o.

Erhardt Ernő

Az Iparművészet. 1939. 9-10.sz. 144. l.

-ő-: Herend 100 éves.

MDK

Erhardt Ernő

Magyar Építőművészet, 1939. 18$_2$. 1.

Gyüjtés helye:.....

M.D.K.

Erhardt Ernő, építő, iparművész

irányította a „Herend 100 éves" kiállítás szervezési munkálatait.

3
11

"Herend 100 éves"kiállitás katalógusa.

Bp. 1939. 3. és 11. old.

M.D.K.

Erhardt Ernő, építő iparművész

munkáját a "Herend 100 éves" kiállítás bejáratával szemközti 2-ős oldjáratu fal feletti díszítés, amely gardap virágdíszes keretbe foglalva Lux Elek egyik művének felhasználásával készült kompozícióit

10

"Herend 100 éves" kiállítás katalógusa.

Bp. 1939. 10. old.

MDK

Erhardt Ernő belső-épitész

Iparm.Társ. Körirata. 1948.XI.26. 2371.sz.
3. l.

de. D. U.

ERHARDT Ernő belsőépítész

Bp. Gárdonyi Géza Kamaraszínház, zenekari
zet, színpadrendezési
1957-ben bekövetkezett halála
után a belső építészeti befejezési
munkáit Horváth László
Magyar Építőművészet 1960. 2. sz. 38-39.

ifj. Erhardt J.Ernő

MDK

siremléktervét 500 koronáért megvásárolta az

Iparműv. Társ.

Pályázatok. Magy.Iparművészet 192c. 95-96.l.

Erhardt Ernő

iparművész

Iparművészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparművészeti Muzeumban - lakásművészeti munkáival - szobátervekkel - szerepel.

Pesti Hirlap
1935.VII.4.

MDK

Erhardt Ernő épitő-iparm.

Uj Magy. Otthon kiáll. Iparm. Társ. 1940.

36 l.

MDK

Erhardt Ernö.

6 mülap. Magyar irredenta. Bp.192o.

Dr. Szemlér Lörinc gyüjteményének aukciója. Bp. 19
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Arv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 67.l.

MDK

Erhardt Ernő

B.D.: A népszövetségi palota, a Párisból "menekült vázák" és a szögnélküli butorok alkotómesterei. Esti Ujság 1940. márc. 13. 5.l.

Eskuzko Sinadar epistola

Tesi Toma 1939. 231-34.

Herendi jubileumi közlés

MDK

Erhardt Ernő épitő-iparmüv.

Magy. Iparmüvészet 1939.
Társulati közlemények. 123 l.

Erdy György

Pécsi képzőművész grafikáiból nyílt ma reggel a „Munkáshétköznapok" kiállítása

Dunántúli Napló 1968. IX. 13. 3.

Érdy György
festő

MDK

Kamarakiállítása a pécsszabolcsi Puskin Művelődési Házban nyílt meg.

– Kiss –

Napló, 1965. aug. szept. 3. 2. lap

Érdy Győző

grafikusművész kiállítása. Pécs, Művelődési Ház.
- Ism: Dunántúli Napló, 1967.szept.3.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107.1./

90. 1.

Erdy Győző

festő-grafikusművén kiállítása. Pécs, Ujmecseki Bányász Szálló. – Ism.: Kovács Gyula. Művészet, 1966. 7. köf. 1. sz., 45. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

266. l.

MDK

Érdy György

festő

Az újmeszeri Bányászszállóban kiállította „Schrodl-akna bányászcsaládjával" (1946), „Györgyakna" (1948), „Gyárvárosi téglagyár", („Pécsbánya-telepi táj", „Öreg meszes télen", „meszesi új munkásszálló", „meszesi építkezések", c. alkotásait.

–: Sz. Gy.: Érdi György kiállítása Napló, 1965. sept. 22. 5. lap

Erdy György
festő

MDK

Az ajnácskői bányászszálló nagytermében rendezték meg kiállítását.

– Hírek –

Napló, 1965. sept. 17. 2. lap

Erhardt Ernő

Tér és Forma, 1932

V. évf. 146-150. o.

Cikkeit Fórum. Ly. kaptok Budapesten.

Erhardt Ernő

Az Ódry Színház történetét
Erhardt Ernő kezdte el, majd
váratlan halála után Hor-
micsek folytatta és fejezte be a
munkálatot.

Kovács Aurikó: Hormicsek Károly.
Művészet, 1975. július – 6 oldal.

MDK

Erhardt Ernő

Hálószoba, tervezte fenti, repr.

Magyar Iparművészet 1940. 31.1.

MDK

Erhardt Ernö,
épitö iparmüvész.

A kiáll.-t rendezte:OMIT és Magy.Ip.Müv.Orsz.Egyes.

"Magy.orsz." 1910 márc.16. 8.l.
Mária Valéria u. helys. "Uj Magyar otthon" kiáll.

Erhardt Ernő

tervezte a nyomdaipari pavillont.

Kovács Endre: A centenáris B.N.V. kritikája. Új Építészet. 1948. 246. l. 250. l. Képpel

1./ Tiszte

fillért a 122.623. számu k

2./ beszer

pengőt a 127.688. számu ki

3./ Kiküld

gőt a 127.689. számu kiadá

május hó 28-án. A miniszte

miniszteri tanácsos.

A hi

Arv. Csaba. Erhardt Ferenc

1936. 5. rk. a.:

M. irredenta.
6 műlap (bori-
tékban. Up. 1920
(megjelenésekor az
utóbbi elkobozta)

fordítás!

Erhardt Ernő

Erhardt Ernő okl. épitő iparmű-
vész, VII. Nagyatádi Szabó-u. 48.
428-160

Bptávb 1940 szept.
4 1942. jan.

Erhardt Ernő

Iparművészeti iskolai növendék

Vidéki kiránduló, repr.

Magyar Iparművészet

1918. 3. l.

lev

is jobbára idegen művészek alkotás
vásárolta meg a tagok között való
kisorsolás céljából,s a műlapokat i
külföldön készitette.Már a korabeli
lapok élesen támadták ezt a sáfárko
dást:"nemzeti bünt követ el,ki oly
társaságot pártol,mely cseppet sem
törődik nemzetiséggel s hazai művé-
szek xxxxxxxxxx buzditásával s di
csőségét csak abba helyezi,hogy a
külföld komimisszáriusává szegődik"

Igy a művészek teljesen az
önmaguk erejére,s az irók támogatás
ra voltak utalva.Az irodalom nemcsak
tollával támogatta a művészeket,hane
helyet adott neki a xxxxx folyóiratá
almanachok,könyvek lapjain is.Itt te
mészetesen csak grafikusokról lenete
szó,xxxxxxxx A művészek pedig ugy s

Erhardt Erik

III. évés ipariművészeti iskolai növendék

Uri szoba rajzlete, tervrajz
repr.

Magyar Iparművészet

1918. 31. l.

kép

ek.
gy
st
ő-
k
k
-
ak
sze-

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

.....

.....

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT 1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. Szentiványi Gyula: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Gerevich Tibor
elnök.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Erhardt Ernő

Faragvány egy pohár-
szélen, fenti terve
után.

Repr.-
Képzőművészet.

1934. (70 l.
71) képek

Elkán portalé a Váci-utcában. Egyszerű, nyugodt, emeletet is magában foglaló márványburkolattal.
Tervezte: Erhardt Ernő.
Készítette: Haas és Somogyi.

Vda 22
(Stidum)

139

Építőipar 1935. 139.

Gábor
gyerekjáték
a kezelése
dekor
gördülő függönytartó
gyártja: TÖRÖK FÉMÁRUGYÁR
MINDEN
SZAKÜZLETBEN
KAPHATÓ!

ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIREI

A ZÖLDSZINŰ TAGSÁGI JEGYEK kiválthatók a *Nemzeti Szalonban*, a hivatalos órák alatt.

A tagsági jegyek kiváltását tagjaink részére azáltal is megkívánja könnyíteni a Szövetség, hogy a Budapesten lakó művészek, akik a *Képzőművészetre* előfizetnek, az előfizetési díjak lefizetése alkalmával a tagsági jegyeiket is kiválthatják a Képzőművészet pénzbeszedőjénél.

KEDVEZMÉNYEK.

A Szövetség tagjai a zöldszínű tagsági jegyeikkel az összes múzeumokat, képtárakat díjmentesen látogathatják (kivéve a Műcsarnokot). A Nemzeti Szalonban a belépési díj hetven százaléka a kedvezmény.

Dr. Jakab László szanatóriumában mindennemű vizsgálat 50 százalék árengedmény mellett történik.

DÉRY BÉLA SIREMLÉKÉRE Rökk Károly festőművész 7 pengőt adományozott.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS SIREMLÉKE. A Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége Pentelei Molnár János-síremlékbizottsága *Ugron* Gábor elnöklete alatt tartott ülésén elhatározta, hogy a síremlékbizottságot, képzőművészek, közéleti kiválóságok, írók és újságírók fölkérésével országos jellegűvé alakítja, kinyomatja a gyüjtőíveket s Budapest székesfőváros és az állam támogatását is kéri, hogy a síremlék minél előbb felállítható legyen. A síremlék költségeinek gyüjtésénél *Beckói Bíró* Henrik kormányfőtanácsos, társelnök a legkészségesebb támogatásáról biztosította a síremlékbizottságot.

A Szövetség igazgatósága ezúton is felkéri a Szövetség tagjait, hogy az elhalt kiváló nagymester síremlékére adományaikat küldjék a Szövetség igazgatója címére (V. ker., Lipót-krt 7., I. 4.) *Pentelei síremlék-alapja*, cím feltüntetésével.

A MUNKÁCSY-CÉH február hó 22-én tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy ezévi kiállítását április hó végén rendezi meg az *Ernst-Múzeumban. A kiállításon minden magyar képzőművész résztvehet* s a fejcédulák az Ernst-Múzeum pénztáránál válthatók meg. A kiállítás nagyszabású sorsjátékkal lesz egybekötve s a kiállításra kerülő legkiválóbb alkotásokból választja ki a Céh elnöksége és vásárlóbizottsága a nyereménytárgyakat.

A tagok igyekezzenek minél több sorsjegyet elhelyezni, miután azok a művészek, kik a sorsjegyek eladásában segédkeztek, jogot nyernek arra, hogy a vásárlóbizottság a kisorsolandó műtárgyak közé az illető művészek alkotásaiból is vásároljon. A sorsjegyeket a sorsolás intézőbizottsága a Céh minden tagjának kiküldi. Mindennemű felvilágosításért a Munkácsy-Céh főtitkárához, Szentgyörgyvári Gyenes Lajoshoz lehet fordulni. (V., Lipót-körút 7. szám.)

Szerkesztésért és kiadásért felel:
Dr. GYÖNGYÖSI NÁNDOR

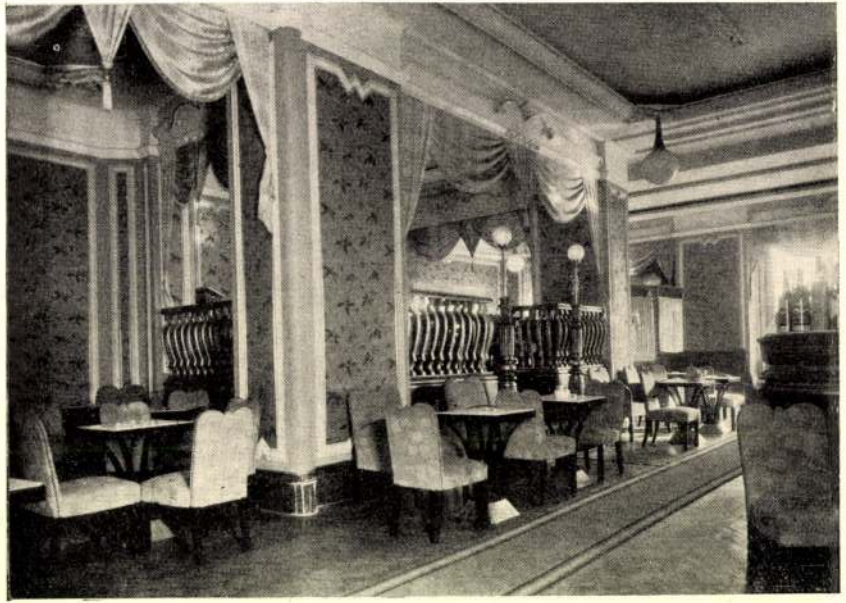
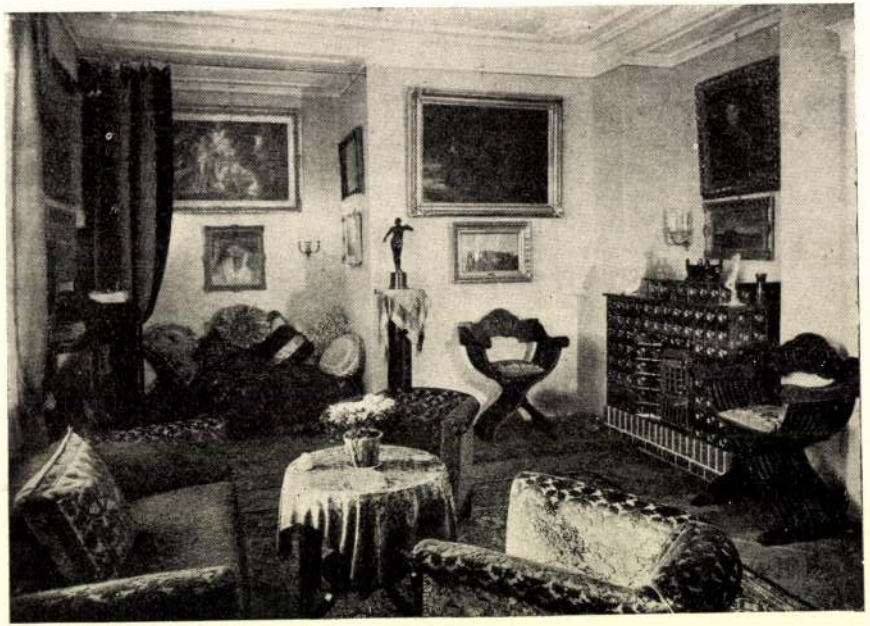

Foto Pécsi

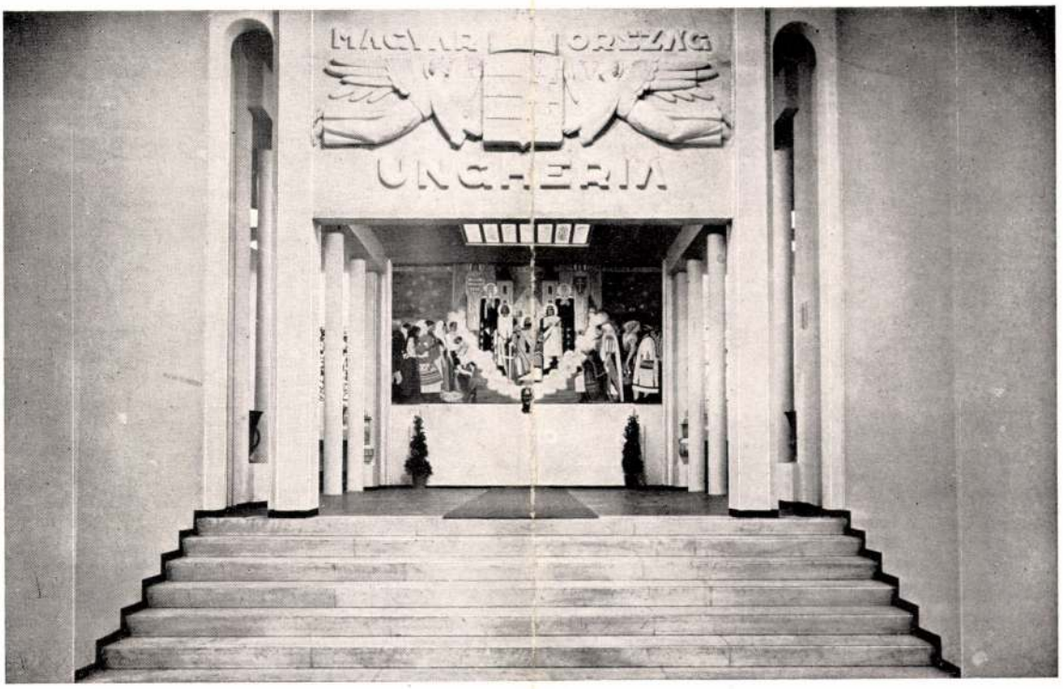
Részlet egy café-barból

Egy műgyűjtő otthonából

Foto Seidner

Erhardt Ernő tervezései

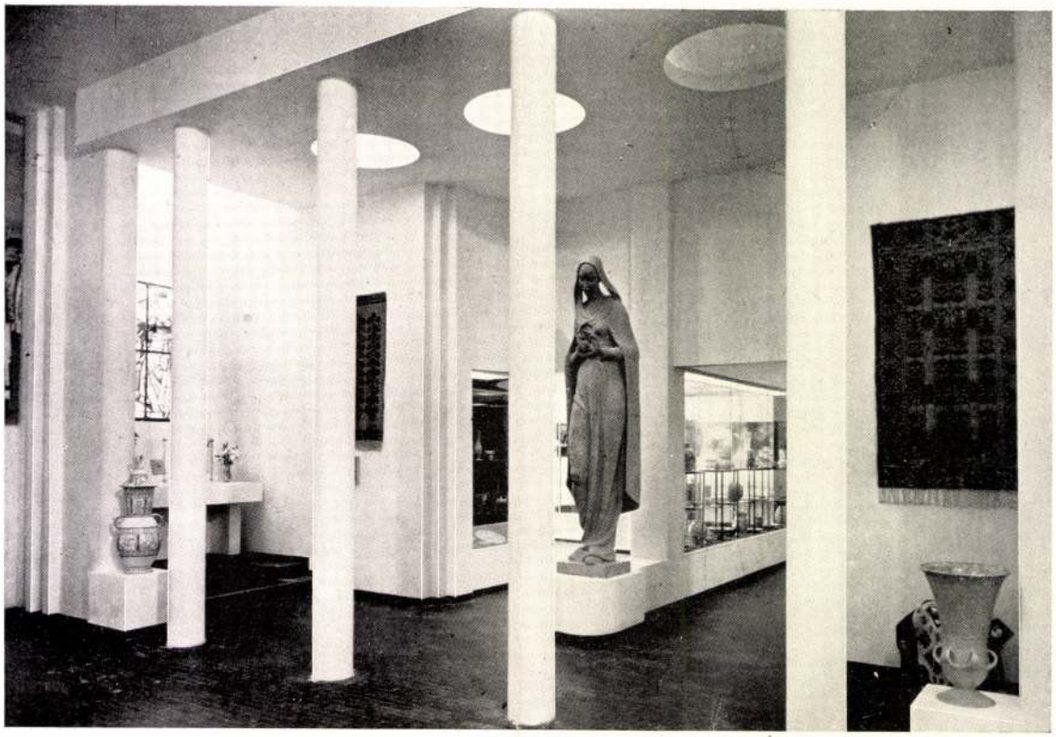

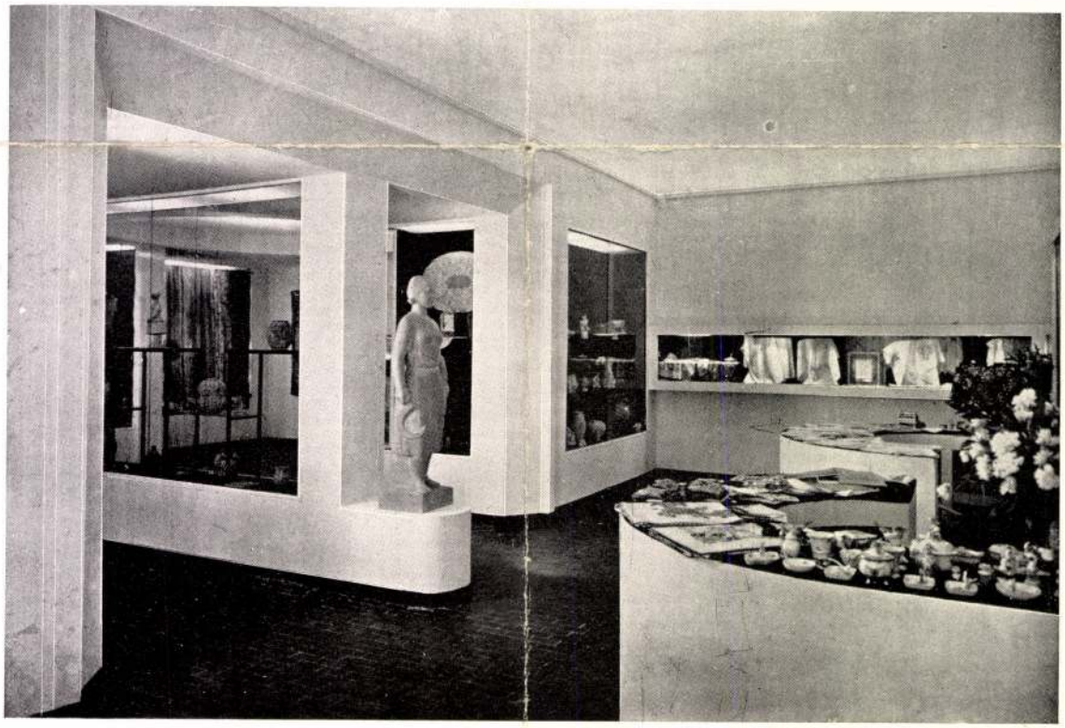

A VII. Milánói Nemzetközi Iparművészeti Kiállításról. Fent : A magyar pavillon bejárata. Lent : Részlet a magyar pavillonból. Az installációt tervezte Erhardt Ernő. A dombormű Ohmann Béla, a dekoratív festmény ~~Diósy Antal~~ műve. — Aus der VII. Internationalen Kunstgewerbe-Ausstellung in Mailand. Oben : Eingang des ungarischen Pavillons. Unten : Detail aus dem ungarischen Pavillon. Installation entworfen von Ernst Erhardt. Das Relief ist von Béla Ohmann, das dekorative Gemälde von Anton Diósy. — From the VIIth International Exhibition of Applied Arts in Milan. Above : Entrance to the Hungarian Pavilion. Below : Detail of the Hungarian Pavilion. Installation designed by Ernest Erhardt. The relief is the work of Béla Ohmann, the decorative mural painting is the work of Anthony Diósy.

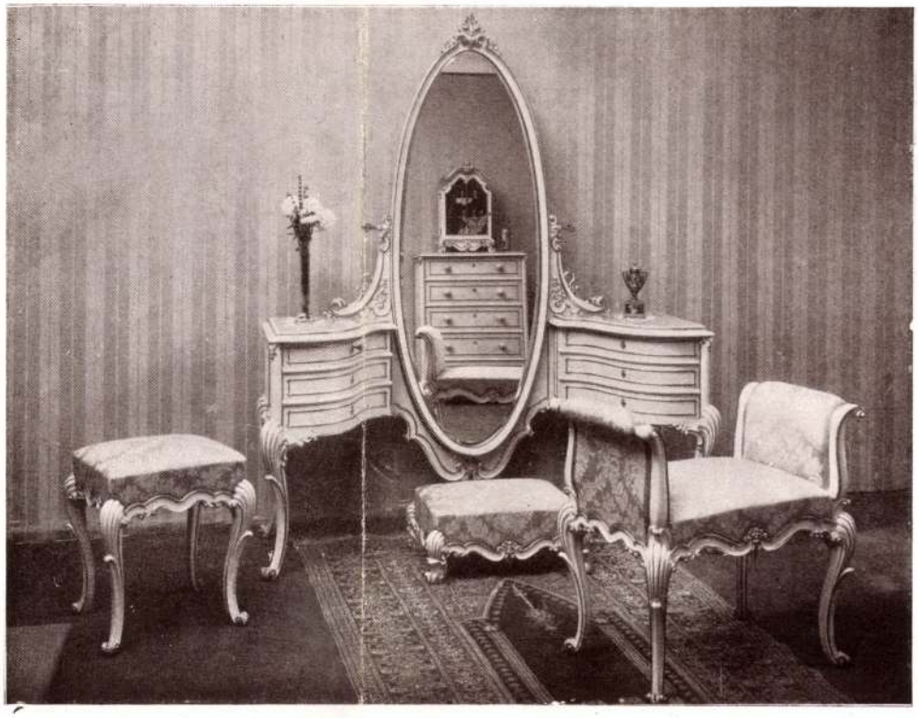
45-46

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940.

A VII. Milánói Nemzetközi Iparművészeti Kiállításról. Részletek a magyar pavillonból. Az installációt tervezte Erhardt Ernő. — Aus der VII. Internationalen Kunstgewerbe-Ausstellung in Mailand. Details aus dem ungarischen Pavillon. Installation entworfen von Ernst Erhardt. — From the VIIth International Exhibition of Applied Arts in Milan. Detail of the Hungarian Pavilion. Installation designed by Ernest Erhardt.

134, 135 Erhardt Ernő: Hálószoba részlete. Ebédlőszekrény és székek.
Schlafzimmer und Speisezimmermöbel. ◂ Meubles d'une chambre à coucher et d'une salle à manger.

Magyar Iparművészet
1926. 134, 135. l. képek

Tanács Éden

A hódmezővásárhelyi művészek agyagipari műhelyének újabb mázas edényei.
Neuere Ziergefässe der Kunstkeramischen Werkstätte in Hódmezővásárhely. ✦ Nouvelles céramiques hongroises.

A philadelphiai nemzetközi kiállítás magyar iparművészeti csoportja. Berendezését tervezte Faragó Ödön.
Die ungarische kunstgewerbliche Abteilung der internationalen Ausstellung in Philadelphia. ✦ Exposition internationale à Philadelphie, Section hongroise d'Art Décoratif.

Erhardt Ernő: Ebédlő vitrinája és karosszéke.
Speisezimmervitrine und Armsessel. ✦ Vitrine et fauteuil d'une salle à manger

SAJTÓFIGY
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1976 JÚL. 16.

MECSEKI BÁNYÁSZ
Pécs

1021

▲ siklósi márványbánya. Részlet. (Erdy Győző tusrajza)

Erdy Győző

és dolgoznak a szocialista hazánkért!" Nagyon, de nagyon sokat érnek ilyenkor ezek a nemes, emberbaráti szeretetmegnyilvánulások.

Emberek vagyunk mi is. Nem igaz, hogy nem félünk, megértően búcsúztunk a brigád két legrégibb tagjától, akiket lelkileg, s testileg összetört ez a szörnyű tragédia. A többiek, tizennyolcan együtt maradtak. Az egyik brigádtag levette a vágat bejáratáról a mindenkinek címzett, a bemenetet tiltó keresztet. Kemény, dacos pillantással nézett előre a vájvégen, mintha mondaná: Nem félünk tőled, te poklot, s tragédiát előidéző szörnyeteg. A vágatnak menni kell előre, kell a szén a hazának. A „Kulich Gyula" brigád megteszi kötelességét.

Kiszálltunk. A kasból kilépve az első tavaszi napsugárba, az egyik brigádtag halkan elkezdte dúdolni: „Szerencse fel, szerencse le, ilyen a bányász élete."

Bótai János vájár,
a Kulich Gyula brigád
vezetője, Komló,
Aknamélyítő Üzem

a Fáklya június 7
Ám ebben a szám
érdekes dologról
hat! Például az ősi
restaurálásának mó
a népszerű Gaja
szikla) együttesről, a
mond Makarenko,
pedagógus-író az ing
ről, hogyan érhető e
húsz termés paradi

Robbanékony anyagok a szervezetből

Megállapították, hogy az ember által kiválasztott vegyi anyagok között szép számmal akad robbanásveszélyes is. Teljesen egészséges emberek is formaldehidet, metanolt, metánt, propánt, acetont és más szerves anyagot lehelnek a levegőbe. Hosszú időtartamra tervezett űrrepülés során ezek az anyagok felhalmozódhatnak az űrkabinban, és katasztrófát is okozhatnak.

Az ember által kilélegzett mikromennyiségű illékony szennyeződéseket vizsgálva, szovjet mikrobiológusok egy sor fontos adatot szereztek, amelyek nagy segítséget nyújtottak az űrkabin légtisztító rendszerének tervezésénél. Kiderült, hogy a szennyezők összetétele és mennyisége egyedenként változó. A dohányosok például két-háromszor több széndioxidot lehelnek ki, mint a nem dohányosok.

— APN —

Erdy Győző
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 AUG 25

MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZ

Cséplés a pécsszabolcsi határban. (Erdy Győző rajza)

jának jobb felső sarkába.

A szünet előtt ismét a vasutasok szereztek gólt Szabó beadását Nagy Gy. fejelte Bogyai hálójába.

Szünet után Ivanics hagyott ki nagy gólhelyzetet, ez után azonban ismét hazai gól következett, Perger a 16-os magasságából, oldalról csavart labdája kötött ki a hálóban.

Együttesünk egyre jobban átvette a játék irányítását, erejéből azonban már csak szépítésre futotta. Második gólunkat az újonnan beállt Makláti lőtte.

Ércbányás
Veszprém-

NB III.:
kett—Lati

Megyei
Bányász
celángyár-
Bányász—
—István-a

NB I.
órakor: F
késcsabai
Pécsi Bá
férfi mér

NB I. E
pőgyár—Komlói Bányász.

vatfesztivál.

SZERDA

17.15: Magyar nyelvű tv-krónika. 17.50: Parangal kapitány kincse. 18.30: Turizmus. 19.00: Népszerű zene. 19.20: A világ, amelyben élünk — ismeretterjesztő film. 20.35: Pera Todorvics: Hajdúskodás — tv-játék. 21.35: Schumann: 4. szimfónia. 22.38: Divatfesztivál.

CSÜTÖRTÖK

17.15: Magyar nyelvű tv-krónika. 17.50: Primoz naplója.

ÁNYASZ

lr. Gyevi Károly. Szerkesztőség: Pécs, Déryné u. 8. fszt. 10. 2-62, 22-63. Komlón: 72-52. Kiadja a Baranya megyei Lapkiadó ároly. A Lapkiadó Vállalat telefonja: 15-32, 15-33, 60-11. **Mihály utca 10. Felelős vezető: Melles Rezső.**
rák dolgozói részére az üzemek bérszámfejtőinél. Nyugdíjasok tósága pénzügyi osztályán, Pécs, I., Komjáth Aladár u. 5. Előfizerint, egész évre 20,— forint. Másoknak évi 20 forint 40 fillér.
5 917

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

[illegible] JUN

JELENKOR

Érdy Győző

1021

Május első napjaiban sok értékes kulturális eseményre került sor Pécs város munkásklubjaiban és kultúrházaiban is. Közülük két érdekes kiállításra hívjuk fel a figyelmet. Egyik a meszesi bányász szálló nagytermében nyílt ÉRDY GYŐZŐ grafikusművész bányásztémájú alkotásaiból, a Mecseki Bányászok Irodalmi és Művészeti Köre rendezésében, a másik a Zsolnay Művelődési Ház Képzőművészeti Szakkörének műtermében, BAUER JÁNOS szakköri tag munkáiból. Mindkét kiállítás nagyszámú látogató közönséget vonzott, és bizonyította a művészeti szakkörök emberformáló erejét, hasznosságát. (Képünkön: Érdy Győző munkája.)

*

új . . .

A f

balatoni

atmoszférája, a mai huszonnyolc-harminc évesek s

Operatőr *Lakatos Iván* volt, a főszerepeket *Bujtor*

és *Váradi Hédi* játszották.

*

NÉMETH JÓZSEF Munkácsy-díjas festőművész az elmúlt hónapban Kaposváron, a Rippl-Rónai Múzeum képtárában mutatta be új alkotásait. A sikeres kiállítást május 7-én DR. LÁNCZ SÁNDOR művészettörténész nyitotta meg.

*

A Magyar Írók Szövetsége vendégeiként Magyarországra érkezett jugoszláv írókküldöttség – Branko Ćopić, Enver Dierdieku, Major Nándor, Tanasije Mladenović

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁJÉKOZTATÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

JELENKOR

Pécs

...

ÁPRILIS 3-ÁN nyílt meg Pécsett *Érdy Gyõ-*
zõ festõmûvész gyûjteményes kiállítása.

tán, Jeszenyin, Ka
Károly, Weöres Sándor, Zelk Zoltán

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP 1971 ÁPR 6

ERDY GYŐZŐ FESTŐMŰVÉSZ gyűjteményes kiállítását Bachmann Mátyás, a Megyei Tanács vb művészeti osztályának igazgató-helyettese nyitotta meg Pécsett, a Dérynné utca 9. szám alatti helyiségben.

1971

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 JAN 7

MECSEKI BÁNYÁSZ

Hogy vannak
Arannyal beszőtt
Gombostűfejek felettünk.

1021

Erdy Győző

Ház és gémeskút. Erdy Győző tusrajza

pontos száma
állnak rende
helyi, sem
latban, az
mindenki kel
dott, senkit
dás. Erről b
lalatunk főm
gay Károly

— Főmérnök elvtárs hogyan látja a vállalat tevékenységét 1968-ban?

— Bár a vállalati mérleg, amely véglegesen és egyértelműen tükrözné gazdasági tevékenységünket, még nem készült el, máris igen sok hasznos tapasztalat birtokába jutottunk. Ezek közül legfontosabb az, hogy vállalatunk kollektivája nemcsak a programban kitűzött feladatokat valósította meg, hanem azt túl is teljesítette a célkitűzéseinknek megfelelően.

— Emlékszem, az első negyedévi termelési tanácskozásokon több műszaki és fizikai dolgozó aggodalmasan beszélt a jövőről. Attól tartottak, hogy az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésével csökken majd a vállalat önállósága, termelése. Mi erről a főmérnök elvtárs véleménye?

— Valóban voltak ilyen megnyilatkozások az év elején. Ez azonban egyszerű emberi dolog: általában minden újtól bizonyos mértékig tartani szoktunk. Aggodalmunk azonban felesleges volt, s ezt ma már mindenki beláfja. Hogy év közben voltak ne-

A vállalati szervek egységes állásfoglalásának megfelelően — 1967-hez viszonyítva — műszakonként négy forinttal emeltük a szakmányban dolgozók irányműszakbérét és 2,50 forinttal a prémium nagyságát, rendeztük az uraságivájárok bérét és az állásidők elszámolási alapját. Jelentőségénél fogva ki szeretném emelni a július elsejével végrehajtott időbéres kiszolgálói bérrendezést. Ennek során végrehajtottuk a munkások személyi besorolását. A szakmunkások átlagosan, személyenként és egy műszakra vonatkoztatva 2,59 forintos, az egyéb betanított és segédmunkások pedig 2,07 forintos alapbéremelésben részesültek. A bérrendezés nyomán a második félévben több mint három millió forintot fizettünk ki pluszként.

— A múlt év nyarán egy napig a Dunai Vasmű vendége voltam. Az ottani vezetők elmondták, hogy általánosságban elégedettek a mecseki szén minőségével, viszont kifogásolták, hogy ez a minő-

31. ERDTELT ALAJOS
Született 1851-ben Herzogswaldban (Felső Szilézia). Női tanulmányfő. – Tulajdonosa: Dr. Szmrecsányi Miklós úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 706

Erdtner Márton
nyomdász

MDK.

vezette a lőcsei nyomdát Brewer Zsófia örökösei alatt 1725-ig. Ekkor a Brewer név megszűnt.

Fitz Jenő Károly: Hazánk könyvnyomtatói
Grafikai Szemle 1892. 12 p. 198 l.

Erdy Antal

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1939.IX.8.

A
HUNGAROVOX KIADÓ
tisztelettel és szeretettel meghívja Önt, kedves hozzátartozóit és barátait

Kaiser László
ÉRI ISTVÁN

Egy apróhirdetésen vett régész emlékezései

című életinterjú-kötetének bemutatójára

A könyvet bemutatja
Nagy Gábor
építész, műemléki felügyelő

Éri Istvánnal való találkozásomnak egyszerű oka volt: rövid beszélgetést akartam készíteni a neves régésszel, a Tájak–Korok–Múzeumok mozgalom és kiadványsorozat organizátorával egy műemlékvédelmi újság számára. A beszélgetés nyúlt, egyre érdekesebb témák és tények kerültek a felszínre. Nemsokára világossá vált, hogy Éri élete és munkássága beszélgetéssorozat, hadd ne mondjam: könyv után kiált.

Kaiser László

VISSZHANG

Madarász Imre könyvei a kritika tükrében

című kötet bemutatójára

A könyvet bemutatja
Szappanos Gábor
író, a könyv szerkesztője

A kötet Madarász Imre önálló könyveiről megjelent valamennyi bírálatot tartalmazza, az eddig hat kiadást megért olasz irodalomtörténettől a tavaly megjelent Alfieri-nagymonográfiáig, de az olasz felvilágosodásról, romantikáról és Risorgimentóról, s az olasz erotográfiáról, a Dantéről, és Mazziniről szóló művek mellett foglalkozva a magyar és világirodalmi tanulmányok, valamint a Letérés című kisregény visszhangjával is.

Helyszín:

A **Magyar Írószövetség Klubja**,

Bp., VI. Bajza u. 18. I. em.

Időpont:

2005. szeptember. 22. (csütörtök) **17 óra**

Hungarovox Kiadó
1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 11.
Telefon: 340-0859, fax: 239-0578
www.hungarovox.hu
E-mail: kaiser@hungarovox.hu

MEGHÍVÓ

ÉRI ISTVÁN

El (nem) küldött levelek

Miért adta vissza Éri István a díszpolgári címet? – Az egész falut megsértette a muzeológus?

Mátételki András

Éri István, Nagyvázsony első és eddig utolsó díszpolgára visszaküldte kitüntetését a képviselő-testületnek. Az országosan ismert muzeológus azután döntött így, hogy a Kinizsi-vármúzeummal kapcsolatos elképzeléseit, igényeit az önkormányzat hónapok múlva sem teljesítette, de még csak levelet sem kapott tőlük.

A 78 éves, Budapesten élő *Éri István* mint a Magyar Nemzeti Múzeum, majd az Országos Műemléki Felügyelőség muzeológus-régésze 1955-től hat éven át dolgozott Kinizsi Pál várának feltárásán, majd 1961–73 között vezette a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatóságát. Ettől kezdve 15 éven át irányította a fővárosban a Múzeumi Restaurátor és Módszertani Központot, miközben betöltötte 2001-ig a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesületben az ügyvezető elnöki tisztséget. Abban az esztendőben kapta meg a Veszprém Megye Érdemrendje kitüntetést.

– Amikor az önkormányzat 1999-ben a vár jövőjéről tárgyalt, meghívtak engem is. Az akkor megalakult vártanács elnökének – a polgármester úr javaslatára – engem választottak meg, hogy kiállításokat, rendezvényeket szervezzünk. Tudni kell, hogy a megyei múzeum még 1989 nyarán lebontotta a kiállítást a sorozatos betörések miatt, ugyanis senki nem őrizte a várat. Nos, az első vártanácsi ülést már nem követte másik. Kiderült, hogy a képviselő-testületen belül éles ellentétek alakultak ki. Többen fel kívánták bontani a sümegi *Pap Imrével*, a Törökverő Kinizsi Kft. vezetőjével 1995-ben kötött üzemeltetési szerződést, mondván, nem tett eleget kötelezettségének, így például elmaradt a vár folyamatos felújítása. A várárokban történelmietlen lovasjátékokat rendeztek, engedély nélkül megemelték a várfalat. Nagyon sokan várták már, jómagam is, hogy a Pap-féle, tíz évre szóló szerződés végre lejárjon. Tehát a testület szakítani akart Papékkal, de az ügyet elbukták a bíróságon.

Éri István hiába várta a vártanácsi ülések összehívását, többé már nem vitt neki meghívót a postás. Az elmúlt öthat évben sem maradt tétlen: az időközben elhunyt Sedlmayr Jánossal megbízást kapott az állami műemlék-helyreállító központtól, hogy készítsék el a vár helyreállításának terveit. A két szakember emellett tudományos kutatást folytatott, hogy Kinizsi Pál és Horváth Márk eredeti síremlékeit, reneszánsz dombormű-vekkel díszített szarkofágjait restaurálják. A gipszből készített síremlékek 1:5 arányú makettjét és a vár helyreállítási terveit tavaly májusban állították ki a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban. A Nagyvázsony múltját és jövőjét bemutató kiállításon jelentette be *Szombati József* polgármester, hogy Éri Istvánnak adják a település első díszpolgári címét. A muzeológus hosszú idő után talán ekkor érezte úgy, hogy ismét sokat tehet majd a várért, Kinizsi szellemének ápolásáért.

– Tollat ragadtam, megköszöntem, hogy gondoltak rám, majd megírtam, csak úgy fogadom el az elismerést, ha beleszólási jogot kapok az önkormányzat által tavaly létrehozott, a vár üzemeltetését is végző Kinizsi Kht. működésébe. Pontosabban a vármúzeum újraélesztésébe, hiszen ez év augusztusában ünnepelhetnénk a múzeum megalakulásának 50. évfordulóját. Nem kaptam választ. A tavaly novemberi ünnepség előtt még írtam egy levelet, amelyben azt jeleztem, hogy két évre kérjenek fel tiszteletbeli múzeumi igazgatónak, hogy rendbe tehessem másfél évtized elhanyagoltságát. Az ünnepségen erre senki nem tért ki, nekem meg ott kínos lett volna ezt szóba hozni. Remélve, hogy erről önkormányzati döntés lesz, egy hónappal később elkészítettem egy hétoldalas intézkedési tervet a vár helyreállításával, rendezvényeivel, leendő kiállításaival kapcsolatban. Amikor ezt tavaly december elején átadtam, Szombati úr a Kinizsi Kht. ügyvezető igazgatójának jelenlétében azt mondta, ez nem valósítható meg, csak tíz év alatt. Azt feleltem: 2006 augusztusára, a jubileumi ünnepségre mindez elvégezhető. Javasoltam, ha odaadják a kht. ötmilliós többletbevételét pályázati önrészre, nyerhetünk hozzá közel húszmilliót. Javadalmazásomra nem kértem pénzt, csupán kiadásaimra nyújtottam volna be számlákat. Tavalyelőtt nyolc tablóból álló kiállítást rendeztem a pálos kolostorról, a Szent István-templomról, a község barokk műemlékeiről. Az eltelt hat évben számtalanszor jártam Nagyvázsonyban, soha egy fillért nem kértem a községtől. Ez év január 30-án a polgármester úr levélben tájékoztatott, hogy egymilliót tudnak adni a pályázati önrészre. Igazgatói megbízásomról majd a testület dönt, az ülésre meghívnak. Ezt azóta várom... Közben február végén lejárt a pályázatok beadási határideje, így idén már nem lesz ünnepség a vármúzeumban – legalábbis nem velem. Bizonyára érthető, megbízás nélkül semmilyen munkába nem kezdtem bele. Miután a kht. ez évi tervében is folytatni kívánja a korábbi üzemeltető giccses és történelmietlen gyakorlatát – ólomkatonák kiállítása, lovasjátékok a várban –, a májusi testületi ülésen bejelentettem, hogy lemondok a díszpolgári kitüntetésemről. Egyrészt, mert az önkormányzat gátolja díszpolgárát műemlékvédő és hagyományőrző munkájának folytatásában, másrészt elvtelennek és erkölcstelennek tartom a díszpolgári cím viselését akkor, amikor nem értek egyet a Kinizsi-hagyomány ápolásában, a vázsonyi középkori műemlékek gondozásában azzal a községi vezetéssel, amelynek tagjai engem le akartak kötelezni e címmel.

> Hiába várta a vártanácsi üléseket, többé már nem vitt neki meghívót a postás

Az eddig elmondottakat Éri István még májusban részletesen kifejtette a jelen levő képviselők előtt, másoknak viszont levélben küldte el indoklását.

A képviselő-testület – jó hosszú idő után – a napokban ismét foglalkozott az Éri-üggyel. Volt, aki kertelés nélkül így fogalmazott a nyilvános fórumon: „Az egész falut megsértette." Más úgy vélekedett, hogy a településen sokaknak nem tetszett, hogy feltételekhez kötötte a muzeológus a díszpolgári cím elfogadását. Elhangzott, többször tárgyaltak az idős szakemberrel, aki nem tudott arra garanciát vállalni, hogy milyen értékeket szerezne vissza a várnak, ami egyfelől érthető: a kövek és egyéb kiállítási tárgyak a megyei múzeumé, ahol közölték a vázsonyi önkormányzattal, hogy nincs pénzük a restaurálásokra.

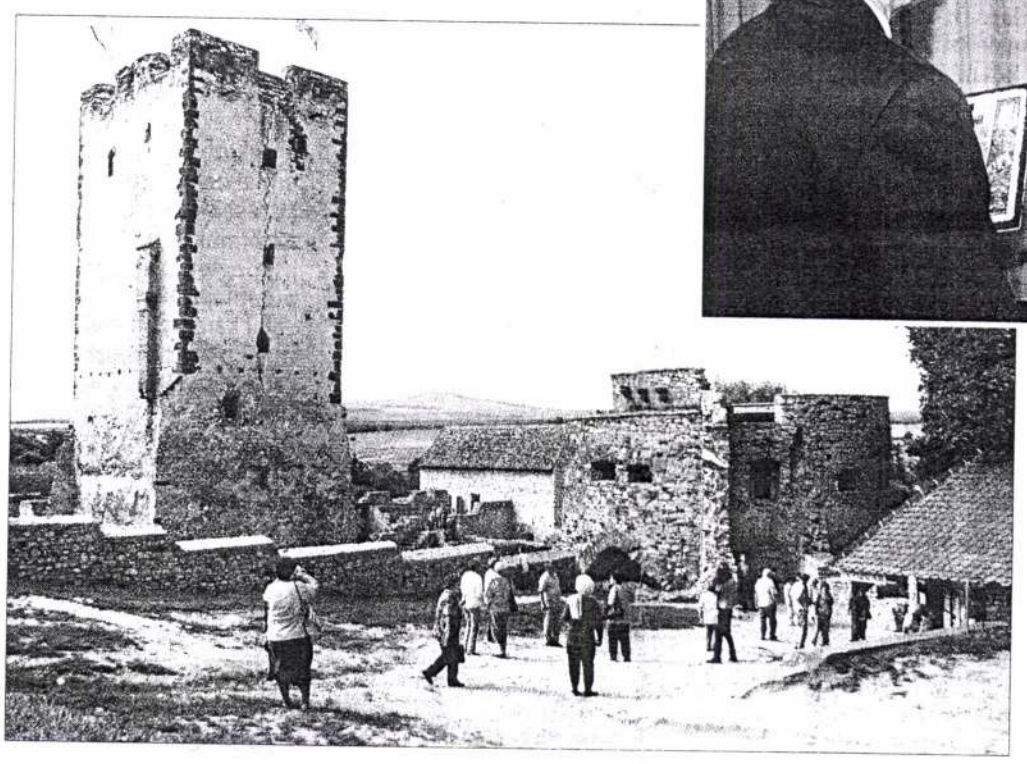
Az is szóba került, hogy a vár ügye éppúgy a tulajdonosé, a kincstáré, mint a megyei múzeumé, így hát elvárható lenne az anyagi támogatásuk. Sarkosan megfogalmazódott: a községnek nincs több milliója arra, hogy megoldja a vármúzeum személyi és technikai védelmét. Akkor meg mit is igazgatott volna Éri István? Mellesleg, két dudás lett volna egy csárdában?...

Tupcsia Péter, a kht. ügyvezető igazgatója tavaly novemberben felajánlott a bevételükből egymillió forintot a pályázati önrészre, ugyanakkor a testület nem döntött a költségtérítésről – évi 1,2 milliót kért Éri úr –, mivel még nem készült el a költségvetésük. Bár már akkor megfogalmazódott, hogy ezt az összeget nem tudja megadni a település a muzeológusnak, így hát ki sem nevezik tiszteletbeli igazgatónak.

Csakhogy ez utóbbi döntésről nem értesítették Éri Istvánt, aki májusban meghozta súlyos döntését. A képviselő-testületi ülésen elismerték, hogy választ azért kellett volna írni díszpolgáruknak.

– Nem hibátlan az önkormányzat, de ez a „válasz" Éri úrtól azért erős volt – összegezett Szombati József az országban talán példa nélküli eset kapcsán.

NAPLÓ
2006 06 24

Szombati József polgármester átadja Éri Istvánnak a település első díszpolgári címét 2005 novemberében (felső kép). A községnek nincs több millió forintja arra, hogy megoldja a nagyvázsonyi vármúzeum személyi és technikai védelmét (bal oldali kép)

FOTÓ: ANDRÓNYI, MÁTÉTELKI

ÈRI btvain

Erhardt Sándor

Tér és Forma

1939. 231 – 234. l

(Herend jubileumi kiállítása, képekkel.)

Az installáció kb. verte pénz

(1467-től 1855-ig.)

Éri György a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese
Időszaki kiállítások.

jún. 30-ig A művészet szolgálatában. A magyar képzőművészeti gyűjtemények 40 éve. c. ép. part

Rendezte: Éri György.

Magyar Nemzeti Galéria,
1975. június.

Éri Gyöngyi a Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese.
Kiállítás megnyitó

márc. 22. a művészet szolgálatában. A magyar
iparművészeti egyetem 40 éve.

Cép. Kft.

Rendezte: Éri Gyöngyi.

Magyar Nemzeti Galéria,
1985. márc.

Vadas József

GALÉRIÁK MAGYARORSZÁGON

Galériák, ha úgy vesszük, korábban is voltak: a Képcsarnok és az Iparművészeti Vállalat állami kezelésben tengődő boltjai. Igazi műkereskedések azonban – több évtizedes szünet után – csak az elmúlt években jelentek, sőt szaporodtak meg – annak nyomán, amit rendszerváltozásnak mondunk. Hozzávetőlegesen ma mintegy ezer olyan cég működik, amely műtárgyakat forgalmaz. Köztük a par excellence – modern, illetve kortárs művészettel foglalkozó – galéria legfeljebb ha száz, az ismertek száma két tucat. Sorozatunkban a legjellegzetesebbekből mutatjuk be párosával azokat, amelyek már nevet és rangot szereztek maguknak – elsőként kettőt a Budai várból.

ÉRI GALÉRIA

Tárnok utca 3.

Tulajdonosa és művészeti vezetője egyszemélyben Éri Gyöngyi. A szakmából jött: éveken át dolgozott a művelődési minisztérium múzeumi osztályán, majd a nyolcvanas évek derekán a Magyar Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese. Több emlékezetes kiállítás fűződik a nevéhez. Ezek közül a legjelentősebb a magyar századforduló művészetét reprezentáló „Golden Age", amely bejárta a fél világot: Berlintől Londonon át az Egyesült Államokig.

Az elsők között választotta azt a rögös pályát, amit a műkereskedelem és főleg a kortárs művészet gondozása jelent ma Magyarországon. 1989-től egy sikeres magánvállalkozáshoz csatlakozva, egész sor harminc-negyven éves fiatal festőnek, szobrásznak szervezett vagy rendezett a cégnek üzleti eredményt, a művésznek egzisztenciális sikert hozó kiállítást Nyugat-Európában. Ezt követően, a Művészeti Alap félmaszek galériájából próbált hivatalos üzletet csinálni, de nem lehetett. 1991-ben alapította meg a maga önálló vállalkozását.

Az Éri Galéria először a budai Várban, a Fortuna utcában rendezkedett be, ahol a hazaiak mellett a nyugatiaknak akkor még nehezen hozzáférhető orosz művészeket is forgalmazott. Aztán kissé távolabb, egy budai villába költözött, majd a Ferenciek terére, úgyszintén egy lakásba. Néhány hete ismét a Várban dolgozik, Makrisz Agamemnon szobrász egykori műtermét bérelte ki. S nem pusztán spórolásból. (Merthogy ez így még mindig jóval olcsóbb, mint egy utcáról nyíló üzlet.) Mélyebb indítéka van e választásának. A műkereskedelem nem közönséges dolog. Nem az utcáról véletlenül betérők vásárolnak pillanatnyi szeszélyből műtárgyat.

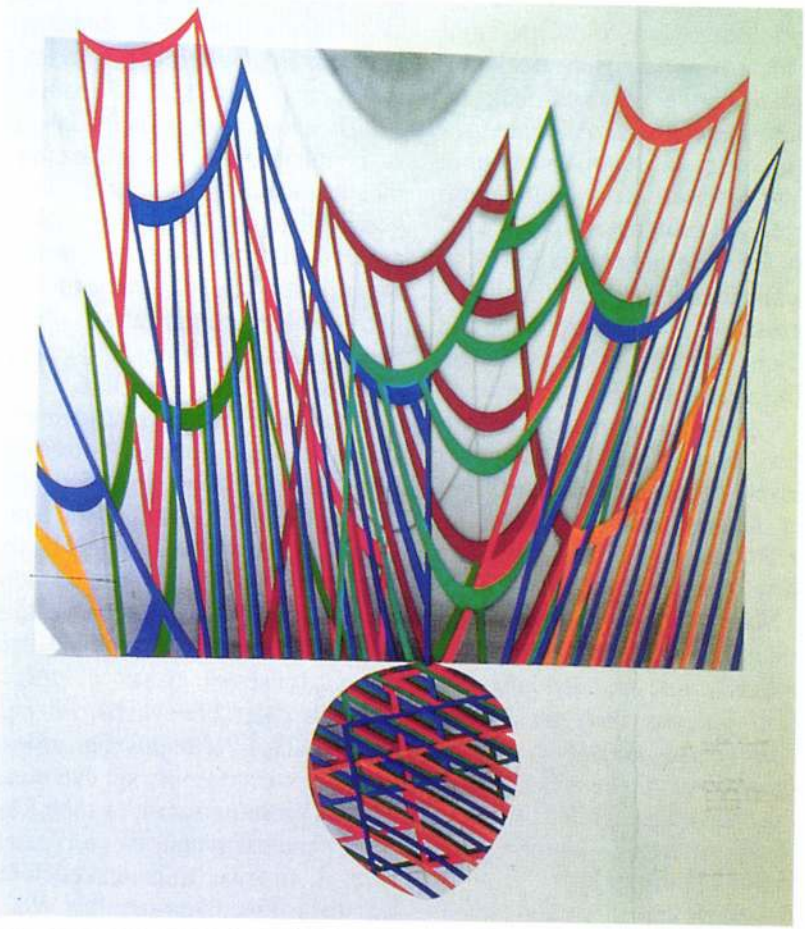
Az Éri Galéria nem a könnyű siker irányában indult el: a kísérleti – a merészen új – művészetet karolta fel. Nem egyetlen stílus mellé szegődött, mégis egységes az anyaga, mert – zömmel – a hatvanas évtizedben indult új avantgárd neves képviselőit (Maurer Dóra és Gáyor Tibor, Lakner László és Swierkiewicz Róbert műveit) forgalmazza. Néhány fiatalabb társukkal, amilyen Mata Attila vagy Bakos Ildikó. S mint önmagáról írja: *„Magyarországon az egyetlen műkereskedelmi galéria, mely az experimentális video hazai és külföldi eredményeinek bemutatásával, forgalmazásával is foglalkozik."* (Az 1993-as Artexpón csupa ilyen videomunkát állított ki.)

Saját galériájában szintén rendszeresen – évi öt alkalommal – rendez kiállítást. Így került sor a már említettek kamaratárlatára. Éri Gyöngyit azonban nemcsak idehaza ismerik, hanem komoly kapcsolatokkal rendelkezik külföldön Ljubljanában, Bukarestben, Miamiban, Chicagóban is. Nem kis részben ennek tulajdonítható, hogy az Éri Galériában a magyarok mellett több külföldi művész (Emil Schumacher, Sheila Isham) is bemutatkozott. Kapcsolatainak más hozadéka is van. Az a gazdagon illusztrált könyv például, amely Maurer Dóra életművét mutatja be. Szövegét Dieter Ronta bécsi múzeumigazgató, illetve Beke László, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője írta.

Több mint személyes adalék: a kortárs műkereskedelem történetéhez tartozik, hogy 1989-ben Éri Györgyi egyik alapítója, ma elnöke a Magyar Műkereskedők Egyesületének, amely 1993-ban rendezte az első műkereskedelmi szalont 14, tavaly ősszel a másodikat már 20 résztvevővel. (Csak a legígényesebb galériákat veszik fel tagjaik sorába.) Nem pusztán érdekvédelmi szervezet ez; két éve nemzetközi szemináriumot és több külföldi tanulmányutat is szerveztek már. A magyar műkereskedelemnek még bőven van tanulnivalója.

ÉRI GALÉRIA

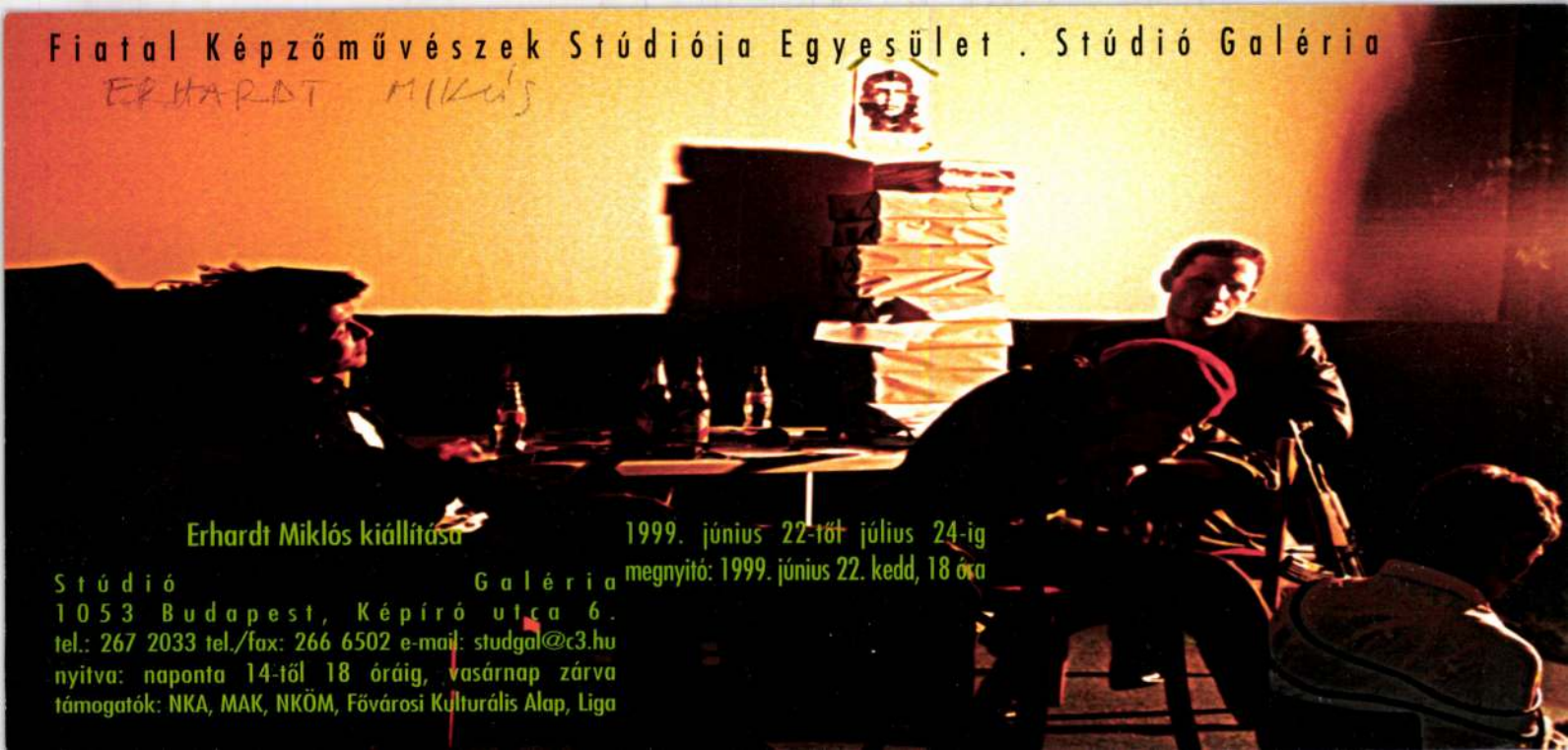

Emil Schumacher: Edina V., 1984, olaj, fa

Maurer Dóra: Tértervek IV. var. C., 1984

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület . Stúdió Galéria

ERHARDT MIKLÓS

Erhardt Miklós kiállítása

1999. június 22-től július 24-ig
megnyitó: 1999. június 22. kedd, 18 óra

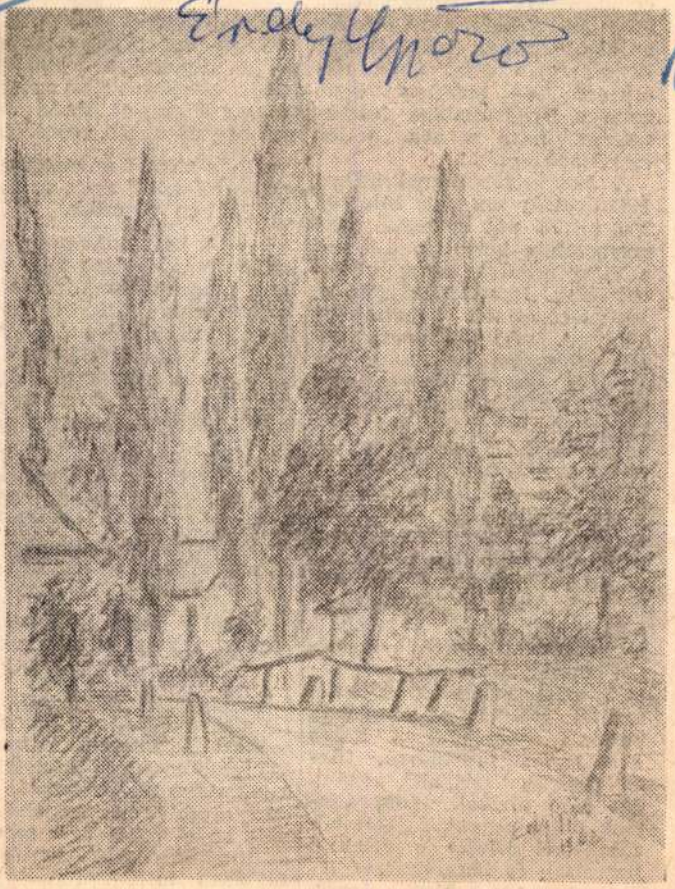
Stúdió Galéria
1053 Budapest, Képíró utca 6.
tel.: 267 2033 tel./fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu
nyitva: naponta 14-től 18 óráig, vasárnap zárva
támogatók: NKA, MAK, NKÖM, Fővárosi Kulturális Alap, Liga

LAB.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Isco MÁR — 5.

MECSEKI BÁNYÁSZ

Érdy Győző 1021

Pécsszabolcsi táj

(Érdy Győző rajza)

emlékedésért.
harc az egyer
a demokratik
kongresszusa
cember 1-én
zetközi Dem
vetség: har
egyenjogúság

A Nemzetközi Demokr
Nőszövetség ma már mintegy
250 millió nőt számláló tag-
szervezetein keresztül ott van
a világ minden táján, a nők
harcának legcéltudatosabb, s
leghatározottabb képviselője-
ként. A párizsi kongresszu-
son elfogadott határozat —
amelyet Eugéne Cotton asz-
szony, a fizika-tanárból a nő-
mozgalom vezéralakjává lett
nagytekintélyű harcos terjesz-
tett elő — kimondja: harc a
békért, a nők egyenjogúsá-
gáért, a nők és a gyermekek
helyzetének javításáért, a
nemzetek szabadságáért és a
népek barátságáért — ez kell,
hogy jelentse a nők küzdel-
mének fő céljait. Az eltelt
huszonhárom esztendő e cé-
lok megközelítéséért, megva-
lósításáért folytatott küzdel-
mektől gazdag: a szocialista
országok asszonyai a békés
országépítő munkában, füg-
getlenségük útját alig néhány
éve járó afrikai, ázsiai álla-
mok női a maguk sajátos kö-
rülményei között e célokért
harcoltak és harcolnak.

Amikor Clara Zetkin javas-
latára 1904-ben Koppenhágá-
ban, a szocialista nők máso-
dik nemzetközi konferenciáján
— március 8-át nemzetközi

munka
gyedévében végeztek.

— A harmadik negyedé
kezhet erre — csak 98,2 szá
2300 tonna szénnel maradt
kapcsoltunk. Nagyot lendí
forduló tiszteletére kibonta
csénk is volt, mert javultak
házségek is csökkentek. A
negyedik negyedéves tervür
tettük, féléves szinten pedig

Nagy munkát adott az
Az év első kilenc hónapjáb
zalékos hamutartalmat. Az
valósággal csodát műveltek
ember válogatta a palát —
A negyedik negyedévben
szenet adtak át.

Ami a balesetet illeti,
romlott a helyzet), a tervbe

Örvendetes javulás vol
feljesítmények és az összüz
Az első félévben 4,5 tonna
a második félévben viszont
kilogrammos összüzemi telje
kilogrammra növekedett. Ja
dási sebesség is. Az első f
volt az előrehaladási sebess
centiméter/műszak. Ami az
félévben túlteljesítették.
másodikban 24 forinttal te
szenet az előírtnál.

— Összevetve az elmond
es év jó eredményeket hozo

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ
1968 JAN 3

1021

Parkrészlet, 1967. (Érdy Győző tusrajza)

egyfelvonásos színművet tanultak meg, amelyeket adhatnak elő.

Az „Éljen az ifjú pár", mai olasz szerző s milliomos érdekházasságáról szól. Mindketten más „előéletét". A szimpátiát a vagyon okozza rabbal az érdekházasságot gúnyolják ki.

A „Majd én mindent elintézek" című egyfelvonásos szintén mai szerző műve, a meg nem értő feleséget mutatja be.

A Dózsa című jelenet — XV. századbeli képet varázsol a néző elé. A szegény férjet a feleség és az anyós kizsigereli. A férj ebből a csávából igen mulatságos ötletekkel menekül meg.

Szívesen fogad a lelkes gárda bármilyen meghívást.

Varga

kielégítettnek tekinthető a város ilyen igénye. Hasonlóképpen befejeztük az iskolahálózat fejlesztését is: a legsúlyosabb közoktatási gondok a szilvási és a kenderföld C-területi iskola felépítésével megszüntek.

---

ni járt a szakácsnéval a piacra. Talicskával tolta fel a hegyre sokszor a zöldséget, almát, dinnyét és az egyéb konyhára valót. Kemányen ke-

megedződött. A vonat nem volt nagyon drága közlekedési eszköz, de az állomáshoz is gyalog kellett volna kimenni,

a Szovjetunió!" Seress tudta hogy Karának nagy része va abban, hogy ezek a plakátol és jelszavak tüzelik a munká

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző

MECSEKI BÁNYÁSZ

19. MÁJ 3

1021

Érdy Győző kiállítása Meszesen

Szombaton Meszesen dr. Gyevi Károly nyitotta meg Érdy Győző grafikusművész önálló kiállítását

kész terveket. Első ü
en program megbesz
artunk a megrendelő
ásodik ütemben már cer
ajzos tervek felett dönti
harmadik lépésben a
kivitelezési tervet zsürizz
Ez a három alkalom a
kontroll, — mondja az
tály vezetője.

— *Az üzemeknek milyen beleszólási lehetőségük van a tervekbe?*

— Ezekre a zsürizésekre minden esetben meghívjuk őket és észrevételeiket, megjegyzéseiket hasznosítjuk.

— *Milyen főbb munkákat látnak el az év végéig?*

— Említésre méltó, hogy tovább bővítjük a bélatelepi üdülőnket — tájékoztat Hegybíró elvtárs. — 44 családos férőhelyet építünk szállodai rendszerben, ebből huszonkettőt még ebben az évben elkészítünk, a többit jövőre. Tervezzük a bővített csónakkikötőt, növényházat is. Az

...ására. Az osztály valamennyi dolgozója tehetsége, tudása legjavát adja a munkába. Nem állítom, hogy nincsenek még hiányosságaink, de éppen ezeknek kiküszöbölését tartjuk legfőbb célunknak!

A Távlati Fejlesztési Osztály nemcsak precizitásáról, ötlegességéről híres. Arról is, hogy a szocialista brigád címért küzdenek és azóta még eredményesebben dolgoznak. Társadalmi munkaakciókban, kiállítások szervezésénél nem egyszer találkozunk az osztály dolgozóinak nevével.

Ez feltétlenül elismerést, dicséretet érdemel.

Csóka Magda

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző

MECSEKI BÁNYÁSZ

1967 MÁJ - 9.

1021

MECSEKI

Érdy Győző grafikái

Érdy Győzőt nem kell különösképpen bemutatni a pécsi, a komlói és általában a baranyai közönségnek.

Most azonban újra szólni kell róla, az április 29-től május 8-ig megrendezett grafikai kiállítása kapcsán.

Érdy grafikáival megint bebizonyította, amit régebben festményeivel, krétarajzaival már bebizonyított: szereti a tájat, a környezetét amelyben él, tiszteli a bányászokat. Maga is bányászatban dolgozott, jól ismeri a bányászéletet és jól ismeri a Mecsek tájait is.

Mostani grafikai kiállításán a harminc képből nyolc új oldaláról mutatja meg nekünk a művészt. Kiderül róla, ezeknek a színes tussal festett és rajzolt képeinek láttán, hogy felfedező hajlama is van. Elébünk tárja, közel hozza a mecseki emberekhez az ország más tájait is. Dubicsánynak, egy eldugott kis falunak tájait mutatja meg nekünk, jellegzetes csúcsíves-körös-mintás háztetőit, kerítések közé épített kútjait és parasztudvarait.

Mindamellett a kiállítás anyagának többsége mégis a Mecsek, a bánya, a bányász.

Értékét növeli az egésznek, hogy kitekint Baranyán túlra is, ugyanakkor erősíti bennünk azt a meggyőződést, hogy a munkásság soraiból művésszé érett ember a munkásság szolgálatában maradt alkotásaival. Erkölcsi elismerések, dicsérő nyilatkozatok bőven jutottak osztályrészül most is, — annyi mellőzés és félreállítás után. Végre megtalálta helyét és igazi rangját a magyar képzőművészeti életben és a közönség szívében.

Nem mondhatunk mást most sem, mint eddig: figyelni kell Érdyre, újra és újra fel kell figyelni rá: mindig tud újat mondani, mindig pontosan tudja kifejezni önmagát és az életet, kertelés és mellébeszélés nélkül. Egyértelmű, tiszta, világos amit kifejez.

Megérdemli, hogy elismerjék, megérdemli, hogy szeressék és emlékezetükben tartsák mindazok, akikért dolgozik és akiket képei bizonysága szerint szeret. De azok is, akiknek közük van a művészetekhez, azok is, akik gazdasági, társadalmi, kulturális és állami szerveket vezetnek és módjuk van rá, hogy képeit megvegyék és elhelyezzék.

— vyrk —

a mecseki szénbányás

arránnyal üzemel, hanem az 1959-ben életbe lépett árrendelet fogyasztóra gyakorolt hatása következtében ez az arány fokozatosan 50—50 százalékra módosult. További tényezője e körülményeknek az, hogy a Dunai Vasműben eredetileg tervezett 4 kokszolóblokk helyett mindezideig kettő épült meg, s további blokképítést a vaskohászat nem is tervez.

dja új intézkedéseket vetel

penziós ciklonmosó beépítésére is sor kerülhet; minek következtében a kokszolnató szén azonnal kamrába tölthető kocentrátumként kerül a Dunai Vasműbe.

A pécsi szénelőkészítőműnél az energetikai szenek dúsítására 1966. év során egy újabb nehézszuszpenziós ciklooncsoportot helyeztünk üzembe, amelyben az energetikai aprószenet 20 százalék hamutartalomra dúsítjuk. Ez a szénféleség a kazánüzemekben megnyerte a fogyasztók tetszését. A durvaszenet jelen leg még ülepítőgépen dúsítjuk, és mosott aknaszénként értékesítjük, mivel e termék mind háztartási, mind kazánkorolt — hatása viszont műveleteinket erőteljesebb tempóban tolja a mélység felé; aminek várható technikai nehézségeit és gazdasági következményeit úgy kell ellensúlyoznunk, hogy közben erőteljes önköltségjavulást érjünk el. Még számbavenni is nehéz mindazt a műszaki és gazdasági gondot, amit a Mecsek elkínált — viszonylag biztat — jövő takar.

Távlati fejlesztési és beruházási koncepciónk már ez ideig is közelebb kerültek egymáshoz, azonban e kapcsolato teljessé csak a szénfelvev piac távlati alakulásának jobb megismerése tudja tenni.

Szerkezeti változa

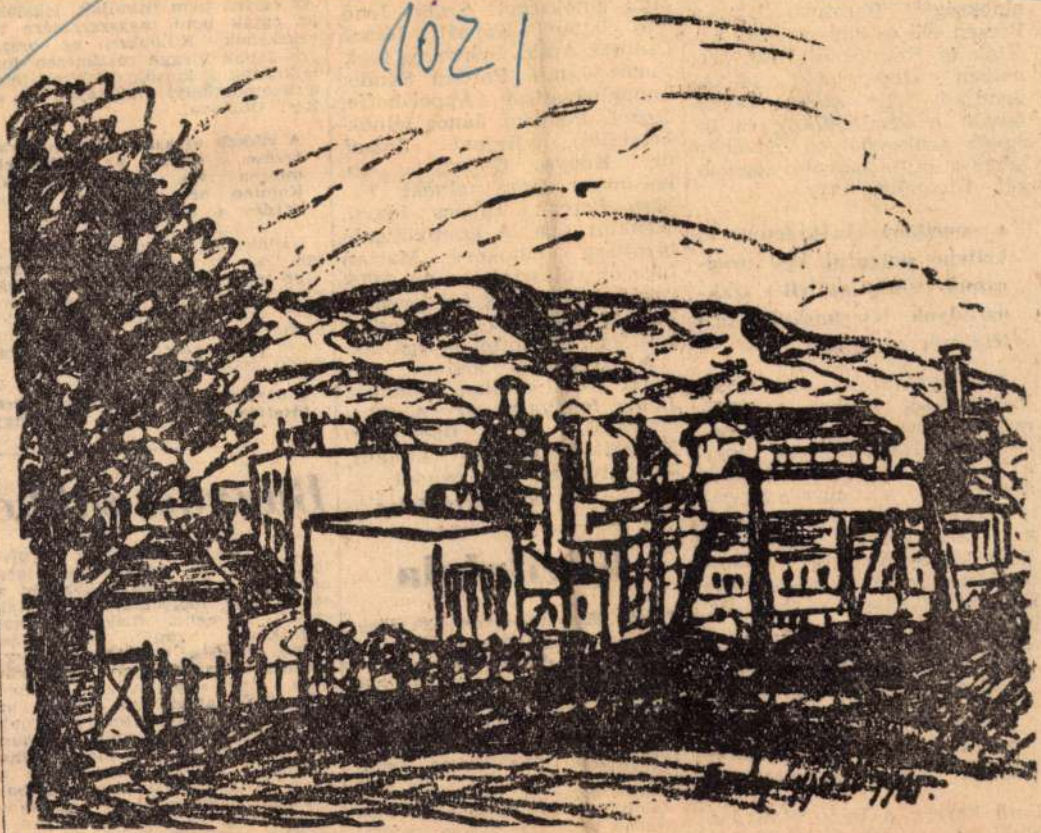
Beruházási politikánkban szerkezeti változtatásokat terv vezünk végrehajtani. Törekszünk arra, hogy a csupán kapacitástartást célzó új létesítményeket forgóeszközökből finanszírozzuk: míg saját beruházási forrásainkat, valamin

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző

MECSEKI BÁNYÁSZ
1961 OKT 10

1021

Érdy Győző: „Gyárvárosi panelgyár részlet" (Vázlat)

elnökségtől. Baranyai János a Pécsen élő és edzésre járó atléták (a Komlói Bányász színeiben szerepelnek) pályagondjait tette szóvá. Dénes István a kézilabdázók és az egyéb szakosztályok nevében kérte a sajtó nagyobb segítségét. Kiemelte, hogy

a sportköri elnökségnek ki kellene dolgoznia egy programot, amely az NB-s szakosztályok létrehozását, fejlesztését szolgálná.

A felszólalók között találhattuk Sági Sándort, az MTS megyei tanácsának elnökhelyettesét. Hangsúlyozta, hogy a Bányász Sportkör nemcsak a város, de a megye sportját is reprezentálja. Parti József, a KISZ-bizottság titkára a Mecseki Szénbányák vezetőtestülete nevében köszöntötte a tanácskozás résztvevőit. Mindenekelőtt

a KISZ-szervezetek és a sportkörök jobb együttműködésének, a szakosztályok hatékonyabb nevelő munkájának fontosságát méltatta.

Pető Ferenc a Pécsi Bányász elnöksége és sportolói üdvözletét tolmácsolta, s a két egyesület jobb együttműködésének igényét vetette fel. Pergyik József az MTS

után választott
tagú elnöksége
Vas István, F
Csordás Antal,
Fuchs János,
(elnökhelyettes)
József, Podpácz
helyettes), R
dr. Kónya
pelshoffer Géza (elnök), Fábián Ferenc, Takács József, Somkuti Ede. A számvizsgáló bizottság elnökévé Marton Lászlót választották. Az MTS városi tanácsának konferenciá jára 12 szavazati, 8 tanácskozási jogú küldöttet delegáltak.

A közgyűlés kedves epizódja volt, amikor Podpácz János felolvasta azt a dísztáviratot, amit Bachmann Mátyás főkönyvelő küldött, köszöntve az értekezletet.

Vízhányó Imre.

Kézilabda

Pécsi Bányász—Győri Textiles 13:4 (7:2)

Már az elején jól kezdett csapatunk, majd két gyors indításból elért gól után fokozatosan elhúzott. Kóréné átlövéseit, Czakóné ügyes, szellemes góljait a tárgyilagos, sportszerető hazai közönség is megtapsolta. Az igen jelentős gólarány hűen fejezi ki a látottakat: együttesünknek ezen a napon nem volt gyenge pontja! A kitűnő fegyverténytez gratulálunk. Góldobóink: Kóróné (5), Schmidtné, Czakóné (3—3), Szamos (2).

mintha azt mondanák ki: Komlón nem is olyan fontos kérdés a bentmaradás . . .

Látják ezt a komlói labdarúgók is. A szakvezetés fokozottabb gondossággal készül a vasárnapi összecsapásra. Szőcs János edző úgy vélekedett, hogy elsősorban olyan erők képviselik majd a Bányász színeit, akik támadó felfogásúak. Másszóval:

győzelemre törő, lelkesedésben töretlen gárda vonul fel, hogy

Bányász sakké

A Mecseki Szénbányák területén, valamint Baranyában igen népszerű a bányászok körében a sakk. Régi hagyományai vannak ennek. A nehéz fizikai munkát végzőknek szinte felfrissülés, üdülés e játék. Az 1920-ban megalakult Pécsi Bányász Sportkör előtt már egy évvel, 1919-ben bányászok alakították meg az „Egyetértés" sakk-kört, s annak akkori egyik résztvevője — Braun Toncsi bácsi — még ma is néha „beszáll" egy-egy versenyre a Pécsi Bányász színeiben. A bányászok nagy része — szórakozáson kívül — aktívan, versenyszerűen is rendszeresen foglalkozik e sporttal.

Sakkéletünk minőségi szinten is igen fejlett, hisz az ország bányavidékeit figyelembe véve — pontos adatok állnak e téren

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

1967 SZEP 3

1021 5

Érdy Győző grafikái

Érdy Győző grafikusművész bányász témájú grafikáinak és tájképeinek kiállítását szeptember 2-án este 6 órakor nyitotta meg dr. Gyevi Károly, a Mecseki Bányászok Irodalmi és Művészeti Körének elnöke Pécsett a meszesi művelődési ház klubjában.

A kiállításon — amely szeptember 30-ig lesz nyitva — a művész finom tollrajzai mellett láthatók érdekes kísérletei is az úgynevezett filctoll-technika eszközeivel. Hagyományos eszközökkel: tollal és ecsettel készült képeivel együtt hűen tükrözik Érdy alkotó és örökké kutató, kísérletező kedvét és tehetségét.

Érdy Győző kiállítását a 17. bányásznap tiszteletére rendezte a meszesi művelődési ház.

HÍREK

NAPTÁR

1967. szeptember 3., vasárnap.

Hilda napja.

A nap kél: 5.04, nyugszik: 18.22 órakor. A hold kél: 3.10, nyugszik: 18.20 órakor.

1967. szeptember 4., hétfő.

Rozália napja.

A nap kél: 5.05, nyugszik: 18.20 órakor. A hold kél: 4.35, nyugszik: 18.41 órakor.

Lottótájékoztató

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerint a 35. játékhéten öttalálatos szelvény nem érkezett. Négy találatot 59 fogadó ért el, nyereményük egyenként 57 164 forint. Három találata 5686 fogadónak volt, nyereményük egyenként 297 forint. A kéttalálatos szelvények száma 158 270, amelyre egyenként 13 forintot fizetnek. A nyeremények a nyereményilleték levonása után értendők. A közölt adatok tájékoztató jellegűek.

TELEVÍZIÓ

Az igazság pillanata

A TV 2 Boros–Bochkor show-jának legutóbbi adásában Boros Lajos vállalta a nagy igazságok kimondásának terhét. Rögtön az adás elején, miután egy nagymamák alkotta majorette-csoport megérkezett a stúdióba, és miután a kedves nénik kiügyetlenkedtek a díszletből, anélkül, hogy egyetlen szót is szólt volna hozzájuk valaki is, Boros Lajos, az igazság hűséges szolgája szembefordult a kamerákkal, és tárgyilagosan csak annyit mondott, hogy talán inkább menjünk el majorette-nek, hagyjuk a fenébe az egészet. Ezzel indult az adás, és ahelyett, hogy a két műsorvezető megfogadta volna saját zseniális ötletét, és valóban elment volna a fenébe, belevágott fergeteges műsorába. Pedig Borosnak igaza van: ez a közelmúltban még biztatóan indult show meghalt. Semmi értelme több energiát beleölni, magasztalni a szomorú stúdióban ötven-hatvan szerencsétlen nézőt a felvételek alatt, és kétségbeesetten kutatni az országban érdekes emberek után. A két adás felénél ismét Boros száján szalad ki egy fontos mondat: „Kedves nézőink és kedves alvók!" – kiált fel, és nyilván kitűnő érzékei súgják neki, hogy botrányosan unalmas műsorukat eddigre már csak a televízió előtt mély álomba merült híveik élvezik. A Boros–Bochkor show néhány hónap alatt kivérzett, és ennek valószínűleg legfőbb oka a belefektetett feltűnően csekély szellemi munka. Úgy tűnik, mintha a két műsorvezetőt nem nagyon érdekelné az, amire vállalkoztak.

Egyszer kitaláltak egy szerkezetet, majd magára hagyták az egészet, gondolván, hogy valahogy majdcsak elzakatol. Show-jukból jószerével kispóroltak mindent: kreativitást, ízlést, de leginkább a szenvedélyt. Pedig szenvedély nélkül nem érdemes belekezdeni semmibe. Boros és Bochkor, úgy tűnik, csupán marketingfogásnak tekintette ezt az egész tévés fejezetet nagy médiamenetelésükben. Hasznos kis szolgalmi útnak a reklámszerepek, a rádióműsorok és a bárgyú magazinok felé. Ötletük láthatóan bevált, csak közben cserbenhagytak bennünket. Sóvárogjunk csak továbbra is egy színvonalas, értelmesebb és szellemesebb szórakoztató műsor után. Pedig a Boros–Bochkor show talán valami ilyesmi szeretett volna lenni. Még most is láthatók egy minőségibb műsor halvány nyomai: viszonylag áttételesebb humor, enyhe politikai bátorkodás, műsoronként egy vagy két jobb poén. De valahogy az egész ügyet magára hagyták mindenestül. Ott áll egy ronda díszlet hülyécske íróasztalokkal, egy zenekar valahol egy galérián alig láthatóan, és egy tárgyként kezelt keleti fiúcska feladat nélkül. Ezeket az elemeket a műsorvezetők és szerkesztőik ötleteinek kellene összetartani. Csakhogy ezek az ötletek meglehetősen bizonytalanok, és csaknem mindig kétes ízlésűek. Legutóbb láthattunk hosszadalmas „kvázi érdekes ember"-interjút, súlyos ízlésficamokkal, amint valamiféle haspártról papolt bősz műsorvezetői segédlettel, hajszálpontosan olyan színvonalon, ahogy épkézláb emberek gimnáziumi gólyabálokon szoktak tizenöt évesen, valamint láthattunk beszélgetést Bárdosi Sándor birkózóval, aki például három percig mesélte, hogyan dobott be egy bulin embereket egy hideg vizes medencébe. Mit mondjak: leesett állal hallgattuk. Aztán iszapbirkózás következett. A következő stábértekezleten javaslom, nézzék vissza az utolsó adás első két percét, állítsák meg a videót Boros ominózus mondatánál, és merengjenek el a javaslaton. Boros Lajos bölcsen beszélt. Mindenkinek jobb lesz úgy.

Krausz Barnabás

Révületben

A Főnix Társulat sámán szertartászenéje

„A ritmus lüktetése az, ami talán a legfontosabb összetevője a sámáni szertartásoknak. Egyik legutóbbi kutatóutam alkalmával döbbentem rá, hogy a ritmus, a dobolás, az ének lüktetése szinte megállítja az időt. Kiemel a mindennapok monotóniájából és átsegíti az embert egy másik világba, egy másik valóságba, egy másik tudatállapotba. Egy amerikai tudós-kutató, Michael Hakner, a neosámán mozgalom alapítója ezt úgy mondja, hogy a sámáni tudatállapotba" – írja Hoppál Mihály, a Nemzetközi Sámánkutató Társaság elnöke a CD borítójában. A lemezt a Főnix Társulat jegyzi, címe: Lélekutazás – Sámán szertartászene.

Babits Antal D-re hangolt dobján a főnixmadár látható

A formáció tavaly tavasszal alakult, az improvizatív zenészként ismert Babits Antal (klarinét, tárogató, kontraplasztikcső, kolomp) kezdeményezése. Babits régi vágya, hogy sámán szertartászenét adjon elő, most, úgy tűnik, a megfelelő partnereket is megtalálta hozzá: Perényi Pétert (furulya, mandolin, ütőgardon, tekerőlant), a hazai sámánkultúra nagy öregjét, Somogyi Istvánt (sámándob, ének), Rozs Tamást (cselló, ének) és Tóth Mónikát (sámándob, ének).

Zeneileg persze nehéz olyan hangzó anyaghoz közelíteni, ahol a metafizikai dimenziók legalább olyan hangsúlyosak, mint az esztétikaiak. A sámán világszemlélet szerint ugyanis a szellemi világgal a muzsika révén lehetséges kapcsolatba lépni, így juthatnak el a résztvevők a révületbe, hogy aztán – hitük szerint – a szellemi világ zenei formában üzenjen, válaszoljon az éppen feltett kérdésre, problémakörre. Babits hangsúlyozta, ez a révület nem egyenlő az eksztázissal, a kettő között jelentős minőségbeli különbség van.

Minden komolyabb városi zenész valahol sámán, azaz Tudó is egyben, vallja Babits, a ma is – elsősorban Szibériában és mexikói indiánok között – élő sámán világszemlélet szerinte igen közel áll az általa régóta szeretett és művelt kortárs improvizatív zenéhez, a dzsesszhez vagy a népzenéhez. Rögtönző és teremtő, a pillanatnyi állapotot megragadó műfaj valamennyi, és innen Babits szerint már csak egy lépés a sámánvilág. A sámán magyar megfelelője, a táltos az, aki kitárja a lelkét, a hangját, a szívét a „bennünket körülvevő energiákra". A dzsesszmuzsikus vagy a népzenész a színpadon vagy a csűrben ugyanígy kitárja a szívét és lelkét, ráhangolódik a pillanatnyi atmoszférára. A sámán világszemlélet szerint az emberi életnek két lelke van, az egyik szorosan a testhez kötődik (ez tulajdonképpen a lélegzet, az éltető energia), a másik, a szellemibb viszont képes kilépni a fizikai testből, és metafizikus átlényegülésre képes. Improvizáció közben a révületbe esett zenésszel, véli Babits, tulajdonképpen ez történik, így lesz belőle jó értelemben vett varázsló.

Az improvizáció zeneileg persze javarészt a meglévő sémákra és harmóniákra épül, az általuk használt hangszerek pedig alapvetően régi népi (furulya, tilinkó, ütőgardon, tekerőlant, kolomp, csengő), illetve klasszikus hangszerek (klarinét, cselló), kivételt talán egyetlen instrumentum, a két méter hosszú, háromnegyed colos műanyag cső (a „kontraplasztikcső") jelent, a végén basszusklarinét fúvókával. Ez utóbbi hangszerrel Babits szerint a sámán tradícióknak megfelelő hangokat és szellemi tartományokat lehet megszólaltatni, ráadásul hangzása eléggé egyéni.

Minden valamire való sámánzenésznek persze megvan a maga sámándobja. Amit nemcsak mindenkinek magának kell megterveznie és kiviteleznie, de az egyénre jellemző szimbólumokkal is el kell látnia. Babits nyolcvan centiméter átmérőjű, D-re (a régi hagyomány szerint a révületre leginkább alkalmas alaphangra) hangolt dobján annak „védőszentje", a főnixmadár látható. A több kultúrában is a megsemmisülés és újjászületés, a beavatás és az öröklét szimbólumát jelentő madár Babits hite szerint a jelenlegi fizikai világ utasait emeli fel, repíti el a szellem világába.

A tulajdonképpeni sámán szertartászene azonban csak a CD első fele. A második részben Babits régi zenésztársával, Benkő Róbert bőgőssel játszik etnikus alapú duó-improvizációkat. Alcíme Etnosámán, és bár lehet, hogy ennek jegyében fogant, de az is lehet, hogy csak azt hivatott igazolni, hogy az utolsó öt kompozíció miért került erre a lemezre. Mert amit így kettesben játszanak, az szép, lebegős, bensőséges félóra, ráadásul mindenféle szellemi előtöltet és ideológiai vért nélkül is kitűnően átélhető és élvezhető.

J. B. Sz.

Mozgalom vagy könyvtár?

Néhány évvel ezelőtt, amikor fent, Abaújban a több mint fél évszázada elpusztított Derenk falu romjainál jártam, elégedetten nyugtáztam, hogy bizonyos tárgyak még a legnagyobb svunggal megindított mozgalmakat is túlélik. Derenken, ahol már csak csalittal benőtt kupacok jelzik a házak helyét, és ahol mindössze egy emlékkápolna utal arra, hogy az utódok nem felejtették el szüleik-nagyszüleik otthonát, kiszáradt pecsétnyomó lóg egy fára kötözött, foszladozó madzagon. Egyike annak a sok ezer stemplinek, amelyekkel jó húsz évvel ezelőtt a fél ország pecsételte boldogan a különféle országjáró mozgalmak által kibocsátott gyűjtőlapjait.

Kétségtelen, hogy e mozgalmak közül a Tájak Korok Múzeumok pecsételős akciójának volt a legnagyobb hatása. Aligha nem rímelt a közhangulatra: hiszen azzal mindenki tisztában volt, hogy olcsó a benzin, van Trabant, külföldre viszont csak komoly macera árán, gyakorlatilag üres zsebbel lehet kijutni. Az „ismerd meg hazádat" felhívás nyitott fülekre talált tehát.

Két évbe is beletelt, amíg – 1977-re – a szervezők mindent előkészítettek. Elsőként össze kellett gyűjteni azokat a műemlékeket és különleges helyszíneket, ahová érdemesnek tűnt elkalauzolni az érdeklődőket. Ma már szinte hihetetlen, de korábban nem létezett ilyen „közcélú" nyilvántartás. A Cartographia csak ekkortájt jelentette meg az első olyan autótérképet, amelyen a műemlékeket és a természeti értékeket is bejelölték. Ráadásul az is tele volt hibákkal – jegyzi meg Éri István, aki az első perctől az egyik irányítója volt a TKM-mozgalomnak.

Nem csoda, hogy abból a térképből, amelyet a mozgalom szervezői készítettek, két év alatt 400 ezer példány kelt el. Az érdeklődést az is jelzi, hogy amikor helyükre kerültek a TKM-emblémás táblák, és közzétették a pecsételős játék szabályait (talán önök is emlékeznek: a megszerzett stemplikért bronz-, ezüst- és aranyminősítés járt), a gyerekek és a felnőttek százezerszám hordták el a múzeumok pénztárából a pecsétgyűjtésre szolgáló zöld íveket. Tömegek indultak meg az alig ismert műemlékek, különösen a kapuikat ez alkalommal megnyitó templomok felé; arról nem is beszélve, hogy a közművelődési törvény által lakosságbarát hozzáállásra buzdított múzeumok a TKM-mozgalom résztvevőinek ingyenes belépést biztosítottak. 1979-ben, amikor megjelent a TKM-kiskönyvtár első húsz füzete, pillanatok alatt kétszázezer példányt sikerült belőlük eladni.

Éri István élete fő műveként tekint a kiskönyvtárra, amelynek ötletét a német Schnell-sorozat adta. Eddig 715 különböző füzetet adtak ki, köztük temérdek ismert és kevésbé ismert épület, templom, kastély, múzeum, arborétum fotókkal, térképekkel kiegészített, rendkívül igényes leírását. A legnépszerűbb műemlékeket bemutatók tíz-húsz kiadást is megértek: több tízezer példány kelt el belőlük, némelyik több nyelven is olvasható. A szerzők között a legkiválóbb magyar művészettörténészeket is megtalálhatjuk.

A mozgalom az elmúlt negyedszázad alatt viszonylag sokat változott. A nyolcvanas években csökkent, majd teljesen elmaradt a biztos állami támogatás. A TKM ennek következtében számos szervezeti változást ért meg: előbb beolvasztották a Központi Múzeumi Igazgatóságba, majd alárendelték a Nemzeti Galériában működő Széchenyi Gmk-nak – ami azt illeti, a gazdasági vállalkozás sok fantáziát látott a kiskönyvtárban, de a pecsételés kevésbé érdekelte. Végül 1985-ben engedték egyesületté alakulni, tagcsoportokkal és egyéni tagokkal. Ma mintegy 8000 embert tömörít a TKME, közülük minden harmadik egyéni tag. Többségükben nyugdíjasok.

Az utóbbi bő tíz év történéseit elsősorban annak fényében érdemes vizsgálni, hogy tavaly decemberben az egyesület közgyűlése új elnököt és új vezetőséget választott. Éri István és korábbi munkatársai nem kerültek be az új irányítók közé. A TKME-beli rendszerváltozás, avagy – más szemszögből – puccs egyértelműen a gazdálkodás nehézségeiből és a hangsúlyok átrendeződéséből fakadt. Haraszti Gábor ügyvezető elnök úgy fogalmaz, a gazdálkodási gondok miatt kettészakadt a tagság és a központ. Lentről úgy tűnt, túl nagy a vízfej, túl sok pénzt visz el; fentről viszont az látszott bizonyítottnak, hogy a mozgalom iránt csökkent az érdeklődés, az ország- (olykor külföld)járás és a klubélet anyagi alapját egyértelműen a kiskönyvtár bevételei fedezik. A könyvtárhoz szerkesztők és segítő munkatársak kellettek, a százmilliós értéket képviselő raktárkészlethez raktár, a terjesztéshez telefon- és postaköltség.

– Az új füzetek megjelentetése komoly költség ugyan, de rendszerint találni támogatókat. Hosszú időn át a műemlékvédelmi hivatal és a főváros is rendszeres segítséget nyújtott. Arról nem is beszélve, hogy az utánnyomások már nyereséget termelnek – hangsúlyozza Éri István. Ő maga a helyzet tisztázása érdekében már korábban az egyesület szövetséggé (és a tagcsoportok önálló gazdálkodású egyesületekké) alakítását javasolta, valamint azt, hogy szervezetileg is válasszák ketté a honismereti mozgalmat és a könyvkiadást. Az utóbbit a TKME-vel kötött szerződés keretében a Hazai Tájakon Alapítványra bízta volna.

Mélykuti Csaba elnök viszont a mozgalmi munka erősítésében látja a kibontakozás útját. Újabb klubokat alakítana, felélesztené a pecsételős játékot és a kirándulásokat. Úgy véli, ennek érdekében sokat lehet spórolni a központ karcsúsításával. Amúgy is új irodát kell keresni – a Pedagógiai Múzeum megkapta ugyanis a Könyves Kálmán körúti helyiségeket –, a mozgalom szervezésére viszont elég egy-két adminisztrátor és némi telefon-meg postaköltség.

Veszélyben a Tájak Korok Múzeumok országismereti sorozata

Hogy mi lesz a kiskönyvtárral? A szerkesztőség már fel is oszlott. Az új vezetőség csak azt a 15-20 füzetet adná még ki, amelyekre korábban kötelezettséget vállalt az egyesület. Úgy tervezik, pénzzé teszik – kedvezményesen kiárusítják – a raktárkészletet, az újabb kiadások jogát pedig vállalkozásba adják. A sorozat továbbra is TKM-kiskönyvtár néven futna, és hozna is némi pénzt a mozgalomnak. Persze számolni kell azzal a veszéllyel, hogy egy vállalkozó nem büszke, hanem gazdag szeretne lenni: esetleg nem bajlódna a nehezen megtérülő, talán csak kisebb közösségeket érdeklő kiadványokkal, hanem a debreceni Nagytemplomról meg a Nemzeti Múzeumról szóló kötetek sokadik reprintjére szorítkozna.

Negyedszázaddal ezelőtt a TKM szervezői 1500 olyan helyszínt írtak össze, amelyekről füzetet akartak kiadni. Most úgy tűnik, hogy a sorozat a 750 darabot sem éri majd el. Nagy valószínűséggel Derenkről sem írnak soha; csak remélni lehet, hogy legalább új pecsétnyomó kerül a foszló madzagra.

N. Kósa Judit

„Kiszabadítani valami titokzatosat”

Diedre Dubois énekesnő, Ekova zenekar

Több rangos francia díj után Csillaghegy és a budapesti francia diaszpóra szívét is megnyerte a párizsi Ekova zenekar. Amerikai–iráni–algériai születésű tagjainak receptje: a fiktív nyelvű ének, a keményen effektezett lant, a különféle keleti ütőhangszerek és a háttérben maratonit kocogó DJ lágy elektronikája nekünk is bejött; a többiről Diedre Dubois énekesnőt kérdeztük.

Fotó: MaNcs

MaNcs: Milyennek találod a mai francia zenei életet?

Diedre Dubois: Szerencsére eléggé beindult minden. Sokáig csak a dzsesszre figyeltek, de mostanában már külföldön is egyre népszerűbbek a francia zenék, különösen az elektronikus jellegűek, mint amilyen az Air vagy a Daft Punk. Persze, mivel én Párizsban élek, leginkább azt a keveredését látom a tradicionális formáknak és a legújabb dolgoknak, ami ott történik, de az is épp eléggé csodálatos.

MaNcs: Mennyire nehéz elindulni egy kezdő zenekarnak?

DD: Erről nehéz általánosságban beszélni. Különböző sorsok vannak, amelyek igazából összehasonlíthatatlanok. Biztos, hogy nem könnyű. Egy fiatal együttesnek Franciaországban is sok kitartásra van szüksége. Minél többet kell szem előtt lenni és játszani, hiszen így van a legtöbb esélyed arra, hogy különféle emberekkel találkozz. Azt hiszem, valójában másról sem szól az egész, mint hogy összefutsz ezzel-azzal, aztán később mindenhonnan jön egy kis segítség.

MaNcs: Nektek is jött?

DD: Mi is rengeteg embernek tartozunk köszönettel azért, hogy most itt tarthatunk. Nagyon kicsiben kezdtük. Aztán egy kis klubban összefutottunk Rémy Kolpa Kopullal, akkor hallott minket először. Akkoriban csak akusztikusan, mindenféle sampling nélkül játszottunk. Úgy emlékszem, még mikrofonunk sem volt. Rémy vitt be minket a legendás párizsi underground adóhoz, a Radio Novához, ahol egy számunk, a *Starlight in Daden* amolyan sláger lett. Aztán megkaptuk a francia kulturális minisztérium által is támogatott FAIR díjat, és '97 tavaszán mi lettünk a bourges-i fesztivál egyik felfedezettje. Ezzel a díjjal turnétámogatás is járt, így a különböző újságokban hirdetni tudtuk magunkat. Két év múlva pedig már Enki Bilal (*világhírű képregényíró, -rajzoló, itthon Alain Resnais tettestársaként vagy a* Falomlás *című antológiából ismerheti a nagyérdemű – a szerző*) kereste meg a menedzserünket, hogy egy számunkat az új képregényéhez készülő lemezre tehessék. Így kerültünk egy környezetbe az Airrel és Brian Enóval. Azt hiszem, épp elég szerencsénk volt.

MaNcs: Ti hárman hogyan találkoztatok?

DD: Néhány barátommal jöttem át Amerikából kilenc évvel ezelőtt. Zenélni, utazgatni szerettünk volna. A barátaim pár héten belül visszamentek, de nekem tetszett Franciaország. Nem volt bennem semmilyen eltökélt szándék, hogy eddig vagy addig maradjak. Egyszerűen így alakult. Négy évig mindenfélét csináltam Párizsban, utcazenét, utcaszínházat, efféléket. Aztán találkoztam az ütősünkkel, Arachhal. Kis klubokban próbálkoztunk, teljesen improvizatív zenével, majd az egyik klub tulajdonosa összehozott minket Mehdivel. Ő Algériából települt át, és komoly zenei előélettel rendelkezett. Odahaza bluest és rockot játszott a bátyjával, és már tizenkét évesen megkapta a legtehetségesebb gitárosnak kijáró állami díjat. Furcsa, de pont itt Európában szeretett bele a lantba. Arach és Mehdi rengeteg arab, indiai és afrikai zenét hallgattattak velem, ezekből énektechnikailag nagyon sok újat és hasznosat tanultam.

MaNcs: Más hatások, személyes kedvencek?

DD: Gyerekkoromban mindenféle zenét megismertetett velem az anyám, Joni Mitchellt, Bob Dylant, kelta népzenét, mississippi bluest, bármit. Az olyan régi ír tradicionális zenét játszó zenekarok, mint a Pentagle vagy a Fairport Convention a mai napig is hatnak rám. Itt van például az *In my Prime* a *Heaven's Dust* című lemezünkről, az egy hetvenes évekbeli Pentagle-dal a mi újraértelmezésünkben. De fontos volt nekem Björk régi zenekara, a Sugarcubes, a Dead Can Dance és Sinéad O'Connor, leginkább pedig a Cocteau Twins Elisabeth Fraserrel, akinél ugyancsak soha nem lehetett érteni, hogy miről énekel.

MaNcs: A fiktív nyelvű szövegek hogyan alakultak ki?

DD: Ez egy szabadon improvizált nyelv. Amikor elhatároztuk, hogy ezen a nem létező nyelven fogunk énekelni, az egy fontos, de igen könnyű döntés volt. Már a legelején éreztem, hogy ez így rendben lesz. Minden számnak megvan a maga karaktere, a maga személyisége vagy hangulata; próbálom az éneket ehhez alakítani. A samplerek és a lemezfelvételek miatt muszáj szerkezeti keretbe foglalni a dalokat, de ezen belül igyekszünk minél többet játszani szabadon. Az improvizáció révén próbálunk kinyitni egy rejtett ajtót, kiszabadítani valami titokzatosat. Nekünk továbbra is nagyon fontos, hogy a zene az adott pillanatban is tudjon fejlődni, alakulni.

- lakinger -

TÉVÉ

Népi ülnökök
Tizenkét szék

Szörnyű lehet ez a skizoid állapot a Királyi Televízióban, hogy ott vannak ezek a kereskedelmi tévék, amiket néznek, meg ott van a közszolgálat, ahol nem számít a nézettség, de mégis kéne valami tréfás, fiatalos, hogy ne csak már a Fábryt meg a Lajcsit, szóval valami, ami nem vásári, olcsó, de nem is akadémikusok beszélgetnek, tehát legyen mondjuk valami vetélkedő, amiben népszerű művészek és irodalom, gondolom, összeültek hárman.

A Tizenkét szék sajnos úgy szemét, ahogy van, és fáj bevallani, de erről nem a tévé vezetősége tehet, mert lehet Szenes Andrea annyira kompetens vizualitásban, mint egy hebegő vajaskalács, ilyen szart akkor sem tudna kitalálni, ehhez rendező és gegman kell, akik, kiszorulva a piacról, abban bíznak, hogy az MTV minden mézes szalmaszálba belekapaszkodó döntéshozói átengedik az ötlettelen és meglehetősen szerény szellemiségű vetélkedőjüket, még ha nem is fizetnek azonnal.

Rudolf Péter, ez a tehetséges, szeretetre méltó színész modoros hülyeségeket artikulál a műsorban, miközben néha feltartja a mutatóujját, majd zongorázik, a versenyzők pedig egy követhetetlen és értelmetlen rendszer szerint cserélgetik a fotelt sámlira, a közönség pedig kábé annyira szórakozik, mint Zámbó Jimmy egy Tamás Gáspár Miklós-publicisztikán.

Van még díszlet, egy közlönybolt napi bevételét alig meghaladó díjak meg vendégművészek, akik néha szavalnak, énekelnek és játszanak. Meg persze vannak nyertesek, biztos, hogy vannak, csak innen, a képernyő másik oldaláról nem nagyon látszanak.

- pki -

MTV 1

KIÁLLÍTÁS

Kutyus és cukorfalat
Dominic Hislop és Erhardt Miklós: Nagy remény

1997-ben a *HOMELESS - saját szemmel* projektjükben hajléktalanoknak osztottak szét egyszer használatos fényképezőgépeket, majd a fotókat az alkotókkal készített interjúrészletekkel kiegészítve kiállították. A város mélyén élők megrendítő felvételei mögött akkor csak mint arctalan szervezők álltak, de a mostani kiállításukon két, markánsan különböző művészeti magatartás érhető tetten. Ha életvezetésünkben elsősorban az élvezetek dominálnak, világunk és a környezetünkhöz való viszonyunk alapvetően derűs, akkor bátran járuljunk a skót fiatalember művei elé. Engedjük, hogy kellemesen elbódítson a marihuánafogyasztás legalizálásáért kiálló transzparens, s a vidámparki színes villanyégők villódzó fényében belefeledkezhetünk egy hullámvasúti robogás lassított, szakaszosan megtörő videofelvételébe is. Elnézegethetjük a budapesti utcák üzenethordozó felületeiről készült fotókat; az ismeretlen önkifejezők falfirkáit vagy a véletlen montázsait, a levakart, roncsolt, személyes üzenetekkel felülírt választási plakátokat. Kiskorú gyermekünket mindenképpen vigyük magunkkal, feltéve, ha nem idegenkedik a kutyáktól. Van belőlük édi-bédi nagy szemű, óriási csokipapíron, meg egy múlt századi tájképben álló sematizált farkaskutya, testén trancsírozási segédvonalakkal.

Ha viszont üres óráinkban a világ mélystruktúráinak megváltoztatása foglalkoztat bennünket, akkor tanulmányozzuk figyelmesen Erhardt Miklós dokumentumsorozatát, melyben feltehetően egy ismeretlen célú terrorakció helyszínének fotóit és a cigarettázásra kényszerített áldozat kínzását láthatjuk, ez utóbbit egy szándékoltan rossz minőségű, ismétlődő mozdulatokkal tarkított filmen. De mielőtt elmélyednénk a politikai elvek komoly kérdéseiben, lépjünk csak közelebb a kockacukrokból felépített kicsiny falhoz: mögötte kávéhoz való kristálycukor tasakjairól kukucskál Che Guevara és Karl Marx.

- dck -

Budapest Galéria Kiállítóháza; III., Lajos u. 158., március 19-ig

★★★★

SZÍNHÁZ

Holt lelkek társasága
Üvöltő szelek — Szolnok

A Brontë lányok termékenysége és hatása nem ismer határokat. Emily Brontë költőnő egyetlen regényével, az *Üvöltő szelek*kel minden színházi rendező alaposan megszenved, pláne, ha a teljes történetet kívánja bemutatni.

Schwajda György szolnoki direktor is a korai előzményekkel kezd, ezért – meg hogy a három órába beleférjen – kellemetlen eszközökhöz nyúl. Ám rögtön le kell szögezni, az előadásnak csak ez az egyedüli hibája: sok ezer jelenetre van szaggatva, melyek közül szinte mind kényszerű magyarázkodással kezdődik. A néző ekkor tudhatja meg, hogy az előző sötétség alatt hány óra, hét vagy év telt el. Ehhez társul, hogy az egyes jelenetek túl rövidek vagy túl hosszúak, e két tényből pedig a teljes időérzéketlenség és aránytévesztés következik. A mozgás nélküli átállások villantással vágott híradósnittekre emlékeztetnek, és néha egyáltalán nem követhető, melyik generáció melyik problémájával küszködünk. Ezt mind a színlapon fel nem tüntetett (talán nem is létező) dramaturgra tukmálnám, és máris kezdődhet a rendező, a tervezők és a színészek istenítése. Mert a darab üvöltő szélvész módjára söpör végig a nézőtéren, mindenkit székéhez szegez, lenyűgöz. Érdekes, jól megírt történet profi színészekkel és tehetséges titánokkal. Kisebb baki, mégis szemeöltő, hogy Rátóti Zoltán haja, póthaja és parókája trikolórt alkot. Eredeti a díszlet, mégis stílusos, kort idéző, a hely szellemével áthatott. Az előadás minden klisétől mentes, nincsen egy fárasztó perce sem, még a legunottabb ücsörgés is eszeveszett szaladgálásnak hat.

Ritka nagy színházi pofon az egész, olyan balegyenes, melyből minden hétre kérnék egyet. Él a színpad, él a történet, a díszlet, a színészek is. A figurák halottak csupán, Szolnokon éppen így kelnek életre.

Koren Zsolt

★★★★★

FILM

Tárgyilagosan
Las Vegas titkos története

Ahogy tetszik. Las Vegas egyfelől a huszadik század második felének legkusztustalanabb terepe, a létező legnagyobb műbalhé, és mivel a *létező legnagyobb*, szinte természetes, hogy afféle misztikus terepként értelmezi szinte mindenki, Elvis éppúgy, mint Hunter S. Thompson vagy akár Komár és Földes László. Másrészt a leghitelesebb és legőszintébb város mindazoknak, akik arra kíváncsiak, milyen is a világ mostanában. Ilyen. Csillogó, gátlástalan, műanyag és egy kis közhelyben-járás: minden a pénzről szól. L. V. nem ködösít, nem játssza a karitatívot. Ezért még szeretni is lehet.

Pontosabban csak ezért lehet szeretni. Mítoszai éppen olyan műbalhék, mint maga a város. Egy nyaláb neon. Egy fülbemászó dallam. Egy flitteres öltöny. Valójában egy zsetont sem ér. De akkor mégis miért jött létre ez a semmihez sem hasonlítható hely a sivatag közepén?

A *Las Vegas titkos története* című film azoknak készült, akik erre kíváncsiak, vagyis annak a kisebbségnek, aki nem szarja le a lábát, ha láthatja Perry Comót élőben, aki nem játssza el félhavi nyugdíját félkarú banditán, aki *sohasem juthat el oda*. Az egyórás dokumentumfilm helyére teszi a dolgokat. Kiderül, Vegas nem úgy jött létre, hogy a negyvenes években éppen arra járt Bugsy Siegel, a legendás gengszter, és *megálmodta*, hogy mennyi szerencsés egybeesésnek köszönhető mindaz, amire végül mítoszt lehetett építeni. Ha Nevada állam a harmincas évek elején nem engedélyezi a szerencsejátékot, ha nem épül kormánypénzből kicsivel később egy gát, amiből idegenforgalmi látványosság lesz, ha az ötvenes években a bankok nem adnak pénzt, ha nem jön Castro és így tovább... De fordítva is igaz. Vegas mindenből képes volt pénzt csinálni, hogy mást ne mondjunk, még a közeli atomrobbantásokat is turistalátványosságnak adták el.

A dokumetumfilm tárgyilagosan végigmegy az elmúlt hatvan év történetén, nem mond ítéletet, nem hüledezik, hogy *így a Szerencsjátékok Mekkája, meg úgy...*, nem mondja, hogy menjünk oda, nem mondja, hogy ne. Csak végzi a dolgát: be- és rámutat. Las Vegas esetében ez komoly munka.

- legát -

Spektrum TV

★★★★

Közgyűlésének Vas Megyéért Díja" posztumusz kitüntetésben részesítette.

*

Vas Megye Közgyűlése „Az Önkormányzat Szolgálatáért" Kitüntető Oklevelet és Emlékplakettet kapta: *Prof. Dr. Gábler Dénes*, az MTA Régészeti Intézetének régésze, egyetemi tanár – Sárvár kultúrtörténeti múltját új tudományos adatokkal gazdagító munkájáért, ásatási munkáinak széleskörű tudományos megismertetéséért.

Zsámbéky Mónika, a Szombathelyi Képtár művészettörténésze – magas szintű művészettörténeti és feldolgozó munkájáért.

A Magyar Aszfalt Kft. Festészeti Díja

A díjazott művek kiállítását a Ludwig Múzeum aulájában láthatták.

A Magyar Aszfalt Kft. 1999. évi pályázatára 105 művész 235 munkája érkezett be. A díj kiírása óta ez volt a legnagyobb részvétel. A zsüri az alábbi pályázókat részesítette díjazásban:

I. díj: Hajdú Kinga
II. díj: Braun András
III. díj: Szalai Katalin

A fiatal kezdő művész részére kiírt díjat *Nagy Kriszta* kapta.

Rajtuk kívül még három művész kap lehetőséget, hogy 1999-ben önálló kiállítással mutatkozzon be.

ÁLLÁST KERES...

Múzeumi fotós – nagy múzeumi gyakorlattal és szakmai tapasztalattal – állást keres. Telefon: (1)-342-18-74. Név: Dobóczi Zsolt.

MÚZEUMI KÖNYVTÁRAK

PIM – A Petőfi Irodalmi Múzeum Könyvtárának bemutatása

A Petőfi Irodalmi Múzeum a magyar irodalom központi múzeuma. Feladatai az irodalmi emlékek gyűjtése, megőrzése, tudományos feldolgozása és széles körű megismertetése. Saját gyűjtő, feldolozó, tudományos és közművelődési tevékenysége mellett összefogja a magyar múzeumokban folyó irodalmi-muzeológiai munkát is.

A múzeum könyvtára – országos tudományos szakkönyvtár. A múzeum és könyvtára kapcsolata eltér más intézményekétől, hiszen ebben az esetben a könyvtári anyag nem csak az irodalomtudományi kutatás eszköze, hanem kortörténeti dokumentum is: kiállítási tárgy, amely maga fizikai megjelenésében, a kiállítások tablóin és vitrineiben az intézmény művészi múzeumpedagógiai munkájának is részévé válik. Egyetlen kiállítás sem képzelhető el könyvek és periodikumok nélkül, legyen az biografikus vagy tematikus tárlat.

Gyűjtőköre a magyar irodalom és irodalomtörténet. Ezen belül különös figyelemmel gyűjtik az első kiadásokat, a könyvművészeti értékeket, dedikált műveket és az írói hagyatékokat.

Állománya kb. 300 000 egység, ebből 150–170 ezer kötet könyv, 100 000 egység folyóirat. Jelentős az aprónyomtatvány gyűjteménye, kiállítási katalógusok, gépiratok (el nem hangzott, nem publikált gépiratos anyag), kották.

A gyűjtemény alapját a Petőfi Társaság anyaga és a Jókai-hagyaték képezi. Igyekeznek a régi anyagot is pótolni – nem elhanyagolható értékű a XVI–XIX. századi állományuk.

Sok írói hagyaték került tulajdonukba ajándékozás, illetve vásárlás útján. Néhány közülük: Móricz Zsigmond, Déry Tibor, Gulyás Pál, Gellért Oszkár, Bölöni György, Rónay György, Heltai Jenő, Herczeg Ferenc, Ignotus Pál, Vajda Sándor, Gábor Andor könyvtára. Ezen kívül több írói könyvtárat védenek.

A könyvtárnak kétféle feladata van: – mint gyűjteménynek: hagyatékok feldolgozása, gyűjteménnyel járó feladatok elvégzése, első kiadás, egyedi kötetek beszerzése, múzeumi könyvtári feladat ellátása.

A könyvtárban fokozottan védett anyagnak tekintik az írói hagyatékokat, egyedi példányokat, valamilyen személyhez kapcsolható műveket, egypéldányos műveket, irodalmi, vagy politikai (cenzurázott) okokból betiltott könyveket. Ide tartoznak még az irodalmi szempontból érdekes példányok: rajzos, dedikált példányok, 19–20. századi és könyvművészetileg értékelhető anyag.

Az állományba a kiadványok vétel, csere és ajándékozás útján kerülnek be. A könyvtárnak mintegy 150 hazai és külföldi cserepartnere van, gyarapodásuk egy része az általuk küldött, illetve kapott könyvekből, folyóiratokból, katalógusokból áll.

A könyvtár minden egyes műve egyedi feldolgozással történik. A gyűjtemény műfajának megfelelően a feltárásnál – a hagyományos adatok feltüntetése mellett – egyedi elbírálás alá esnek azok a művek, amelyek írói hagyatékból származnak, dedikáltak, irodalmi szempontból egyedi jegyet viselnek.

A katalógusaik a következők:

- összefoglaló ún. szótár katalógus,
- sorozati katalógus (szerzői sorozatok és kiadói sorozatok)
- hagyatéki katalógus (a könyvtár gyűjtőkörébe bekerült hagyték alapján)
- dedikáció katalógus (feltüntetve, hogy ki, kinek dedikált)
- illusztrátor katalógus (illusztrátor és, vagy a borító tervezőjének megnevezése)

A könyvtár anyaga gyakran szerepel a kiállításokon. Mind a kiállítási munkában, mind az irodalom kutatásban a könyvtárosok is aktív szerepet vállalnak.

A könyvtár érdeme a Petőfi Irodalmi Múzeum kiadványainak bibliográfiai összeállításának, valamint más tematikus bibliográfiai munkákban való részvétel is.

Az alábbiakban ismertetettt könyvek és folyóiratok több szempontból is érdekesek. Elsőként néhány olyan érdekes és különleges könyvet, illetve folyóiratot mutatunk be, amelyek irodalmi és muzeális értéküknél fogva egyaránt említésre méltóak, majd – egy kivétellel- a környező országokban kiadott magyar nyelvű kurrens folyóiratokról lesz szó, amelyek jól tükrözik az ottani magyarság kulturális életét, illetve Magyarországgal való kapcsolattartást. Az ismertetett könyvek pedig jól reprezentálják a múzeum gazdag kiadói tevékenységét.

A könyvtár gyűjteményének ritkaságaiból összeállított ízelítőt kezdjük Madách Imre: Az ember tragédiája című kötetével.

A Pantheon Irodalmi Intézet RT. Kiadása készült Budapesten, 1920-ban a Globus Nyomdai Műintézet RT. Műhelyében.

A beveztőben az alábbiak olvashatók: „Az ember tragédiájának jelen díszkiadásához a képeket Haranghy Jenő rajzolta. Ebből a díszkiadásból összesen 50 számozott példány kerül forgalomba, még pedig 50 példány (I-L) mint bibliofil-kiadás és 500 példány (1-500) mint amatőr kiadás.

A bibliofil-kiadás mindegyik példányának kötési tábláját Haranghy Jenő eredeti festménye díszíti. „Jelen példány száma XVIII."

A tavalyi Madách-évfordulóra sikerült a könyvtárnak e gönyörű sorozat egyik darabját megvásárolnia. A díszkiadás címlapján a tragédia paradicsomi jelente látható.

A következő érdekesség két József Attila verses kötet. A „Nem én kiáltok" című könyv 1925-ben jelent meg Koroknay Kiadásban, Szegeden. A könyvtár a Déry-hagyatékkal jutott ehhez a példányhoz, amelyben József Attila dedikálta verseit az írónak a következőképpen: „Egy ismeretlen barátomnak, hogy barátom legyen. Budapest, 1925 február."

ÉRI ISTVÁN

Visszamenőleg is elnézést kérünk az 1999/1 szám „önkényes" szerkesztéséért, de sajnos nem volt módunkban Önöket időben tájékoztatni.

További együttműködésükben bízva:
Horváth Tünde
a Múzeumi Naptár felelős szerkesztője
Postacím: H–1461 Budapest Pf. 211.

SZEMÉLYI HÍREK

Bóna István régész professzor 1999. március 18-án megtartotta székfoglalóját a Magyar Tudományos Akadémián. Bóna István akadémikust – mint Marosi Ernő hangsúlyozta, „rendes", az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen tucatnyi generációt oktató, mindenkor meghatározó egyéniségű tanárunkat –, az MTA rendes tagjává választották.

A szerk.

Éri István 70. születésnapjára való megemlékezésről

Ez év március 5-én a Magyar Természettudományi Múzeumban köszöntötték volt és jelenlegi munkatársai és barátai Éri Istvánt 70. születésnapja alkalmából.

A sokrétű és gazdag pályájára olyan kollégák és pálytársak emlékeztek, akik munkásságának egy-egy jelentős állomásán dolgoztak vele együtt.

Elsőként Macskátsi István a Pulszky Társaság nevében köszöntötte őt, mely társaság megszületésében és működésében elmondhatjuk, hogy Éri Istváné a legnagyobb szerep.

Koppány Tibor azokra az évekre emlékezett, amikor az Országos Műemlékvédelmi Hivatalban fejtette ki áldásos tevékenységét, Cs. Dax Margit a Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóságtól Éri István hajdani igazgatói munkáját méltatta. Szintén Veszprémből, Bácskai Vera szólt a VEAB Kézművesipartörténeti Munkacsoportjában való aktív tevékenységéről.

Tímárné Balázsy Ágnes a Múzeumi Restaurátor- és Módszertani Központ igazgatójával, majd a későbbi Központi Múzeumi Igazgatóság igazgatóhelyettesével való együtt töltött szakmai munkára emlékezett nagy szeretettel.

Szentléleky Tihamér a Pulszky Társaság, Székely Miklós a Tájak–Korok–Múzeumok, Dercsényi Balázs pedig a TKM kiskönyvtár sorozatának szerkesztőségének nevében köszöntötte Éri Istvánt.

Éri István rendkívül sokoldalú tevékenysége mellett külön hangsúlyoznunk kell, hogy nagyon gyakran a korát megelőző, úttörő kezdeményezéseivel nagyon sokat tett a hazai muzeológusi, műemlékvédeli, restaurátori szakma előbbreviteléhez.

Meg kell említenünk, hogy nagy szerepe volt számtalan kiadvány elindításában, hazai és nemzetközi konferenciák szervezésében, ő volt az elindítója, szervezője, főszerkesztője a húsznyelvű muzeológiai szótárnak, a Múzeumi Hírlevélnek, a Tájak Korok Múzeumok Egyesületének alapítója, a kiskönyvek kiadója, A Pulszky Társaság alapítója, a Magyar Múzeumok című folyóirat főszerkesztője, hogy csak a legfontosabbakat említsük.

Reméljük munkabírása az elkövetkező években is töretlen marad, munkájával, tapasztalatával, tudásával még sokáig segít a múzeumok szakmai munkáját.

Sárközy Gabriella

Mahunka Sándor zoológus, a Magyar Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettese, az MTA levelező tagja 1999. március 6-án megtartotta akadémiai székfoglaló előadását.

MTM

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete rendes tagjai közé választotta **Sabján Tibort** a Szabadtéri Néprajzi Múzeum főtanácsosát, aki így a grafikusművész cím használatára jogosult. Kollégánk évtizedek óta végez illusztrációs munkát néprajzi, régészeti témakörökben. 1998-ban Vácott a Katona Lajos Városi Könyvtárban kamara-kiállításon mutatta be munkáit „Kályha- és épületrekonstrukciók régészeti és néprajzi források alapján" címmel.

1999. febr. 3-án a Közlekedési Múzeumban az ünnepélyes eredményhirdetéssel és díjátadással véget ért a 13. Repülőmakett-kiállítás és -verseny. Az eddigiektől eltérően ez alkalommal nem „hivatásos" zsüri, hanem a látogatók szavazatai döntötték el, mely versenyzők részesültek díjakban. Ezzel a – természetéből fakadóan jórészt szubjektív – móddal a korábbi években esetleg kisebb szakmai hibákat vétő, vagy a kategóriájukban a túlzott létszám miatt háttérbe szoruló versenyzők is esélyhez jutottak.

A benevezett maketteken túl – versenyen kívül – válogatást mutattunk be Farkas Pál kiskunfélegyházi makettező munkáiból.

A benevezett 34 fő 84 makettjére mindösszesen 1619 szavazatot adtak le a látogatók. A díjakat Nagy Imre úr főpilóta, repülési igazgató (MALÉV) adta át a helyezést elért versenyzőknek. A díjátadáson megjelent Siklós Csaba, a MALÉV Rt. Elnöke, aki korábban már a kiállítás megnyitójaként is megtisztelte a rendezvényt.

A Közlekedési Múzeum és a nemzeti légitársaság közötti jó kapcsolat bizonyítékaként a baráti beszélgetéssel egybekötött díjátadáson megjelentek a vállalatot képviselő munkatársak is.

Említést érdemel, hogy a visszajelzések és a szavazólapok tanúsága szerint a látogatók között igen népszerű volt a kiállítási dekorációként átadott Boeing B-767-200 ER modell. A főpilóta úr a MALÉV-et bemutató kabinet számára véglegesen átadta a múzeum gyűjteményébe a mutatós modellt.

Szabó Attila, muzeológus

Díjak, kitüntetések március 15. alkalmából

1999. március 15-én az alábbiakban felsorolt muzeológus kollégáink részesültek elismerésben:

Balogh Rudolf-díjat kapott *Stemlerné Balog Ilona*, a Magyar Nemzeti Múzeum Fotótárának vezetője, főmuzeológus.

Ferenczy Noémi-díjat kapott *Lovag Zsuzsa*, az Iparművészeti Múzeum főigazgatója.

*

Vas megyében szerzett kimagasló szakmai, hivatásbeli érdeme, az önkormányzat, a közösség ügyének szolgálata érdekében hosszabb időn át kifejtett kiemelkedő munkája elismeréseként a megyei közgyűlés 1999. március 15-én *dr. Bakay Kornélt*, a kőszegi Városi Múzeum igazgatóját „Vas Megye Közgyűlésének Pável Ágoston Emlékplakettje" elismerésben, *dr. Söptei Istvánt*, a sárvári Nádasdy Ferenc Múzeum igazgatóját „Vas Megye Közgyűlésének az Önkormányzat Szolgálatáért Kitüntető Oklevele és Emlékplakettje Kulturális Tagozata" kitüntetésben, *dr. Bándi Gábort*, a Vas Megyei Múzeumok Igazgatóságának volt igazgatóját „Vas Megye

10

Éri István
az Országos Múzeumi Igazgatóság igazgató-helyettese

1983.XII.12. 12,00 Kossuth idősebb Kiss Jánosné

Déli Krónika

- Oktatás után művelődés, kultúra. Hazánkban körülbelül 600 restaurátor dolgozik, többségük múzeumokban. A rájuk, pontosabban kezelésükre bízott műtárgyak száma és ebbe a körülbelül ötmillió régészeti cseréplelet is beletartozik mintegy 8 millió. A restaurátorok munkakörülményeiről, képzésükről és szakmai fejlődésükről lesz szó a ma kezeződött X. országos restaurátor konferencián. Ezekről a témákról beszélgettem az Országos Muzeumi Igazgatóság igazgató-helyettesével Éri Istvánnal.

- Összesen tehát hányan vannak Magyarországon?

- Háromszázan dolgoznak múzeumokban a Műemléki Felügyelőségnél, a Képző és Iparművészeti Kivitelező Vállalatnál, más vállalatoknál is dolgoznak restaurátorok. Továbbá vannak szabadfoglalkozású művész restaurátorok szép számmal és néhány restaurátor már önállósította magát, tehát üzletet is nyitott. Körülbelül 600 ember foglalkozik Magyarországon műtárgy restaurálással.

- Így első hallásra ez nem túl nagy szám. Hányra lenne szükség? Egyáltalán mihez kell ezt mérni, gondolom az országban pillanatnyilag fellelhető akár raktárakban, akár kiállításokon található műtárgyakhoz.

- A jelenleg több, mint 8 millió műtárgy 300 ember gondjára volna bízva. Vannak magángyűjtők, akiknek jelenleg alig van lehetőségük, hogy műtárgyaikat megóvják. Vannak olyan közgyűjtemények vagy intézmények, amelyek jelentős értékeket őriznek, vannak egyházi gyűjtemények és vannak köztéren álló műalkotások, nyugodtan mondhatjuk, hogy Magyarországon ez a 600-as létszám a megháromszorozódásával lenne maximális.

- Vagy legalábbis ideális, - hallottam múzeumokban dolgozó szakemberektől, hogy nagyon sok értékes műtárgyat, képeket például nem lehet kiállítani. Egyszerűen azért nem tudják kitenni, mert nincs ember, aki rendbehozza őket, ott porosodnak a raktárakban.

- Évenként Magyarországon a múzeumok tárgyainak a száma durván 200 ezer darabbal gyarapszik. A restaurátorok évenként

ugyancsak számot vetnek azzal, hogy hány tárgyat restauráltak, konzerváltak, illetve tisztitottak meg. Ennek az együttes száma körülbelül ugyancsak 200 ezer. Ma a restaurátos szalad az idő után, nem tud vagy nem fér hozzá annak a több milliós mennyiségnek a rendszeres gondozásához, amely a raktárban porosodik.

- Tudnának-e a muzeumokban megfelelő munkakörülményeket biztositani számukra, ha többen lennének? Mert hajól tudom, akkor a jelenlegi munkakörülmények sem egészen optimálisak. Vegyszerekkel, konoly berendezésekkel, röntgenberendezésekkel, gépekkel, müszerekkel dolgoznak. Sok helyütt ezek egyáltalán nincsenek meg vagy ahol mégvannak is, nem is mindig lehet használni ezeket alkalmazni, ezeket.

- A müszerek beszerzése sem kis költség, de az előbb még a helyről volt szó és az még lényegesebb. A restaurátorok valaha jól képzett mesterenberek ezermesterek voltak és helyük szinte törvényszerüen egy-egy muzeum pincéjében, alagsorában volt megtalálható. Ma az emlitett laboratóriumi felszerelések, az egyre veszélyesebbnek is mondható, főleg müanyag összetételü alapanyagu vegyszerek alkalmazása már megkivánja azt, hogy kilépjenek ebből az alagsorból. Nos a vidéken található nagyobb restaurátor mühelyek néha már elszakadnak maguktól a kisméretü anyaépületektől. Azt kell mondanom, hogy vidéken jelenleg a helyzet jobbnak mondható, mint Budapesten.

- Egyelőre csak elképzelés van erről, tervek nincsenek?

- Nincsenek, olyan tervek, hogy önálló restaurátormühelyek az anyaépületen kivül létesülnének még nincsenek.

- Tudna-e valamilyen arányt mondani arról, hogy a Magyarországon föllelhető összes müincseknek hány százalékát lehet látni kiállitótermekben, muzeumokban?

- A ...hasonlóan körülbelül úgy nagyjából a 10 százaléka a gyüjteményeknek, a többi 90 raktárban.

1021.

1975. julius 5. Petőfi 13.03 KGyné

A legtürelmesebb mentők: a restaurátorok

- Dezséri László müsorát hallják.

- Kedves hallgatóink az iparmüvészet /müszaki hiba/ az általános restaurátorok második szakmai /müszaki hiba/. Ezt a konferenciát /müszaki hiba/ amely lényegében uj intézet. Ennek Éli István a vezetője, igazgatója és talán ő mondja el, hogy /müszaki hiba/

- .. és módszertani központ 1974 januárjában kezdte meg müködését bizonyos fokig a restaurálás tekintetében egy korábbi előzményre technológiai csoportra támaszkodva. Az intézmény két fő osztálya, a restaurátori osztály és a módszertan osztály. Jelenleg a restaurátor osztály ülésezik, a restaurátor osztály hivta most össze az ugynevezett tárgy-restaurálással foglalkozó /müszaki hiba/ 200 fönyi csoportot.

- Talán nagyon primitivnek hangzik, de forditsuk le ezt a szót, hogy /müszaki hiba/

- A restaurátor és konzervátor kifejezés Magyarországon már /müszaki hiba/ más országokban használt technológiával. Pld a konzervátor alatt, müemlékek konzerválásával foglalkozó szakembereket, pld. müemlékeket helyreállitó mérnököket, szakembereket is értenek, ugyanakkor azonban ez a név több országban magát, a múzeológust is jelenti. Nálunk a restaurátor és konzervátor közötti különbség /müszaki hiba/ .. a konzervátor a tárgy állagának megóvásával foglalkozik, addig a restaurátor elpusztult tárgyak bizonyos részeinek a kiegészitését /müszaki hiba/ végzi, a két munkát általában a restaurátori mühelyeinkben végzik, azonban a felkészültségük különböző kell, hogy legyen.
Ezért van szükség arra, hogy a restaurátor továbbképzésre /müszaki hiba/ szakmai továbbképzés és egy főiskola /müszaki hiba / keretében.

- Mi ennek a tudománynak, vagy szakmának a ../müszaki hiba/ ?

- Az az érzésem, hogy /müszaki hiba/ szégyenkezni, a magyar restaurálásnak a története, rövid, a háboru után, a felszabadulást követő 4-5 évben alakultak ki, azok a /müszaki hiba/ ahol a legkezdetlegesebb eszközökkel ugyan, de már akkor is a mütárgyak megóvására /müszaki hiba/ Mostanában, talán a harmadik és a negyedik ötéves terv során a restaurátorok száma országosan megháromszorozódott. Egyidejüleg azonban ez a restaurátori gárda meg is fiatalodott. Restaurátorainknak kb. 70 %-a 30 éven aluli. Igen fontos a tervszerü továbbképzés, aminek /müszaki hiba/ A korábbi években talán tulzottnak is tünő érdeklődés nyilvánult meg a múzeológusi pálya iránt, /müszaki hiba/ adatok a tuljelentkezésből is láthatók. /müszaki hiba/.. hogy a múzeumba, mint restaurátorok kerülhessenek be, /müszaki hiba/ A restaurátor osztály a múzeumi mütárgy anyagának és az összetételének vizsgálatát folytatja, továbbá technológiai /müszaki hiba/
Feladata a diagnosztikai módszerek kisérletezési, konzerválási, restaurálási /müszaki hiba/ therápia alkalmazása. E tevékenységhez kapcsolódik a restaurálási szak képzése, alapfokon és felsőfokon.

- /müszaki hiba/ az egészségügy területén mozognak..

- Azokon a területeken, amelyeken a tárgyi restaurátoroknak a munkája kialakul, fém, fa, üveg, kerámia, papir, textilanyagok, mind /müszaki hiba/ ami veszélyezteti ezeket a tárgyakat. Vagy meg kell tudni állapitani, hogyan tudják /müszaki hiba/

- Alapos szakmai ismeretanyag elsajátitása szükséges és egy meglehetősen fontos kérdés a manuális ügyesség /müszaki hiba/

- /kérdés/

- Hogyne, az is előfordulhat és olykor-olykor voltak is /müszaki hiba/ Bizonyos mütárgyainkat /müszaki hiba/ eredménytelenségét egy következő generáció állapithatja meg, a mütárgyak esetében sem / müszaki hiba/ fémtárgyak hosszú időre /müszaki hiba/ Ezért az ismereteket állandóan meg kell szerezni, uj módszerek /müszaki hiba/ más módon kezelt tárgyakat ..

- A kiképzési rendszernek a strukturáját..

- A kiképzési rendszer három .. eljárás. A /müszaki hiba/ bekerülő restaurátorok egy éven belül alaptanfolyamon vesznek részt, melyet az intézmény szervez. Alaptanfolyam /müszaki hiba/ szakosodjanak, és az előbb felsorolt, fa, üveg, fém, stb. /müszaki hiba/ Legmagasabbfoku képzést a tárgyrestaurátori /müszaki hiba/ a főiskola konzervátori és restaurátori intézete /Müszaki hiba/

- Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy /müszaki hiba / főiskola intézetének igazgatója. Hogyan alakult a /müszaki hiba/ mik a perspektivák?

- A Képzőművészeti Főiskola keretében már a tárlat folyamán folyik a restaurátor /müszaki hiba/ intenzivebben csak a felszabadulás után indult meg. Akkor is inkább csak a Pest /müszaki hiba/ Az uj igények szükségessé teszik azt, hogy a restaurátor képzés sokkal szélesebb / müszaki hiba/ 1969 - től kezdve a festészet mellett a szobrászat, a faszobrászat.. restaurátor képzések is sorra kerültek. A 70-es évek elején merült fel elsősorban /müszaki hiba/ főosztály részéről az az igéret, hogy a /müszaki hiba/ restaurátorok mellett /müszaki hiba/ restaurátorok is kapjanak lehetőséget a / müszaki hiba/ képzésre. Több éves vita és szervezés után végülis 1974.-ben /müszaki hiba/ levelező, /müszaki hiba/ meg, amely a főiskolának a keretében a módszertani és restaurátori központ közreműködésével elinditotta a tárgyi restaurátorok képzését is. Ma már a második évfolyam is beindult és remény van arra, hogy /müszaki hiba/ első négy évfolyam befejezése után, 1977-től kezdve nappali tagozat is létesüljön.
A felvételinek két fő témája, a manuális készségnek, /müszaki hiba/ készségnek bizonyitására a rajz, a másik pedig a természettudományos ismeretek bizonyitására kémiai és biológiai /müszaki hiba/

- Ennek a munkának biológiai, vagy természettudományos alapot is kell adni? Hogy függ ez össze, vagy, hogy ?

- A Képzőművészeti Főiskola természetszerüen elsősorban müvészeti kérdésekkel foglalkozik, a festő, a szobrászok kiképzése /müszaki hiba/ A tárgyak.. nem elsősorban müvészeti tárgyak, /müszaki hiba/ Mint az a XX.századi restaurátorok történetéből kiderül, nem tudunk a tárgyakkal, mütárgyakkal másképpen eredményesen foglalkozni csak akkor, ha az anyagokat ismerjük, /müszaki hiba/ a bajokat, amelyek /müszaki hiba/

ki tudjuk kapcsolni, illetve azoknak a /müszaki hiba/ A természettudományos vizsgálat ezzel összefüggésben van, a mütárgyakkal, vagy müvészeti tárgyakkal is, tehát a müvészeti restaurátoroknak éppen ugy kell ezzel törődniük, mint /müszaki hiba/ mint,ahogyan ez a tárgyrestaurátorok /müszaki hiba/

- Hány /müszaki hiba/ az országban ?

- Az országban kb. 200 tárgyrestaurátor müködik ma. A mühelyek száma 38. A mühelyekben , a megy e központi / müszaki hiba/ 6-8 fő központi /müszaki hiba/ de emellett természetsen minden nagyobb vidéki müzeumban is kell, hogy müködjék restaurátor. A budapesti / müszaki hiba/ természetesen 10-12 fős restaurátori csoportok is müködnek.
Ha lehetne , arra szeretnék rámutatni, hogy /müszaki hiba/ 5 évvel vidéken négy olyan megyét ismertünk, ahol egyáltalán nem müködött restaurátor, mig ma minden megyei központban és enkivül nagyon sok müzeumban is müködnek ezek a mühelyek és mig 4-5 évvel ezelőtt egy-egy megye össz.restaurátor száma 3-4 fő volt, addig ma 8-10 körül mozog egy-egy megyében a restaurálással foglalkozó /müszaki hiba/

- Ki tervezi meg, hogy milyen tárgyakkal foglalkozzanak és mely tárgyaknak a mentésével, tartósitásával törődjenek.. ?

- Itt egy kényszerü kiválasztás érvényesül, mert a leginkább veszélyeztetett/ területeket kell elsősorban kézbe venni. Természetesen azonban ezt a szempontot / müszaki hiba/ ahol a közmüvelődés érdekében a legjelentősebb tárgyakat, a legfontosabbakat, legfontosabb mondanivalót tartalmazó tárgyakat kell előnybe venni. Vonatkozik , azokra a tárgyakra, amelyek frissen kerülnek be a müzeumba, amelyek /msüzaki hiba/

- /kérdés/

- Hogy külön foglalkozunk a Budai Vár, az Anjou /müszaki hiba/ Igy tehát közvetlenül a restaurálási munkák utáni /müszaki hiba/ is szóbakerülnek.

- Ideális az volna, hogyha a régészet /müszaki hiba/ azonnal részt tudna venni a restaurálásban és a kiemelésénél is az első /müszaki hiba/ rögtön segitséget tudna nyujtani, erre épülne a /müszaki hiba/ ásatás módszere /müszaki hiba/ és azért szeretnénk ezt más kollégákkal is ismertetni. Az Anjou-szobrok /müszaki hiba/ kapcsolatos /müszaki hiba/ igen jelentős müvészeti együttesének a konzerválása /müszaki hiba/ Hanem miután minden müzeumban rengeteg a kőemlék /müszaki hiba/ egy ilyen kiemelkedő értékü /müszaki hiba/ a többi restaurátor számára inditékot adna, hogy odahaza saját /müszaki hiba/ az itt szerzett tapasztalatokat éppen a legjobb /müszaki hiba/

- Képzőművészeti Főiskolán ebből különleges szakon tanulnak, milyen kapcsolatban vannak a régészeti főiskolásokkal és a /müszaki hiba/ ?

- .. kapcsolatban, mert hiszen a /müszaki hiba/ főiskolások két fő területre helyezkednek el, egyik a müzeomoké, a másik a müemlék../ müszaki hiba/ A levelező tagozaton elsősorban olyan volt a /müszaki hiba/, hogy a tárgyrestaurátorok, akik már eddig /müszaki hiba/

alkalmasaknak látszottak arra, hogy /müszaki hiba/, hogy a korszerü módszerekkel /müszaki hiba/ ezek nyerjenek elsősorban .. képzést és ezek /müszaki hiba/ főiskolai képzettségük legyen, ezek is, hát hasonló szintre kerüljenek, mint a /müszaki hiba/
A találkozásra azonban a lehetőség meg van, hiszen a tárgyrestaurátorok /müszaki hiba/ müködnek, a müzeumok, azok egyrészt /müszaki hiba/ másrészt pedig a müemlék-védelem /müszaki hiba/ kapcsolatba kerülnek és igy mind a két /müszaki hiba/ együttmüködésre mindenféleképpen alkalmas.

- /müszaki hiba/ Nekem eszembe jutott, hogy világos kapcsolatot teremthetnénk a természettudomány és a müvészetek között. Gondolok itt arra, /müszaki hiba/ mütárgyakat is. Mennyiben érvényesül itt a ?

- .. szennyeződés a müzeumi tárgyakat kevésbé támadja meg, ugy, hogy inkább a müemlék-védelemnél vannak különböző problémák /müszaki hiba/ Az kétségtelen, hogy a müemlék-védelem, amely először csak épületekkel foglalkozott, ma már sok /müszaki hiba/ a kutatásában is és az egész müködésében /müszaki hiba/ Tartozékai: a festészet, szobrászat /müszaki hiba/ mint, maga az épület is.

- A legtürelmesebb mentők: a restaurátorok.
Dezséri László müsora hangzott el.

Éri István, műszerelőgyes.

Jánáky István és Jenesch Péter: Messzelátót, Bécsi terv pályázat magyar tagja.

A magyar pályamunkát Jánáky István és Jenesch Péter épí tészek készítették el néhány szakértő bevonásával: Műszerelőgia: Éri István, statika: Steinhauer Tibor, világítás: Debreceni Gábor, kertterv: Jámbor Imre.

Magyar Építőművészet, 1988, 4-5., 2 old.

Éri István
régész

MDK

A nagyvázsonyi vár /Vázsonykő/ feltárásának régészeti munkáját vezeti.

70.o.

Repr: A nagyvázsonyi Kinizsi vár. 66/6.69.o. 65. kép.
" " " lakó tornya és kapuvédőmü a helyreállitás után. 71o. 66. kép.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék müemlékei. Bp. 1958.

Éri István, a veszprémi múzeum igazgatója.

„Ezzel az érzéssel emlékezünk a 45 éves Borsos Miklósra".

Külföldi utazásainkból hazatérve – akárhol voltunk akárhonnan jöttünk – Tihanyban mindig megtaláltuk a folytonosságot. Nem visszavágyásunk, hanem hűség. — a telített kerti régi műhely anyaga már életet kiáltott. A veszprémi múzeum igazgatója, Éri István és felesége Takács Margit akkor nagyon merészeknek számító ötletet vetették fel: kiállítást csinálni a tihanyi múzeum egyik szárnyában.

Részlet Borsos Miklós, „Visszanéztem fölfutamból" című könyvéből.

Hajdú-Bihari Napló, 1981. aug. 16.

Éri István, a veszprémi múzeum igazgatója

A veszprémi múzeum igazgatója Éri István és felesége Takács Margit nagyon merész-nek számító ötletet vetettek fel: kiállítást rendezni a tihanyi múzeumi képek másolatairól.

Bodor Miklós „Visszanéztem jövőmből" című könyvéből.

Veszprém (Tolna) 1941. aug. 16.

Éri István, a veszprémi múzeum igazgatója úgy látszik, a művekben rejlő „életerő" nem tűri sokáig az elhanyagoltságot. A tavaly megnyitott, kertvégi műhely anyagot is életet kapott. A veszprémi múzeum igazgatója, Éri István és felesége, Takács Margit akkor nagyon merésznek számító ötletet vetettek fel: kiállítást csinálni a Tihanyi Múzeum egyik szárnyában.

Részlet Bozsó Miklós „Visszanézésen alkotásról" című
könyvéből.

Napló (Veszprém), 1981. aug. 20. 11. old.-on.

Éri István, [építész?] MOL

Kimúrdan veretti Erdei kőbánya kőszén a vár helyreállításának munkáit.

Kovács Sándor: Nagyszabású munka

Népszabadság BP. 1960. ápr. 26. 8.

A könyv megjelenését támogatta:

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM
MŰEMLÉKI ÉS RÉGÉSZETI KOLLÉGIUMA

Hungarovox Kiadó
1137 Budapest, Radnóti Miklós u. 11.
Telefon: 340-0859, fax: 239-0578
E-mail: kaiser@hungarovox.hu

A Hungarovox Kiadó szerzőinek
dedikálása
az Ünnepi Könyvhéten
a Bazilika előtt, a Szent István téren

(65-ös pavilon)

Június 2. (csütörtök)

17–18 Gera Pál

Június 3. (péntek)

14–15 Reményik László

17–18 Kósa Csaba

Június 4. (szombat)

15–16 Bíró József

16–17 Kaiser László

Június 5. (vasárnap)

11–12 Kovács Sándor

14–15 Czegő Zoltán

15–16 Madarász Imre

16–17 Baranyi Ferenc

17–18 Marczis Demeter

ERI ISTVÁN

MEGHÍVÓ

A
HUNGAROVOX KIADÓ
tisztelettel és szeretettel meghívja Önt,
kedves hozzátartozóit és barátait

Kaiser László

ÉRI ISTVÁN

Egy apróhirdetésen vett régész emlékezései

című életinterjú-kötetének bemutatójára

A könyvet bemutatja
DR. KOVÁCS TIBOR,
a Magyar Nemzeti Múzeum
főigazgatója

Házigazda:
BAKÓ ANNAMÁRIA,
a könyvesbolt vezetője

Helyszín:

Litea Könyvszalon
Bp., I. Hess András tér 4.
(Budai Vár, Fortuna udvar)

Időpont:

2005. június 9. (csütörtök) 17[30] óra

Beszélgetéseink abból az alaphelyzetből indultak ki, hogy mire jutott élete során egy botcsinálta régésznek indult, de aztán – működése határain belül – ide-oda kapkodó ember. Az elmesélt történetekből ki-ki megítélheti, hány irányba indultam el, hányszor kerültem zsákutcába. De ezek a látszólagos „csődök" újból és újból magukban hordoztak másfajta, mondhatni magasabb rendű lehetőségeket, szinte tálcán kínálva azokat.

Éri István

•

Éri Istvánnal való találkozásomnak egyszerű oka volt: rövid beszélgetést akartam készíteni vele egy műemlékvédelmi újság számára. A beszélgetés nyúlt, csak nyúlt, egyre érdekesebb témák és tények kerültek a felszínre. Nemsokára világossá vált, hogy Éri élete és munkássága beszélgetéssorozat, hadd ne mondjam: könyv után kiált. Rögzíteni kell mindazt, amiről Éri István szól – azért, aki beszél és azért, amiről beszél. És mindazokért, akikről emlékezik és mindazoknak, akiknek az emlékek tanulságot kínálhatnak...

Kaiser László

ÉRI Jenő Tamás (1958)
63. A fehér sárkány
The White Dragon (film)
offset, 82x57 cm
j.b.l. Éri – Offset és Játékkártya Nyomda Budapest
ltsz.: xy 90.183

A változás jelei : Plakátok 1988-1990 : Magyar Nemzeti Galéria,1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG, 1990 17.p

ERIATZ GERGELY, puskamüves

Debreceni mester.-Kiss Balazs a hamis bankók gyanusitottja Eriatz puskamüvesnél pisztolyt akart vasarolni, de az felismerte a hamis pénzt./1843/. 392.old

KAHLER FRIGYES: Adatok a magyarorszagi papirpénz hamitás történetéhez 387.old

A Debreceni Déri Múzeum Evkönyve, 1974.
Debrecen, 1975.

MDK

Eric, jelmeztervező, Vidám Szinpad
Ki vagytok értékelve, ruhák

Szinház és Mozi. IV. évf. 51.sz. 1951. dec. 21.

22 l.

45

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Fővárosi Varieté "Békehajó" revüjéhez tervezett diszletei "...ötletesek, szépek, izlésesek,"i rja a kritika.

Fejér István: Májusfa
Szinház és Mozi. Bp. 1950. május 7. III. évf. 18. sz. 29. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Kamara Varietében "Értekezletünk tárgya" c. müsor diszleteit és jelmezeit tervezte.

P.M. Pesti Müsor c. melléklet
Szinház és Mozi. Bp. 1950. ápr. 30. III. évf. 17. sz. VIII. l.

M.D.K.

Éric /Vogel/

A Vidám Szinházban bemutatott Anatoli Szurov: Vadnyugat c. bohózatának jelmezeit tervezte.

P.M. Pesti Müsor c. mellékl.
Szinház és Mozi. Bp. 1950. márc. 26. III. évf.
12. sz. VIII. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Fővárosi Varieté-ben a "Hét vidám nap" c. táncos revü diszleteit és jelmezeit tervezéte.

Szinház és Mozi. Bp. 1951. márc. 30. ápr. 5.
IV. évf. 13. sz. 13. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Fővárosi Varieté-ben "Jó reggelt Budapest" c. műsor diszleteit és jelmezeit tervezte.

Heti Műsor c. rovat
Szinház és Mozi. Bp. 1951. jan.21/. IV. évf.
3. sz. 27. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/+

A Fővárosi Varieté nyitó műsorának kritikája "...Eric-et káprázatosan szép ruhaterveiért.." dicséri.

Fejér István: A Fővárosi Varieté bemutatkozása. Szinház és Mozi. Bp. 1949.okt. 28. II. évf. 43.sz 7. l.

+ Egy időben nem használta vezetéknevét, keresztnevén rajzolt.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Kamara Varietében "Akinek nem inge" c. előadás diszleteit tervezte.
A müsort több szövegiró tréfás előadásaiból állitották össze.

- - - - -

László Dezső kritikája kiemeli az előadás diszleteit.

- - - - -

Heti Müsor c. rovat.
Szinház és Mozi. Bp. 1950. nov. 26. III. évf. 47. sz. 24. l.
László Dezső: Akinek nem inge... Bp. 1950. dec.24. III. évf. 51. sz. 36-37. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A "Ki vagytok értékelve" c. Vidám Szinpadon bemutatott kabarémüsorhoz tervezett ruhákat.

Szinház és Mozi. Bp. 1951. szept. 7-13. IV. évf. 36. sz. lo. 1.

MDK

Eric, jelmeztervező

Ki vagyotk értékelve /Vidám szinpad/

Szinház és Mozi. 1951. 44.sz. nov. 2-8.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Fővárosi Operettszinházban az "Ipafai lakodalom" c. operett előadásához tervezett diszleteit és ruhaterveit a kritika kiemeli.

Fejér István: Ipafai lakodalom.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. junius 1. II. évf.
22. sz. 5. l.

M.D.K.

Eric /Vogel/

A Kamara Varietében a Görbe tükör c. előadáshoz tervezett diszleteket és jelmezeket.

P.M. Pesti Müsor.
Szinház és Mozi. Bp. 1950. jan. 8. III. évf.
1. sz. 64. l.

Erich Ericus

myrmidon

l.

Königsmill. Cuiér

157. l.

zésére" 3.000.--

atos. A tervezett kolozsvári kirendelt-
mára van engedélyezve. Másra nem lehet
ség? Ugy tudom, nincs. Viszont itt az
apjur irodai javadalomra, a 3.000 P.
ther utaltatott ki berendezési célokra.
szerepel.
XI/15.
meg müemléki és müvészi célok között,
és történik. Az eredményről vagy
a Bizottságot, mert ennek a tételnek
megész összeget müvészeti célokra

Forbáth József
PV 1. XI. 10.

MOK

Ericl Ericus és Jevers Bálint

könyvnyomdászok

elemiből csak kompaktorsajtót

üzletek

– Kassai Könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6. 181 l.

mdk

Ericl Ericus és Severini Mark

könyvkötők

1659 ben kk mesterek Kassai

÷ Kassai könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6 sz 181c.

Erich Ericus

nyomdász

MOK

1669-74 is volt nyomdász Kassán.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdái.
Grafikai Szemle 1892. 12 f. 199. l.

MDK

Erick György ácsm.

1803. felszabadult Pécsett

Cserkuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló, 1913. nov. 30. 3-4.l.

Ericson Erik

Svéd nemzeti könyvtár

X VII. 72.

Svéd nemzeti könyvtárs és nyomdászat emlékkönyve

1.

Gyulyai könyvtár

445. l.

Gyulyai P.: A könyvtárak Ráth Gy.: Az iparművészeti könyvtár. III. k. 8p. 1912. 445. l.

Erichson[9] Erich.

kanári könyvtáros és
nyomdász
XVII. sz.

l.
Novák III. 18. l.

9 (Ericus)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Erik Jenő, gyermekrajzolót

Dunaújvárosi
látogatásra vár.

—: Jávos Iván – gyermekrajzok 2.

ESTI HIRLAP, 1974. júl. 4.

Dr Lenhoff ?

Lenhoff

Mihovéné 1908

129

Miss Mary Fichy

Miley Fenton Mrs.

Tobbször vált

Megjavított

Evelyn c. pótlólag

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Erkölcsi ref. templom

Kiniesei önkormányzat

Jegyzőkönyv

Debrecen-Kálló

1930. 110, 111. l.

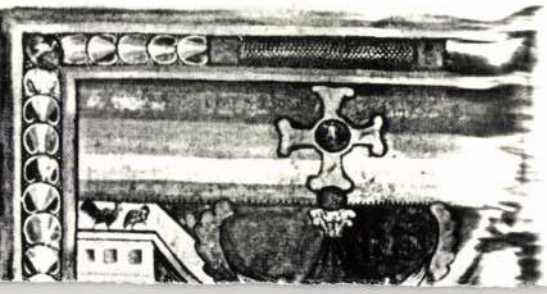
Erkeder, Christianus (Chrestel) Nr. 104

In Kronstadt lernte er bei CASPAR KREISCH und LUCAS BAUM zwischen 1686-1690. 1698 wurde er Meister, mußte aber nach zwei Meisterstücken Strafe zahlen.

Schätze 1991

Zwei Lehrlinge sind von ihm bekannt. Er starb 1718, als Mitglied des Zunftrates.

ilia, Huelsen suggested that the cone h
eter's shortly before the middle of the
Various factors, however, point
etween Paulinus and the *Mirabilia*.
ıpplementary porphyry columns ma
ghth century. The restoration of the
aint Peter's courtyard also belongs to
Moreover, the construction of a fram
ɔmposed of marble slabs depicting g
ith an eighth-century date. The colum
re precisely documented, while the p
ffer mute testimony.[11] Columns, wate
labs all require further explanation.[12]
The date at which the supplementa
s relevant because the tabernacle nec
econstruction when the new columns
Paulinus mentions four columns at the
anopy depicted by Renaissance drafts

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Erdei Éva
DÉLMAGYARORSZÁG

1064 DEC -6

1021

ERDEI ÉVA

A gázvezeték épít

Hosszan elnyúlik a soruk az Üllésről Szegedre tartó gázvezeték lefektetésén dolgozó embereknek. Lehetnek vagy hatvanan. Hiába húzzák össze a vattakabátot magukon, — a szél már szinte a csontok velejében ropja táncát. Pedig különben nem volna hideg — csak a szél Ők, akik az országot járva, az életük javát töltik a tűző napsugarakat, zuhogó esőt, fehér pelyheket, vagy haragos villámokat szóró égbolt alatt —, még ők is azt mondják, hogy „ez a szeles, ez a cudar idő ám! Még talán rosszabb, mint amikor már a foga fehérje villog a hidegnek, mert hogy akkor az ember arra készül föl."

Fiatal szakma az övék

— Csokoládét és kolbászt hoztál-e? — kérdezi a sok cuppanós puszi után apuká jától Etelka. Apuka, *Kovác* Gyula pedig szinte sohase felejtkezik meg a meglepe tésről. Keveset van a gy rekkel, igyekszik kedvé lenni.

— A fiam egyszer nem i mert meg. Igaz, akkor m egyéves volt — mondja *Mi lós* Gyula. Kicsit elgond kozik, a távolban látja a k gyereket — mert már ke van —, s hozzáteszi: — M már nagy a fiú, háromév lesz hamarosan. A lány meg kilenc hónapos.

Egy éve dolgoznak együ A három Gyula — a *Miki* a *Kovács*, meg a *Berdán* velük van még *Pintér* Já és *Nagy* Sándor. A gázve ték csőhálózatának hegesz si varratait vizsgálják. Rö genfelvételeket készíte melyekről megállapít hogy kifogástalanok-e a v ratok. Felelősségteljes m ka, becsület is kell hozzá

— Nyáron igen szép életünk! Olyan „ismerd h hazádat" mozgalom, az, a csinálunk. Egyszer itt, n

ink hírei

Erkeder István (Steffen), ötvöslegény. 1626—30-ig Schmitt Mihály (l. o.) brassai mesternél tanulta az ötvösséget.

Gyárfás Tihamér: A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 49. l.

Erkeder István

Erkedet Keresztély (Chrestel)

ötvös

L.

Szendrey – Szentiványi

1481.

pen a SZÁSZÁR FÜRDÖ (KAISER BAD)
arton kikötővel, ahol az érkező
nak. A kikötő felett többen
ékbeli hegyek képezik.

9.6 cm.

Erkedet Keresztes

Christianus

ötv.

l.

Kömagyötvj.

254.7.

254

Christianus (Crestel) Erkeder, M 1698, † 1718.

a) Céhpohár. — *Zunftbecher.* — „1699." M—H 14
Mus. Nat. Transilv., Kolozsvár — *Klausenburg.*

b) Öv. — *Gürtel.*
Karpathen-Museum, Nagyszeben — *Hermannstadt.* Gy: 317, 28.

c) Kehely- vagy serlegtalp. — *Fuß eines Kelches oder Pokals.*
Székely-Múzeum — *Sekler-Museum,* Sepsiszentgyörgy.

Kolmaschütze 45. l

Erkeder Kerentes
Ötvös Brassó

2232. Adler Mór:

Mózes.

Csaknem derékig, kissé ba
baljában pedig kettős táblat ta
sugárkévéket szór, szemöldöke é
li , bajusza és körszakálla ősz
térben az égbolt felhőzött.

Vászon, méretei 47: 38 cm
Adler Mór hagyománya 1902
Átvétetett 1902: XII. 29-

Erkedet Lukács

ötv.

l. Kolmagyótoj.

269. 7.

dr Szentiványi Gyula

IX. Rákos u 10

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
269	Nr. 145		**Michael Erkeder,** M 1736, † 1756. Öv. — *Gürtel.* Mus. Nat. Hung.

Erkölcsi alap. templom

Ernst és ön egyhari
edenzek

Hunyadi.
Jegyzet

Debreczeni László
1933. 25, 26, 29. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

NDK

Erkel, festö
XIX sz. második fele.

Mitologiai jelenet. Jel.-Erkel. Vászon.

(gr. Almásy-Teleki Éva műv.int./Wiener-Haus./
IX. Művészeti akció. 1942 máj.10.-től kiáll.18.-án
aukció.Kat. 8.1.

Erkel László honvéd, amatőr szobrász

Az idén nem kellett sokáig várni, hogy új alkotásokkal gazdagodjon hadseregünk amatőr alkotóművészeti mozgalma. — Egerváralt az egyik dunántúli egység alkotóházból megnyílt, melynek anyagából a környéken lévő laktanyák mellett a Szolnoki Helyőrség Művelődési Otthonban. — Farkas Lajos és Erkel László honvédek közös munkája: Kunyadi János gipsz mellszobra is szerepel majd a kiállításon.

Katona M. Istvánné Előtérben: a Katonatéma.
Néphadsereg, 1984. jún. 9.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

úrnak
úrhölgynek

BUDAPEST,

Iff. Kellner E. Bpest.

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

MOK

Erdei Béla, grafikus.

Nyíregyháza, pastell

Magyar Szovj. Baráti. - 1952 - Képzőm. kiáll. - kat. s. l.

MDK

Erki Béla

Nyikitin. Pasztell.

"Magyar-Szovjet Barátság" képzőművészeti kiállítás katalogusa.1952. 5.l.

Erkis Lenke, szobrász

Mok

Bemutatkozik Veszprémben május 11-én megnyíló tárlatán.

— : Kis hírlap 2

ESTI HIRLAP 64. 1965. máj. 3.

Erkedi templomvár

Kéjé rep.

Ger Erd XX tábla.

Szerkesztőségének

Budapest IX.,

Kinizsi Endre u. 16

~~*FENT:* A BÁNFFYHUNYADI REF. TEMPLOM.~~
LENT: AZ ERKEDI Ttemplomvár.

Gerecd XX. tábla

Erkedi demplomvár

ERKEL LÁSZLÓ
KENTAUR

ERKEL László
61. Kentaur koncert, 1989
Kentaur concert
offset, 41x58 cm
j.j.l. Kentaur '89 – ny.n.
ltsz.: xy 90.37

62. Kentaur koncert, 1989
Kentaur concert
offset, 41x58 cm
j.j.l. Kentaur '89 – ny.n.
ltsz. xy 90.158

+ lap

A változás jelei : Plakátok 1988-1990. : Magyar Nemzeti Galéria,1990.nov.14.-dec.31. A kat. szerk. Bakos Katalin. Bp., MNG, 1990 17 p

ERKEL László festő

beszélgetés A Fiatal Képzőművészek Studiója Egyesület 1991.évi Ernst Muzeumbeli kiállitásáról
résztvevők: Beöthy Balázs és Erkle László, a Studió vezetőségi tagjai

Magyar Hirlap, 1990.január 5. 5.p.

ló, E., Flamand és francia kárpitok Magyarországon [Flemish and French Tapestry in Hungary], pest, 1980.

ló, E., "Művészi szövetnemüek" [Artistic Textis], Régiségek könyve, ed. Voit, P., Budapest, , 293 - 306.

ló, E., "Himzőművészet" [Embroidery], Régiségkönyve, ed. Voit, P., Budapest, 1983, 307 -

ló, E., "Szövött kárpitok" [Tapistries], Régek könyve, ed. Voit, P., Budapest, 1983, 369-

ló, E., "Netzarbeiten aus dem 16-18. Jahrert in Ungarn", Ars Decorativa, 8, 1984, 74 -

M.D.K.

ERHARDT János György festő"

— † 1762

Garas XVIII. 27. 140, 216.

M. D. K.

ERHARDT János György

1734-ben házasodik Kismartonban

1742-ben képet fest a kismartoni temetőkaputnál

1743, 1744 a lajtaszéki szőlőkben dolgozik

1762-ben a kismartoni plébániatemplomban képet fest

1767 a kismartoni pl. t. aranyoz

Lásd XVIII. sz. 216. l.

Erhardt János

ács pallér

XVII. ker.

l. Kem. Pozs

19. l.

Disznóvár. —

IRODALOM

— Könyökfiáll. Emlék:
Corvin Codex. 73 kép.
209.

JEGYZET

Erhardt János

pallér

A XVII. században a pozsonyi városi építőcéhnél mint pallér működött.

Mesterlová, Dobrovská

Zlatý hrad Bratislava.

Bratislava, 1939.

36. L

LEÁNYFALUSI ÁLDOMÁS

EDKEL László (Kentaur)

Tárlatlátogató

Mi lesz veled, Művészet?

Európaiság — hamarabb vált elcsépeltté e fogalom, mintsem tisztázódott volna, ki mit ért rajta. A Germinations (ejtsd: zserminászión) kiállítás megnyitóján, a Budapest Galériában, ahol francia és német nyelven hangzott el köszöntő, ismertetőszavak, amelyekre több mint 10 országból összegyűlt vendégsereglet hallgatott, a beszédet mondók között egyedül a magyar megnyitó személy, dr. Marschall Miklós, Budapest főpolgármester-helyettese nem tudta már jóízűen kiejteni ezt a vágyott, kívánt találkozást és túl nem értékelhető célokat és álmokat megtestesítő tulajdonnevet: Európa. Ennek ellenére elmondta, hogy ez a kiállítás ismét egy lépés „arrafelé", s a félszeg megfogalmazás mögött kultúránk és identitásunk drámájának árnyéka húzódott meg.

Persze van, aki mindezt nem így látja. Zsigmond Attila a házigazda zavartalan derűjével mesélte el a Germinations hiteles történetét — beleszőve abba az isteni gondviselést is éppoly természetes tényezőként, mint a Budapest Galériát vagy a Fiatal képzőművészek Stúdiója Egyesületét. A dolog ebben az interpretálásban igen egyszerű. A francia—német kultúrkapcsolatok javítása érdekében létrejött Germinations főszervezői, akik a kétoldalú kapcsolatot sokoldalú, multilaterális vállalkozássá kívánták fejleszteni, az isteni gondviselés nyomán kapcsolatba kerültek a Budapest Galériával, akik azon nyomban a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesülete és a Magyar Képzőművészeti Főiskola részére, továbbá (a Germinations vezetői kérésére) a Cseh és Szlovák Köztársaságba, valamint Lengyelországba adták tovább az információt. És mindenki örült, és mindenki bekapcsolódott.

Mibe is? Egy nemzetek fölötti európai képzőművészeti stúdió munkájába, amely nagy családként számon tartja tagjait, azokat a fiatal művészeket, akik egy hónapig náluk, az általuk szervezett művésztelepen dolgoztak. Ma már 13 ország fiatal alkotóiról van szó, még éppen főiskolásokról vagy egy-két éve végzettekről.

Hoppá! A szervezési séma maga nagyon ismerős. Hallottunk már ilyet itthon is: csak mi tárgyszerűen alkotótelepnek hívjuk az ilyen kezdeményezést, s nem adunk azoknak olyan poétikus nevet, mint amilyen például a Germinations, ami „csírázás"-t jelent. És van más különbség is, elsősorban az anyagi kondíciókban. Mert próbálna nálunk úgy működni egy ilyen telep, hogy éves munkájáról színes, 250 oldalas katalógust ad ki! És ez nem a felszín. Ez a lényeget érinti: a kultúrában is csak akkor lehet dinamikus stratégiát képviselni, ha annak kivitelezéséhez, megvalósításához van fedezet. Kis áttétellel idekapcsolódik a további lényeges differencia: nálunk nem az egyes kezdeményezések (mint amilyen a Germinations), hanem csak az összes magyarországi telepet képviselő Szimpózion Társaság vált jogi személlyé. Következésképp stratégiai célú anyagiakkal is elsősorban e társaság rendelkezhetne, de helyzetéből adódóan máris az ideálisnál több adminisztrációt kényszerül vállalni.

Irigyeljük mindezekért a Germinations fiataljait, miközben a képek, szobrok, installációk között járunk. A művek azt bizonyítják, hogy a huszonévesek körében nem a szűkebb pátria útra bocsátó hatása a dominánsabb, mint inkább a képzőművészetben megmutatkozó nemzetekfelettisége. Ennek megállapításához azonban szét kell választanunk azt, amit a rendezők teljes tudatossággal összekeverni igyekeztek: az egyes országokat képviselő művészeket. S ha nem kis munkával, de a korrektül szerkesztett katalógus segítségével mégiscsak megoldjuk ezt a feladatot, az eredmény abban mutatkozik meg, hogy nem kapunk karakteres nemzeti csoportokat. A 10 német művész között éppúgy van konceptes — Franz Baumgartner der Ältere: Hogyan dolgozott a black-box a fórumon —, mint tisztán festői eszközökkel dolgozó művész. Példa rá Käthe Ebner Nagy víz című 4 méterszer 2 és fél méteres vászna. S egyikük alkotása sem mutat „nemzeti jegyeket", miként a még szintén német minimalista Nicole Frenzelé, akinek műve egy textilt imitáló betonszalag. S ugyanezt állapíthatjuk meg a francia művészeknél: Philippe Gronon konceptfotói, Jean-Marc Haroutiounian nonfiguratív festői felületei vagy Geneviéve Loizeau hangeffektusok lenyomataként készült ceruzaművei nem igazán rendelkeznek a francia kultúra mélyére hatoló gyökérzettel.

Vagy nézzük a magyar fiatalokat! Csörgő Attila figyelmet keltő alkotása 13 darab földre állított méterszer méteres üvegtáblából áll, amelyek között körmágnesek alakítanak ki vonzó-taszító erőtereket, hogy végül az egész mű bemozdítható, „mobil" legyen, úgy, hogy közben játékos jellegének törékenysége tökéletesen ellentmondjon. Gaál Tamás féminstallációi mintha a Bachman Gábor által képviselt „posztmodern tatlinizmus" esztétizáló variációja lenne — azaz talán itt mégiscsak érződik némi „helyi" meghatározottság a műben. Kentaur (Erkel László) szimpatikusan misztifikált vizescsészéjével a festői konceptnek lírai változatát képviseli. Az életnek a vízzel való azonosítása rámutat a művész választott útjára, mellyel a realitás és a misztikum köztes területét járja. Művészete éppígy helyezkedik el a klasszikus hagyományok és a progresszív törekvések eredményeinek pólusai között. Végül Linter Tamás a festői festészet képviselője; még kialakulatlan motívumhasználattal.

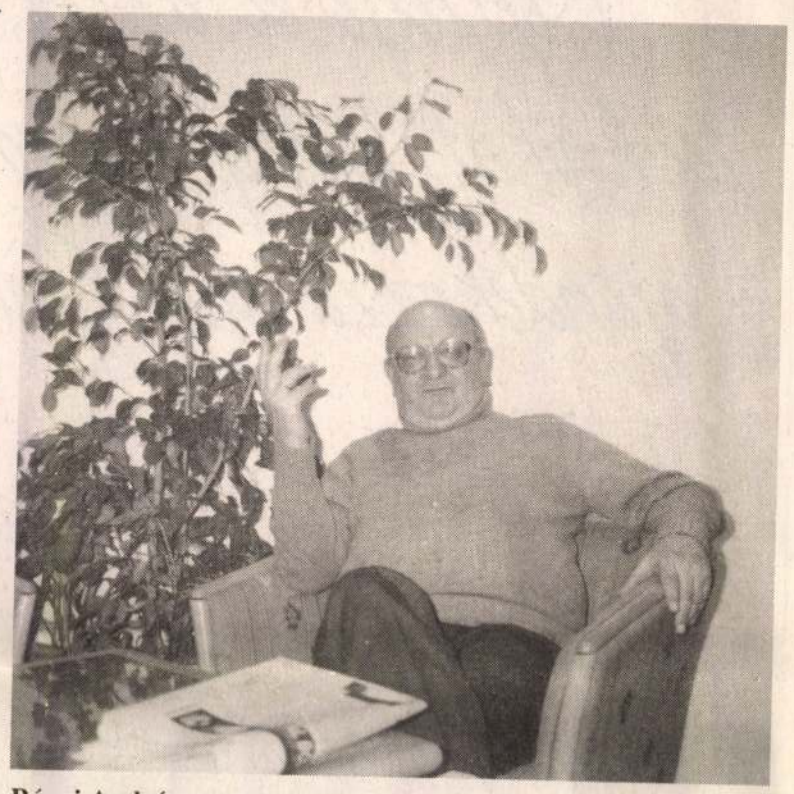
Végezetül néhány olyan művész, aki a 13 országot képviselő 62 alkotó közül már az első, futó benyomások alapján megjegyzésre kerülnek, mivel figyelmet vonzó műveket mutatnak be. Javier Esteban (spanyol) emulziós felületen fagallyakból székeket készít: festői, konceptes, minimalista egyszerre, és Tapies-t sem felejti! Handris Pantelis (görög) installációplasztikái az emberiség közös múltjáig visszanyúló fétis tárgyakra emlékeztetnek, s kivitelezésükön érződik a formai örökség gazdag birtoklása. Utoljára a leghatásosabb művet említem: a lengyel Krzysztof Malec szikla-nádpihe isntallációját, a Csendet. E mű a természetes anyagok felhasználásának érzelmileg is gazdag konceptuális használatára épül. Ha a néző lendületesen vagy hangosan közeledik a mű felé, a rebbenékeny pihék azonnal megmozdulnak — a puha, békességes mozdulatlanság megszűnik. De tudunk-e, akarunk-e mozdulatlanul és csendben szemlélődni, amikor oly vonzó a kézlegyintésre, szusszantásra átalakuló látvány? Ars longa, vita brevis — a művészet hosszú, az élet rövid — tartotta a mondás. A mű pillanatnyi — látjuk. Vajon mi lesz veled, Művészet?

• Chikán Bálint

Pro Cultura Hungarica díjat kapott Rónai András

A Király utcából a Habimába

Rónai András személyében először ítélték oda a Pro Cultura Hungarica kitüntetést magyar származású izraeli színésznek. A díjat 1985 óta az nyerheti el, aki a magyar kultúrát külföldön a legszínvonalasabban és legsikeresebben ápolja. A magyar kultúra ápolásáért, egyben a magyar—izraeli kapcsolatok fejlesztéséért odaítélt kitüntetés alkalmából beszélgettünk Avraham Rónai izraeli állami díjas színésszel, a Habima, az izraeli nemzeti színház örökös tagjával, aki egyben az Izraeli—Magyar Baráti Társaság főtitkára is.

Rónai András

— A Valahol Európában című film egyik gyermekszereplőjét, Ficsúrt sokan ismerik Magyarországon. Azt azonban már kevesebben tudják nálunk, hogy mi lett a gyermekszínészből felnőttkorában. Mióta él Izraelben?

— Negyvenhárom éve. 1949. március 15-én, éppen a magyar szabadság ünnepén, 17 éves srácként lettem szabad ember, amikor a szovjet, majd az angol zónán át szökve Bécsbe érkeztem, ahonnan aztán végre kijutottam Izraelbe. A Király utcából... Ez egyébként önálló estem címe is „A Király utcából indult el..." — amelyet előreláthatólag május 3-a és 10-e között Magyarországon rendezendő Izrael hete alkalmából adok elő Budapesten. Ez egy zenés, vidám-szomorú korrajz, amit már négy-öt évvel ezelőtt alkalmam volt Budapesten egy szűk körű közönség előtt is előadni. A budapesti vendégjáték alkalmából felújított önálló estem egyes részleteit természetesen Izraelben már sokszor játszottam. Utoljára anyám halála előtt volt önálló estem Izraelben. Anyám halála után azonban megfogadtam, hogy többé nem adom elő ezt a műsort, mert nincs kinek...

Szüleimnek köszönhetem egyébként a színház iránti szeretetemet. Tizéves koromban kezdtem Lakner bácsi gyermekszínházában. Elég hamar gyermekstárrá váltam. Tizennégy éves koromban már az első magyar filmszerepemen is túl voltam. Ez közvetlenül a háború után volt, amikor Jávor Pál hazatért Amerikából és befejezték a Tanítónő című filmet Szörényi Évával, amit még a háború elején kezdtek forgatni. Ebben a filmben én voltam az egyik nebuló. Akkor még nem sejthettem, hogy 24 évesen rendezhetem majd Jávor Pált Izraelben, amikor is együtt játszottunk a Liliomban. Jávor Pált egyébként 1955-ben hálából hívtuk Izraelbe azért a nagy emberi tettéért, amit a háború alatt vitt végbe. Budán, pasaréti villájában 40 zsidót bújtatott, és ezért a Gestapo le is tartóztatta, Sopronkőhidára deportálta, ahol jól össze is verték.

— Izraelben ön vezető színész lett, állami díjat is kapott. Nem sok Magyarországról elindult színész mondhatta ezt el magáról. Mit őrzött meg magában a régi pesti színházi életből?

— A színházszeretetet, a szakma iránti óriási tiszteletet, a feltétel nélküli professzionalizmust. A pesti színházi atmoszférát igyekeztem a héber színpadra is átültetni. Nem mindig sikerrel. Több mint negyven éve játszom héber színpadon, harminc évet töltöttem a Habimában, az izraeli Nemzetiben. Körülbelül 200 szerepem volt, ebből legalább 150 főszerep. Ezek közül a Nagy Romulust említem szívesen, amely annak idején Pécsi Sándor nagy szerepe is volt. Pécsi Sándorral volt még egy közös szerepünk, a Falstaff, a Windsori víg nőkben. Pécsi Sándor az egyik legnagyobb magyar színész volt, ha jól tudom, ebben a darabban sajnos a főpróbát érte csak meg. Izraelben öt színiiskola van, de szerintem a magyar színészképzés jobb. Igaz ugyan, hogy az izraeli színészek természetesebben játszanak.

— A Habima színház első magyarországi vendégjátékára készül a társulat; májusban, Izrael hete alkalmából lép a pesti közönség elé. Milyen darabbal jönnek?

— Strindberg Apa című drámáját a Vígszínház erre az alkalomra speciálisan, vagyis U-alakban kialakított színpadán játsszuk el. Ezt a darabot egyébként tavaly már előadtuk szülőhazájában, Svédországban is, nagy sikerrel. Az Apát, amely három éve van a Habima kisszínpadának repertoárján, a magyar közönség előtt is héberül játsszuk, természetesen szinkrontolmácsolással.

• Szegő Ágnes

Tavaszi fesztivál — kritikai napló (1.)

MÁRCIUS 16. ZENEAKADÉMIA — a Tomkins Énekegyüttes hangversenye arról győzhetett meg, hogy olykor még a nem túl szerencsés műsorválasztás ellenére is lehet sikeres és emlékezetes egy koncert. Az összeállítás ötlete kissé külsőségesnek tűnt (különböző vallások liturgiájába illeszkedő zenedarabok bemutatása), hiszen egy koncerten mégiscsak a zenei szempontoknak kell érvényesülniük elsőgének és felkészültségének járó megnyilatkozási lehetőségeket. Neki igazán nem kell már „bizonyítania" — s csak remélni tudom, hogy például Fauré Rekviemje, e talán szükség szülte kamaraváltozat után, egyszer eredeti formájában is megszólalhat a keze alatt.

MÁRCIUS 19. MTA KONGRESSZUSI TEREM — a Componensemble évek óta többékevésbé változatlan összetételben [illegible] alkotásai közül való — Feldman átmeneti periódusának, stílusváltásának jellegzetes terméke. Nehezen elemezhető formálási merevség jellemzi: a korábbi periódus lazábban asszociatív szerkesztése és a későbbi darabok erősen konstruált repetíciós megoldásai között egyensúlyoz, a már nem és a még nem furcsa senki földjén.

Képzelje el az új, emberközpontú technikát, amely nagyobb kényelemmel ajándékozza meg Önt és családját.

Igaz barátja,

Opel Astra

McCANN-ERICKSON

Magyarország legnagyobb futózóüzemének 49%-os üzletrésze, valamint bel- és külpiacon bevezetett több lábon álló magánvállalkozás eladó, melynek tevékenysége:

— gumifutózás,
— gépgyártás,
— szervizszolgáltatás,
— építőipar,
— kereskedelem,
— képviseletek,
— önálló export-import.

Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítást küldünk.
Tel.: 76/47-448.
Fax: 76/24-938.

2645 MH

Eladó Győr városban, az épülő autópálya közelében, egy lakótelep központjában **2400 m² alapterületű, félkész állapotban levő üzletház.** Emeleti bővítés lehetősége biztosított, profilmegválasztás szabadon történhet, parkoló kialakításához szabad terület van. Leveleket „Expo" jeligére a 9022 Győr, Pálffy u. 9. Mahir hirdetésfelvételi irodába kérjük.

MH 2646

DISZKONTBÓL — OLCSÓBBAN

ALFA DISZKONT ÁRUHÁZAK
— élelmiszer, vegyi áru —
DISZKONT RAKTÁRÁRUHÁZ
X., Ceglédi út 28.
Telefon: 147-5129.
DISZKONT ÁRUHÁZ
IX., Közraktár utca 30—32.
COLOR ÜZLETKÖZPONT
1119 Budapest,
Nándorfejérvári út 40/A.
Telefon: 161-2015, 186-9199.
FORRÁS RAKTÁRÁRUHÁZ
IV., Bocskai út 26.
Telefon: 169-0350.

DUNA DISZKONT
Budapest VI., Lehel utca 1.
Budapest XXII.,
Nagytétényi út 48.
Tárnok, Nefelejcs utca
Monor, Ipar utca 12.
Cegléd, Gubody utca
Cegléd, Külső-Kátai út
Szolnok, Téglagyár utca 12.
Albertirsa, Bicskei út
Telekgerendás,
Kossuth Lajos út 5.
Salgótarján, Állomás utca 4.
Vác, Derecske dűlő 4.

TEJ DISZKONT ÁRUHÁZAK:
Rákospalotai: XV., Bogáncs u. 5.
Erzsébetvárosi:
VII., Rottenbiller u. 31.
Kelenföldi: Bartók Béla út 98.
Nyitva tartás: 7—13 óráig.

KŐBÁNYAI SÖRGYÁR DISZKONT ÁRUHÁZAI:
Bp. X., Maglódi út 17.
Bp. XI., Kanizsa u. 1.
Nyitva: hétfő—péntek
6 óra 30-tól 17 óra 30-ig,
szombaton 7—13 óráig.

KERAVILL DISZKONT ÁRUHÁZ
Bp. XVIII., Ipacsfa u. 8.
(Pestszentlőrinc) Tel.: 147-5314.
Nyitva: hétköznap 8—18 óráig,
szombat: 8—13 óráig.

KOMPETENCIA Kft. DISZKONT
Svéd importból származó használt és új iroda- és lakásbútorok.
Bp. IV., (külső) Váci út 40.
Tel.: 169-3293, 169-0137.

CITY LINE ÁRUHÁZ
Szabadidő-, sportcikkek, terítők, padlóburkolók.
Bp. X., Kőbányai út 45.
Nyitva: hétfő—péntek
10—18 óráig
szombat: 8—13 óráig

MOBIL AUTÓS DISZKONT ÁRUHÁZ
Budaörs (az M7-es mellett)
Károly kir. út 145.
Telefon: 186-8100/297
és 298-as mellék.
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig:
8—14 óráig,
szombaton: 8—13 óráig.
Megközelíthető: a 72-es autóbusszal is.

VASÉRT-GASTROTECHNIKA DISZKONT RAKTÁRHÁZ
Háztartási, konyhafelszerelési és vendéglátó-ipari cikkek diszkontáron.
XVIII., Pestszentlőrinc,
Ipacsfa u. 6. Nyitva: 8—16 óráig,
szombaton zárva.
Tel.: 127-0899.

RAVILL KERESKEDELMI CENTRUM
Budapest IX., Üllői út 47—49.
Nyitva: hétfőtől péntekig 8—17 óráig. Telefon: 134-2550, 114-2450/215-ös és 266-os mellékek.

CSEMEGE—JULIUS MEINL RT.
Budapest II., Mártírok útja 1.
(bejárat a Vidra utca felől)
Budapest III.,
Heltai Jenő tér 13—14.
Budapest VIII., Murányi u. 26.
Budapest X., Sibrik M. út
és Mádi út sarok
Budapest XI.,
Schönherz Z. u. 21.
Budapest XV., Bogáncs u. 5—7.
Budapest XVIII., Lakatos u. 7.

CSEMEGE — MEINL
„JÓ IDE BEJÖNNI!"

SZÍNHÁZI ESTÉK

Fartömés

Witkiewicz a Komédiumban

Keményen bánnak a nézővel a Komédiumban. *Verebes István* igazgató udvarias szigorral közli a kávézóban cseverésző-iszogató publikummal, hogy foglalják el helyeiket, mert az előadást egy perc múlva megkezdik. S amikor egy perc múlva senki sincs a helyén, felharsan az Úgy szeretném meghálálni kezdetű sláger. S minthogy a közönség ettől egyre kedvetlenebbül gyülekezik, megismétlik még vagy ötször. S amikor már legszívesebben kirohannánk a teremből, végre elkezdődik Witkiewicz Az anya című darabja. A blőd dal után bármi csak felüdülést jelenthet. Talán még a húszas-harmincas évekből való, elvontságokkal játszadozó avantgardizmus is.

De igazából mégis az az üdítő, ahogyan egy csapat főiskolás eljátszik ezzel a játékkal. Nem tisztelik az idők során klasszicizálódott hajdani tiszteletlent. Paródiát, persziflázst csinálnak a színpadon, de mintha nem az életet parodizálnák, hanem a művet. Vagy azt is. Mert hogy a lengyel Witkiewicz, aki az első világháború alatt az orosz hadsereg tisztje volt, meg festészetet is tanult s a második világháború elől az öngyilkosságba menekült, egyáltalán nem törekedett az élet ábrázolására, kifigurázására, öntörvényű drámai, színpadi világot kívánt létrehozni. „Izlésten színjátéka" éppen ezért önmagában talán még groteszknek sem mondható teljes biztonsággal. Ki tudja, vajon a való lét paneljeinek kifigurázása akar-e lenni mindaz, amit a szövegben összehord. A bűneiért felakasztott apa, az alkoholtól, a kábítószertől és a kötéstől megrokkant anya, a nagy eszméket dédelgető, s közben kémként és selyemfiúként kenyerét megkereső fiú, a kurválkodó meny meglehet csak mozaikok egy képtelen játékhoz, amelyet a legnagyobb könnyelműség volna a valósággra vonatkoztatni. Witkiewicz szerint bizonyára nem eltorzított, eltúlzott képei valaminek, hanem önálló szellemi létezők.

S a főiskolás színészek ezt az absztrakt, álombeli valóságot szállítják le a földre. Ezt karikírozzák, torzítják, túlozzák el. Éppen azzal, hogy precízen, körültekintő gondossággal megvalósítják. Remekül poentíroznak. Már-már szörnyű szakszerűséggel. Minden mozzanatban, szóban, mondatban meglelik a groteszkséget, vagy ha nem lelik, tesznek hozzá. (Itt-ott érik csak be az egyszerű fokozás, a túladagolás eszközével, ilyenkor meg is torpan a lendületük.) Kezdetben *Szűcs Gábor* rendezését túlságosan is jónak, túlságosan is kidolgozottnak, a frissen szerzett szaktudással kérkedőnek éreztem, amitől elvész a darab súlya. Végül azonban meggyőzött az előadás arról, hogy kár lett volna a szöveget más módon komolyan venni, benne igazi mélységek után kutatni. Ez a felszabadult és elszabadult játékosság többet adhat hozzá, mint bármilyen áttételes jelentést kutató elemzés. S főképp talán azért, mert sok nagyon jó alakítás mellett – amilyet többek közt *Molnár Péter, Létay Dóra, Bede-Fazekas Szabolcs, Molnár Csaba* nyújt – *Bodor Erzsébet* a címszerepben napjainkban egészen szokatlan komikai képességekről tesz tanúságot. Humora van és ritmusérzéke. Sőt, az egyetlen öregítő készségül szolgáló fartömést is tudja viselni.

Zappe László

Öntudat a sifonérból

Sternheim vígjátéka a Radnóti Színházban

Polgári vígjáték – csalogat a transzparens a kapuban. Le merném tenni a nagyesküt, hogy a „porosz Moliere" csakugyan tollhegyére akarta tűzni a polgárt. Arra viszont nem esküdnék meg, hogy a Radnóti Miklós Színház kompániája is éppoly dühödt (ha úgy tetszik: expresszionista) indulatokat táplál a középosztálybeliekkel szemben, mint *A bugyogó* szerzője, *Carl Sternheim*, még az első világégés előtt. Csiklandós históriához invitálnak (Szántó Judit szellemes fordításában, amelyben egy fiatalasszony elveszíti fehérneműjét a nyílt utcán, s a botránytól rettegő férje el is fenekeli érte, ám felkelti a sóvár férfinép figyelmét. Még izgatóbb, mulatságosabb az eset, ha az asszonyka olyan hamvas, piruló, durcás, mint *Tóth Ildikó*, s ha a férj olyan felpaprikázott, szükagyú Muszkli Miska, mint amilyen *Gáspár Sándor*. Szemet hunyunk afelett, hogy az egyik hódoló, *Rátóti Zoltán* poétai hajlamú ficsúrja a kelleténél egy cseppet fellengzősebben tirádázik, a másik széptevőben pedig, *László Zsolt* fázós, göthös borbélyában nincs egy pirulányi férfibáj sem, amitől megeshetne rajta az asszonyszív, kivált, ha a keritőnőnek beillő szomszédné, a túlontúl csinos, fiatalka *Kerekes Éva* már kalandra buzdította. Megbocsátó kedvünk buzog, mert *Jordán Tamás* mókás, fergeteges, ellenállhatatlan Sternheimet rendez...

Kerekes Éva és Tóth Ildikó – Rózsahegyi Tibor

Hogy szelídebben csipkelődik, s a gúny céltáblája inkább csak a férfi?... Rossz számítás lenne, ha a Radnóti Miklós Színház nagy garral nekitámadna a polgárnak, aki éppen keresgéli a sifonérba – a nagyszülők intim holmijai mellé – rejtett öntudatát. Ellenkezőleg: az okos társulat lassacskán *stílust* nevel a békebeli hangulatokból. Kamaraszínpadra termett, bensőséges, szolid környezetrajzok. Filléres gondok, hamvukba holt vágyak, tisztes értékrend – s pár aprócska előítélet. Vigyázat! Ha nőnek-növekednek, ezekből lesznek az agyalágyult, vérgőzös eszmék.

Bogácsi Erzsébet

MOST VÁSÁROLJON FORD TRANZIT

haszongépjárművet, 40-féle modellből biztosan talál igényeinek megfelelőt. Páratlanul kedvező lízingelési feltételek. Új szolgáltatásként: bérbeadás. Tekintse meg választékunkat. Cím: Budapest XVIII., Zádor u. 6. Telefon: 147-6393. Rádiótelefon: (06)-60-10-774. (06)-60-10-430. Szeretettel várja ügyfeleit a MICROPROFIT, a FORD hivatalos márkakereskedője.

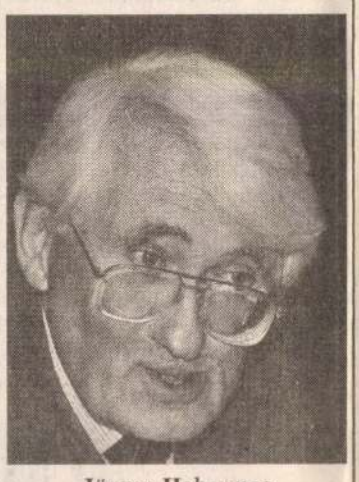
4064 LJ

A mohikán szembenéz

A polgárrá serdült kelet-európaiak mindig gyanakodnak, ha a társadalomkutatók előbújnak – zsargonnal reteszelt, előítéletektől határolt – kasztjaikból és a tudományos szemlélet filozófiai magaslatait elhagyva, politikai nézeteiknek keresnek fórumot.

A mindenki számára érthető, cinkos odakacsintásoktól mentes, nem annyira szakmai, mint inkább emberi hangon megszólaló gondolkodó szokatlan jelenség errefelé.

Nos, *Jürgen Habermas*, aki múlt csütörtök délelőtt az

Jürgen Habermas

állampolgárság három fogalmáról tartott előadást egy tanteremnyi bölcsésznek, este a német értelmiség lelkiismereti válságával nézett szembe a Goethe Intézetben összegyűlt népes hallgatóság előtt. A frankfurti filozófiai iskola „utolsó mohikánja", a hajdani Adorno-tanítvány arra keresett választ – vajon mit jelent a német múlt feldolgozása ma?

Ma elsősorban a tévé, a rádió és az újságok foglalkoznak azokkal a személyekkel, akik bevallottan tagjai voltak az NDK politikai rendőrségének, a hírhedt Stasinak – kezdte előadását Habermas. Ennek során gyakran felmerül a két német múlt – a nácizmus és a szocializmus – analógiája. Ha párhuzamosan vizsgáljuk a két történelmi szakaszt, akkor a hasonlóságok ellenére is számos eltérő mozzanatot lehet felfedezni. Ilyen például a politikai bűnözés kérdése: a nemzeti szocializmus által előidézett civilizációs törésnél lényegesen kisebb fajsúlyúak a volt NDK-ban elkövetett politikai bűnök.

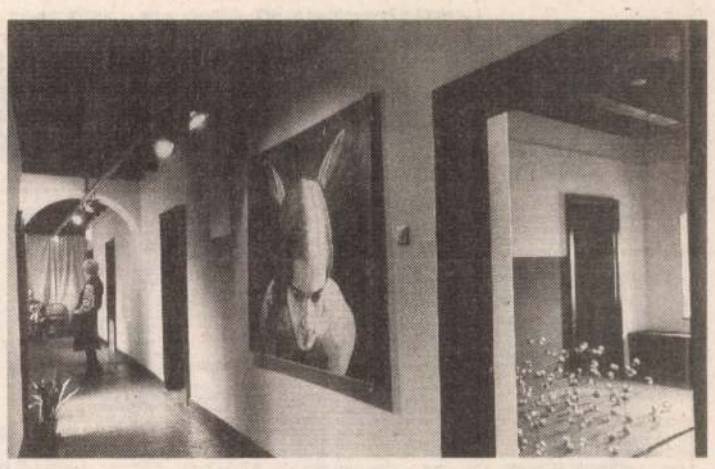
A másik nagy kérdés, – folytatta Habermas – hogy „mit várhatunk a médiától és mit nem" a történelmi igazságszolgáltatás során. A múlt feldolgozásának ugyanis három célja van: a politikailag terhelt elit leváltása, a politikai igazság helyreállítása és a lakosság demokratikus tudatának kialakítása. Míg az első kettő a büntetőjog és a magánjog hatókörébe tartozik, addig a politikai-etikai értelemben vett „magunkhoz térést" elsősorban a tömegkommunikációs eszközök csatornáin, perektől és megtorlástól mentesen lehet megvalósítani. Ám ebben a „puha" közegben sem szabad az egyszerű embereket – olyanokat, akik nem voltak vezetők a régi rendszerben – meghurcolni. Ami persze, nem jelenti azt, hogy az egykori funkcionáriusoknak, vezető értelmiségieknek nem kell szembenézniük a kamerákkal. Más szóval, a kommunikációs viták résztvevőinek – az eltussolás és a hecckampány veszélyeit felismerve – önmagukat kell józan korlátok közé terelniük.

F. J

Nem a győzelem, a részvétel...

Ki ne maradjon: március

Ez lenne itt a kritika helye. És egyszer, talán egy jobb korban, születik is majd az alábbi teljesítményekről mérlegelő írás. Itt és most azonban ez a viselkedni nem tudás biztos jele lenne. Itt és most örülni illik meg szorongani, hogy mi lesz ebből. Itt és most illik sajtócsinnadrattát csinálni, hogy aztán legyen később miről áradozni meg fanyalogni. De hol vagyunk még attól?!

Budapest Art Expo

Nem hittem a szememnek. A *Közgazdasági Egyetem* aulája pár napra átváltozott. Belseje mint a párizsi Grand Palais-é őszi szalon idején. Láttam már ilyet: egy kedves kis eszpresszónak becézett lipótvárosi kocsma is képes volt a minapában brasserie-vé lényegülni, pusztán, mert a kooprodukciós tévések merő előzékenységből örökbe ott felejtették a Maigret soros forgatásának a díszleteit.

De úgy látszik, mégse láttam ilyet. A Vámház Palais, ahol 37 „szóló" művész és 9 galéria portékája árulta magát, nem filmdíszlet, legfeljebb a valóság égi mása. Talán nem sértem meg a nagy Szajna-parti mintaképet: az utóbbi időben a százszor nagyobb párizsi szalonban századennyi érdekes és fontos, kellemetes és izgalmas művel nem találkoztam, mint itt. A már muzeális tételnek számító *Gyarmathy Tihamértól* és *Jakovits Józseftől* a „nagy generáció *Deim Páljén, Fajó Jánosán* és *Bak Imréjén* át a mostanában mesterré érő *Tölg Molnárig, Szemethyig, Buktáig, Wahornig*. Plusz a fiatalok, plusz a szakadtan bandázó performancosok, plusz az a néhány külföldi, aki ezer szállal idekapcsolódván – mi mást tehetne – szintén kiállít. (A grúz *Mamuka Djaparidzéről* még fogunk hallani: *Iova* favorit.) De jó, hogy ilyen jó ez a kiállítás? Van kas az ernyő alatt?

Az már a műkereskedelmi sajtóból is kiderül, hogy az elmúlt évek hasonló kezdeményezésein a vevő jobbára külföldi volt. A külföldi vevő áron alul jó üzleteket kötött. Most még a jó üzletek sem igazán nyerők az aranyfüstlemez-vékonyságú hazai pénzes közönség számára. És mert nem azok, aki művész élni akar, annak külföldi galériása van. A párizsi Őszi Szalon ugyan unalmas, ugyan giccsközeli, ugyan fáradtan kispolgári műveket is felvonultat, ugyan rendre elmarad a képzőművészet fejlődését diktáló nagy trendvonaltól, de mélyen és megingathatatlanul kifejezi a mai francia műtárgyvásárlóerőt. Annak ízlését és ízléstelenségét, avantgardizmusát és fontolva haladását, no meg a pénztárcáját. Ha a mi expónk mögött valódi közönség lenne, az lenne ma a világ legkifinomodottabb, legkulturáltabb, legértelmesebb nagyközönsége. Hogyne lenne az. Ez az érték, ami itt látható, egy nem piacorientált pártállam ellenében született egy ugyancsak nem piacorientált kultúrkritika gyanánt. Egykori vevői, ha voltak ilyenek, a megméretésbe a politikaérzékenységet is belekalkulálták. Most már viszont akkor is a kapitalista értéktörvények lesznek a meghatározóak, ha az aula végében az e tárgyról bőven értekező Marxnak a szobrát tapintatossan el is kerítették a tárlat paravánjaival. Nem az ő bronztekintetének való a kereslet és kínálat ama ellentéte, amely a Vámház körút miliője és az aula világa között feszül.

Germination 6

Csírázás – magyarul annak az intézménynek a neve, amely egyszer, talán, majd, nemcsak összeurópai művészt, nemcsak összeurópai nézőt, de összeurópai igényt is kihajt az ugarból. A *Budapest Galéria* mindkét kiállítóterme most e vállalkozás eredményének a tanúja. „Tavaly ilyenkor még fogalmunk sem volt arról, hogy kétévente Európa fiatal művészei egy hónapos közös művésztelepen találkozhatnak, dolgozhatnak és munkájukat csoportos kiállításon mutathatják be" – írta a katalógusba őszinte lelkesedéssel *Zsigmond Attila*. De „idén – tette hozzá – már egy művésztelep Budapesten lesz, Grenoble és Prága mellett. Idén már remélhetjük, hogy a Magyarországot képviselő Budapest Galéria nem vendég, hanem teljes jogú státust kap a Germinationban". Ennyi.

Ennyi? Azt hiszem, ennél a dolog fontosabb. Sőt még annál is, ami ezekben a hetekben Óbudán és a Belvárosban ténylegesen látható. Itt ugyanis van érlelt, befejezett mű és van kis lírai ízé. Van unalmas tegnapi hökkenet és van vitathatatlan szuggesztív tehetség (a magyar *Erkel Lászlót*, a német *Hilde Keunent*, a francia *Geneviève Loizeau-t* például ilyeneknek tartom). Szóval semmi különös. Az egész olyan, mint a Biennálé Apertója, a nem meghívásra kiállító művészek teljesítménye. De az a tény, hogy egy szabadsághoz – nemhogy szabadossághoz – idomítatlan tradicionális közönség előbb-utóbb kénytelen lesz azzal a ténnyel megbarátkozni, hogy ilyen is van, ilyen is lehet, hogy ez sem tilos, és hogy ez is kellhet egy-egy csoport lelki komfortjához, az figyelemre méltóan emelheti az általános műbefogadási toleranciaküszöböt. Az efféle alkalmakon alapozódik meg, hogy a jövő század Szinyei-Merséjének ne kelljen a maga új Majálisa után elbizonytalanodnia és a holnapi Rippl-Rónainak ne kelljen visszahullania a porba.

A szellemi Kánaán eljöveteléig pedig tessék tornagyakorlatokat végezni. A *Stúdió Galériában* két héten át minden estére „új műsort" szerveznek. Néha bosszantóan hagyományosat, néha sistergő szeánszokat.

Gallery by night

A nyomokat másnap reggel dokumentációs célokból mindig lefotózzák. A szabadság édes, olcsó, nélkülözhetetlen eseményei ezek az esték. Nem is viszik, nem is hozzák a pénzt. A művészet általános válságán nem segítenek, de nem is rontanak. Hogy mire valók?

Nagymamámtól hallott példázat szerint a világon kétféle béka van. Az egyik, a pesszimista béka, ha beleesik egy lavór tejbe, akkor elmormol egy imát és szép, jól nevelten elsüllyed. A másik, az optimista béka a lavór tejben eszeveszetten kapálódzni kezd, képtelen belenyugodni ragacsos helyzetébe. Életösztönét a tej meghálálja, vajjá keményedik, az optimista béka pedig a szilárduló talajon szépen kisétál a szárazra. Hát valahogy így: köpüljünk, köpülgessünk.

P. Sz. J.

Két világban

Talán nem túlzás: a világkultúra egyik fontos jelensége lehet ez a folyóirat, az alig egyéves múltra visszatekintő *Jevrejszkij zsurnal (Zsidó folyóirat*. Képviselői vannak Moszkvában, Genfben, Münchenben és Vilniusban és persze, Tel-Avivban. Szerkesztői közül a Genfben élő *Simon Markis* évekig Budapesten dolgozott (a magyar népmesék remek kötetét fordította oroszra és Rotterdami Erasmusról szóló monográfiája a Gondolatnál is megjelent), *Grigorij Kanovics* pedig egyszerre része a zsidó, a litván és az orosz szellemi életnek, egy regényét magyarra lefordították.

Nagyjából hatmillió zsidó élt, él, aki az orosz nyelvet végtére anyanyelveként használta, használja. Helyzetük a cári birodalomban ugyanúgy veszélyesen meghatározatlan volt, mint a szovjet rendben, s egyáltalán nem világos, hogy a következő évtizedekben mi lehet a sorsa ennek a szellemi életnek. Számomra Simon Markis okos fejtegetése látszik a legrokonszenvesebbnek: ő azt írja *Aron Sternbergről* (1891–1975), erről a fontos zsidó gondolkodóról szólván, hogy „két világban" élt: végül is sohasem akart szakítani sem zsidóságával, sem az orosz nyelvhez, kultúrához való kötöttségével.

Történelmet idéz ez a folyóirat: a legfontosabbnak az orosz zsidóság nagy történésze, *Szemjon Dubnov* tradíciójának ébresztése látszik. Ő mondotta, hogy a zsidóság történetében két nagy folyamat figyelhető meg: az egyik a nemzeti öntudat keresése, a másik pedig az egyetemességre való törekvés, amely egyszersmind más népekkel való humánus harmónia megteremtését is célozta.

Csak azt ne képzeljük, hogy az utóbbi századok históriájában annyira különleges ez a zsidó önazonosság-keresés. Voltaképpen ez a folyamat minden olyan kultúra esetében szükségszerű, amely nemzeti identitását, kettős vagy többszörös kötöttségeit keresni kénytelen. Ahol kikerülhetetlen feladatnak látszik az anyanyelv jelentőségének meghatározása, ugyanakkor pedig világosan tisztázni kell egy-egy adott kultúrához fűződő kapcsolatok tartalmát. Még csak azt sem állíthatjuk, hogy kis népek történelmi leckéje ez az orosz zsidóktól a magyarokig, hiszen az adott nyelvnél maradva – az Oroszországon kívüli orosz szellem önmeghatározása – kivált a mostani események nyomán – ugyanilyen sürgető.

Ezért is érdemes figyelnünk a *Zsidó folyóiratra*.

E. Fehér Pál

SZÜNTELEN BIZTONSÁG

Egyenáramú, egy- és háromfázisú, nagy teljesítményű, ENERGIATAKARÉKOS, szünetmentes ÁRAMELLÁTÓ BERENDEZÉSEK 3–30 kVA-ig megrendelésre egyedi kivitelben is.

Felhasználói igényekhez igazodó SZÜNETMENTES MŰTŐLÁMPA-TÁPEGYSÉGEK

Nagy pontosságú, szinuszos HÁLÓZATI FESZÜLTSÉGSTABILIZÁTOROK 1–30 kVA-ig

IPARI ELEKTRONIKAI KFT.

Budapest, Krizantém u. 8/1. 1214 Tel.: 181-0590/27. Fax: 181-2959. Telex: 202-555.

4132 JP

1992. március 20., péntek NÉPSZABADSÁG – VILÁGTÜKÖR 7

EGY AMERIKAI SZAKÉRTŐ A MAGYAR SZAKSZERVEZETEKRŐL

A legjobb megoldás a szabad választás minden üzemben

Lehetnek-e kevesebben az AFL–CIO-ban, mint az MSZOSZ-ben?

Bob Gábor, az AFL–CIO amerikai szakszervezeti szövetség nemzetközi osztályának vezető munkatársa csak nemrég tért vissza Budapestről, ahol részt vett a Munkástanácsok Országos Szövetségének választmányi ülésén, ám a minap Washingtonban mária Palkovics Imre MOSZ-elnökét és Őry Csaba Liga-vezetőt tudósíthette. A Népszabadság tudósítója megkérdezte:

– Gábor úr, ilyen szoros a kapcsolat?

– Nincs összefüggés a két út között. Az összes kelet-európai újonnan alakult szakszervezet már négy hónappal ezelőtt megkapta a meghívását. Innen utaztak tovább Caracasba, a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének tanácskozására.

– Ez tehát Caracas előtti egyeztetés volt?

– Nem. Összeköttetést szeretünk nekik. Elvittük őket a Világbankhoz, a Nemzetközi Valutaalaphoz, az amerikai külügyminisztériumba. A megbeszéléseket nagyrészt nem is mi szerveztük, hanem a nemzetközi szövetség, amelynek itt volt a főtitkára és annak helyettese is. Természetesen velük volt *Lane Kirkland*, az AFL-CIO elnöke, aki egyben a nemzetközi szövetség alelnöke.

– *Mégtecsék, úgy fest, egyfajta külön találkozójuk volt ez Caracas előtt a kelet-európai új szakszervezetekkel...*

– A külön találkozójuk már megvolt Gdanskban, még nincs is két hete. Ott bizonyos határozatokat is hoztak. Ezen a találkozón [illegible] AFL-CIO

országi és csehszlovákiai utam kapcsán összesen másfél napot Budapesten töltöttem. Itt az érkezésem után mondták, hogy lesz ez az esemény, és kértek, hogy szóljak fel.

Az összeg titok

– *Az AFL-CIO anyagilag is támogatja a Ligát és a Munkástanácsok Országos Szövetségét a szakszervezeti választásokra való felkészülésben...*

– Nem erről van szó. Mi 1988. óta támogatjuk a Ligát, amelynek kezdetben csak egy kimustrált trógépe volt, de az MSZOSZ erős külföldi nyomásra sem volt hajlandó legalább valami indulási pénzt leadni a vagyonából. A Munkástanácsokat pedig egy éve támogatjuk anyagilag. Nagyon kis összeggel.

– *Mennyire?*

– Összeget soha nem hozunk nyilvánosságra.

– *Ha jól tudom, a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége nem kívánt állást foglalni a magyar szakszervezetek közötti vitában, és az AFL-CIO, amely tagja ennek a szövetségnek, mégis támogat anyagilag két szakszervezetet. Nincs itt valami ellentmondás?*

– A Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége nem olyan, mint a kommunista Szakszervezeti Világszövetség. Náluk mindenki autonóm, azt csinál, amit akar. Magyarországról egyelőként egyetlen szakszervezeti szövetség sem tagja a nemzetközi szövetségnek, de az meg[illegible]

„Amerika akkor működik a legjobban, ha igent mondunk a szakszervezetre"– hirdeti az AFL–CIO

AFL–CIO viszont állást foglalt. Nem tűnik úgy önöknek, hogy ez politikai és nem szakszervezeti szempont szerinti tévtés?

– Ez az állásfoglalás már régen megtörtént, nem most. Kirkland, amikor Magyarországon járt, kifejtette, hogy jelen pillanatban az MSZOSZ-ben nincs demokratikus szervezetnek. Nem történt meg alulról fölfelé a választás.

Nem kell ehhez kommentár

– Bocsásson meg, ez nem felel meg egészen a valóságnak...

– Nemrég újra megválasztották elnöknek *Nagy Sándort*. Kilencvenkilenc százalék szavazatot kapott. Nézze, nem vagyunk gyerekek. Azt hiszem, csak a nácizmus és a kommunizmus alatt fordult elő, hogy kilencvenkilenc százalékot kapott valaki. Ha gondolkodik egy kicsit, nem kell nagyon nyomozni, hogy demokr[illegible]t-e a választás, va[illegible]

Én [illegible]

Amennyire én visszaemlékszem, mindenféle választás titkos volt.

– Nekünk mások voltak az információink. Ha megjelennek az emberek egy választmányon, és ott titkosan szavaznak, meghívják a külföldieket, az nem jelenti azt, hogy azokat, akik odajöttek voksolni, megválasztották demokratikusan. A utolsó MSZOSZ-kon[illegible]on a mi informá[illegible] delegátusok ugyanazo[illegible] mint [illegible]

CIKKÜNK NYOMÁN

[illegible]döntő[illegible]

[illegible]ötöket nem[illegible] mi[illegible] információnk az[illegible], [illegible]gy nem választották. E[illegible]n tudok [illegible]vább [illegible]gy a[illegible]

[illegible]

lehet, hogy tízet lehet, hogy ötöt. Ha az szabadon történt, és csalások nélkül, amelyek minden oldalról előfordulhatnak, akkor azt mindenkinek el kell fogadnia. Ha lesznek külföldi megfigyelők, és azok azt mondják, hogy tiszta választás volt, annak az eredményét el fogják ismerni.

– *Ez esetben tehát, ha – tegyük fel – az MSZOSZ lesz megint a legnagyobb szakszervezet, akkor az AFL-CIO felszólításuk az állásfoglalást és támogatni fogja?*

– Nem kell, hogy támogassuk, hiszen tele van vagyontárgyakkal, Pesten körülbelül harmincöt bérháza van. De abban az esetben valószínű, hogy a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége dönteni fog, hogy valamelyik magyar szakszervezeti szövetséget, vagy mind a hármat felveszi tagnak. Ha felveszik őket, abban a percben a mi előtérvesünk is megvan, mert egy asztalnál fogunk ülni. Hogy ez mikor következik be, azt én nem tudom, és nincs is benne szavam.

– *Gábor úr, a mult napon az MSZOSZ-hoz tartozó szakszervezetek tagjainak írásban kifejezésre adták, hogy fenn kívánják tartani a tagságukat. [illegible] AFL-CIO az említett [illegible]ukat tartja a megmérhető módjának. A tagságáról szóló nyilat[illegible]a kellett ugyan írni, [illegible] volt ellenőrzés. Csak az AFL-CIO egyedül bejelentette, hogy egymillióan aláírták.*

– *Ez különben azt jelenti, hogy az MSZOSZ-nak arányosan több tagja van, mint az AFL-CIO-nak, ha a két országban foglalkoztatott számokhoz viszonyítjuk.*

– Ez nem [illegible]ezt az egy[illegible] éppen [illegible]

[illegible]m kétségbe [illegible]tamot. Csak [illegible]onyítek. Ha [illegible]sk egymillió[illegible]

„Dohányon vett" szakszervezetek

Az amerikai AFL-CIO (szakszervezet) pénzeli a Munkástanácsot!

Nincs abban semmi különös, s ezért meg sem lep, hogy most lehullt a lepel: amerikai pénzen és akaraton függ a Liga épp úgy, mint a Palkovics-féle munkástanácsok. Mi egy éve a Népszava hasábjain utasítottuk vissza *Lane Kirkland* úrnak, az AFL-CIO elnökének beavatkozását, a magyar szakszervezetek bármelyikének minősítésébe.

Már akkor bizonyossá vált, hogy az akkori szakszervezeti kerekasztal felborításának is kellett „árának" lennie: az asztalborítók nem véletlenül a Liga és a Munkástanács voltak. Egy momentum viszont új, meglepő: az AFL-CIO lényegében már akkor – 1988-ban – „kezdte" el a Ligát pénzelni, amikor az még – ligaként – nem is létezett! Lényegében tehát az AFL-CIO hozta létre a Ligát! Új tény az is, hogy egy éve közvetlenül pénzelik a Munkástanácsokat: ez meg egybeesik *Palkovics Imre* (MDF-es képviselő) elnökké választatásával – vagy ahogyan ezt a munkástanácsbeliek élték meg – puccsal!

A Népszabadság március 20-i lapszáma 7. oldalán *Serény Péter* washingtoni tudósító interjúja megörvendeztetett azzal, hogy ismertette az amerikai AFL-CIO szakszervezet nemzetközi osztálya vezetőjének (Bob Gábor úrnak!) nyílt véleményét. Ez kétségtelenül az amerikai hivatalos álláspontot tükrözve, elérkezettnek látja az időt bevallani, amit eddig csak sejtettünk: „Mi 1988 óta támogatjuk a Ligát. A munkástanácsokat pedig egy éve támogatjuk anyagilag"(!!) Akkor is „püff neki!" – ha a beismerő amerikai funkcionárius hozzáfűzi, hogy „összeget soha nem hozunk nyilvánosságra". Tehát kétséges, hogy a Liga amerikai „császármetszéssel" született volna meg – amint abban is nyílt „üzenet" jött, hogy ilyen sebészi beavatkozás alanyai egy éve a munkástanácsok is.

E nyilatkozat után joggalokkal vetődik fel a kérdés: hogyan tudott e két komprádor szervezet javaslataival a magyar törvényhozás előtt megjelenni? – Egyes pártok és képviselőik feleljenek erre, azok, akik közvetítették előterjesztéseikben a külföldi akaratot. Nevén nevezve a tettet: félrevezették a parlamentet!

Érthetővé válik most az indulatok szítására alkalmas „választási cécó" tervezete is: a szakszervezetek közötti ugyanúgy, mint az az abnormális gondolat, hogy a társadalombiztosítási képviselők országos választása – a TB-alapot egymilliárd terhelő költséggel – a nyugdíjasokat és az egészségügyi ellátásra szorulókat rövidítse meg. Munkásszövetségünk soha nem vonta kétségbe a parlamentnek, a demokratikus jogrend, a jogállamiság megteremtése iránti szükséges intézkedéseit.

Hiszünk abban, hogy a Népszabadságban megjelent nyilatkozat lehámlasztja azokat a hályogokat, amelyek honi ügyeink tisztánlátását mai napig akadályozzák.

Bátonyi Sándor
a Szolidaritás Szakszervezeti Munkásszövetség elnöke

Az MSZOSZ 35 bérháza

Bob Gábor az AFL-CIO amerikai szakszervezet vezető munkatársa kioktat bennünket demokráciából. (Népszabadság március 20.) De nincs okunk megsértődni. Neki, az amerikainak nemcsak otthon, de a világon is mindent szabad.

Végtére is az AFL-CIO szereti és támogatja a magyarokat:

„Mi 1988 óta támogatjuk a Ligát... a Munkástanácsokat pedig egy éve támogatjuk anyagilag... Összeköttetést szeretünk nekik. Elvittük őket a Világbankhoz, a Nemzetközi Valutaalaphoz, az amerikai külügyminisztériumba."

Ráadásul mindezt diszkréten teszik: „Összeget soha nem hozunk nyilvánosságra." – mondja Bob Gábor a riporter faggató kérdésére.

No, persze azért nem mindenkit szeret egyformán az AFL-CIO. A MSZOSZ-t például egyáltalán nem szereti:

„Nálunk az ALF-CIO-nál olyan döntés született, amit nem én hoztam, hogy az MSZOSZ-t nem tartjuk demokratikus szervezetnek."

És nehogy azt higgyük, hogy ez politikai ítélet, hiszen: „Ez az állásfoglalás már régen megtörtént, nem most. *Kirkland* (a AFL-CIO elnöke) amikor Magyarországon járt kifejtette, hogy jelen pillanatban az MSZOSZ-t nem tekinti demokratikus szervezetnek."

Kirkland úr megteheti, hogy amíg a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége pártatlan igyekszik maradni a magyar szakszervezeti viták-ban, ő mint e szövetség alelnöke ne rejtse véka alá vonzalmait. Megteheti, mert ahogy azt Bob Gábortól megtudjuk: „Nálunk mindenki autonóm, azt csinál, amit akar." Hogy a jelen pillanat mettől meddig tart, nem derül ki. Annyi azonban tény, hogy Lane Kirkland 1990 novemberében járt Magyarországon a dollárok pedig 1988-tól kezdtek el gurulni.

Gurulnak a mai napig is, ahogyan azt Szilágyi úr a Liga kampányfőnöke írja: „pénzeszközeink többségét meghatározott célra kapjuk külföldi testvéreinktől".

Mi az MSZOSZ bűne az amerikai szakértő szerint? A tagsággal nincs baj, hiszen „nagy része valószínűleg tisztességes magyar munkás és demokrata." Talán kevesen vannak? Ez sem lehet, hiszen Bob Gábor mondja: „Én nem vonom kétségbe az egymilliós számot. Csak éppen: nincs rá bizonyíték."

Könnyű az eset: ha Gábor úr legközelebb Magyarországra jön, elkezdjük neki személyesen bemutatni tagjainkat. Javaslom, kezdje nálunk, vasasoknál.

Marad egy ok: „Az MSZOSZ-t nem kell, hogy támogassuk, hiszen tele van vagyontárgyakkal, Pesten körülbelül harmincöt bérháza van." Nos, az MSZOSZ-t, valóban nem kell támogatnia az AFL-CIO-nak. No nem azért, mert a harmincöt bérház lakói oly remekül fizetnek. Csupán azért, mert nem vennénk a lelkünkre, hogy miattunk esetleg egy amerikai levelező-színésznő feljelentse Kirkland úrékat internacionalista segítségnyújtásért.

Mellékesen megjegyezzük, hogy ugyanazon informátoroktól, akiktől Gábor úr azt hallotta, hogy az MSZOSZ tavaly novemberi kongresszusán „ugyanazok az emberek voltak, mint öt évvel ezelőtt" – azt is megtudhatja, hogy az MSZOSZ 1990. márciusában alakult meg. Bérházai nincsenek, fővárosi székházát is megosztotta egy másik szakszervezeti tömörüléssel.

A vidéki szakszervezeti házakban és a volt központi iskolán pedig ott ülnek a neki is kedves Munkástanács- és Liga-képviselők. Igaz úgy, hogy még az épületek rezsiköltségéhez sem járulnak hozzá, nemhogy bérleti díjat fizetnének. Tagdíjbevételük nincs, a dollárok pedig odáig már nem gurulnak el.

Fogarasi László
a vasasszakszervezet szóvivője

Üzenet az óperenciás tengeren túlról

Bob Gábor az AFL-CIO amerikai szakszervezeti szövetség nemzetközi osztályának vezetője interjút adott Serény Péternek a Népszabadság újságírójának. Őszintén remélem, hogy korrekt és következetes kérdéseiért a nyilatkozó a beszélgetés végén nem részesítette fenyítésben az újságírót.

A nyilatkozatot olvasva, szomorúan állapítottam meg; nincs új a nap alatt. Mindig vannak és sajnos lesznek magukat az igazság bajnokának tartók, akiknek tanácsait kötelező – lenne – megfogadni. A korábbi évtizedekben Moszkvából jöttek a tanácsok, a mostani nagy barát Washingtonból üzenget.

Ezek után néhány gondolat a nyilatkozó ellentmondásos állításaival kapcsolatban. A magukat új és független szakszervezeteknek nevezők gdanski találkozóján elfogadott nyilatkozat, amely hosszadalmasan taglalja e szervezeteknek a szakszervezeti vagyon megosztásával kapcsolatos álláspontját, valamint fölszólítja a különböző nemzeti és nemzetközi szervezeteket, hogy ne tartsanak kapcsolatot a volt kommunista szakszervezetekkel, szerencsére nem volt szalonképes a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének 15. caracasi kongresszusán. Azért, mert számos nagy, főleg nyugat-európai szakszervezet ismeri és mára már elismeri azokat az erőfeszítéseket, amelyeknek eredményeképpen a korábbi szakszervezeti struktúra fokozatosan és önerejéből átalakult.

Bob Gábor ezt követően igazat állít, miszerint az AFL-CIO 1988. óta anyagilag támogatja a Ligát, majd később már a Munkástanácsokat is. Megértem aggodalmát is. Az e szervezetekbe ölt dollárszázezreknek vagy -milliónak még sem látszik az eredménye. Sem igazán megszerveződni, sem tagságot gyűjteni, sem valódi szakszervezetként önálló érdekvédelmi eredményeket felmutatni nem tudtak és nem tudnak, ráadásul a munkástanácsok – már a visszafejlődés állapotában vannak.

Ezt követően Bob Gábor a MSZOSZ legutóbbi kongresszusán az elnök személyét érintő választási eredményt – ami 98,7 százalék volt – csak a nácizmus, illetve a kommunizmus korszakában lehetséges eredménynek tartja. Ennek az elképesztő tájékozatlanságot tanúsító állításnak a cáfolatára példaként említem, hogy az osztrák ÖGB elnökét 96 százalékos, a holland FNV elnökét 100 százalékos és a dán LO vagy az angol TUC elnökeit is csaknem teljesen egyhangúan választották meg.

A megválasztás demokratizmusát megkérdőjelező kijelentésre elmondom: 1991. augusztusában San Franciscóban volt szerencsém részt venni az SZSZNSZ-hez tartozó FIET kongresszusán, ahol a vezetőséget titkos szavazás helyett „közfelkiáltással", nyilvánosan választották – jelölték – ki. Másrészt, Gábor úr állításával ellentétben bizonyítható tény, hogy az MSZOSZ kongresszusán részt vevő küldötteket a tagszervezetek annak rendjemódja szerint választották meg.

Kellemes meglepetés viszont az a hír, hogy az MSZOSZ-nak Pesten harmincöt bérháza van. Arra kérem Bob Gábort, szíveskedjék ezek címét megadni, vagy ha nem tudja, akkor legközelebb előzetesen ellenőrizze informátorainak hazug állításait. Egyébként nekem is van egy információm, persze lehet, hogy ez is ugyanolyan stabil lábakon áll, mint amerikai tanácsadónk információinak többsége. Eszerint Bob Gábor tevőlegesen „beszállt" egy újabb magyarországi szociáldemokrata párt szervezésébe. Azt kell mondanom: a jó isten mentsen meg mindenkit attól a szociáldemokrata párttól, amelyiket Gábor úr és a hozzá hasonlók szerveznek. Már csak azért is, mert Bob Gábor azoknak a ponyvaregény- és cowboyfilmhősökre emlékeztet, akik először lőnek, után a kérdeznek. Nem vitás, mára ismét számos ilyen figura van a magyar közéletben. De az sem kétséges, hogy az európai közönség ízlése már jó ideje más irányba fordult.

Lane Kirkland az AFL-CIO elnöke és Bob Gábor is tájékozódhatna az AFL-CIO tagszervezeteinél. Ezek zöme – központjuk rólunk alkotott lesújtó véleményét figyelmen kívül hagyva – bővülő és javuló kapcsolatot tart az MSZOSZ-be tömörült magyar szakszervezetekkel.

Dr. Vágó János
az MSZOSZ ügyvivője

ÖNNEK
új vállalkozása, vendéglője, szállodája, utazási irodája, magánrendelője, benzinkútja
VAN?

Vagy csak egyszerűen IGÉNYES a környezetére?

SEGÍTÜNK problémája megoldásában:
MEGTERVEZZÜK a munkahelyhez ergonómiailag és esztétikailag legkedvezőbb, EGYEDI ARCULATOT nyújtó MUNKA- és VÉDŐRUHÁT,
BESZEREZZÜK a célnak legmegfelelőbb anyagot,
LEGYÁRTJUK az Ön munkatársainak méretére, és
GONDOSKODUNK az utánpótlásról.

Ehhez a munkához jó tervezőkkel, korszerű eszközökkel, gyártói és kereskedelmi háttérrel, közel 50 év felhalmozott szakmai tapasztalatával rendelkezünk.

LEGYEN az Ön cégének egyedi ARCULATA!

Az Ergonett RT. segít!

Kutatás-fejlesztési osztály:
Pokornyi Sándorné
Tel: 114-3094

Termeltetési osztály:
Törzsné Kovács Ágnes
Tel: 114-3085

4993 JP

Alulnézetből

Ha jól emlékszem, úgy három éve mondta Grósz Károly sportcsarnokbeli beszédében: nyakunkon a fehérterror! Néhányan erre rögtön fölhördültek, de a többség akkor is csak csöndesen legyintett. Nem látott senki maga körül fehérterroristát. Sőt, már vöröset is csak ritkán. Így azután a nyolcvanas évek második felében, Gorbacsov és Reagan kiegyezésének, Kádár János szellemi és fizikai leépülésének idején ergo a hazai rezsimváltás közeledtével csupán finom visszakönyökölésekre lehetett számítani, durva ellencsapásra ekkor már komolyan senki sem gondolt. Persze, Grósz Károly, és vele néhány vérszomjas, akasztani vágyó öregúr kivételével. A grószi látomást is értékén, vagyis egy magasra kapaszkodott középkáder nagyotmondásaként kezeltük annak idején.

Ezért lepett meg Gyertyán Ervin Népszabadság-beli írása, melyben végső soron ugyanazt (ha akarom, szó szerint ugyanazt) állítja, amit az egykori ambiciózus történelemmagyarázó. Megdöbbentett a szerző apokaliptikus leegyszerűsítése: „A történelemnek megvan a maga logikája – olvasom a cikkben. – A Tanácsköztársaság bukása után – bárhogy riogatták ezzel az embereket – egyszerűen nevetséges volt a kommunista hatalomátvétel veszélyéről beszélni. (Viszont nemcsak beszélni lehetett a fehérterrorról – át is lehetett élni.) A második világháború után a fasiszta restauráció került le a napirendről. Viszont reálissá vált, majd meg is valósult a sztálinista diktatúra. A történelem ‚ingása' ma ismét jobbra lendülőben van, és ha azt akarjuk, hogy ez az ország végre megnyugodjon, sínre kerüljön, meg kell akadályoznunk, hogy a legszélsőbb pontig lengjen ki."

Mindenki tudja, az a bizonyos történelmi inga világháborús válságok idején lengett jobbra-balra, ezért aztán Gyertyán Ervin sem hisz saját logikájának. Ellenkezőleg: „hiszek abban – írja alább –, hogy a hitlerizmus is, a sztálinizmus is – ha sajnos torz nosztalgiákat is ébreszthet – valamiféle védőoltást is adott az emberiségnek vagy legalábbis jobbik részének a totalitáriánus betegségek ellen".

Én pedig azt hiszem, ez az, ami alulról nézve teljesen érdektelen. Mi ugyanis pesti polgárok vagyunk. És ózdiak és mátészalkaiak. Vagyis konkrétak. Mi nem azért nem leszünk fasiszták meg sztálinisták, mert védőoltást kapott a történelem. Mi taxisok vagyunk és kormánypártiak – mi nem azért engedjük át a mentőt a blokádon, nem azért nem lökdössük le a hídról a felkelőket, mert be vagyunk ojtva totalitáriánus vakcinával, hanem mert az elmúlt húsz-harminc esztendő során meglehetősen elpuhultunk, elkényelmesedtünk, elfogyasztóisodtunk. Baloldaliasan szólván: nem vagyunk már eléggé öntudatosak, jobboldaliasan fogalmazva: eltaknyolódtak gerinceink. Mi a történelmi fejlődés azon fokára frizsiderszocializmusodtunk, amelyen már nem osztályokban, nem népekben és nemzetekben és még csak nem is emberiségben gondolkodnak az emberek, hanem kerti fűnyírógépben, pacalpörköltben, videokazettában és beszélő plüssmaciban.

Ha tehát van mit megóvnunk, ha bizonyosak vagyunk abban, hogy nem kopik fel az állunk a nemzet sorsának jobbrafordulása közben, akkor védőoltás nélkül sem marjuk szét egymást. Évezredes közhely ez, amit – íme – nem árt néha megismételni, hogy karizmatikus miniszterelnökeink, ideologizáló messiásaink se felejtsék el egészen.

Vágréti László
(művezető)

veszélyes hulladékok ártalmatlanítása
KÖRNYEZETVÉDELMI Kft
1036 Budapest III. Evező u. 4
Telefon: 168-68-94, 168-62-91 Telefax: 168-68

ERKEL László (Kentaur)

(Erkel László) szép, romló-romlott falfestékes vásznai között a mintegy kegytárgyként odakészített vagy áldozatként otthagyott festékes edény és kesztyű –, a művek nem tárgyiasítják és általánosítják a sugallni vágyott gondolatot, nem ikonokat akarnak teremteni, rosszabb esetben ismételni, épp ellen-
kezőleg

Beriél 1991. dec. 7. 4J. p

782.
Illetékek. 3.köt. Bp, 194o, K

697.
Inama-Sternegg, Karl Theodor
~~Kxxx~~ Kulturlebens. Leipzig,

269.
Index librorum prohibitorum.

63o.
Die industrielle Verwertung
Wien, 1884, Graser

582.
Ipari közigazgatás, törvénye
tonság. Szerk.: Jakab József

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA KIÁLLÍTÁSA A BUDAPEST GALÉRIA LAJOS UTCAI KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
1991. XI. 28–1992. I. 15.

A KIÁLLÍTÁS RÉSZTVEVŐI:

Beöthy Balázs • Bukta Imre • Elekes Károly • Gaál József • Gábor Imre • Gerber Pál • Gerhes Gábor • Krizbai Sándor •Kentaur Erkel László • Kungl György • Nagy Árpád Pika • Pereszlényi Rolland •Rácmolnár Sándor •Roskó Gábor • Szurcsik József • Vámai Gyula

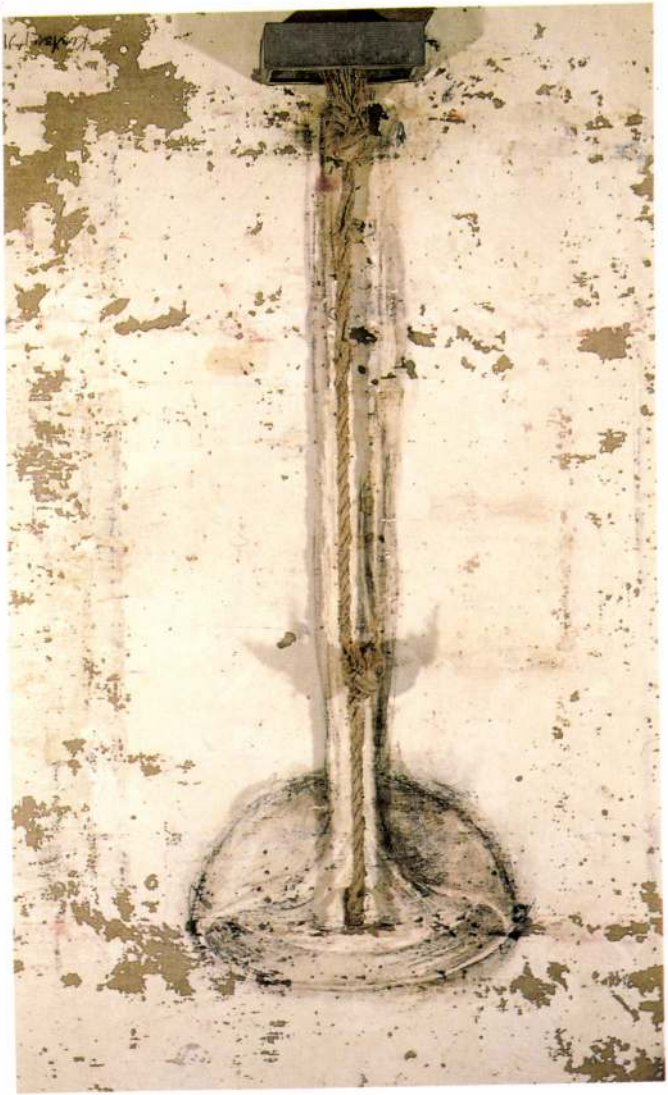
Blokk Csoport: Sebestyén Zoltán, Kopasz Tamás, Katona Zoltán, Nayg István, Palkó Tibor

KIÁLLÍTÁSKONCEPCIÓ:
L. MENYHÉRT LÁSZLÓ
(TÁMOGATTA A MAGYAR HITEL BANK „MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNYA")

MEGNYITÓ
ROSKÓ GÁBOR, L. MENYHÉRT LÁSZLÓ
(KÖZREMŰKÖDÖTT: VASVÁRI BÉLA)

TÁMOGATÓK:
MŰVÉSZETI ALAP,
MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK

GRAFIKA:
ELEKES KÁROLY

ERKEL László

Kentaur

2000 Szentendre, Joanovits u. 6. VII/a

OFFSET ÉS JÁTÉKKÁRTYA NYOMDA – BUDAPEST

ERKEL László (Kentaur)

CHIKÁN Bálint: Ki a disznó, mi a disznó? =
Magyar Hirlap, 1992. január 7. 13.p.

Bp.,Óbudai Társaskör Galéria, 1991. Emblematikus
törekvések c. kiáll.

Embléma-e Kentaur három nagyméretű képének vízzuhataga? Érezzük a kiállítóterem varázsát, s a közepén elhelyezett munkáskesztyű és malteroskanál sajátos aspektust ad a három nagy rajznak — romantikus és emelkedett, már-már patetikus szellemiség árad felénk —, azonban ha nem akarjuk Kentaurt Mózeshez hasonlítani (ami azért mégiscsak túlzás lenne), akkor a vízesések személyes emblémaként nem dekódolhatók. Anélkül pedig épp a malteros munkáskesztyű teszi lehetetlenné, hogy bármilyen „kortalan" jelképiséget fedezzünk fel benne.

ERKEL László Kentaur

5. 18–19. p.

Új Művészet 1992

rült a nyomára akadni, a krakkói n
káira magában Krakkóban igen.
könyvek kötésével vág egybe egy
Missale Varmiense (az Egyetem s
s egy Stanislaus Hosius összes műv
kötése (Stanislaus Socolovius supe
győri quarto-méretű pergamen kö
Krakkóban őrzött Vars vicius-kö
szerszámok lenyomata imás művek
tűnnek: egy 1413-ban írott Szent
kötésének egyik görgetője azonos az
s a krakkói Warsewicius-kötet görg
Jeromos-kódex angyalfejes sarokle
Catalogus Gloriae Mundi (Frankfurt
jának saroklemezével azonos, amelyn
lemeze viszont a budapesti Egyeten
stein-kötetének előtábláján látható

azonos rajzolatú (méretük azonban e
tovább bővíthető. A krakkói Biblio
található kötések jó részét Anna
gyűjtötte össze s a mestert mint a 16
kilencvenes éveiben a Lazar-nyom
könyvkötőt határozta meg.[60] A k
biztosan ez a műhely dolgozott Bá
nak s számára nemcsak Lengyelors
földön megjelent műveket is bekötö
exlibrisek alapján úgy látszik, hogy
egészen széles volt. S még egy dolog
helynek a motívumai igen erősen ha
reneszánsz könyvkötő művészetre.[6

A Báthoryak könyvtáraiból rá
még mai, erősen roncsolt állapotuk
hajdani reprezentatív pompájukbó
zésük volt rendkívül erőteljes hatás
Thesaurus-kötetek bőre hideg, vil
nyomással, metszésük sötét vörös,
sárga. Szalagjuk, amivel össze lehet
A sárospataki Heidenstein-kötet pe
sel díszített, oromszegője vörös és
kötések színhatása más, kevésbé kon
pergamen arany-nyomással, díszít
oromszegőjük kék-sárga, fehér-sárga
díszesebb Varsevicius-kötet mára k
eredetileg bíborvörösek voltak.

ERKEL LÁSZLÓ Kentaur

Háztüzhely, 1990, 25oxllo - 91.4.47

Új Művészet

ERKEL László (Kentaur)

Studió 93

P. Szücs Julianna = Nejszab. 1994. január 29.
13.

Tanulmányában Ritoók Pál elsősorban a közforgalmú területekre összpontosít — magának a lakásnak kevesebb figyelmet szentel; „földszint-központos" az illusztrációk kiválasztása is. Végkövetkeztetését, mely szerint Ybl lakásépítészete szokványos és kevés fejlődést mutat, bizonyos fenntartással kell fogadnunk. Mindenképpen érdemes tipológiai munkáját tovább folytatni és az elmondottak szerint kiegészíteni.

Forma és funkció szoros kapcsolatát bizonyítja *Pereházy Károly* szakszerű és az apróbb részletekre is kiterjedő tanulmánya a régi pesti Képviselőházról. *Gábor Eszter* ugyanezt a Wechselmann-villa viszontagságos építéstörténetén példázza. A tipológiai tanulmányok körébe tartozik *Sisa József* alapos írása az Ybl-korabeli kastélyépítészetről. A gondos krónikát a főbb tömegkompozíciós elvek leírása és a technikai megoldások ismertetése egészíti ki; magával a „lakással" az utolsó lábjegyzet foglalkozik. A korabeli építési program közlése igazi telitalálat: erre a későbbiekben a kastélyok teljes alaprajzi tipológiáját fel lehet majd építeni. *Déry Attila* a neoreneszánsz motívumok formarendszerét állítja párhuzamba, *Kemény Mária* pedig a Bazilika-tervek stílustörekvéseit értékeli; ezek a fontos írások egy későbbi, egységes tipológia értékes előtanulmányai.

Az elmúlt század egyik nagy vívmánya, hogy az építészeti alkotás határai térben jelentősen kitágultak: ez időben született meg a modern értelemben vett városrendezés és tájrendezés tudománya. Yblt az általános városrendezés- és fejlesztés kérdései különösebben nem foglalkoztatták, a táji és építészeti környezet egybekomponálásának azonban mindig nagy figyelmet szentelt. Ezt bizonyítja *Vadas Ferenc* írása a Margitsziget Ybl által történt „berendezéséről" és még inkább *Bor Ferenc* írása is ezt sugallja a Várkertbazár építésének történetéről. Mindkét esetben a tágabban vett építéstörténet körébe tartozik a táj és a beépítés, a növényzet és az épület kapcsolata, az „építészeti táj" megkomponálása. Ybl e tekintetben is a 20. század előfutárának tekinthető; ezért is lenne szükséges a vizsgálatok szempont-

KENTAUR 1046 Budapest, Vécsey Károly u. 43.

1965-ben születtem Budapesten.
1988-ban diplomáztam a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán, mesterem Gerzson Pál volt.
1989-től a MK Főiskola Murális Tanszékén folytatom tanulmányaimat posztgraduális oktatás keretében, mesterem Tölg-Molnár Zoltán.
1988 óta tagja vagyok a Művészeti Alapnak és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának.
1990 óta a FKSE vezetőségi tagja vagyok.
1982 óta foglalkozom zenével, 1988-ben jelent meg első szólólemezem.
1990-ben megalakítottam a „PankrÁtor balett" nevű akciócsoportot.

I was born in 1965 in Budapest.
I graduated from the painting course of the Hungarian College of Fine Arts in 1988, my master was Pál Gerzson. Since 1989 I'm carrying on my postgraduate studies at the Mural Course of the Hungarian College of Fine Arts. My master is Zoltán Tölg-Molnár.
I've been a member of the Hungarian Foundation of Fine Arts and the Studio of Young Artists since 1988.
Since 1990 I'm a member of the BOARD of the Studio of Young artists.
I've been dealing with music since 1982, my first LP was released in 1988.
In 1990 I formed an „action brigade" called „Pankrátur Ballet".

Egyéni kiállítások/Individual Exhibitions:

1987. Belvárosi Galéria, Budapest
Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest
1988. Galéria 11., Budapest
1989. Angyal utcai Gyermekklinika – belső murális kiképzés (üvegablakok, mozaik, zománcfal, csobogó-plasztika cca. 120 m^2), Budapest
1990. Somogy Megyei Múzeum, Kaposvár
Operaház, Bécs (installáció)
„Kálvária", Epreskert, Képzőművészeti Főiskola, Budapest

Csoportos kiállítások/Group Exhibitions:

1988. Barcsay terem, Képzőművészeti Főiskola, Budapest
Víztorony Galéria, Budapest
Bartók Galéria, Budapest
1989. Barcsay terem, Képzőművészeti Főiskola, Budapest
Bartók Galéria, Budapest
1990. East Side Gallery, Falmúzeum, Berlin

Díjak/Awards:

1990. Bécs–Budapest Városfesztivál Fődíja
Musee 2000 (Luxemburg) I. díja

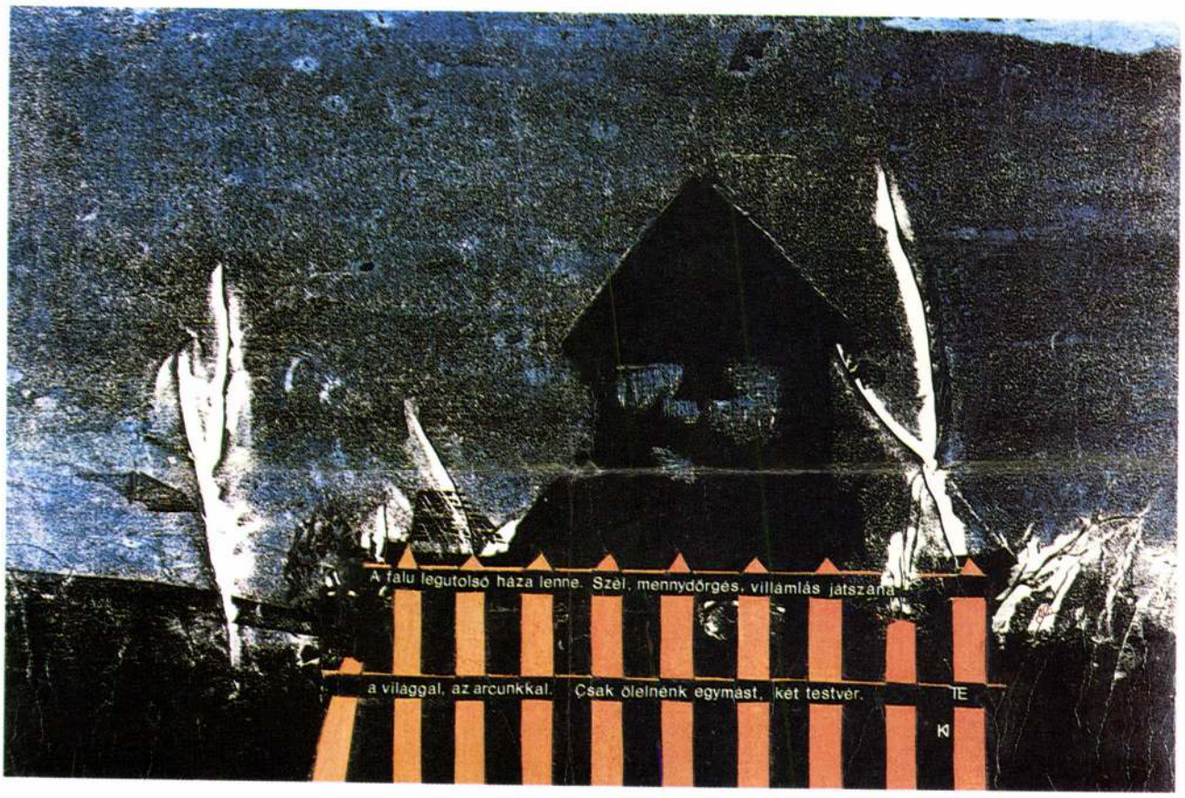
ERNST László (Kentaur)

KISS ISTVÁN 1134 Budapest, Dunyov I. u. 7.

1957 május 26-án születtem Nagykátán.
Az általános iskolai tanulmányaim elvégzése után Nyomdaipari Szakközépiskolát végeztem.
Az iskolában Varga Hajdu István magánrajzóráit látogattam, majd a Dési Huber István képzőművész körbe jártam két évig.
Ez idő alatt újságosoknak készítettem illusztrációkat, főleg linómetszeteket.
1981-ben a JAK füzetek sorozatában megjelent VERZIÓK című kötetében szerepeltem két képpel, melynek verseit Tóth Erzsébet írta.
Azóta főleg ez a terület izgat és verses képeket készítek lanyha szorgalommal.
Idáig csak csoportos kiállításokon vettem részt művelődési házak rendezésében.
Önálló bemutatkozást jövőre tervezek.

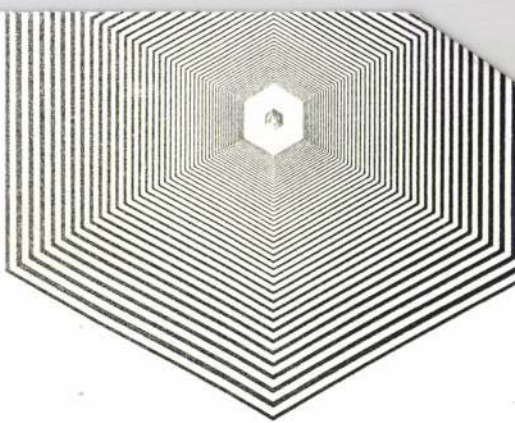
I was born on 26 May, 1957 in Nagykáta.
After finishing the elementary school I studied at the Secondary School for Printing Industry.
While at school, I visited the private art classes of Varga Hajdu István, and after that I attended the Dési Huber István art group for two years.
During this time I prepared illustrations, mainly linocuts, for newspapers. In 1981 two of my pictures appeared in the book titled „Versions" in „JAK" series, the poems of which were written by Erzsébet Tóth.
Since then this area is my main interest, and I compose pictures for poems with lack diligence. Till now I have only taken part in joint exhibitions, organized by Cultural Centres.
I plan to have an independent exhibition next year.

ERKEL László (Kentaur)

Idolumok c. kiáll. Vác, Görög Templom, o993

ism. SZEGŐ György: Ködös tények. = ÉS 1993. junius 4. 13.

10

Belichtung:

Manuell: ☐

○ I ●

1 2 3 4 5 6 7

ADS: ☐

VSG: V

VSP: V

Ö Erkenteiz Ernő
építész
Szül: Rahó 1894.
Oklevelet nyert: 1927.
Nő jegyzék műegyetem 6. l

M.D.K.

Erky Márton, Erkről

1553 nyarán Hevesből ácsok és molnárok jönnek.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193. o.

Az Egri Máz. Évkönyve. I. Eger, 1963

E[illegible]ky Márton M.D.K.

1553-ban érkezik Egerbe

[illegible]rkről

Bótshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964. I. Eger- 1964. 193.l.

J. B. Fischer v. Erlach vázlatáról

1721. készíthet

Pesti tűzön mécsest

és Gül baba sírja

41.

Reca: 101 kép a régi Pest-Budáról, Kalligram 1994

Erla = *Erll.*

M.S.K

ERLACH, Fischer von épülész

Bsh. Várpalotánál a Habsburg-
Teremnée É. XVIII. sz. stáciusa a felső

. Ybl Buda 270, l.

M.D.K

ERLACH, Fischer von. évélész

Hauszmann a Várpalota Habsburg-termének kutatásán nyerte a F. v. Erlachhoz való kapcsolatot

Ybl Buda 267, l.

M.D.K.

Erlach von Fischer

Fővárosi Múzeumban levő rajza.

Cikk: Budai és pesti vedutak vallásos tárgyú képeken irta Jajczy János.

Bp. 1936. 5.1.

FISCHER von ERLACH, szobrász

1679-ben Bécsben pestis emlékszobor. I. Lipót rendelte meg. Tervezők: Giuielmi és Fischer v. Erlach. A császári rendelkezés: "S. ulen bereitz auf dehnen Dörffen fast zu Gemein werden wollen". Ehhez volt méltó a tervezés. Ez a soproni Szentháromság szobor eloképének tekinthető. 193. old. 14-15. jegyz. 1. és 2. kép

D. ASKERCZ ÉVA: Barokk pestiremlékek a Sopron környéki falvakban 149. old

ARRABONA, A XANTUS JÁNOS MÚZEUM ÉVKÖNYVE, 15. szám, Győr, 1973

Johann Bernhard Fischer von Erlach

1712-ben Budán járva, az eredeti
alaprajzi elrendezésnek figyelembevételével
gondolt a budai Királyi palota helyreállítására.

Budapest története III. Akad. kiadó 1975 Bp. 224. old.

Josepha Emanuel Fischer von Erlach

bécsi udvari első építész

tervéből építette a Gödöllői kastélyt

Kelényi György: Kastélyok, nemesi udvarházak
1974 Corvina Bp.
114 old.

Joseph Emanuel Fischer von Erlach

bécsi udvari építész

az ő tervei szerint 1714-1722-ig

építette a cseklészi (Bernolákovo) Esterházy

kastély építésze

Kelényi György: Kastélyok, kúriák, villák

1974 Corvina Bp. 110. old.

mDK

dr. Erlach Sándor, ügyvéd

Egri Képzőművészeti Társaság./1927 szept.19. alakult.
Az előkészitő Bizottság tagja.

Nemz. Szal. 388. kiáll.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I. kiáll.
1928. jan. Kat.

Erlacher Gröll Jacobus

Gröll Semle 1941. 186.

A gröli-i par Lőtéreiről

Ahler, Max Oppenheim Sohn

Petit Théâtre. 1891. Ajour. 8. 2.

A travers Paris et
ses mystères....

Ehrlacher

Lexikon IV. 52.

Ehrlacher, német származású festő ~~a XVII-ik század elején~~ Erdélyben, hova 1805-ben került. Ittlétében Rakamazon ismerkedett meg Karácsay Terézzel. 1807. Kolozsvárt festette Szerey Farkas arcképét, melyről az ábrázolt Karácsay Terézre készíttetett. Karácsay Kitty ennek kalálka a képét a art rézre metszette.

Bándi 1908.

Transmit Lexikonredaktion.

Erlacher

L Lab. III. 24

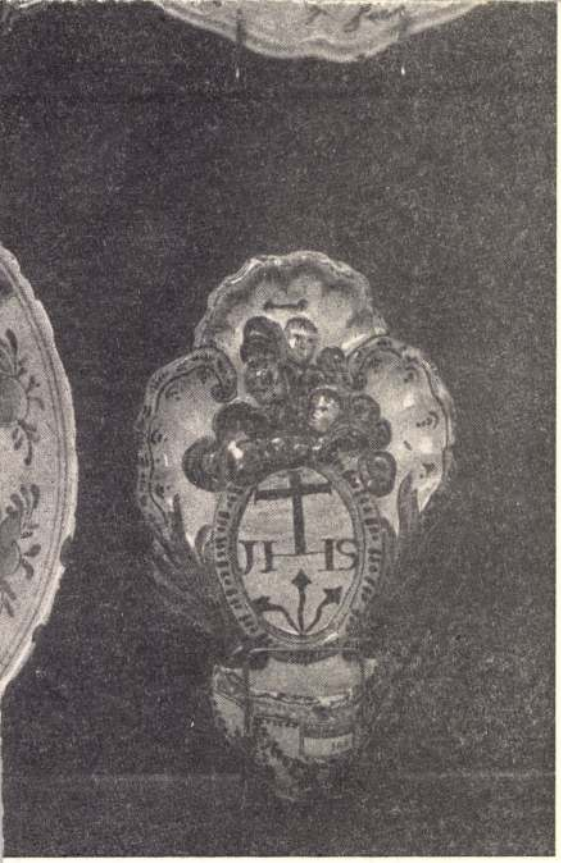
Bukovinai határtér IX. 16.

Erlacher Fest

l.

Bíró Erdmüve

156. l.

307

465
464

neues

Ehrlacher (miniatür
festő"

l.

Karinczy Lev

F. k. 77, 78, 581. l.

H. k. 491. l.

Kolozsvári

1807. ~~Marosvásárhelyt~~

festette Cserey Farkas

miniatür arcképét.

Az arckép Karinczy

Ferenc tulajdona volt

Fanni 1805. került Erdély-

be, fiatal festő volt.

Ellátogatott Rakamazon

találkozott Karinczyval-

Ehrlacher

festő

Lásd

=

Képzőművészet

1941. 82. l.

Erdélyi Géza: Kazinczy F. és a nemzeti művészet gondolata.

Ehrlacher

l.

LykaMagyműI800-50

283, 430. l.

1805. jún. Erdélybe. Marosvásárhelyt Crevey Farkast festette Karinszy számára. a ki a képet Kitaibelnek találta, a verbe mehetne nem dicsérett.

Ehrlacher

festő

1807

Lásd

Entz Géza:

A magyar műgyűjtés
története c. munka
1850 ig. Bp. 1937.
61. l. 62. l.

F antwerpeni men

1523. Dierckx Pierre Jacques:
Sz. Antwerpenben 1855 május
Ebédlő a gyermekmenházban.

Az étkező-ter[illegible] három
ri a világosságot, [illegible]
lóg. A padlózatát fekete meg fehé
kat állitottak sorba, a melyeken
kanállal [illegible]eszik, részint pedig
ra, a sötétkék ruhát és fehér fodros
észre. Az előtérben a lóczánál, a
edényt tettek levessel egy és jobb
utóbbiak mögött [illegible] harmadik és az
egy barna leány ereszt magának viz
P. J. Dierckx.

Tvárabozik

Vászon, méretei 98: 132 cm.
Vétetett 1897: VI. 10-én a
Elszámoltatott 1897: IX. 20
Az elszámolás tudomásul vét

(350/97.)

904: IV. 30.

Erlacher, miniatürfestő, l. Ehrlacher.

Ehrlacher

Entz Géza:

KAZINCZY FERENC ÉS A NEMZETI MŰVÉSZET GONDOLATA

A magyar renaissance-műveltség sokatígérő virágbafakadását csakhamar tönkretette a török veszedelem pusztító jégesője. A XVI. és XVII. század viharai nemzeti létünket állandóan megsemmisítéssel fenyegették. Az emberek igényei a minimumra csökkentek. Vagyonuk és életük állandóan halálos veszedelemben forgott. Nem lehet csodálkozni, ha a műveltségi viszonyok a középkori folytonos fejlődés után az újkor küszöbén mélyen aláhanyatlottak. Ki foglalkozik tudománnyal, művészettel akkor, mikor soha nem tudja, hogy melyik percben gyujtják fel feje fölött a házat s verik őt magát keserű rabbilincsbe? Igaz, nem hamvadt ki Magyarországban az európai kultúra tüze még a pusztulás torkában sem. Mindig akadtak művelt és korukkal haladni tudó emberek, kik saját hatáskörükben sokszor bámulatos eredményeket értek el, kik nemcsak szóval, de tettel is hathatósan támogatták a műveltség minden ágát. De ezek a jelenségek elszigeteltek s csak ott találunk nyomaira, ahol egy-egy időszakban úgy, ahogy helyreálltak a tudomány és művészet békés feltételei. Így például a XVII. század első felében Erdély, a Felvidék és Dunántúl egyes vidékein találkozunk számottevőbb művészi és kultúrális eredményekkel. Ezek az eredmények azonban még ugyane században jórészt megsemmisültek a török hadjáratok és a bécsi udvar ama nagyon is tudatos és sikeres törekvése következtében, mellyel elérte azt, hogy a magyar műkincsek legértékesebb és legnagyobb része a császári gyüjteményekbe nyomtalanul beleolvadt. A török kiűzetése és Rákóczi Ferenc szabadságharcának leveretése után a XVIII. század viszonylag békés korszaka köszöntött be. Kétségtelen, hogy ez a pihenés általában a kimerültség tüneteit mutatja. A nemzet teste halálosan fáradt volt, szelleme azonban megérezte a rég óhajtott szabadabb világot és a magasba lendült. Az elpusztult országrészekben új templomok és kastélyok emelkedtek, megkezdődött a városok művészi képének kialakulása, számottevő műgyüjtemények és könyvtárak körvonalai bontakoztak ki s a művelődés lehetőségei tetemesen megnövekedtek. Mégis jobbára csak az előkelők és papok körében terjedt el az a kultúrális igény, amely már nem elégszik meg a mindennapi kenyérrel, hanem magasabb eszmék iránt is fogékony. De ezek sem érezték szükségét annak, hogy tudásukat és műveltségüket legalább is igyekezzenek nemzeti közkinccsé tenni. A magasabb műveltségűek aránylag kis csoportját mély társadalmi és szellemi szakadék választotta el a magyarság tömegétől, melyhez a jobbágyság mellett szinte a polgárság és köznemesség egészét is hozzászámithatjuk. Ezt az ásító mélységet át kell hidalnunk.

Sokáig, még a két véres évszázad után is majdnem száz évig kellett várni, míg fellépett az a férfiú, aki egész életét a magyar műveltségnek szentelte. Kazinczy Ferenc még a XVIII. század szülöttje, da tevékenységének virágkora a nyolcszázas évek első három évtizedére esik. Nyelvújítása és irodalmi jelentősége közismert. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy csak ezeken a tereken nyilvánul meg nagysága. Bámulatosan mozgékony, sokoldalú szelleme nemcsak részletek iránt érdeklődött, hanem elsősorban a műveltség egésze ragadta meg. S ebbe a tudományok, a nyelv és az irodalom mellett szervesen beletartozik a művészet világa is. Ő azonban már nem tartja a műveltség egészét egyes kiváltságosak egyéni tulajdonának, hanem annak minden ágát a nemzet törzsébe akarja beleoltani. Így bontakozik ki az ő agyában a nemzeti nyelv, tudomány és irodalom mellett a nemzeti művészet magasztos gondolata is. Kétségtelen, hogy legfontosabb és legszebb eredményeit a nyelv és a magyar irodalom fejlesztésében érte el. De e téren már bizonyos előzményekre támaszkodhatott. A nemzeti művészet és művészi ízlés eszméjének azonban ő volt első megtestesítője és érceshangú hirdetője. A Nemzeti Múzeum megalapítójának: Széchenyi Ferenc grófnak szelleme él Kazinczyban, de nagy lelki gazdagságát nem zárja magába, hanem a magyarság közös kincsévé akarja tenni. Ő az első, aki tudatosan törekszik arra, hogy az országban széles körökben ébresszen érdeklődést a művészet iránt. A kezdet nehézségei nem hozhatták meg azokat az eredményeket e téren, melyeket a műveltség más, jobban előkészített ágaiban elért. Mégis kétségtelen, hogy ugyanaz a lelkes tűz, mellyel a magyar nyelv és irodalom számára új utakat tört, ugyanazzal a fénnyel és hévvel lobogott a művészettel kapcsolatos törekvéseiben. Lelke minden szépség iránt csodálatos fogékonysággal volt megáldva. Ezért szellemi arculatának egyik igen fontos, de eddig jórészt árnyékban lévő vonására világít rá az a bensőséges kapcsolat, mely közte és a művészet közt fennállt. Művei és kiterjedt levelezése adják kezünkbe ennek megismeréséhez a vezérfonalat.

Kazinczy lelkében bámulatos érzékenységgel fejlődött ki a művészi érzék és érdeklődés. Erről maga is

Szépművészet
1941. 4-27.

sokszor tanuságot tesz. Mikor egyszer egy kassai prédikátor házába belépve azonnal az ott található, Bause által metszett arcképek kötik le figyelmét, így mentegeti magát: „Nem a házigazdát nézni, hanem amit nála lelünk, nagy vétek a nevelés ellen; de mint kívánhatni azt a könyv és kép szeretőjétől, hogy elég ereje legyen e két kedves szenvedelmének ellentállni?" (Pályám Emlékezete. 50 l.) Íme maga állítja irodalmi és művészi érdeklődését egy és ugyanazon fokra. Műtárgyakat mindig nagy szeretettel és élvezettel szemlél. Ahányszor Bécsben jár, mindannyiszor hűségesen ellátogat az ottani gyüjteményekbe. Különösen a Belvedere olasz és németalföldi festményeit kedveli és szinte sugárzik az örömtől, mikor Eugénia kislánya felismeri azokat a képeket, melyeknek másolatai az ő lakását díszítették. (2943. lev.) Máskor a bécsi képzőművészeti akadémia könyvtárában átlapozza a Musée du Napoléon remekeit ábrázoló metszeteket. Ezzel kapcsolatban írja barátjának, Rumy Károlynak: „Erről az élvezetről inkább semmit sem mondok, mint csak valami keveset." (2922. lev.) De a hazai műkincsek talán még jobban érdekelték, hiszen azokat közelebb érezte magához. Kassán Kászonyi Dániel képgyüjteményét tekintette meg. „Kászonyi valóban látta — írja Kazinczy Dessewffy József grófnak —, hogy értem, mit lehet és kell becsülni az effélékben." (3744. lev.) Döbrentei Gábort részletesen tudósítja Balkay Pál egri festőnek a bécsi Belvederében készült másolatairól. Erdélyi útja alkalmával Nagyszebenben élénk figyelemmel merül el a Bruckenthal-gyüjtemény gazdag és értékes festményanyagában. XI. erdélyi levelében részletesen leírja az egyes műtárgyakról s a gyüjtemény egészéről alkotott véleményét. Művészi ítélőképességének dicséretére válik, hogy mer határozott, bár nem egészen helyén való kritikát gyakorolni. Ugyanakkor, midőn magasztalva beszél egyes olasz és flamand alkotásokról, nem tagadja le, hogy a sok jó darab mellett sok a középszerű és rossz. Ő is megerősíti Choiseul-Gouffier francia követ ítéletét, aki szellemesen jegyezte meg a képtárról, hogy igen csinos kis gyüjteményt lehetne alakítani abból a sokmindenből, ami a palotában fel van halmozva. Találó, de mindenesetre túlságosan szigorú kritika. Kazinczy tárgyismeretére jellemzően vet világot az a jelenet, amit ő maga ír le. Egy napon Döbrentei Gáborral és Roth képtári őrrel szemlélik a festményeket. „Döbrentei egy vásznan tollas állatokat láta meg, s csodálá a festő ügyességét és elfáradhatatlan gondjait a tollakon. Tudni akará a művész nevét. Roth úr megbotlott a katalógusban, s itt oly nevet olvasa fel, mely ide éppen nem illett. Elfelejtve magamat megszólalék, hogy az nem lehet az, az olasz iskola nagyja nem adta magát kakas és tyúk festésére, én a darabot Hondekoeterének nézem. Roth úr megsejté tévedését s a másik katalógus valóban Hondekoetert nevezé. Barátaim álmélkodását nevelte az, hogy midőn egy más érthetetlen darabot néztek s Döbrentei ismét tudni akarta a művész nevét, én azt Breugelnek mondottam." (XI. edélyi lev.) Műértését még Artaria híres bécsi műkereskedő is megcsodálta, mikor nála festmények rézmetszetű ábrázolásait kiválogatta.

Magyarországon máshol sem mulasztja el utazásai alatt a műtárgyak megtekintését. Leírja a pápai plébánia-templomot s művészi felszerelését. Egerben a Lyceumot nézi meg s dícséri Kracker freskóját. Pannonhalmán is gyönyörködik a bencés főapátság gazdag műkincseiben. Sokszor fordul meg Kassán is. Pályám Emlékezete c. művében írja: „Elsétálván egykor a franciskánusok temploma előtt, vádolám magam, hogy annyi esztendőt töltvén el Kassán, soha ott nem voltam, s kedvem jöve bemenni, hogy architecturáját s képeit lássam." (133. l.) Kazinczy tehát szinte szemrehányást tesz magának, hogy egy műemlék mellett oly hosszú időn át közömbösen haladt el. Milyen sokan tanulhatnának még ma is tőle.

Hogy művészi érzéke mennyire fínom volt, azt egy zenei élménye világítja meg legtisztábban. Bécsben Mozart zenéjét hallgatta egyszer. Maga a mester vezette a zenekart. Kazinczy lelkesen írja: „De az oly annyira nem testi örömök felől, mint amiket a muzsika ad, nem szabad szólani: Hol az a szó, mely azt fesse? S ez a mennyei gyönyör egy más érzékre ható gyönyört juttat emlékezetembe. Dornbachba menvén ki, amint a bokrok előtt elmenék, egy ismeretlen illat csapa meg. Nem láték semmit, ahonnan az jöhete. Szaglásom elvezete a keresett helyre. Meglopám a kertet, hogy a városban végére járhassak, a nem ismert szerény plánta, mely nevet visel. Rezéda vala, nálunk ismeretlen akkor még." (Pályám Emlékezete. 87 l.) Így jellemzi Kazinczy Mozart muzsikájának hangulatát a rezeda üde, légies illatával.

Kortársai is elismerik és tisztelik műértését. Balkay Pál egri festő kéri, hogy mondjon véleményt a Tudományos Gyüjteményben megjelent, festészetről szóló cikkéről. Cserey Farkas, Kazinczy hű barátja egy alkalommal miniatür-képét festeti meg Ehrlacher fiatal festővel, akit így biztat: „Jól csinálja meg, mert legjobb barátomnak, a Mesterség és jó ízlés ismerőjének, Kazinczy Ferencnek festetem magamot." Mire az így válaszol: „Uram, csak ezen név Kazinczy is elég arra, hogy ecsetem elevenedgyen jól kifejezni asztot, a mit tudok." (1072. lev.)

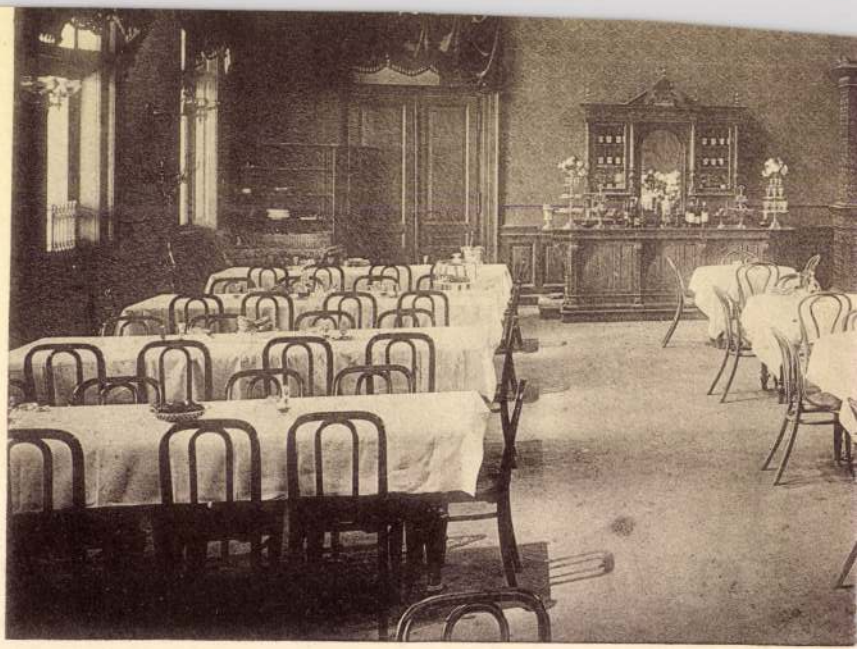
A nagy agitátor azonban nemcsak szavakkal buzdított, művészetszeretete tettekben is testet öltött. Amennyire szerény anyagi helyzete megengedi, megrendelésekkel is serkenti korának művészeit. Élete végén ő maga sorol fel 33 képet, rajzot, mellszobrot,

Erlacher Ferenc

weiss krügelmacher,
geschirrmacher

Sopron

1774. sept. 12.
polgáresku
Házi.

Fénynyomat ***Divald K.*** *budapesti műintézetéből.*

Az I. és II. os

Tervezte :

Erlacher Ferenc

Farkas

l. Dercs-Crat

Sopron. 119. l

Ennek az irónak
hogy ő az első haban
mesterség folytatója.

Dercsényi - Csatkai

Sopron és környéke
művészei.

Monog
művész
lexikon
II. k.
Bp.
1953.
119. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Ltsz.: 1923/67 Jelzet: b62.22.
1923

erjeli hivatalától.

rozsgos Bizottságának

Budapest

ni emlék tudomásom szerint
igának felügyelete és gondozásai alá
ke tartom a m. t. Bizottságot hiva-
nium emlék villámhárítójának
a napokban ellopták.
ntani csendőrségen bejelentettem.
Kiváló tisztelettel

n. 20.

Strommer Ferenc,
perjel.

Erlacher Ferenc

farekas

Sopron 1953

119. l.

melléklet

Erlacher Győző

győri fareka

XVII. sz.

Bedy Vince:
Adalékok a győri
ipar történetéhez.
Győri Szemle
1941. 186. l.

MDK

Erlacher Márton kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

Erlangeni Biblia

XIII. sz.-végi nápolyi miniatúra I. Károly
kalojohona volt

Magyar Kódexek Bp. 1965. 28. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Ehrlböck András

soproni ötvös

szül. Peurbachban (Felső-
ausztria) 1655. telepedett le
Sopronban. Művei közül egy
ekvezertálacska ismeretes.
Sopron városa több ízben foglal-
koztatta.

Csatkai Endre dr

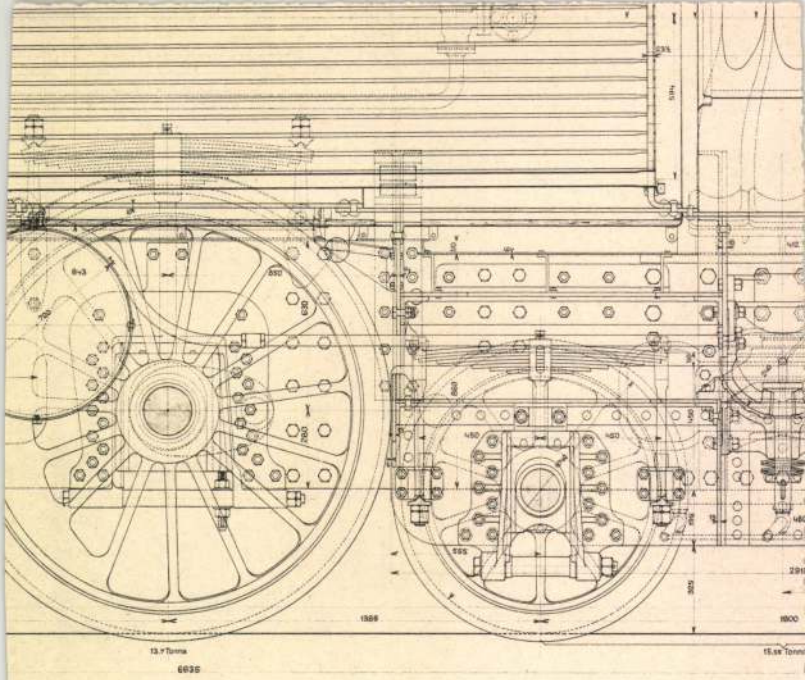
Egy derék soproni ötvös
a 17. században.

Soproni Hírlap 1937
jan. 3

Azonos

Ehrlbeck András-

tal.

ztályú hegyipálya-gyorsvonatú lokomotiv hosszanti metszete

Erlböck, Andreas

ötvös, XVII. sz. Sopron

l

Csatsopron ötv. 16. l.

Erlbeck András

soproni ötvös

erről

Csatkai Endre dr:

Egy darab soproni

ötvös a 17. században.

Soproni Hírlap

1937. jan. 3.

Lásd a cikket!

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Erdélyi András

ötvös Cent.
XIX. sz. elején.

487. Barokkantikvó ötvös
jegy, erősítő fedővel.

Almásy-Telleki XI

1943

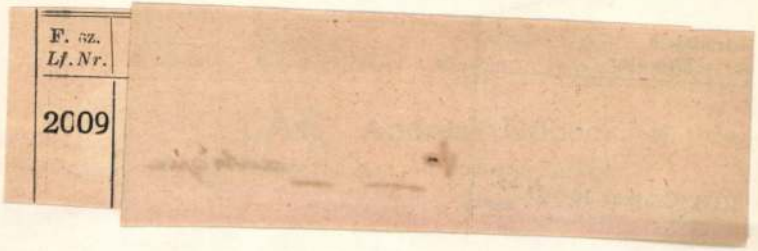
36. l.

IV. nap, szombat április 10.		V. nap, hétfő április 12.		VI. nap, kedd április 13.	
Festmények	291—385	Festmények	386—466	Pótkatalógusban szereplő tárgyak	2500—2680
Ezüst	693—773	Ezüst	774—824		
Porcellán	935—970	Porcellán	971—1000	Katalóguson kívül szereplő tárgyak	
Üveg	1068—1080	Üveg	1081—1103		
Text.-Szőny.	1481—1560	Fajance	1183—1215	Butorok	2201—2453
Fém és vegyes	1967—2076	Text.-Szőny.	1561—1624		
		Fém és vegyes	2077—2184		

Erlbeck Andras

Otvós tanyon

Kormagyóty 336 l

Erlebőck András

ök.

l. r. Kőmagyöktyű;

2009. 7.

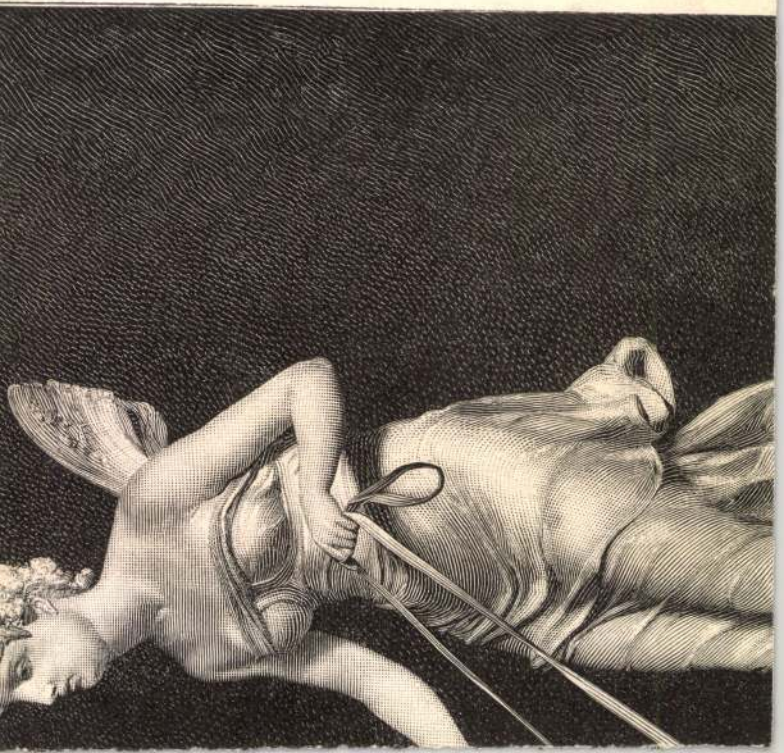

Erlbeck András

Első Sajón

1655-től -

Csatkától

Gerhard Erlenbusch,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685-től:"Gerhard Erlenbusch von ober Ursul /?/ k geberdtig Zum Ersten Mahl frembt gesesen 1 Dischler". 105.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez k 93.old

Arrabona,9.-Lantos János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz.Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Erlenbusch/Erdenbusch/,Gernard,asztalosiegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosiegények jegyzéke:"Erdenbusch/Erlenbusch/,Gernard,Oberursel,Mainz,1687 v.88:" lib.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosiegények Győrött a XVII.században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old.

Arrabona,:.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A győri Múz.Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Erbenbusch,/Erlenbusch/,Gerhard,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg é-
nyek jegyzéke: "Erbenbusch/Erlenbusch/,Gerhard,Oberur-
sel,Mainz,1687 v.88". 115.old. 15.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg ények Győrött a XVII.szá-
zadban. Adatok Győr város asztalosmivességének
történetéhez 93.old.
xxxtánxx

Arrabona,:.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A győri
Múz.Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Erlenbusch G./Gerhard/,asztaloslegény,/Erbenbusch/

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nek jegyzéke származási hely szerint:"Oberursel,
Mainz:"Erlenbusch G." 123.old

Batári Ferenc: Asztalosl egények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri
Múz.Evkönyve

Erler F., festö
/1916-ból/.

Kézigránátos roham. Jelezve. Kréta és tem p

(F. Almásy-Teleki Éva műv.int./vásznat-kum./
IV. Művészeti adreió. 1918 máj.10.-től rácil.18.-án
engeió.kat. 8.1.

Erler Franz

Wobrain

480-l.

Cat.-Darsenyi

Sopron és Eöttyé-

Leick emlékei.

Bp. 1953

(E: Erlernek írva)

+ Thieme-Becker

Ty. 606

607

A Thieme

Becker német

magyarország

ra is dolgozik

Ujmutrialan czegen kegyel Kozlatok

a vidéki es delibudai vidékről

XIX

(Marad elérhető)

at

2400 —

Tömeges

2000 —

17,400 —

zesen Kor

y állnak.

Tisztelettel

einhüsl és Kölber

Erlich Vilma

1915/16 - 1919/20

Ferképzomfoiskvk

79. l.

hist. Mus.), Szt. Lőrinc (Bécs, Liechtenstein Gal.).

CAVELIER (ejtsd: *kávlié*). *Pierre Jules*, francia szobrász, * Párizs 1814, † 1896. Műveiben nagyon erős antik hatás, anyagkezelése, redőzetei archaizálók. Úgy az állam, mint a magánosok elhalmozták munkával. Főbb művei: a Louvre középépületén az órát övező, a Háborút és békét ábrázoló relief, valamint a Turgot-pavillon mennyezetmunkáia s karyatidjai, Gluck szobra a Nagy-Opera vesztibüljében, Szt. Máté szobra a Notre Dame főportáléján, a Munka és Boldogság allegórikus alakjai a párizsi városháza fogadtatási termében stb.

CAVINO, *Giovanni*, olasz éremkészítő (1499—1570) Pádnában, különösen az antik érmeket másolta bámulatraméltó ügyességgel. Néhány szép példa látható a herceg Esterházy-gyűjteményben.

CAYLUS (ejtsd: *kélüsz*), *Anne-Claude-Philippe* gróf, francia archeológus és műbarát, dilettáns rézkarcoló (1692—1765), archeológiai tanulmányokat folytatott Olasz- és Görögországban, valamint Kis-Ázsiában. Mint a francia művészeti élet szellemi irányítója, írásaival és rendkívül kiterjedt személyes összeköttetései által fő úttörője volt a szigorúan felfogott klasszicizmusnak. Jelentősége Franciaországban hasonló, mint Winckelmanné Németországban. 1752 óta „Recueil d'antiquités égyptiennes, etrusques, grecques, romaines et gaules" címen kiadott hétkötetes gyűjteményes műve a pompeji, herculaneumi

Konrad von Esling

- kőfaragó mester 1434-37 között tevékenykedett a pozsonyi dóm építkezésénél.

J. Bunyes: Die Meister des Presburger Domes. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972 1-2 k.

90

Erlinger. 1. *Ehrlinger.*

1021

1980. X. 16.18.30. Kossuth V.I.né.

Esti Magazin

- És most a múzsák kertje, közelről. 12 magyar múzeum együttes kiállitása nyilt meg délután a Nemzeti Galériában. Tárlatvezetőnk Szatmári Ilona.

- Milyen is a múzsák kertje közelről, hogyan tárja elénk ezt a közelséget, 12 országos nagy múzeumunknak, a Nemzeti Galéria kupolaszárnyában megnyitott reprezentativ kiállitása. Minő titkokat tár fel előttünk ez a nem mindennapi bemutató.

- Nem titkokat, csak a látogatók elől eddig talán rejtve maradt munkákat, a múzeumok munkáját.

- Éri Gyöngyit, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettesét,

Éri Gyöngyi, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese

ezuttal, mint ennek a múzeumok történetében, valóban egyedülálló kiállitásnak a rendezőjét kisérem.

- egpróbáltuk a múzeumi munka három alapvető funkciójára felépiteni a kiállitást, ez pedig a gyüjtés, a megőrzés, megóvás és a tudományos feldolgozás, azt hiszem, hogy ez nagyon szigoruan hangzik,

- bizony,

- de mindez a kiállitásban feloldódik, hiszen a gyüjtés eredménye, nagyszerü tárgyak együttese.

- Például ?

- Három expediciót láthatnak majd együtt a nézők, egy természettudományos, egy néprajzi és egy egyiptomi régészeti expediciót, mindegyik természetesen más, más anyaggal szerepel, a Szépmüvészeti Múzeum expediciója, nagyszerü nubiai kerámiákkal, a Természettudományi Múzeum iraki expediciója, különleges egzotikus állatokkal, mig a Néprajzi Múzeum egy korábbi, de nagyon érdekes expedició anyagával jelentkezik, amit ja jól tudm, összesen egyetlen egyszerláthattak a budapesti nézők és nagyon rövid ideig, ez pedig Biró Lajos uj- guineai expediciójának tárgyai.

- És most a kiállitásnak egy olyan részéhez, egy olyan szárnyához érkeztünk, amely számomra a múzeumi raktár látványos hatását kelti.

- Ez tényleg, egy múzeumi raktár, de egy elképzelt raktár csak,

- Itt van például előttünk a Hieronimus Busch müholyéből vagy követőitől való kép, amelyet a Szépmüvészeti Múzeumban őriznek.

- Ez egy hallatlanul érdekes darab, mert Bosch korában másolták a Gyönyörök kertje cimü sokak által ismrt művet, sajnos nagyon rossz állapotban találtak rá a Szépmüvészeti Múzeumban és csak egy részét tudták restaurálni, mert olyan mértékben rongálódott meg a kép, hogy csaknem teljesen ujra kellett volna festeni ahhoz, hogy élvezhető legyen, de most először itt látható a nagyközönség számára is.

- Ugyancsak érdekes darab, a Budapesti Történeti Múzeum desztillációs készüléke, ami egy középkori ásatás során került elő, 18 darabban, itt nem messze tőlünk a Hess András téren és egy nagyszerü példája annak, hogy a középkorban is használták már, főleg szeszfőzésre. A restaurálási részt egyébként ugy válogattuk össze, hogy a látogatók, valamennyi

anyágfajta restaurálásával meg tudjanak ismerkedni.

- És a Múzsák kertjébe, hamisitványok is bekerülnek.

- Ha nem is gyakran, de bekerülnek, két példát mutatunk ezekből, az egyik a könyvben talált római kori csontfaragvány utánzatok, a másik pedig festményhamisitás, Nemes Lampért József és Gulácsi Lajos, egy-egy festményének hamisitványa. Bemutatjuk természetesen az eredeti festményeket is.

1021

Dr. Gyöngyi a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

1980. X. 23.12.30. Kossuth S.J.né.

Értékmentők

- Korompai János riportját hallják.

- A Múzsák kertje közelről. Ez a cime, a Magyar Nemzeti Galéria mükincsvédelmi tárlatának, amelyet október 16.-tól láthatunk. A kiállitás a múzeumi hónap központi rendezvénye és a Budapesti Művészeti Hetek egyik érdekes szinfoltja is, hiszen az idei múzeumi hónap során megrendezésre kerülő szinte valamennyi múzeumi kiállitást a mütárgyvédelem a restaurátori munka bemutatásának szentelnek. A Nemzeti Galéria mükincsvédelmi tárlatának rendezője, Éri Gyöngyi, a galéria főigazgató helyettese.

- A múzeumokat belülről, a múzeumok belső életét és munkáját szeretném megmutatni a kiállitással, ami egyuttal nagyon átfogóan értelmezve, magát a mütárgyvédelmet jelenti. De nem redukálódik a kiállitás magára a restaurálásra, ez épp ugy szerves része, mint ahoy a múzeumi munkának is az egyik fontos állomása, és valóban szerves tartozéka. Foglalkozunk itt 10 budapesti múzeum anyagának bemutatásán keresztül a gyüjtés, a megőrzés, a feldolgozás, a tudományos és a közmüvelődési célokra történő közreadás, csaknem minden fázisával, és azért csaknem, mert sajnos a terület behatárolja a bemutatás lehetőségeit is.

- Mit láthatunk a kiállitáson ?

- Közel 500 mütárgy mutatja be, mint emlitettem, a múzeumi munka minden fázisát, és igyekeztünk ehhez nagyon érdekes tárgyakat választani. Igy keresztmetszetet láthatnak például a Müszaki Múzeumból, abból a múzeumból, amelyik sajnos kiállitóhelyiséggel nem rendelkezik, bemutatjuk Biró Lajos ujguineai expedicziójának néhány érdekes darabját, láthatnak a látogatók enteriőröket is, igy például a Néprajzi Múzeumnak egy nagyon érdekes 'paloc konyha berendezését, ellenpólusaként a munkásmozgalomnak egy nem régen megvásárolt konyháját, olyan lakásból került ki, amelyik a XIX. században került berendezésre, és azóta, jóformán semmit nem változott.
Mutatunk a Szépmüvészeti Múzeum antik osztályáról egyiptomi és görögrómai tárgyakat, egy nagyon érdekes Munkácsy képpel jelentkezünk, azonkivül a régi Magyar osztályunknak egy nagyon szép szárnyas oltára, restaurált szárnyas oltára, ami szintén most kerül először magyar közönség elé, tehát a választás lehetőségét adjuk a látogatóknak, hogy ki-ki megtalálja benne az őt érdeklőt és ugyanakkor ez azt is próbálja példázni, hogy milyen hallatlanul széleskörü és módszeres munka folyik a múzeumokban, tehát az aki múzeológus, vagy restaurátor akar lenni, ne higgye azt, hgy a múzeum az egy kellemes, szórakoztató kulturált környezetet biztositó munka-

hely, mert hiszen az is, de nagyon szisztematikus, nagyon komoly munka folyik ott.

- Hogyan sikerül nyomon követni a tárlaton a restaurátorok munkaszépségét ?

- Próbáltuk azt a bevált gyakorlatot követni, hogy, hogy megmutatjuk, hogy milyen volta tárgy megtalálásakor és az eredeti tárgy bemutatásával, hgy ilyen lett és a kettő közé betettük azt, ami eddig szokatlan volt, hogy maga a munkafolyamat, az ilyen fejezetekből, ilyn állomásokból állott. Természetesen ott próbálkoztunk ezzel, ahol megfelelő foto és megfelelő vizsgálati anyag is rendelkezésünkre állott, pontosan azért, hogy láttassuk a nézővl, hogy a restaurálási munka nem egyszerüen valaminek az ujj alakitásából áll, hanem komoly kémiai, fizikai vizsgálatok előzik meg, számtalan kisérlet során jut el odáig a restaurátor, hogy a végső megoldást válassza, tehát a két lehetőség közül azt a megoldást válassza ki, ami a mütárgy megmentéséhez , az életének a meghosszabbitásához, az adott esetben a legmegfelelőbb.

Éri Gyöngyi, a Nemzeti Galéria főigazgató helyettese.

A MNG BARÁTI KÖRÉNEK ÖSSZEJÖVETELE

19 szerda 17,30

Beszélgetés Éri Gyöngyi főigazgatóhelyettessel a múzeológiáról a "Múzsák kertje közelről" című kiállításon.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja.
1980. november hó.

Érkatoni ref. templom

Ezüst pohár (e. dániai) 1736.

Hiányzik:
Ónkancsó XVII. sz.
Fejjáró -

Debreczeni László

1933. 18, 19. l. - 20, 21. l.

T.

Europa Rt

Erhart, Josef

1.

Cat. Frey Ost Kunst

XXIV. 12.

XXVIII, 14, 175. 1

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
393

Lajstroma, a magyar tört. ötvösmű-
kiállitás
Bpest, 1884.

4r.

1 drb.

Erhardt János

Győr.

l.

Bedyppőri rajzisk

19. l.

Erhardt János

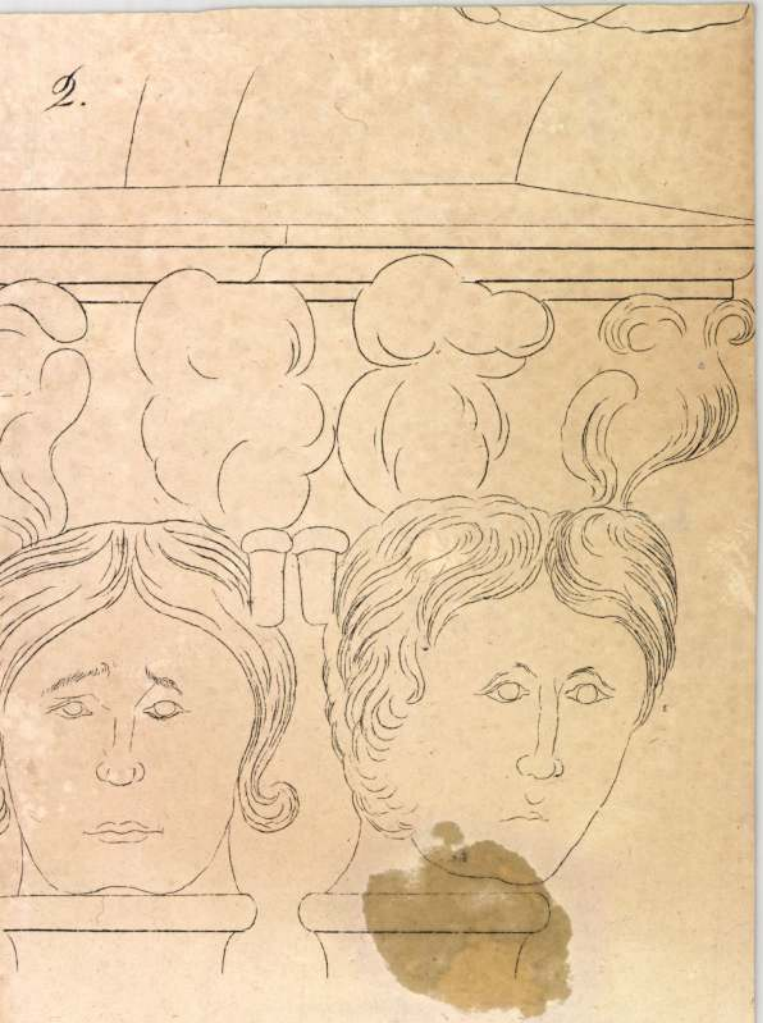
l.

LykaMagyműI800-50

163. l.

2.

Erhart, a[z]
[ú]jonnan építtetett. Zsigmond
m. király a XV. sz. elején
200 rajnai frt évi fizetés-
sel szolgálatába fogadta.
s valószínűleg a Buda-
vári építkezésnél foglal-
koztatta.

Horváth H.: Budai
középkori építészek a kö-
zépkorban. Bp.
1938. 37, 38. l.

Ø Erhart, Johann Georg

Post 5

l.

Cat - Frey Öst Kunst

XXIV. K.

XXVIII, 14. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
Lr 1

Lanza, Francesco. Dell' antico palazzo di Diocleziano in Spalato.
Trieste, 1875.

Vinz. 1 d.

Erfy János MDK

Ruszin falu, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Érfy János

Ruszin falu, olaj

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 10.1.

ERG Ágoston

A Tett és a Ma körének Bartók iránti tiszteletе és nagyrabecsülése átöröklődött a magyar avantgarde mozgalom 1920 után szinre lépő ujabb nemzedékére. Ennek érdekes dokumentuma az erdélyi származásu aktivisták, Erg Ágoston , Heves Ferenc, Antal Sándor, Vajda Miklós, és Vajda Sándor 1925 augusztus 4-én Szatmárban rendezett bemutatkozó estjének müsörlapja...

CSAPLÁR Ferenc: Pótlások egy Bartók tanulmányhoz. = Tiszatáj, 1983/1. 55.p.

Ergelet báró

festő

Fővárosi Lapok.1869.ápr.9. /Fővárosi hirek./

MDK

Ergyei Sándor

plakát

Vincze G: Fiatal művészek dipl.munkái a Képzőm. Főisk. kiáll. Szabad Nép, 1951, jul. 18. 8 l.

Eörfy János festő

Munkás

lap

2

Szépművészet

1941. 70. l.

71. l.

Magyar Művészet Kiadó

1940-41.

Dr Erhard =

Sellendorf

l.

Hoffmann Posen

27. l.

Hoffmann Südost

megvan

Erhard (Erhardus pictor)

bécsi festő

L.

Szendrey-Szinnyei

448. l.

Nyábban helyesen

átírva.

Budapest.

E lap a Császárfürdő n
ti föl. A vizben négyen uszkál
áll.

Kny., mér. a vk. 12.9: 1

(vagy Gerhardus (?))

Erhard (*Erhardus pictor*), bécsi festő. 1454 táján Brassóban dolgozott. ~~Bottyánnem. Brassó, 1911. I. 115. l.~~

A város 8 frt-tal adósa maradt, s a Bécsben időző Ruedel brassai plébános ez összeg kifizetését sürgette a városi tanácshoz intézett levelében. Valószínű, hogy a brassói templomban festett valamit.

Erhardus

beati parce

l.

Bathyaneum

I. 115. l.

Scholtz Elza, ~~férj. Adriányi László né~~

IX. 55.

Erhardus pictor

bécsi festő Brassóban

1454 =

Lrod

=

Herkellung

81. l.

N: 127

80

851. Holland

A XVIII. század

Vadal

A kőpadon fek
nyulnak feje s
linka; III a pad o
ózivom és egy n
kató. A vali
lop kőri le fig

Vászon,
Pyrker

Eorhardus

bécsi festő

1454.

l.

Bathyaneum

I. 115. l. (Művészi napok és szerzetesek) — 147. l. (Ruedel János brassai plébános két levele.)

700.

I

322.

700. Nicolas Colombel.

Sz. Sottevilleben 1646-ban. † 1717-ben.

Hágár a pusztában. (Mózes I. k. 21. r. 17. és 18.)

Középütt ül a balra mutató Hágár és jobbra nézve hallgatja a bal vállát érintő angyalt, ki hozzá e szavakat intézi: »Mit mivelsz? Hágár . . . kelj fel, vedd a gyermeket és vezesd, mert nagy nemzetté teszem őt.« Az angyal is balra mutat, hol egy »kézíj-lövésnyi távolságra« Izmael fekszik kék ruhában és feje alatt batyuval. Hágár öltözete zöld, kendője piros és derekát öv szorítja. Mellette vizes korsó van és mögötte facsoport díszlik. A háttér hegyes vidék.

Vászon, méretei 73 : 97 cm. — Mündler: I. 20.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1835: V. 27. *N. Colom-*

Erhardus aus Wien

Erdely XVII. n.

und

Petrarca

325. l.

9

zágos Bizottsága

ány	száma:	19
	kelte:	19
	beérkezése:	19

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

Erdélyi
leíró terv

Brassóban

László

Arch. Ért. 1913

18. l.

Roth V.: Régi kerán-
tető medencék
Erdélyben

eredményei alapján felterjesztést intézett a k
elhalasztása iránt

ben kísérletet tettünk velük. Ezért az egy-
nösen, mert a hatóság a lakosság egészségi
áknak külön engedélyhez kötött albérletét
aló megosztását, vagyis az ú. n. ágybérletet.
i rokonok hálhatnak. Külön szobát csak
saládja részére szabályszerű, a tanács által

1 20—24 m² padlóterületű szobák vannak,
ra és klozett, 6—8 m³ padlás és ugyanolyan
ga 2·8 m. Az ilyen lakás minimális összes
ysága 260—280, a háromszobásoké 330—360,
ivételesen (pl. I. ker., Csend-utcai, IX. ker.,
nat-utcai házakban) már egyszoba-konyhás
agyrészben, a háromszobásoknál mindenütt
ttak számára. Ahol nincs külön fürdőszoba
endelkezésére, hogy nem kénytelenek házon
a manzardban elhelyezett — mosókonyhák,

ocső, személy- és teherfelvonó is van.
ekintetében takarékosságra kellett figyelni,
egősség, szárazság és fűthetőség volt az épít-
és igazodott a lakók társadalmi és gazdasági
gázberendezés szolgál a világítás, főzés stb.

ékesfőváros elsősorban a szerényebb gazda-
osztály, közép- és kistisztviselők) számára
sségéhez mérten. De vannak kivételesen

Erhardus mester

Brassó | 1454. Jesto-

laid

Arch. Ért. 1913. 18. l.

(Ker Zeli

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Erhardus pictor

bécsi festő, aki

1484. Bratislavában dol-

gozott.

Lad

Rothmayr Forsch

572-P.

É K.

ner Gyula ennek kapcsán jelentést
lasztmánynak, hogy a társulat elnö-
eghagyása folytán az átadás a lekö-
értitkár részéről m. é. deczember hó
e. 10 órakor Szalay Imre osztály-
Radisics Jenő orsz. m. iparművé-
eumi titkár és Lipcsey József a tár-
enőre jelenlétében megtörtént. A
pénztára, az aláírási ívek, a rovatos
a pénztári főkönyv teljes rendben

és nagy itélőtehetségről tanuskodó jel
A választmány élénk éljenzéssel csa
az elnök szavaihoz.

A társulat szakosztályának megala
került volna a sor, de az elnök javasla
az a választmány legközelebbi ülésér
tatott.

Végül az elnök indítványára Lipth
báró és Pulszky Károly hozzászólás
választmány 100 frtot szavazott meg a
Ipar folyóirat segélyezésére.

*

A történeti képcsarnokot jan
nyitotta meg Trefort Ágoston vallás
tatásügyi minister. A megnyitás ünn
előkelő közönség gyült össze a ki
kert épületének dunaparti szárnyát
lyezett képcsarnok első termében,
lépő ministerhez Pulszky Károly
beszédet intézett, melyben körülvo
új intézet mivoltát, annak ismérveül
lóan kiemelve a különbséget a roko
ményektől, a mennyiben ezeknél m

Erhardus

Wien XV. 4.
Brauó rézsére dolgozik.

Valjavec. I. Jhg.

Heft 1. 11. l.

Erhart, lakatos

Az 1535/36.évi Soproni városi kamarai számadás - kön-vben szerepelnek városi munkáinak kiadásai. 217.old

Baraczka István: Az 1535/36.évi Sopron városi kamarai számadáskönyv néhány tanulsága 207.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969. Sopron

Erhard

Laakso

l.

Klaus Sopron koit

II. n. 5. k.

1525-437. l.

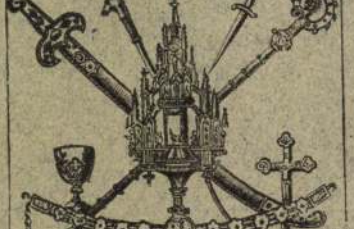
Egy hatod hasáb díja egyszeri hirdetésre 2 frt, az egész
Megrendeléseket elfogad a k

Császári és királyi udvari szállító.

FISCHER IGNÁCZ BUDAPESTEN,

porczellán- és majolika-gyáros.

Gyár: VII. kerület, külső dob-utcza 17. sz.
Főraktár: IV. kerület, bécsi utcza 3. sz.

LINK FÜLÖP

ékszerész Budapesten

készit művészi kivitelü ékszereket, egyházi és egyéb dísztárgyakat, mentekötőket és öveket díszöltözetekhez aranyból, ezüstből, zománczczal és drágakövekkel díszitve akár régi minták, akár új tervek szerint, régi ezüst- és arany-tárgyakat eredeti állapotukhoz hűen helyreállit.

Műhely: IV. ker. magyar-utcza 29. sz.

JACOBEY ÉS TÁRSAINAK

az iparművészeti társulat által ajánlott vállalata elfogad megbizásokat **a vallásos festészet minden ágában**; készit fresko- és oltárképeket, decorativ festményeket; épit, aranyoz, fest és

Erhard
Laratus

d. Häri Sopron tört
II r. 6. k.
1526. 4/5. L

Erhard

Önéletírás

püspökünk

l.

Kari koporsóról

II. v. 6-k.

1440 143. l.

A vetélkedő becsületes utat ő is megnyitott a törvényes hit számára papának. — *Phil. C.* (1452—58). A spanyol Burgia családból származott. Mint papa minden erélyével a török veszedelem ellenében tanúskodott. Tanácsolta Hunyadi Jánosnak és Castriotai Györgynek, hogy a mahomedánokkal egyezzenek meg. Hunyadi János a tervezett nagy keresztes hadjáratban, de a terv nem sikerült.

Calles, *p. e.* 1925. A mexikói közt elnöke; erőszakos eszközökkel hatta végre a katholikus egyház elleni alkotott törvényeket.

Callet (Callé), *Jacques* (1592—1635). Francia rézkarcoló. Ő az első francia művész, ki ezt a technikát, mint önálló műfajt művészi tökéletességre emelte.

Calliope. *l. Kalliopé.*

Callirrhoe, *l. Callirrhoius Fiúk.*

Callirrhoius fiúk. Trójai plebejusi nemzetség. Ezzel azon a Pisasc. Nem a Pisasnoz tartoznak *Tullius*) *C. Bestia*, Kr. e. 111-ben mint konzul hadjárata ellen harcolt, de attól mégsem tudott elkülönülni. = *Tullius*) *C. Bithinius* Kr. e. 59-ben Caesar konzulársa. Özvegye, Cato leánya, Porcia, később Brutus felesége.

Calpurnius Piszók. Római plebejusi család. Lucius *Calpurnius*) *C. P.* Nero ellen összeesküvést szőtt, amelybe Seneca is belé van keverve. Felvásra ért. — *Calpurnius*) *C. Piso* Germanicus özvegye és testvérével azzal vádolták, hogy mérget mertegettek. *Omnibusso* lépő. — *Calpurnius*) *C. P. Caesoninus*. Leánya *Calpurnia*, Caesár felesége. — *Calpurnius*) *C. P. Piso Frugi* Kr. e. 149-ben népvédelmi. 133-ban konzul, egyike a legkiválóbb annalistáknak. — *Calpurnius*) *C. P. Frugi Licinianus*. Galba

Cambridge (kembridzs). Híres angol város. Oxfordtal együtt a legrégibb angol egyetemnek helye, melyet a XIII. sz.-ban alapítottak 59.000 l.

Cambronne (kambronn), *Pierre Jaque Etienne* gróf (1770—1842). Francia tábornok. Tevesen neki tulajdonítják a szállóigévé vált, a garda meghal, de magát meg nem adja, kifejezést, amelyet a waterloo-i csatában használt volna. Ő maga mindig tiltakozott ellene.

Camelot (fr. kamló), utcai árus, rikkancs.

Camelot (fr. kamló), utcai árus, rikkancs.

Camembert (fr. kamambér). Normandiai formán zsíros lágy sajt. Puder czukr. Francia ostyában készítik. A 26 C° melletti hőmérsékletet sajtmagot kiolvasztó hőmérsékletnek nevezik. Különösen kiválóságú, hőmérséklet mellett formákba helyezik 25 napig tartják és szoktak 30 napig érlelni. 100 liter tejből lesz 12—15 kg. sajt készítéséhez. 3 és ½ kg-os darabokban kerül forgalomba.

Camées. A gör. művészeknek megfelelő latin intaglio, kőnek erejét a dolgon és a jószínben van.

Cameo. Vastag díszű dombormű metszett kő. *l. Gemma.*

Camera obscura (sötét kamra). Elzárt tér, amelybe a fényszínek csak egy szűk nyíláson (v. gyűrűlencsén) át juthatnak és a mellyben szemben levő falra vetik az outtle and inward scene. *l. Fotografia.*

Camerarius, *Joachim*, *ifjabb* (1665—1721). Német polihistor, a magyarok ivarosságáról szóló tan megalapítója.

Camerlengo. A Szentszék anyagi ügyeit intéző Apostoli Kamara (Camera Apostolica) három bíboros főnöke, akiknek a pápai

Erhard, szabó

Sopronban háza volt 1480 táján a Mészáros utca irányában. 10. old

Mollay Károly: Sopron XIV. századi városképének vizsgálata a Fabricius-ház története/kb. 50-1530-ig/. 1. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XVIII. 1964. Sopron

ERHARD forela

Sopron, 1420 körül

HOLL Imre: Középkori városi élet - városi épitészet.
= Archaeologiai értesítő, 116.köt. 1/2.sz. 1989

72.r.

Erhard Ágoston, mérnök

M.D.K.

269

a Ferencváros szabályozási terveiről 1840-ben részletes térrajzot készít, melyet ügy a Nádor, mint a Szépitő bizottmány elfogadott.

Turányi Kornél: A Ferencváros ujjászabályozási tervei 1838 után.
Városi Szemle, 34.évf. 1948. 265.old.

Erhard Ágoston
művéből

M.D.K

1840-ben készített részletes szervajzot
Ferencváros ~~rendezési~~ építészeti szabályozási
szerveiről.

Dr. Turányi Kornél: A Ferencváros rendezési szabályozási terve
1838 után
Városi Szemle, 1948 - 265 lap

megírva

Erhard Antal

mérnök

l.

Schoen Dezső

6. l.

Király Aladár dr., alispán

IX. 96.

Erhard Ágoston

vármegyei mérnök

Pest 1847

l.

Siklóssy FKT tört

34. l.

Anonym, a XVII. sz.

II. Albert király

Derékig, jobbra fordulvan, zá
tal van egy cserfalevél keretbe
tartó szarvas ágermekek ne
varodott mondatszalagon

FELIX ALBERTVS.

Részletes, méretei 2,9·8:

Szn. 14313.
Lobl. 241–91
570–914–181

Erhard Antal

1837-től díjtalan mérnök-segéd; majd fizetéses mérnök, 1836-tól mérnök 1844-től főmérnök Pest város szolgálatában

Schmall

† 1941. I.

mat a kép felett.

A másik portrait fe

Steckl igazgató ur, akinél int

niában. Erre a kérdésre közelebb

Az annak idején igé

szereztem volt és alkalmilag e

Nagyon köszönöm szi

öszinte nagyrabecsülésem kifej

Nagyságos Dr.Szentiván

Bud

ajánlott.

Kiváló tiszt

Kerecsé

Erhard Mörk

építőmester Egerben 1690 körül.

Voit Pál dlb.: Heves megye műemlékei I. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

323

Erhardt.

A megyei képzőművészeti kiállításon
„Öntőde" festménye szerepel. (aultbee.)

Szabad Nógrád. Salgótarján, 1952. dec. 13.

MDK

Erhardt Antal asztalosmester

készitette az 176o-ban elkészült Szt.Flórián
átalakitott kápolna szószékét.

Müller FlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg.4-84.l.
Művtört. és Kerrég.Int.

magyar Reichard Antal

'épito'

1690 körül egri polgár s városban egész belsőberuházásai egri épületek számbavételénél.

Breznay Imre: Eger a XVIII. században. I. k. Eger 1933, 29. l.

A m. kir. vallás- és közo

1020 szám.

Ungvárra

és.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Erhard, August

Zofahl, Tükory és Erhárd munkálatait és Hild József szerepét a Lp.V.Bástya Lovárd u.2.sz. ház kiépítésével kapcsolatban vallási az alábbi cikk. Az ő pályáját 1969-ben kezdett feltárásának tervait Gimesy Béla és Sedlmayr János készítették.

Perenyi Károly: A Városrész-rekonstrukciók...
Művtört.Irt.1972.3.sz.213-223.l

220.l.

MDK

Erhard, Johann Christian

(1795+1822) reimetro

1800 - 1815 zöst Austriaban levélenyredett

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert Wien 1884 350.o.

Erhard József szobrász

Készitett 1754.a főoltárt a nagykovácsi templomban.

Wochenblatt f.f.d.kath.Volk.1839.1.szám

Erhard József

Nagykovácsi templom

Oltárkép

93.

Magyar millenniumra 1896

Rig. Fidel.

Av. Pontozott körön kívül felirás: I FERENCZ – JÓZSEF. Körben: Ferenc József jobbranéző mellkép

Rev. Babérdísz: MILLENNIUMI – EMLÉK.

Körben: Babra ülő nő kezében emlékpénzt tart 896. 1896 felirattal; előtte a nyolc Kárpát-vezér lovasképe; mögötte ihon ős, kalpagával a nőre támaszkodik, jobb kezében kősziklán

29.5 m/m

16. D K

ERHARD József asztalosmester

Fő u. 90. Rk. Flórián - kápolna

szószéke

domborműves, rokokóstílusú mesterkéz Eberhardt A. (1760)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 200. l.

MDK

Erhardt József, asztalosmester

ki a tiroli Hatterwahnból származott s 1752-ben ok
3o-án nyert budai polgárjogot, a templompadokat
176o-ban szállitotta le.

Müller Flóriánkápolna. c/cl.1936.4o.sz.dolg. 1-24.l.
Művtört. és Kerész.Int.

Erhart J á n o s, l. *Erhart György* életrajzában.

Erhart János

l. Erhart György életrajzában

L.

Szudray - Szentiványi

448. l.

Budapest.

Szemközt látjuk a már részl
melynek lakói butoraikat mentve

Tusrajz., mér. a vk.

ERHART James arthuls

TBH 25(1996) 371.

megnyitva

Erhardt

Jaroslav

1.

Klári Soproni kört.

II. r. 3. k.

1433 – 1442

vők adat.

432. l.

adóhátralékok
nem egyértelműen

1433. 22.1

~~1436. 12~~

1437. 71 (3 frt adós fizet)

1440 209.

1441. 304

1442 350

János
Pálffy (nagyom.
Pozsony 54.

-én v.
ber 15 (18[illegible]-án † Milanoban 1837

VT: 78

ület ar előérbeli
-ben, a hol (a hídon, a mely előtt
élgető meg egy távozo férfi és egy
an négyszögletes toronynyal és kő-
s a melyet [illegible] archi-
és a hol
[illegible] többről az uton, egy előreha-
kbe. A középtért házak foglalják el.
derült égbolt könnyen felhőzött.

13.5:17
ei ~~13.3:16.8~~ cm. — Becsérték 500 K.
gya 1907. november 14-én (1429-908).
rsaltárban 88 és annak

53

en der Strassen Mailands, Wien 1888,
9)

Nag 31

0.5

Erhard Ferenc

1433. 1 ar anyat
adom Kőbeeri Sopron
városnak.

1937 3/4 t adót fizet.
1940 3/4 t adót fizet
1942 2 t adót fizet

Erhard

Faveras

l,

Häri = Lopon

töt -

II r. Y. K.

1454. 5. l.

1456. 35. l.

megyva

Erhart

Kőrösmezei

l.

Házi. Sopron Tört.

II. v. 4. k.

1464. 226. l.

adottvicté Lackosa

Sopronnak.

Erhart,lakatos

A soproni külváros 2.fertalyanak telekkönyvében szerepel 1536-ból.- Erhart schlosser ain 1/2 hauss. 753.old

Házi Jenő: A soproni külvaros 2.fertalyának telekkönyve az 1536.évből. xxxx 353.old.

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIII.1959.Sopron

Erhardt János

budai volran. Az Erzsébet apácar templomának több voltot és a bt. Anna templom homlokzatvoltait készítette

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. században.
Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvtár/

151.1.

Erhardt János kolrán M.D.K.

Erzsébet-apácák templomo, főoltár
és két mellékoltár alakjai.
Kt. Anna templom homlokzati kobz.
díszei.

Kanyis, Magy. műv. Bp. 1960 456.

Erhardt János szobrász T.D.K.

Budai mester.

Erzsébet-apácák templomában több oltárnak és

Szt. Anna-templom homlokzatszobrainak mestere.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 665.l.

A Kultura Világa p. 1963.

M.D.K.

Erhardt János, szobrász. XVIII. sz. vége

Budai mester. Erzsébet-apácák templomának szobrai. A főoltár és két mellékoltár alakjai. A Szt. Anna-templom homlokzati szobordísze is valószínüleg tőle van. 456.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Erhart és Lienhart Vingerlin

augsburgi ácsmesterek és 6 segédjük. Előre megkapták jövedelmüket Zsigmondtól.

Gerő László: A budai vízvezeték rövid építéstörténete.
MTA II. Társ. tört. Tud. Dönt. közl. II. köt. 1. sz. (1951)
56. l. 1. ábra.

M.D.K.

Gregor Erhart.

Ulmi szobrászmüvész. Mária szobra az esztergomi Ker.Muzeom szobor gyüjteményének egyik legkiválóbb darabja. A szobor eredetileg Pozsonyban a prépostsági templomban volt, onnan került Alistálba az 1490-es évek legvégén.

Balogh Jolán: Az alistáli Mária szobor.

Müv.Tört.Ért. 2.szám. 106.lap

M.D.K.

Gregor Erhart szobrai

15 sz. ulmi mester. Az alistáli Madonna (Esztergom, Kinc.) művészetének hatása alatt készült.

J. Balogh: L'origine du style des sculptures en bois de la Hongrie médiévale. II. Acta Historiae Artium 1959 (VI.) 21-22, 26

M.D.K.

Gregor Erhart

Részlet az alistáli Mária szoborról.
Reprodukció.

Balogh Jolán: Az alistáli Mária szobor.
Müv.Tört.Ért. 1960. 2.szám. 111.lap

M.D.K.

Gregor Erhart.

Az alistáli Mária szobor. Reprodukció.

Balogh Jolán: Az alistáli Mária szobor.

Müv.Tört.Ért. 1960. 2.szám. 107.lap

Erhart

kinöntö

1432 – 1441. Sopronban

l. Hazy II. r. 3. k.

5, 181, 215.

159-160 l.

Ez általtam

Zwingiesser Erhart

puskamüvesher

Vasrlaghy 11. 45
Kemeretten, byzanti ikhola (Gerevich: Per-
tinelli)

—

Pelogu, 184 l.
Duccio

—

Berenson, 306 l. Valence, mid 1356-72)
Lorenzo Veneziano: (Two busts of Saints

—

ERHART Kőfaragó. A XVI. század első felében Németországból Budára jött s ott dolgozott, amíg a törökök a várost el nem foglalták s őt Konstantinápolyba rabságba nem hurcolták. Busbeque követ 1555-ben szabadította ki a fogságból.

Hans Dernschwam's Tagebuch einer Reise nach Konstantinopel und Kleinasien. (Ed. Franz Babinger.) München-Leipzig 1923, 274 l.

Erhart
Kőfaragó
1555

DHART

Zwettler

Eckart György (alias Weiss)

dúvs

L.

Szudrey-Szentiványi

448.l.

Budapest.

A keletről felvett látké
épületcsoportja szemlélhető a p
GYÖR gőzhajóra számosan várakoz
csolnakáznak. A háttért a körny

Kny., mér. a vk. 12.9: 1

M.D.K.

Erhardt, Max, kőműves mester

1688-ban „Maurermaister in der Servitienvorstadt" az eladott házak jegyzékében szerepel. 1690-ben egy órap kőmunkával készpénz napi 10 kr-ért. Ebben az évben még egy házat vesz a török mecsettel szemben.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

322 old.

Erhardt, Wilhelm
Wien
Pesth"

der Ungar 1843. jül. 24.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmán

Erhardus festö. XVI.sz.Erdélyben.

Arch.Sieb.1907.34.köt.175.l.

Erhardus pictor MDK
bécsi származásu festő.
1454-ben Brassóban emlitve./Hekler A.: Ungarische Kunstgeschichte.Berlin 1937.81./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.91,2o3.l.

Eckhardus mester

MDK

Festő, 1454-ben egy brassói templom számára dolgozott.

Das Burzenland. III. köt. 1. rész. E. Jekelius kiad. Brassó (Brassó) 1928 ennl. l. 187. old.

E

MOK

a svéd Erhart

könyvkötő

1662 ben kk-mester Kassai

– Kassai könyvkötők

Orsfalvai Szaniel 1910 évf 6 z 181 l.

Erhard József

asztalos

4

Tanulmányok Bp.
múltjából VII Bp. 1939.

25 l.

Schoen A.:
Székesfővárosi kór-
házak és emberba-
rati intézmények
kápolnái

ig festészeti, szobrászati és iparművészeti emlékeit feldolgozta. Kutatása az első vészeti topográfia jelentőségével bír, aminek érdemét még inkább kidomborítja a vidék elszakítása, az emlékek szétkallódása, sőt pusztulása. Épen ezért munkásának értékét nem annyira a tudományos megállapítások szemszögéből kell megnünk, hanem művének mint forrásmunkának alapvetéséből, amelyre mind a gyar, mind a külföldi, cseh, szlovák, német, lengyel kutatók hol közvetve, hol közlenül támaszkodnak.

A középkor emlékeinek jelentőségükhöz mért módszeres feldolgozása jóformán k a világháború után új erőre ébredt nacionalizmus nyomán kelt életre. A nemzeti és dinamikus ereje az, amely a kisebb népeket is a régmult emlékeinek kegyeletes ékelése és megismerése felé hajtja ; ebből fakadnak előbb a nem egyszer felületes ntézisek, majd utóbbiak nyomán a részletkutatásokra irányuló elmélyedés. Igy ik a jelenkor kutatásának feladatává az, hogy a földrajzilag körülhatárolható művészi ök, iskolák emlékanyagának lehető teljes bemutatásán kívül a fejlődés külső indíait is keresse és a történeti dokumentumok s a stíluskritika támaszával, az emlékek máshoz való viszonyából a fejlődés tiszta képét rajzolja meg.

Régi táblaképfestészetünk kezdeti korszakában, melyet legkésőbb 1460 körül árolunk el, a Szepesség és Sáros összefüggő művészi területet jelentett. Épen

Erhardt József

ácstalos

Müller B. A budai
vízivárosi Szt. Flórián
kápolna. Bp. 1936.

l.

Müller Flórián - Kápolna

44. l. 53. l. 82. l.

Eberhart József ácsta-
los, a tiroli Flatterwahn-
ból származott a 1752. nyolc
polgárjogot Budán. A
budai vízivárosi Szt. Ló-
rián kápolna padjait 1760.
körüli kápolna orgonakarzatát
kápolna oszlopainak ácsta-
ni részeit a templomi oltárá-
nak architektonikus oltári-
részét. Meghalt 1768-ban.

Forrás:

Fia József ~~Pál~~ atyja
mesterségét
folytatta. A
1772. évtől
fel a budai
polgárok
arcképei.

M. D. K.

ERHARDT József festő

E. János György festő fia

1767-ben Kismartonban és Rusztonban dolgozik

1783-ban a kismartoni várkastély-
ban fest

Magyar XVIII sz. 216. l.

M.D.K.

ERHARDT József festő"

Garas XVIII. 27. 140. 216.

megírva

Erhardt Lőrinc

asszalo

1832-től választott

polgár Budán

Schmall

II. 268. l.

Byert

Telefonlevelezőlap

Budapest, Arénа u. 21

9/29 8/29.

MDK

Erhardt Magda

V. Orsz. Iparm. Kiáll. Műcs. 1965.

Erhardt Magda

A modellekat Erhardt
Magda tervezte

f. k.: Egy divatbemutató képei.
Nők lapja, 1977. aug. 13-12 oldal.

Eckhardt Magda

Modellek

—: Réteges, sportos, fehérben.
Vörös Lapja, 1974. november 19 – 18 lap

Erhardt Magda
divatterve

Ruhaterek

—: Ujmódi, „régimódi" ruhákat.
Nők Lapja, 1973. február 24 - 16 lap.

Erhardt Magda
divattervező

Ruhatervek

—: Ruhák, ékszerek, divat.
Nők Lapja, 1943. szept. 13–19 oldal

Erhardt Magdolna

Ruházati formatervező, részt vett a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás (Miskolc), 1975. jún–júl.

Erhardt Magda
divatterező

Reklaterek

— Fiataloknek

Nők Lapja, 1974. márc. 16-19 oldal.

ERHARD Ónodi

1432-1411 Sopron

Csatlakozni. 1996 72.

843. SZILÁGYI Gábor - NAGY János: Kiemelt jelentőségű várak, történeti városfalak helyreállítása. = Magyar Építőipar, 34 (1985) 671-680. ill.
844. TRIPOLSKY Géza: A pásztorépítmények védelme. = Műemlékvédelem, 28 (1984) 90-96. ill.
Valuch István: Műemlékek védelme az Egri Főegyházmegye területén. > 200
845. VINCZE Csabáné: Műemlékvédelem Vas megyében. = Magyar Építőipar, 27 (1978) 151-156. ill.
846. VIZY László: Miért ipari műemlék a kandeláber? = Budapest 14, 1976, 4. 28-29. ill.
847. VLCSKÓ Lajos: A jelentős agrártörténeti emlékek és dokumentumok védelme a Magyar Népköztársaságban. = Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei, 1978-1980 (1981) 469-472. ill.
848. VLCSKÓ Lajos: Jelentős agrártörténeti emlékek védelme. = Múzeumi Közlemények, 1978-1979 (1979) 7-10.
849. WEICHINGER Károly: Szobor keresi helyét, hely keresi szobrát. = Budapest, 20, 1982, 4. 28-31. ill.
850. WINKLER Gábor: Az elmúlt 100 év épületeinek helyreállításáról. = Műszaki Tervezés, 26, 1986, 5. 26-35. ill.
851. WINKLER Gábor: A legújabb kor építészeti emlékeinek védelme. = Magyar Építőművészet, 1986, 5. 29-31. ill.
852. WINKLER Gábor: A legújabb kor vidéki építészeti emlékeinek védelméről. = Műemlékvédelem, 30 (1986) 50-59. ill.
853. WIRTH Péter - SISA Béla: Védett parasztházak helyreállítása Zala megyében. = Műemlékvédelem, 20 (1976) 101-106. ill.
854. WÖLLER István: A magyar malomipar fejlődése és műszaki emlékeinek védelme. = Technikatörténeti Szemle, 17 (1990) 29-47. ill.
855. WÖLLER István: A múlt emlékeinek védelméért [Veszprém megyei vízimalmok]. = Műemlékvédelem, 29 (1985) 286-289. ill.
856. ZÁKONYI Ferenc: A Balaton-körzet műemlékeinek helyzete. = Műemlékvédelem, 29 (1985) 257-265. ill.

ERHARDT LŐRINC, asztalosmester

Budai asztalosmester volt 1828-ban. Vári lakos.- Helyrajzi szám: 5.-Segédek száma: 2.- Összeírási szám: 93.- 46.old.

BATARI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparművv. Hopp Ferenc Múz. Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Erhardt Magda

Mis attervevő

Ruhadarab

—: Kabát, kertész, neha.

Völ lapja, 1968. szept. - 40 oldal

Erhardt Magda

Részt vett a ljubljanai Ipari Tervezés biennálén (jún. 10 – szept. 30/.

Ipari Művészet, 1966. 1. sz., 81. l.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok. 1686-1848...... 90 l.

Név: Exi Frantz

Foglalkozás: festő (Maler)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1812 XI. 7.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Eri Ferenc, fordító
l. Ery F.

Aláírásai

A leadott
rövid életrajz
törlendő.

ERHARDT Max kőmüves mester. 16[88]-ban „Maurermeister in der Servittengasse" az eladott házak jegyzékében szerepel. 1690-ben a 237. sz. „öreg romház"-at vásárolja meg 10 forintért. Ugyanezen évben a 350.sz. ház a régi Káptalan utcában a török mecsettel szemben is az ő kezére kerül.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

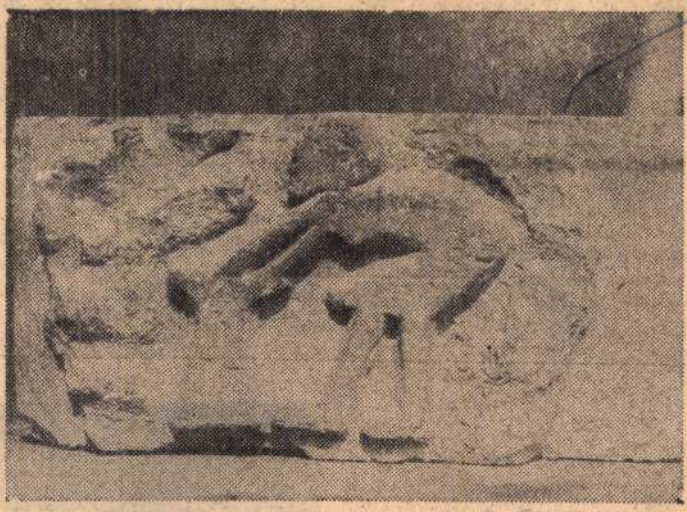
Érfalvy György

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJTÓMŰ
Budapest

1971 JUN 15

szorgalmas olvasó. Minden kölcsönzési napon megjelenik. Néha 3 könyvet is elolvas egy héten. Persze, ha nem kell túl- gépek között, a technika korszakában ennyi romantikus ember él! **Átányi H. László**

RABSZOLGA. ÉRFALVY GYÖRGY, BÉKÉSCSABAI MUNKATÁRSUNK KŐFARAGÁSA

az exportle
gyártása is.
vezőtlenül
gazdaságtala
ció, ami ani
nye, hogy a
sze túl kell
üzemnagysá
tén. A küls
reségrontó hatását nem tud-
ják kiszűrni. Megállapítható
— a végzett optimum számítá-
sokból —, hogy a külső koope-
ráció megszűnése és az emlí-
tett kötöttségek feloldása ese-
tén a nyereségtömeg 60 száza-
lékkal lehetne nagyobb.

Csak minimális tényezőként
vették figyelembe a nyereség
alakulásánál a műszaki fej-
bérfinanszírozást tervez a vállalat.

Kedvezőbben hatnak az új pénzügyi szabályzók a részesedési alap alakulására. Figyelembe véve a bérfejlesztési adót, az évközi tervezett R-alap a terv szerint évente mintegy 10—13 napi évvégi részesedés kifizetését teszi lehetővé.

Íme:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJTÓMŰ
Budapest

1971 MÁJ 18

1021

Tárlat

ÉRFALVY GYÖRGY GIPSZMUNKÁIBÓL

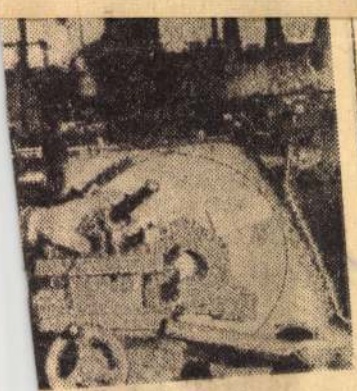

Bakambó

Torzó

Építők lapja 1984

vezetője Bartos Béla

ége, sokkal inkább mint má-utt, meghatározza a brigád rculatát. A jó hangulatot, a ürelemjátékszerű, de sokszor gépies munka mellett is bizto-ítja. És a keresetet is. A kriti-a pedig, ha kell, úgy hangzik i, hogy pontosan a célba ta-ál, de szívesen elfogadhatja árki, mert szinte jólesik. A ársaság pedig szépen össze-timmelődik és nem kevés unka — meg emberi haszon származik abból, hogy tapasz-alt anya, fiatalasszony és pár-álasztás előtt álló lány van itt együtt.

A múltjuk nem nagy. A szo-ialista címet is csak másod-zor nyerték el. A brigádnapló etelt lapjairól nem kiabálnak a szenzációk. Csendes, szorgal-masan és jól dolgozó közösség, amely miatt egyetlen vezérlő-szekrény összeszerelése sem késett még.

—gyi—

kád sem hiányzik

dakat gumizásra, mert nem volt elintézve a dolog. Urgyán Antal azonban — helyesen — nem vitte vissza a rakományt a 4-esbe, hiszen újra csak fel kellett volna hozni, hanem le-rakatta a Soproni úton, ápri-lis 30-án.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJTÓMŰ

Érfalvi György

1971 JUL 27

1021

Tárlat

A napozó. Érfalvi György, békéscsabai munkatársunk plasztikai munkája

lek állíth
ből, négy
— nagyo
kiderül,
ban, már
kértek,
illetve 4
és e hó
tő. Teh
legtöbb,
sebb.

meg

A technológusok mellőzik

A puszta számoknál van aggasztóbb jelenség is. Az, hogy az igények nem a technológiai szervektől, hanem a gyáregységi szerszámellátástól. Lukács Attilától. Pintér

Jelzés, tárgyalás, dö

Sipeki István, a termelési osztály vezetője mondja el:

— Május elejétől kezdve minden reggel fél 9-kor találkozunk. Mivel csak operati

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

HAJTÓMŰ

Érfalvy György

1021 1971 JUN 29

Tárlat

Érfalvy György munkáiból:

Torzó.

lány dolgozik a központban és az 1-es gyáregységben. Közülük mindössze ötnek van képesítése: gépírónő, illetve szakmunkás bizonyítványa. A többieknek nemcsak, hogy semmiféle szakmájuk nincs, de még az általános iskolát sem fejezte be mindegyikük.

Vajon számontartják-e őket a vállalatnál? Törődnek-e erkölcsi, világnézeti fejlődésükkel? Van-e lehetőségük szakmát szerezni?

Egyetlen pártfogójuk van, aki számontartja őket. Az üzemorvos. A jegyzék, amelyen szerepelnek az orvos részére készült. Ő mondott nemet például, mikor egy 16 éves fiút, számára megerőltető munkára akartak betanítani. Más patrónusuk nincs. Legalábbis intézményesen.

2...

Felkerestem néhányat a fiatalkorúak közül. Helyzetükről, az ifjúsági szervezettel való kapcsolatukról, jövendő terveikről kérdezgettem őket.

Hoffmann László 16 éves, segédmunkás a villanyszerelőknél. Egy éve került a vállalathoz, most fejezte be estin az általános iskola 7. osztályát.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1972 JÚN 11

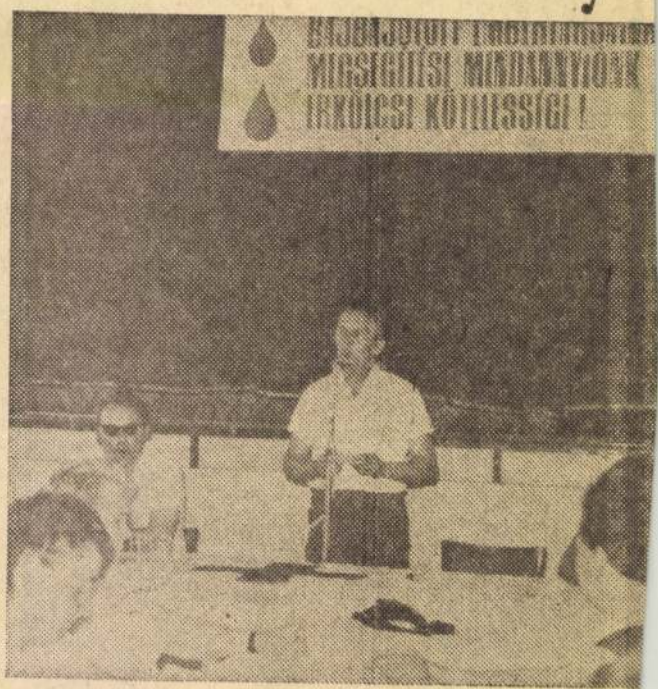
Érfalvi György

1021

Érfalvi György — Harcos

Hasznos volt a tanfolyar

Békés megye vöröskeresztes alapszervezeteinek 173 vezetőségi tagja négynapos továbbképző tanfolyamon vett részt Békéscsabán a KISZ-táborban. A tanfolyam alapvető céljaként azt tűzték ki, hogy különböző szakmai előadásokkal bővítsék az aktívák felkészültségét. Szó volt a véradók nagyobb megbecsüléséről, valamint a közelgő IV. [illegible] kongresszusra

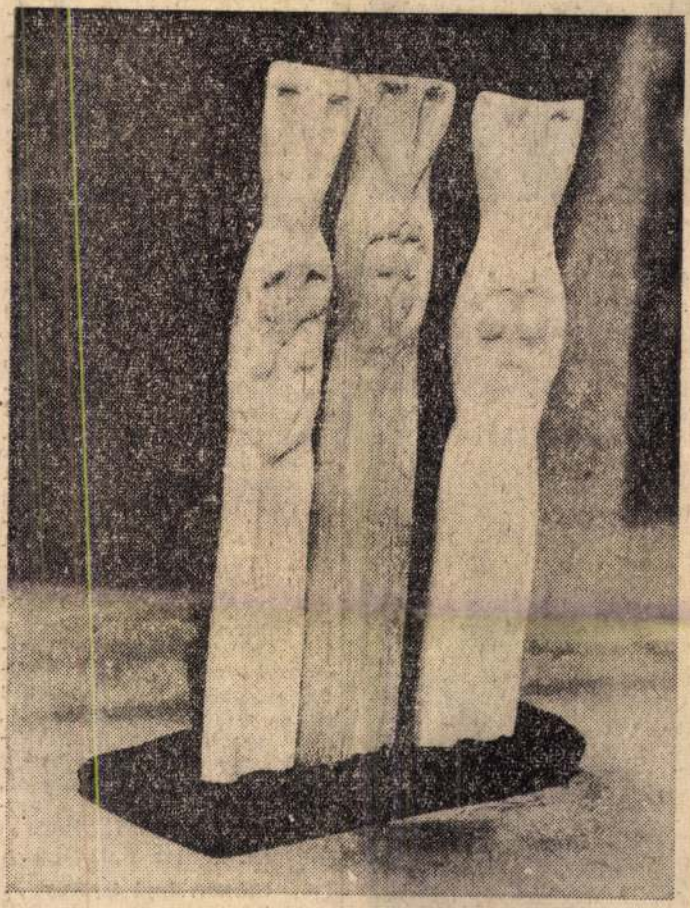
vételével kerekasztal-[illegible]ciát is rendeztek, amel[illegible]vett Enyedi G. Sá[illegible]MSZMP Békés megyei [illegible]gának titkára, Nagy [illegible]megyei tanács elnökh[illegible]dr. Rucz László, a me[illegible]ellátó központ igazgat[illegible]sa, Őz Ferenc, a Vö[illegible]megyei szervezetének [illegible]Az utolsó napon, cs[illegible]csoportos konzultációt[illegible]

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJTÓMŰ
Budapest

1971 JUL 13
1021

Tárlat

4 HAJTÓMŰ

ÉRFALVY GYÖRGY MUNKÁIBÓL:

Hárman.

tunk az őszön, s ezek valamennyien állják a sarat. A szakaszparancsnok elismerése, úgy gondoljuk, ennek a munkának is szól, kimondatlanul is.

Mégegyszer köszönjük.

vánné, aki már bánni is tud a anyaggal.

...meg a szerény javadalmazás miatt, amit Sáfrányné és Kissné szóvátenne, ha lenne rá alkalmuk. A brigádvezetői értekezletek is egyoldalúak, mert a vezetők inkább csak kérnek feladatokat jelölnek meg, a másik oldalról nem nagyon esik szó.

— Ha valakit elkapunk, és megkérdezzük, mikor gondolnak már ránk is egyszer, azt mondják, anyagiasak vagyunk. — mondja a brigádvezető. — Kérdezem, lehet-e szó anyagiasságról, amikor a csoport átlaga 1550 forint és a legtöbbet, 1800-at a csoportvezetőnk kapja? — kérdezi.

E kérdést továbbadom az illetékeseknek. A lebontásra ítélt épületben dolgozó öt asszonynak a derűje, munkakedve, szorgalma jó érzéssel tölt el, és szívesen ígérem meg, hogy a róluk készült fényképekből jut majd egy a brigádnaplóba, amely rendesen, tisztán kezelt, s gondos asszonyi kezek nyomát viseli.

Olyan, mint a munkájuk.

Garamvölgyi György

HAJTÓMŰ 3

Keresztelési anyakönyvi kivonatok

Háromszék

l.

Gadó I. 299. l

Érdy Lajos

"ézst vett a CIRPAC első kiállitásán / a rendőrség betiltotta/

"ajor Máté: Egy épitész szubjektiv megjegyzései

Magyar Epitőművészet 1963/4. 58.l.

Erdy [redacted] Zoltán Lapos Éva mágus

épületén

Neve feltűnik a CIAM magyar nemzeti csoportjának kérvényezőinek névsorában.

Gábor Eszter: A CIAM magyar csoportja 1928–1934. 8.
Akadémiai Kiadó 1972.

Early Buddhist Texts

Dutch

New Testament in Old Dutch

Psalter Ende: A Old Dutch Psalter

Harold Munro Kinnaird 1924

1924–1934 ∞

M.D.K.

Érdy Zsigmond müépitész

Fénykép-repr. a Király Pál u. 10. sz. alatti bérházról, melyet tervezett.
/A lap hiányos, a cikk elejét kivágták, igy megállapithatatlanok a helyes adatok./
A Sándor-tér, illetve Sándor utca és Kőfaragó utca sarkán épülő palotáról is beszél a cikk, melye szintén Érdy Zs. tervezett, a neobarokkstilusu bérpalota leirását részletesem közli a lap.
Fénykép-repr. a Kőfaragó utcai palotáról s ezenkivül még felsorolja a cikk a müépitész által tervezett más bérpalotákat.

Szinházi Élet. Bp. 1928. okt. 14-20. XVIII. évf. 42. sz. 101-102. lap.

M.D.K.

ERENKO, Adam kőfaragó

1715. Pelsőnek (Bars m.) polgára

Agghásy: Borovka vzobrázrat... Bp. 1959

± . 190. l.

EREMIT Lajos porosszi város művész

– beiratt

Szöny. 1996 78, 89.

Ereinit Lajos, Pozsonyi épitész

TV. 257.

Múz. és Kvt. Ért.

Dr. Ereinit Lajos

Erenberg Gyula

építész

l.

Dornyay Béla dr

Fellenthali Fellner
Jakab tatai építő
mesterről. Bp.
1930. 5. l.
22. l

Grádor, tpo

2

Erenditz Mariska

okl. tanítónő

polg. isk. ének tanár-

nő

8 hónap. jó eredm.

Tanár Lechner Gyula

Gyakorló iskola 1894

ANDREAS ERENBAUER, német varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. német varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII,században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

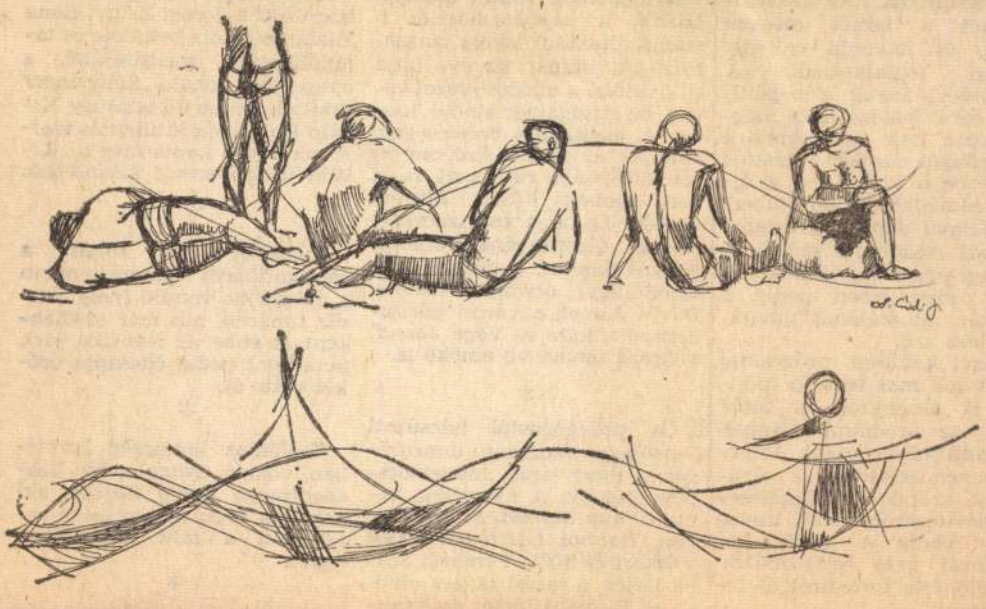
Agrártörténeti Szemle, 27, 1985

ERFÁN Ferenc festő

Kárpátalja 1991. 20. sz. 15. p. ill

1021

ELSŐ TELEPESEK

Érdi Judit: Tanulmány

Az idén kilencedik alkalommal működtek Keszthelyen és Balatonfüreden — két-két turnusban — a szakszervezet művésztelepei. Sőt, a Magyar Pedagógiai Társaság gondozásában és anyagi segítségével Veszprémben is sikerült — az előző évek hagyományát folytatva — telepet szervezni.

Mindenüvé szép számmal jutott rajzpedagógus. Az „öreg telepesek" rendre visszatértek, ki a régi helyre, ahová vonzották az „otthagyott témák", ki pedig új telepre — friss, ismeretlen tájak élményére szomjazva. És mindhárom városban ott volt számos olyan rajzpedagógus is, aki most először ismerkedett meg a művésztelepi élettel. Egyiknek a szakfelügyelője ajánlotta, a másikat egy régi telepes csábította, és jó páran voltak, akik a lapunkban figyeltek föl erre a lehetőségre.

Hadd mutassunk be most néhány első telepest, vagy füredi kifejezéssel élve: „első bálozót". Hogy érezték magukat a tantestületi közösség után ebben a közegben?

Keszthelyen éppen a második turnus kiállításában gyönyörködhettünk. Ahogy *Somodi László*, a telep rutinos vezetője tájékoztat: ezt a tárlatot afféle folyamatosan alakuló, változó munkabemutatóként már egy hete megnyitották, és a város üdülőiben is meghirdették.

A kiállítási helyiséggé előléptetett tágas tanteremben négy olyan kollégát is találunk, akik most kóstoltak bele a telepi életbe. *László Erzsébet* még főiskolás Szegeden, *Élő Amália* Csornán tanít, *Széchy Sándor* Nagyhalászin, *Pamula Miklós* pedig Novajon. Csak hosszas biztatásra szedik elő a rajzmappákat, hogy tallózhassunk az első termésben. Egyiküké gazdagabb, másikuké csak néhány rajz, vázlat. Kinek hogy volt kedve és bátorsága. De mindegyikük arról beszél, hogy érdemes volt eljönniük. Az idősebbek aktivitása, tudása, megértő segítőkészsége jó útravalóul szolgált nekik a következő évre.

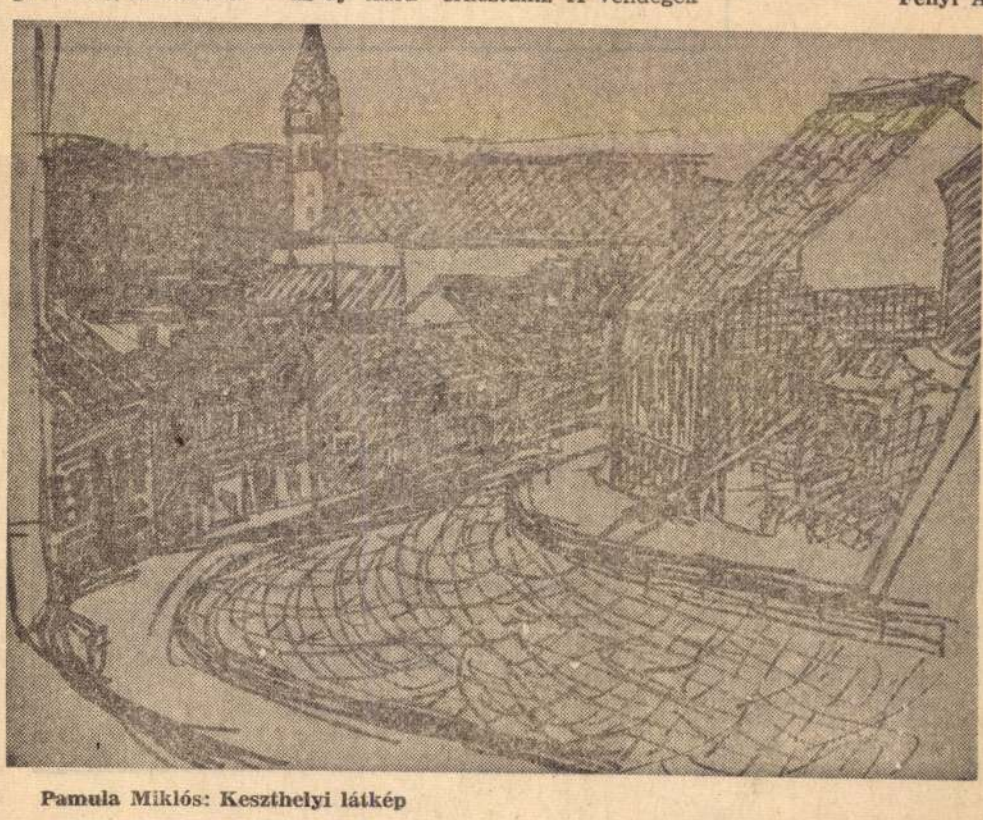
Balatonfüreden az ötös meg a hatos szobát — egy-két régi vendég kivételével — az új telepesek vidám, derűs együttese töltötte meg. Dunántúlról egész kis brigád került egybe: *Érdi Judit*, *Sashegyi Hilda*, *Tóvári Éva*, és egykettőre jó barátságba kerültek velük a szabolcsiak: *Nagy Magdolna* meg *Dobos Olga* és Békéscsabáról *Szák Kocsis Judit*. A szobák fala rajzokkal, festményekkel van tapétázva: a szorgalmas munka és tanulás bizonyítékaival. Mert rendre úgy nyilatkoztak, hogy tanulni jöttek ide. És erre a kiváló telepvezető, *Marsovszky Endre* és a régi telepesek segítségével bőséges alkalmuk volt: az előadásokon, a kötetlen beszélgetéseken, a közös témafeldolgozó kirándulásokon.

Veszprémbe éppen „bontásra" érkeztünk. A vendégek zöme már hazament. De itt is sikerült egy új telepessel találkoznunk. *Kiss Márta* Tata közelében, Bajon dolgozik. Járt már Veszprémben tanítványaival, de most fedezte fel igazán ezt a várost. A telep vezetőjének, *Juhász Antalnak* festményei meg a régi telep tagok alkotásai, tanácsai vezették rá, hogy miként hatoljon ennek a „magyar Firenzének" a titkaiba. Megszerette ezt a csodálatos környékű várost, és szívéhez nőttek a lakosai is, akik annyi kedvességgel fogadták őt és festőtársait. Amint mondogatja, az itt töltött idő alatt megtanulta „rajzos szemmel" látni a világot. És hogy valóban így van, arról rajzai tanúskodnak.

Fényi András

Kiss Márta: Veszprémi részlet

Pamula Miklós: Keszthelyi látkép

esték

szünidő hónapjai után ősz-
el folytatódik. Az összejö-
teleket a hétfői estéken
rtják, és havonta egy-egy
mával foglalkoznak. A
eptemberi anyag a népmű-
lési terv feladatainak meg-
tározása lesz, októberben a
lytörténeti csoport vezetője
ámol be a kutatás, a gyűj-
s eredményéről, novemberben *Monoki János* iskolaigaz-
tó tart előadást a szülők és
pedagógusok együttműködé-
ről, decemberben pedig a
nyvtár munkájának javítá-
ról lesz szó.
A havi gyűlések programja
ellett sok más terv és indít-
ny is elhangzott, a többi
özött az irodalmi színpad
egalakításáról, újabb folyó-
atok rendeléséről, az olva-
si és szórakozási lehetősé-
k bővítéséről, nem utolsó
rban pedig a másik két
ekcióval való együttműkö-
s különféle formáiról és le-
tőségeiről.

Anderkó Sándor

Búcsú a katedrától

Nyugalomba vonult *Szilágyi László*, a hajdúszoboszlói I. számú általános iskola igazgatója, aki immár tíz éve látja el kiválóan a szakszervezet városi bizottságának elnöki tisztét. A búcsúztató ünnepségen, amelyet az iskola szakszervezeti bizottsága rendezett, részt vett többek között Strebelovszky Lajos, a szakszervezet megyei bizottságának elnöke, Kígyós Sándor, a megyei művelődésügyi osztály vezetője, Dávid József, a városi pártbizottság titkára és Végh József, a városi tanács vb-elnöke is.

*

Öt pedagógustól búcsúzott bensőséges hangulatú ünnepségen a móri járási művelődésügyi osztály. A nyugdíjba vonuló *Papp Emmát, Stoffer Terézt, Halmos Lászlónét, Hajós Vilmost* és *Milla Ferencet* Szabó Lajos, a járási tanács elnöke és Borbély József szakszervezeti titkár köszöntötte.

Megható ünnepség keretében búcsúzott a dorogi Zrínyi Ilona általános iskola testülete és tanulóifjúsága igazgatójától, a nyugdíjba vonuló *Szalczinger Emiltől*, aki az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetés mellé nemrégen kapta meg a „Kiváló úttörővezető" kitüntetést.

*

Huszonöt évet töltött a szentgotthárdi gimnáziumban a nyugdíjba vonuló *Ipoly Szilvia* tanárnő, aki már kisdiákként is ebbe az iskolába járt, tanárként pedig édesapja örökét vette át.

*

Családias ünnepség keretében vonult nyugalomba Vasegerszegen *Falvy Károly*, aki negyven éven át szolgálta becsülettel a falu művelődésügyét.

*

Nyugalomba vonuló pedagógusokat jutalmazott a tabi járás művelődésügyi osztálya. *Göltl János* Somogydöröcskén, *Héjjas Lajos* Somogyacsán, *Bogdán Jánosné* pedig Kisbérapátin mondott búcsút katedrájának.

*

Szeretettel és hálával köszöntötték felettesei, munkatársai, tanítványai, a szülők és a tömegszervezetek képviselői *Faragó Péterné* kaszaperi igazgatónőt, aki negyven évi munka után vonult nyugdíjba.

*

Hosszú és fáradságos nevelői munka után választotta a pihenés éveit *Mádi Balázs* bátyai, *Fülöp István* fajszi, *Taba Miklós* ordasi, *Dr. Szebenyi Ernőné* és *Bán Mária* dunapataji, valamint *Kókai Magdolna* öregcsertői pedagógus. A Pedagógusok Szakszervezetének járási bizottsága és a művelődésügyi osztály vezetői hálával köszöntötték őket a tiszteletükre rendezett ünnepségen.

*

Több mint három évtizedes munkásság után vált meg iskolájától *Ardey Sándor* tiszacsermelyi tanító. Búcsúünnepségén ott voltak egykori tanítványai is.

i munkavédelemben ncs vakáció

Ahol pedig azt tapasztalja
járási, városi, kerületi szak-
ervezeti bizottság, hogy az
vételi szemlékre a munkavé-
lmi felügyelőt *sorozatosan*
m hívják meg, ott feltétlenül
rduljanak a művelődési osz-
ly vezetőjéhez, és követeljék
rendelkezések szerinti eljá-
st.

ellékhelyiségek

Az oktatási intézmények öl-
ző-, mosdó-, fürdő-, valamint
yéb egészségügyi és szo-
ális helyiségeinek létesítésé-
vonatkozó előírásokat a
agyar Országos Tervezési
ányelvek határozzák meg.
üzemek, rekonstrukciók és
vítések esetében a MOTI ér-
lmében e helyiségek elkészí-
sét és rendeltetésszerű hasz-
álatát az üzembehelyezés
őpontjáig biztosítani kell. Az
tatási intézmények igazgatói
a munkavédelmi felügyelők
hát a műszaki-munkavédel-
i szemle alkalmával csak
kor járuljanak hozzá az át-
ételhez, ha ezek a szociális és
égségügyi helyiségek is el-
észültek és üzemképesek.
A kivitelező vállalatok bizo-
os anyagi előnyök, például
ilön jutalom vagy prémium
ményében többnyire min-
ent elkövetnek, hogy a meg-
atározott határnapon a mű-
aki-munkavédelmi átvétel
egtörténjék. A jegyzőkönyek aláírása után azonban
yakran nem tartják meg szóeli ígéretüket, és a járulékos
unkákat nagyon hanyagul
agy egyáltalán nem végzik el.
A már meglévő oktatási inézményekben csakis a területileg illetékes szakszervezeti
unkavédelmi felügyelő és az
llami közegészségügyi felgyelő együttes hozzájárulása
setén szabad szociális és
égségügyi helyiségeket
egszüntetni, azok területét
sökkenteni, illetve akár csak
tmenetileg is más célra felasználni.

zemle egyedévenként

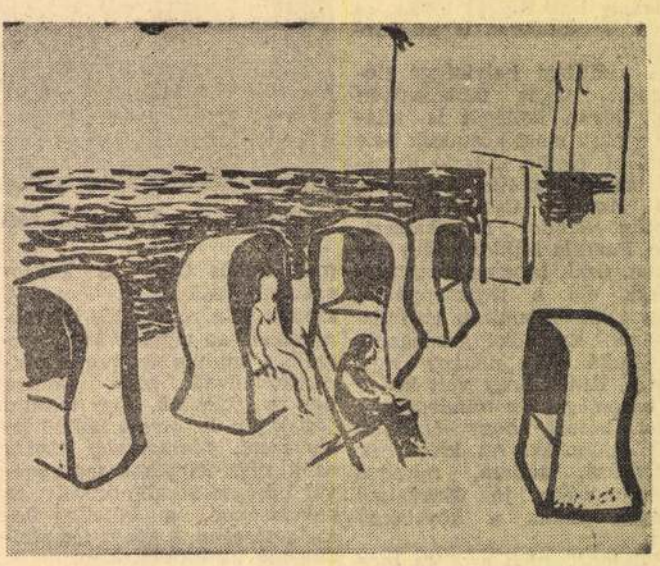
Ismeretes, hogy az egészsé-
s és biztonságos munkakö-
lmények, a munkavédelmi
őírások, a biztonságtechnikai
abályok megtartásának rend-
eres ellenőrzése érdekében
lamennyi oktatási intéz-
ényben negyedévenként
unkavédelmi szemlét kell
tani. E szemléknek a 129/
33. (M. K. 9.) MM. számú
asításban foglaltak szerint
ll lezajlaniuk. A miniszté-
m utasítása 1968. január 1.
a kötelezően előírja, hogy *a*
emlének ki kell terjednie a
nulók munkakörülményeire,
unkavédelmi helyzetére, bal-
eteinek alakulására és az
etleges baleseti veszélyt oko-
körülmények felkutatására

A legtöbb oktatásügyi intézényben éppen a tanév végén
rtották meg a negyedéves
emlét, s ennek alapján alatották ki a nyári átalakítási,
agytakarítási munkák bizo-
os feladatait.

Ugyancsak helyes, ha a nyári szünet alatt gondoskodik a biztonsági megbízott az elektromos meghajtású gépek érintésvédelmét szolgáló Ohm-ellenállás földelés-ellenállás kötelező éves méréséről. Ezt az illetékes DÉDÁSZ, ÉDÁSZ vagy egyéb elektromos mérésekkel foglalkozó vállalatok végzik. A jegyzőkönyv másolatát az iskola irattárában meg kell őrizni.) A nyári szünetre a legtöbb oktatási intézmény azt is tervbe vette, hogy megjavíttatja a repedt, betörött ablakokat, a törött mosdókat vagy éppen a meglazult s ezért súlyosan veszélyes lépcsőfokokat.

A szünet utolsó napjaiban mindenütt érdemes számbavenni, hogy vajon minden nyári feladatot elvégeztek-e az oktatási intézményben, s hogy az új tanévet mindenütt egészséges, biztonságos munkafeltételek között kezdhetik-e el a pedagógusok és a diákok.

Juhász Károly

Széky Piroska: Tengerpart

Pedagógusok figyelem!

Budapesti
tanulmányi kirándulásaiknál,
ha átfogó képet akarnak nyújtani
a főváros műemlékeiről, nevezetességeiről,
vegyék igénybe az

IBUSZ

városnéző különjáratait
(belterületi vagy Parlament — Vár)
szakképzett idegenvezetővel
44 (vagy 10 éven alul 66) fő részére
a 3 órás körséta 720,— Ft
Részletes felvilágosítással szolgálnak az

IBUSZ

utazási irodák

Érdi Judit

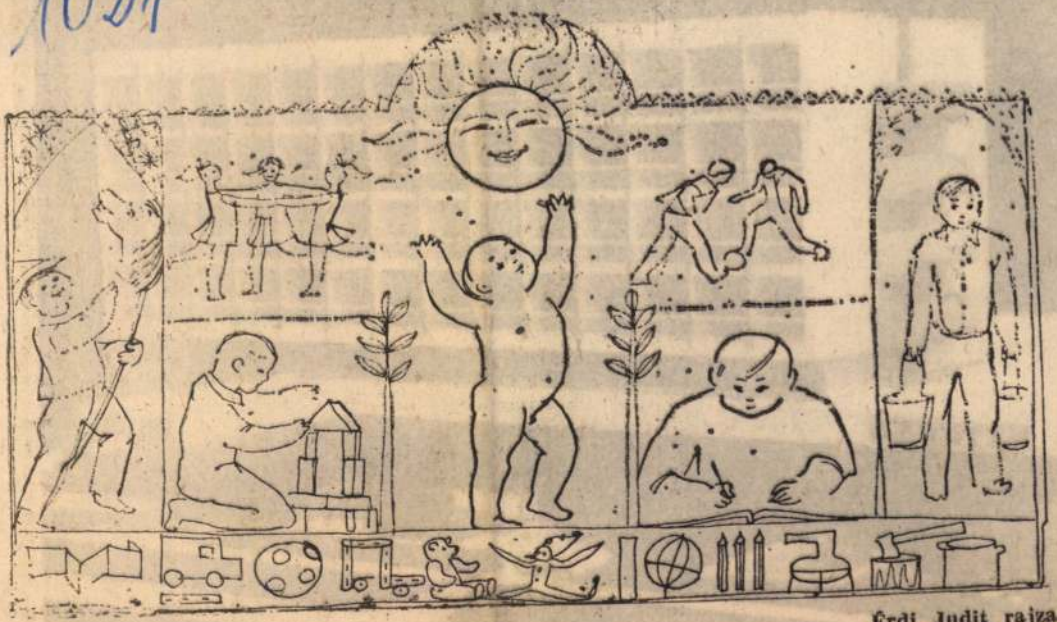
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

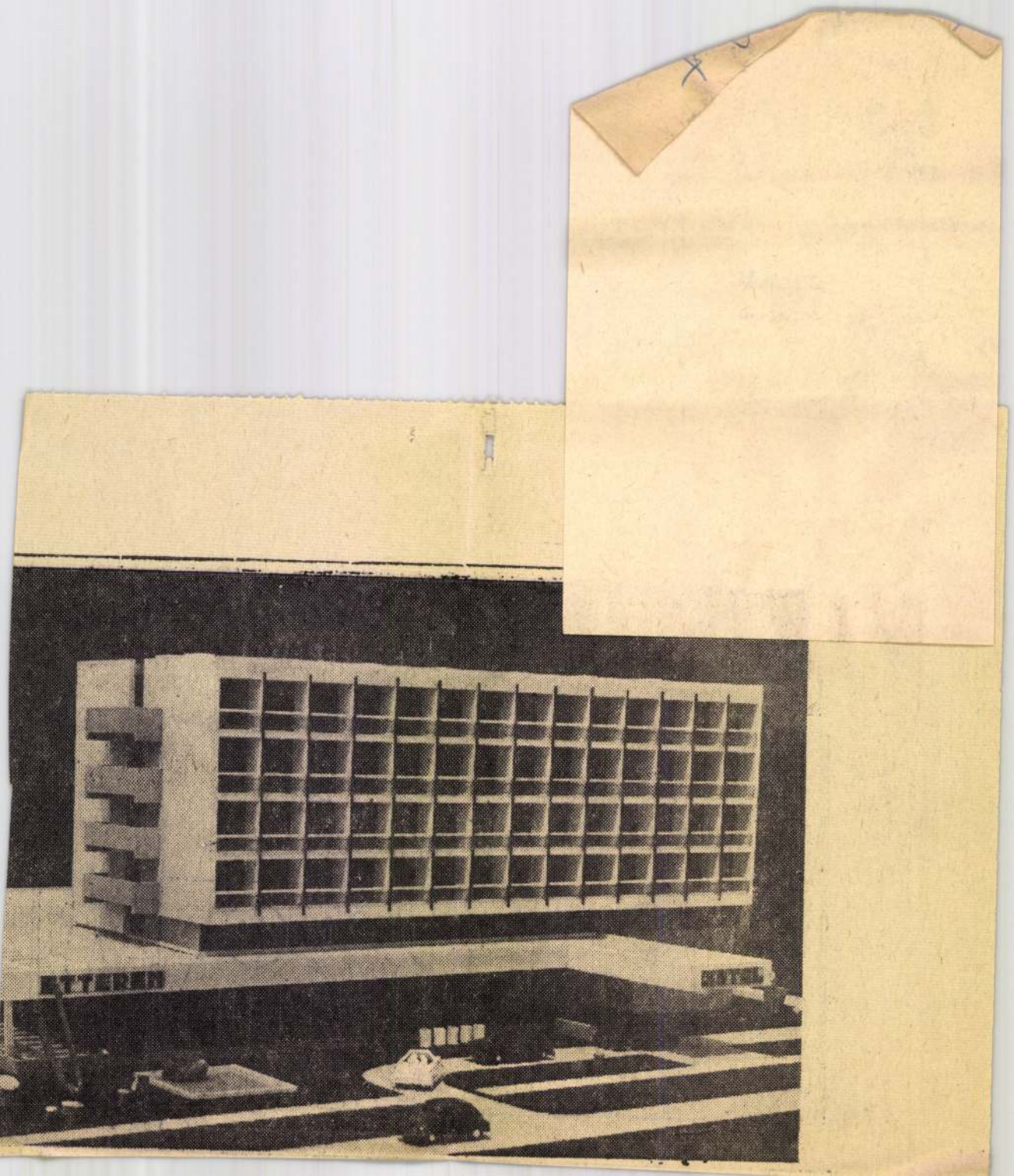
1970 MÁJ 31.

1021

GYERMEKNAP

Érdi Judit rajza.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNA MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1022

Érdy Judit rajza.

rült szoba mel
nagyméretű szob

lanság útj

a XXI. századig
bemenni a Garay
elterülő hasonnev
és bárki ott olvashatja mind-
ezt, balra az első asztalon.
Annak jeléül, hogy a fenntebb
idézettek nemcsak bece- és
ragadványnevük leírására vol-
tak képesek, olvashat még
többet is. Például:

„Mindig az a szép és jó, ki
nem szeret!
Ki szeret, az elveszett!"

Az effajta feljegyzések és
elmeművek értéke természete-
sen felbecsülhetetlen. Az asz-
talé azonban, melyet (agyag-
tábla, kőtábla, papirusz, ku-
tyabőr, vagy papír hiján) er-
re a célra felhasználtak, an-
nál inkább az. Tömör, nehéz
bútordarabról lévén szó: —
értéke kerek számban négy-
ezer forint.

Mondottuk, hogy a hallha-
tatlanság iránti igény kinek-
kinek egyéni hajlandósága és
módja szerint változik. RO-
BERTA PITYU-ban ez a haj-
landóság minden esetre igen-
csak erős lehetet. Ugyanis,
míg az előbb említett szöve-
gek szerzői csak tintaceruzát
vettek elő, ő nyomban bicskát
ragadott és nem csekély ha-
tározottságról tanúskodó vonó-
sokkal bevéste a bükkfába ne-
vének bűvös betűit, imígyen:

ROBERTA PITYU

Nem nehéz elképzelni az el-
lövendő korok régészének szá-
mítógépét. Zúg, recseg, nyö-
szörög majd egy darabig, az-
tán kiveti magából a végered-
ményt. Egyetlen szó lesz:
„Barbárok!"

—s—n

az
ak
a-
is
zó.
ezt

még elvárni sem. a közösség nem vállalhatja át a tulajdonos házának értékét növelő lakásbiztosítást. Torz a felfogás, vetülete úgyszintén, sántít az igazsága, mi ezt nem támogathatjuk.

Hogyan kerülhet nyugvópontra

ez a sok gondot okozó, furcsa ügy? Kérdéses, hogy sikerül-e nyugvópontra vinni.

Szerezzenek érvényt a tanácsok a jogerőssé vált határozatoknak. A tulajdonos és bérlők közti lakásügyi vita az évek során szinte minden fórumot megjárt, de végérvényes tisztázása túlnő a tanács hatáskörén. Sok értelme most már nincs annak, hogy a különböző szerveket terhelve a vitatkozó felek a végtelenségig vizsgáltassák a megengedhetetlen indulatokkal vegyített „vádakat". Jogaik tisztázása, vitájuk eldöntése végett forduljanak most már a bírósághoz.

SOMI BENJAMINNÉ

Házunk táján

Két kiállításról — örömmel és őszintén

Április 3-tól 5-ig Pécsbányán a Zalka Máté Művelődési Házban: 7-től 10-ig pedig a meszesi új munkásszálló nagytermében láthattunk érdekesen rendezett, újszerű kiállítást.

Szakkörök

A Zalka Máté Művelődési Ház fotoszakköre és női kézimunka-szakköre, valamint a Mecseki Bányász Irodalmi és Művészeti Kör képzőművészei együttesen állították ki munkáikat. A kiállítást hazánk felszabadulásának huszadik évfordulója tiszteletére rendezték.

A fotoszakkör képei szabad életünk húsz esztendejének jelentősebb epizódjait mutatták be. Láttuk a képeken a bányásznapok, a május elsejék, a majálisok eseményeit, láttuk a termelő munkában és a művelődésben kitűnt munkásokat, valamint új létesítményeinket.

A női kézimunkák között igen izléses terítőket, szép népművészeti darabokat: párnákat, kendőket, ajtódrapériákat mutattak be a szakkör tagjai.

Bányász képzőművészek

A kiállítás jelentős területét foglalta el a Mecseki Bányász Irodalmi és Művészeti Kör képzőművészeinek sok szép alkotása.

Hogy a Kör tagjainak képeit és szobrait is bemutatták, a kiállítás túlnőtt a szokásos szakköri kiállításokon, bemutatókon. Jelentősen túlnőtt azokon a kereteken, amelyeket az 1—1 évfordulón rendezett kiállításokon megszoktunk.

A Művészeti Kör képzőművész csoportja meglepő érettségről, korszerű művészi felfogásról, korunk tartalmának mély megértéséről tett tanúbizonyságot. E csoport tagjai legjobb alkotásaikat vitték a közönség elé, méltóképpen hozzájárulva ezzel nagy nemzeti ünnepünk fényének emeléséhez tágas Baranya megyénk e szűk területén.

A kiállításon látott képek legjelentősebb darabjai kétségkívül

Érdy Győző alkotásai.

Érdy Győző neve már jól ismert Baranyában. Nem először jelenik meg képeivel a közönség előtt. Már abban a korban is, amikor az ország legtehetségesebb festőinek kemény, szívós harcot kellett folytatniok az érvényesülésért és elismertetésért, megküzdött az értetlenekkel. Sikerült az 1930-as években több tárlaton megjelennie és elismerést aratnia olajfestményeivel. A Dunántúli Népszava, az Új Dunántúl, a Magyarország és más lapok kritikusai már akkor a tekintélyesebb festőink között emlegetik. Aztán a feledés homálya takarja, jön egy korszak, amikor mellőzik, mondván, hogy nincs főiskolája; nem azt nézik, hogy jelentős egyéniség, nem azt nézik, hogy tehetségesebb sok főiskolát végzettnél. Ennek is megvan a magyarázata.

Érdy Győző ugyanis munkásfestő. A bányászok között élt és dolgozott 38 esztendeig, most is Pécs-Meszesen, bányászok között él, azok múltját, nehéz munkáját, azok felemelkedését és szépülő életét festi. Olajképein a derűs színekkel festett hegyi táj, a dombok oldalán épült apró bányászházak, tusfestményein a mai kor újszülöttei: a modern munkáspaloták adják a fő mondanivalót. Amikor a fizikai munkát festi, az élet legfontosabb mozzanatait ragadja meg. És megragadja a szemlélődő figyelmét azokkal a képeivel is, amelyeken erdőrészletet, szénosztályozót, régi pécsi utcákat, vagy házakat mutat be.

A környezetbe beleolvadnak, a tájból mégis kiemelkednek az emberek is, a házak is, a fák is. Ez a kettősség valójában dialektikus egységet alkot, lényege az, hogy mindig a legfőbbet, a fontosat és csakis a fontosat ábrázolja, nincsen a képein felesleges sallang, szükségtelen cicoma. Modern vonalú festészet ez, levegős, világos, vázlatosságában is tömör megfogalmazású, könnyed vonalaiban is a súlyos mondanivalók hordozója. Nem csoda hát, ha a kiállítás látogatói meleghangú, elismerő sorokat írtak róla a látogatási könyvbe és szinte egyhangúan kérik Érdy képeinek újabb kiállítását.

Láttuk a kiállításon *Környei János:* Itatás című dombormüvű fafaragását is. Szinte élnek ezen a dombormüvön a kút körül legelésző tehenek, az anatómiai tökéletesség művészi átéléssel, a valóság, a környezet nagyszerű ismeretével párosul ezen a dombormüvön, amely a művészi megfogalmazáson kívül még hatalmas méreteivel is ámulatba ejti a nézőt.

A festők közül ugyancsak figyelmet érdemel

Kratky Éva.

Fiatal. Húsz éves mindössze. Kiállított képei — fiatal kora ellenére — egy beérett művész jelenlétének benyomását keltik. Ezért mondhatjuk nyugodtan: Kratky Éva képei voltak az ünnepi kiállítás nagy meglepetése. Természetes látásmódjának korszerű alkalmazásáról tanúskodnak. Van még itt-ott egy kis bizonytalanság, bátortalanság benne, de csak akkor, amikor portrét rajzol. Nem az a baj, hogy a valósághűség determinálja portréit és ezért kényesen precíz, hanem az, hogy ez a precizitása megakadályozza abban, hogy önmaga művészi valójából is hozzáadjon a portréhoz. Nem az az igazi művész, aki mások portréját tökéletesen tudja megfesteni, hanem az, aki az idegenekről festett arcképekről egy kicsit önmaga is lenéz a rácsodálkozókra. Lenéz — és ilyen módon is befolyásolja a közönséget, alakítja, formálja szemléletüket, megtanítja szeretni a szépet, az igazán művészit, a jót. A festőművész célja sem lehet más mint a költőé vagy a regényíróé, vagyis az, hogy műveivel hasson, befolyásoljon, vezessen valamerre. Egyben ez adja a művészi felelősséget is: csak a jó útra, az igaz útra, a szép felé szabad vezetnie a publikumot. Ha nem erre törekszik, kárt okoz. Ami pedig kárt okoz, az nem művészet. Csak ami felemel, csak ami tanít a jóra, csak ami érthető és ezért szép — csak az a művészet hasznos. Csak ami értelmet ad az életnek; tartalmat és gyönyörűséget, csak az az igazi művészet. És mivel Kratky Éva képei ezen a két kiállításon ezeket a művészi elveket szinte hitvallásszerűen tükrözik, azt kell mondanunk, hogy Kratky Éva ígéret, és e kiállításokon bizonyított munkássága az elismerés csúcsai felé mutat.

Gradwohl János

kiállított olajfestményei is elismerést arattak a kiállításokon. Ez a munkásművész akinek főfoglalkozása a bányalakatos mesterség, ugyancsak több kiállításon szerepelt már Pécsett. Csendélettel, tájképekkel, festőszerszámokról készült ceruzarajzaival vonta magára a közönség figyelmét.

Erőteljes színeket használ olajképein, de kitűnő érzékkel találja el a tompább színek helyét is a vásznon. Őstehetség, ehhez a tehetséghez ugyanakkor szívósság és nagy akaraterő párosul, keresi az új utakat, igyekszik elsajátítani a festészet mesterségbeli fogásait. E két kiállításon való megjelenése és közönségsikere igazolja: a Bányász Irodalmi és Művészeti Körnek érdemes és fejlődőképes tagja Grandwohl János.

Rónafalvi Jánosné

munkásarcokkal jelentkezett e két kiállításon. Ceruzarajzok ezek többnyire és mind azt mutatják, hogy Rónafalviné is túl van már a szakköri tagság rangján, magasabban van annál, művésszé éréséhez bátorításra, sűrűbb megjelenésre, nyilvánosságra van szükség. A meszesi építkezésről készült nagyméretű olajfestménye ezt a megállapítást még csak aláhúzza. Ez a képe egyébként pár évvel ezelőtt a munkásművészek nemzetközi tárlatán Varsóban is osztatlan elismerést aratott.

Csorba Lajos

fából faragott kisméretű szobrait is láthattuk az ünnepi kiállításokon. Tizenkét kiállított szobra bizonyítéka annak, hogy a munkásosztály nem csak az államvezetés, az igazgatás, a művelődés és a társadalmi élet szervezésének tudományát tudta húsz év alatt elsajátítani, hanem esztétikai izlése is kifejlődött, az irodalom és a képzőművészetek megértése is könnyebb számára mint régebben — sőt egyes tagjai a képzőművészetek művelésében is eredményeket értek el.

Ezek a faragások kivétel nélkül a bányászéletből vették témájukat. Dinamikus mozgás van bennük. A fizikai munka minden gyötrelme, a nehéz bányászmunka erőfeszítései, az erő és a mozgás harmóniája, — ez mind együtt van Csorba Lajos kis szobraiban.

Alig hinné a szemlélődő, hogy mindez egy mozdonyvezető kezemunkája.

*

Ez a két kiállítás — a Zalka Művelődési Házban és a meszesi szálló nagytermében rendezett egyaránt — azt az optimizmusunkat igazolta, amely szerint érdemes kutatni, fáradozni azon, hogy a dolgozó emberek soraiban tehetségeket fedezzünk fel. Itt van a példa: a kishitűek, a kockázatvállalástól félők, a köreiket féltők aggodalmaskodása ellenére, vannak figyelemre méltó tehetségek — csak észre kell venni őket.

Gyevi Károly

n 300 fiatalember

Gera István, Molnár László, Peti József, Király József, Végh József, Tóth Ferenc, Orsós József, Varga János, Kaippel Miklós és Juhász István.

y összegeket költ a könyvtárak alok ezt jobban megbecsülje, eh- ak azzal, hogy a megrongálódott ner Géza (középen) a szakkör (Radó Pál felvétele)

Valamennyi szakkör számottevő sikerrel vonulhatott fel. Ezzel kapcsolatban két véleményt rögzítettünk: *Bárdos Ferenc*, az I. kerületi tanács népművelési felügyelője:

— Megtekintettük a tárlatot, megnéztük a szakköröket foglalkozás közben, rám — a népesség mellett — a szakavatott munkavégzés volt legnagyobb hatással. Az is feltűnt, hogy a tv amatőrklubban idősebb emberek is dolgoznak. Korábban is láttam már a komlói szakköröket, de a fejlődés nagyon meglepő. *Dombai Miklós*, a megyei filmtár dolgozója:

— A szakkörök filmellátását én is segítem. Meglepetéssel tapasztalom, hogy ezeket a filmeket a Május 1 szakkörei igen jól felhasználták, és túlzás nélkül mondhatom: a módszereket tovább is fejleszthették. Munkájukról eddig keveset hallottam, de az eredmények annál inkább dicsérendők.

Említésre méltó, hogy a másik kultúrotthon, a Zrínyi Művelődési Ház művészeti munkájáról is készítettek összeállítást. A sok-sok ügyes munkadarab mellett nagyszerűen megfér az az illusztráció, ami a fúvószenekar, a munkáskórus, a színjátszó csoport, az irodalmi színpad, a tánc- és a bábcsoport munkájáról készült. A képek, tablók és más dokumentumok mellett szerényen húzódnak meg a kitüntetések. A bányászzenekar a Szocialista kultúráért oklevél tulajdonosa. A bábszínpad és az ifjúsági színpad Arany oklevéllel büszkélkedhet. A munkáskórus Ezüst koszorú fokozatú oklevelet érdemelt ki a legutóbbi országos fesztiválon.

Mind a szakköri mind pedig a művészeti csoportok tevékenységét megörökítő felvételek a fotoművészeti szakkör munkáját dicsérik.

V. I.

l a Zrínyi téren, l a város

pfront és a városi tanács végrehajtó t városszerte megindult a parkosítási rosunkat" mozgalomba ismét száz és akúgy mint az eddigi évek során. táljuk most is az Arany János, az a Fürst Sándor utca lakóit.

ilyen kezdeményezés és az iskola igazgatósága jelentős segítséget kapott.

Az utcák, parkok felújításával nem tart lépést a játszóterek felszerelése. A Városgazdálkodási Vállalat szakrészlege megkésett a felújított játszóeszközök visszahelyezésével. Kovács István levélírónk azt panaszolja, hogy az Irinyi utcai játszótér már második éve nem „üzemel". Több száz társadalmi munkaórát teljesítettek a játszótér kialakításához, aztán a KISZ városi bizottságának hangzatos vállalása feledésbe merült. A lakók által épített játszóteret megsemmisítették, ugyanakkor a tavaly őszre ígért új játszóból még most sincs semmi!

Balog István tanácstag levele arról tanúskodik, hogy az Újtelepen az állattartási szabályrendelet nem mindenkire vonatkozik — önkényeskedések miatt. Jogosan panaszkodik a Tavasz utca 14-es számú ház lakójára, aki nemcsak galambjait engedi szabadjára, de a tyúkokat is kint tartja. A tanácstag azért méltatlankodik, mert az esetet már jelentette a tanácsnál, a kivéte-

A zwickaui üdvözl a mecseki bá

Drága elvtársak és Barát

A zwickaui „Martin Hoop nikusai, mérnökei és alkalma sizmus alól való felszabadító üdvözletüket küldik.

A dicsőséges szovjet had e fiai révén a fasizmus megsem valósultak hazátokban a demo előfeltételei.

E hősi harc hozzájárult h jába visszatérhetett és a mi N gunk a béke, a demokrácia é fejlődhetett.

A fasizmus szétverésének szükségünknek érezzük, hogy h hazafias erőinek a Hitler-fasi hősies harcukért.

Csodálattal tekintünk ha eredményeire, amelyet az elmú pártjának vezetésével elérte olyan ipari államot fejlesztette nek örvend és a szocialista tá A népgazdaság egyes ágait, mi lényegesen felfejlesztették és feldolgozóipart. Gyártmányaito és a mi hazánkban is tisztelet

Politikai és gazdasági eredm a szocialista világ gazdasági a cializmusnak a kapitlizmus fe a döntő előfeltételeket megter

Az agresszív imperialista h elkövetnek annak érdekében, h sanak ki.

Mi határozottan elítéljük a rús politikáját és tudjuk, hogy és militarizmussal szemben N folytatott harcban a magyar igyekezni fogunk a népeink kö országok közti barátságot állan európai béke fenntartásának

Kívánunk Nektek, a mag dolgozónak további sikereket a világbéke megerősítéséért fo

Pártszervezet

Üzemi Bizottság

Az aranykoszorús KISZ-jelvé

Komolytekintetű, csendesszavú fiatalember Félix Zoltán, a Kossuth Bányagép Üzem KISZ-alapszervezetének titkára, az aranykoszorús KISZ-jelvény újdonsült tulajdonosa. Április 4-én, a felszabadulás huszadik évfordulóján érte a kitüntetés, s talán saját maga lepődött meg leginkább ezen.

— Azt tudtam, hogy az alapszervezetünk nem tartozik a rosszak közé — mondja. — Sok dicséretet kaptunk az üzemi szervektől és a tröszttől is. De hogy ilyen nagyra értékeljék a munkánkat, arra nem számítottam.

Így, többes számban beszél és mondja is, hogy a kitüntetést az egész alapszervezet munkája, érdemei elismerésének tekinti. Sajátjának csak annyiban, amennyiben vezetője, irányítója — s hadd tegye hozzá az újságíró: igen jó vezetője és irányítója — ennek az alapszervezetnek.

Nézzük hát, mivel érdemelte ki Félix Zoltán, s mivel az alapszervezet ezt a kitüntetést?

Zoli most huszonöt éves. És az ember nem is hinné, hogy e röpke negyed századnak csaknem a felét az ifjúsági mozgalomban töltötte — persze, az úttörőéveket leszámítva. Tizenegy éve, 1954-ben lett tagja a DISZ-nek. Kezdetben nem tett semmi „rendkívülit". Szakmát tanult — ma is lakatosként dolgozik a TMK-ban —, s dolgozott a mozgalomban is, mint a szervezet többi tagja. Katonaévei alatt, 1961—62-ben fedezte fel és fedezték fel mások is szervezőkészségét, aktivitását. Itt lett szervezőtitkár, majd századpropagandista. Leszerelése után sem esett ki a „lendületből", az üzembe visszatérve KISZ-bizalmi, szervező titkár, s még ugyanabban az évben alapszervezeti titkár lett. Tehát az utóbbi két és fél év munkája volt azt, amelynek jutalmaként az aranykoszorús jelvényt kapta.

— Az első dolgom az volt, átszerveztem a vezetőséget és a bizalmi hálózatot. Olyan fiatalok kerültek a szervezet élére, akik lelkesen és önállóan tudnak dolgozni, akiknek tekintélyük és szavuk van. Lassan kialakult a kollektív vezetés és a többi már nem volt nehéz.

Milyen módszerrel irányítja Félix Zoli az alapszervezetet?

— Nagyon egyszerű. Ha valami ötletem van, elképzelem, hogy tetszene-e nekem, ha nem titkár, hanem csak egyszerű KISZ-tag lennék. Ugyanígy bírálom el más ötleteit is, mert ilyen egyre több van.

Jellemző, ho vezet egy fon

A Bányagép goznak, s a jesen az „er Márpedig a fi ben is igénylik dott, hogy az dezvényt szer osztályával. „társalapszerv nek — a mec mel leányokbó ködnek együtt

A jó szerve eredményes te nyagép KISZ- brigádokban, i dolgozik. S ho hoz elegendő hiradó 105—11

— Elhatároz az idén társa ezer forint ért

— Ezért az i is ad?

— Reméljük, zös balatoni k ként is tervbe dául Harkányb

Eredményes — az ISZM m ben. Tavaly a vanegyen nyer a kezdet is s fiatal dolgozó

— Ezt úgy é ben sok olyan sebbé, változat mat. Így péld közös szórakoz tünk, elhatároz felszerelésünket MHS-sel. S mi a munkatervne

Mindez csak munkájának, d Zoltán — úgy s úgy is, mint nak képviselő magas KISZ-ki kezett meg ar is köszönetet szervezetnek a vezetőségnek é

MDK

Érdy János

Schöen Arnold: A budai szent Anna templom.

Irodalom

Irdy Tamás [Lucsenbacher]

Szemelvények a budai városi pénzekről
ellátva adalékokkal

Huszár Lajos: A Budai Polgárvárosi Történelem a
Középkorban
Budapest 1958.

10.L

Érdi Judit

MDK

Szerepelt a szekszárdi muzeumban rendezett tárlaton.

V.M.: Megnyilt a kulturális szemle képzőművészeti pályázatának tárlata.

Tolnamegyei Népujság. 1964 máj.12.

Mibe kerül a festészet az ezredfordulón?

A galériák nem tudják az alkotók megélhetését garantálni – A művészek az időben vagy egy igazi mecénásban bíznak

A rendszerváltás előtt a művészetet a három T határozta meg: a tűrt, a tiltott, és a támogatott. Azóta minden megváltozott, a három P korában élünk, vagyis: pénz, pénz, pénz. Vajon milyen lehetőségei vannak a kétezredik évben a művészeknek, mennyibe kerül megjelenni a közönség előtt? A kérdés nemcsak anyagilag, hanem morálisan is befolyásolhatja az alkotómunkát.

Kiállításra készülnek az Éri Galériában FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

A VII. kerületben a Madách Imre úton egymás közelében több kortárs galéria működik. Kisebb művészeti csomópont alakult itt ki, az Éri Galéria 1991-ben kezdte működését. A tulajdonos *Éri Gyöngyi*, a Magyar Művészeti Galériák Egyesületének elnöke. Az egyesület 1990-ben alakult a kortárs galériák érdekeinek védelmére. Felkészíti a tulajdonosokat, hogyan lehet a közönséggel kapcsolatot létesíteni, külföldi kapcsolatokat szerezni. Az egyesület tagjait megpróbálja külföldi képzőművészeti vásárokra bejuttatni, amelyek csak néhány napig tartanak, de a részvétel – a művek szállítása, a biztosítás, a művész utaztatása – millióba kerül. Külföldön a más országokban rendezett kiállításokat az állam támogatja.

Állami kontroll nélkül

Magángalériák 1990-től alakultak újra, azóta szűnt meg az állami kontroll. Ma a piac kialakítása a cél. Egy-egy kiállításuk szervezése és fenntartása havonta legalább kétszázötvenezer forintba kerül. A költséget a galériák állják. Fontos vásárlók a bankok, a cégek, de kizárólag rájuk nem lehet építeni a művészek megélhetését.

Az államnak jobban kellene segítenie a művészetet – mondja Éri Gyöngyi. Az Éri Galéria nem tudja eltartani a művészeit. Évente három-négy kép eladása még nem jelenti azt, hogy ebből a művész megél. Amennyiben a galéria nem tudja az alkotók megélhetését garantálni, nem köthet olyan megállapodást, hogy máshol ne értékesítsék a képeiket.

A művész ekkor a műterméből fog eladni. A jelenleg hatályos törvény kimondja, hogy a műtermi eladás forgalmi adómentességet élvez. Amikor a művész galériába viszi a képét, ötszázalékos szerzői jogdíjat, illetve huszonöt százalékos áruforgalmi adót kell a kép árára tennie. A vevő ezért inkább közvetlenül a művésztől vásárol.

A kortárs magángalériák mellett nyilvános szereplésre a fővárosban egyedül az évente megrendezett ART Budapest művészeti vásár ad lehetőséget, amelyet legutóbb márciusban rendeztek meg a vásárközpontban. A kiállítási lehetőségekről *Nyitrai Márta Zsuzsanna* értékesítési vezető elmondta, a vásárra bárki jelentkezhet, a képeiket azonban szakmai zsűri értékeli.

Karát segíti a művészetet

Egyéni művészek és művészcsoportok is bérelhetnek standot a kiállításon. Három négyzetméter falfelület ára negyvennyolcezer forint, míg kilenc négyzetméteré száznegyvenhétezer forint volt márciusban. Az 1999-es rendezvényen hetvenhét belföldi és hét külföldi galéria, egyéni művész bérelt standot. A vásár veszteséges, ezért olyan szakkiállítások bevételéből kell támogatni, mint a Karát, vagy a Szépség és Egészség.

Nagyon komoly anyagi gondokkal küzdenek a művészek, a cél sokszor már nem is a megélhetés, hanem a munka folytatásához szükséges összeg előteremtése.

Például a fiatal képzőművész generációhoz tartozó *Radák Eszter* a Képzőművészeti Főiskolán és a Bécsi Képzőművészeti Akadémián végzett. Elbeszéléséből kiderült, hogy ösztöndíjakból és alkalmi munkákból tartja el magát, sok pályatársához hasonlóan. Népszerű munka a fiatal művészek körében a csecsemőfelügyelet. A pénzre pedig szükség van, Radák olajképeinek az anyagköltsége havi hatvan-hetvenezer forint. Természetesen az olajtechnikánál vannak költségesebb eljárások is. A Műcsarnok Áthallás című kiállításán *Nagy Kriszta* öt nyomtatott képe kilencszázezer forintba került. A költségeket saját pénzéből, barátok segítségével és a Műcsarnok hozzájárulásával tudta kifizetni.

A nyolcadik kerületi Kévés Galériában nyílt meg *Fajó János* legújabb tárlata. Anyagköltsége hatalmas, ha sikerül eladnia egy festményt, még a – külföldön és itthon egyaránt – jó nevű művész is a festéshez szükséges anyagokba fekteti a bevételt. Kiállítását a galéria támogatta, egyéni tárlatot magánerőből szinte lehetetlen szervezni – mondja –, a galériatulajdonosok pedig a saját pénzükkel játszanak.

Zuglói műtermében alkot Fajó János, ahol ugyanaz a rend és összhang fogadja a látogatót, ami a képein is megjelenik.

– A halottak nem festenek – mondja a művész –, ezért időben kell felismerni a fiatal tehetségeket és támogatni. A gondok nem a kiállításoknál kezdődnek; nincs pénz már a művészeti iskolák előkészítőire sem, amelyeknek havi költsége a tizenöt-húszezer forintot is elérheti. A művészeti iskolákban végzett fiatalok légüres térben mozognak, mert nagyon kevés a lehetőség. A klasszikus művekkel, antik műtárgyakkal foglalkozó galériáknak van pénzük, ők azonban nem tartják etikai kötelességüknek, hogy a fiatalokat támogassák. Ösztöndíjat alapíthatnának például; ötven-hatvanezer forint ugyanis sokat segítene egy pályakezdő művésznek. És ez nem jótékonykodás, hanem kötelességük volna.

Józsefvárosban dolgozik *Fiók László* képzőművész, műterme hosszú lépcsősorok leküzdése után közelíthető meg, bejáratánál hófehér szobor fogadja a látogatót. Kitárt karral a lépcsőház korlátján áll a mélység peremén, a művész ugyanígy szárnyalna, ha tehetné. Utoljára 1999 májusában állította ki a munkáit. A festéshez szükséges pénzt sokszor alkalmi fizikai munkával kereste meg.

Nehéz a megmutatkozás

– Egyszer az utolsó pillanatban lemondták a kiállításom – emlékszik vissza –, mert nem növeltem a kiállítóterem hírnevét: nem tudtam felvonultatni a sajtót és egy neves művészettörténészt. Az elmúlt tíz évben megszűntek azok a kiállítótermek, amelyek állami vagy önkormányzati kézben voltak, ami megmaradt, azokra a művészek társultak. Néhány kerületben alakítottak egy-egy művészeti egyesületet, és ők pályázhatnak olyan támogatásért, amelyből a helyiséget fenntarthatják. Például a XI. kerületben a Karinthy Szalon, vagy az Art 9, a ferencvárosi művészek egyesülete. Ezek a kiállítótermek a művészeti egyesületek érdekszférájába tartoznak, kívülről elég nehéz bejutni. A magángalériákban pedig elsősorban ismeretségeken keresztül lehet érvényesülni, itt a festményekre bizományi szerződést kötnek. A művész árához hozzáteszik a galéria hasznát. Ennek értéke kiállítótermenként változik. Lehet harminc, de akár száz százalék is.

Fiók László régen kétévente rendezett tárlatot, ma már erre nem lát lehetőséget. Megpróbál létrehozni egy csoportot maga körül, akiknek megmutathatja a festményeit, de ez nem pótolhatja a kiállításokat.

A kortárs művészek helyzete nem változik addig, amíg nem alakul ki az a vásárló középréteg, amely képes eltartani a galériákat. A tőkével rendelkezők inkább biztos üzletekbe fektetik a pénzüket, Markó Károly vagy Kondor Béla festményeibe. A holtak nem festenek, hagyatékuk ezért felbecsülhetetlen a gyűjtők számára.

A kortárs művészek az időben vagy egy igazi mecénásban bízhatnak.

Rumpler György

Ötven éve veszítette el nevét a Sváb-hegy

Eredeti nevét állítólag a Buda 1686. évi ostromakor ott táborozó katonaságról kapta a terület

Fél évszázada, 1950. július 3-án elérte az új hatalom ideológiájával átitatott keresztelési hulláma a Sváb-hegyet is. A 480 méter magas dolomitrög negyven évig viselte a Szabadság-hegy nevet, mígnem 1991-ben ismét visszanyerte a régit. Az őslakos budai polgároknak persze mindvégig Sváb-hegy maradt.

A Sváb-hegy állítólag a Buda 1686. évi ostromakor ott táborozó sváb katonaságról a XVII. század végén kapta nevét. Tény, hogy a középkorban még Négyhegyként emlegetik a források, majd 1847-ben Buda tanácsa Isten-hegynek nevezte el. 1847 egyébként is a budai átkeresztelések éve volt, májusban azért gyűltek össze a budai polgárok az akkori Tündér-hegyre, hogy magyarra változtassák a budai hegyek, völgyek német nevét. A kezdetek Döbrentei Gábor nevéhez fűződnek, aki a török kor előtti írásos emlékek között számos elfeledett helynévre bukkant. Ennek hatására, a reformkor magyarosító törekvéseivel összhangban visszakeresztelési kampányt kezdett. Nem volt nehéz dolga. A királyság fővárosaként lojális Buda a tanácsi határozattal a rebellis Pestnek kiáltott át a túlpartra: lám, a magyarosító reformokhoz az udvar támogatása is megszerezhető.

„Múlt szombaton a budai hegyeknek régóta hirdetett keresztelése csakugyan megtartatott. ...igen számosan gyűltek össze ez ünnepélyre, minél nevezetesebbet s tisztán magyarabbat alig látott a budai Virányos." – írta az Életképek

A gyülekező érdeklődőket maga Döbrentei fogadta, majd némi ünnepélyes zenei bevezető után nekilátott felolvasni a régi-új elnevezéseket, amelyeket immár jóváhagyott Buda város tanácsa is. „Nyújtsunk mi, egy hazának külön nyelvű lakosai, barátságos kezet ahhoz, hogy urunk királyunk országlását békés útoni haladás s kifejlés dicsőítse. S bár előképül venné e boldog megegyezésben némely más városunk (több hang: Pest!) a férfiúi csendben cselekvő szerény Budát! Feltünő volt, hogy Pestváros, egyetlen egy tagja által sem volt személyesítve; a testvérváros polgármestere ez ünnepélyre aláírási ívvel tiszteltetvén meg, azt üresen küldé vissza." – mondta többek között Döbrentei.

Döbrentei Gábor portréja

A lelkes hangulatban arról is határozat született, hogy a hegyen birtokos polgárok kőbe vésetik az új neveket, és a köveket felállítják telkeiken. Érdemes az erre elsőként vállalkozó lelkes magyarok neve között szemezgetni: Derra, Koitzsch, Kovács, Rigler, Peakovics.

Döbrenteit a lelkes tömeg haláig kísérte, és javaslatait örömmel fogadták. A döntés azonban nem az ünneplők kezében volt, hanem a sokszor németnek bélyegzett Buda város tanácsáéban. De mint arra fentebb már utaltunk, a tanács is támogatta Döbrentei elképzeléseit: „...ily törvények között fő helyen állónak tekinti azt, mely következményeiben a nemzetiség megalapítását, vagyis egy népnek önnönéből merített és így saját fejlődésű életét biztosítja; ezen törvény hatását előmozdítani folyton igyekezvén, ezt jelenleg tanúsítani az által és kívánja a polgárság – mi szerint közemlékek, melyek a múltat a jelennel összekapcsolják és a jövendőhöz szólanak, e fővárosban már alig létezvén, – birtokának azon völgyeit és bérczeit, melyeket maradandó emlékül természet képezett haszonra és élvezetre, nevekkel díszesítve, melyek a régibb vagy újabb történet némely szakaira, vagy eseményeire emlékeztetvén, vagy legalább országos nyelvből merítvén, a közczél t.i. a nemzetté olvadás megközelítésére untalán intse mindazokat, kik azon tájakon örvendenek és kéjelegnek, vagy azokat mívelik és a szorgalom verítékével hasznosítják."

Így lett példának okáért Pozsonyi-hegy az addigi Johannesbergből, Virányos a Sauwinkl, Auwinkl elnevezésekből, Tündér-hegy az am Himmelből stb. Számunkra azonban ezúttal a tanács jegyzőkönyvének alábbi részlete lehet a legérdekesebb, bizonyítékául annak, hogy majd pontosan száz évvel 1950 előtt történt már kísérlet arra, hogy a nem tetsző Sváb-hegy nevet felváltsa egy másik elnevezés: „Istenhegy (eddig Sváb-hegy). (...) Német régi jegyzetek szerint ezen hegy barát- és paphegynek is nevezteték, egy ottani kolostor, és a bélakúti apát tizedjogáról. Mivel azonban e nevezetek a kívánatnak meg nem felelnek, fenntartandónak határoztatott az istenhegy neve, miként a hagyomány szerint a sas és baráthegyi láncz elneveztetett."

Ma már persze tudjuk, hogy a Sváb-hegy nevet a budai tanács döntése és a budai lakosok lelkesedése ellenére az új hatalom mindent elsöprő törekvésének sem sikerült eltörölnie. Végezetül azonban érdemes még egy idézet erejéig felidézni a Döbrentei-féle keresztelőt. 1849 májusában a Pesti Hírlap épp a Görgey vezette seregek Buda visszavívásáért vívott harcáról tudósított, s ennek során a fővezér sváb-hegyi főhadiszállásával kapcsolatban a cikk írója az alábbi megjegyzést tette: „Harmadéve a budai hegyek német nevei magyarokká kereszteltettek. A keresztelési ünnepély kissé halavány volt, s czélt alig ért, mert az új nevek a népbe nem igen mentek át."

A derék újdondász nem bizonyult jó jósnak. Mint ahogy nem bizonyult tartósnak a fél évszázaddal ezelőtti kísérlet sem, a sokat próbált Sváb-hegy elnevezés felváltása a Szabadság-heggyel.

Katona Csaba

Kivonat

Buda szab. kir. főváros

megyéjében kebelezett völgyek és bérczek ujabb elnevezését tárgyazó, 1847. évi Junius 17. napján tartott közgyülésének jegyzökönyvéből.

Most:	Előbb:
1. Rezmál.	1. Kalvarienberg und Kreidenbruch.
2. Szemlőhegy.	2. Josephberg.
3. Vérhalom.	3. Franziciberg.
4. Mátyáshegy.	4. Mathiasberg.
5. Árpádorom.	5. Gaißberg.

A budai tanács plakátokon népszerűsítette az új elnevezéseket

FORRÁS: HEGYVIDÉKI FOTOGRÁFIÁK

Helyszíni szemle: a Ráckert

PEST-BUDA SZÁMOKBAN

A szandzsák 1546. évi összeírása

Nem újdonság, hogy a főváros múltja gazdag tárháza a különféle érdekességeknek. Szinte nincs olyan epizódja Budapest történetének, amely nem rejtegetne valamit, ami a ma emberének is érdekes, tanulságul szolgálhat.

Számos történeti forrás őrzi megsárgult lapjain a kettős város históriájának egy-egy szeletét. E források közt szerényen, szinte észrevétlenül bújnak meg, rendszerint számok formájában a különféle adatsorok. Szikár tények, sütik rá a nem éppen hízelgő bélyeget az ilyen típusú adatokra, pedig, kissé jobban szemügyre véve ezeket a számsorokat, nyilvánvalóvá válik, hogy azok is sok mindent megőriztek a múlt érdekességeiből. Lássuk, tehát, mit árulnak el számunkra. Milyen volt Budapest múltja a számok tükrében? Milyen volt Budapest – számokban?

Különféle adatsorok rendszerint a szöveges forrásokban is

továbbra is szentjeikről nevezik el az utcákat. Árulkodó a többi utca neve is: a Zsidó mahallében természetesen zsidók éltek, míg a Kopt mahallében ortodox hitű, majd lassan a mohamedán hitre áttérő cigány származású lakosok. Lássunk tehát egy számsort a lakosság felekezeti megoszlása szerint Káldy-Nagy Gyula könyve nyomán:

Felekezet	Családfők	Nőtlen fiaik	Nőtlen testvérei	Egyéb nőtlenek	Összeírtak összesen
Keresztények (gyaurok)	269	56	25	16	366
Zsidók	72	19	10	-	101
Koptok	49	4	-	3	56

A táblázatra pillantva azonnal kiderül, hogy Buda lakosságának döntő többsége keresztény volt, s ennek során a

Erdt -

– Erast

Eddy –

Ernest Hopkins

br. Hatvany Ferenc házának szalonja - 91.lap. 5,7,10,11

ÉLMÉLET Zoltán

Ed. Paul Gyula

ÉRMEZEI Zoltán

Földényi F. László: A tűzőr tekintete.
= M. Napló, IV. évf. 10. 1992. május 15.
40. p. ill.

Bp. Benczúr Galéria
Bp. Dorottya II Galéria } 1992.

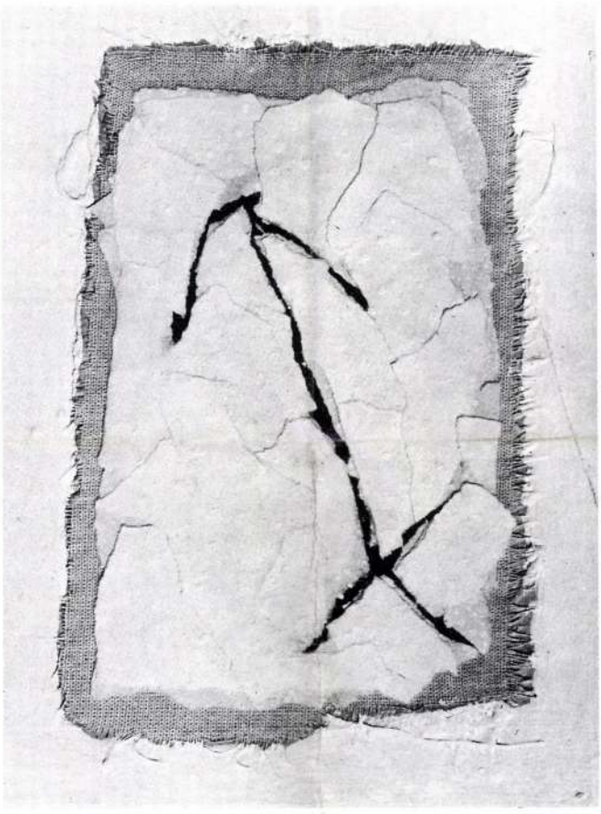
sche System Kaiser Sigmunds /Veröff-
ts für europäische Geschichte, Mainz
Bd. 138. Beiträge zur Sozial- und Ver-
ten Reiches Nr.10. /Hg.von K.O.von A-
u.H.Weber/ Stuttgart 1989. 254 lap.

alt Károly császár és cseh király,
b fia, Vencel örökölte. Az utód ural-
an aligha volt szerencsés, ezért 1400-
megfosztották trónjától és helyette
választották meg. Vencel sem a leté-
m ismerte el, féltestvérét Zsigmond
birodalmi helytartójának. Az Európa
német-római birodalomnak igy két ki-
asonlott önmagával mint a másik uni-
ó intézmény, az Egyház, amelynek 1378
volt, egy Rómában és egy másik Avginon-
halt Ruprecht király, ujabb vélasz-

ként, só
fers sze
állt, ho
talom és
állt fen
számára
szere eg

A mun
szült do
sche For
koraujko
keretébe
jának sz
renctán

ÉRMEZEI Zoltán

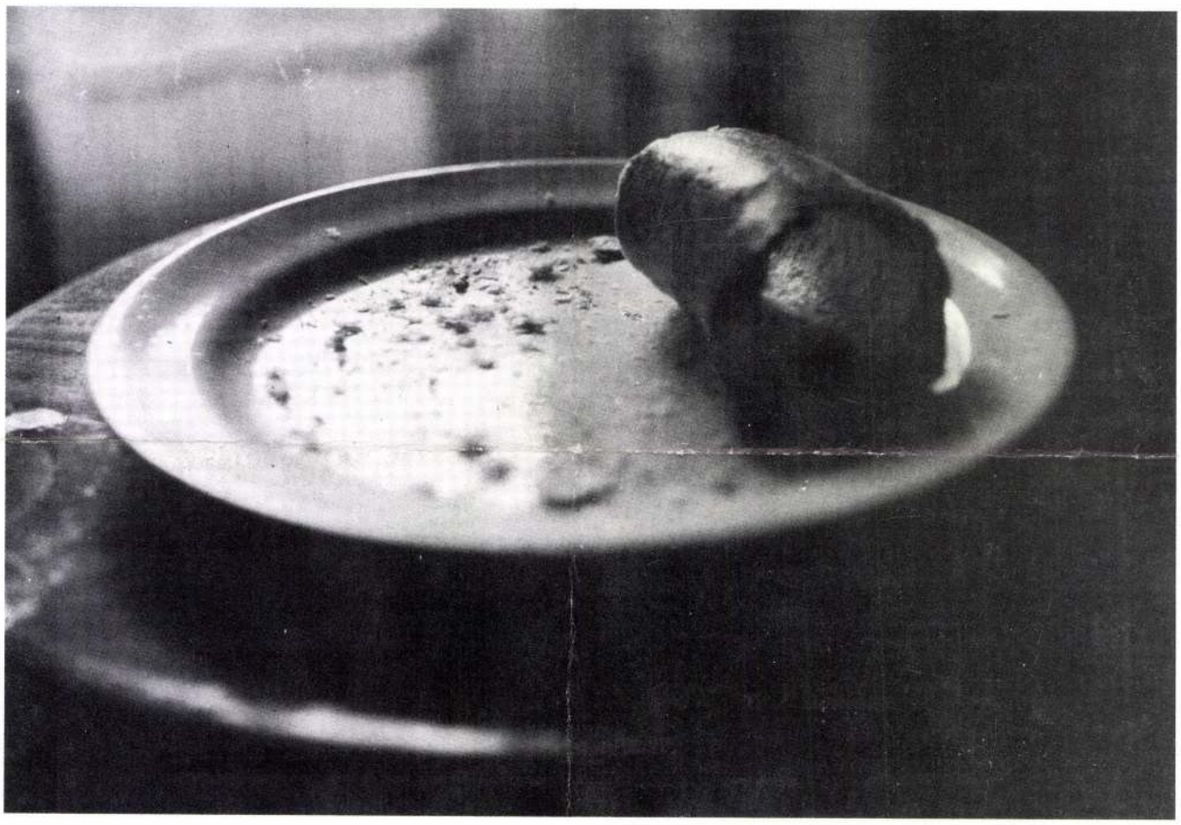
„Mindenkinek egyfajta létezése, egyfajta halála van. Egyfajta hely vagy nyomhagyási lehetősége és ehhez képest az összes többi relatív." (H. T.)

Az a kor, mely művészi eszmélésem korául adatott, paradox módon éppen egy művészetellenes attitüdöt erősített fel bennem. Ez az a korszellem, amire Heidegger azt mondja „a gondolkodás útja ma oda vezet, hogy elhallgassunk, mert csak így óvhatjuk meg attól, hogy olcsón kiárusítsák idő előtt." Ez a Posztművészeti életmód csaknem egy évtizednyi elhallgatást eredményezett. Ma olyan korba értünk mikor az emberek és a világ, valamint az emberek egymás közötti új viszonyrendszerének a megteremtése történik. Ez nem a hallgatás, nem a negáció – ez a kreáció ideje.

„Everybody has only one kind of life and one kind of death. Everyone has only one chance or one place to leave his marks, and compared to this all else is relative." (H. T.)

The age in which my artistic consciousness was awakening, in a paradox way, strengthened anti-artistic attitudes in me. This is the spirit of time to which Heidegger says „the road of thinking leads us to silence, because this is the only way we can protect it from being sold cheap and before time." This post-artistic life-style resulted in nearly ten years of silence. Today we are living in an age when the relationship of the people and the world and the relationship between people is being erected on new bases. This is not the time of silence and neglecting – this is the time for creating.

Hommage à Erdély Miklós, 1987

A szemlélet többé nem egyirányú: mindenirányú, valamennyi térirányt hozzáférhetővé tesz. A tér és idő dinamikus mennyiségekké váltak. Érdeklődésünket is a tapasztalás dinamikus oldalára kell összpontosítani.
A kiállításon személyes vonzalom révén választott mestereimre emlékezem: I. Hommages a Altorjai Sándor II. Hommages a Erdély Miklós

The concept is no longer one-sided: it's multi-sided, all vectors of space are possible to get close to. Space and time have become dynamic quantities. We must experiencing.
My exhibitions are in memoriam of the masters I chose upon personal attachment:
I. Homage à Sándor Altorjai
II. Homage à Miklós Erdély

A KÉPZET SÍKMÁSAI

Bardi Terézia

Mallarmé szerint „a világ célja csak egy Könyv". *A képzet síkmása* a tükörrel és a tükrözéssel foglalkozó „festőkönyv". Lapjain *Érmezei Zoltán* és *Rauschenberger János* a művészet alapproblémáira, a festészet mibenlétére kérdez rá a festészeti traktátusok elméleti kommentárjainak analógiájaként. Egy-egy lapjának felülete „tükör", amelyen áthaladva újabb tükör elé, a következő laphoz érünk. A tükrök egyetlen „tükörben", magában a *könyv*ben érnek össze, amely lélekvezetőként kísér minket a saját magunkban mint tükörben megtett utazásunkon. A tükörbeli út, a *„túl-világi"* utazás fázisai — az elkülönülő és eggyé váló lapokon — a tükörről levált kép(más)olatok. A könyv lapozásával keletkező „hullámzásban" képpillanatok tűnnek fel és hullanak egymásba, akárcsak az *Eltűnt pillanatmű* című munkán. (Maga a könyv lapozása is „pillanatmű".)

A könyv lapjain Érmezei és Rauschenberger *„tükörfestmény*eket" mutat be, dokumentálva létrehozásuk körülményeit is. A festő és modellje (a *másik* festő — illetve annak tükörképe) tükrök és áttetsző fólia felhasználásával hoz létre egy-egy képalkotó szituációt. Az alaphelyzet: két, egymással szembe helyezett tükör között keletkező, látszólag végtelen térben Érmezei Zoltán szembeáll, Rauschenberger János pedig szembeül egy-egy tükörrel. Képmásuk megjelenik a tükrökön (megkettőződnek), s a „végtelenített" térben képmásuk is „végtelenítődik". Majd mindketten ráfestik az előttük lévő tükörfelületre azt, amit abban látnak, a saját tükörképükön kívül. Vagyis az álló Érmezei az ülő Rauschenbergert, és viszont. A tükrön tehát rajta van a ráfestett kép, a „tükör(kép)más", s egy síkkal „beljebb", a tükör*ben* a művész képmása s a tükör előtt lévő valóságos környezet.

A szituációt megörökítő fotó nézője sajátos helyzetbe kerül: egyszerre van a *voyeur* szerepében, aki hátulról látja a tükörben magát néző festőt, s a *festőében* is, hiszen a másik tükör segítségével a festő tükörképét is látja.

Mivel a tükör középen van a tükrözött és tükörbeli képmása között, a tükör felületén megjelenő nagyság pontosan fele a valóságosnak. A látott képet mégis élethűnek (azaz életnagyságúnak) érzékeljük.

A tükör és a tükrözött helyzete a festészet alaphelyzetével, a festő és a kép viszonyával analóg; a tükör és a festmény felülete egyaránt *image*-okat reprodukál (a tükör egyszerre tartalmazza és nyeli el őket!). Így a tükör, mint valami mágikus transzformáció eszköze, a festményhez lesz hasonlóvá a művészetelméletben. *L.B. Alberti* fogalmazásában, a kép, mint a valóság közvetett mása, maga is rokona a tükörnek és a nyitott ablaknak. A festményeken mellékmotívumként (főleg flamand földön) ábrázolt tükör, nyitott ablak, kép pedig a festészet természetéről szóló kommentárként jelzi, hogy amit a képen látunk csak illúzió, műtárgy, arteficium. (*A. Chastel*)

A festmény és a tükör egyaránt takarja a térnek (a falnak) azt a részét, ami előtt áll. Míg azonban a festmény a falon térben nyíló „látszatablak", kinyitja a néző előtt lévő teret, bepillantást engedve egy, a mienkhez hasonló s mégis eltérő „valóságba", a tükör saját magunkba zár, fordít minket. A néző előtt (a tükörben) lévő látszattér a néző mögött lévő tér, amit már elhagyott, azzal, hogy a tükör elé lépett; az előtte álló alak saját maga. Tükörkép(portré)képmás. Az „én"-nek „mi"-vé való kettőződése, azáltal, hogy az „én" megszólítja az előtte álló „másik én"-t, a tükörképet. Érmezei és Rauschenberger számára egyszerre önmagukat és a másikat.

Az általuk létrehozott helyzetben a tükör kettős képhordozó felület: tükörként, s a leképezés alapjaként, a vásznat „helyettesítve". A tükör mint takarás, a kép a festmény mint hordozó (jelen esetben a tükör) kitakarása működik. A tükröződés mindig pillanatnyi, a pillanatnak szól, a kép pedig az állandónak. A tükörre festett képpel egyrészt lefedődik a tükröződés, másrészt az állandóság pillanattá, a pillanat állandóvá lesz. A tükörre festett kép és a tükör „mögötti" világ illuzionisztikus tere és ideje a tükör síkján a valóság terével és idejével metsződik.

A festett tükörkép már csak egy másik tükörben tükröződhet. Tükörkép és tükör(kép)más a tükörben egyesül. Együtt vannak, mégis külön, két külön térben; az egyik tükörkép, a másik festett képmás a tükrön; a megkettőződött, a kettéhasadt Narcisz, aki önmagával néz szembe, önmagával találkozik, de valójában sohasem egyesülhet — sem a tükörképével, sem a másik emberrel.

A valóságot megkettőző tükör egy *másik* világba való átjutás eszközeként az ajtó mitikus formájában is megjelenhet (ld. *L. Carroll: Alice Tükörországban*, *J. Cocteau: A költő vére;* a hiedelemvilágban: a halottasházaknál letakarják, illetve a fal felé fordítják a tükröt, hogy a halott szelleme azon keresztül ne tudjon visszajutni). Amítoszokban a tükröt a túlvilághoz kapcsolja az is, hogy benne a jobb és a bal oldal felcserélődik (ld. az ősmagyar temetők rendje éppen ellentétes a földi világban kijelölt helyekkel — hiszen a túlvilágon minden felcserélődik, s a rend a temetéskor felcseréltből áll helyre).

Tükröződni annyi, mint megkettőződni. A tükör így

a teremtés imitációja is. A teremtés során Isten megteremti a világot, benne az embert, a „Maga képére és hasonlatosságára" — a tükör által a teremtmény kettőződik meg, hacsak a „tükör-előtt-lét" pillanataira is. A tükörkép a képmás képmása.

Az Érmezei Zoltán és Rauschenberger János által létrehozott szituációban a tükrök felületének síkján a két festő ecsetje egy-egy pontban érintkezik tükörképüknek tükörkép-ecsetjével (akárcsak a két festő tükör(kép)más ecsetje a *Képlebegtetés-Fénymű* című munkájukon), és a társáról készített „tükör-képének" ecsetjével. Az érintés, a megérintettség felerősíti a *jelen-létüket*. Érmezei és Rauschenberger ecsetjükkel (a leképezés eszközével) megérintik a tükörfelületet, és behatolnak a tükör (a leképezés) világába. Az általuk megérintett tükörfelületen húzódik a valóság és az illúzió láthatatlan határsávja. A tükörben „létező" képmás ecsetjének érintése kívülről vezet — de mégis *belül* marad. Az érintés, az érintkezés folyamatában a rajzoló ecseten keresztül a rajzoló is képpé, a kép is rajzolóvá válik; maga a kép rajzolja önmagát.

A könyvlapokon dokumentált helyzetekben Érmezei és Rauschenberger a síkot alakítják át egy-egy újabb imaginárius térré, amiben a kép, az üveg, a tükör újabb és újabb térképzeteket hívnak elő (*Leporellómű*). Egy-egy újabb kép létrehozása egyben egy beállt tér/időbe való drasztikus beavatkozás is (*Bele a világba*).

Az érintés hatalma a teremtés hatalma. Az a pont, ahol Érmezei és Rauschenberger ecsetje a tükörfelületen a tükör(kép)más ecsetjéhez és (*Michelangelo: Ádám teremtése*-freskóján az Úr és Ádám összeérő ujjainak találkozási pontja). Az érintés az életre keltés, a teremtés pillanata, amely a tükörben le van takarva, a tükör*ben* van. Érmezei és Rauschenberger számára a *nem lenni* kérdése a *képpé lenni* válaszává alakul át. *„Lenni annyi, mint képpé lenni"* (ld. fotó) a festett képmás, és nem a tükörkép által, mert ez utóbbi esetben ott a kérdés: teremtés-e a tükörvilágban való teremtés, hiszen a tükör visszaver?

Érmezei és Rauschenberger a valóság tükörképét letakarják a tükörkép képmásával. Maga a látvány működik folyamatosan kulisszaként, eltakarásként. Minden eltakarás folyamatosan új lehetőséget vet fel egy új képre. Egy kép létrehozása egy olyan állomást jelent, ahová belehelyezkedve megjelenhet egy kép, egészen addig, amíg a valódi festők valódi helyzete a képen a kulisszarendszer egy kiemelhetetlen tagjává nem válik. (*Árnyékvilág — Slussz poén* című mű). Itt az alaphelyzet visszafordul: ezúttal a vászon felülete lesz hasonlóvá a tükörhöz, amelyben újabb és újabb tükröződések "tükröződnek", s melynek felülete a *valóság* (a tükrözött) kiiktatásával egy újabb tükörfelületen tükröződik. A tükör, illetve a vászon felületén megjelenő kép, a jelenben folyamatosan megjelenő múlt-idézet, múlt idő.

A létrehozott kép nézője mintha azt is látná, ami a szemmel felfogható *egyszeri* látványon túl van, ami a mögött van, amit érzékelünk. Mintha ki volna küszöbölve az idő a látásból. Mintha valamiféle teljes látás birtokában a néző körbe tudná fogni a teret, ahol van, s úgy látna *egyszerre*, ahogyan egyébként csak *egymás után* láthatunk. *„Az egésznek egyidejű látása"* ez.

Másfelől a tükörképnek a tükörre rajzolása analóg azzal, a könyv utolsó lapjain reprodukált szituációval, amikor Érmezei és Rauschenberger a kőbányai földalatti folyosórendszerben árnyképüket körberazolják a „barlang" falán. Mindkét említett helyzet a festészet allegóriájaként értelmezhető.

A tükör mint szimbólum az imaginációnak és a tudatosságnak, mint az önszemlélés eszközének a szimbóluma is, az Univerzum reflexiója. *A Képzet síkmásai* című könyv lapjain dokumentált imaginárius tükörtérben Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kilépnek a *tükörben-magunkat-szemlélés* bezártságából, s a *másik* tükröződő tükörképe által *a másik szemében tükröződnek*. Lét-nemlét, kinn és benn, tükör és képmás duális egysége mellé a két festőé rendelődik.

Mi késztet egy művészt arra, hogy kilépjen a *festő-képmás* kettős egységéből, a teremtő magányából, önmagába zártságából, és eljusson nemcsak egy másik művésszel való közös alkotásig, hanem az *együttes jelenlétig*, a szimbiotikus alkotásig? A *teremtő-teremtett* tükör általi megkettőzéséig, amelyben minden átfordul — a teremtő teremtménnyé, a teremtmény pedig teremtővé. Érmezei Zoltán és Rauschenberger János egymásban tükröződnek.

(Az 1987—1988-ban készült kötet és annak képei a Bartók 32 Galériában voltak láthatók 1992 márciusában.)

ÈRMEZEI Zoltán

Új Művészet, 1992. 12.

Feltárás – Korpuszok

Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállítása
Budapest Galéria Kiállítóháza
1990. XII. 5. – XII. 31.

A művészek a galéria két szintjén kiállított plasztikákról szólva sűrűn használják a „nyomok", „régészeti leletek", a „feltárás" szavakat. Agyagba készült lenyomatok ezek a „feltárt" szobrok, az emberi arc és test apró elmozdulásainak, elmozdulás általi torzulásainak „nyomtörténetei", melyeknek a beléjük öntött gipsz ad végleges formát.

A plasztikus emberi test nyomai az anyagon sok művész fantáziáját foglalkoztatták. Érmezei és Rauschenberger ennek a témának a művészeten túlmenő őstoposzához, a turini lepel mítoszához folyamodnak. A nyomok ott időbeli folyamatot, történetet sűrítenek. Szenvedés- és üdvtörténetet. A szenvedés nyomait és a feltámadáséit.

A metaforaként alkalmazott turini lepel szövetéhez hasonlóan használja Érmezei és Rauschenberger az ujjnyi vastag, puha agyagot, így születnek a test-arc elmozdulásait, torzulásait rögzítő pillanatfelvételek, „dagerroplasztikák".

„Egy finom történet", így mondja Érmezei. Finom, mert minimális, és finom, mert szavakkal nem leírható. A pillanatfelvételek egymásutánja egy ikonosztáz képeihez hasonlóan szenvedést dokumentál. A Semmivel való szembetalálkozás metafizikai szenvedéséét. A testi fájdalom torz képei csak utalni tudnak a még égetőbb fájdalmat okozó, mindent elsötétítő végső felismerésre. E felismeréstől az alak bemozdul, úgy, ahogy bemozdul Francis Bacon békés szobában, széken ülő figurája.

„Egy finom történet", szavakkal alig leírható, nem is történik meg mindenkivel. Talán Pompeji lakóival megtörtént Krisztus után 79-ben. Talán az ő maradványaikat, az emberi sors bizonytalanságának monumentumait tárják fel a homokból ezek a „régészeti leletek". Csak épp tornacipőben vannak: a mindent elsötétítő hamueső mai foglyai. „Egy finom történet" – mondják a szobrászok Krisztus után 1990-ben: Janus-szobruk mindkét arca a végső felismerést tükrözi. Egy finom történet. Mai történet.

Bartholy Eszter

Új Modern Múzeum

Székesfehérvár előtt Svédországban, a Södertälje Konsthallban volt ef Zámbó István – alias Öcsike – „SZERELEM - ÉLET - HALÁL" című kiállítása.

Műveit nem véletlenül mutatták be itt. Az ötlet és a szervezés munkája a kint élő Takács József Lajosé, aki hosszú évek alatt szinte egyedülálló kapcsolatot épített ki a kortárs magyar művészettel, illetve inkább egyes művészekkel. Grödingei házában rendszeresen vendégül látja azokat, akiknek munkái közel állnak hozzá; kiállításokat szervez a magyar és nemzetközi művészet közötti kölcsönhatás megteremtésének szándékával. Ennek jegyében jött létre – szintén a Södertälje Konsthallban – az a kiállítás, amelyen svéd gyűjteményekből származó Vajda-, Korniss-, Bálint Endre-, Barcsay-művek szerepelnek vagy például az 1989-es dunaújvárosi Dali-kiállítás.

Távlati tervei is Dunaújvárosra - szülővárosára - vonatkoznak. Szeretné ugyanis, ha a Dali-anyag és saját gyűjteményének egyes darabjai egy olyan modern múzeum alapját képezhetnék, amely a dán louisianai múzeum mintáját követve, egy folyamatosan, az igények szerint bővülő épületben kapna helyet.

Bármennyire meglepő a helyszínválasztás, reális alapja van: Dunaújvárosba, az ötvenes évek nagy díszletébe életet lehelne a régóta tervezett Duna-híd, és az így kiépülő Kecskemét-Dunaújváros-Székesfehérvár tengely, amely – remélhetően – Budapestet is kibillentené eddigi monopol-centrum helyzetéből.

Topor Tünde

Klasszikus sokszorosítások

„Művészi darabok"
(Grafikák, multiplikációk, sorozatok külföldi és magyar művészektől)
Knoll Galéria,
1990. XI 27. - 1991. I. 26.

A Knoll Galéria immár egy esztendős kiállítási és műkereskedelmi tevékenysége sajátos jelenség a hazai kortárs művészeti életben. A galéria irányítói kapcsolatot kívánnak teremteni kelet és nyugat között, és szeretnék közelíteni az üzleti és művészeti értékeket. Ezt tükrözi idei téli kiállításuk, amely rangos és eddig itthon ismeretlen nemzetközi társakkal együtt mutatja be magyar képzőművészek munkáit.

A tárlaton kis szériában készült grafikai lapok, multiplikák és objektek szerepelnek, olyan művészektől, mint Robert Rauschenberg, Emilio Vedova, Giuseppe Santomaso a nagy öregek közül.

A fiatalabbakról szólván kiemelkedik a huszonévesekből álló General Idea, New-York-i művészcsoport, politikai-szociális kritikának, és fogyasztható design-nak, illetve a felsoroltak paródiájának egyaránt nevezhető posztóemblémáikkal. A német Imi Knoebelt képkeretre, mint olyanra komponált variációi egyaránt elkötelezik a koncept hagyományokkal és az architektúrával foglalkozó formalista német kortársakkal. A holland Guillame Bijl bemutatott műve: *Für Garderobe keine Haftung* hordozható változata a művész egyébként gigantikus poszt-giccs parádéinak.

Az egyik legzavarbahozóbb „művészi darab" a szintén németalföldi Arno van der Mark ékszerként fénylő, ezüstre „előhívott" fotóreprintje, melyből tizenkét példány készült.

Hudra Klára

art művészeti magazin magyar melléklet
© 1990
Kiadja a G+J AG&CO (Hamburg) az Argos Kft-vel együttműködve.
F. k.: az Argos Kft. ügyvivője
Szerkesztő: Branczik Márta
Fordítások: Szántó Tamás
Bodnár Szilvia

Ára: 295.- Ft

Budapesti múzeumok és kiállítóhelyek programjából

1990. december – 1991. január

Kassák Emlékmúzeum
III. Fő tér 1.
T.: 168-7021
Kassák és Párizs
december 31-ig

Magyar Nemzeti Galéria
I. Budavári Palota B., C., D. épület
T.: 175-7533
K–P.: 10–16, Sz.: 10–18, V.: 10–16
„A változás jelei" (Kortárs politikai plakátok)
november 14. – december 31.
Paul Takács (USA)
festőművész kiállítása
november 29. – december 31.

Magyar Nemzeti Múzeum Legújabbkori Történeti Múzeuma
Budavári Palota A. épület
T.: 175-7533
A MAGNUM fotóügynökség (USA)
kiállítása
november 6. – január 6.

Szépművészeti Múzeum
XIV. Hősök tere
T.: 142-9759
Francia rajzok (17–19. század)
december 30-ig
(januártól–márciusig a múzeum zárva)

Vasarely Múzeum
III., Korvin Ottó tér 1.
T.: 188-7551
Németh János (Svájc)
festőművész kiállítása
december 13. – február 10.

Barcsay Kiállítóterem
VI. Andrássy út 69-71.
H–P.: 10–18, Sz.: 10–13.
„Árnyék",
festőhallgatók kiállítása
december 8-ig
Gál András festő és Kaposi Tamás
grafikus kiállítása
december 14–22.
Grafikushallgatók kiállítása és a
Barcsay Alapítvány pályázatának
kiállítása
január 14–26.

Budapest Galéria Kiállítóháza
III. Lajos u. 158.
T.: 188-6771
Érmezei Zoltán és
Rauschenberger János Kiállítása
december 5–31.

Budapest Kiállítóterem
V. Szabadsajtó u. 5.
T.: 118-8097
Swierkiewicz Róbert kiállítása
december 9-ig
Test-ék (iparművészeti kiállítás)
december 11. – január 13.
Szlovákiai magyar képzőművészek
kiállítása
január 25. – február 28.

Dorottya Utcai Kiállítóterem
V. Dorottya u. 8.
T.: 118-3899
Antoni Rozália és Nádas László
iparművészek kiállítása
december 6. – január 5.
Yorrit Torn Quist kiállítása
január 11. – február 2.

Ernst Múzeum
VI. Nagymező u. 9.
T.: 141-4355
Fiatal Képzőművészek Stúdiója
december 13. – január 13.
Várnagy Ildikó szobrászművész
kiállítása
január 25. – február 24.

Fészek Klub
VII. Kertész u. 36.
T.: 142-6549
H–P.: 14–20
Fészek Galéria
Tisztelet Korniss Dezsőnek
(Bak-Hencze-Keserű-
Klimó-Nagy-Nádler-Tót)
december 4. – január 4.
Hans Florey (Ausztria) kiállítása
január 11.–25.
Herman terem
Zoltán Mária Flóra kiállítása
november 27. – december 14.
„Végzetes cicák"
– Kéri Ádám kiállítása
december 18. – január 4.
Lisziák Elek kiállítása
január 8. – január 25.
Michael Horsley
litográfiáinak kiállítása
január 29. – február 15.

Fiatal Művészek Klubja
VI. Andrássy u. 112.
T.: 131-8858
„Kb. 30 éves az FMK"
művészeti fesztivál
képzőművészeti kiállításokkal
december 18. – 23.
Bukta-Dóro-Fátyol-Kopasz-Küchler-
Nayg-Sebestyén – csoportkiállítás
január 10.–25.
Chilf Mária festőművész kiállítása
január 29. – február 22.

Galéria 11
XI. Irinyi J. u. 11.
V–H.: 11–23
Menyhárt Tamás és Kalina Tonef
(Dánia) kiállítása
december 8-ig

Józsefvárosi Kiállítóterem
VIII. József krt. 70.
T.: 134-0159
Urban–Art: Big Foot
német művészcsoport kiállítása
december 8-ig

Knoll Galéria
VI. Liszt Ferenc tér 10.
T.: 142-0444
H–P.: 11–18, Sz.: 10–13
„Művészi darabok" (Grafikák,
multiplikációk, sorozatok külföldi és
magyar művészektől)
november 27. – január 12.

Liget Galéria
XIV. Ajtósi Dürer sor 5.
T.: 163-2656
Sze–H.: 15–19, Kedd: szünnap
A „Svédacél" és a „Mi a kép"
Palotai Gábor és Peternák Miklós
kiállítása
december 14.–28.
Halász András (New York) kiállítása
január 4. – 18.

Luttár Galéria
XIII. Hegedűs Gyula u. 24.
T.: 149-5045
H–P.: 11–18, Sz.: 10–14
Bacsák Károly (Németország)
festőművész kiállítása
november 29. – december 13.
Aukciós kiállítás
(Helye: Budatétényi Galéria
XXII. ker.-i Művelődési Ház
Nagytétényi út 32. H–P.: 14–19)
november 30. – december 6.

Magyarországi Francia Intézet Galériája
VII. Szegfű u. 6.
T.: 121-5609
H–P.: 15–18
Veress Zsolt és Nemes Csaba
installációja
december 13.–24.
Kicsiny Balázs kiállítása
január 7. – 30.

Műcsarnok
XIV. Hősök tere
T.: 122-7405
K.: 12–20, Sze–V.: 10–18
„Az idő emlékezete"
Mexikói fotótörténeti kiállítás
december 9-ig
„Kép 1990" A Magyar
Képzőművészek és Iparművészek
Szövetségének tárlata
december 9-ig
Gaál István fotói
december 9-ig
„Ambiente Berlina"
– a Velencei Biennalé után
december 19. – január 17.

Műgyűjtők Galériája
VII. Dohány u. 82.
T.: 122-0407
H–P.: 10–18
W. Gyenes Gitta festményei
december 21-ig
Aukciós kiállítás
(Pesti Vigadó, K–V.: 10–20)
december 6.–14.

Művész Galéria
VIII. Rákóczi u. 7.
T.: 118-1533
H–P.: 14–17
Gobelin '90 – magyar
gobelinművészek kollektív kiállítása
december 10. – január 10.

Na–Ne Galéria
IX. Lónyai (Szamuely) u. 41.
T.: 117-0424
H–P.: 10–18
Szamizdat kiállítás
december 8-ig
Komputer kotta-képek
december 14. – január 15.

Óbuda Társaskör Galériája
III. Kiskorona u. 7.
(Dugovics T. tér)
T.: 180–5288
K–P.: 14–18, Sz–V.: 10–18
Lois Viktor:
„Mosoly-mosóhangszercsalád"
Földalatti hangszerbemutató
december 30-ig
Lengyel András grafikái
január 21-től

Országos Műemléki Felügyelőség
I. Táncsics M. u. 1.
T.: 156-9722
Kismarty-Lechner Jenő és
Kismarty-Lechner Lóránd építészek
munkái (A Magyar Építészeti
Múzeum Kiállítása)
december 4. – január 30.

Roczkov Galéria
VI. Andrássy u. 1.
H–P.: 11–20, Sz.: 10–17
„Mediterrán fantázia"
Milorad Krštic (Jugoszlávia)
festőművész kiállítása
december 7. – február 7.

Stúdió Galéria
V. Bajcsy-Zsilinszky u. 52.
T.: 111-9882
Czakó Mária kiállítása
december 5. – január 10.
Wéber Imre kiállítása
január 14. – január 27.

Tölgyfa Galéria
II. Henger u. 2.
T.: 115-3858
„Oroszország" Zátonyi Tibor
és Déri Miklós fotókiállítása
december 18. – január 17.
A Mesterképző hallgatóinak
diplomakiállítása
január 30.– február 27.

art MAGYARORSZÁG

Feltárás – Korpuszok

Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállítása
Budapest Galéria Kiállítóháza
1990. XII. 5. – XII. 31.

A művészek a galéria két szintjén kiállított plasztikákról szólva sűrűn használják a „nyomok", „régészeti leletek", a „feltárás" szavakat. Agyagba készült lenyomatok ezek a „feltárt" szobrok, az emberi arc és test apró elmozdulásainak, elmozdulás általi torzulásainak „nyomtörténetei", melyeknek a beléjük öntött gipsz ad végleges formát.

A plasztikus emberi test nyomai az anyagon sok művész fantáziáját foglalkoztatták. Érmezei és Rauschenberger ennek a témának a művészeten túlmenő őstoposzához, a turini lepel mítoszához folyamodnak. A nyomok ott időbeli folyamatot, történetet sűrítenek. Szenvedés- és üdvtörténetet. A szenvedés nyomait és a feltámadáséit.

A metaforaként alkalmazott turini lepel szövetéhez hasonlóan használja Érmezei és Rauschenberger az ujjnyi vastag, puha agyagot, így születnek a test-arc elmozdulásait, torzulásait rögzítő pillanatfelvételek, „dagerroplasztikák".

„Egy finom történet", így mondja Érmezei. Finom, mert minimális, és finom, mert szavakkal nem leírható. A pillanatfelvételek egymásutánja egy ikonosztáz képeihez hasonlóan szenvedést dokumentál. A Semmivel való szembetalálkozás metafizikai szenvedéséét. A testi fájdalom torz képei csak utalni tudnak a még égetőbb fájdalmat okozó, mindent elsötétítő végső felismerésre. E felismeréstől az alak bemozdul, úgy, ahogy bemozdul Francis Bacon békés szobában, széken ülő figurája.

„Egy finom történet", szavakkal alig leírható, nem is történik meg mindenkivel. Talán Pompeji lakóival megtörtént Krisztus után 79-ben. Talán az ő maradványaikat, az emberi sors bizonytalanságának monumentumait tárják fel a homokból ezek a „régészeti leletek". Csak épp tornacipőben vannak: a mindent elsötétítő hamueső mai foglyai. „Egy finom történet" – mondják a szobrászok Krisztus után 1990-ben: Janus-szobruk mindkét arca a végső felismerést tükrözi. Egy finom történet. Mai történet.

Bartholy Eszter

Új Modern Múzeum

Székesfehérvár előtt Svédországban, a Södertälje Konsthallban volt ef Zámbó István – alias Öcsike – „SZERELEM - ÉLET - HALÁL" című kiállítása.

Műveit nem véletlenül mutatták be itt. Az ötlet és a szervezés munkája a kint élő Takács József Lajosé, aki hosszú évek alatt szinte egyedülálló kapcsolatot épített ki a kortárs magyar művészettel, illetve inkább egyes művészekkel. Gródingei házában rendszeresen vendégül látja azokat, akiknek munkái közel állnak hozzá; kiállításokat szervez a magyar és nemzetközi művészet közötti kölcsönhatás megteremtésének szándékával. Ennek jegyében jött létre – szintén a Södertälje Konsthallban – az a kiállítás, amelyen svéd gyűjteményekből származó Vajda-, Korniss-, Bálint Endre-, Barcsay-művek szerepelnek vagy például az 1989-es dunaújvárosi Dali-kiállítás.

Távlati tervei is Dunaújvárosra - szülővárosára - vonatkoznak. Szeretné ugyanis, ha a Dali-anyag és saját gyűjteményének egyes darabjai egy olyan modern múzeum alapját képezhetnék, amely a dán louisianai múzeum mintáját követve, egy folyamatosan, az igények szerint bővülő épületben kapna helyet.

Bármennyire meglepő a helyszínválasztás, reális alapja van: Dunaújvárosba, az ötvenes évek nagy díszletébe életet lehelne a régóta tervezett Duna-híd, és az így kiépülő Kecskemét-Dunaújváros-Székesfehérvár tengely, amely – remélhetően – Budapestet is kibillentené eddigi monopol-centrum helyzetéből.

Topor Tünde

Klasszikus sokszorosítások

„Művészi darabok"
(Grafikák, multiplikációk, sorozatok külföldi és magyar művészektől)
Knoll Galéria,
1990. XI 27. - 1991. I. 26.

A Knoll Galéria immár egy esztendős kiállítási és műkereskedelmi tevékenysége sajátos jelenség a hazai kortárs művészeti életben. A galéria irányítói kapcsolatot kívánnak teremteni kelet és nyugat között, és szeretnék közelíteni az üzleti és művészeti értékeket. Ezt tükrözi idei téli kiállításuk, amely rangos és eddig itthon ismeretlen nemzetközi társakkal együtt mutatja be magyar képzőművészek munkáit.

A tárlaton kis szériában készült grafikai lapok, multiplikák és objektek szerepelnek, olyan művészektől, mint Robert Rauschenberg, Emilio Vedova, Giuseppe Santomaso a nagy öregek közül.

A fiatalabbakról szólván kiemelkedik a huszonévesekből álló General Idea, New-York-i művészcsoport, politikai-szociális kritikának, és fogyasztható design-nak, illetve a felsoroltak paródiájának egyaránt nevezhető posztóemblémáikkal. A német Imi Knoebelt képkeretre, mint olyanra komponált variációi egyaránt elkötelezik a koncept hagyományokkal és az architektúrával foglalkozó formalista német kortársakkal. A holland Guillame Bijl bemutatott műve: *Für Garderobe keine Haftung* hordozható változata a művész egyébként gigantikus poszt-gices parádéinak.

Az egyik legzavarbahozóbb „művészi darab" a szintén németalföldi Arno van der Mark ékszerként fénylő, ezüstre „előhívott" fotóreprintje, melyből tizenkét példány készült.

Hudra Klára

art művészeti magazin
magyar melléklet
© 1990
Kiadja a G+J AG&CO (Hamburg) az Argos Kft-vel együttműködve.
F. k.: az Argos Kft. ügyvivője
Szerkesztő: Branczik Márta
Fordítások: Szántó Tamás
Bodnár Szilvia

Ára: 295.- Ft

ÈRMEZEI Zoltán

ÉRMEZEI Zoltán

Vigília 1992/5

került mindvégig azon innen maradnia. Ferrando szerepében Bátor Tamás játszott kissé ostobán, de határozott, szép éneklésének köszönhetően mindez alig volt zavaró.

Fáy Miklós

Oláh János: Vakító fény
Válogatott versek 1959-1991.

Oláh János versválogatása egy szenvedélyesen igazsághívő nemzedék romlás ellen való énekeinek példatára. A *válogatott* kitétel akár arra is utalhatna, hogy egy poéta gazdag életművéből kiválaszt egy vezérszólamot, és arra fűzi fel termésének legjavát. De nem Oláh János, aki szinte első kötetétől kezdve a visszafogott indulat, az (ön)iróniával egyensúlyozott emelkedettség húrjain találja meg hangkörét. Csak a hangsúlyok változnak; amíg a fiatal, kudarcaiból kultuszt teremtő költő az emberbe és tájba magát beléevő rosszat romlásölő látomásokban teszi megfoghatóvá és legyőzhetővé, a táj, a magateremtette ég és föld körülzárja, önmagába száműzi a költőt. Az 1969-es hányatott sorsú (Péntek Imre szavával) „elhantológia" Oláh János írta címadó versének szellemében küzdi magát elérhetetlen földek felé egy tótágast állt világban. Kora és világa így ad folyton alkalmat a közéleti felelősségű ember számára, akinek a költészet nem hivatás és nem elhivatal, hanem életforma, vagyis erre-a-földre-hivatás létkérdése. Az egyszeri léte, melynek kihívásaira adandó költői válaszok inflálódását annak érvényes valóságfedezete akadályozza meg, de ez is szab határt — „...a legtisztább titokról mindenki maga hallgat" *(Vissza mindent)*. S később sem tukmálja az olvasóra élet-antireceptjeit a költő, versei mégis maguktólértetődően kalauzolnak egy ember- és nemzetféltő gondolat ihlette tájon keresztül az eszmények ködbevesző, mégis jól sejthető enyészpontú horizontja felé. Két horizont közé ékelve, se az égben, se itt a földi világban otthont nem lelő „végleg eltévedt világutazó" *(Egy tűszúrás)* szélbe szórt útijegyzeteit gyűjti össze ez a kötet. *(Széphalomm Könyvműhely)*

Kofrán László

Érmezei Zoltán
és Rauschenberger János kiállításai

Kevés olyan nehezen elviselhető látvány van, mint a kiüresedett tükör. Nem maradt benne más, csak a közömbösen tükröződő világ határ-fala. De mi történik akkor, ha valaki önmagát keresve a tükörbe lép? Megtalálja-e magát, ha mindig valaki mást, egy másik képet érintve juthat csak tovább? Meddig juthat el és visszafelé vezet-e út? Mi az, ami a tükörben szétválik és hol egyesül?

Érmezei Zoltán és Rauschenberger János a Bartók 32 Galériában márciusban megnyílt kiállításán egyetlen falra függesztett festmény, a „Rajzoló tükörkép" és a kép rekvizitumai voltak láthatók. Két, egymással szembeállított tükör, a kép fóliára leképezett körvonala, a kép lenyomata és a padlóra fektetett üveg és tükör. A képen a két festő rajzolja egymást egy-egy önmaguk elé állított tükörben, egymás sorozatos leképezésén át próbálnak találkozni. Itt minden egymásba ér: a valóság és a tükröződés, tér és sík, átlátszóság és átláthatatlanság, a leképezett és a leképező. Találkoznak-e valahol? Nincs válasz, csak a két szembenálló tükör figyeli egymást.

Érmezei Zoltán emlékkiállításán a Bercsényi 28-30/Magyar Műhely Galériában a törékeny csomagolópapírra festett képek, rajzok, mint egy-egy falra függesztett tükör. A képeken a leképező, a festő érinti meg ecsetjével tükröződését, egy másik világ áthatolhatatlanná vékonyult határain. Mintha ez a sorozatos kettéválás lenne az egyetlen lehetséges azonosság, ahová ezek a vaktükrökké vált képek vezetnek. De többé nem tudni, hogy melyik oldalon áll, nem tudni, hogy ki az, aki itt látható: a képmás, vagy képének mása, vagy másikuk képének másolata. Hová vezet a következő lépés? Mit érinthet meg, mivel érintkezhet, aki itt látható? „És ez a lélek igazi célja, megérinteni Azt a fényt és az Ő fényénél szemlélni Őt magát, nem valami másnak a fényénél, és éppen Azt szemlélni, aminek a fényénél lát. Azt kell szemlélnie, ami által megvilágosodott, amiképpen a napot sem valami másnak a fényénél látjuk. Hogy ez miképpen lehetséges? Hagyj el mindent." *(Plótinosz)*

Kelényi Béla

Keresztury Tibor: Félterpeszben

Csengey, Csordás, Esterházy, Géczi, Krasznahorkai, Kukorelly, Markó, Marno, Márton, Parti Nagy, Szilágyi, Sziveri, Szőcs és Zalán — az elmúlt két évben az Alföld lapjain közölt interjú-csokor alanyai. A velük folytatott diskurzusok irodalmi értéke és minősége valóban fontossá tette a kötetté formálást. Sokuk megszólaltatása már önmagában félsiker, ám hogy nem csupán annyi maradt az a „faggató" debreceni szerkesztő érdeme is.

Keresztury e műfajban nem várt, színvonalas kérdező, szokatlan hozzáértése különleges szituációt teremt. Az elemző kritikát csempészi be interjúiba, ezáltal lépve át — nem egy esetben — a polemizáló beszélgetések színterére. Úgy tűnik azonban, a felkészültség is járhat hátrányokkal: szép számmal találhatunk ugyanis a kötetben erőltetett, prekoncepcionális kérdéseket, melyek szinte előre sugallják a választ.

Ez a könyv tehát több annál, aminek kézbevételekor látszik. Nem csupán széles körben népszerűségre igényt tartható interjúkötet, hanem a 70-es, 80-as évek irodalmi keresztmetszete, kis posztmodern irodalomtörténet, az akkori kulturális közélet kórképével. Nem utolsó sorban pedig a válaszadók autobiográfiája, szellemrajza is, azzal a kuriózummal, hogy betekinthetünk alkotói lélektanuk módszerébe. Utólag egymás mellé állítva őket, még szembetűnőbb az, ami elválaszt és ami összeköt. A kérdés eldöntésében, hogy tudniillik nemzedékről vagy inkább az 50-es években született korosztályról van-e szó, maguk sem egységesek. Az utolsó JAK-füzet az utóbbiról győzi meg az olvasót, ma még nem olyan egyszerű együvé látni — mondjuk — néptribunt és ezoterikus költőt. A vállalkozás jelentőségét viszont jelzi, hogy ugyanakkor egy nemzedéki mítosz létrejöttének lehetőségét sem lehet belőle kizárni. *(Magvető)*

Aczél Ákos

Psalterium Beatae Mariae Virginis
Beatrix-királyné imádságoskönyve

A budapesti „Helikon" kiadásában már korábban is napvilágot láttak olyan illusztrált magyar kéziratok, amelyek a középkor, illetve a rinascimento hazai vallási életének értékes bizonyítékai. Ezen kiadványok közül is kiemelkedik a fenti címet viselő, nemrégiben megjelent szépséges könyvecske. A 175 lapnyi bőrkötéses művet, amelyet II. János Pál pápa magyarországi látogatása alkalmából a melki apátságban őrzött kódex alapján adtak ki, Csapodi Csaba kísérőtanulmánya szerint Ferrarában illuminálták, a XV. században. A virágos díszű címlap iniciáléjában egy püspök arcképe látható, a könyvecske végén pedig a sírjából felemelkedő Megváltó ruhátlan félalakja tűnik szemünkbe.

A „Psalterium" valójában nem zsoltároskönyv, hanem különböző imádságok foglalata, amelyek Szűz Mária tiszteletéhez kapcsolódnak. Az első, legnagyobb fele (1-98. folioig) csak megjelölése szerint zsoltároskönyv, valójában hosszabb-rövidebb imádságok gyűjteménye, amelyek a Dávid-zsoltárok, illetve himnuszok felhasználásával a Szent Asszonyhoz szólnak. A mariológiai szempontból nagyon gazdag gyűjtemény további részei közt szentek búcsúimádságait, Jacopo da Todi híres himnuszát, breviarium részeket és más könyörgéseket találunk. Ez tehát egy vegyes tartalmú imádságoskönyv, amely a kutatások szerint Esztergomba került, ahol a királynő Mátyás halála után 1502-ig élt, midőn visszatért Nápolyba. A kódex 1595-ben, Esztergom törökök alóli ideiglenes felszabadulása után, mint a kötet végén olvasható bejegyzés tanúsítja. Koháry Péter tulajdonába jutott, aki a város felszabadításában döntő szerepet játszó Pálffy Miklós seregében küzdött. Később Melkbe került, a mostani hasonmás kiadást az ottani bencés apátság és a bécsi Nemzeti Könyvtár magyar tudós tisztviselőjének, Németh Istvánnak segítsége tette lehetővé.

Csapodi Csaba feltevése szerint a könyv első részét képező Psalteriumot a Prológussal együtt: „egy olyan kódexből másolták, amelyet férfinak szántak s az imádságoskönyv másolója ezt észre nem véve csatolta hozzá a női imádságokat. Az első iniciálében látható püspökalak pedig esetleg a képzelt szerző portréja..."

Kádár Zoltán

CORPUSOK–FELTÁRÁS

Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállítása

„Megfeszítenek és én vagyok a kereszt meg a szög"
(Jorge Luis Borges)

A Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza adott helyet Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállításának: a galéria pincéjében a kettejük által közösen készített műveknek, a földszinti termekben Érmezei Zoltán corpusainak.

A bemutatott gipszből készült tárgyak belátható idő alatt rommá, porrá válnak, ember módjára pusztulnak. Ezek a műtárgyak nem az idő feletti létbe, nem az öröklétnek, nem „emlékmű" gyanánt, hanem az időnek, a mulandóságnak készültek.

A pincetérben fejek, reliefek, medaillonok – egy képzeletbeli ásatás képzeletbeli leletei – egy „sosem volt" város létezésének (vagy inkább hiányának?) bizonyítékai. A tárgyak az antikvitást, a klasszikus ókort idézik. Egy újabb réteget választva le róluk, tovább visznek, nem állnak meg a történeti időre való utalásnál; a történelmen túlra, a mitológia idejébe lépnek át: Hádész világába, a „láthatatlanná lett" világba, az Alvilágba, amely kívül áll az időn.

A plakettek felfúvódott arcai szétterülnek az anyagban, amelybe belesüllyedtek. Kitörni készülődtek, de nem születtek meg. Idejük nem a születéssel, hanem a halállal kezdődött. Ez a pusztulás ideje, az élet az anyagba dermedt.

Az időre, az idő folyamatára utal a többször felhasznált Janus-motívum, először a pincébe vezető lejáratban elhelyezve. A kétarcú Janus-isten köztes világban, határponton áll, a befelé vivő és kifelé vezető út találkozásánál, kezdetén és végén egyszerre; egyaránt ismeri a múltat és a jövőt; létezésének pillanata a születésé és a halálé. A kapuk, az ajtók istene, maga a Kapu. A kiállított Janus-fejek nem az antikvitás óta általános ábrázolási típust idézik: mind a két arcuk pusztuló emberi arc. Csukott szemeikkel hiába fordulnak a múltat és jövőt jelképező két ellentétes irányba, jelenvalóságuk csak a pusztulás felé vezet.

A fejek egyszersmind az alkotók kettős portréi. Testlenyomatok, ugyanúgy, ahogyan a reliefek. Rauschenberger és Érmezei elmozdult (bemozdult az anyagba) a nyomat készítése közben, így hozva létre a többarcú alakokat. Az egymás utáni időpillanatok, a mozgás térbeli folyamatában egymás után létrejövő helyzetek pillanatfelvételeit rögzíti az anyag; a megélt idők jelződnek az egymás utáni időrétegek ábrázolásával.

A pince jobb oldalán az enviroment-ként berendezett, Pompejit és Herculaneumot felidéző, homokba és földbe szétterített „lelethalmaz" az idő rétegeit is szétteríti. Az ember az idő múlásában a saját esendőségét és múlékonyságát éli meg: hasonlóképpen a földszinti termek „felső világában", Krisztus szenvedésében saját szenvedését és elmúlását. A „felső világ" kapuja maga Krisztus, világa a keresztény világ, a modern ember világa, amelyben kinek-kinek magának, egyedül kell visszatalálnia a hithez.

A feltámadás ígéretét is hordozó corpusok Érmezeinél hangsúlyozottan a mulandóság, az időbe vetettség jelképei. Nincs mögöttük kereszt, maga a gipszhéj feszül rá a test helyén lévő fa merevítő keresztre. A corpusok Érmezei testének lenyomatai, így lesz a szobor testté és a test hiányának jelévé. A Krisztus szenvedését sajátjaként megélő ember két időpillanata tűnik át egymáson Érmezei kettős

Érmezei Zoltán: Eli Eli lama sabaktani? (Márk 15.34), 1990, gipsz, 200×150 cm

Érmezei Zoltán–Rauschenberger János: Remete, 1990, gipsz, 120×90 cm
(Fotók Tahin Gyula)

orpusában: a szenvedő emberben a alálnak adott emberfia. Az egyik ntvény felállítása és letisztogatása a egnyitó része volt: a letisztogatás, gipszre rakódott föld eltávolítása, választása feltárás, az idő rétegei- k felhajtogatása, egy korábbi idő- illanat jelen időbe, és a test kereszt élküli térbe függesztésével örök idő- e emelése. Érmezei és Rauschenber- r kiállítása, mint műalkotás egy sszeteti motívumrendszerű vanitas- ompozícióként szemlélhető, amely- ek három fő rétege van: 1. Reliefek, szobrok" mint képzőművészeti al- otások. *az emberi lét, az emberi tevékenység jelképei.* 2. Az idő belepte és a „feltárás" által jelen időbe emelt tárgyak csupán az emberi élet üres héjai. Túlélve az embert, tárgyi mivoltukban revelálódik az, amit megemészt az idő. Így lehetnek *az emberi élet mulandóságának jelképei.* 3. A corpus az örök életre való feltámadás jelképe. *(„Mert a miképen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképen a Krisztusban is mindnyájan megelevenítettnek." Pál I. Kor. 15.22.)* Ugyanakkor Érmezei személyes mitológiájában saját teste, mint a Corpus Christi imitációja az emberi szenvedés és mulandóság teste egyben.

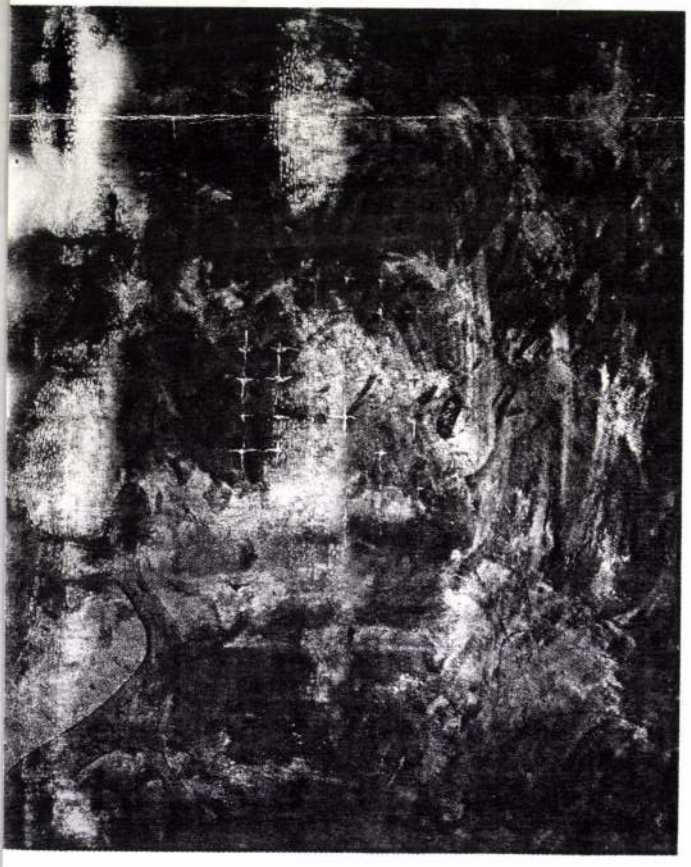
Az imitáció, a „mintha", a pszeudo a műalkotások alapformájaként egyszerre jelzi a tárgyak ottlétét és művi, „ál"-jellegét. A medaillonok, fejek, reliefek egy fiktív világ fiktív feltárásának „műleletei", a gipszöntvény mint sem nem plasztika, sem nem sculptura (a szavak eredeti értelmében) egyszerre jelzi a szobor meglétét és hiányát.

A lenyomat a plasztika és a sculptura közötti köztes térben létrejött pszeudo-mű. „Valótlansága miatt csak látszólagosan elpusztíthatatlan." (1990. 12. 12–1991. 01. 20.)

Bardi Terézia

Ősképek szubjektív láncszemei

Olajos György, Csaba Iván és Rácz László kiállítása

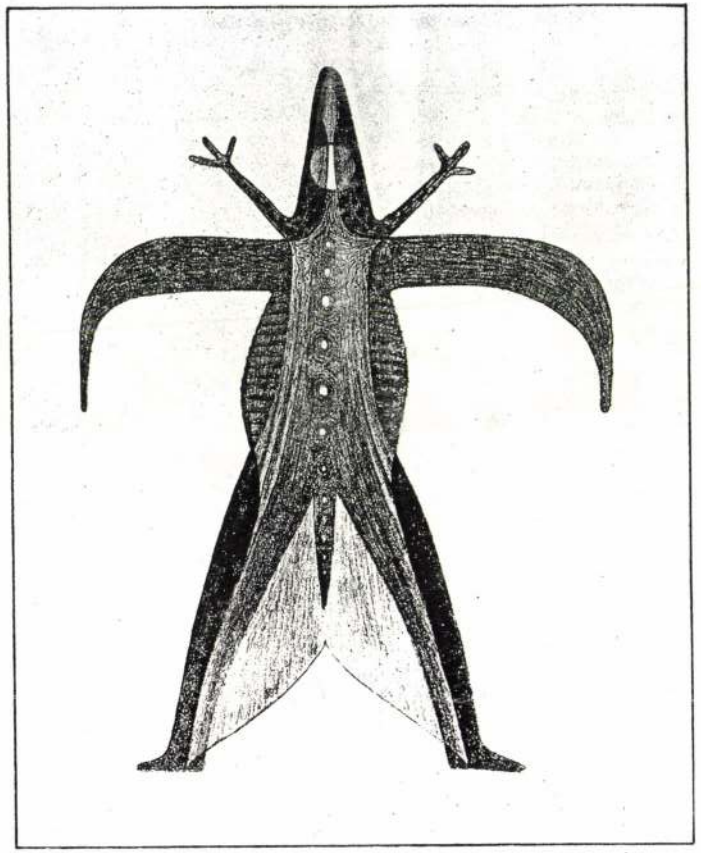
Csaba Iván: Csapda, 1987, olaj, vászon, 100×80 cm

Olajos György, Csaba Iván és *Rácz László* közös kiállításán kétségtelenül érezhettünk bizonyos képi azonosságokat. A legfőbb egyezés náluk, hogy mindhárman „archetipikus ősképeket", szimbólumokat teremtenek újra és újjá, esetleg fogalmaznak át – természetesen ki-ki a maga vérmérsékletének, műveltségének, szubjektív érdeklődésének megfelelően.

Jung szerint ezek „az ősi képek az emberiség legrégibb és legáltalánosabb képzetformái", majd hozzáteszi: „Az emberiség legnagyobb és legszebb gondolatai ezeken az ősi képeken, mint egy alaprajzon helyezkednek el. (...) Azt hiszem eredetüket nem lehet másképpen megmagyarázni, csak ha föltételezzük, hogy ezek az emberiség állandóan megismétlődő tapasztalatainak a lecsapódásai."

Hármuk közül talán *Olajos György* használja a legcéltudatosabban ezeket az ősi szimbólumokat, ezeket az emblémává tett, szinte mágikus jellé avatott és sűrített, ősi mítoszokat. Forrásai alaposak, lelkiismeretes utánjárásokból, sőt olykor közvetlen gyűjtésekből származnak (például mexikói „tanulmányút"!), szinte tudományos precizitásúak, de minden kultúrhistóriai kötöttségük ellenére rengeteg szubjektív elemet tartalmaznak a színek, a formák és a kompozíciók nüanszaiban. Visszatérő jelképei, például a négy őselemet

Olajos György: Állatok, 1988, litográfia (Fotók Horváth Viktória)

megtestesítő figurális szimbólum: a *Földszellem* ikerített emberi alakja, az *Aranykor* sasmadara, az *Őskor* halkígyója, vagy a saját farkába harapó *Uroborosz,* sokszor konkrét, sokszor költött, sőt olykor ösztönös, s csak utólag azonosított ősképekből fakadnak.

Csaba Iván is gyakran használ olyan konkrét képi elemeket vagy tárgyleleteket, amelyek már eleve más-más kultúrkör szimbólumaiból, illetve jelképpé tehető használati eszközeiből származnak. Ilyen ősi jelképek nála például az ókori egyiptomi hieroglifák és sírfestmények madarai, vagy a régi kínai vázákról átvett kacsafigurák, a kőkorszaki barlangrajzok állatábrázolásai, szarvas, vagy talán kecske alakjai. De ilyen jelképpé emelt régészeti elem a neolitikum ősemberének mocsárból előkerült, foszladozó hálója is. Ám Csaba Iván ezeket a jelképeket árnyképszerűen minimalizálja, leegyszerűsíti, majd megsokszorozza, illetve különös, homályosan ködös, atmoszférikus hangulatba helyezi őket. Olykor egy-egy szimbólum visszájára fordításától sem riad vissza. Példának okáért a *Sárkány ikon* című képre gondolunk, ahol Szent György lovag dicsőséges története helyett a sárkány esendő haláltusáját ismerhetjük meg.

Rácz László talán ösztönösebben fogalmazza meg ezeket az ősképeket és ős-szimbólumokat, mint a két másik kiállító. Munkái, szinte a szó szoros értelmében a fából kiindulva, az adott fa fizikai valóságához idomulva, egy témakör köré csoportosulnak, leginkább az Életfa mítoszát járják körül. Plasztikái közül kétségtelenül azok a legjobbak, amelyek úgy tudnak elszakadni a fától, mint talált meghatározottságtól, hogy túllépnek annak kényszerítő adottságain. Legszebb alkotásai mind azt bizonyítják, hogy ámbár legyen az egész fa totális világ- és életjelkép, annak részletei talán még inkább képesek e szimbólum új és új életvonatkozásaira felhívni a figyelmünket. (Bartók '32 Galéria, 1990. december 20–1991. január 4.)

Novotny Tihamér

Kortárs művészek zsűrizett alkotásai vásárolhatók kedvező feltételekkel: készpénzfizetés esetén 10% árengedmény, 30% előleggel alacsony havi törlesztés, kamatmentesen.

„KÁRPÁTIA" Képző- és Iparművészeti Alkotóközösség

1108 Budapest, Tóvirág u. 14. Tel.: 178-3355

Boltjaink: Bútorker 5. sz. Stílbútor Bolt, 1052 Budapest, Városház u. 4.
Bútorker Lakásművészeti Bolt, 1053 Budapest, Kossuth L. u. 12.
Royal-Átrium Áruház, Budapest VIII., Rákóczi út 63–65.

nák be a szín problémájával foglalkozó műveiket. Tárgyalunk egy brit videokiállításról, szeretnénk bemutatni *Almásy Aladárt*, 1994-ben a Goethe Intézettel közösen szó van egy nagyszabású *Javlenszkij*-kiállításról. 1995-ben *Moholy-Nagy* centenáriuma alkalmából végre méltó kiállítást szeretnénk rendezni műveiből, elképzelésünket a művész lánya is támogatja, s már külföldi szponzorok is ígértek segítséget a kölcsönzéssel járó irdatlan summa előkerítésére. A külföldi tervek mellé jönnének persze a magyar művészet csomópontjait, nagy egyéniségeit bemutató tárlatok, így például a régóta húzódó *Lakner*-kiállítás.

Befejezésül csak annyit mondhatok, hogy nagyon sajnálom, hogy nem vagyok tíz évvel fiatalabb, hisz még annyi izgalmas, fontos dolgot lehetne csinálni.

Beszélgetés Gordon György festőművésszel

Matits Ferenc

A véletlennek köszönhető, hogy 1990-ben megismertem Gordon György Birminghamben élő magyar festőművészt. Műtermébe lépve igen megfogott Karinthy Frigyes halálának 50. évfordulóján festett *Karinthy a halálos ágyán* című képe. A puha párna gödrébe hullott fejet összekuszálódott fekete haj fedi. Az állig betakart író arcán hiába keressük a jól ismert mosolyt, a szemek lecsukódtak, árnyék vetődik rájuk, az arcvonások elnehezültek. A homlokon mély barázda húzódik. A hideg színek — fehér, szürke, világos és sötétkék fémes árnyalattal, valamint a fekete — a test tárgyiasulását érzékelteti és különös kiegyensúlyozottság forrásai. Láthattam ekkor Karinthy Cirkusz című novelláját 6 linómetszettel illusztráló albumát is, melyben a mű elkészültét megelező vázlatok fakszimiléi szintén helyet kaptak. A könyvművészeti és grafikai szempontból egyaránt ritka igényességgel elkészített limitált kiadvány (75 db) egy példánya az Országos Széchényi Könyvtárban tavaly óta megtekinthető.

Gordon György: Önarckép, 1960, papír, szén 45 × 32 cm

— Mikor és hogyan indultál el a pályán? Kik voltak mestereid?

— Budapesten születtem 1924-ben, és 17 éves koromban indultam el a képzőművészeti pályán. Nagyon fontos volt számomra Bernáth Aurél szabadiskolája, ahol délelőtt a mester irányításával festettünk, este pedig aktot rajzoltunk. Bernáth, aki ekkor még nem tanított a főisko-

ÉRMEZEI Zoltán
Új M. 1992. 7.

cia látszólagos különbözősége mellett mégis egyneművé teszi a képeket, az a már jelzett „konkrét absztrakciós" formakultúra és a gesztusfestészeti élmények egymásra találása.

(*A belső szabadság motívumai*) Nagyon fontos jellemzője Nádler művészetének a belső szabadság. Tekinthetjük ezt kiindulópontnak és végpontnak egyszerre. A különböző alkotói korszakok pulzálása, a stílus- és motívumkeresés mind-mind a belső szabadság alapjaiból építkeznek. Lényeges tudni azonban, hogy ez a belső szabadság tudatában van a külső kötöttségeknek. A hatás-ellenhatás logikája, kölcsönössége mindig érvényesül a munkákban, s az egyensúly keresése töretlen.

A szabad „konkrét absztrakciókban" megjeleníthető világ és az én-természet-kozmosz hármasságát, állandó változását rögzítő alkotó kapcsolata csak a saját maga által kimunkálható permanens kísérlet lehet: pillanatfelvétel az egzisztenciáról és beillesztése az ismeretlenbe, ami ugyan fel nem fogható, de megélhető.

BOHÁR ANDRÁS

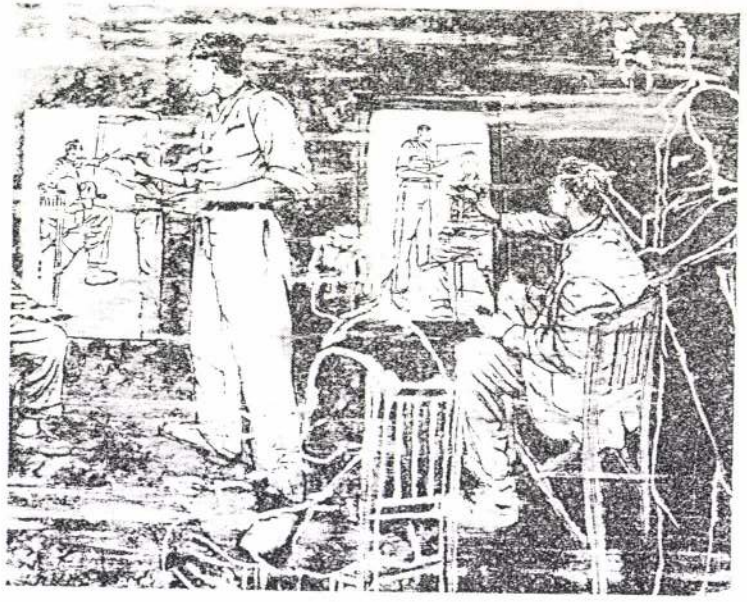
Az önmegjelenítés metaforái

Érmezei Zoltán kiállítása a Műhely Galériában, Érmezei Zoltán és Rauschenberger János közös kiállítása a Bartók 32 Galériában

Két posztumusz kiállítást láthattunk Érmezei Zoltán egyéni munkáiból, illetve utolsó három évének alkotótársával, Rauschenberger Jánossal közösen készített művekből. Az 1990-ben elhunyt fiatal művészről az emlékezés tiszteletén túl az értékelés történeti és egzisztenciális horizontját reprezentálva kell beszélnünk. Ami itt elsősorban még nem a művészettörténeti perspektíva körét fogja át — hiszen munkáinak java része még feltárásra vár —, pusztán a „felszínre" került műveket, a két kiállítás anyagát igyekszik értelmezni.

Léttörténeti és egzisztenciális nézőpontok egybeolvadásának lehettünk tanúi Érmezei Zoltán önálló kiállításán. Az analógiák sora kínálná magát, elég ha csak visszapillantunk az önmagukat megjelenítő auktorok munkáira Rembrandttól egészen napjainkig. Ami mégis a különösségét adja Érmezei munkáinak, az az, hogy nála nem pusztán az önmegjelenítés primér individuális formáival találkozunk, hanem a modern individuum olyan drámai széthasadását figyelhetjük meg, amely szimptomatikus huszadik századvégi épp-így-létünkben. És épp ez az önmegjelenítés, hibátlan individuális létkonstitúció, ami annyira élővé teszi a kompozíciókat.

Nem a Freud által kidolgozott énstruktúra hármasságát figyelhetjük meg, bár csábító lenne az analógia. Mert a tükröződési problémák fölfejtése kapcsán létrejövő önmegjelenítés, a másik és a harmadik személy vizuális leképzése azonos létszerkezet jegyében történik, nem áll fönn hierarchikus viszony, inkább azt az egyre erősödő törekvést lehet fölfedezni, hogy azonos státust kapjon a másik és a harmadik személy az egyidejű ábrázolások segítségével.

Érmezei Zoltán — Rauschenberger János: Rajzoló tükörkép, 1988, olaj, vászon, 145 × 175 cm

Ezt az individuumok egyidejűségére, egyenlő státusára vonatkozó művészi akaratot még inkább elmélyítik azok az alkotások, amelyek a léttörténeti perspektívába ágyazottságot kísértik meg. A saját maga és a másik tevékenységének kölcsönös egyidejű ábrázolása, valamint ugyanennek a folyamatnak az elhagyása, pusztán jelzéssé való redukálása biztosítja a történeti horizontba való beavatódást. „Képzőművészeti munkásságunk — mondják az alkotók a katalógus szövegében — a műalkotás létrehozásának alapvető toposzaihoz nyúl vissza. A festés, a festő, a modell, a tükör, a transzparencia, az üveg, a nyomat, a szimmetria, a perspektíva, a vászon. Egy imaginárius tükörterben a festők folyamatosan képezik le egymást, míg a kísérleti valóság meg nem változik — a tükör festménnyé nem válik, azaz a tükröző és a tükrözött többé már szét nem választható."

És ez az alkotói módszer különös élességgel jelentkezett a Bartók 32 Galériában bemutatott „Unicon" típusú kiállításon, ahol egyetlen „anamorfózis-festmény" került bemutatásra, s a műalkotás előállítása, megjelenése és értelmezési lehetőségei szerves egységben nyilatkoztak meg. Itt a közös művek keletkezéstörténetét és utóéletét éppúgy dokumentálják a folyamatok egyes stációi és a különböző tükör-installációk rendszerei, mint az alkotó individuumok kapcsolatát és kitárulkozásukat a világ felé. S ez a világ felé való kitárulkozásuk egyben a megjelenítés, a közös megélés lehetőségeit is magában hordja.

Tehát nemcsak a tevékenység egyedi műalkotásban való megtestesüléseit láthatjuk, de valóban az előállítódás, a prezentáció lépcsőfokait figyelhetjük meg. S ez arra is figyelmeztet, hogy ugyan a modern kor deszakralizálta a művészt és a műalkotást is, a megnyugvás mégsem történt meg, állandóan láthatunk kísérleteket arra, hogy a művészet misztériumát újrafogalmazzák. Jelen kiállítások is ezt a fonalat próbálták meg felvenni, lehetőséget nyújtani az alkotás rejtelmeibe való bepillantásra, s ezzel bemutatva az individuum és a másik kapcsolatát, világba ágyazottságát.

(1992. március 19—április 2.)

BOHÁR ANDRÁS

A világ mint jelenség

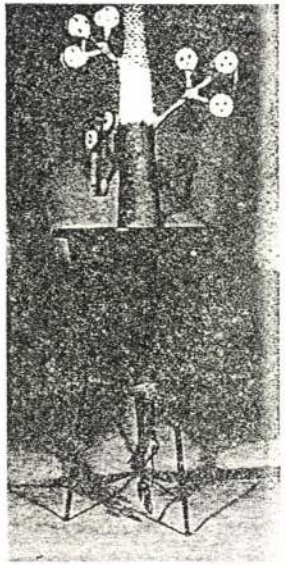
Noeh Zoltán kiállítása

Dante írta, hogy három dolog kombinációja teszi a művészt művésszé: a művészet egy speciális formájának ismerete technikailag és eszközeiben; ugyanezen műfajnak történeti és a műfaj legjobb produktumainak ismerete, a harmadik pedig a „vele született" — ingenium, latinul. Noeh Zoltán esetében e legutóbbi jelentkezett először.

Mintha valami ismeretlen erő irányította volna, egyszerűen nekifogott szobrokat csinálni: először plasztilinből, azután agyagból, később bronzból, fából, gipszből, márványból, ami a kezébe került.

Emlékszem az első meglepetésre, első nagyobb műveire a hatvanas évek közepén és végén. Kinézésre nem tudni, honnan „jöttek", mert nem hasonlítanak a ma ismeretes művekhez. Az archaikus és a modern keveredése: istennők, misztikus szellem-szerű figurák keverednek galaxisokban, próféta mellszobrok és szent emberek figurái, táncosok, és az absztrakthoz közel álló formák.

Csak néhány év elteltével, a kreatív kitörés után határozta el, hogy beiratkozik tanulni a képzőművészeti szakra, egyetemre, tanulni tovább a műfajt, amelyet oly magabiztosan gyakorolt „titkos tudással". Miután megszerezte a Mester Diplomát és birtokában lett a különböző művészi eszközöknek, még jobban megerősödött benne a művészeti ideál, amelynek kevés köze volt a konceptuális művészethez, minimalizmushoz, vagy bármely divatos iskolához. Elvetette a modernizmus önpusztító gesztusait, ahol a mű anyag csupán, vagy teljesen jelentés nélküli: nincs referencia.

Noeh Zoltán: A bűvész álma

A modernizmus tradícióival egyetértve a szürrealista irányzatban folytatta munkáját. *Max Ernst* gondolata: Nem az álom hozza létre a képet, hanem a kép az álmot: a kép hat álomként.

Világunkban körül vagyunk véve jelenségekkel, de a kiállítás címe megtévesztő, nem tudja elhitetni, hogy a világ csupán jelenség. A jelenségek világa csak felszíne, meghosszabbítása egy alatta levő realitásnak. Az a művész, aki ezt felfogja, és

ÉRMEZEI Zoltán

Vigília 1991. 9

56. évf

VARGA ZSUZSA

Corpusok

Miután a meghívó — de igazából a plakát sem nyújtott elég szabatos információt e kiállítás mibenlétéről, szükségesnek tartom tisztázni: a földszinti helyiségekben Érmezei Zoltán kiállítását láthatják *Corpusok* címmel; míg az alsó szinten Rauschenberger Jánossal közösen készült munkáik láthatók; melyet *Feltárásnak* neveztek el.

A Corpusok a művész legfrissebben készült művei; mondhatnám ezek tartalmazzák az *innovációs elemeket; ezek ma a legadekvátabbak alkotójukkal. Lefelé menet mintegy visszafelé követhetjük munkásságát, melyekben a passió-sorozat* képez erős összekötő láncszemet.

*

A Biblia az ember teremtéstörténetéből azt hagyományozta ránk, hogy Isten őt a saját képére és hasonlatosságára teremtette, azért, hogy uralkodjon minden élőn és az egész földön. A föld porából formálta, és orrába lehellte az élet lehelletét. Így lett az ember élő lélekké.

És ez az élő lelkű ember veszi az agyagot, és formáz bele embert a maga képére és hasonlatosságára — csak életet nem tud lehellni belé.

Ki ez az ember?

— az, aki Isten kezéből került ki és uralkodik a földön, és most úrrá lett az anyagon?

— vagy aki evett a tudás fájáról, de csak azt tudta meg, hogy mezítelen?

Ki a művész?

— a maga ura — vagy Urának szolgája? Szolga egyáltalán, vagy szabad?

Mi az a jó és rossz tudása?

Mit jelent, mit ér az, hogy jó vagy rossz egy művészet, ha életünket nem tudjuk megtoldani egy nappal sem?

Van-e hatalma a művésznek — vagy mindez csupán az ő kiszolgáltatottsága itt?

Miféle művészet ez?

— az Isten majmolása?

vagy a Győztes híradása?

Mi az üzenettartalma? És kinek az üzenetét közvetíti?

Elhangzott a kiállítás megnyitójaként, 1990. december 12-én a Budapest Galéria Kiállítóházában

*

A Corpus-öntvény földből való kiemelése úgy hatott rám, mint egy utalás a Genezis említett soraira, mint egy emlékeztető, hogy az ember földből formáltatott. Igen, az *emberre* gondolok, és nem a szoborra, hiszen annyira kendőzetlenül, minden áttétel, minden veszteség nélkül ember akar lenni ez a műalkotás...

Azután a várakozás feszültsége, a meglepetés izgalma ragadott meg, hiszen ez a corpus még alkotójának is ismeretlen... még soha senki nem látta, csak most kerül napvilágra. Senki sem tudhatta, mennyire engedett az anyag az emberi akaratnak, amint már az öntőformába is beleadta a maga természetét azzal, ahogy befogadta, majd elengedte az élő testet. Senki sem ismerhette előre, milyen lesz ez a második *megtestesülés*...

A hasonló módon, saját arcuk, testük anyagba nyomásával készített szobraikat eddig mindig önmaguktól elidegenítve nevezték meg *nyom*oknak, lenyomatnak *kitöltés*einek, majd *szobrok*nak, pillanat- és lepelszobroknak. Most annak vagyunk tanúi, hogy a művészi tevékenység eredménye, a tárgy egyszerre csak *testté válik*. Mégpedig nem a geometria fogalmi rendszerének értelmében, hanem a keresztény misztérium szellemében: *corpusszá*.

Az emberi test-öntvény kétszeres átlényegülést szenved el: egyszer elidegenedik az „élő lelkes embertől", az élő emlékévé rögzül, másodszor, alkotója újabb impulzusa folytán, melyben megnevezi művét: átlényegül. Többé nem a művész lenyomata csupán, hanem valaki másnak a lényegét kezdi hordozni. A Corpus nem bármilyen test és nem bárkinek a teste, hanem azé, aki a „mennyből szállott alá", „aki által minden lett, ami lett", mert „Őbenne van az élet", Ő a megtestesült Ige. (Jn 1,3—4)

A Corpus azonban mégsem az élő test, hanem a megfeszített, az általszegezett, a halott test. De nem bárkinek a teteme, hanem az Egyetlené, akinek utolsó szava nem az elmúlásról és hiábavalóságról szólt, hanem azt visszhangozza, hogy:

„Beteljesedett!"

*

Sokféleképpen próbálja a művészet meghaladni önmagát, átlépni korlátait — persze úgy, hogy az idővel mindig lejáró létjogosítványát újra megnyerje. Sokféleképpen próbált már megszabadulni arisztokratizmusától, hátha újra egyetemes érvényű lehet. Minden módon megpróbált átmenni „direkt"-be. Mint az egész identitása-vesztett emberiség, a művészet is mibenlétét keresi. Úgy is mondhatnám, mindnyájan titkon valami nagy teljességet szomjazunk; mi is szeretnénk kimondani a hatalmas szót, hogy: *„Beteljesedett"*

— hogy a lényünk legmélyéből minket űző vágy az igazság, a biztos érték után végre beteljesedett;

— hogy birtokába jutottunk annak a *van*-nak, mely nem tőlünk és nyomorúságos érvelésünktől nyeri a létét, hanem minket hordoz, megtart, elrejt és szabaddá tesz.

Nos, ennek a jó hírnek, a nagy titoknak birtokában áll helyre a kezdeti rend: az ember az igazság, a Van erejében képes uralma alá hajtani a földet. Ez a jó hír tehát a győzelemnek a híre.

De ki kaphat meg egy ilyen üzenetet? Melyik az a metafizikai hely, ahol feltárul számunkra a szüntelenül forrásozó élet? Kitől származik mindez? És milyen út vezet hozzá?

Ki képes továbbítani ezt az üzenetet?

Az üzenet nem idegeníthető el hordozójától, mert akkor puszta információvá válik. Csak annak van ilyen üzenete, aki maga az élő bizonyság; aki megjárta ezt az utat; aki alászállott arra a bizonyos tornácra, ahol szétválik lét és nemlét, ahol életbe lép a halál fölött az élet diadala; csak az tudja megmutatni az utat, aki odaért; csak az tud nyomot, jelt hagyni róla, aki végigment rajta;

és ez a jel Ő maga.

De miféle botrányos merészség az, ha valaki magát a Jellel azonosítja? Lehet ennyire közvetlenül beleállni abba a szimbólumba, amely kétezer éve egyetlen Valakinek van lefoglalva?

Íme éppen ez a titok, ez a jó hír, ez a felfedezés és a kiút: belelépni annak lábnyomába, aki átment a halálon; föladni magunkat abban, aki által lett minden; egy lenni azzal, aki átviszi a halálból az életbe.

Ezekben a kis helyiségekben most nemcsak egy test és egy corpusz merész egybevetése akasztja el lélegzetünket.

A győzelemnek a jele áttöri az időt is. A kétezer éve, az örökké és a most egyugyanazon gyújtópontra talál a kereszttel megjelölt metafizikai pontban.

Ebből a pontból lehet elérni az elérhetetlent; és ezen a kereszten tárta ki karjait és adta át magát nekünk a Tökéletes, utolérhetetlen.

Ezen a feszületen halt bele a szerelembe az, aki teljes a léttel és ezért képes lankadatlanul szeretni és elfásulás nélkül szenvedni. Az Ő halála árán hagyta el kiáltó száját az élet lehellete és áradt szét a világban...

Íme a művész emberhez méltó kalandja, nemcsak merész kockázata, hogy bálványait végre fölcserélje az élő Igazságra;

Íme a művész szabadsága, mely őt átrepíti korlátain és belesodorja a megváltó kereszt vonzásába.

Íme az üzenet: a kereszt kihívása, a győzelem jelének felmagasodása. Lássa meg, akinek van szeme a látásra!

Helyreigazítás

Az 1991. 8. számunkban a Gyökössy Endrével folytatott beszélgetésbe sajnálatos sajtóhiba csúszott. A 625. oldalon a 23. sor helyesen: „egyre inkább érlelem önmagamat — ezt nevezi Jung individuációnak". A hibáért szerzőnk és olvasóink elnézését kérjük.

A szerkesztőség

LUKÁCS LÁSZLÓ

Egyházunk a forrongó világban

Az európai szinódus elé

November 28-ától december 14-ig tanácskozik Rómában az európai püspökök rendkívüli szinódusa. A különleges eseményre az Európát megrázó események adtak alkalmat. Mintegy 70 püspököt várnak egész Európából, Keletről és Nyugatról. Tizenöt delegátus vesz részt a tanácskozásokon a keresztény testvéregyházakból, s meghívják a zsidó és az iszlám közösségek képviselőit is. A szinódust előkészítő dokumentumot április végén küldték el a kontinens 23 püspöki karának, várva mindnyájuk hozzászólását. Mihelyt hozzájutunk, közzétesszük a magyar püspöki kar jelentését is. Célszerű azonban mindnyájunknak — egyenként és csoportokban — választ keresnünk a dokumentum fölvetette kérdésekre.

A krisztusi szabadság tanúi

Közép- és Kelet-Európát felforgató változások átformálják az egész kontinens életét, de mélyen érintik az egyházat is. Igen fontos ezért, hogy alaposan tanulmányozzuk a történelmi folyamatokat, leszűrjük a múlt tanulságait és előrepillantsunk a jövőbe.

A Szentatya a következő mottóval határozta meg a szinódus témáját: „Ut testes simus Christi qui nos liberavit" (Legyünk tanúi Krisztusnak, aki megszabadít minket). Európa keleti felében a nemzetek többsége kivívta szabadságát. Ez azonban szembesít bennünket a kérdéssel: Mit jelent az igazi szabadság? Hogyan juthatnak el Európa népei és az egész emberiség az igazi kultúrához, a teljesebb emberi élethez? Történelmi változások tanúi vagyunk — bepillanthatunk a történelem legmélyebb rétegeibe, oda, ahol az ember Teremtő és Üdvözítő Istenével találkozik. Vizsgálódásunk segít abban is, hogy feltárhassuk a kultúrának s magának az embernek igazi lényegét.

Az egyház az európai emberrel együtt kívánja keresni az igazságot, vele együtt igyekszik megérteni korunk történéseit, miközben rávilágít Krisztus jelenlétére a nemzetek történelmében és az egyesek életében. Különös együttérzéssel gondol azokra, akik szenvedtek az igazságért, az emberi méltóságért. Közülük igen sokan keresztények, akik Istenről is tanúságot tettek áldozatukkal. Tanúságtételük az evangelizáció új korszakát nyithatja meg Európában.

Mi is történt? A kommunizmus, az a diktatórikus rendszer, amely tagadta az alapvető emberi jogokat, elfojtotta a szabadságot, összeomlott. Vele csődbe jutott a marxista ideológia is, amely ateista, szekularizált vallást, „tudományos világnézetet" próbált létrehozni. A pártállamok háttérbe szorították a vallást, s ezzel (is) súlyos károkat okoztak az embereknek. A kereszténység túlélte az üldöztetés

A
Tragor Ignác Múzeum
tisztelettel meghívja Önt

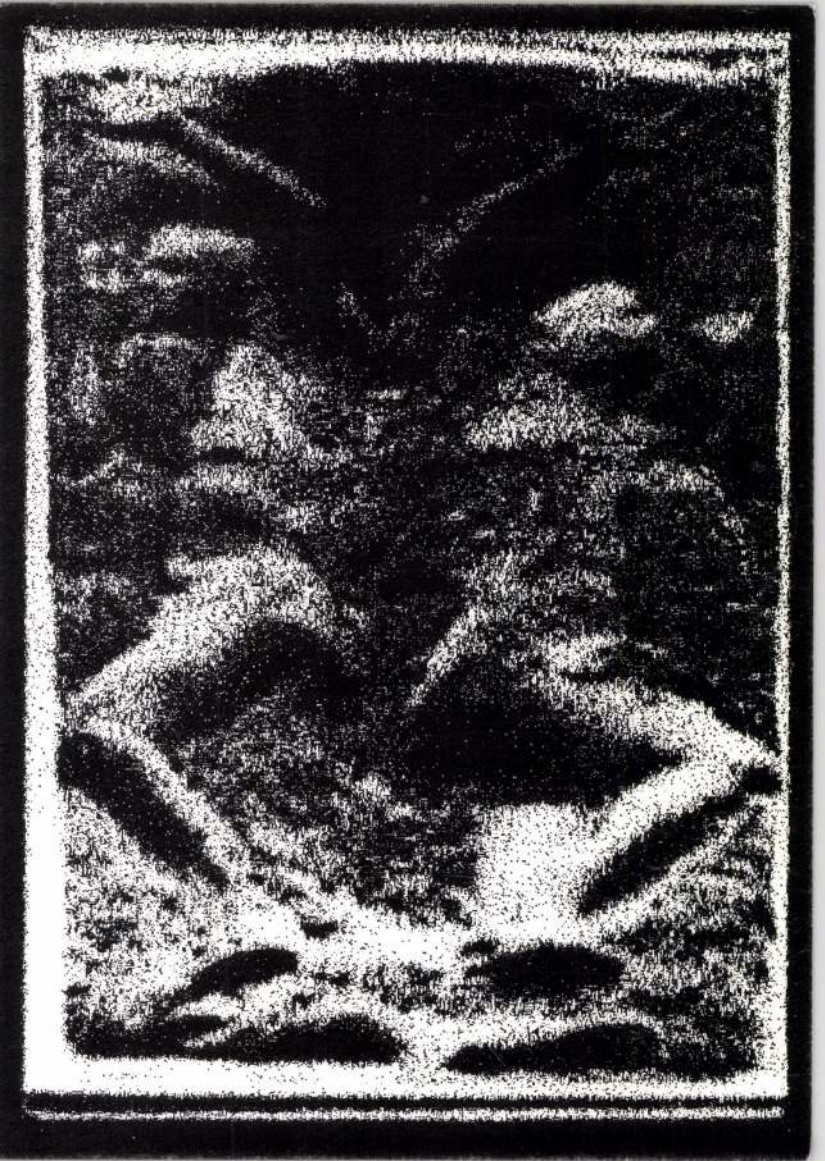
Érmezei Zoltán
és
Rauschenberger János

A FÖLD EMLÉKEZETE
c. kiállításának megnyitójára.

Megnyitja:
Türk Péter

1994. szeptember 18-án, 15 órakor
GÖRÖG TEMPLOM KIÁLLÍTÓTEREM
2600 Vác, Március 15. tér 19.
Megtekinthető október 16-ig,
hétfő kivételével 10 és 18 óra között.

A kiállítást a Soros Alapítvány és a
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága
támogatta

ÉRMEZEI Tolton

~~Fogi A.~~ Pompeji 1993/3-4

Érmezei – Rauschenburgen: A Föld emlékezete I–IV.

Régi kovácsoltvas-dísszé változtatlak

Paversiu tare senu kaldiniu ornamentais ...

Ódon, porlepte
kovácsoltvas-díszt varázsolok belőled.
Hosszúkás kék növényeidből nem marad más,
csak tőzeg.
És földből kihasított pajzsot emelek ki
színezüst véseteidből.
Csak a rém, varjaid
rikácsa a középkori téren elő ne jöjjön.
Hisz a távoli halálos szétbontattatás
nem oszthat meg
engem s téged.
Hisz mint a kék üveg fénye vagy nekem,
inkrusztált része a régi fémnek.

Vilnius
Budapest

Judita Vaiciunaité
Fordította: Bajcsi Cecília

Érmezei–Rauschenbergen: A Föld emlékezete I–IV.

A próza fekvése

te is egy jó író vagy!

Hazamentem és lázasan gondolkodni kezdtem jövendőbeli írásaim témáján. Muszáj, muszáj, muszáj írnom! (Én Bublikom, kedves Bublikom!) Az első, ami eszembe jutott, a mi hatalmas felhőkarcolónk volt, én ugyanis felhőkarcolóban élek (ha már hiperrealizmusról beszélünk, akkor: Fecske köz 16/10.) Eszembe jutott, hogy a kezdetek kezdetén (beköltözéskor) kreatív viszonyt alakítottam ki a környező valóság (a felhőkarcoló) irányába. Ahogy ideköltöztünk, rájöttem, hogy az elkövetkező tizenvalahány évben nem fogok kiszabadulni innen. Kibékültem új otthonom melegével, ez sorsszerű volt. Az otthon melegéről szóló elméletemet számos irodalmi példával tápláltam. Eleinte felhőkarcolónk a zsiráfra hasonlított Dali képéről, majd a hatalmas gyertyára, aztán phalloszra (ez manapság mindenkitől elvárható), aztán méhkasra (mint olyanra) és a többi, és ehhez hasonlók.

Amikor meguntam a felhőkarcoló-hasonlatok után való kutatást, A társbérlőktől való megszabadulás legegyszerűbb és leghatásosabb módja munkacímmel elkezdtem gyilkosságokat konstruálni. A lifttől a szemeteskukáig terjedt hajmeresztő gyilkosságaim színtere. A variánsok száma, elismerem, korlátozott volt, mégis elszórakoztam ezzel egy ideig.

Aztán, amikor meguntam a hajmeresztő gyilkosságok kieszelését is, áttértem az emberek közötti kapcsolatok kialakítására. Megszállottként konverzáltam a liftben, vidáman üdvözöltem erkélyszomszédaimat. Kínoztam az embereket tűzrőlpattant kérdéseimmel: „Jó napot, hogy van, és ön, jól, és ön hogy van, jól, és ön?" Ezen erőfeszítéseimet egy lista koronázta, amelyen felsoroltam a

Hum vezetése elfogadta, készen állnak az intézkedési tervek. Úgy ítéltük meg: mostantól már nem javaslatokra, hanem operatív tevékenységre van szükség. Ezért döntöttünk: beszüntetjük tevékenységünket, s ezt levélben is közöltük megbízóinkkal, a kulturális tárca vezetőivel.

— *A döntés immár a minisztérium kezében van?*

— Eddig is ott volt.

— *Ez azért felér egy lemondással, nem?*

— Én ezt nem nevezném annak. Nem lett volna tisztességes a szerény javadalmazást továbbra is élvezni azután, hogy bizottságunknak már nincs érdemi hozzájárulása az átalakuláshoz.

— *Ez persze kétféleképpen is értelmezhető válasz: elfogadást nyertek mindazok a javaslatok, amelyeket a bizottság tett, vagy pedig: az önök elképzelései nem találkoztak a minisztérium tervetvel, s ebből vonták le önök a konzekvenciát.*

— Magam egyértelműen a bizottsági munka eredményének tartom, hogy a tárca végül is a privatizáció mellett voksolt.

— *De hát ezt jogszabályok írták elő…*

— Kétségtelen, de a viták a minisztériumban is, a szakmai berkekben is a privatizáció módja, időzítése, esetleges megvesboltok bérleti jogát megszereztek, azok aligha a könyvkereskedelem iránti elkötelezettségük okán fizették ki a kikiáltási ár két-két és félszeresét. Még ha vállalták is a néhány esztendőre szóló profilmegkötést, inkább előbefektetésnek tekintik az üzlet megszerzését. A könyvesbolti dolgozóknak, az igazi szakembereknek talán egy újfajta hitelkonstrukcióval lehetne hatékonyabb segítséget adni.

— *Csak hát decemberben itt az árverések következő fordulója, s addig aligha lesz változás. Ezek tehát az ön által említett „szükséges áldozatok"?*

— Föltehetően. Akármilyen fájdalmasan hangzik is, valószínű, hogy a megfelelő színvonalú könyvkereskedelemhez nem kell majd ennyi bolt. Ezt mi prognosztizáltuk is, úgy érzem, ez érkezett most el a megvalósulásig, hiszen a könyvkereskedelem piaci alapon épül majd újra.

— Bizottságunknak az állami felügyelet alatt álló könyvkiadók privatizációjára is javaslatot kellett tennie. Ez 18 kiadót érint, számszerűen a ma létező kiadóknak a töredékét, szakmai múltban, értékben, felhalmozott — igaz: jó és rossz — tapasztalatban viszont a meghatározó részét. Érdemi szerepünk abban a katego-

nak az ember-
t, nevet is ad-
ialista huma-
ény hősei úgy
szországban a
ógia azért ver-
, mert jó táp-
ozzá a keresz-

Mohai V. Lajos

mmett köpönyegéből

kiszállva meglehetősen
látszott eredetit alkotni.
moly siker koronázta: A
Wycherly-nő, A csont-
pillantás, a Csipkerózsi-
part ezt támasztja alá.
olyamatosan jelen van a
lásban, regényei így hoz-
detektívregényről kiala-
nyalásához, és nagyszerű
guk mellett a Hammett-
sulás természetrajzához
gálnak.
kezdődően a műfaj vala-
íségre rendezkedett be,
l sok, a lényegszerűségé-
ondolt, ám az ő nyomán
yíthatóan nélkülözhető
pedig szemlélet- és for-
edményezett, illetve kö-
tő ebben a vonatkozás-
nerikai naturalista isko-
ázolás menetéből kiikta-
őutak, díszítmények, s
célratartott, célrairányí-
t az író kezén. A műfaj
olati „modernizálása"
ilvánvaló társadalmi kö-
ására — erről győz meg
s MacDonald is, akit ol-
et eltekinteni Chandler
omasztó árnyékától, de
áhúzom: Ross MacDo-
nald van annyira önálló művelője a detektívregénynek, hogy nem üti agyon az olvasó élményét az a meggondolás, hogy másoktól kikölcsönzött téma újrafogalmazását kapja újszerű gyanánt.

Csak a beállítottság ugyanaz, ami az iskola természetében és továbbvitelében rejlik; csak a történet karakterizálásának durva egyszerűsítése; csak az, hogy a világ működésének megint olyan zavarairól kapunk hírt, hogy gyilkosok és áldozatok férnek meg egy lapon; csak az ismétlődik, hogy képtelenül logikus összefüggések képezik a legrémségesebb gyilkosságok alapját, a végkifejlet mégis döbbenetes, mert a bemutatott, leírt, kirajzolt világszeglet leglényegéhez tartozik, abból vétetett, hát oda tér vissza. A bűnnel összeférhetetlen életnek nincs tiszteleti tagsága — Lew Archer (Sam Spade kemény utóda, aki Hammett alapműve, A máltai Sólyom által vált követendő mintává az amerikai írók előtt) alaposan megtanulja ezt mindegyik nyomozása során. Archert is könnyű volna odarajzolni Marlowe árnyékába, de ez olcsó próbálkozás maradna, a kézzelfogható kapcsolódás csak a családfát jelezné, ez meg amúgy is megtörtént. Mindenesetre ő se ijedős legény, van is benne bőven a Marlowe-t jellemző erkölcsi dilemmákból, de ha közelebbről láttatni akarnám, azt mondanám, hogy inkább kívülálló, mint Marlowe. Nem engedi el magát annyira, mint Chandler hőse.

Ross MacDonald nem a rögeszmék foglya abban az értelemben, hogy ő maga mint kalandregényíró, vagy hőse, Archer mint magándetektív legyőzi a világot, ha befejez, bevégez valamit. A megoldott, felfedett rejtély után marad a valódi űr, a mindenkor odaaggatható kérdés.

Mert a valódi detektívregény nem állít, hanem kérdez. Megpróbál kérdezni valamit. A kitalálás éppúgy kétes hírbe keveri, mint minden más írásos műfajt kever. A detektívregény nem osztogat jótanácsokat, se pro, se kontra. Nagyon keveset kínál, ha csak a tízparancsolatait, műfaji, poétikai szabályait vesszük tekintetbe. Problémaköre látszólag távol áll mindennapi tapsztalatainktól, elszigetelődik tőlünk. Nem is ebben a vonatkozásban célszerű az értelmét keresni. Ha azon kapjuk magunkat, hogy éppenséggel szorgos olvasójává lettünk, önmagunk előtt sem tiszta megfontolások és késztetések után, azért tartozunk a világnak annyival, hogy szenvedélyünket nem palástoljuk el.

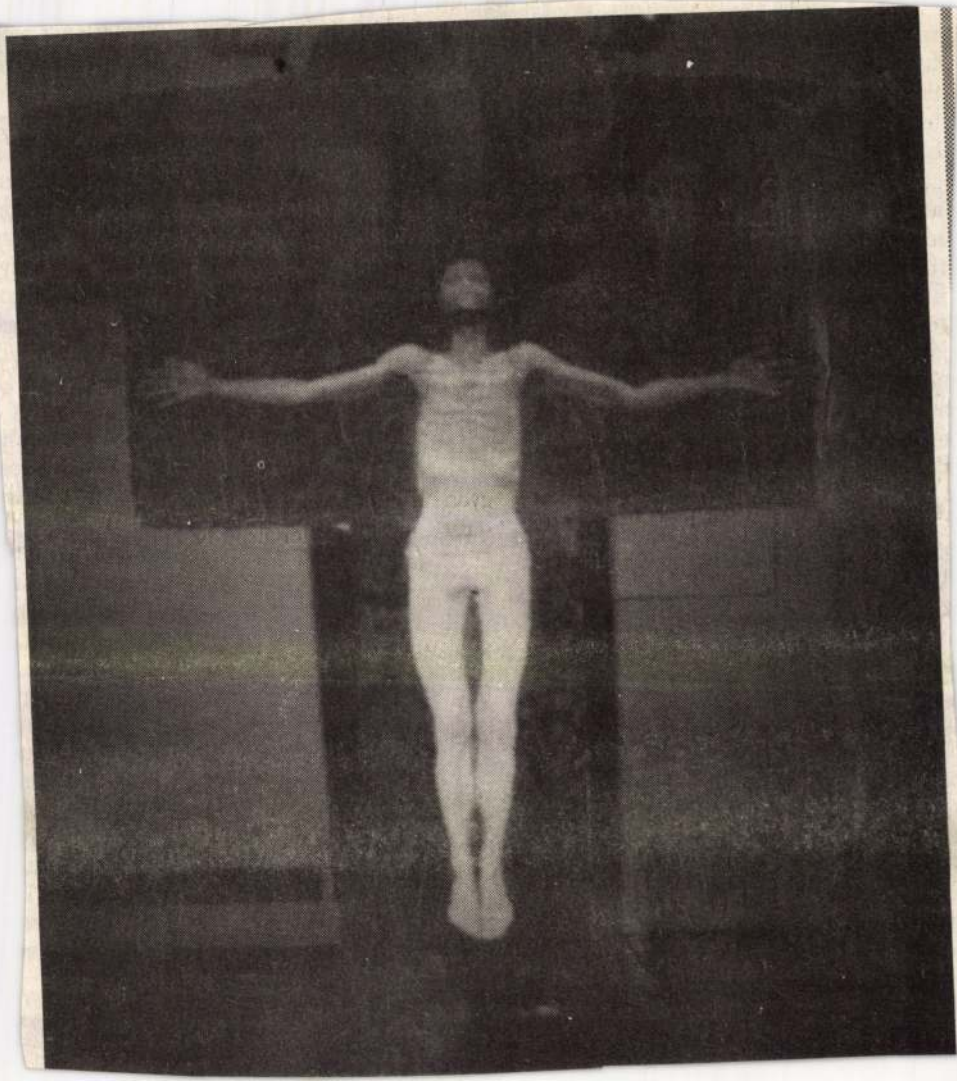
Hiszen olvasni, jó regényt olvasni akkor sem szégyen, ha főszereplője detektív.

Irója pedig lehet akár a Hammett köpönyegéből előbújtak közül való.

Ez garancia, kárpótlás és elégtétel.

Mert csak a vak nem látja, hogy mi történt a detektívregénnyel Hammett, Chandler és Ross MacDonald megjelenésével.

Azzá lett, amiből még Edgar Allan Poe-nál vétetett: irodalommá.

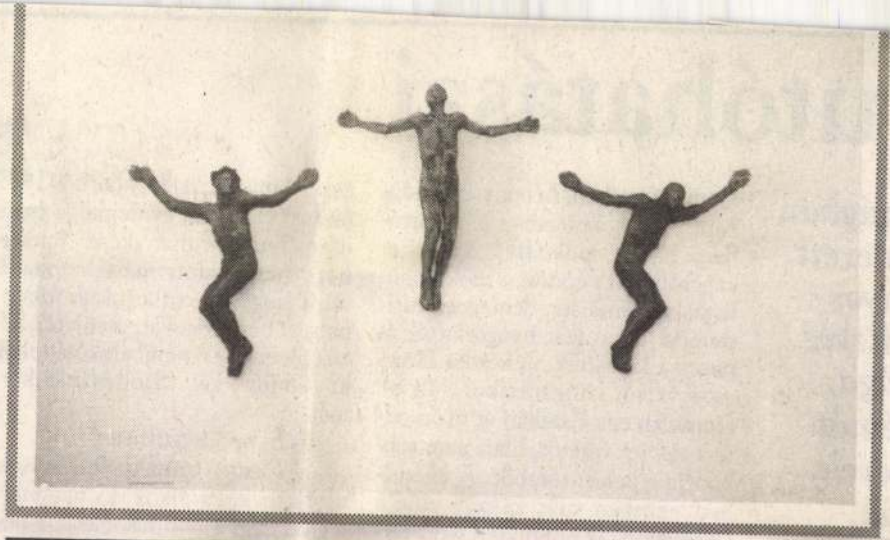
Az „Amerika típusú ország" kulturális identitását a XX. században felülről döntik el és irányítják a nagyvállalatok. Így például a hanglemezgyárak diktálják, hogy az emberek milyen zenét akarjanak hallgatni. A nagy, internacionális ruhagyárak döntik el, mi a divat, hiszen az ízlést nagyon könnyű felülről manipulálni. A háború előtti Európában majdnem mindent alulról döntöttek el, és a reklám nem játszott nagy szerepet, mert hiszen mindenki már jóelőre elhatározta, mit akar — vagy szeretne — venni. Jelenleg viszont, Lisszabontól Budapestig mindenki azt vásárolja, amire a televíziós reklám rábeszéli.

Alighanem ennél is fontosabb a gazdag ember megítélése európai, illetve amerikai szempontból. Európában a föld szűkös kincseit nem illik, hogy úgy mondjam ingyen, legfeljebb a hajdani nagybirtokosoknak. Minden európai szíve mélyén érzi, vagy tudja, hogy meggazdagodni csak kizsákmányolással lehet. Ehhez elég elolvasni a gyűlölködő sorokat, amelyeket Hippónax görög költőtől és Arisztophanésztól fogva a gazdagok ellen írtak. Európában évezredek óta a szerzett vagyont a rablás és a bűn fogalmával ötik össze. Gondoljunk csak a közelmúlt gazdagjaira, avagy a XV. és XVI. század plutokratáira, Jacques földből, az olajból, a szénből egyszerűen meggazdagodjék. Erre leginkább a mások dolgoztatása alkalmas. Ezek az újgazdag réteg tagjai, kik leírhatatlanul vulgáris villákat építenek és nagy örömmel hajtják kocsijukat az utcán; olyan autókat, melyeket az utca lakói közül senki sem remélhet megszerezni. Miután jórészük a régi kommunista réteg vezető tagja, kizsákmányolásban megvan már a kellő gyakorlatuk. Így Magyarország amerikanizálódása akkor lesz teljes, ha 1. csodálni kezdjük őket gazdagságukért és 2., ha az illetők vagyonuk szerzéséért semmiféle szégyent nem éreznek már. Úgy látom, csak félúton vagyunk az amerikanizmus felé.

UTÓSZÓ MAASTRICHTHEZ. Amikor 1957 elején hat nyugat-európai állam aláírta a római szerződést, nálunk a forradalmárokkal való leszámolás dühöngött. Csak az utolsó években vettük észre, mi történik voltaképpen. Legkevésbé azt vettük tudomásul, ami 1946 óta nyilvánvaló volt: hogy a nyugati országok egymás elleni háborúja — például az, hogy Németország megtámadja Franciaországot! — lehetetlenné vált, míg itt keleten a nemzeti gyűlölködés olyan eleven, mint a Balkán-háború idején. Ez a nyugati megbékülés tehetetlenül reagál
sze, hogy az egysé
ügyminisztériuma
de a reményt nem

Ugyanekkor, áll
kai kérdésekben a
ták elég kétségbe
többsége nagyfok
akar, de ezt Nagy-
a szegény országok
gatást szeretnénel
tagállamok ellen
akarja tartani a fo
pénzügyi uniót
ügyekben, minim
ben a többség dön
hangú szavazás le
Európa Parlame
kapjon-e a nem
helyett, vagy se
vább. Vagyis a t
kíván egyesülni,
tizenkét veszeke
a politikusok úg
kor szellemét, h
nak róla. Kultur
fel sem merülne
érdekelnek.

Kérdés, hány
kell, míg a politi
Ennek ellenére i
Antall miniszter
gyarország társ
Brüsszelben.

utóhatásai

zágban
dezett
ayos
lletve
ága.
émát
erek,
ük.

rumok Varsóban, néhány vajdaságban, a felsőoktatásban és a sajtóban. Ellene működtek a szovjet kapcsolatokra építők, s ezek populista, nacionalista, demagóg, antiszemita jelszavakat hangoztattak és puccsra készültek. A kérdés Hruscsov varsói látogatásakor dőlt el. Gomulka egy éjszakán át győzködte a szovjet vezetőt, hogy nem robbantja a keleti tömböt. A Kremlben eközben már készen volt a Lengyelország elleni agresszió terv.

geket követel. A Szolidaritás 1989 júniusi választási győzelme, a csúcs után hideg zuhanyként hatott, hogy nem tudott mást mondani, mint hogy „feloszlatjuk az állampolgári bizottságokat, menjetek haza dolgozni". Az emberek vádolják az eddigi két Szolidaritás-kormányt.

— *És nem is passzívan?*

— Nem. Vannak tiltakozások, tüntetések, sztrájkok. És nagyszerű a gazdasági mobilitás, élénk a ma-

tott: homoszexuális p[illegible]
története éppúgy sokkolóan hatott, mint tagadhatatlan mesterkéltsége, fülledten zárt és művi hangulata. A hatalmas Fassbinder-életmű utolsó filmje egyesek szerint az összegzés, mások szerint a végső szétesés filmje: mindenesetre tudatos és átgondolt vállalkozás, hiszen az írónak és irodalomértőnek sem utolsó RWF alaposan felkészült kedvenc szerzője, Jean Genet híres-hírhedt regényének megfilmesítésére. (A film korabeli plakátját Andy Warhol készítette — mára ő is valamely túlvilági „party" vendége.)

A Querelle lényegében egyetlen helyszínen, egy tengerparti matrózkocsmában és annak közvetlen környezetében játszódik: a kikötő, a csapszék, a parti sétány és a börtön hangsúlyozottan műteremszerűen, vázlatos studió-díszletként jelenik meg benne. A főhős, Querelle, klasszikus figura, amennyiben ő a fiatal hajós, aki megér-

Fassbindernek ez nyilván imponált, noha önmaga a negyediktől, a teóriától igazán sohasem tudott megszabadulni.) A sok férfi között élő egyetlen nő is csak a kiszolgáltatottság útján szabadulhat meg ideigóráig a magánytól, a szerepe szerint nagyon fáradt és nagyon öreg Jeanne Moreau riasztóan szép alakításában. Neki Querelle bátyja jut, míg férjének az öccs: mindezt Fassbinder igen sejtelmesen és titokzatoskodva vezeti fel. A kikötői csapszék fülledt és nyomasztó légköre azt a véghelyzetet sugallja, amelyben a magány és a párkapcsolat egyaránt iszonytató: mégis, mindenki az utóbbiért töri magát, noha annak pokla után legvégül a magányét is megízleli.

De a filmnek mindez csak az első rétege. Fassbinder élete számos eszméjét és rögeszméjét igyekezett belepréselni a kikötői kalandokban alámerülő fiatal matróz

[illegible] vedély vállalásán ker

Aztán visszaszáll [illegible] idők óta minden ten[illegible] ta és túlélte a kikötő[illegible] interjújában Fassbinc[illegible] Querelle Genet egye[illegible] róla van szó. Nem et[illegible] hoz, hanem maga az[illegible] den különösebb erőlt[illegible] mondhatnánk, legalá[illegible] der — pontosabban[illegible] — is témája filmnek[illegible] önként és titkokat k[illegible] nőkben és szenvedél[illegible] (azaz úgy hiszi), hogy[illegible] ban képes lesz felü[illegible] visszaszállni a hajóra[illegible] meg lélekkel elhajózni

A filmet 1982 márc[illegible] niusban már halott vol

Kenessei András

A második „regény"reményébe[illegible]

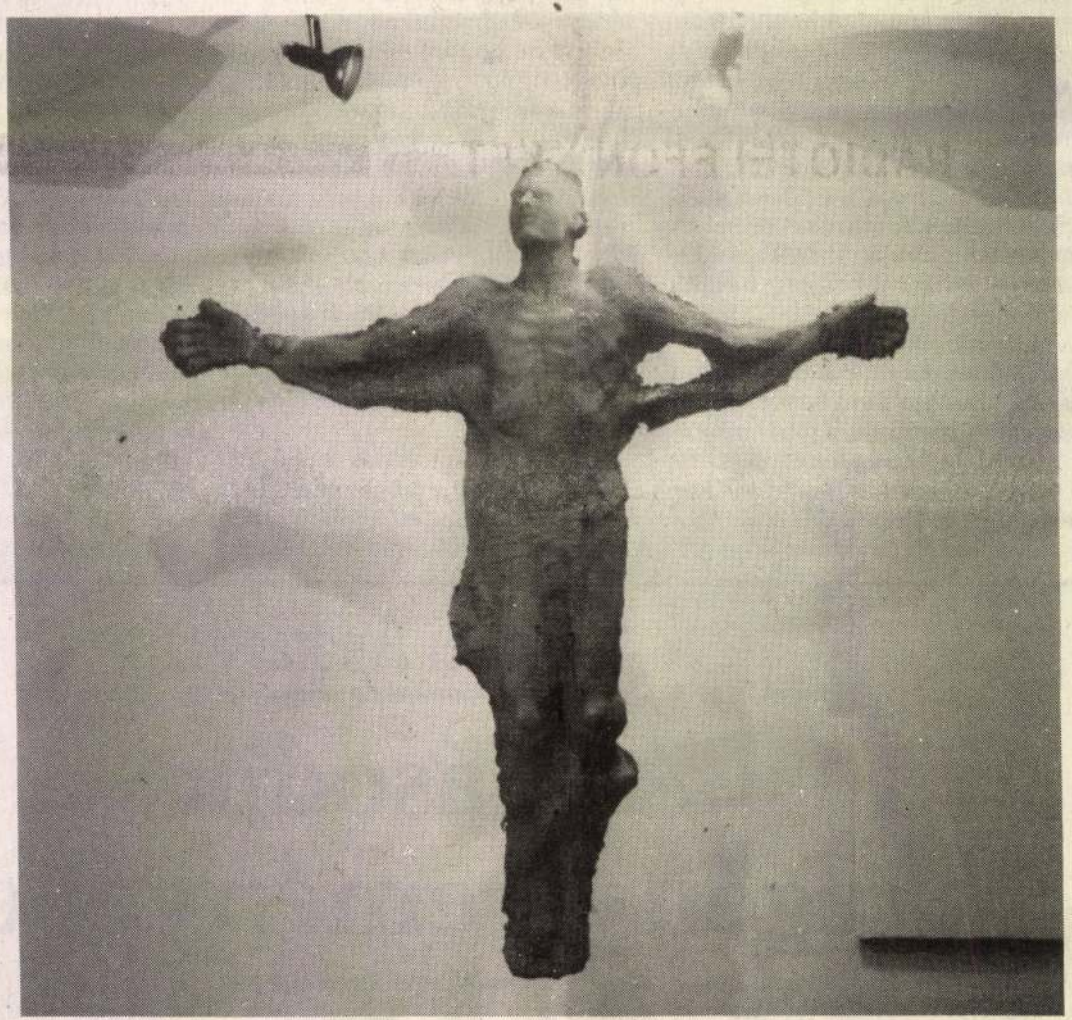
Meg nem tudnám mondani, mikor láttam magyar színpadon (beleértve az opera- és balett-színpadot is) olyan gyönyörű szépen, lassan, méltóságteljesen lebulló és bezáródó függönyt, az első fel[illegible]

„csak" a saját szólószerepeire készült annak idején.

Ez a gondosság, alaposság és lelkiismeretesség látszik a szépen megkomponált [illegible] hogy a választott

(jelmez), Metzger Már[illegible] ter), Sárközi Gyulána[illegible] természetesen az előadó

A két szereposztásb[illegible] előadásban a címszer[illegible]

ÉRMEZEI ZOLTÁN - RAUSCHENBERGER JÁNOS

Remete, 199o, gipszpl2ox9o - 91.5.47

Új Művészet

ÉRMEZEI Zoltán

Eli eli lama sabaktani?,199o,gipsz, 2ooxl5o - 91.5.46

Új Művészet

art MAGYARORSZÁG

Feltárás – Korpuszok

Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállítása
Budapest Galéria Kiállítóháza
1990. XII. 5. – XII. 31.

A művészek a galéria két szintjén kiállított plasztikákról szólva sűrűn használják a „nyomok", „régészeti leletek", a „feltárás" szavakat. Agyagba készült lenyomatok ezek a „feltárt" szobrok, az emberi arc és test apró elmozdulásainak, elmozdulás általi torzulásainak „nyomtörténetei", melyeknek a beléjük öntött gipsz ad végleges formát.

A plasztikus emberi test nyomai az anyagon sok művész fantáziáját foglalkoztatták. Érmezei és Rauschenberger ennek a témának a művészeten túlmenő őstoposzához, a turini lepel mítoszához folyamodnak. A nyomok ott időbeli folyamatot, történetet sűrítenek. Szenvedés- és üdvtörténetet. A szenvedés nyomait és a feltámadáséit.

A metaforaként alkalmazott turini lepel szövetéhez hasonlóan használja Érmezei és Rauschenberger az ujjnyi vastag, puha agyagot, így születnek a test-arc elmozdulásait, torzulásait rögzítő pillanatfelvételek, „dagerroplasztikák".

„Egy finom történet", így mondja Érmezei. Finom, mert minimális, és finom, mert szavakkal nem leírható. A pillanatfelvételek egymásutánja egy ikonosztáz képeihez hasonlóan szenvedést dokumentál. A Semmivel való szembetalálkozás metafizikai szenvedéséét. A testi fájdalom torz képei csak utalni tudnak a még égetőbb fájdalmat okozó, mindent elsötétítő végső felismerésre. E felismeréstől az alak bemozdul, úgy, ahogy bemozdul Francis Bacon békés szobában, széken ülő figurája.

„Egy finom történet", szavakkal alig leírható, nem is történik meg mindenkivel. Talán Pompeji lakóival megtörtént Krisztus után 79-ben. Talán az ő maradványaikat, az emberi sors bizonytalanságának monumentumait tárják fel a homokból ezek a „régészeti leletek". Csak épp tornacipőben vannak: a mindent elsötétítő hamueső mai foglyai. „Egy finom történet" – mondják a szobrászok Krisztus után 1990-ben: Janus-szobruk mindkét arca a végső felismerést tükrözi. Egy finom történet. Mai történet.

Bartholy Eszter

Új Modern Múzeum

Székesfehérvár előtt Svédországban, a Södertälje Konsthallban volt ef Zámbó István – alias Öcsike – „SZERELEM - ÉLET - HALÁL" című kiállítása.

Műveit nem véletlenül mutatták be itt. Az ötlet és a szervezés munkája a kint élő Takács József Lajosé, aki hosszú évek alatt szinte egyedülálló kapcsolatot épített ki a kortárs magyar művészettel, illetve inkább egyes művészekkel. Grödingei házában rendszeresen vendégül látja azokat, akiknek munkái közel állnak hozzá; kiállításokat szervez a magyar és nemzetközi művészet közötti kölcsönhatás megteremtésének szándékával. Ennek jegyében jött létre – szintén a Södertälje Konsthallban – az a kiállítás, amelyen svéd gyűjteményekből származó Vajda-, Korniss-, Bálint Endre-, Barcsay-művek szerepelnek vagy például az 1989-es dunaújvárosi Dali-kiállítás.

Távlati tervei is Dunaújvárosra - szülővárosára - vonatkoznak. Szeretné ugyanis, ha a Dali-anyag és saját gyűjteményének egyes darabjai egy olyan modern múzeum alapját képezhetnék, amely a dán louisianai múzeum mintáját követve, egy folyamatosan, az igények szerint bővülő épületben kapna helyet.

Bármennyire meglepő a helyszínválasztás, reális alapja van: Dunaújvárosba, az ötvenes évek nagy díszletébe életet lehelne a régóta tervezett Duna-híd, és az így kiépülő Kecskemét-Dunaújváros-Székesfehérvár tengely, amely – remélhetően – Budapestet is kibillentené eddigi monopol-centrum helyzetéből.

Topor Tünde

Klasszikus sokszorosítások

„Művészi darabok" (Grafikák, multiplikációk, sorozatok külföldi és magyar művészektől)
Knoll Galéria,
1990. XI 27. - 1991. I. 26.

A Knoll Galéria immár egy esztendős kiállítási és műkereskedelmi tevékenysége sajátos jelenség a hazai kortárs művészeti életben. A galéria irányítói kapcsolatot kívánnak teremteni kelet és nyugat között, és szeretnék közelíteni az üzleti és művészeti értékeket. Ezt tükrözi idei téli kiállításuk, amely rangos és eddig itthon ismeretlen nemzetközi társakkal együtt mutatja be magyar képzőművészek munkáit.

A tárlaton kis szériában készült grafikai lapok, multiplikák és objektek szerepelnek, olyan művészektől, mint Robert Rauschenberg, Emilio Vedova, Giuseppe Santomaso a nagy öregek közül.

A fiatalabbakról szólván kiemelkedik a huszonévesekből álló General Idea, New-York-i művészcsoport, politikai-szociális kritikának, és fogyasztható design-nak, illetve a felsoroltak paródiájának egyaránt nevezhető posztóemblémáikkal. A német Imi Knoebelt képkeretre, mint olyanra komponált variációi egyaránt elkötelezik a koncept hagyományokkal és az architektúrával foglalkozó formalista német kortársakkal. A holland Guillame Bijl bemutatott műve: *Für Garderobe keine Haftung* hordozható változata a művész egyébként gigantikus poszt-giccs parádéinak.

Az egyik legzavarbahozóbb „művészi darab" a szintén németalföldi Arno van der Mark ékszerként fénylő, ezüstre „előhívott" fotóreprintje, melyből tizenkét példány készült.

Hudra Klára

art művészeti magazin
magyar melléklet
© 1990
Kiadja a G+J AG&CO (Hamburg) az Argos Kft-vel együttműködve.
F. k.: az Argos Kft. ügyvivője
Szerkesztő: Branczik Márta
Fordítások: Szántó Tamás
Bodnár Szilvia

Ára: 295.- Ft

ÉRMEZEI Zoltán

Budapesti múzeumok és kiállítóhelyek programjából

1990. december – 1991. január

Kassák Emlékmúzeum
III. Fő tér 1.
T.: 168-7021
Kassák és Párizs
december 31-ig

Magyar Nemzeti Galéria
I. Budavári Palota B., C., D. épület
T.: 175-7533
K–P.: 10–16, Sz.: 10–18, V.: 10–16
„A változás jelei" (Kortárs politikai plakátok)
november 14. – december 31.
Paul Takács (USA) festőművész kiállítása
november 29. – december 31.

Magyar Nemzeti Múzeum Legújabbkori Történeti Múzeuma
Budavári Palota A. épület
T.: 175-7533
A MAGNUM fotóügynökség (USA) kiállítása
november 6. – január 6.

Szépművészeti Múzeum
XIV. Hősök tere
T.: 142-9759
Francia rajzok (17–19. század)
december 30-ig
(januártól–márciusig a múzeum zárva)

Vasarely Múzeum
III., Korvin Ottó tér 1.
T.: 188-7551
Németh János (Svájc) festőművész kiállítása
december 13. – február 10.

Barcsay Kiállítóterem
VI. Andrássy út 69-71.
H–P.: 10–18, Sz.: 10–13.
„Árnyék", festőhallgatók kiállítása
december 8-ig
Gál András festő és Kaposi Tamás grafikus kiállítása
december 14–22.
Grafikushallgatók kiállítása és a Barcsay Alapítvány pályázatának kiállítása
január 14–26.

Budapest Galéria Kiállítóháza
III. Lajos u. 158.
T.: 188-6771
Érmezei Zoltán és Rauschenberger János Kiállítása
december 5–31.

Budapest Kiállítóterem
V. Szabadsajtó u. 5.
T.: 118-8097
Swierkiewicz Róbert kiállítása
december 9-ig
Test-ék (iparművészeti kiállítás)
december 11. – január 13.
Szlovákiai magyar képzőművészek kiállítása
január 25. – február 28.

Dorottya Utcai Kiállítóterem
V. Dorottya u. 8.
T.: 118-3899
Antoni Rozália és Nádas László iparművészek kiállítása
december 6. – január 5.
Yorrit Torn Quist kiállítása
január 11. – február 2.

Ernst Múzeum
VI. Nagymező u. 9.
T.: 141-4355
Fiatal Képzőművészek Stúdiója
december 13. – január 13.
Várnagy Ildikó szobrászművész kiállítása
január 25. – február 24.

Fészek Klub
VII. Kertész u. 36.
T.: 142-6549
H–P.: 14–20
Fészek Galéria
Tisztelet Korniss Dezsőnek (Bak-Hencze-Keserű-Klimó-Nagy-Nádler-Tót)
december 4. – január 4.
Hans Florey (Ausztria) kiállítása
január 11.–25.
Herman terem
Zoltán Mária Flóra kiállítása
november 27. – december 14.
„Végzetes cicák"
– Kéri Ádám kiállítása
december 18. – január 4.
Lisziák Elek kiállítása
január 8. – január 25.
Michael Horsley litográfiáinak kiállítása
január 29. – február 15.

Fiatal Művészek Klubja
VI. Andrássy u. 112.
T.: 131-8858
„Kb. 30 éves az FMK" művészeti fesztivál képzőművészeti kiállításokkal
december 18. – 23.
Bukta-Dóro-Fátyol-Kopasz-Küchler-Nayg-Sebestyén – csoportkiállítás
január 10.–25.
Chilf Mária festőművész kiállítása
január 29. – február 22.

Galéria 11
XI. Irinyi J. u. 11.
V–H.: 11–23
Menyhárt Tamás és Kalina Tonef (Dánia) kiállítása
december 8-ig

Józsefvárosi Kiállítóterem
VIII. József krt. 70.
T.: 134-0159
Urban–Art: Big Foot német művészcsoport kiállítása
december 8-ig

Knoll Galéria
VI. Liszt Ferenc tér 10.
T.: 142-0444
H–P.: 11–18, Sz.: 10–13
„Művészi darabok" (Grafikák, multiplikációk, sorozatok külföldi és magyar művészektől)
november 27. – január 12.

Liget Galéria
XIV. Ajtósi Dürer sor 5.
T.: 163-2656
Sze–H.: 15–19, Kedd: szünnap
A „Svédacél" és a „Mi a kép" Palotai Gábor és Peternák Miklós kiállítása
december 14.–28.
Halász András (New York) kiállítása
január 4. – 18.

Luttár Galéria
XIII. Hegedüs Gyula u. 24.
T.: 149-5045
H–P.: 11–18, Sz.: 10–14
Bacsák Károly (Németország) festőművész kiállítása
november 29. – december 13.
Aukciós kiállítás
(Helye: Budatétényi Galéria XXII. ker.-i Művelődési Ház Nagytétényi út 32. H–P.: 14–19)
november 30. – december 6.

Magyarországi Francia Intézet Galériája
VII. Szegfű u. 6.
T.: 121-5609
H–P.: 15–18
Veress Zsolt és Nemes Csaba installációja
december 13.–24.
Kicsiny Balázs kiállítása
január 7. – 30.

Műcsarnok
XIV. Hősök tere
T.: 122-7405
K.: 12–20, Sze–V.: 10–18
„Az idő emlékezete"
Mexikói fotótörténeti kiállítás
december 9-ig
„Kép 1990" A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének tárlata
december 9-ig
Gaál István fotói
december 9-ig
„Ambiente Berlina"
– a Velencei Biennalé után
december 19. – január 17.

Műgyűjtők Galériája
VII. Dohány u. 82.
T.: 122-0407
H–P.: 10–18
W. Gyenes Gitta festményei
december 21-ig
Aukciós kiállítás
(Pesti Vigadó, K–V.: 10–20)
december 6.–14.

Művész Galéria
VIII. Rákóczi u. 7.
T.: 118-1533
H–P.: 14–17
Gobelin '90 – magyar gobelinművészek kollektív kiállítása
december 10. – január 10.

Na–Ne Galéria
IX. Lónyai (Szamuely) u. 41.
T.: 117-0424
H–P.: 10–18
Szamizdat kiállítás
december 8-ig
Komputer kotta-képek
december 14. – január 15.

Óbuda Társaskör Galériája
III. Kiskorona u. 7.
(Dugovics T. tér)
T.: 180–5288
K–P.: 14–18, Sz–V.: 10–18
Lois Viktor:
„Mosoly-mosóhangszercsalád"
Földalatti hangszerbemutató
december 30-ig
Lengyel András grafikái
január 21-től

Országos Műemléki Felügyelőség
I. Táncsics M. u. 1.
T.: 156-9722
Kismarty-Lechner Jenő és Kismarty-Lechner Lóránd építészek munkái (A Magyar Építészeti Múzeum Kiállítása)
december 4. – január 30.

Roczkov Galéria
VI. Andrássy u. 1.
H–P.: 11–20, Sz.: 10–17
„Mediterrán fantázia"
Milorad Krštic (Jugoszlávia) festőművész kiállítása
december 7. – február 7.

Stúdió Galéria
V. Bajcsy-Zsilinszky u. 52.
T.: 111-9882
Czakó Mária kiállítása
december 5. – január 10.
Wéber Imre kiállítása
január 14. – január 27.

Tölgyfa Galéria
II. Henger u. 2.
T.: 115-3858
„Oroszország" Zátonyi Tibor és Déri Miklós fotókiállítása
december 18. – január 17.
A Mesterképző hallgatóinak diplomakiállítása
január 30. – február 27.

Népszabadság XI.23.

Kell-e nekünk intézethálózat?

A kérdés sokszor elhangzott az utolsó két évben, többnyire azzal a nem titkolt céllal, hogy a válasz nemleges legyen. E „nem" választ olykor racionális, megfontolandó érvek támasztják alá, máskor gyűlölködő demagógia, párosulva a tények olyan „nagyvonalú" kezelésével, amelyet divatos eufemizmussal nevezhetünk csúsztatásnak, de a magyar nyelvnek van rá pontosabb és egyértelműbb szava.

Most azonban nem ezekkel a véleményekkel szeretnék vitatkozni, noha részletes elemzésük hálás téma volna. Azért nem, mert úgy gondolom, hogy maga a kérdésfeltevés rossz. Ebben a formában ez a kérdés ugyanis akkor volna indokolt, ha hazánkban nem volna akadémiai intézethálózat, és létesítéséről vitatkoznánk. Ekkor fel kellene mérni egy ilyen intézethálózat várható hasznát, ezt összevetni a létesítés és fenntartás költségeivel és e költség-haszon arányt hasonlítani más lehetséges megoldásokéval.

A megszüntetés kárai

Ez az elemzés esetleg kimutathatná, hogy az ilyen en nehezebben kezelhető oldalához. Hadd mondjak egy talán távoleső, de illusztratív példát! Általános vélemény szerint ma hazánkban a Katona József Színház a legjobb, nemzetközileg is ismert társulat. Azt óhajtani, hogy egy másik színház, például a Nemzeti, váljék a legkiválóbbá, tökéletesen legitim, jogos kívánság. Azt azonban épeszű ember nem gondolhatja, hogy a Katona megszüntetése és társulatának a Nemzetibe való beolvasztása emelné a magyar színházkultúra színvonalát.

Ebben a kérdésben nem lehet közömbös az érintettek véleménye sem. Nos, az akadémiai intézetek kutatói *szinte teljes egyöntetűséggel* foglaltak több ízben állást amellett, hogy *változatlanul az Akadémia fennhatósága alatt kívánnak maradni.*

Ez az óhaj persze elintézhető egy kézlegyintéssel: miért kívánná egy privilegizált csoport kiváltságai megszüntetését? Ezt mindenképpen kívülről kell elrendelni. Aki így gondolkozik, annak ajánlhatom, hogy vizsgálja meg, *mik is ezek a privilégiumok?* A fizetések és jövedelmek (az idei lényeges emelés ellenére) ala-

ÉRMEZEI ZOLTÁN

K.A.[KENESSEI András]: Érmezei Zoltán. = Magyar Hirlap, 24. évf. 299.sz. 1991. dec. 21. - melléklet I. p. és ill

Szauer Zoltán

kiállítása a pécsi galériában

Népszabadság, 1987. 11. 14

Érmezei Zoltán

A Postás Művelődési Központ Szinjátszó Műhelye bemutatta -Arany János forditásában- Arisztophanész: „Nőuralom" c. művét. Szekrényesy Julia: "Az egyenlőtlenség aranykora" c. kritikájában kiemeli Pauer Gyula szinpadképét és Érmezei Zoltán "meztelenséget stilizáló" jelmezeit.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 24.
XXI. évf. 39. sz. 13. lap.

Emmerey Zoltán

A Csepeli Munkásotthon 1974-es történetét vette.

Nógrád, 1974. dec. 8. 102. alj. 287/n 9p.

Felelős kiadó: Zsigmond Attila főigazgató

A Budapest Galéria
tisztelettel meghívja Önt

ÉRMEZEI ZOLTÁN és
RAUSCHENBERGER JÁNOS
Corpusok • Feltárás

c. kiállításának megnyitójára
1990. december 18-án 17 órára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(III., Lajos utca 158.)

A kiállítást megnyitja
VARGA ZSUZSA művészettörténész

A kiállítás megtekinthető
1991. január 20-ig hétfő kivételével
naponta 10–18 óráig.

1992. MÁRCIUS 19-ÉTŐL ÁPRILIS 2-ÁIG

ÉRMEZEI ZOLTÁN

BERCSÉNYI 28-30 magyar műhely GALÉRIA

Bp. XI., BERCSÉNYI u. 28–30.

ÉRMEZEI ZOLTÁN

Megnyitó: 18 órakor

BARTÓK 32 GALÉRIA

1111 Budapest, Bartók Béla út 32.
Tel.: 186 9038

ÉRMEZEI ZOLTÁN

és

RAUSCHENBERGER JÁNOS

Megnyitó: 19 órakor

Nyitva: 14-18 óráig (hétfőn zárva)

A SOROS ALAPÍTVÁNY, A HOLLAND RT., A MAGYAR HITELBANK ÉS A PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIE ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

MAKKÓJA CSILLA

Herczi Gy. u. 46.

1156. Bp.

Berhidi Mária

Érmezei Zoltán

Gémes Péter

Kelényi Béla

Lovas Ilona

Schmal Károly

Siflis András

Szöllőssy Enikő

Türk Péter

A Budapest Galéria
meghívja Önt a

SZŰK KAPU

c. kiállítás megnyitójára
1991. augusztus 15-én
este 20 órára a
Budapest Kiállítóterembe.
(V., Szabadsajtó út 5.)

A kiállítás megtekinthető
1991. szeptember 15-ig
hetfő kivételével
naponta 10-18 óráig.

ÈRMEZEI Zoltán

1992. MÁRCIUS 19-ÉTŐL ÁPRILIS 2-ÁIG

BERCSÉNYI 28-30. magyar **műhely** GALÉRIA

Bp. XI., BERCSÉNYI u. 28–30.

ÉRMEZEI ZOLTÁN

Megnyitó: 18 órakor

BARTÓK 32 GALÉRIA

1111 Budapest, Bartók Béla út 32.
Tel.: 186 9038

ÉRMEZEI ZOLTÁN

és

RAUSCHENBERGER JÁNOS

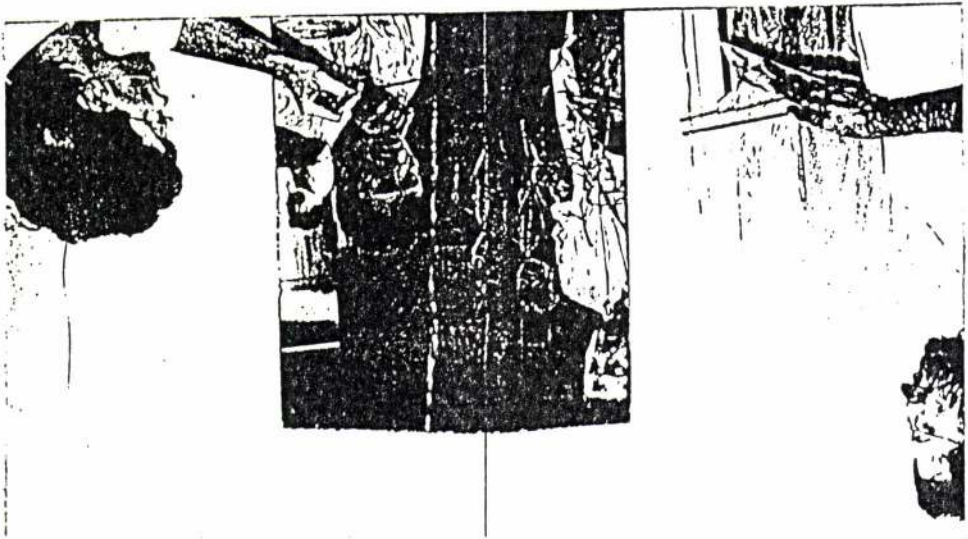
Megnyitó: 19 órakor

Nyitva: 14-18 óráig (hétfőn zárva)

A SOROS ALAPÍTVÁNY, A HOLLAND RT., A MAGYAR HITELBANK ÉS A PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIE ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

Lóska Lajos
Felsőzöldmáli út 61-65
1025 Bp.

ERMEZEI Zoltán

ERMEZEI Zoltán

1992. MÁRCIUS 19-ÉTŐL ÁPRILIS 2-ÁIG

BERCSÉNYI 28-30 magyar **műhely** GALÉRIA

Bp. XI., BERCSÉNYI u. 28–30.

ÉRMEZEI ZOLTÁN

Megnyitó: 18 órakor

BARTÓK 32 GALÉRIA

1111 Budapest, Bartók Béla út 32.
Tel.: 186 9038

ÉRMEZEI ZOLTÁN

és

RAUSCHENBERGER JÁNOS

Megnyitó: 19 órakor

Nyitva: 14-18 óráig (hétfőn zárva)

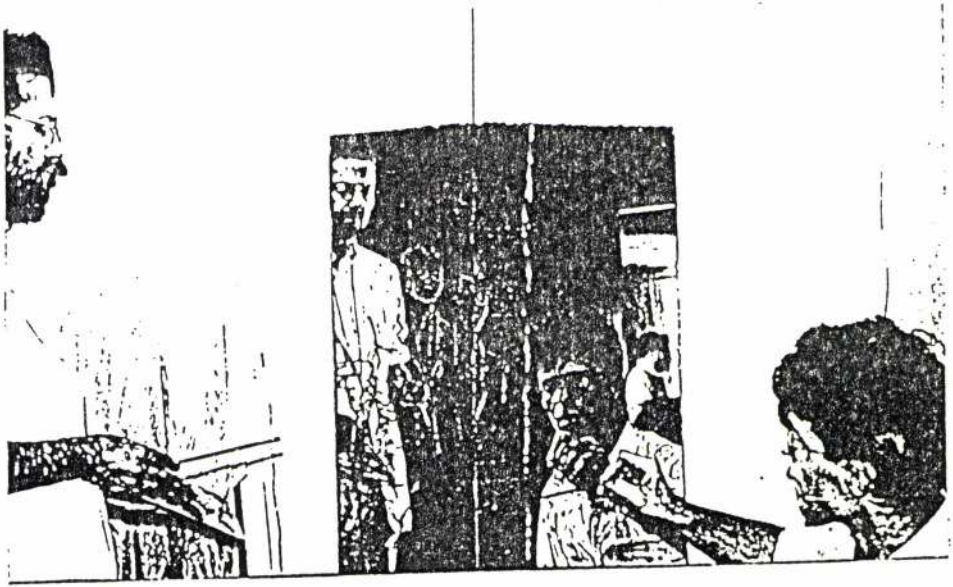
A SOROS ALAPÍTVÁNY, A HOLLAND RT., A MAGYAR HITELBANK ÉS A PRO RENOVANDA CULTURA HUNGARIE ALAPÍTVÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

Új Művészet

Bartók u. 10

1054 Bp

ÉRMEZEI Zoltán

KELÉNYI Béla: Érmezei Zoltán és Rauschenberger János kiállitásai. = Vigilia, 57.évf.5.sz.1992 399.p.

Érmezei Z. és Rauschenberger J. kiáll. Bp., Bartók 32 Galéria, 1992

Érmezei Zoltán emlékkiállitása, Bp. Bercsényi 28/30., 1992

Rauschenberg Jan →

, 191,210, 218, 220

ÉRMEZEI Zoltán

és Rauschenberger János Eltünt pallanatmü c. kiáll. Bp. Bartók 32,1992

ism. BARDI Teréz: A képzet sikmásai. = Uj Müvészet, 3, 1992,12. 39 -41. ill.

2063. **Korga György**

kiáll. Bp., Csontváry Terem, 1984 **ism.** BOGYAY Katalin: Korga György képei. = Új Tükör, 1984. október 21. 4., ill.

2064. **Kornis György**

PELLIONISZ Valéria: Repülés. = Új Tükör, 1984. július 22. 24-25., ill.

SZALABÁM Carmen. A táncfestő és grafikus Kornis György [interjú]. = Táncművészet, 9, 1984, 4. 27-28., ill.

2065. **Korniss Dezső**

(bán) [BÁN András]: Búcsú Korniss Dezsőtől. = Magyar Nemzet, 1984. augusztus 29. 7.

FRANK János: Meghalt Korniss Dezső. = Élet és Irodalom, 1984. augusztus 24. 7.

ELHUNYT Korniss Dezső. = Magyar Hírlap, 1984. augusztus 22. 8.

ELHUNYT Korniss Dezső. = Népszabadság, 1984. augusztus 22. 7.

(hm) [HARANGOZÓ Márta]: Korniss Dezső. = Esti Hírlap, 1984. augusztus 22. 2.

kiáll. Szentendre, Műhely Galéria, 1983 **ism.** BOROS Judit: Rablók és pásztorok Szentendrén. = Művészet, 25, 1984, 1. 64., ill.,

KORNISS Dezső kiállítása, Eger, Galéria „I", 1984. Bev. Hegyi Lóránd. Eger : [k.n.], 1984 6 p., ill.

KORNISS Dezső kiállítása, Kecskemét, Erdei Ferenc Művelődési Központ, 1984. április 21. - május 28. A kiállítást rend. Balanyi Károly, Hegyi Lóránd. Bev. Hegyi Lóránd. Kecskemét. Erdei Ferenc Művelődési Központ, 1984 [8]p., ill.

MEGHALT Korniss Dezső. = Magyar Nemzet, 1984. augusztus 22. 7.

R.GY. [RÓZSA Gyula]: Korniss Dezső halálhíre. = Kritika, 1984. 10. 10.

ERMEZEI ZOLTÁN

Hommage à Erdély Miklós 1987

Stúdio 190

Ernst Múzeum

ÉRMEZEI Zoltán

BARTHOLY Eszter: Feltárás - Korpuszok. = Ars, m.melléklet, 1990.1. 9. p.

Bp., Budapest Galéria Kiállitóháza, 1990.

Érmezei Zoltán és Rauschenberg János kiáll.

2. sz. 1990 dec.

I UTASITÁS

észettörténetirás és mü-

önyv . . . . . .

. . . . . .

k határideje: 1988. dec. 31.

án a fejezetek szerkesztőivel

. . . . . .

kiadásáról a Kutatócsoport

gát fenntartja. Kiadás esetén

elmének arányában a szerzőt

inti honorárium illeti meg.

ÉRMEZEI Zoltán

HUDRA Klára: A gondolkodó tükör. = ÉS XXXVI.évf.15.sz.
1992. április 10. 12.p.

Bp.,Bartók 32 Galéria, Érmezei Zoltán-Rauschenberger János:
Rajzoló tükörkép c. műve, 1992

nem volt, másoktól alig tanult, aki-
Pesten, Párizsban egyaránt. Magára-
e r i belső világát, s e gazdag
n ű v é s z azokat a víziókat, ame-
kéz és anyag tökéletes, festői, le-

ő művészi megnyilvánulások révén
es megnyilatkozású festői korszak-
ayúlik vissza. Gondtalan, a való-
alolás volt az a festészet, min-
ösztönös, de felületi kiélése a
nak. Ezt az irányzatot számtalan

ÉRMEZEI Zoltán

VARGA Zsuzsa: Corpusok. = Vigila, 56. évf. 9. sz. 1991 709 - 7[illegible]l.p.

Bp., Budapest Galéria Kiállitóháza, 1990/1991

kori Európában (Mo.-on is) a 13—19. sz.-ban a ~ok →*hiteleshelyi* feladatot is elláttak. — 2. A szerzetesrendek rendtart.-ainak időszakonként összeülő gyűlése. Több rendtart., ill. a rend egészének gyűlése a nagy ~.

Szerző Neve

Kardos Lajos (Rákospalota, 1899. dec. 14.—London, 1985. júl. 12.): pszichológus, az MTA tagja (l. 1985), egy.-i tanár (ELTE: 1956—71). A M. Pszichológiai Társaság elnöke volt (1970—75). Évtizedeken át irányította a m. pszichológusképzést. *Általános pszichológia* (1965) c. tankönyvével egy nemzedék pszichológiai szemléletének formálója. K. *Bühler* tanítványaként az észlelés állandóságaival foglalkozott a harmincas években (*Tárgy és árnyék*, 1984). Később az összehasonlító lélektan kutatójává vált. Meghatározta a pavlovi kutatások jelentőségét a lélektanban. Évtizedes kísérletsorozattal tisztázta, hogy az állati emlékezet szinte fényképszerű, s az állat számára fontos helyeket képezi le. A lelki élet evolúciós keletkezésére kidolgozott koncepciója szerint lelki jelenségeink a viselkedésszabályozás információs melléktermékeiként jönnek létre.

T.M.. *A neuropszichikus információ eredete* (1976); *Az állati emlékezet* (1988).

Szerző Neve

Kék-Nílus, *Al Bahr al Azraq, Abbai:* az Etióp-magasföldön eredő vízfolyás, a →*Nílus* egyik forrásága. Hossza 1460 km, vgyt. 330 000 km². Forrását a kopt egyház szent helyként tiszteli. Kartúmnál találkozik a →*Fehér Nílus*sal. Az egyesült folyamóriás vízhozamának 70%-át a ~ adja, ezért hatalmas nyári áradá-

natkozó első két törvényét *Astronomia nova seu Physica coelestis* (1609) c. művében közölte, a többi bolygóra a Linzbe történt visszaköltözése után írt kétrészes *Epitomas astronomiae Copernicanae* (1618, 1622) c., Kopernikusz tanait támogató művében bizonyította be. Harmadik törvénye a *Harmonices mudi* (1619) c. könyvében látott napvilágot (→*Kepler-törvények*). Kora kiváló optikusa volt, elméletileg leírta a Galilei- és a ~-távcső működését. ~ munkásságától számítható a modern asztronómia kialakulása: ő szakított először az ókori görög fizika tökéletes égi körmozgásaira vonatkozó elméletével; s törvényei tették lehetővé, hogy a csillagászat leíróból fizikai tud.-nyá váljon. Pontos megfigyelőképesség, az egzakt törvények megfogalmazására való törekvés és a tények tisztelete jellemezte, ugyanakkor mély vallásosság és a világmindenségről alkotott nézeteit átszövő miszticizmus is: hitte, hogy a Kozmosz objektumai létük és mozgásuk révén egy isteni harmónia megvalósulásának részesei. 1627-ben a protestánsüldözések miatt ismét menekülnie kellett és rövid időre Ulmban telepedett meg. Itt kiadott bolygótáblázatai (*Tabulae Rudolphianae*, 1627) hosszú ideig voltak a legpontosabb és legfontosabb csillagászati adatok gyűjteményei. 1628-tól A. von *Wallenstein* asztrológusa lett. Nyomorúságos körülmények között halt meg és jeltelen sírba temették.

Szerző Neve

kibuc ⟨újhéber 'csoportosulás'⟩: kommunatípus Izraelben, ahol a mg.-i, ill. az ipari termelés, a fogyasztás, valamint a család szerepét minimumra csökkentve a gyermeknevelés (gyerekházakban) közösségi alapon

ÉRMEZEI Zoltán

kiáll. Bp.,Műhely Galéria, 1992

Bp., Bartók 32 Galéria, 1992 - Rauschenberger Jánossal

ism. BOHÁR András: Az önmegjelenítés metafórái. = Új Művészet, 3, 1992, 7. 52 - 53., ill

GYÓRY Zsuzsa: Eszter hintája. = Nők Lapja, 1984. március 24. 14-15., ill.

1957. **Gyulai Líviusz**

P.SZABÓ Ernő: Érzelmes és humoros utazások : Beszélgetés Gyulay Líviusszal. = Művészet, 25, 1984, 8. 42-47., ill.

1958. **Gyurcsek Ferenc**

GYURCSEK Ferenc szobrászművész kiállítása, Bp., Vigadó Galéria, 1984. november 2. - december 9. Bev. Tasnádi Attila. Bp. : Vigadó Galéria, 1984 [20]p., ill. (A Vigadó Galéria katalógusa ; 46.) **Ism.** TASNÁDI, Attila: Bildhauer Ferenc Gyurcsek. = Budapester Rundschau, 1984. december 3. 10., ill.; TASNÁDI Attila: Szobrász kortársunk: Gyurcsek Ferenc. = Népszava, 1984. november 16. 6., ill.; VADAS József: Három a ...= Élet és Irodalom, 1984. november 30. 13.

KOVÁCS Gyula: A küldetéstudat szakmai hitelessége : Gyurcsek Ferenc műveiről. = Művészet, 25, 1984, 6. 6-9., ill.

1959. **Hackney, Rod**

TIMON Kálmán: Rod Hackney. = Magyar Építőművészet, 1984, 1. 59. ill. E F G R

1960. **Hadnagy Csaba**

HADNAGY Csaba festő és Gy. Kamarai Katalin keramikus kiállítása, Hatvani Galéria, 1984. március 29. - április 15. Hatvan : Hatvani Galéria, 1984[6]p., ill.

1961. **Hajas Tibor**

BARNA Róbert: Interjú Hajas Tiborral. = Magyar Műhely, 22, No 69, 1984 8-16., ill.

1962. **Hajnal Gabriella**

SZÉKELY András: Ablak a világra. = Új Tükör, 1984. szeptember 2. 22., ill.

1963. **Hajósy Mónika**

HAJÓSY Mónika kiállítása, Bp., Stúdió Galéria, 1984. november 14. - december 9. Bp. : Művészeti Alap, 1984 [12]p., ill. → 1858

gyereknek egy-
maguk is talál-
vémánt félkraj-
a variálásra. A
nűködő szöveg a
ozottan szeszé-
étlődik a képek
mater studiosa)
uláció feladatá-
kritikust azon-
amikor rádöb-
fekvő rendőr az
ök jó jégnek ér-
e egy kétoldal-
gas szintű nyel-
merészkednek.
az egymást he-
ek szerepeltetés-
oltság, modoros-
köznapi meta-
értesítés nélkül
, 24 old., 168 Ft.)

ityák,

tus, helyenként
ei kísérik végig
zt a gyerekköte-
zen irodalmi al-
tát: a mesélővel
etán rokonkap-
vágyó fiatallal a
sat felelő beszél-
uiae-t). Lázár és
tal részben nosz-
ldpárti. Emellett
egfelel. Játékos-
rf hajlam itt is
gy írónk elvégre
t fölidézve se ta-
rejtjelezők, rejt-
alatt somolygó,
artozik.
)jelenlétét tanú-
ia szájába adott
em létező állat-
e arra, hogy mi-
amit ő a gyerme-
n. Huzavona után
, de észlelhető je-
hogy aztán rátér-
lig mesebeli Rác-
ékének negyven-
őseik, noha már
e léteztek, mun-
iselkedtek a tünt

getés hitelét, mű-
tszatát két tényе-
ésünkre. Az egyik
ncsisága, részlete-
sa a házi-erdei ál-
etecskékkel kap-
s lassúbb hullám-
visszatekintő rit-
Néha unszolni kell
eni vonakodását,
. Lázár Ervin-féle
ektusok a nosztal-
rra, amikor egy-
tt atyai tapaszta-
lékekkel. A mese
árnyal. A Nagy
annyit emlegetett
jelképe) befogad-
modozást, mind a
egykor-valóságot.
szerint röptethető
d., 168 Ft.)

ny

van a Békés Pál
Jelenkorisága el-

szemléletes erdei, illetve szörnykaraktereket tervezett meg. A címszereplő ráadásul jellemfejlődésen is keresztülmegy: rettegő könyvmolyból előbb muszájherkuleske, majd megpróbáltatásai után makacsul helytálló, tudatos kockázatvállaló lesz. Rettentően szimpatikus és példaszerűen iszonytató (röhögnivaló) mesefigurái közé érzékletes környezetet kellett teremtenie az írónak. Darabátíráskor (tapasztalatból mondom) ez nem egyszerű művelet. Kulisszateregetés nem pótolja a klasszikus leírás árnyaltságát, foghatóságát. Békés nyugodalmasan eleget tesz az epikai igényeknek. Csak végkifejtésénél vettem észre az elsietettséget, ami mégis szükségessé tette a csodás változás bevetését. Írhatott volna helyette epilógust, beszámolva benne a gyógyulás biztató jeleiről, a zsendülés ígéretéről. (Móra, 94 old., 98 Ft.)

Daráló

Átirat — hangjátéké — ez a középiskolásokról szóló regényféleség is. Öten láttak neki a rádióból ismert folytatásos sztori feltranszformálásának. Négyőjük *(Asperján György, Béres Attila, Gábor Anna, Horváth Péter)* az „eredetiek". Valószínűleg csak a saját forgatókönyveiket pofozgatták ki, igazgatták meg. Aztán minden a generál-átíró *Nógrádi Gábor* nyakába szakadt. Kemény dolga lehetett. A rádiósok nyilván a saját elképzeléseik szerint folydogáltatták a közösen megbeszélt históriát. Az összemesélés egybefogása után sem tudom, miért kellett könyvet csinálni az in medias res induló történetből, ami azzal fejeződik be, hogy nem ér véget. A folyományokból nemhogy műegész nem vált, de kerek, áttekinthető elbeszélés sem, amire visszagondolni lehet. Hogy még vigasztalanabbá tegyem az összképet, itt bevallom, az eredeti se tetszik, s egyáltalán nem azért, mert szerzői nem profeszszionátusok a szakmában. Én sajnos a folytatásosokkal csupán akkor békülök ki némileg, ha az epizódok mégiscsak képeznek egyenként valaminő zárványt, porciót, adagot, egységet. Feljegyzésre érdemes, mindennapi dolgaink tudvalévően főként epizodikusan esnek meg velünk. Ha nem így, reflektálhatatlanul elenyésznek. A darálósok, úgy tetszik, nem érnek rá kivárni, amíg a leendő életképek a belőlük adódó perisztaltikus késztetéstől megmozdulnak, s valahová tartani kezdenek. Hogy hová, az persze sokesélyes lehet.

A III/B tanulói, amellett, hogy hangjaik nélkül nehezen azonosíthatóak, kevés kivétellel nem érdekesek. Jellemző, hogy Darabos Zotyó azért megjegyezhető alak, mert külső kapcsolata van: teherbe ejt egy eladólányt. Az osztály állítólagos kurvája, ki (élve a könyvből vett hasonlattal) félmeztelenül emlékeztet „egy kommunista sündisznóra a sztriptízbárban", nem csinál semmi különlegeset. Ugyanez mondható el a jó tanuló, pozitív osztálytársnőre, Kingára. Róla szívesen tudnánk többet, de orrunk attól fokhagymás. Helyette mások, megjegyezhetetlen tömegekben tülekednek. De könyörgöm, ha ennek már így kell lennie, akkor miért nem jópofák, tenyérbemászóak, hőbörgők, viszketegek, mélák, bénák, mániások, rögeszmések, öntörvényűek? A kérdés költői. Azért nem, mert piaci szériatermékek, elzárható háttérzörögények. A kiadó meg azt hitte, attól, hogy ha a sorozat megy, a könyv kapóssá tételéhez még reklám se kell. (Móra, 132 old., 98 Ft.)

jezések. Nemcsak az ilyen jótékonyan áruló jelekből következtetek arra, hogy Sohonyai Edit élményei hitelesek, szelekciója vigyázatos, arányérzéke hibátlan. Meg lehet szeretni enyhe csúfondárosságát, szemléletváltó, groteszk gesztusait is. A befejezés sajnos suta, elharapott. A kezdő szerelmesek kibéküléséről szívesen olvastam volna a végén egy jó kis bolondos, összegező meditációt. (Móra, 140 old., 90 Ft.)

Rigó Béla: Így élt Katona József

Nemcsak a középiskolások, hanem tanáraik is megnyalhatják mind a tíz ujjukat, mikor nemzeti drámaköltőnk jubileumára a Katona József életművéhez méltó ismeretterjesztő könyvet bocsátott közre a kiadó vezető munkatársa. Szaksajtóban már volt szerencsém róla nyilatkozni, e helyt csak kiegészítem abszolút támogató véleményemet. Dicsérném a makulátlan nyelvezetű, kuriózumokkal is törődő nagytanulmány szépírói ötletét. Mi lenne, mondja Rigó Béla, ha föltételeznénk, hogy az élete valamennyi fontos színhelyén kiismerhetetlen lángész biográfiája felbontható, sérelem nélkül, három különálló, de befejezett részre.

Az Első élet avagy Feő Fiskális Katona József fiam bemutatná szüleit, családját s hivatalnok-pályafutását. A Második élet avagy a Békési József delectans actor összefoglalná a színház körüli próbálkozásait, a színészkedéstől az elméletieskedésig. A Harmadik élet avagy én vagyok Bánk bán, az író törekvéseit elemezné tömören, tájékozottan, fejlődésrajz keretében.

A mintaszerű következetességgel kibontott elképzelésből született irodalomtörténeti közönségirodalmunk új, mérvadó könyve, a már-már halódni látszó Így éltünk sorozat kiemelkedő darabja. Előadásmódja, fogalmazása szerencsés. A filologizáló, empatikus-jellemfestő, valamint esszéisztikus stílus ilyen csiszolt ötvözése csak fegyelemmel, a kommunikációs szándék teljes komolyságával volt elérhető. Kép- és dokumentumanyaga alátámasztja a mondanivalót. Válogatója, dr. Orosz Lászlóné külön elismerést érdemel. (Móra, 189 old., 98 Ft.)

RÁBA GYÖRGY:

Örökmozgó

Némuljon el a muzsika
hiábavaló azt is kitalálták
inkább szemem tudja amit
a látvány rögtönöz
semmire sem tanít
semmire sem indít
hacsak nem az önfeledésre
ahogy a mozgás röppenés
rajzát palatáblámra vési
s máris letörli
belül nő örökmozgó alkotássá
magát játszó jelenetté
folytatólagos jelenné
minden percben újra mássá

HUDRA KLÁRA:

Képzőművészet

A gondolkodó tükör

Cocteau aforizmája szerint a tükrök bizony nem gondolkoznak, bár ezt kellene tenniük. Gondolkodás nélkül visszaverik a látványt. Két művészegyéniségnek mintha mégis sikerült volna a lehetetlen — erről tanúskodott a Tavaszi Fesztivál hivatalos reprezentációjától érintetlen kiállításuk. A *Bartók 32 Galériá*ban egyetlen festményt láthattunk, a *Rajzoló tükörképet*, *Ermezei Zoltán* és *Rauschenberger János* közös alkotását. E mű szellemében készítette Ermezei a tükörlabirintus ábrázolhatóságának lehetőségeit kutató rajzait, festményeit, vázlatait, melyeket a Magyar Műhely Galéria mutatott be.

Mindkét tárlat Ermezei Zoltán emlékének és félbemaradt alkotói pályájának adózott, s a tavaly nyáron elmaradt egyéni kiállításáért kárpótolt. Utolsó alkotói periódusából válogattak a rendezők, amikor — Ermezei kifejezésével élve — „a képzet síkmásainak" létrehozásával foglalkozott alkotótársával együtt. Perfekcionista vállalkozásuk megmaradt mindvégig vizuális, egyszersmind filozófiai igényű törekvésnek. Miként a Rajzoló tükörkép reprodukciójának hátlapján olvashatjuk az analizáló és egyben rituális festési folyamatok lényegéről: „Egy imaginárius tükörtérben a festők folyamatosan képezik le egymást, míg a kísérleti valóság meg nem változik — a tükör festménnyé nem válik, azaz tükröző és tükrözött többé már szét nem választható."

A művészeti ábrázolás hagyományait heroikusan vállaló, eszszenciális megoldási kísérlet páratlan a maga nemében, de Ermezei életútját ismerve mégsem meglepő.

Munkássága nem szakadt el, sőt szorosan összeforrott életének alakulásával. Kezdetben a megélt dolgok, pillanatok, elképzelések, gesztusok jelölődtek ki a folyóparti homokba rajzolt vonalakként, műalkotásnak. Majd ezeket a „posztművészeti helyzeteket" klasszikus és kivételesen érzékeny tanítványi-alkotótársi kapcsolatok váltották föl. Legendás ráhangolódások és termékeny szimbiózis Altorjay Sándorral, Erdély Miklóssal, Pauer Gyulával és Megyik Jánossal. Az útitárs időközben maga is társra talált, és a közös munka Rauschenberger Jánossal elvezetett ahhoz, hogy 1990-ben a relief műfajának megújítóiként ünnepelte őket az értők tábora. A Lajos utcában bemutatott pillanatplasztikáik, szobrászati gipszből kiöntött testmintáik, széttört mozgástereik felkavaró hatású szférát teremtettek. Az őrtilosi senkiföldjén felfedezett szimultán festészettel folytatódtak a kísérletek más dimenzióban, míg kettőjüknek végül a békés táj helyett a művészi szubjektummal és mássággal való sziszifuszi bajlódás jutott: egymást és önmagukat, saját kezüket s a másik rajzoló kezét örökítették meg zaklatott összetettségű képeiken. Tükör által megvilágosodva. Mintha valóra vált volna a Rajzoló tükörképében a kínai anekdota a festőről, aki szépen belesétált festményébe, és eltűnt benne. Itt csak azt nehéz eldönteni, hogy ki kinek a festményébe sétált bele. A bonyolult káprázatot, a testet öltött mítoszt, melyben a tükör a létet és nemlétet elválaszó sík, magával ragadóan állította elénk a Bartók 32 Galériában látott modell, a „hatásegész" installációja.

Ermezei Zoltán Rauschenberger Jánossal együtt életre keltette a tükörmítoszt; mi, kívül maradt nézők csak azt nem érzékelhetjük a széttört látvány által megsebzett szemünkkel, hogy kit láttunk mi, és ki láthat minket...

GÖTZ ESZTER:

Házimozi

A bűn vonzásában

Mindig csodáltam az érzékek és képességek negatív határait kiszélesítő alkotókat, akik mostanában mintha jóval többen volnának, mint amennyi elviselhető. Végül is micsoda komoly erőfeszítés létrehozni valamit, ami semmilyen — vagy kihajigálni mindent, amihez hozzáfér a valamilyenség legcsekélyebb gyanúja.

Ha történetesen én volnék *Sondra Locke* amerikai filmrendező, és éppen *A bűn vonzásában* című filmemet kezdeném forgatni, lehet, hogy megsajnálnám majdani közönségemet? Felebaráti szeretetből olyan mozival ajándékoznám meg, ami voltaképpen nincs is — nehogy feldúljam amúgy is elhasznált idegrendszerüket? Meggondolandó. Mert a film látványtermészetű, de ez esetben látszat lett belőle. Tudom, a semmik között is igen nagy a különbség. Csakhogy egy olyan mozi, amely nem szól semmiről, nincsenek figurái és érzelmei, tulajdonképpen még tere és közege sincs, az nem hasonlítható a közepén kivágott zászlóból kiordító lyukra: az értelmes Semmire.

Ráadásul hivatalosan nem is panaszkodhatom: a videokazetta beleillik otthoni lejátszómba, kellő gombok megnyomásával kellő szignálok, majd képek tűnnek föl a képernyőn. Láthatom a szép és — hogy még bosszantóbb legyen az ügy — igen tehetséges színésznőt, *Theresa Russelt*, amint rendőrnyomozói ténykedését álprostiként folytatja, hogy gonosz bujálkodókat juttasson a rend és erkölcs őreinek igazságos kezére. Láthatok szép kivitelű gyilkosságokat, buta gazemberkéket és csinos államügyészt, amint szerelmeskedik. Érzem a pénz gyalázatos vonzerejét, szerelemnek és kötelességnek egy Corneille-drámából idekeveredett kínzó konfliktusát, na jó, most még ezt a naiv jelenetet elengedem, hátha a következő meghozza a várva várt izgalmat. Vagy érdeklődést. Vagy együttérzést. Bármit, csak gondoljak már valamit erről az egészről. Hiába, nem megy. A szereplők tétován bolyongnak képernyőm négy sarka között, sehogyan sem állnak össze személyiségekké. Az ötödik percben megismert főgonosz csak a mozi legvégén merészkedik elő, hogy azonmód szitává is lőjék. A krimi kötelező fordulatai közhelyesen, tompítottan, szervetlenül halmozódnak egymás hegyén-hátán. A meglepőnek szánt jelenetek dialógusait együtt kántálom a színészekkel, akár előre leírhatnám, mi fog történni a következő percben.

Tulajdonképpen észre sem veszem, hogy már a vége főcím sorai peregnek. Én vagyok az oka mindennek, kesergek magamban. Mert fölháborít, hogy semmibe veszik még szerény, kommerszre hangolt nézői intellektusomat is. Megkívánják, hogy gépiesen elhiggyem a semmiről, hogy valami. Esetleg... ha végre föladnám ósdi elképzelésemet, miszerint a szórakoztató műfajban szórakoztató műveket kell csinálni, igen, talán így volna remény. Akkor nemcsak ezt a mozit, de a heti kötelező adag televíziós sorozatot is végig tudnám nézni. Igyekezni fogok. *(Intervideo)*

ÉRMEZEI Zoltán

91 5. 46-48
9. 20
12. 65

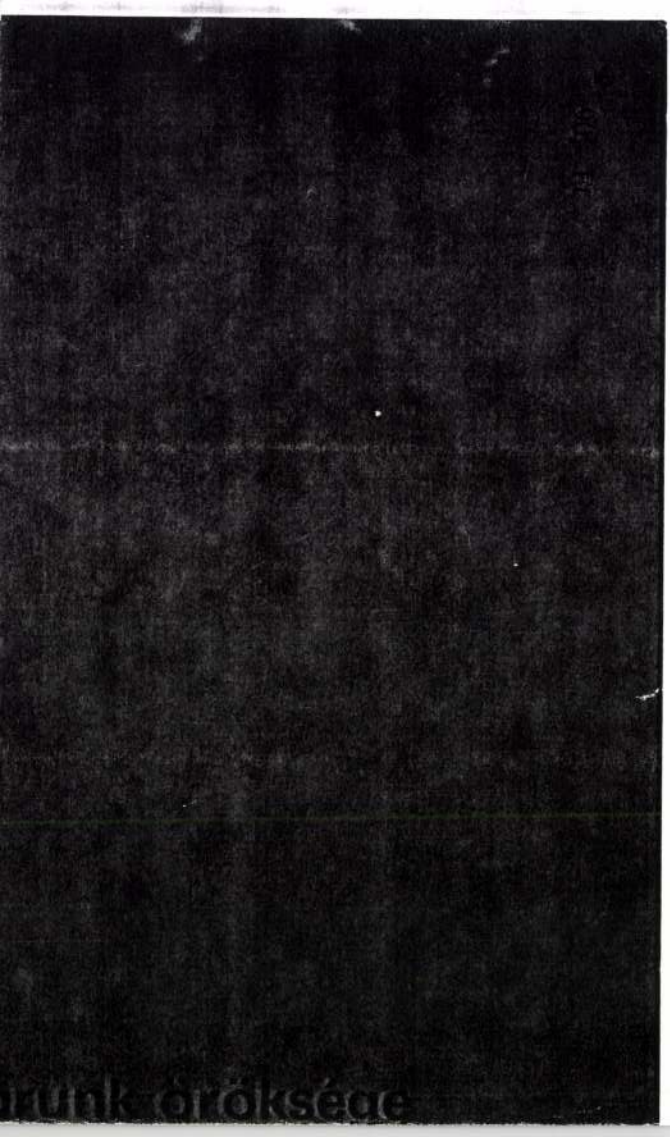
Új Művészet

H/

ÉRMEZEI Zoltán

3. 10.p.- Kettős corpus (Ludwig gyűjt.)

Új Művészet 1992

rünk öröksége

ÉRMEZEI ZOLTÁN

Kal. a magy. műv.

feldolgozásában

Érdy Győző

1970 DEC 29

/1021

ÉRDY GYŐZŐ,

a Bányász Művészeti Kör díszelnöke

A Függetlenség című napilap írta 1937. április 8-án: *„A napokban érdekes kiállítás nyílt meg a Pécsbányatelepi Szociális Misszió Házában. Kuckenberger Győző gépkezelő állította ki tíz esztendei munkásságának válogatott termését, közel száz olajfestményt, akvarellt, rézkarcot, tus- és szénrajzot. A kiállításnak nagy sikere van. A bányatelepek lakói naponként csoportosan látogatják a maga nemében érdekes tárlatot és felügyelőktől, mérnököktől kezdve az egyszerű munkásemberek is melegen gratulálnak Kuckenberger Győzőnek. A kiállításnak Pécsett is híre szaladt és egy délelőtt mi is megtekintettük... Ha vannak még ezen a földön jótét lelkek, figyelmükbe ajánljuk a lelkes és tehetséges bányászfestőt, akinek kiállítása ma este zárul."*

A Független által bemutatott Kuckenberger Győző bányászgépkezelő azonos Érdy Győzővel. Az Érdy név nem művésznév, ilyen nagyvonalúságra soha sem törekedett a viselője. Hivatalosan magyarosított név ez csupán, az egyszerűség kedvéért. Ez a szigno áll a képein, ezzel a névvel ismerték meg az országban és írtak róla egy kötetnyi cikket, műveiről ismertetést és bírálatot. A Pécsi Napló 1939. október 25-én azt írta róla, hogy *„piktúrájában, színeiben és témájában a felejthetetlen Nyilassyra emlékeztet és... a magyar képzőművészet igen jelentős reprezentánsává nőheti ki magát."*

Ezt abból az alkalomból írta, hogy Érdyt felvették a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága rendes kiállító tagjának. Sokat cikkezett róla a Dunántúli Népszava, az Uj Dunántúl, a Napló, a Független Néplap. A Dunántúli Napló 1949-től minden kiállításáról rendszeresen beszámolt. A Magyar Távirati Iroda 1953. június 12-én minden országos lapnak leadta a hírt: *„Érdy Győző munkás festőművész kiállítása Pécsbányatelepen"* címmel arról, hogy pasztell, akvarell és tollrajz képeket lehet látni Érdytől a Janus Pannonius Múzeum kiállítóhelyiségeiben június 19-től, amikoris Pécsbányán bezár a kiállítás. A Pécsi Bányász című lap örömmel köszöntötte ugyanabban az évben többször, a Szakszervezeti Kultúr- és Sportélet c. folyóirat 1953. évi augusztusi száma ugyancsak méltatta a munkásságát. Irt róla az Uj Komló című városi lap, a Mecseki Bányász című hetilap sokat és szépet, művészeti folyóiratok méltatták: a MŰVÉSZET és a JELENKOR is bemutatta grafikáit.

A művész közvetlen környezete

A MŰVÉSZET írta róla: *„Érdy képei nem is annyira a bányászélet mindennapjairól adnak jelentést, mint inkább arról a minden más emberénél fokozottabb élményről, amelyet a föld mélyében dolgozó bányászember érezhet csak a természet napfényes jelenségei láttán. Egyik képén sötétruhás bányászok napfényben fürdő fák árnyékában élvezik az életet adó vegetáció közelségét, a békés létezés örömeit. Egy másik képében pedig a mezestelepi bányászkolónia kertjeiben virágzó tavaszi fák vidámító szépségét ünnepli. Képeiben mindig a közvetlen környezet jelenik meg, hü képi krónikása lett élete során környezete változásainak."*

„Kedvelt témája a pécsi Tabán, a Zidina környék apró, földbe töppedt kis házai, amelyeknek falaiban a török idők maradványaként még régi faragású kövek láthatók. Érdy azonban nem a lefestő részletezés igényével formálja meg e vidék kicsiny házait, hanem sajátos konstruktivitásuk lényegét ragadja meg. Ebből következően képein egyfajta emberi rend folytonossága fejeződik ki: e házakat formáló hajdani ember alakítási vágya és lehetőségei ellentétéből született olyan kompromisszumok, amelyekben az emberi igény a lelemény és a törődés árán — jóízű győzelmeket mutat a mostoha lehetőségek felett. Érdy Győző érzi és érti ezen győzelmek tisztelnivaló emberi értékeit és valójában ezeket az értékeket menti tovább újabb konstruktivista jellegű képein," — írja a MŰVÉSZET kritikusa.

Együttérez az alkotó emberrel a cselekvésben, az újrateremtésben akkor is, amikor a földbe süppedő öreg házak mellett a kilencemeletes új épületekben megrajzolja a jövőt; de nem az egyszerű riporter, még csak nem is a jó fotóriporter szemével, hanem a lényeget látó, azt konstruktív módon megragadó művész tudatosságával.

Ez az értékelő felsorolás (felületesen szemlélve) sikerekre mutat.

A siker azonban kétélű dolog. Maga a szó: „siker", ez is kétértelmű, valódi jelentése és értéke sajnos leginkább attól függ, hogy a hivatalos — állami és társadalmi — szervek miképpen fogják fel; elfogadják-e és elismerik-e a művészt a művei révén. A hangsúly azon van, hogy a művei révén ismerik-e el.

Kiállításokból, műértők és laikusok, szépet szerető munkások elismeréséből bőven jutott Érdy Győzőnek, ezt kiállítási vendégkönyveiben a bejegyzések szépen bizonyítják.

Érdemrendek? Oklevelek? Képvásárlások? Díjak? Ezek ritkábban: olykor maguk is azt az érzést keltve a művészben, hogy a művésztársadalom mégsem ismeri el.

Sikerek és buktatók

A pécsi tímársegéd fiának firkálásaival, rajzolgatásaival (elemi iskolás korában állatfigurák festésével) meg az óvodásoknak készített agyagállatokkal elkezdődött egy életmű. Folytatódott a bádogos mesterség kitanulásával, porcelángyári munkásként az emberi test anatómiájának megfigyelésével, a Martyn—Gebauer-féle szabadiskola növendékeként a rajzolás mesterségbeli fogásainak megtanulásával.

Tovább folytatódott a Duna Gőzhajózási Társaság RT. pécsbányai üzemében a mozdonyvezetéssel, majd Bulgáriában egy festőiskola esti növendékeként az akvarell technika megismerésével.

1927-ben jött haza és tovább dolgozott a bányánál. 1934-ben a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága tehetségkutató kiállításán felfigyeltek rá, négy rajzát elismerő oklevéllel tüntették ki. A következő évben felvették rendes tagnak s ez már az önálló kiállítások rendezésének jogát is hozta.

1937-ben amikor a FÜGGETLENSÉG kritikusa „jótét lelkek" figyelmébe ajánlotta, már akadtak ilyen lelkek: *Martyn Ferenc, Gebauer Ernő, Gábor Jenő, Nikelszky Géza* (festők), *Szikorszky Miklós* építőművész, akik mint hivatalos zsüritagok is gyakran bírálták meg képeit. Támogatták kiállításainak megrendezésében is.

A tanítvány mesterei

Változatlanul Martyn és Gebauer tanítványának vallja magát, őket tekinti mesterének, tanárának és legbensőbb barátjának, minthogy a nagynevű Martyn Ferenc mester is így ismeri el Érdyt.

Sidló Ferenc és Sz. Gyenes Lajos mint országos elnök és mint ügyvezető elnök — 1942-ben írta alá és adta ki számára a Magyar Képzőművészek Szövetsége tagkönyvét. Ezután rendszeresen kiállították rajzait és festményeit. A felszabadulás után, 1945-ben a Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társasága megszűnt és megalakult a Magyar Képzőművészek Szabad Szervezete.

Ennek a szervezetnek is rendes kiállító tagja volt Érdy. Következtek az önálló kiállítások, majd 1946-ban Bölvári Alajossal és Krassó Dénessel, a Baranya megyei Múzeum termeiben mutatott meg a közönségnek 26 képet, 1947-ben pedig Kálmándy Papp Lászlóval és Martinek Józseffel állított ki 23-at. Az akkori újságkritikák és vendégkönyvi bejegyzések szerint is tehetséges, megérdemli a támogatást.

Az 1947-es márciusi csoportkiállításon öt képpel szerepelt. 1951 szeptemberében a mecseknádasdi művésztelep kiállításán vett részt négy mecseknádasdi tájképpel. 1953-ban Pécsbányán, 1958-ban Pécsett a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat klubjában állított ki és ekkor a megyei tanács, a városi tanács, a szénbánya igazgatósága néhány képét megvásárolta. Ujabb kiállítások: Vasason, Pécsszabolcson 1959-ben Komlón, 1961-ben a Bányász Szakszervezet meszesi kultúrházában, 1962-ben megint Pécsett a TIT klubban.

Aztán jött egy tagfelülvizsgálat 1963-ban a Képzőművész Szövetségben. Érdy tagsági könyvét bevonták azzal, hogy nincs főiskolai végzettsége.

Addig nem firtatta senki. Fel sem merült soha ez a követelmény ahhoz, hogy a Szövetség tagja lehessen.

Máig is gyanítom: másfajta okok is közrejátszottak ebben a tökéletlen intézkedésben. (Talán olyanok is, mint a megélénkülő képvásárlások.) Az állami és társadalmi szervek akkoriban kezdtek több pénzt adni képzőművészeti alkotásokért.

A Képzőművészek Szövetségének önkritikája bekövetkezett végül is. Lassan ugyan, bátortalanul, félmegoldásokat hozva, de bekövetkezett. Ezt akkor lehetett látni, amikor Érdy 1965-ben önálló kiállításra határozta el magát és szándékát bejelentette a Képzőművész Szövetségnek. Zsürit küldtek hozzá, jegyzőkönyvezték a képeit, árakat állapítottak meg rájuk és kijelölték közületi vásárlásra is mintegy 35 kis remekét. Színes, pasztell és fekete tusrajzait.

Titkárból díszelnök

A bányaigazgató és a kultúrházak megint vásároltak tőle. *Sarkadiné Hárs Éva* művészettörténész és *Szabó Gyula* múzeumi osztályvezető válogatása alapján 34 rajza bekerült a Janus Pannonius Múzeum helytörténeti gyűjteményébe. Megérkezett a megyei szervek háromezer forintos ösztöndíja is, hogy a bányászélet és a bányavidék mai állapotát örökítse meg; grafikáit elkezdte közölni a Dunántúli Napló, a Jelenkor, a Mecseki Bányász.

Megválasztották a Mecseki Bányászok Irodalmi és Képzőművészeti Körében a képzőművész csoport titkárának, majd az egész Művészeti Kör díszelnöke lett. Múltjáról és terveiről beszél a Kör összejövetelein a fiataloknak, bemutatja vázlatait és a véleményüket is kikéri.

Semmilyen művész sem tükrözheti az egész világot, csak annak egy szűk körét, benne pedig főként a saját környezetének kis világát csupán. Ebben mégis megmutathatja a világ dolgainak lényegét.

Érdy mepróbálta megmutatni. Sikerült neki? A világ egészéhez viszonyított saját kis világában tehetségesen, tisztességesen, értelmesen és szépen sikerült.

Dr. Gyevi Károly

MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZ
MÁGYAR HÍRLAP
SAJTÓGYÁR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Osváth Tibor:

Ember Márto… ősz beszélgetése …L

A mecs… …yász

Az arany-sárga levelek nagy surrogással fogócskát játszanak a betonon. Olyan hancúrozást csaptak, mint tavasszal az óvodások, mikor birtokukba veszik a játszóteret.

A padokon emberek ülnek, fel-felnéznek a kopaszodó fákra s forognak a nap felé. Gyerekek togyogtak a sárguló fűben, rúgják a gesztenyét, meg ami még akad. Amott labda pattog, errébb meg kisvödör csörömpöl. Az ember zavarba kerülhet, hogy vajon ősz van-e, vagy tavasz? Pedig ősz van, de mintha tavasz akarna lenni.

Ember Márton egy kis pillantást sem vetett az egészre. Nagy nyugodtan dolgozott az út mellett egész délelőtt. Előbb feltörte a betont csákánnyal, ott aztán gödröt ásott, jó mélyet. Hogy pontosan mekkorát, azt nem tudom, mert innét az oldalútról bele nem láttam, csak abból gondolom, hogy mély lehetett, mert egy órát is elszöszmötölt vele. Rakta a földet sorbakörbe, mint a kazlat legénykorában. Amikorra meglett a jó felét elhordta s lapátonként szépen elteritette a környező fák alá. Akkorra kiült az út szélére, előkotorászott a szvettere zsebéből egy cigarettát, nagy figyelemmel nézegette, nyomogatta, de törött lehetett, mert nyálazni is kellett — no végre rágyújtott, messzire pöckölte a gyufát.

Bele is fáradhatott ebbe a nagy cigarettázásba, mert jó darabig ült mozdulatlanul, nézte az utat, meg a füstöt, amint a szája sarkán kifodrozott. Úgy látszott, mintha észre sem venné, hogy teherautó állt meg előtte s két fiatal rakni kezdi, amit hoztak.

A gyermekzsivajgás egyszerre elcsitult, félkaréjban állva az autó körül meresztik a szemüket.

— Na, öreg, megvan? — köpi oda a svejcisapkás, amíg egy festett vascsövet leemelnek.

— Én már bizony elég régen — és szívja a cigarettáját zavartalanul.

— Nem maga — csattog a hosszúhajú — hanem a lyuk.

— Az meg még régebben… de ha néznéd, látnád is. Morog valamit a svejcisapkás, de nem értem, mert lecsörgetnek a kocsiról egy talicska kavicsot.

— Elég — szól rájuk, feláll s eltapossa a csikket — Cement? — szalad össze a szemöldöke bozontja.

— Hoztunk — mondja a hosszúhajú és röhögni kezd — kellett, nehogy nyállal ragassza az oszlopait, mint a Pemete utcában is.

— Nyállal?

— A főnök mondta s káromkodik, hogy megvénült már Marci bácsi, mert ferdén állanak az oszlopok.

— Hát igen — néz fel az öreg s a szemében pajzánkodó mosoly bujkál — így igaz, mind a kettő. A vénülés is, meg az oszlopok is.

— Hát tudta? — lepődik meg a hosszúhajú.

— Tudtam hát — aztán hozzáteszi még — papír is van róla, hogy én még az első nagy háború előtt születtem.

— Nem azt, hanem, hogy görbék?!

— Azt is. Hát én csináltam — örül neki.

— Na, ·ha ezt a főnök megtudja…

— Megtudja, merthogy elmondom, hogy mér.

— Aztán mér?

— Nektek is elmondhatom majd, ha már rövidebb lesz a hajatok, meg megkopik már a körmötök. No de ne lopjuk egymás idejét, csapjatok a lovak közé.

— De sürgős lett.

— Hát — megkoccantja a bakancsával a csövet — ezt még ma be akarom állítani.

— Görbére? Ezt is?

— Ezt is.

— Na gyere — böki meg a hosszúhajú a másikat — hagyd az öreget, az ő dolga — fölkászálódik a kocsira, de mielőtt indítana, visszanéz. — Igaza van a főnöknek, ez tényleg megvénült.

Amint elment az autó, újra megjön a gyerekek hangja és folytatódik minden ahol abbamaradt, kergetőzés, a padramászás.

Ember Márton meg nekiát. Beállítja a vascsövet a gödörbe, körbeszórja kővel, földdel, meg is döngöli alaposan. Aztán újra a kő, meg a föld, meg a döngölés, és megint elölről. Mintha rakottkrumplit csinálna a felesége. Aztán a kövek közül kavicsot válogat, a vederbe cementet meg homokot szór, forgatja, keveri. Egy kicsit ebből, egy kicsit abból, az ujjai közt morzsolja. A kannából úgy méricskéli a vizet, hogy végül egy kannatetőnyi magának is jusson. Olyan nyugodt, nagy kortyokkal nyeli, mintha a maradékot borrá változtatta volna. Aztán hirtelen elveszi szájától a kannatetőt — talán elrestelte az ártatlan élvezetet — és az utolsó két kortyot, mint áldozati engesztelést a földre csordítja. Úgy érezheti hogy feloldozást nyert, mert frissen fordul a vedernek s úgy gyúrja, dagasztja, mint valamikor az édesanyja a kenyértésztát. Mikor ezzel is meglett, otthagyja a vedret s olyan tüzetesen nézegeti az árok partját az oszlop mellett, mintha beleveszett volna valamije a fonnyadt, sárgás fűbe. Úgy látszik, nem találja azt a valamit, mert odamegy az oszlophoz s azt forgatja, állítgatja, hátrébb is lép s félrebillent fejjel nézegeti, mint ahogy a nagy műveket szokás. Elégedett lehet, mert kapja a vedret és nagyhirtelen körbeönti betonnal az oszlopot. Egy darabig még tocskolja, símogatja, aztán már csak a szerszámait tisztogatja és rendre-kupacba hordja őket. Akkor néz fel maga körül először. Amikor észrevesz, nagy-komótosan odalépdel.

— Jó napot, Marci bácsi.

— Adjisten szomszéd — így ő, mert hogy azok voltunk jó tizenöt évig — pihenünk-pihenünk?

— Gyűjtünk, Marci bácsi, gyűjtünk egy kis télire valót ebből a langyos őszi napból.

— Hát azt lehet — egyezik bele s mellém ereszkedik a padra.

— Szívjunk egyformát — kínálom szívesen, de ő csak a szeme sarkából pislant a kezemre.

— Aztán mit?

— Madarat. Fecske-madarat.

— Akkor nem közösködünk — elmosolyodik — csak reptesse egyedül, nem nekem való az, mert köpni anélkül is tudok — teszi hozzá és ő is rágyújt a maga Munkására. Ülünk, s fújjuk a füstöt, mintha versenybe lennénk.

— Befejezte? — kérdem hogy ne üljünk hiába.

— Be. Ez volt a második — bök az oszlop felé.

— Mi lesz ez, ha kész lesz?

— Autóbusz megálló. A zászlóját majd a lakatosok szerelik.

— Értem — nagy levegőt veszek, mintha futni akarnék — Marci bácsi — kezdem aztán nagy-óvatosan — ez az oszlop, ha meg nem sérteném… görbe.

Hunyorít a szemével s úgy nézi az oszlopot, mintha most látná először.

— Nem görbe az — mondja lassan — csak ferdén áll.

— Hát úgy gondoltam én is… szóval, hogy ferde.

— Az, ferde — rámhagyja.

— Hát akkor?… Jó lesz ez így?

— Jó hát — hallgat.

— Nézze Marci bácsi — folytatom, ha már belekezdtem — maga már nem tapsifüles gyerek, nem most kezdte a munkát. Állított már oszlopot akárhányat, meg szemétgyűjtőt, meg padot, padot, tán még korlátot is temérdeket és ha ez az oszlop itt, most ferde, akkor ennek oka van!

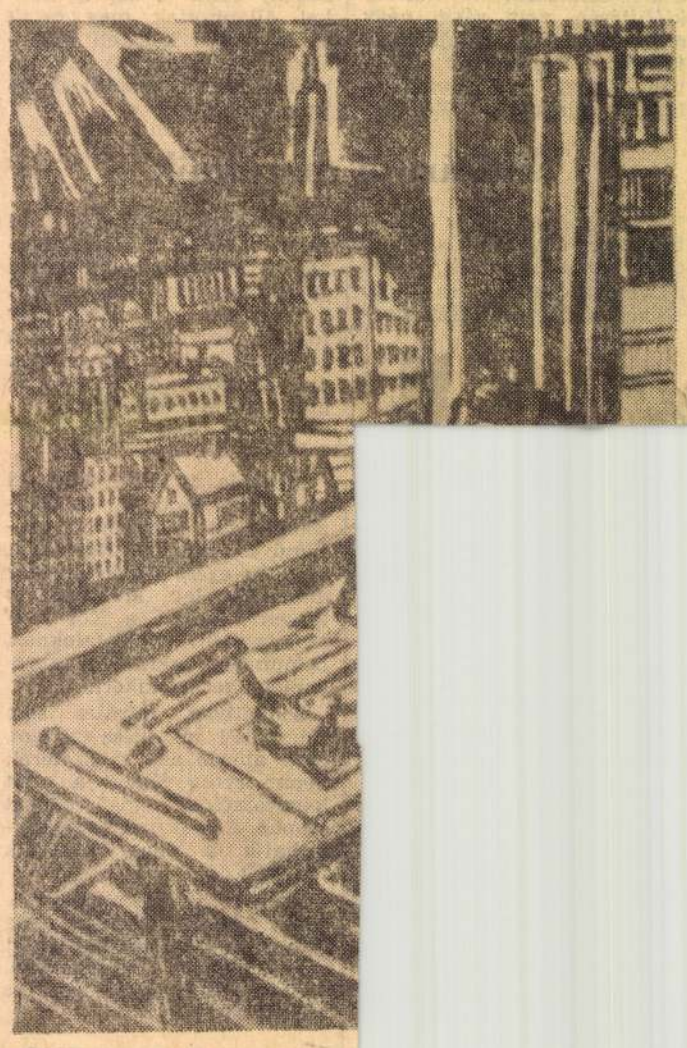
— No ugye — csillog a szeme — oka hát, de nem is egy, meg nem is kettő.

— Elmondja-e?

— Elmondom szomszéd, magának el, ne hogy azt hihesse — kitelt az idő, elmehetsz már Ember Márton. — Hanem hallja, elébb én rágyújtok, mert cigaretta nélkül én se hallgatni, se beszélni nem szeretek.

Kihalászott megint a szvettere zsebéből egy cigarettát, gondosan kisimogatta, de csak akkor kezdte el, mikor már a harmadik szippantást is a szélnek eresztette.

— Van tán már húsz, vagy huszonöt esztendeje is, hogy idekerültem a városba ezt-azt csinálni. Amikor az első oszlopot állítottam, de még jó sokáig a többi is, olyan egyenes volt, amilyennek most ezt szeretné. Az előbb jól ráhibázott, mert csináltam én padot is, korlátot is valahányat, de olyan egyenesen álltak, hogy akár katonának is besorozhatták volna őket. No, szóval, ment a dolog, de ment az idő is. Egyszer aztán évek múlva megfogtam a kisunokám kezit, s mondom elviszem én ezt a kisgyereket, s megmutatom neki, hogy hát miket is csinálok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1988 SEP 13

Erdy Győző
1021
3
1971 július 20.

Munkás képzőművészek kiállítása

A Mecseki Bányászok Irodalmi és Művészeti Köre a Puskin Művelődési Házban rendezte meg hatéves fennállása óta a nyolcadik kiállítását a kör tagjainak munkáiból.

A 18. magyar bányásznap tiszeletére rendezett kiállítás hat napig volt nyitva. Szeptember másodikától hetedikéig körülbelül kétezer ember nézte meg.

A kiállítási napló tanúsága szerint megtekintették a kiállítást magyarok, németek, angolok és franciák is, akik elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

Erdy Győző elismert és népszerű alakja a megye képzőművészeti életének, grafikáival tette híressé nevét, most is legjobb grafikáival vett részt a kiállításon. Takács Dezső, a hajdani bányászfiúból lett rajztanár is szépen növelte jó hírét-nevét a bányásznapi tárlaton olajképeivel, grafikáival és mozaiktervével.

Rajtuk kívül a legfiatalabbak is kiállítottak. Kratky Éva is grafikáival szerzett jó nevet magának, különösen a bányász témájú grafikákkal, Válovits János pedig intarziákkal hívta fel magára a figyelmet. Siklósi László, a szabolcsbányai vájár remekművű faragásait, domborműveit állította ki.

A Mecseki Bányászok Irodalmi és Művészeti Köre nem a hagyományos értelemben vett szakkör, de nem is egyesület. Érdekes ötvözete a kettőnek, mégsem ismerhető fel benne egyikre vagy másikra utaló szokás vagy szabály. Ez a Kör valahol a szakkörök és az egyesületek között foglal helyet; tagjai nem csoportosan alkotnak, hanem külön-külön, otthon, de közösen állítanak ki, rendszeresen vitatják meg problémáikat. Önképzőkör ez tehát, de magasabb színvonalú mint az iskolai önképzőkörök, alkotó kör is egyben, egyedek működésének szabad teret engedő, de kollektíven bíráló, ítélő, kiállító társaság.

A 18. magyar bányásznapon rendezett egyhetes kiállításuk bizonyította, hogy a képzésnek és alkotásnak ez a formája bevált, tehetségük csiszoltabb, értékesebb lett a tavaly ilyenkor megrendezett kiállításuk óta.

Dr. Gyevi Károly

hírek

1968. SZEPTEMBER

13

PÉNTEK

Szeretettel köszöntjük

Kornél

nevű kedves olvasóinkat névnapjuk alkalmából

◆

A Nap kél 5.18, nyugszik 18.00 órakor. A Hold kél 20.32, nyugszik 12.30 órakor.

Járatkorlátozás

A 12. sz. AKÖV értesíti az utazóközönséget, hogy a Pécsett megrendezésre kerülő Mecsek Kupa kerékpáros verseny miatt az alábbi napokon és időben járatkorlátozást léptet életbe.

Szeptember 13-án, pénteken 8.30—9.30 óráig és 16.00—17.00 óráig, valamint szeptember 14-én, szombaton 12.00 órától 13.00 óráig, 16.30—17.30 óráig, a 34., 35., 44-es járatok az Aranyoskúttól a 33-as tettyei járat a Széchenyi téri megállóból, a 30-as viszonylatban közlekedő autóbusz Szabadság út—Kórház tér—Alkotmány utca útvonalán közlekedik. A 45., 46., 48., 50-es autóbuszjáratok a Rákóczi út—Irányi Dániel tér—Felsővámház utca útvonalon közlekednek. A 49-es viszonylatban közlekedő autóbusz, Rákóczi út—Irányi Dániel tér—Katalin utca útvonalon közlekedik. A járatok korlátozásának ideje alatt a 30-as autóbuszjárat a Szabadság úton lévő 31-es megállóban, valamint a Kórház tér és az Alkotmány utca sarkán áll meg. A 45., 46., 48., 49., 50-es járatok az Irányi Dániel téren levő 27-es autóbusz megállójában állnak meg.

Szeptember 14-én, szombaton 8.00—9.00 óráig, a 34-es járatok egyáltalán nem közlekednek.

Szeptember 15-én, vasárnap 10.00—12.00 óráig a 34-es, 35-ös, 44-es autóbuszok csak a Kőbányáig közlekednek.

Továbbá értesíti az utazóközönséget, hogy a 12-es vonal (Kossuth tér—István-akna) viszonylatában az Árpádtető—István-akna útszakasz felújításának befejezésével 1968. szeptember 16-án 0.0 órától a forgalmat Kossuth tér—Hősök tere—Árpádtetői elág.—István-akna útvonalra helyezi át. A visszaállított útvonalon közlekedő 12. sz. járatok menetrendje a Kossuth téri, illetve István-aknai végállomáson van kifüggesztve.

◆

— **„Beat fesztivál 68"** címmel szeptember 14-én délután 4 órakor a DOGS Együttes ad műsort Králik János vezetésével. Közreműködnek: Szabó György, Szalay Ferenc és Karda Beáta.

— **A Dolgozók Önálló Általános Iskolájában** a tanítás szeptember 9-én megkezdődött. Beiratkozások szeptember 17-ig elfo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1968 SEP 10

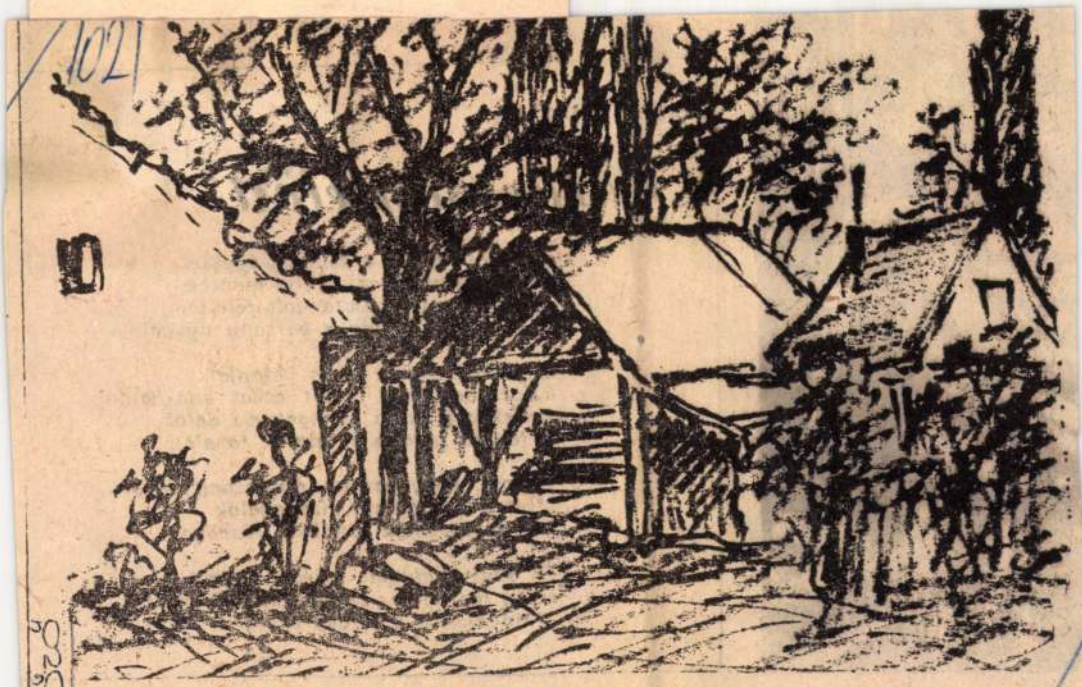
— TÖBBSZÁZAN TEKINTETTÉK MEG Érdy Győző festőművész kiállítását a Puskin Művelődési Házban. A kiállított anyagot tegnap a meszesi Művelődési Házba szállították, ahol ugyancsak bemutatják a nagyközönségnek.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZ

1970. DEC 29

1021

Pécs-szabolcsi szérűskert. Érdy Győző tusfestménye.

Érdy Győző

KESZI TEC

Kar

Reggel, amikor munkába mentem,
Lomha homály csatangolt felettem,
S szendergett még a bársony nyugalom

Egy öreg cigány kajla kalapján.
Szivemben bent, mint ezüst bim-bamok,
Zengtek áttetsző, csengettyüs dalok,
S fonták tovább az álmok fonalát:

Hittem, hogy gazdag, dúsgazdag vagyok,
Mint a karácsonyi kisangyalok
Gyermekszemek tündöklő tüzében,

És adni vágytam: valami nagyot,
Hogy másnak is zengjenek bim-bamok,
Mindenkinek a földkerekségen.

MDK

Érdy Győző

Kiállitásihir

Szocialista Müvészetért 1967 nov.

Érdy Győző MDK

szerepelt a pécsi kiállitáson.
/Őszinte, legyszerüsitett./

Molnár Imre: A "Független" képzőművészek kiállitása.
DUNÁNTULI NAPLO, Pécs. 1957. dec. 8.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUL 1

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Gyevi Károly

A BÁNYÁSZFESTŐ

1921

Én mindig úgy képzeltem el egy festő műtermét, hogy ott rengeteg festékesdoboz, piszkos ecset, félig kész képek serege hever egyrakáson. A festői rendetlenség alatt ezt értettem. Tévedtem. Érdy Győzőnél nem ezt találtam.

Ott csak kész képeket meg néhány vázlatot, rendet — s mondhatnám azt is, hogy fegyelmezettséget.

Mint a képein.

Hatalmas mappát rak elém. Rémülten nézek rá: ezt nekem most mind végig kell néznem?

Persze. Hiszen azért jöttem, hogy végignézzem! Ekkora termésre mégse számítottam. Háromszáz kép egyrakáson! Szörnyűséges tömege a műveknek!

Pécsi utcák. Emberek a Széchenyi-aknán. A kacskaringós Pécs. Mecsekszabolcsi utcarészlet. Szénszállítás télen. Ujmeszesi bányászházak. Ujmeszesi bányász-legénységi szálló.

És emberek megint, munkában, munkában, munkában. És megint házak, házak, házak, utcák. Olajkép kevés van, legtöbb a tus.

Ki ez az Érdy Győző?

— Bányászfestő vagyok — mondja. A tavalyi bányásznapra meghirdetett rajzpályázatra is ezzel a jeligével küldte be képeit. „Bányászfestő". Valóban az?

Az. Hosszú volt, nagyon hosszú volt az út, amíg Érdy Győzőből, a bányagépészből Érdy Győző festőművész lett. Az autodidakta gyötrelmes útját Érdynek a tőkés világban kellett végigjárnia. S ez az út mindig nehéz, gyötrelmes. Csak úgy ösztönösen, a tehetség drága aranyaival gazdagon, de útjelzők nélkül nekivágni a festészetnek — sohasem volt könnyű. Ma sem az.

Ha a bányagépész Érdy letette a gépész munkaeszközeit, szerszámait, Érdy a festő felvette a másik hivatáshoz szükséges eszközöket. Kiment a Mecsek aljára, festett. Megleste az elfelejtett Pécset, megfestette a kacskaringókat, a hegyi utakat, a düledező kerítéseket, a kerteket. És elvitte a képeket a bányászokhoz. Nézzétek, ezeket festettem!

Aztán, egyszer csak felvették a Képzőművészek Szövetségébe. Egyszer csak meghívást kapott egy megyei kiállításra. A Népfront nagytermében a pécsi festők legjobbjai között kapott helyet.

1965-ben már három kiállításon szerepelt. A múlt héten újra zsürizték legújabb képeit. Martyn Ferenc a Szövetség helyi csoportjának elnöke — önálló kiállításra javasolta Érdy legújabb képeit.

Hatvanon felül az ember már fárad — ez a közhiedelem.

Érdy most kap új erőre. Itt maradt, ma is itt él a bányászok között, a fekete, szénporos emberek világában. — Őket festi, az ő vidéküket, a Mecseket, a munkát és a tájat. És képein rend, fegyelmezettség van — mint a műtermében. Nem abszolút értelemben. Nem úgy, ahogyan a hadsereg sorakozik fel díszszemlére. A tájak, a munka, a házak és a kertek — vásznain, rajzlapjain, ecsetje végén és a szívében: a dolgok belső rendjét és fegyelmét tükrözik. Ezért szépek. Ezért nem elvontak, nem zavarosmodernek és nem modernzavarosak.

Szépek. Mint az élet.

Gyevi Károly

tel, 4 szék, fiatalsághy fizetési könnyítéssel. Heverő, szelon 700 Ft-tól kapható Zsolnay u. 39. kárpitosnál.

Használt férfiruhát, cipőt vilt és tisztít esőköpenyt, vattakabátot, gumicsizmát, lábbelit stb. veszek Hetényi a Jelmezkölcsönzővel szemben Rákóczi u. 55.

Háromtagú család, háztartásába, főzni tudó nőt alkalmazna. Perhács Lászlóné, Baranyajenő, Béke u. 14.

mány u. 7. Bútorüzlet.

Kozármisleny Kossuth Lajos u. 33. számú ház két szoba konyhás 25 000-ért eladó.

Kisebb üres albérleti szoba évi fizetéssel kiadó. Dózsa György u. 60. Rigodertető.

Konyhaberendezés, hálószoba, kombináltszekrény rekamié, fotelek, garnitúrák, szelon, heverő hármasszekrény eladó. Molnár Felsővámház u. 2.

BABA-KLINIKA

baba-, mackójavítás, pótlások, babaruhák, trizurák, stb.

Tempó Ksz. Pécs.

Építővá
építkező

bán
kavic

elad va
ben is
varsányi
Mtsz.
Dunavarsány
Budapesttől 27 km., 51-es bajai műút mellett.

Kamraállványt (stelázst) Mekalor olajkályhát veszek. Sallai u. 46.

Hálóbútorok, konyhabútorok, ágybetétek, rekamiék, garnitúrák, ágyneműtartó, sodronyok, matracok, kombináltszekrény, prima bútorok Sooky bútorüzletében olcsón vásárolhatók. Zsolnay u. 1.

Új állapotban lévő modern csehszlovák 049-es garnitúra eladó. Pécs, Újmecsekalja 50 ép. II. em. 22. Érdeklődni minden nap du. 15 órától.

sz.

Balatonfenyvesen központban két szoba nyaralónak kiadó. Kaposvár, Sétatér utca 15.

3 szobás családi vagy öröklakást vennék belvárosban „180 ezer kp" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

Zongora, rövid, márkás, bérbeadó 5 után. Heim Pál u. 2. II. 5. Székely.

Eladó 362 négyszögöl szép fiatal szőlő, legszebb helyen, házhelynek is alkalmas, Érdeklődni lehet Ürög, Kócsag u. 25.

Ajándékba adom Nap utca 25, emeletes házat, aki a mellette lévő házhelyet megveszi.

Dupla rekamié, újszerű állapotban eladó. Tábor u. 16. felső csengő.

Boldog otthont nyújtanék teljes ellátással, élete végéig, egy olyan férfinak vagy nőnek, aki meleg otthonra, szeretetre és megértésre vágyik, 50 000 forint kp-ért. „Boldog otthon" jeligére Sallai u. Hirdetőbe.

Figyelem! Tangóharmonika 80-as piros Weltmeister 5+3 váltós új állapotban eladó. Irányi Dániel tér 1. Schneider.

Elcserélném 2 szoba konyha éléskamra utcai — PIK-házban lévő lakásomat 1 ½ szobás, vagy 2 szobás házfelügyelőire, lehet újmecsekaljai is. Érdeklődni egész nap. Marx u. 5. sz. 2. ajtó.

HAJÓZÁS

jó-utak a lottó juliu

alomsorsolásán.

JUTALOMSORSOLÁS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 MÁJ 4.

1021

naplo

Megyénk vezetőinek látogatása a munkás képzőművészek kiállításán

Már hírt adtunk arról, hogy a felszabadulási ünnepség-sorozat keretében munkás képzőművészek kiállítása nyílt meg a szabolcsi Puskin Művelődési Ház munkásklubjában.

A kiállítást tegnap délután megtekintette *Rapai Gyula* elvtárs, a megyei pártbizottság első titkára, *Csendes Lajos* elvtárs, a megyei pártbizottság titkára, *Szentirányi József* elvtárs, a megyei pártbizottság művelődési és propaganda osztályának vezetője, valamint a megyei kulturális élet több más vezetője.

A kiállításon *Schwarcz József* elvtárs, a széntröszt pártbizottsága művelődési és propagandaosztályának vezetője adott rövid tájékoztatót a vendégeknek a munkás képzőművészek körének létrejöttéről és eddigi eredményeiről. Érdy Győző festőművész pedig tárlatvezetői információt adott a kiállított festményekről és szobrokról. A vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak a kiállításon látottakról.

ek !

ntüli l

megyei Bizottsága és a Me

ÁRA 50 FILLÉR

pelték a 21. szabad

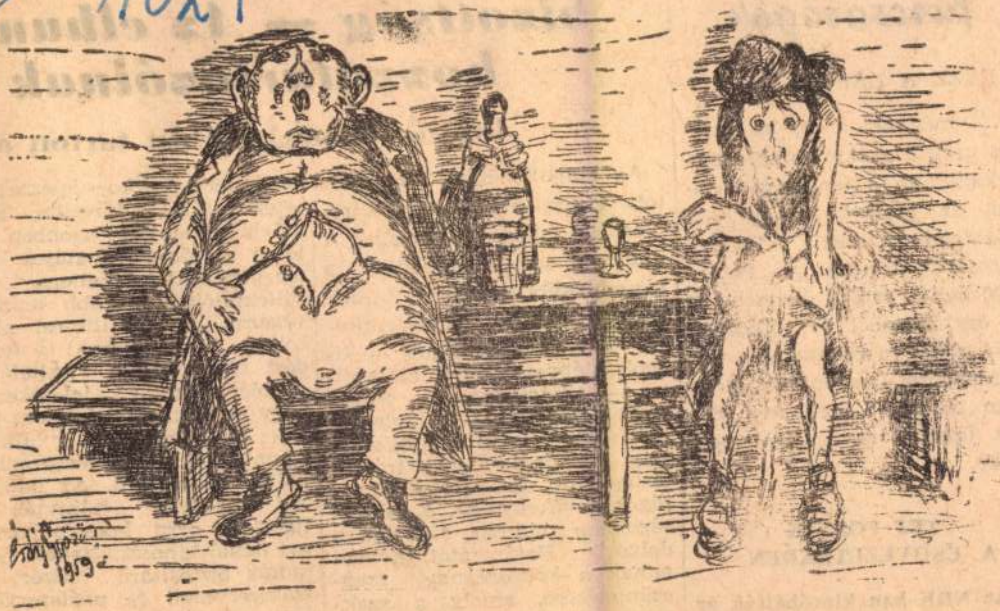
Érdy Győző

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MECSEKI BÁNYÁSZ

1966 MÁJ 3

1021

Érdy Győző: Illusztráció (tusrajz)

Erdekességek, furcsaságok

NÉZZ A LÁBAD ELÉ...

... még akkor is, ha betörés után a zsákmánnyal menekülsz! Ez a tanulsága annak az esetnek, amely a Michigan állambeli Warren városában történt. A betörő 2500 dollár értékű ékszert vitt el egy üzletből és miközben lélekszakadva rohant el a tett színhelyéről, hátranézett, hogy nem üldözik-e, nekiment egy ház falának és ájultan esett össze.

TEJ FOLYIK A CSŐVEZETÉKBEN

Az NDK-ban kipróbálták az első távolsági tejvezetéket. A vezetéket mélyen a földbe ásták, hogy a fagy ne ártson

Napirend

bizottsá

hozzátartozóinak h

Intéző Bizottsági ülést tartott a s

Az elmúlt héten ülést tartott a Szakszervezeti Trösztbizottság Intéző Bizottsága. A napirend során értékelték a társadalombiztosítási bizottságok munkáját. Megállapították, hogy e bizottságok — kisebb hiányosságoktól eltekintve — eredményesen oldják meg feladataikat. Jelentős mértékben javult intézkedéseik színvonala és az irányításuk alatt működő albizottságok tevékenysége. E bizottságokban mintegy 450 aktíva dolgozik. Határozatot hoztak annak a kettősségnek megszüntetésére, amely a szakszervezeti bizottságok és az üzemi szakszervezeti bizottságok mellett működő TT-tanácsok tevékenységében mutatkozik meg. Emiatt gyakha észlelik, akkor jelezzék, a betegek által elkövetett szabálytalanságokat, azonban e téren a trösztj hivatásos betegellenőröknek kellene körültekintőbb és jobb munkát végezni. Az üdültetési albizottság munkájában is fejlődést tapasztaltak. Általános problémaként jelentkezik, hogy az üdültetés jutalom jellegét kizárólag csak a külföldi beutalóknál és a főszezonban tudják biztosítani. Az üdültetési munkánál felhívták a figyelmet arra, hogy a harkányi üdülő kihasználtságát nem tudták biztosítani. Ezért a szakszervezeti és pártszerveknek hatékonyabban kell együtt dolgozni azért, hogy a szabadságolási, üdültetési programok kellő összehangolását biztosítsák.

MDK.

Érdy Győző

Kiállitási hiradás

Dunántuli Napló 1966 szept.lo.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Érdy Győző
HAJTÓMŰ
Budapest
1972 JUL 12

1021

Falusi utca nyárfákkal

Érdy Győző tusrajza

gítsék jobban az üzemszervezési feladatok végrehajtását. Támasszák alá a szervezési intézkedéseket a kutatási eredmények publikálásával, működjenek közre ily módon az üzemszervezési tennivalók színvonalas ellátásában. Feladatuk, hogy közreműködjenek egy-egy vállalat mintaszerű megszervezésében, a tanulságok általánosításában és bevezetésében.

Buda István szólott arról is, hogy már

a párthatározat és a kormány határozata előtt is folyt üzemszervező tevékenység üzemeinkben és vállalatainknál. A határozatra mégis szükség volt,

hogy mozgásba hozzuk, dinamikusabbá tegyük, serkentsük a szervezést —, mind a munkaszervezést, mind pedig az üzemszervezést, minden vonalon, minden gazdálkodó, termelő, alkotó tevékenységet folytató vállalatnál, intézménynél, üzemnél, szövetkezetnél. Elmondotta, hogy sok üzemnél négy öt éves fejlesztési koncepciót dolgoztak ki, s ezekben már benne voltak az üzemszervezési feladatok is. Ezek is tovább fejleszthetők — tovább fejlődhetnek —, ha

információs
amelyek épp
fejlődtek ki
mint példát
napok rend
ciót a dol
csoportjaiv
a szocialis
kel, fiatal
vezetőkkel,
igazgatókka
tív szervező bizottságo
alakítottak több vállalatnál.

Ma körülbelül ötezer ember foglalkozik hazánkban hivatásszerűen üzemszervezéssel, ez azonban kevés — mondotta Buda István, majd arról szólott, hogy a szervezői munkát végző emberek közül sem minden speciálisan képzett szervezési szakember. Továbbképzésükre tehát szükség lesz. Javasolta ezenkívül, hogy a tapasztalatok kicserélésének jó formáit is keressék meg az üzemek.

helyes volna, ha intézményesen oldanák meg a tapasztalatok propagálását. Erre a feladatra is vállalkozhatnak kutatóintézetek.

Azt kell nézni másutt is, át kell menni a „szomszédba" is olykor, ne csak gépeket vásároljanak, hanem a szervezési

KELLEMES

A Szovjetunióban a pihené turisztika: az elmúlt évben 6 országban.

Húszmilli társadalom

A társadalombiztosítási al az elmúlt hét esztendő során húszmilliárd rubelt. Ezt a pé nyugdíjára, ideiglenes munka fordítják. Az elmúlt esztendőb másfélszeresére emeltek. Az u mintegy 32 millió dolgozó tölt szakszervezeti beutalóval szan

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 4.
MECSEKI BÁNYÁSZ

Lapzárta után érkezett 1021

Neves látogatók a képzőművészeti kiállításon

Tegnap délután neves látogatói voltak a pécsszabolcsi Puskin Művelődési Ház munkásklubjában rendezett képzőművészeti kiállításnak. A látogatók között volt Rapai Gyula, a megyei pártbizottság első titkára, Csendes Lajos, a megyei pártbizottság titkára, Szentirányi József, a megyei pb. művelődési és propaganda osztály vezetője; megjelentek a Pécs városi művelődésügyi vezetők, valamint a tröszti pártbizottság tagjai.

A kiállításon Érdy Győző festőművész tartott tárlatvezetést és ismertette a képzőművészek munkáját. A vendégek elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

— Például így: ismét ma
világot (mi, EMBEREK). A tav
gozik, a madárcsicsergés kedv
bokba borítjuk a várost, hogy
gondoskodhassanak a termész
ról... Tegyük szeppé és tegyr
— Kérdeznék valamit: lehe
a várost?
— Mi az, hogy lehet-e? A
— Elülről.
— Mit? Hogyan?
— Elülről tesszük szeppé
a házak előtt.
— Úgy van. Helyes. Aki h
hátul kullog, az nem érdemel
— Akkor mi legyen hátul
— Hát...? Hátulról haszn
Elül virágoskert — hátul legye
ott fokhagymaszag.
— És mi ebben a nagy t
— Látszik, hogy nem jár
tetjük a város és a falu között
jól állunk! Elül város vagyunk
— Hm, jó ez nekünk?

"Erdy Győző"
DUNÁNTULI NAPLÓ

1958 OKT 19

1958. OKTÓBER 19.

610

Két kiállítás

Érdy Győző: Pécsi tájak, pécsi emberek

A TIT művészeti szakosztálya és a Baranya megyei képzőművészek munkacsoportjának közös rendezésében klubkiállítás keretében mutatja be Érdy Győző életművének legjobb alkotásait.

Érdy Győző neve nem ismeretlen képzőművész és műbarát körökben: ez a harmadik önálló kiállítása Pécsett s közel három évtizedes alkotói tevékenysége alatt festményei, rajzai szinte minden közös pécsi kiállításon szerepeltek.

Az alkotások, pasztellképek és tus-, ceruzarajzok egy kemény, munkában eltöltött élet őszinte megnyilvánulásai. 34 éven át bányagépész volt s csak az elmúlt évben nyugdíjazták. Élete szabja meg téma világát, melynek legfőbb ihletője környezete, a bányavidék. Régi, egészségtelen bányász- és cselédlakások emlékét idézik a pasztellképek, grafikák és ezekkel szembe állítja a mát. Múlt és jelen — ez az ellentét és ennek az ellentétnek a kihangsúlyozása jellemzi életművét.

Pasztellképei sötét tonusúak, fogalmazásukban egyszerűek, lényeget érintőek, és egyszerű fogalmazásukban is meggyőző erejűek. Rajzai, különösen tusrajzai finomak, kifejezőek. Egy munkásember feljegyzései a változó életről, régiről és újról, emberekről és környezetükről úgy, ahogy látja, éli a mindennapi életet és éppen ez az őszinteség teszi nagyon rokonszenvessé Érdy Győző képkiállítását.

Hét festőművész kiállítása

Minden képzőművészeti kiállítás, még akkor is, ha oly bő a termés, mint jelenleg Pécsett, örömet szerez. Ennek két oka van; egyrészt azt mutatja, hogy igen nagy képzőművészeink alkotó kedve, más részt igénylik a nyilvánosságot, hogy a nyilvánosság bírálata segítse további fejlődésüket.

Valószínű, hogy ezek a szempontok vezették azokat a képzőművészeket is— a Baranya megyei képzőművészek munkacsoportjának tagjait — akik a Janus Pannonius Múzeum Káptalan utcai kiállítási helyiségeiben mutatják be 24 alkotásukat.

A szándék feltétlenül tiszteletre méltó és örvendetes, de a kiállítás rendezése annál kevésbé. Az embernek önkéntelenül is az az érzése, hogy ezt a kiállítást önmagáért, a kiállításért rendezték, vagyis ha már ilyen sok a képzőművészeti kiállítás, hadd legyen eggyel több, — gondolták és hevenyészve kiállítottak 24 olaj- és vízfestményt. Jellemző az „ad hoc" jellegre, hogy elfelejtettek akár egy kézzel írott katalógust is kifüggeszteni, így a kiállítás látogatói legjobb esetben a kiállítók névaláírásából böngészhetik ki, hogy ki is az alkotó, a kiállító.

A kiállított művek válogatása — lévén közös kiállításról szó — sem mutat kellő tervszerűséget és ez is azt bizonyítja, hogy a kiállítás kellő előkészítés nélkül, öncélúan jött létre s csak a kiállítások számát növeli. Ez pedig nagy kár, mert a kiállított művek között jelentős művészi alkotások is vannak és egy kis tervszerűséggel, gondos előkészítéssel az őszi kiállítási szezon legjobb kiállításává tehették volna a kiállítás rendezői.

A kiállított festmények közül különösen Cseh László egri városképei megkapóak; sűrítve adják az akvarell szépségeit.

—di—

Pataki Mihály

Apja is, ő is bányász volt. Ma 54 éves, de csak 15 volt, amikor a tanácsköztársaság idején jelentkezett a Vörös Hadseregbe. A tanácsköztársaság bukása után ácstanonc lett, majd a pécsi szénbányákba került.

A felszabadulás után a Pécsi MESZHART-nál üzemi bizottsági elnöknek választották. Később a MESZHART pécsi igazgatóságának vezetője, majd vezérigazgató-helyettes és vezérigazgató lett. Az 1956-os ellenforradalom után visszatért a pécsi bányákba és azóta a Pécsi Szénbányászati Tröszt igazgatója.

Pataki Mihály elvtársat szeretik a tröszt dolgozói, ezért teljes egyetértésben jelölték országgyűlési képviselőnek.

Szántó Jánosné

Kilenc gyermekes cipész családból származik. Legidősebb bátyját a tanácsköztársaság bukása után vöröskatona volta miatt legyilkolták.

Szántóné már 13 éves korában dolgozni kényszerült. Később bekapcsolódott a munkásmozgalomba, ami miatt 1938-ban elbocsátották.

A háború idején került családjával Komlóra. Egészen a felszabadulásig nem kapott itt munkát. 1947-ben az MNDSZ tagja lett és azóta is a legjobb társadalmi munkások egyike. 1949

„Ezt válaszolta a mi

Koch Jánosné — egy va
aknamélyítő felesége — a
kor megkérdeztem: milyen
az életük s milyen volt, mo
juk két évtizeddel ezelőtt?

S valóban így van. Össze
sonlításról itt szó sem lel
mert a múlt és a jelen köz
igen kevés a hasonlóság.
hoz, hogy a húsz évvel ezel
és a mai élet közötti külö
séget megkapjuk, szembe
állítani egymással a két k
szakot. Koch Jánosné is m
próbálkozott ezzel. Mint Va
legszebb lakótelepének eg
lakója, a Gubér dulóban ép
kétszobás gyönyörű családi
egyik tulajdonosa, persze e
sorban a korábbi és a most
lakása között vont párhu
mot.

— Amikor összeházasodtu
— mondotta — *hónapos s*
bába mentünk lakni. Sze
nyek voltunk, nyakig az ad
ságban. Nem is gondoltunk
ra, hogy venni kellene va
mit, jól tudtuk, hogy bútor
úgy sem futná a keresetün
ből. Pedig akkoriban én is
goztam. Hirdre jártam a ke
derfonóba.

— Később, amikor a férje
leszerelt, mert 4 évig kato
is volt, s a gyerek is nőni ke
dett, egy istállóból átalakít
lakásba költöztünk. Hét é
laktunk ebben a szoba-konyh
lakásban. Télire soha nem tu
tam eltenni semmit, mert
szobában minden tönkremen
De ez lett volna még a legk
sebb baj. Sajnos, a lakás
zes is volt, a gyerekek egés
sége mindig veszélyben fo
gott. A nagyobbik fiam mé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Erdey Győző

MECSEKI BÁNYÁSZ

1967 ÁPR 2.

/1021

Erdy Győző tusrajza

4. A párt- és tömegszervezetek minden erejükkel segítsék azoknak a gazdasági feladatoknak a megvalósítását, amelyeket az új gazdasági mechanizmus az üzemtől és a körletektől megkövetel. Ezeknek a gazdasági feladatoknak a megvalósítására mozgósítsák a körletek dolgozóit.

A munkaverseny gazdasági célkitűzései:

Szenes körletek részére:

1. Az operatív széntermelési terv túlteljesítése.
2. A tonna/műszak teljesítmény növelése.
3. A fejtések fajlagos anyagfelhasználásának csökkentése.
4. A baleseti mutatók betartása és csökkentése.

zést ér el, elnyeri a kiváló körlet címet.

A kiértékelés az alábbi szempontok szerint történik:

Szenes körletek:

1. Operatív széntermelési terv, 100%-os teljesítése esetén 10 ponttal veendő számításba, minden további 1%-os tervtúlteljesítés 3 ponttal nyer elszámolást.
2. Tonna/műszak körletteljesítmény. Az operatív tervben előírt teljesítmény 100%-os teljesítése esetén 15 pont, minden további növekedés 3 pont, a 100%-tól való lemaradás %-onként — 3 ponttal vehető figyelembe.
3. A fejtések fajlagos anyagfelhasználásának a csökkentése 100%-onként, a fejtési technológia előírásai szerint megállapított anyag szolgál,

pedig mínusz 3 ponttal vehető figyelembe.

3. Az altárói villanymozdonyok gazdaságosabb üzemeltetése érdekében az üzemvezetőség által meghatározott tonnakm/mozdonyműszak teljesítmény növekedésének %-onkénti pont értéke 3 pont, a csökkenésnek pedig mínusz 3 pont az értéke.
4. A baleseti mutató teljesítése 10 ponttal veendő figyelembe. %-onkénti növekedés mínusz 4 ponttal, a csökkenés pedig plusz 3 ponttal számolható el.

Földalatti gépészet:

1. A gépészeti hiányosságokból eredő kieső üzemórák csökkenése bázisadatként az 1966. IV. h. évi adatok veendő figyelembe. Ennek elérése esetén 15 pont, ettől való eltérés 1%-os csökkentése esetén plusz 3 pont, növekedése esetén pedig mínusz 3 ponttal számítható.
2. Az operatív tervben fel-

esökkenti a munkások élet- holt vádak miatt kitoloncol-
színvonalát. tatták a városból.

A „Népbarát" megszületésének a Magyarországi Szociáldemokrata Párt vezetői sem örültek. Ugyanis ekkor a „Népbarát" létével egyidőben Pozsonyban a „Westungarische Volkszeitung", Temesvárott a „Volkswille" munkásújságok láttak napvilágot.

A pécsi pártszervezet felismerve a bajt, a Magyarországi Szociáldemokrata Párt segítségét kérte, hogy a „Népbarát" továbbra is funkcionálhasson. Ezért 1896. szeptember 6-án Pécsett népgyűlést tartottak, ahol megállapították, hogy a sajtóterjesz

Magyar Hirdető
· SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Érdy Győző"

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1967 NOV 15

A bányászok festője

Ha a látogató bemegy a TIT Bartók utcájába, napok óta ott láthatja a falakon Érdy Győző képeit. Érdekes képek, szín és kedvesség váltakozik rajtuk komor szürke hangulatokkal. Olykor témájuk is világosan kettős: a bányászélet régi és új mozzanatait veti papírra a festő. Ott sorakoznak a képek a falon, különválva alkotójuktól, de persze mégis elválaszthatatlanul tőle. Ki is Érdy Győző, e képek festője?

Bányásznak indult, élete soha nem is szakadt el a bányától. — Mozdonyvezető, bányagépész volt, szinte megszakítás nélkül, s negyven évi szolgálat után kapja ezer forintos szerény nyugdíját. Most már nem kell [illegible] járódnia, csak a festéssel, de most már itt van a másik baj: a megmegrokkanó egészség.

Egy festő, aki mindig csak „másodállásban" festett? Igen, de ez nemcsak szomorú kicsit, hanem felemelő is. Valaki, akinek elsősorban a kenyérért kell dolgoznia sorstársaival, munkástársaival együtt, s aki mégis, szinte egészen gyermekkorától késő öregségéig rakaszkodik másik, lelkében elsőként dédelgetett hivatásához, a festéshez. Valaki, akinek meg kell gondolnia, hogy olajfestménybe fogjon, mert a vászon és a festék drága, de azért minden felesleges fillérét papírra, ecsetre és festékre költi, mint ahogy minden felesleges percét erre áldozza...

— *Nem volt soha más szenvedélyem — mosolyog az ősz festő békésen. — Nem azt mondom, hogy nagyon könnyű volt ennek az egy szenvedélynek élni. Annakidején, ha lejárt a műszakom, — nem mentem haza, hanem csavarogtam, nézelődtem, vázlatokat készítettem. A táj érdekelt mindig, azt szerettem nagyon meg a bánya. A bányásztársaim, a munkájuk, az életük. — Hogy mit szóltak a szenvedélyemhez? — Örültek neki, hogy közülük kikerült valaki, akinek a képeit viszontláthatják kiállításokon. Készségesek voltak és segítőkészek. Ha lementem a munkahelyre, s vázlatokat készítettem, utána tisztán barátságból eljöttek modellt állni.*

Az idős festő Uj-Meszesen lakik, ma is a régi bányászok között. Ma is ők érdeklik elsősorban, akik körülötte élnek, s az, — hogyan élnek. Festeget, szobájában már vaskos paksamétában állnak a kész képek, mert nem is válik meg szívesen tőlük. Szívéhez nőtt témák, szívéhez nőtt képek...

Ez a hatodik önálló kiállítása. Örül a tetszésnyilvánításoknak, örül a kiállításnak.

De közben már készíti az új-meszesi parkosításról tervezett képét, és frissen, fiatalosan új technikai megoldásokon töri a fejét.

(hc)

demokratikus erők együttműködését. Erre vall Guy Mollet-nak a szocialista választókhoz intézett felhívása is: az első menetben szavazzatok a szocialista, jelöltre, a másodikban bárkire, csak ne az UNR-re.

A NEMZETGYŰLÉSI választásokban sok a bizonytalan tényező. Arra azonban senki sem számit, hogy az UNR és a hozzá csatlakozott polgári politikusok — az 5. köztársaság híveinek szövetsége — megszerzi a parlamenti többséget. Sőt az is kétséges, hogy az UNR és az MRP koalíciója „kormányozhatóvá" teszi-e a parlamentet. Egy többségében ellenzéki nemzetgyűléssel szemben de Gaulle-nak két fegyvere marad, az egyik az alkotmány 16. paragrafusa, amely „rendkívüli helyzetben" teljhatalmat biztosit a köztársaság elnökének, a másik a népszavazás. A tábornok televiziós beszédében az utóbbira célozott, amikor kiemelte: az alkotmánymódositás jóváhagyásával a nemzet felhatalmazta a köztársaság elnökét, hogy bármilyen problémát közvetlenül népszavazással oldjon meg.

ÉPÜLETLAKATOS

szerelő munkára fel... Jelentkezés: ÉM. Baranya megyei Áll. Építőipari Vállalat, Rákóczi út 56 sz. — Munkaügyi osztály.

Másolás, gépírás

lakossági megrendelők részére oldalanként 1.50 Ft-tól. **TEMPÓ KSZ** Pécs, Perczel utca 14 sz. Telefon: 43-72, 48-72.

A Pécsi Szénbányászati Tröszt állandó munkára keres

VILLANYSZERELŐKET,

LAKATOSOKAT és FÖLD-ALATTI SEGÉDMUNKÁSOKAT

Jelentkezni lehet: Pécs, Déryné u. 3. szám alatt, a tröszt munkaügyi osztályán.

... fájdalommal jelentjük, hogy szeretett nővér, sógornő és rokon özv. Huszár Ödönné Lang Vilma november 14-én hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése november 16-án, pénteken 4 órakor lesz a központi temetőben.

A gyászoló család.

— Szeretett jó édesanya, anyós, nagymama, dédmama özv. Büche Ferencné Vindischmann Júlia november 14-én 93 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. — Temetése november 16-án, pénteken fél 3 órakor lesz a pécsi köztemetőben.

A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS

Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett halottunk özv. Leipán Mátyásné temetésén megjelenésükkel, koszorúk, virágok küldésével fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek.

A gyászoló család.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS

Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett édesanyánk, özv. Vigh Jánosné temetésén megjelenésükkel, koszorúk, virágok küldésével fájdalmunkat enyhiteni igyekeztek. Külön mondunk köszönetet a pécsi Hámán Kató KTSZ vezetőségének és dolgozóinak.

Gyászoló gyermekei.

Érdy Győző
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307
1962 NOV 5

ESTI PÉCSI NAPLÓ

1021

Érdy Győző kiállításán

Az emberek már vitatkoznak. Van, akinek tetszik, és van, akinek nem.

Őszhajú bácsi, nagy lelkesedéssel magyarázza a képeket két fiatalembernek. A két figyelmes hallgatón sötét ruha, eredetileg táncolni jöttek. A szomszédos teremből áthallatszik a zene, de ők a képeket szemlélik csöndesen.

Párosával cserélik ki gondolataikat a lányok. Ketten az árjegyzéket böngészik: Virágcsendélet 800 forint... Szérüskert 400. — Kár, hogy csak közületek vásárolhatnak. Ez a kettő nagyon tetszik. Az árjegyzéket már mások nézik, és véleményt fűznek az előbbiek ízléséhez.

Mindig kevesebben lesznek, és egyre jobban hiányoznak az emberek. A pasztellek és tollrajzok egykedvűen néznek e csaknem üres szobában. Egy egy sötétebb keret hivalkodik csak. Azután már csak két különböző szürkeség vonzza a tekintetet.

„András-akna II.". Kissé komor, de életerős szürke. Emberek nélkül, de mégis velük kezemunkájuk és valahol gondolataik is ott vannak a képen.

„Alkonyat". Ólmos-szürke, álmos égbolt. A napnak sincsen semmi ereje. Kopár fák, fagyos föld és megint az álmos égbolt.

A két sötétruhás fiatalember még mindig Érdy Győző képeit nézi a Bartók-klubban. A magasabb sötétruhás akar mondani valamit, de aztán mégsem szól. Bólint, és hallgatja tovább az ősz bácsit, akinek a ruhája is szürke, mint a legtöbb, kopott, régen ezüstszínű képkeret.

S. N. G.

...nem
...zza a

...elő j...

...retű fel... című
...szén s... yozza
...szerepét ...rállo-
...szakszer... ...y je-
...sági me... ...or az
... elérni

— egyébként ő is, vezetőtársai is támogatják a NATO-politikát, azt a politikát, amelynek fő nyugat-európai támaszai éppen — az oly csúnya jelzővel illetett iparbárók. Így azután bármily szépen hangzik is az idézett mondat, bármily hatásos is egy ilyen felkiáltás a munkásküldöttek előtt, az iparbárók tudják, hogy e szocialistaellenes szociáldemokratáktól nem kell tartaniok.

a Holdat — jelenti ki a lap — az orosz űrkabin felbocsátása a Mars felé a szovjet rakétatechnika alapvető győzelmét jelenti.

Peking:

Kuo Mo-zso, a Kínai Tudományos Akadémia elnöke üdvözlő táviratot intézett M. V. Keldishez, a Szovjet Tudományos Akadémia elnökéhez a Mars felé tartó szovjet űrállo-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ehrely György

MECSEKI BÁNYÁSZ

1965 AUG 31.

Érdy Győző festőművész kiállítása Pécsett

1021

A Mecseki Bányász Irodalmi és Művészeti Kör rendezésében 1965. szeptember 4-én, szombaton délután 5 órakor nyílik meg Érdy Győző kiállítása Pécsszabolcson, a Puskin Művelődési Ház munkásklubjában.

A kiállításon a neves bányászfestő régebben készült képei mellett a legújabb festmények és grafikai munkák is kiállításra kerülnek. Megtekinthetők: szeptember 4-én délután 5-től 8 óráig, a többi napokon — tizedikéig — naponta délelőtt 10-től este 8 óráig.

A kiállítás hangulatos érdekessége lesz, hogy azon a szabolcsi asszonyok népművészeti munkáit; díszpárnákat és függönyöket, valamint horgolásokat is bemutatnak.

Szeptember 18-án az újmeszesi munkásszálló nagytermében is bemutatják Érdy Győző legújabb munkáit. A munkásszállón nyíló kiállítás 18-án délután 5 órakor nyílik és 24-én este 8 órakor zárul.

Mindkét tárlatot Gyevi Károly, az Irodalmi és Művészeti Kör elnöke nyitja meg.

SP

Komló—BEAC 28:18

Az NB II-ben szereplő Komlói Bányász férfi együttese vasárnap a jóképességű fővárosi EAC együttesét fogadta. A mérkőzés a hazaiak 18:18 (15:7) arányú győzelmét hozta. A kék-fehér színekben a következők jutottak szóhoz: Lukács, Appelzhoffer, Balázs, Schwarcz, Jeszencsák, Kispál, Pálfi, Kittl, Zachomer, Szalai.

A Bányász nagyszerűen kezdett. Kitűnő kombinatív játékkal és jó védekezéssel 7:1-re elhúzott. Az első félidőben nem vált

Kitűnőe form

Újjáal

Bp. Vasas—Komlói Bányász 5:1 (2:0). Komló, 6 ezer nézö. Vezette: Petli Sándor.

Mondjuk ki az elején:

a válogatott játékosokkal telitüzdelt (Mészöly, Ihász, Matesz, Fister, Farkas), KK-győztes Vasas még ilyen arányban is megérd

Budapest, V., Petőfi Sándor
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző

MECSEKI BÁNYÁSZ

1965 AUG 31

1021

Egy kiállításról

Egy képzőművészeti kiállításhoz a szemlélő mindig érdeklődő tisztelettel közeledik, mert egy kiállítás mindig az alkotó ember feltárulkozása a szemlélődő előtt.

Ennek az érdeklődő tiszteletnek a súlya fokozattabbá válik, ha olyan kiállítást lát a szemlélő, ahol a kiállítók mindennapi munka mellett fogják meg az ecsetet és a mintázó fát, ahol a kiállítók a munka mellett vetik lelkesedéssel szemüket a képalkotó művészetek felé, áldozati oltárra hordva szabadidejük minden percét és a mindennap terhétől mentes minden gondolatukat.

Ezeknek a feláldozott szabadidőknek minden gondolatát láttuk a komlói Május 1 Művelődési Ház kiállító termében, az elmúlt tíz napon át, ahol a Mecseki Bányász irodalmi és művészeti körének képzőművész tagozata rendezte meg kiállítását.

Az elmúlt évben életrehívott kör kilenc tagjának képeit és kisplasztikáit láthatták a látogatók a kiállítóterem falain és postamensein.

Bemutatni őket nem kívánom, hisz nem is ismerem őket személyesen, csupán szólni kívánok kiállított munkáikról egyenként és csak pár szóval.

A kiállítók legöregebbje Érdy Győző

ÉRDY GYŐZŐ — és ezt hangsúlyozni szeretném — csak éveinek számát és kiállítási múltját illetően a legöregebb a kiállítók között, mert *bemutatott grafikái a legfiatalabbak közé sorolják.* Filctollal készített épületrajzaiban megtalálta a letisztult ábrázolási módot, a hármas égységet, az ábrázolt épületet mint a kompozíció súlyát, a fényt és az árnyékot. A horizont leszűkítésével tette tömörré a mondanivalót. Vonalvezetése egyszerű és tiszta. Pozitívum, hogy a meszesi legényszállót ábrázoló képei már túljutottak a mellettük kiállított tustollal rajzolt tájkép romantikus átitatottságán és őszintén fogalmazzák a mondanivalót. Egyszerűségükben tiszták, és látásmódjukban a legfiatalabbak a legöregebb kiállító képei.

Rónafalvi Jánosné portrékkal és tájképekkel jelentkezett

Munkáiban egyes részleteknél sok finom megoldás fedezhető fel. A kiállított képei közül a sátrakat ábrázolót tartom a legjobbnak. Meggyőződésem, hogy aki olyan képet tud csinálni, mint a „Sátrak", annak nem szabad elkalandoznia a színezettusrajzú utcarészletet ábrázoló kép útvesztőibe, mely a naturalitást kereső rajzosság és a bágyadt színezés miatt fáradttá teszi a kompozíciót. Az említett két kép egymás melletti látása kell hogy utat szabjon Rónafalvi Jánosnénak a bátrabb rajzolás és az egészséges színezés helyes irányában. Képei szerint a helyes irányválasztáshoz neki a tehetsége megvan.

Benkő László ugyancsak portrékkal és tájképekkel jött

Benkő László piktúrájában különösen szép eredmény a visszafojtott lazúros színkezelés, mely jól egészíti ki a kompozíciók lágy rajzosságát és e kettősséggel mondja el jól és okosan képei mondanivalóját. Érzésem szerint portréi átéltebbek mint tájképei, talán azért, mert visszafojtott coloritja inkább szolgálja portré, mint tájkép festészetét.

Richter József csupán

egy kréta-technikájú portrét állított ki. Kár, hogy nem jelentkezett több munkával, mert így — habár ez az egy portré is sok jó vonásról árulkodik — munkásságáról véleményt mondani nem tudok, mert nem is lehet.

Gradhwol János olajképei

Kompozícióit szépen építi fel, de szubjektív véleményem az, hogy alkalmazott színeinek felizzításával — melyhez a tehetsége megvan — kiléptethetné képeit a díszletszerűség bűvköréből és kiaknázhatná az egyébként képelben szunnyadó egyéb vitathatatlan értékek adta lehetőségeket.

A legsokoldalúbb témaanyaggal Kratky Éva jelentkezett

Kratky Éva képei nemcsak témaválasztásukban, hanem technikai megfogalmazásmódjukban is sokoldalúak. Minden rajz- és festőeszközhöz hozzányúl, ami a kezeügyébe kerül és bátran próbálkozik. Fest és rajzol tussal, filctollal, pasztellel és olajjal. Fiatalságából fakadó merészséggel és bátran.

Szólnom kell három képéről:

A „Merengők" c. kompozíciója érdekes kép, mely akarva akaratlanul egysíkúan, mélységmentesen kontsruktivista. Érdekes kísérlete a fiatal kiállítónak, mely kísérletet az ő helyében tovább folytatnék, mert a képen feszültséget érzek.

A „Háztetők" c. kép szintén kontsruktivizmus jegyében született, és jól szemlélteti a háztetősíkok térbeli játékát. A harmadik kép, amiről szólnom kell a „Vitorlások". Ennél a képnél a határozott és téregységeket lehatároló vonalvezetés szinte líraivá oldódik és tiszta egyszerűségével nemcsak, hogy tüntet, hanem a kiállítás egyik legjobb képévé érik.

Kratky Évának így kell rajzolnia, és ilyen rajzolási módal kell megtalálnia az utat a megéréshez.

Három szobrász is szerepel a kiállításon

CSORBA LAJOS fa szobrai szépek. Külön figyelmet érdemel a „Pityókás kocsis". Ez a kis alkotás sok olyan momentumot hordoz magában, mely nem csak gyakorlottan faragó kézről, de jó megfigyelő készségről is tanúskodik. Ebben a kis alkotásban őszinte és finom humor is van, és ez nem csak hogy jó, hanem annál is több: szép is.

SIKLÓSI LÁSZLÓ fa madarai jó formázó kedvben születtek. Lágy formáik és némelyiknek dinamikus lendülete szinte kell, hogy kényszerítsék alkotójukat nagyobb igénylegzetű próbálkozásokra.

FELDWÉBEL KÁROLY gyerek portréja kellemes megjelenése a kiállításnak. A portréban van valami ősi letisztult egyszerűség, mely a szobrot szuggesztívvá teszi. Kár, hogy nem szerepeltetett több körplasztikát a kiállító, mert a kis gyermekfej tátása kíváncsivá teszi a szemlélő más munkái után is.

Ennyit a kiállított alkotásokról, de szólnom kell pár sorban közösen is róluk.

A kiállítók az élet sűrűjében járnak

Témáikkal élnek, hisz vannak köztük bányászok, lakatosok, műszaki rajzolók és nyugdíjasok. Foglalkozásukra nézve is olyan sokrétűek, színesek, mint alkotásaikban a zaklató stílusirányzat a technikai fogalmazás keresése. Vannak alkotásaik között olyanok, melyek biztató, ígéretes első lépéseknek tűnnek, de olyanok is vannak, melyek beérést ígérnek. Néhol még tétovák és bizonytalanok a kezek, keresve a megfelelő kifejezési formát, de az alkotási vágy mindent megkönnyít és megszépít.

A kiállítóknak van egy nagyszerű közös vonásuk: az, hogy érdeklődő szeretettel közelítenek a művészethez, ha sok irányból és többen önképző erővel is, de alázattal. Ezt tartom a kiállítás legnagyobb eredményének, kiegészítve azzal, hogy az anyag sokrétű ugyan, de mégsem inkonveniens, hanem érdekes és becsülendő szintézist mutat. Ez a szintézis ugyan sokféle alkotó munkából áll össze, mégis nemes csengésű marad.

Amiket most elmondtam a képekről és a szobrokról (és általában a kiállításról) azok az én szubjektív véleményeim voltak.

Így és ilyennek láttam a kiállítást.

Klausz Gyula

MECSEKI BÁNYÁSZ

lihály elvtárs nyugdíjba vonul

1948 — MESZHART igazgatónak nevezik ki Budapestre. Egy hónapig hordja zsebében a megbízólevelet, amíg rászánja magát az elutazásra. „Ha a párt küld, menni kell!" 1951-ben a cég vezérigazgatói címet kapja. Díszes egyenruhával, ellentengernagyi ranggal s is így foglalja össze az egészet:

— A múltra mindig büszkék lehetünk, és azt elfelejteni nem szabad!

1957. — kinevezik a Pécsi Szénbányászati Tröszt igazgatójául. Jönnek a régi barátok, nyugdíjas kollégák.

— Még kellett mutatni, mit érnek a munkásvezetők! — így búcsúzik Pataki Mihály trösztigazgató

Érdemérem, Munkaérdemérem, Kiváló dolgozó kitüntetés, tízéves szolgálati érdemérem, tanácsköztársasági emlékérem — mind, mind ott pihen abban a szabolcsi, erdőszéli családi házban, ahol született, élt és ahova most nyugalomba vonul.

— Most dicsekszünk azzal, hogy minden héten egy nap a trösztigazgatói fogadónap ahol panaszokat, kérelmeket lehet előadni. Nem mindig volt ez így, de az én ajtóm mindig nyitva állt a bányászok előtt! S nem szégyellem bevallani, hogy kivételt tettem, ha özvegyről, ha rokkantról volt szó. A minap is bejött hozzám Sajgó elvtárs, István-aknáról. Megvakult, félkarja oda, nem tudtam elküldeni. Igenis építtettem külön fürdőszobát neki, meg közelebb hozattam a mellékhelyiséget a házában.

— *S civil életre volt-e ideje a trösztigazgatónak?*

Nevet.

— Tudja, már dédnagypapa vagyok. A vasárnap a három lányomé, a vejeimé, unokáimé. Színházra, mozira csak akkor került idő, ha vendégeket kísért, de szombati elfoglaltság annál több akadt, családi est itt, összejövetel a bányamentőknél. Sokszor megtörtént, hogy a vállára csaptak:

— Igyál Miska!

Ivott.

— Gyújts rá Miska, a Kossuthból!

Rágyújtott.

— Nem sérthettem meg azzal senkit, hogy nem fogadtam el azt, amivel kínált. Ezt sohasem tudtam megtenni. Pedig a Kossuthot nem szerettem . . .

— *Fáradt?*

— Nem. Nem tudom. Még nem érzem. Engem állandóan permanenciában tartottak az események. — Elgondolkodik. — Azért fél hatkor most is kikelek majd az ágyból . . . Gyümölcsfákat nemesítek, járom a választóimat. Szóval lesz dolgom! Igaz még nem is mondtam, hogy a Szalai Miklóstól is nehéz megválnom. Gépkocsivezetőm volt. Sok terhet levett a vállamról. Ő talán még nálam is szomorúbb! . . . És a többiektől, min-

ugyancsak akad bámulója a szabolcsi kis bányászfaluban, amikor fekete Fordjával a templomtérre hajtat látogatá-

— Na Miska, meddig bírod még? Neked is eljön az idő. De Pataki Mihálynak akkor még nem jött el

Keszthelyi Z

Bánya

A hegyeken őszi
s erdők suhognak
Szilárd sziklák öl
Fekete törzsek s
Percek forognak.
A Kőre hajló szo
Rögök hallgatják
Acélcsákányok fo
Konok falakba n
Bányászok vágno
Körében állok. C
Dobogva indul k
Mert várják má
Magyar égtájon
Testvéreim a bá
Hős szívükkel sz
Versenyre kelnek
Tárnáiban, hogy
S vidáman égjen
Az éjszaka is ép

A nagyobb feladat

több áldozat

E tudósítás címében foglaltakkal jellemezhetném legjobban azt a folyamatot, amely már a termelési tanácskozáson, majd az ezt követő műszaki értekezleten, párt és szakszervezeti vezetőségi üléseken — és most a napokkal ezelőtt lezajlott szocialista brigádértekezleteken is megnyilvánult Szászváron.

A fokozottabb munkatempó, az elért eredmények és hibák kritikus vizsgálata jellemezte a brigádok megbeszéléseit. Halmágyi János aknavezető — aki lényegében

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Erdy 4/1

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 SZEP — 3.

nak.

1021.

— **ERDY GYÖZŐ** festményeiből kamarakiállítást rendez a Mecseki Bányász Irodalmi és Művészeti Köre szeptember 4-én délután 5 órakor a pécsszabolcsi Puskin Művelődési Házban, majd szeptember 18-án az újmeszesi Bányász Szálló nagytermében.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Erdy Győző

1021

1971. szeptember 2.

Bányász kulturális napok Meszesen

A meszesi József Attila Művelődési Ház kulturális rendezvénysorozattal méltóképpen ünnepli az idei bányásznapot. Szeptember 2-án este 6 órakor Ujvári Jenő, a városi tanács népművelési csoportjának főelőadója nyitja meg Erdy Győző festőművész bányász témájú képeinek kiállítását a művelődési ház nagytermében. A kiállítás szeptember 15-ig tekinthető meg. Szintén szeptember 2-án nyílik egy újabb kiállítás a József Attila Művelődési Házban: a Városi Könyvtár rendezésében, a bányát és a bányászéletet bemutató könyveket állítják ki a művelődési ház könyvtárában. A szeptember 15-ig nyitva tartó kiállításon a könyveket kölcsönözni is lehet.

Szeptember 3-án „Ünnepi köszöntő" címmel a gyárvárosi úttörő fúvószenekar szabadtéri hangversenyt ad a bányásznap tiszteletére, a művelődési ház előtti téren. 4-én, szombaton délután fél 5-kor Morgó Mackó címmel vidám bábműsort adnak a gyerekeknek. Vasárnap délelőtt 9-től 12 óráig rex- és asztali futball versenyt rendeznek. Ugyanaznap délután sörzenével szórakoztatják a vendégeket a művelődési ház kerthelyiségében, este pedig vidám, műsoros bányász-bált rendeznek. A művelődési ház előtti téren a Mecseki Kultúrpark szombaton és vasárnap kihelyezett vidámparkot üzemeltet.

◆

1971. szeptember 2.

Mi történjé

Nincs hely a zöldséges helyett tö

Igen, mi is történjék a régi Péccsel? Miközben ugyanis új városrészek karéja veszi körül a belvárost, itt „bent", tehát az Ágoston és Kórház tér, az Északi körút és Rákóczi út által határolt térségben nagyjából minden maradt a régiben. Voltak ugyan kisebb „plasztikai műtétek", például sortatarozás történt a Kossuth Lajos illetve Sallai utcákban, ezek azonban nem változtattak a lényegen. A Kossuth és Sallai utcai házak homlokzatát, portáljait rendbehozták ugyan, de a mögöttük elterülő tömbökben ott maradt a múló évszázadok sok emléke, kacatja. A Kossuth Lajos és Perczel utca, vagy a Sallai utca és Mátyás király utca közé eső tömbökben például — valahol „bent", a kíváncsi szemek elől elrejtetten — megmaradtak a rozzant épületek, megviselt faházak és egykori fészerek, még parányi zöldséges kerteket is találni imitt-amott, ahol petrezselymet meg retket termesztenek. Van aki nyulat tart még, s a baromfiudvar sem olyan ritkaság, mint gondolnánk.

Nem lehetne okosabban?

Töprengeni kezd az ember: jól van-e ez így? Hiszen maholnap nem férnek el az autók a belvárosban, a fejünkre nőnek a parkirozási gondok. A belváros utcáiban, például a Kossuth Lajos utcában teherautókat kell kerülgetnünk, mert onnan „töltik fel" a boltokat. Játszóterünk is kevés van a belvárosban. Nem lehetne ezt valahogy okosabban csinálni?

Olymódon persze, hogy a belvárosi házak többsége megmaradjon, az utcák megőrizzék ódon varázsukat és hangulatukat. Nem valami múltat visszasíró nosztalgia akar ez lenni, hiszen — amint rámutattunk —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Erdy Győző

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 SZEP 1.

— **Erdy Győző** festőművész kiállítását szombaton délután 5 órakor nyitják meg az újmeszesi bányászszálló nagytermében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Érdy Győző"
MECSEKI BÁNYÁSZ

1965 SZEP 28

1021

Érdy Győző hetedik önálló kiállítása

A Dunántúli Napló kritikusa (Sz. Gy.) szeptember 22-én azt írta Érdy Győzőről, hogy a saját útját járó, határozott célkitűzéssel, szemlélettel dolgozó művész.

Valóban így van.

A szeptember 18-tól 24-ig kiállított képei nagyon is igazolják ezt a megállapítást.

Érdynek ez volt a hetedik önálló kiállítása. Elhozta a meszesi új bányász szálló nagytermébe azokat a régebben készült képeit is, amelyekkel negyedik, ötödik, hatodik kiállításán már sikert aratott. Kíváncsi volt: állják-e az idő próbáját ezek a képek. Lemérte ilyen módon közönségének és tisztelőinek ragaszkodását; megfigyelhette a közízlésnek és az esztétikai igényeknek változásait. Láthatta, hogy a modern formák és harsogó színek kedvelői is elismeréssel szemlélik alkotásait. A mecseki tájak és öreg pécsi utcák békéje, a puha pasztell színek zenélő harmóniája — amelyeket képei elénk hoznak — nem zavarja meg a szemlélődőt, inkább fellelkesíti.

Nem vált ki elégedetlenséget abból sem, aki a háromszögek és lila foltok, szörnyek és komor pacnik megfestésére esküszik, mondván, hogy ez a korszerű művészi ábrázolásmód. Nem, — mert Érdy színeiben a mai modern kor embere éppen úgy megtalálja a csodálatosat, mint az egyszerűt. Ebben van Érdy Győző művészetének igazi varázsa. Az ósdi utcák, a virágcsendéletek, a bányásznapi vásár lármája halkan beszél az elmúlásról és mégis harsogva kiáltja a jelent Érdy pasztell képein.

Miért tudja mindezt érthetően, egyértelműen és világosan kifejezni?

Azért, mert érti az életet. Mert benne van, — mindig is benne volt — a mindennapok forgatagában. Azért, mert kétkezi munkásemberek érzésvilágában éppen úgy otthon van, mint a jövőt tervező építészmérnök logarlécében. Fekete tusfestményei (de inkább grafikái) bizonyítják, hogy az épülő új világ modern vonalait, szögletes idomait és korszerű építményeit éppen úgy megérti és érti, mint a húszévesek, mint a pályájuk kezdetén álló legtehetségesebb fiatalok. Mintha ő maga is a legfiatalabbak közül való volna, pedig jól túl van már a hatvanadikon.

Akik látták a Gyárvárosi téglagyár, a György-akna, a Pécsbányatelepi táj, a Meszesi új munkásszálló és a Meszesi építkezések című képeit, igazat adnak a kritikusnak.

Nagy kár, hogy a most zárult önálló kiállításán nem láthattunk több olyan képet, amely a bányászélet mindennapjait ábrázolja. Vannak ilyen képei, (régebbiekről is, újabbakról is tudunk,) jó lett volna ezeket is bemutatni. Persze, nehéz a kritikus dolga, mert ugyanakkor azt is ki kell mondania, hogy egy kissé zsúfolt volt a kiállítás.

Sok volt az a harminchét kép egymás mellett, nem sok levegő volt köztük. Érdy Győző termékenységét, ízdagságát, alkotói frissességét bizonyítani jó volt ez a sok kép, de a látogatókat egy kissé megzavarta a hirtelen átváltás egyik képről a másikra.

Mindamellett láttuk — és újra felfedeztük Érdy Győzőt aki négy évtizeddel ezelőtt indult a festészetben s aki indulásakor is a maga korát és emberét ábrázolta és ma is a kor valóságában él. Igy jutott el realista látásmódjától a modern mai kor értéséig: a szocialista realista művészetig. Igy jutott el a torzításoktól és ostoba divatoktól mentes egyértelműségig.

Gy. K.

napok

ség és kiállítás a trösztben

pok keretében, ismerkedni kívántak ukrán barátaink életével.

Az ünnepségen *dr. Takács József*, az MSZT megyei titkára méltatta az Ukrán Kulturális Napok jelentőségét. — Hangsúlyozta, a rendezvénysorozatban Ukrajnával, a Szovjetunió legnagyobb európai köztársaságával ismerkedhetnek meg a széntröszt dolgozói.

— Ukrajna természeti és gazdasági adottságai igen szerencsések — mondotta —. Hatalmas szénbányái vannak, amelyből 1964-ben 187 millió tonna szenet bányásztak. Ez több mint Franciaország széntermelésének háromszorosa. — Ebből a szénből annyi kokszot készítenek, hogy Ukrajnán kívül csak az Amerikai Egyesült Államok és a Német Szövetségi Köztársaság termel többet!

Elmondotta, hogy a pécsi és baranyai dolgozók a szokásosnál is melegebb, baráti kapcsolatot tartanak fenn az Ukrán Szocialista Köztársasággal, hiszen Lvov, a lvovi terület, Pécs testvárvárosa. — Több alkalommal volt már kölcsönös látogatás a két város között, s e sokrétű, gazdag és kölcsönös kapcsolat még tovább mélyül. Kiterjed a barátság a komlói bányászokra, akikkel a csernovográdiaknak vannak testvérei kapcsolatai, a Sopiana Gépgyárral, amelynek egyik szocialista brigádjával, a lvovi műgyémánt-gyár kommunista kollektívájával tartanak fenn kapcsolatot. Befejezésül a jövő távlatairól beszélt. Elmondotta, hogy a KGST-n belül további magyar—ukrán kapcsolatok alakultak.

Az ünnepi beszédet szavalatokkal tarkították, majd a jelenlévők megtekintették a tablókat, amelyek az ukrán nép hétköznapjait örökítették meg.

A nívósan megrendezett magyar—ukrán barátsági napért dicséret illeti az MSZT újjáalakított vezetőségét.

(cs. m.)

határozat

emeiben?

többet keresnek, plusz még prémiumot is kapnak. Akik nem tudnak ennyi előrehaladást elérni, kevesebbet keresnek és külön jutalmat se kapnak.

Ezzel a nézettel vitatkozva Ébert elvtárs kifejtette, hogy ha a fejtési csapat teljesíti a kitűzött célfeladatot, igaz, hogy többet is keres, mégis ki kell fizetni számára a célprémiumot, hiszen éppen azért igyekezett többet teljesíteni, hogy azt is megkapja. Éppen ebben van a célprémium ösztönző szerepe.

Szokola Ferenc, István-akna főmérnöke a kapcsolt bérek ösztönző szerepét hangsúlyozta. Erre példaként említette, hogy ha az átlag vájárkereset nő, akkor például a szállító személyzet keresete is nőjön. — de ha csökken, akkor a szállítóké is csökkenjen. Kérte, hogy vizsgálja meg a tröszt, nem lehetne-e ezt a bérezési formát alkalmazni.

Pozsgay Károly trösztfőmérnök elvtárs és Ébert János elvtárs, a bér- és normaosztály vezetője válaszolt a

Ilyen cselédlakások voltak Mészes-pusztán 1944-ben

(Erdy Győző tusrajza)

11. Dózsa II.	11	2	1	8	184:242	5
12. Kom. VM.*	11	1	—	10	139:257	1

* Egy büntetőpont levonva.

Női csapatok:

1. Tanárk. F.	11	10	1	—	159:55	21
2. Bólyi M.	11	9	1	1	123:66	19
3. Nagyh. E.	11	8	1	2	88:73	17
4. Komlói B.	11	8	—	3	140:85	16
5. Sz. ZMSE	11	7	—	4	93:77	14
6. PEAC	11	6	—	5	84:93	12
7. Spartacus	11	5	1	5	84:107	11
8. V. Met. II.	11	3	—	8	67:79	6
9. Bányász II.	10	3	—	7	62:85	6
10. Kesztyűgy.	11	2	—	9	85:139	4
11. Vasas II. B.	10	2	—	8	60:112	4
12. Sellye*	11	—	—	11	49:121	0

* Egy büntetőpont levonva.

A Komlói Bányász, Dénes István edző vezetésével, az NB II-ben folytatja a küzdelmeket augusztus 19-én. Az együttes csupa fiatalokból áll, ezért az élmezőnyben való helytállás, sikernek számít. — Jövőre már nagyobb követelményt állítunk a csapat elé — hangsúlyozta Appelshoffer Géza. — A leszerelt katonákkal és néhány erősítéssel a bajnokság megnyerésére számítunk, ami az NB I. B-be való feljutást jelentené. Ennél a szakosztálynál is nagy gondot fordítanak az utánpótlásra: Bognár, Schelb, Kolossa és Ersek a mi neveltjeink, az első csapat tagjaivá léptek elő. A női együttes, Kassai János edzővel az élen, szintén szorgalmasan dolgozik. A csapat ugyancsak fiatalokra épül, két-három év múlva már nagyobb eredményeket érhetnek el.

Az NB II. nyugati csoportjának állása az őszi rajt előtt:

1. Gy. M.-ép.	11	8	1	2	208:171	17
2. Szív. MÁV	11	7	1	3	224:184	15
3. Szamb. Sp.	11	7	1	3	187:170	15

[illegible] hely megszerzését [illegible] ul a tavaszi idény. Több zavaró körülm[illegible] azonban közre abban ros-feketék, a várat[illegible] rően, a táblázat al[illegible] foglalnak helyet. A rülés csak részbe[illegible] A nem kielégítő te[illegible] tő oka volt az i[illegible] kodó fegyelmezet[illegible] küli játék. Néhán[illegible] kolclak ellen haz[illegible] vereség, Várpalotán[illegible] egyaránt 3:0-ás kudarc. A sz[illegible] vezetés, Kontha Károly edzővel az élen, azzal a feladattal van megbízva, hogy a 8—10. helyen fejezzék be az idei mérkőzéseket...

Az NB II-es Mázа-Szászvár a tavaszi idényben teljesítette a mércét. Palatinusz János edző irányításával augusztus 19-én Pápán kezdik az őszi szezont, majd augusztus 25-én ismét idegenbe szólítja a csapatot a sorsolás, a Z. Dózsa fogadja együttesünket. Az induló keret: Süveges, Bodnár, Hucker, Kővári, Róth, Bakó, Bocz, Nagy I., Németh, Nagy II., Lahó, Szőcs, Herber, Balogh.

Az NB II. állása:

1. Dorog	15	8	5	2	34:10	21
2. ZTE	15	8	5	2	31:11	21
3. P. Érch.	15	8	3	4	30:16	19
4. Táncsics	15	7	5	3	22:15	19
5. MÁV-DAC	15	9	1	5	27:22	19
6. Pápa	15	6	4	5	12:11	16
7. Sz. Cipő	15	6	4	5	26:24	16
8. Siófok	15	7	2	6	25:29	16
9. M.-Szászvár	15	5	5	5	22:24	15
10. K. Kinizsi	15	5	4	6	19:19	14
11. Nagyk. B.	15	6	2	7	23:27	14
12. Veszprém	15	4	5	6	21:24	13
13. PVSK	15	6	—	9	15:24	12
14. Moson.	15	3	4	8	14:35	10
15. NVTE	15	2	4	9	12:29	8
16. Z. Dózsa	15	3	1	11	10:32	7

A Tolna megyei bajnokságban [illegible]

[illegible] feljutásért. A [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGY[illegible]
Budapest, V. [illegible]
0968 AUG 20

[illegible] 14 254 2
[illegible] 14 496 2
[illegible] 14 685 2
6. V[illegible] 4 13 814 1
7. Érchány[illegible]

KOSÁRL[illegible]DA

Egyetlen kosárlabda-szakosztá[illegible] lyunk van, a megyei bajnokság[illegible] ban szereplő Komlói Bányász. [illegible] férfiak edzését Varga Ferenc, [illegible] nők foglalkoztatását pedig Ekl[illegible] János irányítja. A fiatal erőkb[illegible] álló csapatok már tavaly is rés[illegible] vettek a feljutást szolgáló os[illegible] tályzón, de nem tudtak megbi[illegible] közni a feladattal. Ebben a szak[illegible] osztályban is a jövő érvényesü[illegible] het, hiszen a játékosok nagyr[illegible] fiatalok. A felnőtt csapatban cs[illegible] egy felnőttkorú szerepel, a tö[illegible] biek ifjúságiak és serdülők...

A kosárlabda megyebajnokság tavaszi végeredménye

Női felnőtt csapatok:

1. Tanárképző	6	6	—	445:268	
2. Postás	6	4	2	309:255	
3. PEAC	6	4	2	277:270	
4. Szig. VM. II.	6	3	3	188:240	
5. Komlói B.	6	3	3	300:251	
6. PVSK II.*	6	1	5	253:289	
7. Mohács**	6	—	6	79:278	

* Egy büntetőpont levonva.
** Két büntetőpont levonva.

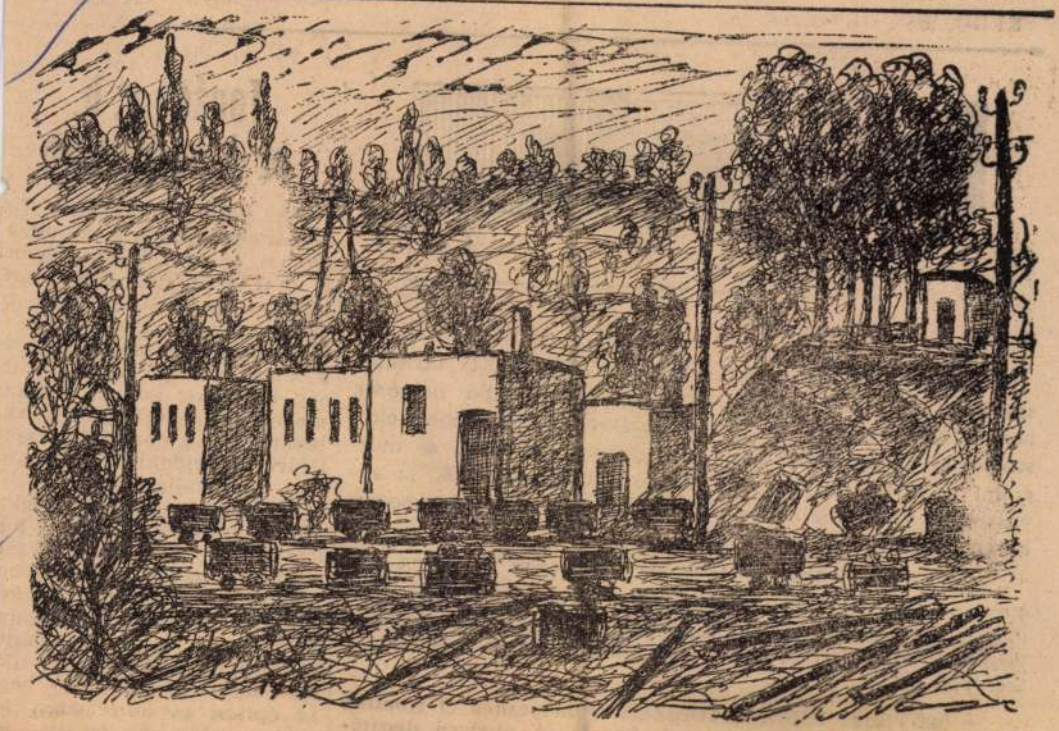
Serdülő lányok:

1. Sportisk. III.	5	5	—	245:108
2. Komlói B. II.	5	3	2	148:[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Erdy Gyözö
MECSEKI BÁNYÁSZ
MEFKT 25

1021

KEDD, 1966. OKTÓBER 25.

Andrásbányavölgyi tanbánya. (Érdy Győző tusrajza.)

hírek

— NAGYSZABÁSÚ ÖNKÉNTES VÉRADÁST tartottak szerdán, 19-én Béta-aknán. A bányából kiszálló dolgozók közül 247 fő adott vért. A szervezésben — mindenek előtt személyes példamutatásukkal — az üzem gazdasági és mozgalmi vezetői jártak az élen, de jó munkát végeztek az aknászok is, köztük Szili József, Várnagy Gyula és Jerezánovics Ferenc.

— *ÜLÉST TARTOTT A KOMLÓ VÁROSI TANÁCS VB. szerdán, október 19-én, a 26-án sorra kerülő tanácsülés előkészítése jegyében. A tanácsülés napirendjén a városi tanács jövő évi költségvetése és az 1967. évi községfejlesztési terv szerepel.*

— **MŰVÉSZI KERÁMIADÍSZEKET helyeznek el Komlón a Petőfi utca páratlan oldalának házain. A modern díszítőelemek előnyösen járulnak hozzá az utca képének javításához.**

— SZERZŐDÉS ÖNJÁRÓ BÁNYABIZTOSÍTÓ SZERKE-

Tanács v. b. az I. kerületben

Pécs város I. kerületi Tanácsának végrehajtó bizottsága ma, október 25-én délelőtt 9 órai kezdettel ülést tart, amelyre a Fürst Sándor u. 69. szám alatt kerül sor.

A napirend során beszámolnak a végrehajtó bizottság két ülése között kiadott utasításokról, döntésekről, valamint a végrehajtó bizottság lejárt határidejű határozatainak végrehajtásáról.

Napirendre tűzik ezenkívül a tanácsapparátus fejlesztésével kapcsolatos feladatokat, majd közérdekű bejelentések, javaslatok és kérelmek intézésének állásáról számolnak be a végrehajtó bizottságnak. Ezen a vb-ülésen kerül bejelentésre, hogy az építési és közlekedési csoport vezetője az építési és városgazdálkodási állandó bizottság tagjainak és az AKÖV illetékeseinek bevonásá-

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307
1965 SZFP 22

1021

Érdy Győző kiállítása

Éppen négy évtizede annak, hogy Érdy Győző látogatni kezdte a *Martyn* Ferenc szervezte *pécsi Képzőművészeti Szabadiskolát*, amelyben egy ideig *Gebauer* Ernő is tanított. (Milyen keveset tudunk e jelentős kultúrtörténeti tényről! Ma úgy mondanánk, hogy e szabadiskolák afféle nem hivatalosan kihelyezett tagozatai voltak a Képzőművészeti Főiskolának, haladó gondolkodású művészek szociális indíttatású kezdeményezéseként, első sorban szegénysorsú, tehetséges munkásemberek számára. A fővárosban ily módon szerezték meg az alapot a további önképzéshez Derkovits Gyula, Dési Huber István, Káldor László és még számosan mások.). A pécsi Szabadiskolában kiváló mestereitől Érdy Győző is megtanulta — és jól tanulta meg — a képi ábrázolás műhelytitkait. A szabadiskolai tanulmányok után is mindvégig tartotta és tartja a kapcsolatot Martyn Ferenccel, akinek elsősorban köszöni művészetének kiteljesedését és eddigi sikereit.

Az 1939-ben megrendezett első önálló kiállítástól az újmeszesi Bányász Szálló nagytermében szombaton megnyílt *hetedik önálló tárlatáig* számos csoportkiállításon is bemutatott, kitűnő rajzkészséget, hibátlan szerkezeti felépítést és a művészi alkotásnak szinte áhitatos tiszteletét tükröző képei első látásra is igazolják, hogy Érdy Győző tehetséges tanítványnak bizonyult. Igyekezett mindenfontosat megtanulni mestereitől, de nem szürkült azok utánzójává. Tisztában van képességeivel, tudja, hogy neki a rajz a főerőssége, s képei döntő többségükben grafikai alkotások.

A művész munkásságát méltató megnyitó beszédében *Gyevi* Károly, a Mecseki Bányász főszerkesztője rámutatott arra, hogy Érdy Győző ábrázolási módja egyértelmű, mondanivalóját bonyolult áttételek nélkül, a legegyszerűbb eszközökkel fejezi ki: szereti Pécset és a bányavidéket, ahol egész életét eltöltötte; központi problémája a teremtő munka megjelenítése; és végül foglalkozott azzal az elgondolkoztató jelenséggel, hogy Érdy Győzőt újból és újból fel kell fedezni.

A kiállított képek közül mint helytörténeti dokumentumok is kiemelkednek a „Schroll-akna bányász családdal" (1946), a „György-akna" (1948) és a „Gyárvárosi téglagyár" című képei. De ezt a minősítést megérdemlik a városásra váró régi pécsi utcák puha pasztell színekkel megörökített képei, valamint a „Pécsbányatelepi táj" és az „Öreg Meszes télen" című krétarajzai is. Mesterei iránti hálás emlékezésként bemutat egy igen finom tónusú rajzot, amelyet Martyn Ferenc modorában igyekezett megoldani és két mozgalmas, figurális kompozíciót, amelyekről a művész kalauzolása nélkül is ráismerni Gebauer Ernő stílusára.

Érdy Győző a saját útját járó, határozott célkitűzéssel, szemlélettel dolgozó művész, akinek — mint minden igazi művésznek — az ábrázolt világ csupán jelkép, amellyel és amelyen át önmagáról vall: arról, hogy a képeiben reánk tekintő művész kiegyensúlyozott, erős akaratú ember; *szereti a csendet, a békét*, amiken nyugszik a dolgozó ember küzdőképességét tápláló belső fegyelem is.

Ez a forrása munkakedvének és a mindig újat kereső érdeklődésének. *A tegnap* életét úgy láttatja, mint az állandóan változó világ pillanatnyi állapotát, hogy annál meggyőzőbben, lemérhetőbben mutathassa a mozdulást *a holnap* távlatai felé. A szocializmussal kitáruló új világ, amelynek építése a monumentalitás és a legmodernebb technika találkozásának jegyében folyik, a művész érdeklődését is új, modernebb kifejezési formák és eszközök alkalmazása felé irányítja. A filctollal „festett" fekete-fehér tónusú „Meszesi új munkásszálló" és a „Meszesi építkezések" című képein láthatjuk, mily szerencsésen sikerült ez új technikával történt kísérletezése. Az egyébként is gondosan rajzoló és hangsúlyozott kontúrokkal dolgozó művész ebben az új „szerszám"-ban megtalálta és hamar megszerette a mai élet korszerű ábrázolására egyik legalkalmasabbnak érzett munkaeszközét.

Érdy Győzőt képei — miként mondottuk — a csend és béke ábrázolásának egyéni hangú művészeként mutatják be. A közösségi ember önzetlenségéről viszont az a tiszteletreméltó gesztusa tanúskodik, amellyel 35 várostörténeti és munkásmozgalmi vonatkozású grafikai alkotását, valamint egy olajfestményét a Janus Pannonius Múzeum helytörténeti és munkásmozgalmi gyűjteményének ajándékozta.

(Sz. Gy.)

sport Sport

Csehszlovák ifjúsági sportvezetők látogatása Baranyában

Tegnap, kedden délelőtt a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának háromtagú delegációja érkezett Pécsre a KISZ Baranya megyei Bizottságára, hogy elbeszélgessenek a megye ifjúsági és sportvezetőivel a baranyai fiatalok sportéletéről.

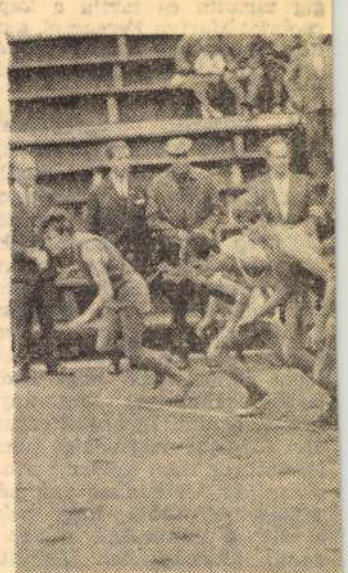
— Arra vagyunk legkíváncsibbak, hogy konkrétan lássuk: a KISZ hogyan vesz részt a testnevelés, a sport szervezésében, a sport milyen összetevője a KISZ munkájának, s milyen a kapcsolat az ifjúsági szövetség és a sportszövetség között. S mivel hallottuk, hogy itt első osztályú csapatok és versenyzők is vannak, érdeklődünk az iránt: a KISZ nevelési hatása hogyan érvényesül a sportegyesületekben. Nálunk ugyanis nincs a szakosztályokban vagy egyesületekben ifjúsági alapszervezet, mint Pécsett, s ezt roppant érdekesnek, hasznosnak tartjuk.

— Tudtuk, hogy jó megyébe látogatunk, olyanba, ahol a sportra igényesek az emberek. Eddig nem is csalódtunk, s most már értjük, miért olyan jó a kapcsolat a KISZ és a TS között: az előbbi is szívügyének vagy legalábbis egyik fontos feladatának tekinti a sportot. Éppen ezért a jó együttműködésért irígylem a magyarokat, a baranyaiakat. Ujdonság még, hogy sok támogatója van a sportnak, s az is, hogy az egyesületi elnökhelyettesek között megtalálni a KISZ képviselőit. Ezek segítségével a problémák 90 százalékát meg lehet oldani. Személyesen arra vagyok kíváncsi, hogyan dolgozik a KISZ a minőségi sportolókkal, milyen a kapcsolatuk egymással, — mondta Josef Valenta, a delegáció vezetője, a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség osztályvezetője.

A delegáció másik két tagja: Katarina Krcmarikova, a nyitrai terület úttörő-elnök és Stanislav Vcela, a Honvédelmi Minisztérium sportosztályának munkatársa.

A vendégek tegnap Harkányba és Siklósra látogattak, ma, szerdán a Dózsa Sportegyesület munkáját tanulmányozzák, majd megismerkednek Komló sportlétesítményeivel. Holnap, csütörtökön a sásdi járás sportéletét tanulmányozzák.

Testnevelési órán

Erdekes versenyt hozott az atlét
nap megrendezett 800 m-es futá
rajthoz, bár az erős szél zavarta
zülük figyelemreméltó teljesítmé
biztosan nyerte a versenyt, Hajós
terünk a rajt pillanatában é

Dózsa—Kaposvári

A labdarúgó bajnokság vasár-
napi mérkőzésére készülődő Pécsi
Dózsa labdarúgói hét közben, szer
dán délután a PVSK sporttelepen
4 órakor a Kaposvári Kinizsivel
játszanak edzőmérkőzést. Érdekes
lesz az előcsatározás is, fél 3 óra-

bútoro-
tanuló,
ző ré-
Vagyvá-

eköltöz
cs bár-
00 kész
1 meg-
„Vá-
allai u.

onyhás,
leti la-
rélyész

Apróhir

Eladó régi típusú Sürgősen
ZSIP kocsi, rendszám- újmecsekalj
táblával, jó állapot- lós u. 5/b
ban, hozzájáró alkat- 3 erkélyes
részek, valamint kul- összkomfor
csokkal együtt. Ára

Érdy Győző

1021

MECSEKI BÁNYÁSZ

ÉRDY GYŐZŐ TUSRAJZAI

Ismerik olvasóink Érdy Győző grafikusművészt, látták már kiállításait, tusrajzait, akvarelljeit, — s akik régebben ismerik, azok még olajfestményeire is emlékezhetnek.

A hetvenéves művészt — aki a pécsbányai bányászok közül került ki — méltatták már országos művészeti lapok is, mi pedig most újra bemutatjuk két rajzát. A rotációs papír sokat tompít a művek eredeti színvonalán. Fotók, amelyeket közlünk, azok se mindig sikerülnek. A nyomdafesték nem tudja az eredeti művek valódi szintjét reprodukálni, mégis érdemes közreadni olykor-olykor egy-két képet, hiszen a képeket is szeretik az olvasók.

Érdy Győzőt mint bányász festőt ismerjük. Most mégsem bányász témájú képeket mutatunk be tőle, hanem tájat, szénaboglyával és egy kucsmás parasztfejet. Ezeket is jól rajzolta meg, ami azt mutatja, hogy a tájat, az élet rezdüléseit, az embert és a vidéket mindig a lényeges oldaláról tudja felfedezni és megörökíteni.

MECSEKI BÁNYÁSZ
Pécs
SAJTÓIGAZOLÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 136-068, 337-748, 340-796

n!

ló versenyben ez lényeges már
ó lesz a jövőben is. Most, hogy
tadták, a készítés jellegű be-
t előtérbe kerül a termelékeny-
isgépek beszerzése, a technoló-
sítése. Bányaföldtani adottsá-
n a legjobbak, de mégis a fej-
adó technológiánk az oka an-
egészében véve — a magyar
jelentősen elmaradt a terme-
ázdaságosság és a korszerűsítés
emcsak a világ, de még az
naltól is. Kellő gépesítés hiá-
bányászra jutó termelékeny-
s mintegy 30 százalékkal ala-
jlett szovjet, cseh és lengyel
egy főre eső termelékenységé-

miniszter intő szavai ránk is
amikor azt hangsúlyozta: a bá-
elöregszik. Ismeretes, hogy az
ehéz volt a vájártanulók beis-
emberekről való gondoskodás,
rkölcsi megbecsülés tehát alap-
ározza jelenünket és jövőnket.
apott a mecseki szénbányászat
évben 7 milliárd forint ipari
i a magyar szénbányászat ösz-
zeinek csaknem negyedrészét
em tudjuk kellően és okosan
t-ott még mindig hallani egy-
elmondásáról. Ezek nem pilla-
pzásokból születnek, régen ér-
n elsősorban abból erednek,
tunk perspektíváját nem láttuk
san. Ami igaz, az igaz: idege-
zonytalanság. Érthető, hogy a
ünnepségen elhangzott minisz-
egnyugtatta a kedélyeket, ami
ban egyértelműen hangzik: kell

Vízhányó Imre

elős

lékjövedelme is. De bocsásson
meg, kissé elszaladt az idő.
Ha érdekli, most éppen a
harmadik negyedév értékelé-
sén dolgozom. Munka, társa-
dalmi munka, egyéni és kol-

Mu
kös

Az októberi munkasor... gyakorlat sikeres befejezése alkalmából Béta-bányaüzem párt-, szakszervezet-, KISZ- és gazdaságvezetősége a napokban, a Zrínyi Művelődési Ház ifjúsági termében fogadást adott a Béta-aknán dolgozó munkásőrök tiszteletére. Ez a kis kedveskedés az 1969 évi kiképzési feladatok maradéktalan végrehajtását is méltányolta. Az elismerő szavak e fontos társadalmi munka megbecsülését is jelentették.

A fogadáson Bodor Mihály elvtárs köszöntötte a résztvevőket, köztük Nagy Bélát, a pártszervezet csúcstitkárát, Kiss Jánost, a szakszervezeti bizottság titkárát, Kispál Józsefet, a KISZ-szervezet titkárát, Dózsa Józsefet, a Steinmetz Miklós munkásőrzászlóalj parancsnok-helyettesét.

Gulyás Ferenc századparancsnok értékelte a munkásőrök tevékenységét, a kiképzésben való helytállását, a különböző feladatok eredményes megoldását. A pozitív értékítélet igazán helyénvaló, hiszen mint ahogy azt Dóri István zászlóaljparancsnok a nagygyakorlat után elmondta:

— A vállalathoz tartozó két komlói alegység, a II. és a IV. század névtelen katonái tökéletesen elsajátították a kiképzés elméleti és gyakorlati anyagát. Erről tanúskodott a nagygyakorlat sikeres vizsgája, amely egyaránt dicséri a parancsnoki kart és a beosztott állományt.

Az ünnepi tanácskozás alkalmával a munkásőrök felelevenítették a kiképzés egyes mozzanatait, megbeszélték a soron következő feladatokat. Az üzem mozgalmi vezetői tizenhét munkásőrt részesítet-

...omi
...ileu
...nag
minden munkacsapa... tett, vagy felülvizsgálta az év el

A kezdeményezésekről már i tunk, de most is erre vállalkozu választ, hogy az eltelt hónapban egyes brigádok miként teljesítik datok és az egyéni vállalások cél helyt adunk a kisebb csapatokról a körletek, vagy szocialista üzem lóknak.

A VÁLLALÁSOK

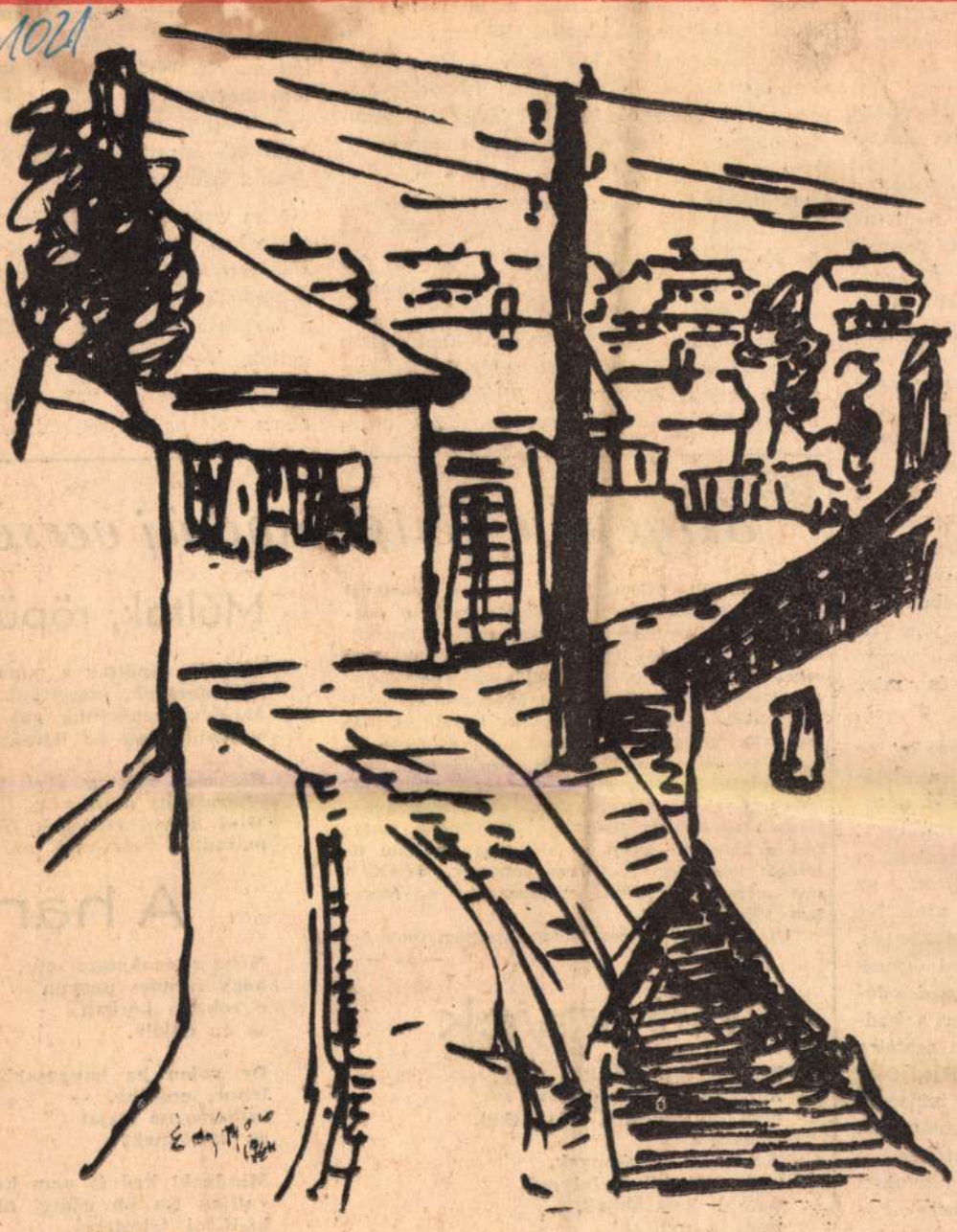
Kossuth-bányán a jubileumi versenyre tett vállalásokról korábban már részletesebben szóltunk. A Szilágyi Sándor irányításával dolgozó fejtési brigád 103 százalékot ígért, de szeptemberben 121,5 százalékot jelenthetett. Ugyanígy kiemelkedő termelési eredményt produkált a Nagy Dezső vezette Béke szocialista brigád, szintén 121,5 százalékot mondhat magáénak. Balogh László csapata 105 százalék helyett 121,4 százalékos eredménnyel büszkélkedhet.

A feltáró körlet szocialista brigádjai ugyancsak pontról pontra megvalósítják ígéretüket. Lovai István munkacsapata 144,7 százalékot realizálhatott — a 125 százalékos vállalás helyett. Hasonlóan jól dolgozott a Gábor Sándor (130,6), a Juhász István (111,5), a Litz József (132,6) a Kubik Lajos (116,7), vagy a Csinos Mihály (116,8) vezetésével munkálkodó szocialista brigád.

Négy szocialista brigádról külön kell szólni. Amellett hogy 110—115 százalékot értek el a termelésben, balesetmentes munkájuk is figyelmet érdemel. Nagy István brigádjában a következők dolgoznak: Lakatos József, Nagy Kázmér, Jakab Pál, Kocsis Miklós, Szűcs Antal, Szé... Gábor, Kubasik...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Erdy Győző
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1965 OKT 31

1021

ÉRDY GYÖZÖ

PÉCSI UTCA

Ketten kap-
lászgépet. A
rancsnok. El-
em:? Ott ösz-
en ember a
nni.

lt már maga
it és lidérc-
i az. És most
edig nekünk
sz mint az
ott vannak
lig fedélzet-
igen, szol-
, menetsz a
kis bár. Na
nem garan-
magas sten
ér. Ha csak
Yankee go
Jó, hogy a
ezamentek a
rdéses, hogy
gy ültünk a
tlósban. Ha
am jön, de
kis csomag,
sz, és mire
bár.

négereket se
ott a sírjá-
rni a nége-
azok igen!
ajigálták a
utatták az
az ajtó. Na
a dühöngés,
lami ormes-
beszéd oda-
kkor a had-
az asztalra
. Hja, nem
a hadsereg
nyomukban
metőben, és
vadnyugati
képesek csi-
lábukat. De
, kapnak az

vall, a két kezé és az ernyő ... lejjebb szállni ...

És idehallgasson, Mrs. Willkie: ha a vassa a lapokban, és hallja a rádióban az amerikai gépek hidakat, laktanyáka tonai táborokat és közlekedési csomó kat bombáztak, akkor az egy rohadt h ság, óriási hazugság. Majd mindjárt megtudja, hogy mi mindent jelentenek a szavak.

Holnap lesz négy hónapja, jön a parancs: felszállás! A hadnagy, a maga fia, megfelelő helyzetbe hozta a gépet, én nyomom az elsütő billentyűt, ide gépágyúval egy sorozatot, oda géppuskával egy hosszabbat, a kötelék túlsó széléről rakétéznak... De úgy érzem, mintha gumiba lőnék. Jönnek vissza a lövedékek. Jönnek, ott robbanak a szemünk előtt. Egyszercsak fölfénylik a bal szárny. Csak a helye, mert a hadnagy ordít,

mata fegyvereinket. Tetszett kezdtünk megnyugodni. Fegy gyunk! Irány a tábor.

Nem oda vittek. Először ne ták a koordinátáimat. A célpon s három utcájából kettő ég. gépünk, ahová leesett, ömlik a sárgák rohangálnak. Hullát, peltek, locsolgatják a házaik meg kísérnek, be egy parkb olyan volt az árnyék, mint a

Sztyepán Scsipacsov új verse

Az elmúlt évben jelent meg a moszkvai „Szovetszkij Piszátyel" kiadóvállalatnál a jeles szovjet költő új verseinek gyűjteménye „Tenyér" címmel. A kötet az 1962—64. években íródott verseket tartalmazza. A több ciklusból álló könyv jelentős hányadát az amerikai útján szerzett eredményekből fakadó költemények teszik ki. De mellettük tekintélyes azoknak a verseknek a száma is, melyek a magánélet apró örömeit vagy szomorúságait villantják fel egy-egy remek ötletben. Gyakran helyet kap a költő témaválasztásában az öregség nyugodt, böles derűje, melyyel a környező életet szemléli vagy hajdani ifjúságát ítéli meg. A versek pontosak, zártak, a tőle megszokott formai változatosság és fegyelem jellemzi őket.

Uj kötetéből három költeményt mutatunk be.

— ks —

Könnyek

Baj, betegség szakad ránk, —
körülöttem az emberek
nem szégyellik a könnyeket,
sírnak!
Ám azok a könnyek,
melyek belülről folynak,
sokkal keserűbbek,
mint a nyíltak!

(Kovács Sándor fordításai)

Múltak, röpül

Múltak, röpültek a napok
Álmodoztunk, szerettünk,
Majd visszanéztünk, mit h
emlékül ránk az ifjúságu

Hosszúra nőtt az évek so
elfárasztott minket az éle
Mint hunyó csillagok fén
maradtak már csak az e

A han

Néha gyanakszom már,
hogy csendes nagyon
e robajló korban
az én dalom.

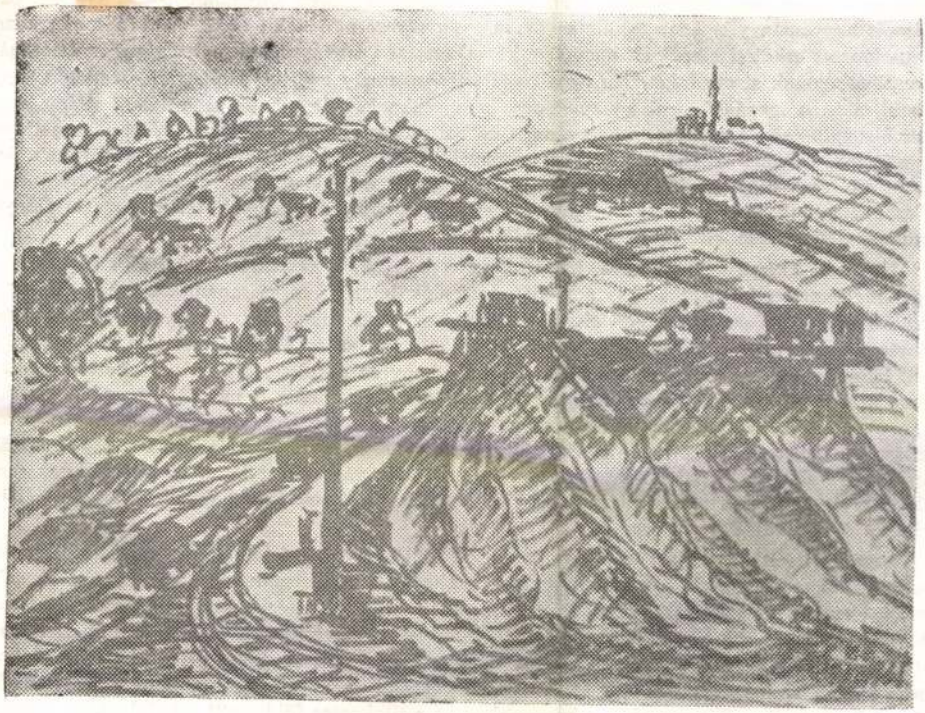
De vajon ha hangosabb
lenne, erősebb, —
túlharsogná zaját
az építőknek?

Mindenki kedvét nem ke
valljad tovább eddigi hi
kiabálni felesleges,
bár az egész
világgal perlekedj!

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Érdy Győző
JELENKOR

1965 — 9.

1021

ÉRDY GYŐZŐ: Nagybányarét, tanbánya

paraszti mesék, mondák is java részükben az igazság és
igazság győzelméről szólnak, de valamiben mégis elmara
gondolkodás, az egymásért érzett és vállalt felelősség, a
re-halálra vállalt szolidaritás hangsúlyozásában.

Joggal vetődik fel azonban a kérdés: vajon mindez
mi köze a valósághoz? Nem, mert az igazi költészet, –
költészet – nem független a valóságtól, hanem nagyon
nyászok hagyományvilágának tanulmányozása meggyőzh
hangsúlyozott erkölcsi alapelvek mennyire következetesen érvényesültek a bányászélet
ban. Kívülállónak szinte hihetetlen az a bajtársiasság, amely még olyanokat is összekötött egymással, akik a magánéletben, a napvilágon haragosoknak, ellenségnek számítottak. Vagy nem ékes bizonyítékai-e a szolidaritásnak a saját erőből megszervezett bányatárspénztárak, segélyező egyesületek, szociális és egészségügyi intézmények abban a korban, amikor még a kötelező biztosítás stb. csak utópia volt? E néhány érvet a költészet és valóság kapcsolatának, gyümölcsöző kölcsönhatásának bizonyítására a hiányzó alapos üzemtörténeti, bányatörténeti és szociológiai tanulmányok minden bizonnyal szaporítanák.

Nehezen elképzelhető továbbá, hogy az az ember, aki a régiektől kapott élőszóbeli örökséget megismerte, ha nem hitt is a csodás szereplők létezésében, a mondákban szemléletesen, költői képekkel kifejezett erkölcsi elvekből semmit se értett volna meg, s hogy egy-egy lényeges döntése előtt ne villant volna föl benne a gondolat, hogy az egyszeri (a mesebeli vagy mondabeli) bányász mit is cselekedett. Meggyőződésünk, hogy az erkölcsi cselekedetek motivációjában jelentős szerepük lehetett a mondák javallta döntéseknek, illetve a mondák teremtette gátlásoknak. Ennek bizonyítására már kevesebb lehetőségünk van. Azok nyilatkozhatnának erről kellő megalapozottsággal, akik ismerték a mondák normatív atmoszférájában élő bányászok társadalmi valóságát, s alkalmuk volt megismerni, a bányászköltészetet nem ismerő, más foglalkozási csoportokból verbuvált mai bányászok életének, termelőmunkájának valóságát is, és e kettőt össze tudják hasonlítani.

Végül is, mit tartsunk a bányászmondákról? Fölényesen, a felvilágosult ember racionalizmusával megmosolyogjuk, s lomtárba utasítsuk őket? Csodálkozzunk azon az „együgyűségen", amely termette és napjainkig fenntartotta őket? Van-e okuk szégyenkezni azoknak a bányászoknak, akik ismerik ezt a költészetet, s több-kevesebb művésziességgel meg is tudják szólaltatni? – Vagy talán azt is szégyelljük, ha népmesét olvasunk az égig érő fáról, a kacsalábon forgó várról, az igazgyöngyöt síró tündérről? A valóságban ugyanis ezek éppúgy nem léteznek, mint a Bergmanli, a Bányatündér, a bányapalota és a titokzatos föld alatti birodalom.

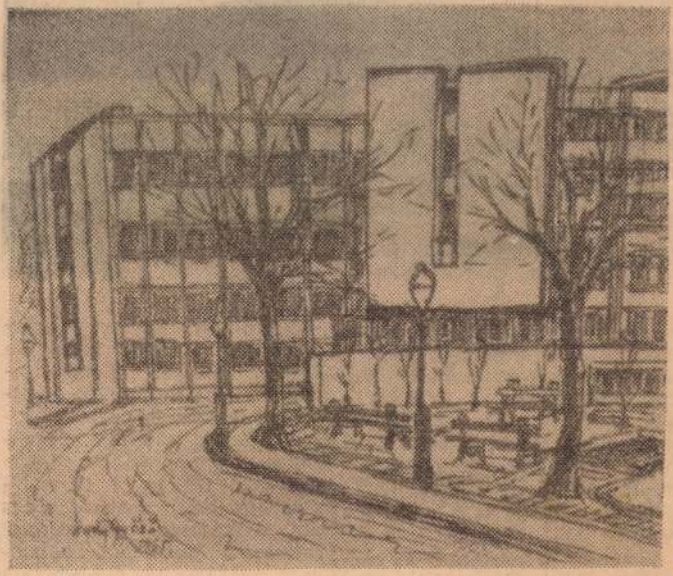
Legyünk büszkék a bányászok mondai hagyományaira! Ezzel az elődöket becsüljük meg, akik tele szorongással, de mégis bátran, bizakodással ostromolták a föld gyomrát a belé rejtett

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Érdy Győző
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 SZEP 5

1021

Meszesi bányászszálló

Szombaton nyitották meg Érdy Győző festő képkiállítását a [illegible]i Puskin Művelődési Ház Munkásklubjában. A kiállítás anyagából Érdy Győző: Meszesi bányászszálló című alkotását mutatjuk be.

le nem megyek többet a négy emeletről. Az emeletek képezik a távolságot a park és közöttem. No persze... A távfűtés az más. Ez az előny. Nagy előny, mert azért naponta, télen, csak nekem kellett felhordanom a tüzelőt. S drága is, piszkos is a kályhás tüzelés.

A tanár íróasztalán folyóiratok: Nagyvilág, Kortárs, Új írás, különböző heti- és napilapok. Ahogy így szemre felmérem a képeslapokkal együtt, havi negyven-ötven forint, ha nem több. Hivatásá-

Felüdültem, amikor az egyik bolgárkerti lakóház előtt a lépcsőn üldögélő öreg parasztnál beszéltem röpke félórát. Parasztemberrel. Hogyan? Bejött a városba vejéhez. — nyaralni. Hetvenkét esztendős otthon a termelőszövetkezetben éppen nincs munka számára, kombájnnal aratnak, a termény pehordták a raktárakba, ő különben is nyugdíjas, de ha akar, dolgozhat s azt külön fizetik.

— Reggelente látom itt magát — mondom neki.

— Akkor jó korán kell kelnie.

Fekete Istvánné

ezeket a borzas fejű hatal-
csikókat, felnőtteket tanított

koronáját, a levelek apró

Alsó-Balokány utca. (Erdy Győző tusrajza)

a munkásszálló takarító brigádjai jobb munkával, a határidő lerövidítésével akarnak hozzájárulni a kettős évforduló sikeréhez.

Említésre méltó, hogy az üzem november 12-én befejezte éves beruházási és idegen szolgáltatási tervét. A hátralévő időszakban a felújítási és karbantartási munkák tervlemaradását pótolják, úgy, hogy ezen tervet december 20-ig teljesítik.

valamint
elkészítik.

**A Vízn
hely ép
millió
időrövid
átadás
évi bán**

A Bajcsy-
szintén
(május 1-r
cseretelep
lai utcai
a decemb
zott munk

MECSEKI BÁNYÁSZ
Pécs
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

A jubileumi

Szászváron is sokat hozott a „konyhára”

A szászvári bányaüzem felolvasójában levő hirdetőtábla előtt találkoztunk Ropoli Viktor versenyfelelőssel. A csapatok termelési eredményeit írta fel a táblára.

— Az eredményekből nemcsak azt tudhatják meg a csapatok, hogy ki miként dolgozott, hanem azt is, hogy milyen keresetre számíthatnak — jegyezte meg Ropoli elvtárs. — Dekádonként is összesítjük a termelési mutatót, s ez a verseny nyilvánosságának alapvető, de nem egyetlen módszere.

Szászváron jelenleg nyolc fejtési csapat verseng. A legutóbbi két hónap

de az év 10 hónapjában elérték a 112 százalékot. Nem lebecsülendő a Miksai Henrik, a Weisz Péter és a Réder János irányításával dolgozó szocialista brigád eredménye sem, hiszen 104, az utóbbi kettő pedig 102 százalékot összesíthetett az elmúlt két hónapban.

Az üzem osztályzója (a brigádvezető Pecze György) külön munkacsapatot alkot. Ők is részesek abban, hogy a kitermelt szászvári szén vállalatunk vonatkozásában a legjobbnak mondható.

A műhelybrigád (Fodor Gyu-

haladta a várakozást. Sajnos, a tűz miatt nem tudtunk mindennap teljes telepítéssel dolgozni, volt olyan is, amikor 55 százalékos volt a termelésben dolgozók száma. utóbbi két hónapban a párt csúcsvezetősége és a gazdaságvezetés, valamint a szakszervezet irányításával fellendült a munka, a jubileumi versenyvállalás sokat hozott a konyhára. Bizonyára hozzájárult ehhez az is, hogy a IV. negyedévre 13 000 forint célprémiumot írtunk ki — szemben a korábbi 3 hónap 6700 forintjával.

Néhány tényszám arra, hogy a jubileumi verseny

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Erdy Győző

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1965 SZEP — 2.

4—7 oldal közötti

— **A neves bányászfesto:** Érdy Győző kiállítása szeptember 4-én, szombaton délután 5 órakor nyílik meg Pécsszabolcson, a Puskin Művelődési Ház munkásklubjában a Mecseki Bányász Irodalmi és Művészeti Kör rendezésében. Érdy Győző legújabb munkáit szeptember 18-án az újmeszesi munkásszálló nagytermében is bemutatják.

Megindították szennyes háborúikat, hogy ismét gyarmatosítsák Vietnamot. Csaknem

1981 NOV -7.
1021

Erdy Győző

Kiosztották a Nagy Októberi Forradalom 50. évfordulójára hirdetett irodalmi és képzőművészeti pályázat díjait

November 4-én délután ünnepélyesen adták át a Meszesi Bányász Szálló klubjában a Mecseki Szénbányák igazgatója és pártbizottsága által kiírt pályázat nyerteseinek a díjakat.

Az elbeszélésekért kiírt pályadíjak megoszlása hasonló módon alakult mint a múlt év hasonló pályázatán: minden díjat kiadtak. A pályázat képzőművészeti kategóriájában már nem volt ilyen egyértelmű a helyzet, ott csak első díjat adtak a fafaragás csoportjában, második és harmadik díjas mű nem akadt. A grafikai művekre viszont az első díjat nem lehetett kiadni és a másodikat sem. A harmadik díj itt gazdára talált. Versekért mindhárom díjat az idén kiadta a zsűri. A fémdomborítások kategóriájában ebben az évben írtunk első ízben pályázatot és az sikeresnek mondható, az első díjat itt is elnyerték. (Második és harmadik díjat nem adtunk ki.)

Az ünnepélyes díjkiosztáson megjelent *Schwarcz József* a Mecseki Szénbányák Pártbizottságának osztályvezetője, *Suhajda Tibor* a Bányász Szakszervezeti Bizottság kulturális titkára, *Martyn Ferenc* a Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége Választmányának tagja, *Simon Béla* a Képzőművészek Szövetsége Baranya megyei titkára és *dr. Gyevi Károly* a Mecseki Szénbányák pártbizottságának tagja, a Bányász Művészeti Kör elnöke.

Az elbeszélés pályázat első díját *Lombosi Jenő* (Pécsbánya) nyerte Majd ha nem lesz pogány a földön című kisregényével. A második díjat *Császár Zoltánné* (Komló) kapta Idegen emberek című elbeszéléséért. A harmadik díjat *Fekete István* (Komló) nyerte Mindenki bilincsben című elbeszélésével.

A verspályázat első díját a Nélküle, vele, ellene című vers nyerte. A második díjat a Megismételtük győztesen című vers kapta. Mindkettő szerzője *Rétei Klára* (igazgatóság). A harmadik díjat Hatalmat a szovjeteknek című vers nyerte. Szerzője *Kapuvári László* (Meszes, Bányász Szálló.)

A pályázat megszervezésében és lebonyolításában kitűnt elvtársak jutalmazására is sor került a díjkiosztó ünnepségen. A zsűri és a szerkesztőség kifejezte köszönetét *Erdy Győzőnek*, a népszerű ~~grafikusnak,~~ aki egyébként a bányavállalat nyugdíjas mozdonyvezetője. Őt is jutalomban részesítették.

Dr. Gyevi Károly a pályázat eredményeiről szólva elmondta, hogy a pályázat teljesítette feladatát: új tehetségek bukkantak fel a munkások köréből. Ez, vagyis a tehetségkutatás volt a fő célja az idei pályázatnak is. Kár, hogy több pályázó, — így a novellisták — nem értették helyesen a pályázati feltételeket és nem a november 7-i eseményeket állították műveik középpontjába. Így aztán sok jó elbeszélés érkezett, amelyeket díjazásra érdemesnek tarthattunk volna, mégsem lehetett a díjakat kiadni rájuk.

Mindent egybevetve: sikeresnek nyilvánithatjuk a pályázatot és szeretettel köszöntjük minden pályázónkat ez úton is.

Lapunk következő számában részletes értékelést közlünk a beérkezett művekről.

HOL művelődjünk, SZÓRAKOZZUNK?

Moziműsor

Park (Pécs): November 6—8-ig: Örök kalendárium. Bolgár film. 9—12-ig: A Mona Lisa tolvaja. Olasz—francia film. 13—15-ig: A nap és az óra. Francia film. 16-án: Az „Angyal" lesen. Francia film. Előadások kezdete fél 5, fél 6, fél 8. Matiné november 12-én: Alain és a néger.

Petőfi (Pécs): November 6-án: Enyém, tiéd. Angol film. 7—12-ig: Csillagosok katonák. Magyar film. 16 évtől. 13—15-ig: Menyasszony a zsákban. Szovjet film. 16-án: Az „Angyal" lesen. Francia film. Előadások kezdete 4, 6, 8. Matiné 12-én: Foto Háber.

Kossuth (Pécs): November 6—7-ig: Folytassa cowboy. Angol film. 8-án: Örök kalendárium. Bolgár film. 9—10-ig: Az Auróra cirkáló. Szovjet film. 11—12-ig: Csillagosok katonák. Magyar film. 13—14-ig: Menyasszony a zsákban. Szovjet film. 15-én: Homerosz földjén. Nyugat-német film. 16-án: Boszorkányfal. Lengyel film. Előadások kezdete délelőtt 10 óra. Délutáni előadások: 6—8-ig: Folytassa cowboy. Angol film. 9—12-ig: Menyasszony a zsákban. Szovjet film. 13—15-ig: Homerosz földjén. Nyugatnémet film. 16-án: Boszorkányfal. Lengyel film. Előadások kezdete fél 3, fél 5. Esti előadások. 6-án: A tettes elrejti arcát. Csehszlovák film. 16 évtől. 7—12-ig: Az Auróra cirkáló. Szovjet film. 13—15-ig: A szisztéma. Angol film. 18 évtől. 16-án: Az algéri csata. Olasz film. Előadások kezdete fél 7, fél 9.

Május 1 (Komló): November 9—12-ig: Háború és béke I. Szovjet film. 13—15-ig: Ünnepnapok: Magyar film. 16-án: Özvegy és a százados. Magyar film. Előadások kezdete 4, 6, 8.

Zrínyi (Komló): November 9—10, 12-én: Finom kis háború. Román—francia film. 14—15-ig: Élet a kastélyban. Francia film. 16-án: Elmaradt vallomás. Olasz film. Előadások kezdete: fél 4, fél 6.

Gyárváros: November 10-én: Rettegett Iván, I., III. Szovjet film. 11—12-ig: Tegnap, ma, holnap. Olasz film, 16 évtől. 13—14-ig: Agyaggalamb. Jugoszláv film. Előadások kezdete hétköznap 6, vasárnap 4, 6. Matiné 12-én: A tolvajok szigete, délután 2 órakor.

Május 1. (Vasas II.): November 11—12-ig: A múmia közbeszól. Magyar film. 13—14-ig: Háború és béke. I. Szovjet film. 16-án: Cirkusz. Szovjet film. Előadások kezdete hétköznap 6, vasárnap 4, 6 órakor.

Szászvár: November 11—12-ig: Irma, te édes. I. II. Amerikai film. 16 évtől. 14—15-ig: Nikki. Amerikai film. Előadások kezdete hétköznap 7, vasárnap 5, 7.

A televízió műsora

November 6., hétfő

8,15: Iskola-tv. 9,25: Belle és Sebastien. Magyarul beszélő francia kisjátékfilmsorozat. 9,55: Sakktanfolyam gyerekeknek. 10,20: Üttörőhíradó. 10,35: Ki mit tud a Szovjetunióról? 15,13: A Flinstone-család — 15,40: Jugoszlávia modern építészete. 15,55: Lengyelország északi vidékén. 16,20: Felefele. A moszkvai és a budapesti televízió közös szórakoztató műsora. 17,35: Esti mese. 17,50: 50 éve történt. A fegy-

18,45: Jazz-iskola. 19,00: Kapcsoljuk. Helyszíni közvetítés. 19,30: Esti mese. 19,40: Telesport. 20,00: TV-Híradó. 20,20: A TV Irodalmi Klubja. A szovjet irodalom estje. 21,50: TV-Híradó — 2. kiadás. 22,10: Pedagógusok fóruma.

November 10., péntek

8,05: Iskola-tv. 10,20: Hol a a harmadik király? Magyarul beszélő lengyel bűnügyi film. 11,35: Berthe és Blanche. Mata-Hari akció. Magyarul beszélő francia kisjátékfilm. — 12,00: Telesport. 13,35: Iskola-tv.

November 11., szombat

15,53: Zseb-tévé. Dal, bábjelenet. 16,25: Ki minek a mestere? Fiatal géplakatosok versenyének döntője. IV. rész. 17,05: Hírek. 17,10: Szavak és jelek. II. rész. 17,40: Ki minek a mestere? — Fiatal géplaka-

S

A m

sportján

a komm

Jelentős tanácskozás színhelye volt a Megyei Pártbizottság nagyterme csütörtökön: kommunista sportaktívára került sor. Rapai Gyula, a Megyei Pártbizottság első titkára köszöntötte a résztvevőket

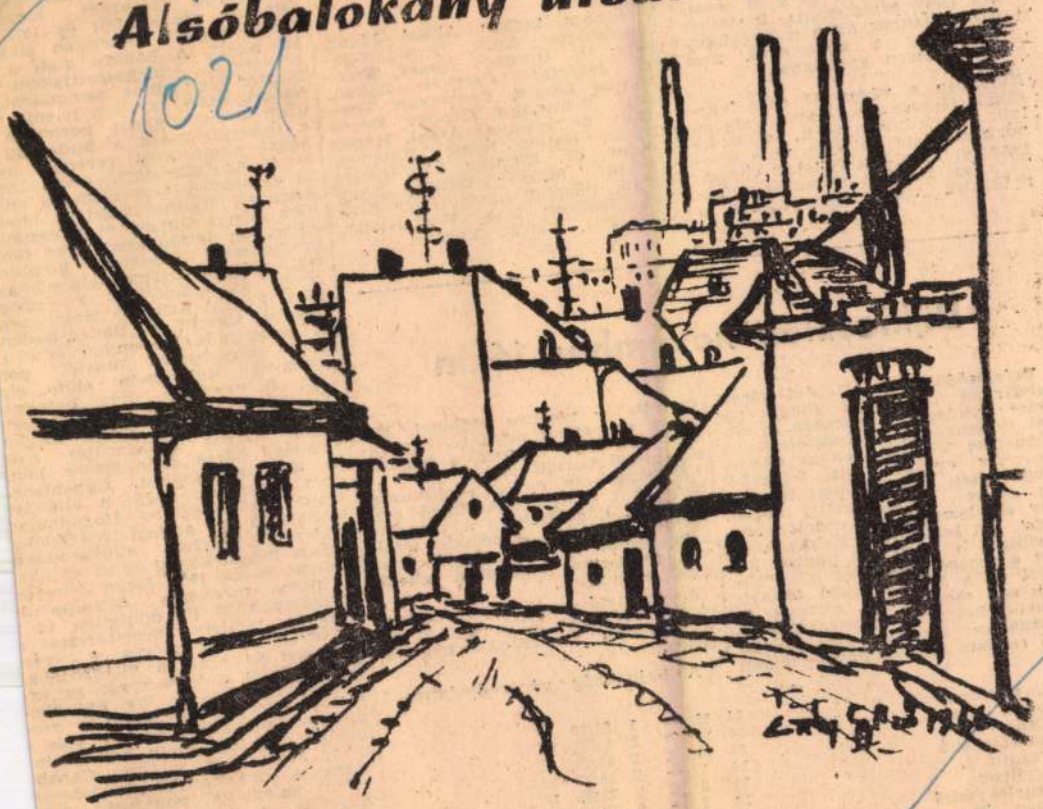
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 NOV 14

MECSEKI BÁNYÁSZ

Érdy Győző

Alsóbalokány utcai részlet

1021

Érdy Győző tusrajza

sportkör hétezer taglétszámmal működött a bányavárosban, addig most 11 egyesületben 13 ezer főt tartanak nyilván. Legnépesebb a hat bányaüzemi sportcsoport (6519 fő) és a 11 sportkör (3958) taglétszáma. E statisztikai adatnak az a szépséghibája, hogy a résztvevők nem rendszeresen sportolnak.

Különben a város 30 ezer lakosának 44 százaléka tagja valamelyik sportegyesületnek, sportcsoportnak. Nem véletlen az a megjegyzés: Komló a fiatalok városa. Természetesen ez nemcsak a bányászatra vonatkozik, hiszen a

Az MTS vár
nökévé ismé
választották.

A tanács tag
Appelshoffer
riella, ifj. Ben
ner Józsefné,
Csernus László
darné, Csurma
István, dr. Har
Ferenc, Katics Rezső, Kelemen Sándor, dr. Kőfalvy Ede, Litkei Józsefné, Molnár István, Nagy István, Püspök János, Rácz Sándor, Somkuti Ede, Vas István, Vágó Pál, Vincze Vilmos.

Díjkiosztás november 16-án

Befejeződött az 1967. évi városi labdarúgó bajnokság (nagy pályás) Komlón. A részvevő 8 csapat versenyében a Kossuth-bányagépüzeme hódította el az elsőséget. Az egykori NB I-esekkel megerősített bajnokcsapat 26 pontot szerzett a maximális 28-ból. Egy alkalommal szenvedett vereséget. Jól helytállt a Zobák akna együttese is, amely 22 ponttal került a második helyre. Az 501-es ITSK és a Munkásszálló csapata kellemes meglepetést okozott az előkelő helyezés megszerzésével, ugyanakkor Kossuth-bányának az első csapata szintén meglepetéssel szolgált — negatív előjellel. Ebben a csapatban ugyanis lényegesen jobb erők vannak, a táblázaton előbb vártuk őket.

A bajnokság egyik pozitívuma, hogy a csapatok sportszerű eszközökkel küzdöttek, s a versenysorozat megfelelt a célnak: többszáz üzemi dolgozót foglalkoztatott, rendszeres sportolási lehetőséget biztosított.

Az értékelő és díjkiosztó ünnepséget november 16-án tartják az MTS városi tanácsának helyiségében.

A bajnokság végeredménye:

1. K. gépüzem	14	13	—	1	63:10	26
2. Zobák akna	14	10	2	2	55:25	22
3. ITSK	14	10	1	3	41:21	21
4. Munkásszálló	14	7	—	7	19:35	14
5. Kossuth I.	14	5	2	7	23:22	12
6. Helyiipar	14	5	—	9	18:41	10
7. Szénelőkészítő	14	3	—	11	7:34	6
8. Volán SC	14	—	1	13	3:41	1

meg. Az 1922—1927. évek közö
19 versenyen vett részt és minc
össze 17 játszmát vesztett. Játéká
nem kíséri ugyan még osztatla
siker, de játszmáinak éles téma
dásvezetése, tetszetős kombiná
ciói, mély stratégiai elgondolás
révén az érdeklődés középpont
jába kerül. Az első nagy nem
zetközi sikerét a Baden-Baden-
21 résztvevős ve[illegible]nyen érte e
ahol veretlenül, másfél pon
előnnyel Rubi[illegible]n előtt els
lett. E versenye után hatalma
energiával készül a világbajnol
kubai Capablanca elleni mérkő
zésre. Alapos felkészülés utá
1925-ben páros mérkőzésre hívt
ki a világbajnokot. Capablanc
nem sietett elfogadni a kihívást
majd később szinte elfogadhatat
lannak látszó anyagi feltételeke
szabott. Aljechin elhivatottság
tudata megbirkózott ezzel az aka
dállyal is és 1927 őszén létrejöt
a páros mérkőzés. Aljechin 3
játszmában 25 (!) döntetlen és
vereség mellett megszerezte
győzelemhez szükséges 6 nyer
egységet és ezzel a világbajnok
ságot. Erről a versenyről az ex
világbajnok Lasker így nyilatko
zott: „Aljechin győzelme a ren
díthetetlen lovag győzelme volt
hideg ész felett, mely kerül min
dent, amíg nem világos. Capab
lanca a tudományos módszerek
útján haladt a pontosság felé
Aljechin viszont a legnagyobb
mértékig művész és kutató, a
ilyen alkotó művészetet annál in
kább magasra kell értékelni, mer
küzdelemben született." Játékát
küzdelem feszültségének fenntar
tása, az egész táblán való játék
valamint meglepő taktikai kom

ERLINGER (Ehrlinger, Elleinger) János

1834 u.

Gralai - Szabó 1999. No. 48.

er vergessen zu haben, daß die Konstruktivismus-Th
gerade auf einer der bürgerlichen Wertordnung gege
tretenden, umfassenden Subjektivismus-Kritik beruhte,
kritische Elemente gleichfalls beinhaltete (und die desh
physisch-kritischen Zügen auch Nietzsche nicht verleugn
Kállai glaubte tatsächlich an solche Utopien, wie die
"Durcheinanders der Zufälle und Vielfältigkeiten" unte
Willen. Er schrieb in Bezug auf die Kunst von Lajos
dem heutigen Chaos der zügellosen, individuellen E
Raum- und Formverhältnisse die Zukunft hochhalten."
men der Konstruktion, der "aufs äußerste gebundener
zweigungen" gehört in seinem Wortgebrauch die A
Kollektiv. Während aber die revolutionären Illusione
zwanziger Jahre die menschliche Vernunft und damit
chischen Balast befreiten, als Bestandteil einer Gesell
und eines Kollektivs aufgefaßten Menschen für den Go
hielten, lastete auf den Künstlern im Schatten des Fasc
kende Gewicht der irrationalen Kräfte. So ist es mög
Kállai, der der trügerischen und individualistischen
Momentwelt des Impressionismus einmal die leidensc
des Expressionismus nach tieferen Inhalten gegenüber
mal dem Expressionismus individualistische, einzelgä
sche Gebärden" vorwarf, denen er die kühle Objek
Weltanschauung und Tragödien-Immunität des Kons
genhielt, damit im Schatten des kollektiven Wahnsinn
fassung wieder die individuelle Geste zum Wertträger
Kritik des Konstruktivismus als Weltanschauung erläu
Mal 1923 in Bezug auf den "exklusiven Konstruktivi
Gruppe. "Das über alle Subjektivität hinaus in sich
aber war noch nie und kann auch kein endgültiger

Erdy György

MDK

„Pécsi utca" (repr.)

Napló, 1965. okt. 3. 9. lap

Ady György

A pécsi bankártól önéletrajzot kapott.

Magyar Nemzet 1965. nov. 7.

Erdy Gyözö
festő

MDK

"Pécsi táj" (repro)

Horváth Gyula: Erdy Gyözö kiállitásáról.
Művészet, 1966. január – 45 lap

Erdy Gyözö
festo -

MDK

Pécsen az Ujmuvesek Bányász
Szalóban vendégelt találatot.
Kiállitásán bemutatta a „Do-
monkos utca", „Zidina kör",
„Gáspár kövnjek" amü képeit.

Horváth Gyula: Erdy Gyözö kiállitásai
Muvészet, 1966. január - 45 lap

Ördy György festő

MDh

Kiállítása nyílt meg a
pétsmalvári művelődési
házban.

—:Hh

14.

NÉPSZABADSÁG 1965. szept. 5.

MDK.

Érdy Győző

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 jan.lap 44.

Mák

Ady Endre

rajza: Gyárvárosi mosógépelő telep

reprodukció

Jelenkor 1958, Pécs 2. sz. 48. l.

mdk

Erdy Győző, Soltra Elemér Simon Béla
és Erdősi András

a pécsi 1958-as Kiállításokon, Tájképeik-
ben kívül a mindennapi életet is meg-
látják és ábrázolják műveikben
Debitzky István: Az 1958-as képzőművészeti
Kiállításról

Jelenkor, 1958 Ré. 2. 12 FF. L

Erdy Győző festő 1924
Neve megemlítve.

„A dél-dunántúli képzőművészek nagyobbá-
si kiállítása."
Dunántúli Napló 1930. VII. évf. júl. 25. 4. l.

/Mar// Érdy Győző MDK

a /pécsi/ Bartok teremben kerülnek a közeljövőben a közönség elő művei.

—: Tárlatvezető az üzemben.

Esti Pécsi Napló. 1962. okt. 17.

Érdy Győző

munkásfestő

kiállitása a Janus Pannonius Muzeumban./Debitzky István./ Dunántuli Napló. 1953. aug. 26.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Türk Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp./1960./ 1960. 221-250.l.

243.l.

Török Gyözö, festö

Ápr. 3-án nyílt meg Pécsett
Török Gyözö grafikai kiállítása.

— : A Jelenkor krónikája

480.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5.

71.
41.
11.0.

MDK.

Érdy Győző

Tusrajza dijat nyert

Mecseki Bányász 1966 szept.27.

Érmindszenti

Ref. templom

gótikus

Petri Elek

Szilágy vármegye
monographiája
I k. Zilah, 1901.
615. l.

vegyes

a. 58

1 köt. 8r

Pór
Antal

Ipolyi Arnoldról
vázlatai püspök élete és munkái
vázlata.

(Kortársaink. Életrajzi vázlatok. Szerkesztő
Dr. Fényes Károly).

1980 SEP 21
1021

AZ ERMITÁZS BEMUTATÓJA BUDAPESTEN

ANTOINE WATTEAU
(1684—1721)
A duzzogó leány

A leningrádi Néva-parton, az úgynevezett „Téli Palotá"-hoz csatlakozó három szárny, a három Ermitázs (szó szerint: remetelak) ezernyi terme közel két és fél millió művészeti és történeti értéket képviselő tárgyat őriz. A gyűjtemény kiegészítése tudósok segítségével ma is folyik.

Ritka becsű francia anyagából — Harasztiné dr. Takács Marianna válogatásában — huszonöt XVII.—XX. századbeli remekművel, az Ermitázs „látogatást tett" a Szépművészeti Múzeumban. Ezt ősszel gazdag spanyol választékunkból fogjuk viszonozni. A kiállításról közlünk néhány reprodukciót.

THEODORE ROUSSEAU
(1812—1867)
Szántás

JEAN-BAPTISTE GREUZE
(1725—1805)
Fiatal leány főkötőben

Pomorin

pharmachim
BULGARIA

A POMORIN FOGPASZTA

– rendszeres használat esetén – fehéríti a fogakat, eltávolítja a fogkövet, megszünteti a foginysorvadást.

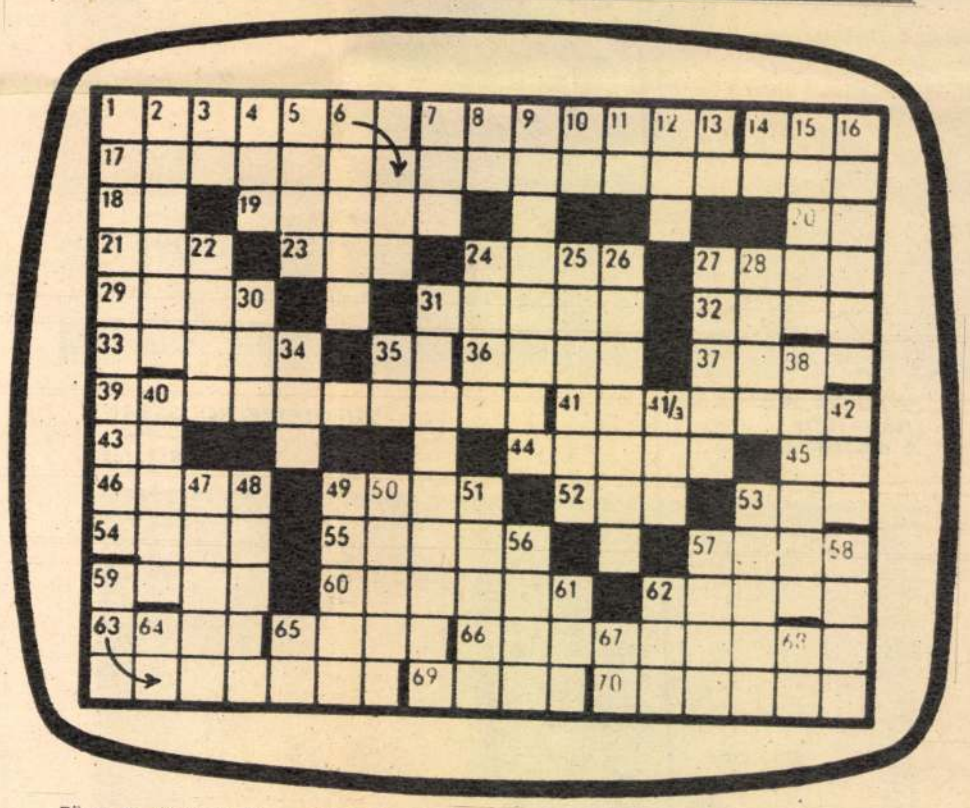
Ez a Tv Mintabolt első díjat nyert fogkrémel

vízszintes-függőleges

VTTV KERESZTREJTVÉNY a MŰSORÁBAN

VÍZSZINTES: 1. .... 7. .... 14. A 48-as szabadságharc közismert hadvezérének mássalhangzói 17. .... 18. .... 19. .... 20. Ecet része. 21. Fél teremt. 23. .... 24. Visszafelé: kiált férfit, fonetikusan. 27. Pesten mindenre akad egy ebből. 29. Neves zeneszerzőnk családnevének betűi, keverten, utóneve György. 31. Sétapálcája. 32. A mulató dzsentri szólította így a cigányt. 33. .... 35. Időhatározó. 36. A tyúkfélék családjához tartozó madár. 37. Nem az egész. 39. Nincs törvénybe iktatva, de általában tiszteletben tartják. 41. Egy álló és egy haladó jármű közül az utóbbira mondhatjuk ezt. 43. Híres angol csillagász (1656—1742) magyar írás szerinti névjele; ő fedezte fel a kb 75 évenként visszatérő üstökösöt, amely legutóbb 1910-ben volt látható. 44. Ír költő. 1923-ban Nobel-díjat kapott, ékezetfeleslegekkel. 45. Zakó része. 46. Növelős vízimadár, ékezethiánnyal. 49. Kevert Kata. 52. .... 53. A nappal fele. 54. Ez is egy éneklési mód. 55. .... 57. .... 59. .... 60. .... 62. Operaházunk baritonistája. 63. .... 65. Ferde tornyú város. 66. .... 69. .... 70. A legtöbb, mai vidéket járó, könnyű műfajú brigádra ráillik ez a meghatározás.

FÜGGŐLEGES: 1. .... 2. Romulus és Remus idejében élt. 3. Kettős mássalhangzó. 4. .... 5. Mezőgazdasági eszközt. 6. .... 7. A vízsz. 7., a vízsz. 44. és a függ. 22. kezdőbetűi. 8. .... 9. .... 10. Ezzel a készülékkel rögzítik a televíziós képeket rövidítve. 11. Egyik minisztériumunk rövidítése. 12. .... 13. A függ. 35. visszafelé. 14. .... 15. .... 16. .... 22. .... 24. Kevert fotó. 25. Feltámadt. 26. A méhek-nél figyelhetjük meg ezt. 27. Sok ember lakhelye. 28. Annak idején Cinkotán mondhatták a borivóra, helyesírási hibával. 30. A függ. 9., a vízsz. 44. és a vízsz. 23. kezdőbetűi. 31. .... 34 Ua., mint függ. 61. 35. Az ABC egymást követő két mássalhangzója. 38 .... 40. Középkori hordozható orgona. 41/a. Visszafelé: keltezés mássalhangzói. 42. .... 47. Helyhatározó. 48. .... 49. .... 50. Közismert Pest környéki tsz nevének betűi, keverve. 51. Utolsó két betűje közé iktatott a-val a Vörös-tenger északkeleti végső öble, a Sinai-félsziget és Arábia között. 53. .... 56. A plusz és a mínusz is ez, névelővel. 57. Mindennek a lelke. 58. Előtte kissel tömény ital. 59. Akkor mondjuk, ha valaki nagyon kedvünk szerint beszél. 61. .... 62. Ékezettel belsőség. 64. Ua., mint függ. 8. 65. Felvett magatartás mássalhangzói. 67. Uccu része. 68. ...

A kipontozott meghatározásokat a műsor folyamán közöljük. Ezek közül megfejtésül beküldendők az alábbi sorok, amelyeknek megfejtéséhez segítséget adnak:

Vízsz. 55. — Távol-keleti kisfilm.
Függ. 16. — Hacser Józsa, Horváth Gyula és Kéry Gyula.
Függ. 22. — Greguss Zoltán és Szendrő József.
Függ. 42. és vízsz. 57. — Szegő Tamás és néhány labdarúgó.
Vízsz. 52. — Dr. Iván László és egy kisfilm.
Vízsz. 17. — Kazal László és Suka Sándor.
Vízsz. 69. — Bolgár Lajos muzeológus és egy kisfilm.
Vízsz. 19. — Alfonso, Vas Mari és Viktor Gedeon.
Vízsz. 1. — Orbányi Iván, az Állatkert főigazgató-helyettese.
Vízsz. 7. — Bodrogi Gyula, Bujtor István és egy kisfilm.
Függ. 1. — Balogh Emese.
Függ. 48. — Herbert von Karajan.
Függ. 31. — Bánki Zsuzsa és Zich Kati.
Vízsz. 60. — Solymár István, a Nemzeti Galéria főigazgató-helyettese és egy kisfilm.
Függ. 9. — Medveczky Ilona, Horváth Tivadar és Somogyvári Rudolf.
Függ. 6. — Tolnay Klári és Gábor Miklós.

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ: 1969. SZEPTEMBER 14.

CÍM: MAGYAR TELEVÍZIÓ BUDAPEST V., Szabadság tér 17. (A borítékra írják rá: „Vízszintes-függőleges).

A helyes megfejtések beküldői között a **VIDEOTON GYÁR** termékei közül az alábbi jutalmakat sorsolják ki:

I. díj: Olympia tévékészülék
II. díj: Minivizor
III. díj: Asztali rádiókészülék
IV-VIII. díj: 5 db Teenager táskarádió
IX-XV. díj: 7 db miniszuper rádió

Jó szórakozást kíván a VIDEOTON

PIERRE AUGUSTE RENOIR
(1841—1919)
Kislány ostorral

ALFRED SISLEY
(1839—1899)
A Szajna Saint-Memmes-nál

PABLO PICASSO
(1881—)
Női fej

PÁUL GAUGUIN
(1848—1903)
Tahiti-i nő gyümölccsel

FOTÓ:
SZEBELLÉDY GÉZA
(MTI)

GEORGES SIMENON

A Majestic pincéi

(8)

FORDÍTOTTA: RAYMAN KATALIN

Charlotte levele

A két foglár, egy padon ülve, háttal a falnak, karját a mellén keresztbe fonva, amilyen messzire csak tudta, kinyújtotta csizmás lábát, és így eltorlaszolta a folyosó felét.

A mellettük levő ajtón egyhangú beszédzaj szűrődött ki. És a folyosón végig mindenütt padok az ajtók mellett, majdnem valamennyin foglárok ültek, egyik-másikon megbilincselt rab az őrei között.

Dél volt. Maigret, pipájával a szájában arra várt, hogy behívják Bonneau vizsgálóbíró szobájába.

— Milyen ügy? — kérdezte az egyik foglárt, rámutatva az ajtóra.

A válasz ugyanolyan rövid és ékesszóló volt, mint a kérdés:

— Szent Márton utcai ékszerüzlet.

Egy leány, egy padra roskadva, égő szemét egy másik bíró ajtajára meresztette, kifújta az orrát, a könnyeit törülgette, összekulcsolta a kezét, majd az ujjait rángatta idegesen.

Bonneau úr hangja fenyegetőbb és élesebb lett. Nyílt az ajtó. Maigret gépiesen zsebre vágta pipáját, amely még ki sem hűlt. A fiú, aki kijött, és akit újból birtokba vettek a foglárok, olyan szemtelen volt, mint egy igazi vagány. Megfordult és gúnyosan visszakiabált a bírónak:

— Mindig szívesen jövök önhöz, bíró úr!

Észrevette Maigret-t, összeráncolta a szemöldökét, és azután, mintegy megnyugodva, rákacsintott. Maigret tekintete e percben olyan bizonytalanná vált, mint aki homályosan emlékszik valamire anélkül, hogy pontosan meg tudná mondani, mire.

A félig nyitott ajtón keresztül ezt hallotta:

— Hívja be a felügyelőt... Hagyjon magunkra, Benoît úr!... Nincs már szükségem önre ma délelőtt...

Maigret belépett, még mindig kérdő tekintettel. Mi ütötte meg, amikor a rabot kijönni látta a bíró szobájából?

— Jó napot felügyelő úr... Nem nagyon fáradt?... Üljön le, kérem... Nem látom a pipáját... Rágyújthat... Hát mi van azzal a cannes-i utazással?

Bonneau úr egészen biztosan nem volt gonosz ember, de annyira örült annak, hogy a rendőrség igénybevétele nélkül eredményt ért el! Arra törekedett egyébként, hogy ezt eltitkolja, de nem tudta kioltani azt a kis önelégült lángocskát a tekintetében.

— Mulatságos, hogy ugyanazokat a dolgokat tudtuk meg, én Párizsban, anélkül, hogy elhagytam volna íróasztalomat, és ön a Côte d'Azurön... Mi a véleménye róla?

— Valóban mulatságos.

Maigret úgy mosolygott, mint a vendég, akit a háziasszony már másodszor kínál meg valamivel, amit utál.

— Végül is, mit gondol erről az ügyről felügyelő úr?... Prosper Donge... Itt a vallomása... Úgy látszik, csak megismétli azt, amit önnek mondott reggel... Végül is mindent bevall...

— Kivéve a két bűntényt — dörmögte szelíden Maigret.

— Kivéve a két bűntényt, természetesen! Túlságosan szép volna! Bevallja, hogy megfenyegette volt szeretőjét. Bevallja, hogy randevút adott neki reggel hat órára a szálloda alagsorában, és a levele nem lehetett nagyon megnyugtató, mivelhogy a szegény asszony elrohant és vett magának egy revolvert... Elmeséli nekünk azt az anekdótát a kipukkadt gumiról, ami késleltette...

— Ez nem anekdóta...

— Honnan tudja?... Kilyukaszthatta a gumiját, amikor megérkezett a szállodába...

— Nem tette... Beszélgettem azzal a rendőrrel, aki akkor reggel megszólította őt a gumival kapcsolatban, a Foch sugárút sarkán...

— Jelentéktelen részlet — sietett kijelenteni a bíró, aki nem akarta romokban látni szépen felépített elméletét. — Mondja csak, felügyelő úr, utána nézett Donge múltjának?

Ezúttal a lángocska fényesebben lobogott Bonneau úr szemében; a bíró türelmetlenül simogatta szakállát.

— Gondolom, nem volt rá ideje. Én azonban olyan kíváncsi voltam, hogy a Nyilvántartóhoz fordultam... Leküldték a dossziéját és így fedeztem fel, hogy a mi emberünk, aki látszólag olyan békés, nem büntetlen előéletű...

Maigret nem tehetett mást, bűnbánó arcot vágott.

— Furcsa dolog — folytatta a bíró —, itt van a Nyilvántartó a fejünk felett, az Igazságügyi Palota padláshelyiségeiben, és oly gyakran megfeledkezünk arról, hogy igénybe vegyük!... Nézze! Prosper Donge tizenhat éves korában, mint mosogatófiú egy Vitry-le-François-i kávéházban, ötven frankot lop a kasszafiókból, megszökik és egy Lyon felé haladó vonaton találják meg... Természetesen, megfogadja... Éppen hogy elkerüli a javítóintézetet és két évre rendőri felügyelet alá kerül...

A legfurcsább az, hogy Maigret ezalatt azon törte a fejét: — Hol az ördögbe láttam ezt a ...?

És nem Donge-ra gondolt, hanem arra a fiúra, akivel az ajtóban találkozott.

— Cannes-ban, tizenöt évvel később, három hónap felfüggesztett börtön testi sértésért, és hatósági közeg elleni erőszak miatt... És most, felügyelő úr, talán ideje, hogy megmutassak önnek valamit...

Átnyújt neki egy kockás papírlapot, amilyeneket vegyeskereskedésekben árulnak, és amelyenek a kis kávéházak írómappáiban találhatók. A szöveget lila tintával írták, fröcskölő tollal, és az írás egy eléggé műveletlen nő írása.

Ez volt az híres névtelen levél, amelyet a bíró kapott, és amelyből tudomást szerzett Prosper és Mimi szerelméről.

— Itt a boríték... Amint látja, éjfél és reggel hat között dobták be egy szekrénybe a Clichy Clichy tér, érti?.. nézze meg ezt a

Nem nagyon füzet, zsírfoltokkal. Konyhai recepteket tartalmazott, egyeseket újságból vágtak ki és beragasztottak, másokat bemásoltak.

Maigret ezúttal összevonta a szemöldökét, és a bíró nem tudta visszafojtani diadalmas mosolyát.

— Úgy látja, hogy ugyanaz az írás?... Biztos voltam benne... Nahát, felügyelő úr, ezt a füzetet egy konyhaszekrényben találtuk, amit bizonyára jól ismer, Saint-Cloud-ban, Prosper Donge lakásán, hogy mindent eláruljak, és ezeket a recepteket egy bizonyos Charlotte másolta le...

Elégedettségében azt is megengedte magának, hogy tettesse a mentegetőzőt.

— Tudom, hogy nem gondolkozunk mindig egyformán, a rendőrség és mi... Önök, az Aranyművesek rakpartján, egyes emberekkel, egyes szabálytalan helyzetekkel szemben olyan elnézést tanúsítanak, amit az ügyészség nehezen...

...a jó leányt, miért küldene nekem névtelen levelet, amelyben bevádolja Prospert?

— Nem tudom.

Úgy látszott, Maigret le van győzve.

— Majd meglátja, ez a vizsgálat már nem fog soká húzódni! Átküldtem Donge-t a börtönbe. Ha már megdolgozta ezt a Charlotte-ot... Ami a második bűntényt illeti, a magyarázat egyszerű... Ez a szegény éjjeli portás... Azt hiszem, Colleboeufnak hívják... bizonyára látott valamit az elsőből... Mindenesetre tudta, ki gyilkolta meg Mrs. Clarkot... Egész nap nem tudott aludni emiatt... Végül annyira furdalta a lelkiismeret, hogy visszament a *Majestic*be és figyelmeztette a gyilkost, hogy fel fogja jelenteni.

Megszólalt a telefon.

— Halló! Igen... Azonnal jövök.

Es Maigret-hez:

— A feleségem figyelmeztet

~~Egyetemi építés~~

~~Evlácher Ferenc~~ 102. l.

Farekas 119. l.

Erndt Ferenc

bécsi farekas 138. l.

2 kályhaáért kapott

1837 354 forint

Csatk.-Dercsényi

Sopron és környéke

műemlékei.

Bp. 1953.

Erndt Ferenc

Tanárhas

Sopron 1953

138. l.

Évmindszenti ref.

templom

Hímzett terítők, Kőtűs
egy művészi darab.
Ónkancsó 1746 mes-
terjeggel
Faragott fejfák

Debreczeni László
1930. 107, 108, 109. l.

ERHINY

M.N.K.

XIX századi grafikus Pesten

Scheiber Mária: Franz Jaschke Pest- budai látképei

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4 . sz. 196.1.

M.D.K.

Ernszt festő

portréarcairól Lántz József

litografált.

Gerevich, A magy. körajz. 1960 157

M. D. K.

Erminy rajzoló

Schuster Johann" c. rajzát

"litografálta Schmid János

Gyorsírat mag. könyv. 1960 199

aneguriva

Erminy (Erminii)

Pietro (Lajos?)

Bene ferens orvos
arcképe (1775-1858),
festő rajza után lito-
grafálta Lantz.

Repr-

Magyary-Kossa Gyula dr.

Magyar orvosi emlékek.
II. k. Bpest, 1929. 239 l.

Budapest székesfő

K 418 szám

1940. VII

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek Országá

R Ajánlott | Budapest 4
Bp. 4 | 3408 /d

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Központi boritéi

ERMINY PIETRO, olasz eredetű kőrajzoló a 19. sz. első felében. Főként Bécsben működött, de sokat járt Magyarországon is. A 20-as években számos magyar tájképet készített, amelyek Kunike kiadásában, s többnyire Wolff kőrajzaiban jelentek meg. A Kunike—Alt féle Donau-Ansichten . . . 264 Bll. sorozat Belgrád utáni lapjait ő készítette. — Magyar vonatkozású kőrajzai: 1. Ansicht der Stadt Comorn. „Erminy del — Kunike lith." — 2. Esztergom. „Ansicht der neuen Metropolitan-Kirche zu Gran. Auf Stein gez. v. F. Wolff. — Erminy del." 36.5×30 cm. — 3. Markt Paksch. Erminy del. Kunike lith. — folio. — 4. Schuster János egyetemi tanár arcképe. „Johann Schuster Professor der Chemie . . ." — „Gezeich. v. Erminy." — 5. F. A. Christen, Doctor der Medicin, erster Physikus der Haupt: und Königl: Freystadt Ofen . . ." — „Gedr. im Lith. Ints. am Ausladplatz No. 24. I. Stock in Peth. Gezeichnet von Erminy. Jos. Lántz lith." (Bedő Rudolf úr gyüjteményében.) — 6. Széky Péter egyetemi orvostanár. „Gezeichnet von Erminy. Lithog. v. Lántz. — Lith. bey Joh. Schmid, im Jahre 1829." (Bedő Rudolf úr gyüjteményében.) — 7. Bugát Pál, orvos. „Gezeichnet v. Erminy. Jos. Lántz lithog. — gedr. im Lith. Inst. am Ausladplatz No. 24. Pest." — 8. Tognio Lajos, orvos. „Gez. v. Erminy. — Lithog: v. Lántz. Litog. bey Joh. Schmid in Pesth, im Jahre 1829." (Bedő Rudolf úr gyüjteményében.) —

KÖNIGSTRASSE 29

ANN·LEIPZIG

D ANTIQUAR

1 C/

Bizottsaga

ssion zur

nstdenkmäler/

a-ut.41

e s t /Ungarn/

Ermény

Schuster János pesti egyetemi tanár arcképe, festő Kőrajza, Schmid János nyomása.

Vegyr.

Magyary-Kossa Gyula dr

Magyar orvosi emlékek.
I. k. Bpest, 1929. 22. l.

940 APR 10 11
LKd 4 LKd

Erminy

l.

LykaMagyműI800-50

321. l.

2.

(Ermini)

Erminy Pietro (Lajos)

Az 1820-as években
Bécsből került hazánkban
s kol[a] Kunike bécsi litho-
graphiát kiadott ~~Zweg-~~
~~hundertvierundsech-~~
(264 ~~Zig~~ Donau-Ansich-
ten c. album rézé-
re Bánsos morvaji
táj[k]-ei városképet
rajzolt. A felvéte-
lereket Bécsben Wolf
F. rajzolta kőre. 1829
~~kőrit~~ Pesten több ~~épület~~ városi
~~terei~~ látképet rajz-
zolta Gebhardt Ferenc,
X. Ferenc, Schuster Ignác,
Benes Ferenc, Bujat
Pál, Szokoly Péter,
Christen F. A.) mind
vet (Lantz ~~Zapolt~~
~~Kőrei~~ Schmid Károly
(Rézkönyomat-t dajában)

E r m i n y P i e t r o ,olasz eredetű kőrajzoló a 19.sz.első felében.Főként Bécsben működött,de sokat járt Magyarországon is.A 20-as években számos magyar tájképet készitett,amelyek Kunike kiadásában,s többnyire Wolf kőrajzaiban jelentek meg.A Kunike-Alt-féle Donau-Ansichten ....264 Bll.sorozat Belgrád utáni lapjait ő készitette.-Magyar vonatkozásu kőrajzai:1. Ansicht der Stadt Comorn."Erminy del - Kunike lith."- 2. Esztergom."Ansicht der neuen Metropolitan-Kirche zu Gran.Auf Stein gez.v.F.Wolf.-Erminy del." 36.5x30 cm.- 3.Markt Paksch.Erminy del.Kunike lith.-foilo.- 4.Schuster János egyetemi tanár arcképe."Johann Schuster/ Professor der Chemie....."-"Gezeich.v.Erminy".- 5. F.A.Christen,Doctor der Medicin,erster Physikus der Haupt: und Königl: Freystadt Ofen,..."- "Gedr.im Lith.Inst.am Ausladplatz No.24.I.Stock in Pesth."Gezeichnet von Erminy.Jos.Lántz lith."/Bedő Rudolf ur gyüjteményében/.- 6. Széky Péter egyetemi orvostanár."Gezeichnet von Erminy.Lithog.v.Lántz.-Lith.bey Joh. Schmid,im Jahre 1829"./Bedő Rudolf ur gyüjteményében/.- 7.Bugát Pál, orvos."Gezeichnet v.Erminy.Jos.Lántz lithog.-Gedr.im Lith.Inst.am Ausladplatz.No 24.Pest".- 8.Tognio Lajos,orvos."Gez.v.Erminy -Lithog:v:Lántz. Litog.bey Joh.Schmid in Pesth,im Jahre 1829".-Bedő Rudolf ur gyüjteményében/.-

Kossuth Lajos 1848-ban bankjegy nyomdát állíttatott fel, melynek veretését Lauderer Lajosra bízta, míg a litográfiai osztály

/xxx/ Sz-Szi Lex.1....1. veretője Grimm Vince lett, aki így a Kossuth bankók készítésében is részt vett. Litográfiai úton csak az alapnyomásokat, a számokat

/xxx/ Szentiványi Gyula: Szerelmey Miklós, Petrovics Elek Emlékkönyv, 1934. 112.l.

bankjegy nyomda veretésével Lauderer Lajost bízta meg

készítették, míg a lajos részeket rézlapokról nyomták. Emiatt Grimm 1849-ben Törökországba menekült. (xxx)

Erminy Pietro

l.

Mary N M Cent

16. l.

Erminy Pietro rajzoló

Pótlás: Szendrey - Szentiványi lexikonhoz, 449. lap

Hamzsabég. 1825. Erminy del. Wolf lith. Harántfolio
Vaskapu. 1825 "
Tolna. 1825. Gilhofer Bécs 72. katalógus 3484. 3205. 3463.

Erminy Pietro

Canaletti

Poroszország

koronázási érmei 1861.

Av. körirat: WILHELM KOENIG - AUGUSTA KOENIGIN v. PREUSSEN. Középen: fejét jobbraforduló koronás mellkép

Rev. körirat: SUUM - CUIQUE - KROENUNGS - THELER 1861 Középen: Koronás porosz sas jogarral és birodalmi almával, körülötte kilenc rövid R és nyolcnak kinyitott két koronás A és két koronás W.

Peremén: GOTT MIT UNS

Átm.: 33 m/m

Súly 18.59 gr

Hammeister Emma
ajándéka

Schuster János. 10871.

Vállig, jobbra fordulva arczélben látható, tojásdad medaillonban. Felirata a kép alatt három sorban:

JOHANN SCHUSTER
Professor der Chemie an der k: Ungar. Universitaet,
gebohren 1777. am 4. Mai zu Fünfkirchen.

alól jobbra: Gezeich v. Erminy.
legalól középütt: Lithog bey Joh. Schmid No. 18.

Kny., mér. 19.5: 15.5 cm.

Sz.n. 36-904
298-904-7.

E R M I N Y P I E T R O /?/,

olasz rajzoló,Az 1820-as években bejárta Magyarországot s számos tájképet rajzolt,melyek Bécsben Kunike és Wolf F.kőrajzaiban jelentek meg.

Magyar vonatkozásu müvei:

Schuster János egyetemi tanár arcképe.Aláirás: "Johann Schuster/ Professor der Chemie an der k:Ungar: Uniwersität/geboren 1777.am 4.Mai in Fünfkirchen/".Kőnyomat,folio,Jelzése: "Gezeich.v.Erminy."-

Ansicht der Stadt Comorn."Erminy del.-Kunike lith."- Folio.
Lantos X.Aukció 420.

Esztergom."Ansicht der neuen Metropolitan-Kirche zu Gran.Auf Stein gez.v. F.Wolf./Erminy del./Cca 1820.- 36.5-30 cm. //Eredeti szinekben nyomott litográfia. Igen ritka dekorativ mülap,az előtérben kosztüm-alakok.//
Lantos X.Aukció,395.
Markt Paksch.Erminy del.Kunike lith.kőny.folio.Lantos X.A.468.

Irodalom:
Lyka:Tvv.m.III.62.
Nagler,G.K.Neues Allg.Künstler-Lexicon. München,1837.IV.145.1.
Szendrey-Szentiványi I.449.1.
Tört.Képes.grafikai gyüjteménye.

Szrniny Pietro

Szrniny Pietro

1820-as évek

Lehet, hogy Lajos, lol. Th-B XXII.

Kunike címzésben. —

Nagy Zoltán jegyzete

Brugit Pál, Orvos Doctor, sk.
gedr. im Lith. Inst. am Ausland pol.
№ 24 Pest. —
Orvál Rej alatt babra.
„Gezeichnet v. Erminy. Jos. Lantz
lithogr." — Bodó R. Sz.

(226)

Med: Doctor,
Ludwig Tognió, ~~Doctor~~
~~der Medicin~~, sk.
Lithog. bey Joh. Schmid
in Pesth, im Jahre 1829. —
„Ger. v. Erminy. Lithogr. v. Lantz"
Bodó R. —

Johann Calvin.--
Zehrise: „Tagemann del.- Erminio
lithogr."— Bedő R. Gyula

„F. A. Christen, Doctor der Medicin, erster Physicus der Haupt- und Königl. Freystadt Ofen, Mitglied der medicinisch: Facultät zu Pesth. Gedr. im Lith. Inst. Am Auslad-platz № 24. I. Stock in Pest h".
Horilis en face. Kocai
Zehrese: „Gezeichnet v. Erminio.—
Jos. Lanz lith."—
Bedő R. Gyula.

Peter von Szeky Doctor der Heilkunde, ord. öffentl. —
„Lithog. bey Joh. Schmid in Pest, im Jahre 1825."
Portrait
Szeky
Arovatis Sit alatt babra:
Gezeichnet von Erminio — Lithos: v. Lanz.—

iratot,melyet Marucchi folytatott.Marucchi két legkiválóbb tanitványa Emilio Cecchetti,aki katedráját is örökölte a ómai egyetemen és már többfelé végez kutatásckat,igy Isztriában,Dalmáciában,és ENRICO JOSI,aki a pápai arceológiai intézet tanára,aki az ujabb katakomba ásatások vezetője.Sok uj katakombát tárt fel.A Laterani Muzeum igazgatója.Az ókeresztény épitészettel a legujabb irodalomban legtöbbett foglalkozik CATTANEO,kinek alapvető munkája,az Architettura Cristiana 1879-ben jelent meg.Adolfo VENTURI is foglalkozik ezzel a korszakkal a Storia dell'arte italiana c.müvében.Kimeritően tárgyalja az ókeresztény müvészetet,mely sok tekintetben mar elavult. Kiadása még folyik.TOESCA néhány évvel ezelőtt kezdte kiadni a Storia dell'arte italiana c.müvét,melyben mégcsak a XIII.századig jutott el.Okeresztény rész Venturiénál sokkal jobb és modernebb,sőt felette áll Marucchi összefoglalásának is.Jobban kidomboritja a müvészi szempontokat s a bibliográfiát illetően erős kritikai álláspontot foglal el.

A külföldi kutatók és irók között a franciak és a németek a legfontosabbak.Az angolok különösen a keleti emlékek feltárásában szerezte nagy érdemeket,de a feldolgozásban kisebb jelentőségük van. A tudományos feldolgozás szempontjából az olaszok mellett legfontosabbak a franciák.A németek is kiveszik részüket az ókeresztény emlékek feldolgozásában.Az osztrákokkal együtt ásatásokat végeznek Efezusban és azokat publikálják.A Rómában dolgozó Monsignore Kirschnek kevés irodalmi munkássága van,de kitünő szervező és iranyitó tudós. Speciális tanulmányokkal foglalkozik és követője a De Rossi és Marucchi féle régészeti iránynak.Wilpert az idősebb generációhoz tartozik,ki a reálrégészettel szemben inkább az összefoglaló müvészettörténeti irány hive.Speciális területe az ókeresztény festészet.A katakomba-freskókkal és a bazilika-mozaikokkal foglalkozik,melyeket XI.Pius költségén gazdagon illusztrált kiadványban ismertet.A leiró részek igen pontosak,hátránya azonban ennek a pubblukaciónak,nogy nagy sulyt fektetnek a szines mellékletekre,amialtal meghamisitják a tónust,s sokszor a rajz is megváltozik.A szines reprodukciókat ugyanis vagy akvarellek után,vagy pedig szinezett fotográfiák után készitik kémiko-mechanikai uton.De Rossi tanitványa FRANZ XAVER KRAUSS,

Paks.

Markt Paksch.- Ermiony del.
Kunike lith.- Könyom. folio.

Lantos X. a. 468.

Ermiony, Pietro (?) olasz rajzoló. Az 1820-as években bejárta Magyarországot s számos tájképet rajzolt, melyek Bécsben Kunike és Wolf F. kőrajzaiban jelentek meg. Ugyancsak tőle való Schuster János egyetemi tanár arcképe. Aláírás: „Johann Schuster / Professor der Chemie an der k: Ungar: Universität / gebooren 1777. am 4. Mai zu Tirnkirchen./ Könyomat, folio. Jelzése: Gezeich. v. Ermiony. –

Nagler, G. K. Neues allg. Kstl. München, 1837. IV. 135. Tört. képes. graf. gyűjt. Bp. — Semsei-Kertiváry I. 419.

Lyka Károly Ermiony olasz eredetű rajzolót említi a 20-as évek Magyarországon vándorló művészei közt. Ebv. M. III. 62. –

tény tartalommal,keresztény jelleget adnak neki.Ez már a második szakasz.A harmadik korszakban az uj keresztény ideál,mely először kölcsön vette a pogány müvészi formákat,ezeket leveti magáról és az uj tartalomnak,eszmének megfelelően uj formákat alakit ki.Ez pedig csak a VIII.században történik meg,sőt ekkor sem fejeződik be.Ha ebből a müvészi és mütörténeti -mai szemmel legfontosabb- szempontból nézzük az emlékeket,akkor a VIII.század az ókeresztény müvészetnek az első nagy,határozott,önmagából a müvészi fejlődésből adott határvonala.A VIII.században tünik el a keresztény müvészetből az antik,klasszikus pogány müvészetnek a nyoma.Ehhez hozzájárult az uj eszmének,az uj szellemnek és izlésnek dinamikus kiformáló ereje,de hozzájárult az átformálásnoz az akkori Európa kulturája,s a barbár népek müvészetének adaléka is.A barbár népek betörtek a régi római birodalomba,felvették a kereszténységét,részt kértek és kaptak a keresztény müvészet kialakitásában.A VIII.században fejeződik be az a folyamat,hogy a keresztény müvészet magába vonja a jó idegen elemeket,a rosszakat kiküszöböli és kialakitja saját uj stilusát.Történeti szempontból is indokolt ez az elhatárolás:keleten az ikonosztáz küzdelmek és narcok, nyugaton a Karolingok uralmának a megalapitása adja meg a fontos történeti hangsulyt.Ezen belül fenntarthatjuk a Konstantin előtti és utáni szakszokra való felosztást is,de ennek legföljebb tárgyi és nem müvészettörténeti,stilusfejlődési jelentősége van.Az igazi itáliai stilus,a keresztény müvészet első egységes,határozott stilusa csak ezer után lesz készen,a román müvészettel.A közbeeső két,illetve két és fél évszázad szinte lóg.Ekkor tovább folynak a barbárok küzdelmei a klasszicitással,Rómával és Bizánccal egyaránt.Bizánc is örököse lett a klasszicitásnak.Nagy Konstantin belátta,hogy a nyugati birodalom nem tud helyt állani a barbárokkal szemben és székhelyét Bizáncba tette át.Jellemzi ezt a két századot az emlékek kevés szama,ugy az előző,mint a következő szazadoknoz képest.Indokoltabb ezt az átmeneti küzdelmes korszakot még az ókeresztény müvészet koránoz csatolni,mint a keresztény középkoroz,amikor az olasz nemzeti müvészet is kezd kialakulni,amikor Itália ragadja magához a vezető szerepet Bizánccal szemben.A másik és ez a régibb felfogás az ókeresztény korszakot Nagy

Esztergom. Ansicht des neuen Metropolitan-Kirche zu Gran
Auf Stein ger. v. F. Wolf.
(Ermini del.) cca 1820.
(36½ × 8[illegible] cm).
Eredeti színekben nyomott
litográfia. Igen ritka de-
korativ mülap, az elsőterben
Koronum-alatt.
Pantos X. auk. 395.

az ókeresztény művészetnek egy vállfaja,a kopt művészet.Különösen nagy jelentősége van a kisázsiai emlékeknek,valamint a palesztinaiaknak, mert ott nagyon hamar gyökeret vert a kereszténység,s erős egyházközségek és püspökségek alakultak.Antiochia,Effesos,nyugatra Karthago voltak Róma mellett a legfontosabb alapitások.Bizánc meghódítása után ott is minderősebb művészi tevékenység alakul ki,s lassan kialakul az ókeresztény művészetnek sajátos ága,a bizánci művészet,mely külön stilust jelent a művészettörténetben.A régészeti kutatások egyre több helyét fedezik fel a keresztény kulturának,s az emlékek egyre több problémát vetnek fel.A nagy lendületet nyert keleti kutatások következtében felmerül az a probléma,hogy az ókeresztény művészet stilusa nem Rómában,hanem keleten keletkezett.Természetesen emellett megmarad a római probléma is.Különösen az olaszok,s hozzájuk csatlakozva mások is, maradnak meg amellett a felfogás mellett,hogy Rómában született meg,s fontosabb fázisaiban ott alakult ki a keresztény kultura és művészet. Később STRZYGOWSKI különös hangsulyt ad ennek a kérdésnek,melynek fő kérdőjelét az ő főmüve "ORIENT ODER ROM" ? adja.Ő fogalmazza meg a legtisztábban és legvilágosabban ezt a kérdést,de nem ő vetette fel. Ő a saját expedíciójának eredményeit hozzácsatolta az előbbieknez s modern ruhaba öltöztetve értett ahhoz,hogy tulságosan is egyoldalu felfogással előtérbe tolja a keleti eredet elsőségét.A problémát De Vogue és Texier vetették fel,a mult szazad első tizedeiben,akik Strzygowskinál fontosabb ásatasokat is végeztek.A nyolcvanas évek irodalmában COURAJOD és F.DE COULANGE képviselik az eredet problémajának két szélsőségét.Courajod a keleti népek fontosságát hangsulyozza, mig Coulange a római eredet mellett tör lándzsát.Courajod kétségtelen a legjobb keresztény régésze a mult generációnak,bár neve nem olyan népszerü,mint Muntzé,akinél kevesebbet is irt.Kevés müve jelent meg életében,ezek is inkább kisebb,de nagyjelentőségü értekezések.Egyetemi előadásait halála után adták,ki mint Dvorákét /Ejtsd:Dvorzsák/. Ebben található meg az ő egész eredeti felfogása és teóriája,mütörté-

Ansicht der Stadt Comorn

Erminy lith. del. Kunike

Folio.

Lautos X. aus. 420.

Erminy, Pietro (?), olasz rajzoló. Az 1820-as években bejárta Magyarországot s számos tájképet rajzolt, melyek Bécsben Kunike és Wolf F. kőrajzaiban jelentek meg. Ugyancsak tőle való Schuster János egyetemi tanár arczképe. Aláírás: Johann Schuster / Proffessor der Chemie an der k: Ungar. Universitaet / gebohren 1777. am 4. Mai zu Fünfkirchen. / Kőnyomat, folio. Jelzése: Gezeich v. Erminy.

Nagler, G. K.: Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1837. IV. 145. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

Ernszting Lajos
rajzoló

L.

Kilányi: Magy. keram.
kor., IX. 246 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

498 **„Magyarország képekben"** c. munkához mutatvány. Kőnyomatú lapon több kisebb képből álló kompozició. Rajz: Varsányi, kőre metsz. Rohn, 1853. Pest. Méret: 31–42 cm. 15.–

499 **Margitsziget** Budapesten. 7 részből álló kép. Acélmetszet. Méret: 19–17 cm. 10.–

500 **Mármaros-Sziget és Szlatina.** – A Pietroszai Havasok Borsánál. 2 acélmetszet 1lapon. Rajz: Varsányi, metsz. Tyroler. Pest, 1853. A 2 kép együttes mérete: 20–26 cm. 8.–

501 **Miskolc** város a Sajó partról felvéve és Diósgyőr és várromjai. 2 lithográfia 1 lapon. Varsányi rajza után metsz.: Rohn. Pest ,1853. Méret: 24–20 cm. 8.–

502 **Paks.** „Markt Paksch in Ungarn" Dunamenti látkép. Rajz: Erminy. Kőre véste: Kunike. Méret: 36–30 cm. 30.–

Pompás lap, korai lithográfia. Készítette Kunike A. (1775–1838), Senefelder tanítványa.

503 **Radványi várkastély** (Zólyom m.) Varsányi rajz. után kőre metsz. Rohn. Pest, 1853. Méret: 23–20 cm. 6.–

504 **Schedius Lajos,** a m. kir. egyetemen a philocalia és philologia professora, stb. Arckép. Rézmetszet. Rajz: Ensle, metsz. Ehrenreich. Méret: 18–25 cm. 6.–

505 **Széchényi Ferentz gróf,** b. t. t., aranygyapjas vitéz, stb. (A Nemz. Múzeum alapitója 1754–1820) **Arckép, rézmetszet.** Rajz: Stiler, metsz.: Ehrenreich. Méret: 18–26 cm. 6.–

506 **Tokaj** látképe. Rézmetszet. Készítette: Bodenehr. (18. század) Méret: 29–17 cm. 12.–

507 **Tompa Mihály** arcképe. Kőnyomat Barabás rajza után, 1847-ből. Keretben. Méret: 21–28 cm. 12.–

508 **Tóth Kálmán** arcképe. Kőnyomat. Keretben. Méret: 33–44 cm. 12.–

III. BÉLA ÉS NEJE. CHATILLONI ANNA HALOTTI KORONÁJA

Székesfehérvári sírjukból, ma a budai Nagyboldogasszony-templomban levő új sírjukban. Magyar mester, XII. század vége

Vaskapu. T. 3664.

A meredek sziklák közt kanyargó Duna közepén, a hol számos szirt emelkedik ki, egy fellobogózott bárka ereszkedik lefelé. Felirata:

WALLACHEI
Das eiserne Thor
2te Ansicht.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.2 : 34.9 cm.

135-92-63.

Orsova. T. 3656.

A hegyek közt kanyargó folyón hátul hajók látszanak, a középtérben a partokon házak vannak, az előtérben pedig balra katonai őrség, középütt a pyramisnál étkező társaság, a kétfejü sasos útjelzőnél pipáját igazgató férfi és a malomnál rakodó kocsi köti le figyelmünket. Felirata:

BANNAT und [illegible] WALACHEY
Die Gräntze unter Alt-Orsova.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.5 : 34.8 cm.

135-92-55.

Orsova. T. 1435. II.

A hegyes vidéken jobbra a község van, a Duna partján a szin alatt számosan várakoznak, a parton férfi vontatja a csolnakot, az előtérben pedig a Cserna patakon átvezető hidon szarvasmarhák állnak és közelében hátrafordult férfi integet, mig jobbra katonai őrszem köti le figyelmünket. Felirata:

BANNAT
Ausfluss der Zerna bey Alt-Orsova.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Géz. v. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.2: 35.3 cm.

Traján hidja. T. 3665. II.

A háttérben lévő hegyeken innen emelkedő sziklatövében látjuk a hajdani Traján-hid helyét, a hol öten egy bárkát vontatnak; a folyó innenső partján pedig, a katonai őrház mögött, két földre telepedett férfi hallgatja a dudán játszó fiút, a kit a fa mögött álló leány kiváncsian néz. Felirata:

SERVIEN
Der Felsen der ehmaligen Trajanischen Brücke.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Gez. von Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.2 : 35.2 cm.

135-92-64.

Vaskapu.

T. 3663. II.

A sziklák közt haladó Duna medréből szirtek emelkednek ki, a melyek közt egy fellobogózott bárka ereszkedik lefelé, jobbra pedig a parton a fák mögött ház bontakozik ki. Felirata:

WALLACHEI
Das eiserne Thor.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.5: 35.4 cm.

131-92-62.

Tolna. T. 2441. II.

A háttérben a község fekszik, az előtérben pedig a Dunán két vizi malom köti le figyelmünket, mig a part mentén álló csolnak közelében az utat két férfi és egy hölgy élénkiti. Felirata:

UNGERN
Markt Tolna

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunicke lithogr.

Kny., mér. a vk. 26 : 35.4 cm.

131-91-217.

Viddin. T.3668. II.

A bástyákkal megerősitett város épületei fölött a mecsetek uralkodnak, a folyón vitorlás dereglye halad, az előtérben pedig jobbra egy bolgár pihen, ki hosszú szárú pipát tart kezében. Felirata:

BULGARIEN
Festung Widdin
2te Ansicht.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25: 34.2 cm.

135-92-67.

Widdin. T. 3667. II.

A háttért hegyes vidék képezi, a középtérben lévő vár előtt vitorlás hajók kötöttek ki, a melyek közelében az utat járókelők élénkitik, az előtérben pedig jobbra ketten beszélgetnek. Felirata:

BULGARIEN
Stadt und Festung Widdin.
1te Ansicht.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.3: 35.6 cm.

Sz 135-92-66.

Orsova. T. 3658.

A szigeten látjuk Uj-Orsovát, balra pedig az Erzsébet erőd köti le figyelmünket. A Dunán négy csolnak közlekedik és az előtérben jobbra a parton lovas megy a háttér felé és egy kissé idábbb három török képez társaságot, kiknek egyike áll. Felirata:

SERVYEN
2te Ansicht der Festung Neu-Orsova, mit dem Fort Elisabeth.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.3 : 35.2 cm.

135-92-57.

Orsova. T. 1436. II.

A Dunától szelt hegyes vidék előterében a vesztegzár épületei képeznek csoportot, a hol az utat járókelők élénkitik, mig legelől egy lovas alak és fegyveres katona köti le figyelmünket. Felirata:

BANNAT
Contumaz Schubanek bey Alt-Orsova.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Géz. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.1: 35.2 cm.

Oppatowatz. T. 2363. II.

A háttérbeli hegyek tövében a község fekszik, az előtérben pedig a folyó innenső partján a ház előtt ülő asszony ölében kosarat tart, mig jobbról férfi közeledik hátán faköteggel. Felirata:

SYRMIEN
Dorf Oppatowatz.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithogr.

Kny., mér. a vk. 26: 35.8 cm.

131-91-136.

Neszmély. T.2347. II.

A hegyes vidéken középütt van a község, a mely előtt a folyón csolnak kel át és a melyen innen a mezőn munkások dolgoznak, mig jobbra az úton a szikla tövében férfi pihen. Felirata:

UNGERN
Gegend bey Nessmühl.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunicke lithogr.

Kny., mér. a vk. 25.2: 34.8 cm.

131-91-120.

Pentele. T. 1439. II.

A hegyes háttérben látjuk a községet a dombok tetején templomokkal az előtérben pedig a Duna innenső partján a kétfogatos szekér mögött, a melyre katonák szállnak föl a fatörzsön ülő baka beszélget egy leánynyal. Felirata:

UNGERN
Dorf Pentele.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. v. F. Wolff.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.4 cm.

Hanzsabég. T. 1411. II.

A háttérben lévő hegyek aljában van a város balról templommal, a szigetnél a csolnakban álló csáklyával löki el magát, az előtérben pedig a parasztleánynyal évődő urak mögött fiú közeledik talicskával, mig jobbra a batyuja mellett ülő asszonynyal botjára támaszkodó férfi beszél. Felirata:

UNGERN
Dorf Hansabey.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Gezeichnet von Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.3 : 35.1 cm.

Komárom. T. 2319. II.

A háttérben a várat látjuk, a mely előtt ~~két~~ csolnak halad, az innenső parton pedig a kikötött bárkába hordókat és zsákokat raknak, a melyek körül a hengergetőn kivül még négyen vannak. Felirata:

UNGERN
Die Festung Commorn.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithogr.

Kny., mér. a vk. 25.5 : 35.3 cm.

131-91-95 B.

Komárom. T. 2313. II.

A háttérbeli városba balról czölöpökön nyugvó híd vezet, az előtérben pedig a Duna innenső partján kikötött csolnak közelében [illegible] egy férfi és egy leány van. Felirata:

UNGERN
Ansicht der Stadt Commorn.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lihogr.

Kny., mér. a vk. 25.9 : 34.5 cm.

131-91-95 A.

Paks. T. 3627.

Balra a hegy tövében a község házai vannak, melyek fölött a templomok tornyai uralkodnak, a háttér felé kanyarodó folyón két csolnak kel át, az előtérben pedig jobbra férfi halad kezében kosárral Felirata:

UNGERN
Markt. Paks del.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithogr.

Kny., mér. a vk. 27: 35.8 cm.

135-92-26.

Kulicza. T. 2322. II.

A középtérben vannak a vár romjai, az előtérben pedig a patak innenső partján öten telepedtek le az üst körül, kik közül az egyik asszony gyermekét táplálja, mig jobbra legény enyeleg a leánynyal. Felirata:

BANNAT
Ruinen auf der Insel Kulitza.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Gez. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 26 : 36.1 cm.

131-91-97.

Mehádia. T. 2336. II.

A pataktól szelt hegyes vidék előterében a Hercules fürdő épületei között járó-kelők élénkitik az utat, balra a hidon kétfogatos hintó hajt át, az előtérben pedig középütt földreült férfi és asszony beszélget. Felirata:

BANNAT
Die Herkules Bäder bey Mehadia.

alól balra: [illegible] Erminy del.
jobbra: [illegible] v. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.4 : 35.4 cm.

131-91-112 A.

Trajan hidja. T. 3666. II.

A hegyes vidéken balra a hid maradványai kötik le figyelmünket, a Dunán csolnak kel át és egy bárka ereszkedik le, jobbra pedig a ház előtt, hova asszony viszi a tálban lévő ételt, a ki elé kis fiú fut, botjára támaszkodó öreg ember ül. Felirata:

WALLACHAI
Ruinen der Trayans-Brücke

alól balra: Erminy del.
jobbra: Géz. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.7 : 35.4 cm.

135-92-65.

Jardop. T. 3649.

A hegyes vidék előterében balra a kunyhó előtt két halász süti a bográcsalatti tüzön a nyársra húzott halat és közelükben asszony foglalatoskodik a felakasztott hálóval. Kissé hátrább egy férfi köti le figyelmünket merő hálóval, az előtérben pedig ketten bibelődnek egy csolnakkal. Felirata:

BANNAT
Der Jardop.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Gezeichnet v: Wolf.

Kny., mér. a vk. 26.2: 36 cm.

135-92-48.

Ercsi. T.2273. II.

A háttérben látjuk a községet házai közül kiemelkedő templommal, az előtérben pedig a Duna innensó partján egy földmives ül a földön mig a folyón egy bárka halad lefelé. Felirata:

UNGERN
Dorf Ertschin.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithogr.

Kny., mér. a vk. 25.2: 35.4 cm.

131-91-49.

Donauwetz. T. 2262. II.

A háttérben a vásár körüli házak látszanak, az előtt tért szelő Dunán innen pedig, a beszélgető két férfi mögött, asszony ül kezében kis babával, mellette térdelő leánykával és kissé odább álló fiuval. Felirata:

UNGERN
K.K. Salz-Magazin zu Donauwetz.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithorg.

Kny., mér. a vk. 25.8: 35.4 cm.

Báziás. T.2235. II.

A hegyes vidék előterében lévő templom felé az úton búcsusok haladnak. Felirata:

BANNAT
Kloster Bassiasch.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Litho. v. A. Saar.

Kny., mér. a vk. 24.7: 34.5 cm.

131-91-9.

Apostag. T. 2231.

A háttérben [illegible] látjuk a községet, az előtérben pedig balra és a szikla mögött egy bárkát és egy dereglyét veszünk észre. Felirata:

UNGERN
Dorf Apostagh.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lihorg.

Kny., alányomással, mér. a vk. 25.7: 35.2 cm.

131-91-4.

Esztergom. T. 3621.

A bazilikát és a kanonoki lakásokat ábrázoló látkép előterében két előkelő hölgy beszélget egy úrral, kit a balra álló paraszt tisztelettel néz. Felirata:

UNGARN
Ansicht der neuen Metropolitankiche zu Gran.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Auf Stein gez. v. F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.2: 34.4 cm.

135-92-20.

Komárom.

T. 5840.

A háttérben van a vár és város, mely előtt a Dunán egy csolnak és egy tutaj halad; az előtérben pedig a kikötött bárkába hordókat hengergetnek a partról, a hol még négyen vannak. Felirata:

UNGERN
Die Festung Commorn.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Kunike lithogr.

Szines kny., mér. a vk. 25.2: 34.9 cm.

140-95

Erminy Pietro

Esztergom. T. 8683.

A kupolás székesegyház és a kétoldalt lévő kanonoki lakások előtti párkirozott teret két hölgy, kiknek egyike a balra fordultan álló és egyenruhát viselő urral beszélget és egy kalapját levéve ~~xxxx~~ munkás élénkiti. Felirata a kép alatt: = várakozó

UNGARN

ezután: Ansicht der neuen Metropolitankirche zu Gran.
alól balra: Erminy del.
jobbra: Auf Stein gez. v. F. Wolf.

Szines kny., mér. a vk. 25.2:34.2 cm.

Szn. 125-905
549-905-8

Szendrő. T. 3644.

A középtérben látjuk a várat, a háttérbeli hegyek tövében községek vannak, míg az előtérben a folyón katonák kelnek át egy csolnakba, míg jobbra őrszem áll és az őrségről többen jönnek ki. Felirata:

SERVIEN
Festung Sementria.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Lith. von F. Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.4: 35.3 cm.

135-92-43.

Globureu. T. 3661.

A meredek sziklák közti patak tulsó partján hárman közelednek a révész felé, ki csolnakjában áll, mig az előtérben jobbról kettős fogatu szénás szekér közeledik. Felirata:

BANNAT
Die Schlüssel bey Globoreo unweit Mehádia.

alól balra: Erminy del.
jobbra: Gez: von Wolf.

Kny., mér. a vk. 25.3: 35.2 cm.

135-92-60.

prvääbb ~~Alt Jakab,~~ Ermény Lajos

Zweyhundertvier und sechzig Donau-Ansichten nach dem Laufe des...

Belgrádig Alt Jakab, ormau a Szegszárd Ermény Lajos ... „ezer s kör-" Marat (folytatás a kör 1 oldalon)

portréi hűséggel rajzolák, a Statu-
rozás figuráinak megválasztá-
sukban pedig ur Forgács szemei
előtt, hogy a' Képe' magát Nézőjét
a' hely' lakosainak szokásait-
jával és foglalatosságaival
is megismertesse.

Magyar rész: „A' Dévéni vár'
romjai z tábl., Porony 2, Kor-
rom 4, Nemmérz 1, Kanva 1, Hocs-
Süttő 1, Esztergom 1, Templom
és az Esztergi Kar 1, Visegrád 3,
Vácz 1, Ó-Buda 1, a Margit-
Hegyete 1, Buda és Pest 1, Kis-
Mária cell 1, ismét Pest 1,
Kaarsabég 1, Ercsény 1, Pente-
le 1, Apostagh 1, Duna-Vecse 1,
Paks 1, Tolna 1, Uthács 1, Erdőd 1,

Dalya 1, Nemes-Vár 1, Opatovácz 1, Saringrad 1, Illok 1, Neszmi 1, Rakovácz 1, Cserevicse 1, Begecz 1, Kamanicz 2, Petrovárad 3, Uj-videk 1, Karlovicz 1, Zimony 1, Pancsova 1, a Buriási Klastrom 1, Ujpalánka a Vére ömlése a Dunába 1, Orsova 1, Uj-Moldova 1, az Uj-Moldova környéke 1, Baladaj 1, Lupkova 1. —

Magyarázó könyv de Rumy Károly 260 ára 1 p. Karinczy

magyar ajánlja

Felsőmagyarországi Minerva

1827, 123. l. ✓

Lipót főherceg:

Erminy, Pietro

Kellig, sem kozt, sajátdad medaillonban. Rövid haja gömbör s sem tapasza, sem pedig szakála nincs. Fekete nyakra valójá felett palagon az aranygyapjás rendet viseli, melynek jelvénye a vállai átvetett szalagon nyugszik s mellét egy rendjel diszíti: Katonai érdem (Feldkreuz a kép alatt négy sorban:

„Sua Alterza Imperiale e Reale
L'Arciduca Leopoldo,
Principe Ereditario di Toscana
Generale Maggiore nelle Armate Austriache"

alól balra: „Pietro Ermini dis:"
jobbra: „Antonio Perfetti incise"
s legalól három sorban:

„A Sua A. I. e R. Maria Anna Carolina
Principessa di Sassonia, Arciduchessa di Toscana
Luigi Bardi e Co. D. D. D."

Rézmetset, méretei a kőkeretnek 15.2: 12.5 s a vérlapnak 32.8: 22.8
Metszette: Perfetti A.

Ltka 7980

191/93 N: 1790.

Gebhardt X. Fer. 10106

Mellig, jobbra, tojásdad medaillonban. Felirata a kép alatt négy sorban:

FRANZ XAVER GEBHARDT.
Doctor der Heilkunde, ord. öffent: Professor der medicini:
Praxis, und speciellen Therapie für Windaerzte an der königl
Universitaet zu Pesth.

alól balra: Gezeich. v. Ermény.
jobbra: Lithog. v. Lantz.
és legalól középütt: Lithog. bey Joh. Schmid in Pesth.

Szn. 30-99.
120-99-5.

Erlinger Johann MDK

"Klobusiczky Péter"
arcképe

Ehrenreich kompozitioja forditott állásban visszatér Johann Erlinger litográfiáján és a Magy. Tört. Képcsarnok 501 lt. sz. simeretlen mestertől festett olajfestményén.
a szokatlan beállitás közös előképre mutat.

66.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért.1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Joh. Erlinger festő

M.D.M.

Ravard, Karjánpusztai r.k. templom
nl. Benedek Rép. Porosny 1844

Gerth. Müem. 1955 I. 277

ERLINGER Johann s. EHRLINGER

Erlingi Konrad Magidter lapicidarum

M.D.K.

Zsigmond király pozsonyi épitkezés einke irányitója 1434-37-ben.

Gerevich László: A budai vár feltárása, Bp. 1966.

291.1 .

ERLINGI Korrosiv csapadék fajegyüttesei

Karpáty T. - Studia Agrestia 17. 157.

INVENTARIA
e:leiras

g fog egyezni a LIBRI Nr1-el,
Ha csupán a gyűjtemény regiszt-
or annak számozása a jegyzékek

eje. Ha csak a gyűjtemény
s meg kell becsülni az Kelet-

nos vezetéknéve.

főúr, Polgár, stb., Kódszám

város neve.
változtatta, akkor
unit, zsid stb.
férfi, 2 ha nő.
kódszámmal.

matrikuláknál alkalmazott kód

leg. Lásd az OLVASMANY megfe

városnévvel.
, iskolai, Plébániai, Kolos

a gyűjtővel. Igen:1; nem:0.
ő közvetlen hozzátartozója.
ly neve.
ő megbízottja. Igen:1;

űjtő viszonya tisztázatlan.

os személy. Igen:1; nem:0. Ge

MDK

Erlingi Konrád főépitőmester

A Zsigmond-kori várépitést irányitotta.

A magyarországi művészet története I.
Bpest,1961.II.kiadás. 2o4.l.

Erll Liebhard, pozsonyi ötvöslegény V. 115.

Erll Liebhard, ötvöslegény. E. Simon Jakab (l. o.) fia. Az ötvösséget atyjánál tanulta, aki 1621-ben szabadította fel.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 115. l.

Erll Simon

Polgatási Antalné:

Háromszáz év a pozsonyi

Sz. Kvt. Ért. 1911. 115. l.

3. Értesült a czéh, hogy *Simon Errl* a felesége ellen beszélt, hogy ha ő (t. i. Errl) a világból kimulnék, a felesége egy fillért se fizessen a czéhnek, mert az asszony semmivel sem adós. A czéh ilyen panaszokra s mert azokat a régi adósságokat sem fizette le, amelyekkel mesterré avatása óta a ládába tartozik, 5 magyar tallérra bünteti *Errl Simont.*

1621. szept. 28-án *Szimon Erll* felszabadítja fiát: Liebhardot.

sokon (première) kívül az Uránia-
kár egy földszinti vagy erkély-
50%-os árkedvezmény mellett

rsjátékokban, a melyeken művé-
ítárgyakat sorsolunk ki;
hatja az egyesület által rende-
asásokat, kiállításokat stb.
edvezményben részesül az egye-
kcziója részére beszerzett vetítő-
lcsöndjánál.
vészetet népszerűsítő egyletünk
ı kérjük a magyar közművelődés
et, hogy egyesületünkbe belépni
zerkesztőségnek, akár *Preszler*
leti hely. pénztárosnak (Buda-
sz.) bejelenteni sziveskedjenek.

Az Uránia-Egyesület elnöksége.

seum nyomda r. t.

Erdl Simon Jakab, pozsonyi ötvös T. 113, 114, 115.

Erll Simon

Jakal

Erll Simon, Posonyi ötvös T. 116.

Pozsony

Negyven

ERLER Simon fecit

Parsonj 1756

An 1998. 241.

6
ltsz. 5743
MvH ltsz. 97741

m]

36
266

MvH ltsz. 97832

m]

986

m]

31

m]

Erlmann Mátyás (Matia), horvát fafaragó. A XVII. század második felében Zágrábban élt. 1688-ban Komersteiner Ivánnal együtt Bočak kanonok költségén szűz Mária tiszteletére egy nagy oltárt készített a zágrábi székesegyház számára.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 82. l.

Erlmann Mátyás

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1038	—		— Johannes Erman, e. 1604. Komárom város ezüstpecsétje, hátlapján alábbi mesterjelzéssel — *Silbernes Stadtsiegel v. Komorn, an der Rückseite bezeichnet:* „IOHNES † ERMAN | FACIT † ANO | 1604“ Városi levéltár, Komárom — *Stadtarchiv, Komorn.* Arch. Értesítő 1896, 342 (Mihalik J.).

nem találtam
korábbit!

Erman János, ötvös. A XVII. század elején Komáromban működött. Ismeretes egy ezüst pecsétlője, melyet 1604-ben Komárom város részére készített.

Mihalik József: Régi hazai ötvösműveink az ezredéves orsz. kiállításon. *Arch. Ért.* 1896. 342. l.

Evangyelium

Erman János

ötv.

l.

Könnagyötvj.

1038. sz.

és

Mihalek J. cikke

Arch Ért

1896-342. l.

Erman János

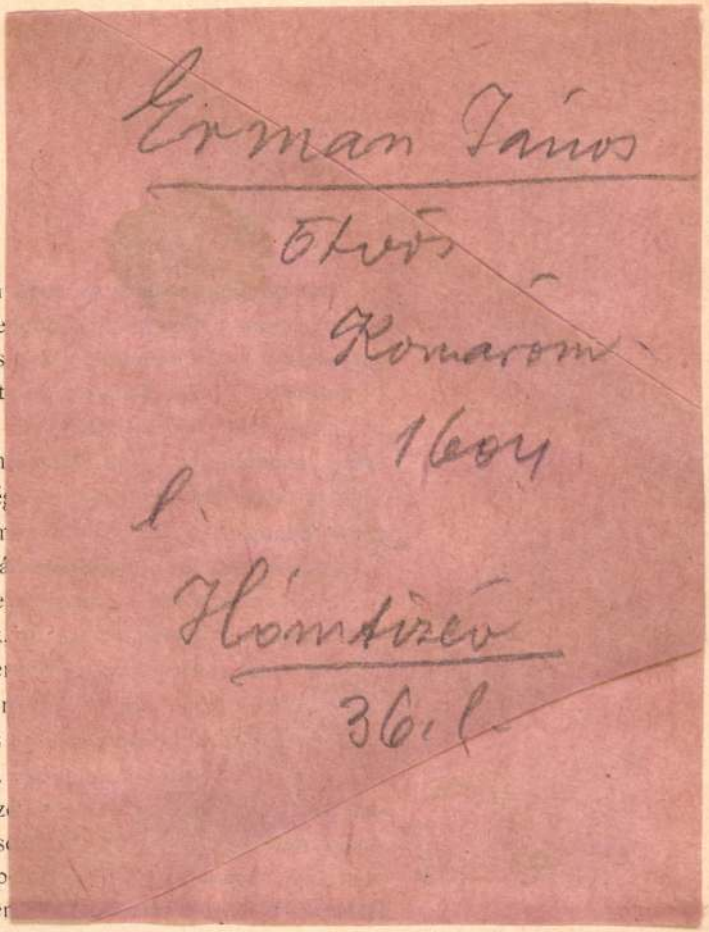
kanonoki ötvös

1.

A Magyar Heraldikai
és Genealogiai Társa-
ság (1883–1933. jú-
bileumi kiállításának
katalógusa.

Nyr. 1933. 61. l

Karikarészlet csontból, római VI. 282.

Erman János
Ötvös
Komárom
1604
l.
Hómtüzér
36. l.

1.

talán
ejletle
esters
nészet
ában
terem
zettsé
gyel n
ık saj
nyelve
etünk.
n elfe
jtemé
tni és
tával.
ifejez
on vis
, s p
és ne

nem egyező hibás képzésnek szülöttje.
básan képzetteken kívül vannak azonban
műszóink is, melyek a német eredetieknek
szerűen szolgai fordításai. A németező irány
nösen nagy mértékben kezdett hódítani

ságán hiba esett, az könnyen megbocsáth
mert műszaki munkában a mindenekfe
irányadó érthetőség néha a nyelvezet könn
sége árán szerezhető csak meg. Felemlíter
nek tartjuk azt is, hogy a használt műs
magyar - német és német - magyar betűsz
jegyzéke minden kötet végén arra van ren
tetve, hogy a netán felmerülhető nyelvi ne
ségeket az olvasó elől elhárítsa.

Áttérve a könyvnek műszaki tekinte
való bírálatára, megjegyezzük, hogy szer
rendesen megszokott sorrendtől nem tér
egymás után tárgyalja a fa-, kő- és vasszer
zeteket, majd az épületek belső berendez
és végül az épületek alapozását ; közli a
met és osztrák építésrendszabályoknak a
vezésnél már tekintetbe veendő főbb pont
s az egyes szerkezetnemek tárgyalásánál
szehasonlitólag ismerteti a német és osz
szerkesztéseket, nem feledkezvén el felsor
egyiknek a másikkal szemben mutatkozó
nyeit, esetleg megemlíteni ama különös vi
nyokat, melyeknek befolyása alatt a kü
bözö országokban hasonló rendeltetésü

Erman Tamás
Komáromi ötvös

Komárom város
üzletpecsétje
1609
a város tulajd.

Gyul.

Római gemma V. 247

Autograf

Erman Pál

Könivei

1721-22.

Virakua

Schuller-Zwei

410, 411. l.

JACOBUS ERMEN, szücsmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeirást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötet,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvarosban:
A telek szama: 416.-A tulajdonos neve:Jacobus Ermen.
Foglalkozasa: szücsmester. 132.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-7 . Pécs, 1975

ERMEN JOZEF, kőtmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeirást és felmérést készittetett./Grundbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/.-Ot kéziratos kötöe,754 tétellel.-Hazzal biró mesterek a Belvárosból:
A telek száma: 308.-A tulajdonos neve: Ermen Jozef.
Foglalkozása: kőtmester. 131.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

Ermen Kristóf

A budai ötvösök beírási könyvében 25.

Állvei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 34. p.

1780. IV. 14. Lubisics Márton inasa. 1783. VII. 23. Lubisics Imrénél felszabadul. 1788. III. 9. mester.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 107. p.

Pest-Buda 1977

Ernémy Lyós rajzolásmûvei.

Tud. gyûjt.
1836. III. 64.

Nagyajtai

Ermény Ignác

nincsen
leverte a Gotthárdi
Kastély 300 holdas
(és alakította)

Erről
anyai rokona
Rados Jenő dr.

Magyar Kastélyok
229. l.

mente und Stoffmuster vom Altertum bis zum Anfang des 19. Jahrhunderts.
650 Abbildungen sowie 8 Tafeln in Farbendruck und eine Einleitung. Preis in Ganzleinen gebunden RM 45.—.

H. Th. Bossert:

FARBIGE DEKORATIONEN. Beispiele dekorativer Wandmalerei vom Altertum bis zur Mitte des 19. Jahrh.
120 Tafeln mit 225 Abbildungen in farbiger Wiedergabe. Format 32,5×25 cm. Preis in Leinenmappe RM 56.—, in Ganzleinen gebunden RM 60.—.

Oliver Brackett:

ENGLISCHE MÖBEL. Ein Bilderatlas englischer Möbel von der Gotik bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts.
310 Bildtafeln mit einer Einleitung. Preis in Ganzleinen gebunden RM 40.—.

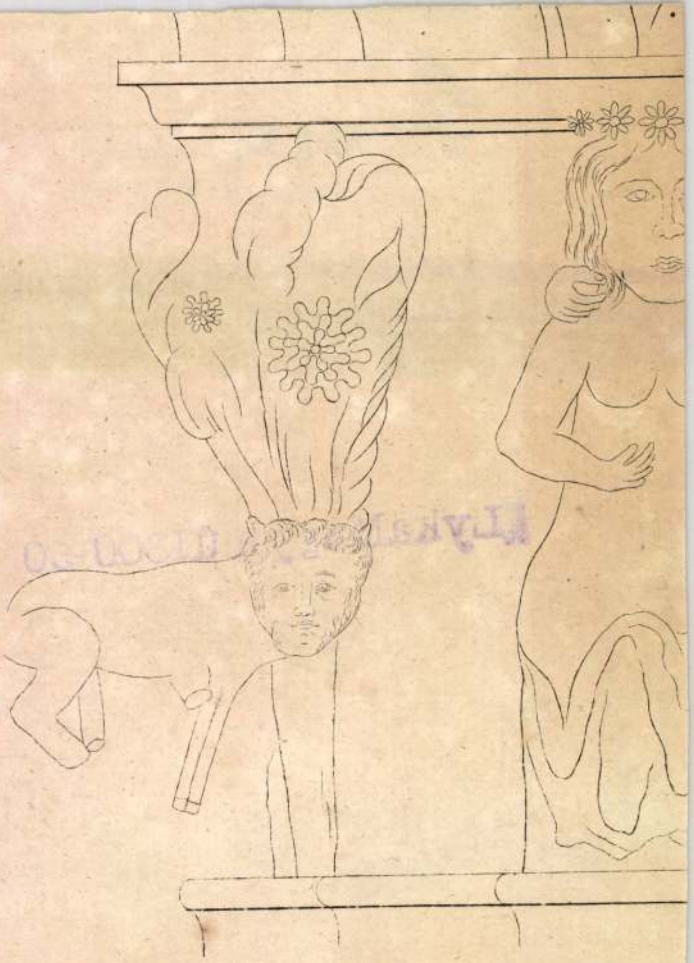
VERLAG ERNST WASMUTH AG
BERLIN W 8

Erményi

l.

LykaMagyműI800-50

80. l.

Thán Mór (1828–1899)

Ernszt Ignác

1-

Radoskatolc II.

61.l.

A címlap Moosz Já
A közreadott négy portré V
A fej- és záródíszeket Nag

6948. Attila nyomda
I. kerület, Szász Károly
Igazgató: K

net): Tornai Gy.

Jelezve (Bezeichnet): Tornai.

lbaum). Jelezve (Bezeichnet): Tornai Gy.

XIII. Jahrhundert).
unter dem Kreuz). Bizánci modorban (in byzanti-
(Bruchstück eines Kruzifixes). A Kilényi-gyüjtemény-

dlicht). Jelezve (Bezeichnet): Tölgyessy A.

Erményi Ignác

kastélyépítő

l.

Zádor – Rudos

52. l.

Erményi Ignác

345 lak.

Erményi *Ignác*, kiváló kertművész, †1852. Főműve a Károlyi-család nagyszabású fóti parkja.

Uj Idők Lex.

IX. K.

ESZT

A KIRÁLYI KÁ

Ernuszt Ignác

született

1836 gr. Károlyi

István kastélyá-

nak parkja -

Borbereskalya

62. P.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

M.D.K.

Erményi Ignác

Fót, volt Károlyi-kastély angol kertjének terve.
1836.

Műemlékvédelem 1966-/1. 43.1.

Ernémy Lajos XIX. sz. festő és grafikus.

Tud. gyűjt.

1836., III., 64.

Pongrácz Frigyes: Gyarapodás Gyűjtemény
és Kézirattár gyűjteménye.

Erményi Ignác műkertén

Magyar Művészet 1927

765-775.o.

Bierbauer Virgil: A magyar klasszicizmus kezdetek kastélyai. I. Fóth és Gödöllő

Építészet – Kert

Fóthi park – Ormándy Ignác (1823-27)

Magyar Művészet, 1927

465-475.o.

Bierbauer Virgil: A magyar klasszicizmus korának kastélyai. I. Fóth és Gyömrő.

Erményi Ignác
kertész

MDK

A fóti egykori Károlyi kastélyt /ma Gyermekváros/ Pollack művének tartották /Bierbauer nyomán Zádor A. is/ le feltehető, hogy a kastély 1830-1836 közti átépítése Koch Henrik műve.

Klette Károly 1835-ben festett képe a nagyobbított kastélyt ábrázolja.

Az angolkert - Erményi Ignác alkotása- 1836-ra készült el.

Akivitelező Lambrecht Hacker pesti mester volt.

310-311.o.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Pécsi - Erhardt Ernő

építő-iparművész

l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 44. l.

Erhardt Ernő

l

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940-51. l.

Pécsi Erhardt Ernő

1940. évi milanói
Triennalén Grand
Prix

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940. 81. l.

A Külügyi Szemle
és időszerüek. Dr.Pongrácz
és háborus eseményeiről, d
zetközi jogi esetekről, igy
István a nemzetközi együttm
nyekről számolnak be. Dr.We
rologot irt az elmult napok
hunyt Hordosy Iványról, a ma
és legfáradhatatlanabb angl
ségi kérdés körébe vágó ese
helyi Ferenc egyetemi tanár
Kisebbségi Intézet bocsájtc
gazdag a Külügyi Szemle vil
Okmánytár cimü rovat hozza
debreceni Nyári Egyetem meg
Európa" cimen tartott nagyh
utolsó hetek egyik jelentős
amerikai-orosz szerződések
irodalmi szemle teszi telje
mának gazdag tartalmát. A K

Erkardt Ernő

építész

a (római Collegium
Hungaricum ösztöndíjas
??)

a milánói Triennale magyar osztályának építészi kiképzéséért Grand Prix-t kapott 1940-ben.

Angol

Teljes neve

Pécsi Erkardt Ernő

lásd P-ben is

Neuvert Ujsag

1940-jun. 29.

hajózási r.t.-t értesitem.

Budapest, 1938

A kiadmány hiteléül:

hivatalvezető.

F.J.

Erhardt Ernő

építész

Erhardt Ernő a milánói Triennale magyar osztályának kiképzéséért Grand Prix-t nyert

Nemzeti Ujság
1940. jun. 29. Reggel

Erhardt Ernő

építőparművész

lánd

Pécsi Erhardt Ernő

dupl

M. Iparművészet

1940. 44. l.

Erhardt Erno

O. M. Iparm. Társ

1940. Új m. otthon kiáll.

Hálószoba